

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk <http://books.google.com/>

3 2044 057 027 435

HARVARD LAW LIBRARY

Received JUL 30 1925

Hjarna Lund.

Johan Paul

TIDSKRIFT,

UTGIFVEN AF

JURIDISKA FÖRENINGEN

I FINLAND

1908.

FYRATIONDEFJÄRDEÅRGÅNGEN.

HELSINGFORS

J. SIMELI ARFV. BOKTRYCKERIAKTIEBOLAG

1908.

X

JUL 30 1946

Innehåll:

Afhandlingar, litteratur m. m.

	Sid.
Om försäkringsaftalets uppkomst och utveckling. af G. Granfelt .	1
Kunna besvär ega rum öfver befordringar till sådana tjänster, hvilka hofrätt har rätt att besätta?	113
Några ord angående den förändring löftesmans förbindelse undergår därigenom att borgenären uppgifver en för hufvudförbindelsen ställd kollateral säkerhetsrätt, af F. W. Ekström	129
I frågan om växelindossamentet, af O. Hj. Granfelt	153
Grunden för bevisvitsordet i landskapslagarnas staffprocess vid förfarandet med ed eller vittnen, af Ernst Estlander	199
Några synpunkter i fråga om rättsförhållandet mellan Ryssland och Finland, af R. Erich	315
Nam och lösörevæp i den äldre vestgötalagen, af A. W. Gadolin .	360
Om barndomstolar, af Axel af Forselles	394
Litteratur: Moring, Om vattenverk, af Julian Serlachius	304
Juridiska föreningen i Finland för 1908 godkända allmänna öfverläggningsämnen	123
Juridiska examina	125

Om Försäkringsaftalets uppkomst och utveckling *).

§ 1. *Försäkring* har till ändamål att förekomma eller godtgöra sådan ekonomisk förlust eller skada, hvilken genom en tillfällig händelse drabbar en persons förmögenhet, därigenom att följden af en sådan ekonomiskt ogynsam inflytelse *fördelas* på flere olika förmögenheter. Eller också afser försäkringen att genom en dylik fördelning täcka ett till sin uppkomst af en sådan tillfällig händelse beroende penningbehof. Försäkringen afser således alltid att emellan flere förmögenheter eller personer utjämna de direkta eller indirekta ekonomiska påföljderna däraf, att en fara, som under liknande förhållanden hotar dem alla, förvärligas gentemot en af dem. Försäkringen förebygger således ej i ordets egentliga bemärkelse, densamma endast fördelar på flere händer följderna af en sådan ekonomiskt ogynsam inflytelse. Icke håller innebär densamma i och för sig ett öfverflyttande af faran ifrån en förmögenhet på en annan. Däri ligger ursprungligen endast ett slags *partiel öfverföring*, eller ett partielt aflyftande utaf följderna af en inflytelse af antydt slag genom fördelning af densammas värkningar emellan flere till en gemenskap rättsligen förbundna personer eller förmögenheter.

Faran förblir vid försäkring sålunda oförändrad. Men emedan erfarenheten lärt att den sistnämnda, där den hotar ett större antal likartade företag eller föremål, endast i ett fåtal

*) Denna öfversikt är ursprungligen tillkommen såsom inledning till en för akademiskt ändamål författad afhandling „Om Sjöförsäkring“, hvilken längre fram på våren kommer att af trycket utgifvas.

fall förvärligas, så kunna de personer, hvilka däråf hotas, förena sig om dess bekämpande genom att på förhand af-tala om att gemensamt pro rata täcka dess emotsedda på-följder. Försäkringens grundidé är alltså en association för sådant bekämpande af ömsesidig fara för förmögenhetsminskning och förmögenhetsförlust, eller för täckande af ett penningebehof, uppkommet genom vissa befarade händelser¹⁾.

Försäkringens förutsättning är således en på rättslig grund uppkommen *gemenskap i fara* (communio periculi). Den sistnämnda beror vanligen på ett frivilligt tillkommet *af-tal* emellan personer, utsatta för samma eller likartad fara. Vid sidan däråf gifves det emellertid äfven en *tvångsförsäkring*, föreskrifven i lag. Antingen åhvälfver härvid lagen vissa personer en försäkringsplikt, en skyldighet att för särskildt ändamål kontrahera en försäkring. Eller också inträder försäkringsförhållandet omedelbart i följd af lag, och försäkringsgemenskapen är då en statsinstitution, en statsanstalt, i hvilken vissa kategorier af medborgare genom sin ställning omedelbart erhålla rättigheter och skyldigheter såsom försäkrade. Den fara i ekonomiskt afseende, som genom möjligheten af inträffandet af en förmögenhetsminskning eller inträdandet af ett penningebehof hotar den enskilde, kan nämligen, där dess följder drabba ett stort antal medborgare, en hel samhällsklass, blifva till en verklig social fara, hvars åtböjande eller afvärjande erfordrar lagstiftarens inskridande, isynnerhet när de hotade individerna eller samhällsklasserna äro i det läge, att de icke själfva effektivt kunna eller mäktat handhafva omsorgen om sin egen ekonomiska välfärd. Statens omsorg har sålunda på senare tider i vidsträkt mått tagits i anspråk för olika slag af arbetareförsäkring, liksom densamma t. ex. under en tidigare kulturperiod i Sverige föranledde B. B:s stadganden om häradsbrandstodsföreningar.

¹⁾ Goldschmidt, System, s. 256; Hb. s. 354. — Roelli, Entwurf I, s. 56. — Cosack, ss. 733, 741. — Ehrenberg, s. 16. — Lewis, Lb, ss. 18, 20. — Brandt, s. 1. — Bentzon, s. 558. — Platou, s. 530; Liff., s. 50. — Lassen, II, s. 481. — Gerber, s. 394. — Schönberg, Wagner, II, 2, s. 359. — 1899 års Sjölagskomités bet., s. 129. — Rosin, I, s. 401.

Vare sig försäkring uppkommer genom aftal eller mer eller mindre direkte genom lagbud, så äro emellertid de rättsförhållanden, hvilka uppkomma genom försäkringsförhållandet, eller innefattas däruti, i hufvudsak desamma.

Grundlaget för hela försäkringsväsendet är alltid den på en gemenskap i fara beroende fördelningen af gemensam risk. Man har på senare tider i lagstiftningen, där sådan i ämnet finnes, afstått ifrån att definiera försäkring och försäkringsaftal eller försäkringsförhållande²⁾. I de fall där tvifvel kunde råda om den verkliga innebörden af en försäkringsändamål sluten gemenskap, — om tvångsförsäkring gäller i sin mån detsamma, — afgöres frågan bättre i detta som i andra likartade fall med ledning af lagstiftningens samtliga bestämmelser i ämnet, med beaktande af de särskilda omständigheterna för tillfället, än genom en enskild rättssats. Hvarje öfverenskommelse, afsedd att tillförsäkra en personen ekvivalent för förmögenhetsminskning, en betäckning för ett penningbehof, som genom en tillfällig eller på förhand i afseende å sitt faktiska inträffande oberäknelig händelse kan drabba honom, kan nämligen icke utan vidare anses för ett försäkringsaftal. Samma ändamål kan i vissa fall på annat sätt ernås, bl. a. genom utfästade af pant eller konventionalstraff, genom garantiaftal eller borgen. I försäkringsaftalets idé ligger, i motsats till dessa sätt att uppställa endast en supplementär säkerhet, att den fara, som hotar ett antal likartade företag, *förbindes till en enhet*, såkunda att alla till gemenskapen hörande blifva *lika ställda* genom att en befarad påföljd af sagda fara, som träffar en enskild af dem, utjämnas genom proportionella bidrag ifrån de andra efter värdet af hvars och ens försäkringsföremål, — möjligen äfven efter andra öfverenskomna grunder. Detta kan verkställas antingen så att inträffad skada för hvarje gång, eller efter vissa perioder, regleras genom direkte upp-

²⁾ Entwurf., s. 11. — Lewis, Lb., s. 20 not. 6. — Jfr V internationella försäkringskongressens i Berlin (1906) förhandlingar, ref. i Deutsche Jur. Ztg 1906, s. 136.

burna motsvarande bidrag, såsom vid den gamla häradsbrandstodsförsäkringen; eller också sålunda att dessa bidrag uppbäras på förhand enligt en på sannolikhet och tidigare erfarenheter uppgjord kalkyl, d. v. s. i form en s. k. premie eller en förutbetalning.

I det förra fallet grundas gemenskapen således på ett *löfte om bidrag*, en förbindelse att bidraga till de utjämnningar af förmögenhetsförluster eller den förmögenhetsrubbing, hvilka försäkringen afser att skydda emot. Resultatet blir en omedelbar, gemensam fördelning af inträffande skada, eller hvad därmed kan likställas. Detta är *ömsesidig försäkring*. I det senare fallet åter betingas redan inträdet i gemenskapen af *inbetalandet* utaf en försäkringsavgift, „premie“, afsedd för viss försäkringstid. Densamma uppbäres därefter på förhand, period efter period, såsom vederlag för kvarstående, ifall försäkringen utsträcker öfver ett längre tidsrum. Detta är *premieförsäkring*. Uttrycket premium härledes etymologiskt ifrån primus. Genom dessa förskottsavgifter hopbringas en fond för förlusternas reglering. I hvardera fallen tillkomma naturligtvis äfven ersättningar för förvaltningskostnaderna.

Till försäkringens begrepp hör, såsom redan sålunda är framhållet, att försäkringstagarene enhvar lämna sina bidrag för regleringen af de inom gemenskapen uppkommande förlusterna³⁾. Ingen försäkring gifves därför gratis. De inom gemenskapen uppburna avgifterna skola städse utgöra en ekvivalent för samtliga utbetalningarna på grund af inträffade förluster, eller äro åtminstone afsedda att emotsvara de senare. Huruvida försäkringsgemenskapen grundas på premiebetalning eller på ömsesidighetsprincipen är däremot icke af större betydelse på de i försäkringsförhållandet uppkommande obligationernas natur, utom i hvad därutaf direkte är beroende.

³⁾ Ehrenberg, s. 16. — Lewis, Lb., ss. 28, 29. — Cosack, ss. 735—738. — Emérigon I, ss. 2 o. f., s. 11. — 1899 års Sjölagskomité's bet., s. 129. — Jfr definitionen i Guidon de la mer, kap. 1 art. 1. (Pardessus, II, s. 377). — Rosin, II, ss. 359 o. f.

I hvarterda fallet kan emellertid den omedelbara ansvarigheten äfvensom hopbringandet af försäkringsbidragen, eller också den supplementära ansvarigheten, för den händelse dessa bidrag icke skulle förslå till förlusternas reglering, öfvertagas af tredje man, af en utanför stående. Det blir då en person, stående utom försäkringsgemenskapen, d. v. s. utan intresse af själfva försäkringen, som åtar sig ansvarigheten för det hela emot rätten att erhålla försäkringsbidragen. Till den i försäkringens grundidé liggande *fördelningen* af gemensam risk träder sålunda ett nytt moment, *öfverföringen* af denna gemensamma risk såsom helhet på tredje man. Det kan vara ett allmänt nyttighetsintresse, som motiverar ett sådant öfvertagande, såsom då staten träder emellan i egenskap af försäkringsgifvare vid arbetare- och olycksfallsförsäkringar; det kan också vara ett rent spekulationsintresse, såsom då bolag stiftas för att ernå en vinst på de influtna försäkringsbidragen, där olycksfallsfrekvensen utfaller mindre än densamma efter medeltalet beräknats.

Äfven om det är en enskild person, som sålunda åtar sig försäkringar, så beror det uppkommande rättsförhållandets natur af försäkringsförhållande icke på detta öfvertagande, utan det är sammanförandet af de olika försäkringsstagarena till en riskenhets, som utgör det egentliga underlaget därför. Genom detta sammanförande komma nämligen de som undgå försäkringsförluster att med sina bidrag täcka de skador, hvilka inom försäkringstiden träffa andra försäkringstagare ^{a)}).

Om ett öfverförande af risken ägt rum eller ej, på sätt som nyss är antydt, utöfvar icke håller något egentligt inflytande på försäkringen såsom sådan. Där intet öfverförande äger rum, där är det försäkringstagarene själfva, som icke blott omedelbart få ikläda sig risken samt ordna om dess lämpliga och rättvisa fördelning, utan äfvenledes de hvilka måste tillse att ett tillräckligt antal risker verkligt sammanföras, så att den genom fördelningen åsyftade

^{a)} Manca, s. 55.

minskningen i fara verkligen ernås. Där återigen ett sådant öfverförande af risken i en eller annan form äger rum, där är det den person, den affärsanstalt, som öfvertar risken, hvilken icke allenast har den omedelbara ansvarigheten, utan äfven måste kalkylera och uttaga försäkringsbidragen så att de verkligen täcka förluster, förvaltningskostnader och räntor på nedlagt kapital, samt dessutom i sådant afseende sammanföra det erforderliga antalet försäkringstagare, på det att en vinst af företaget må uppkomma.

I det förre fallet ligger därför initiativet till sammanlutningen vanligen hos försäkringstagarene, i det senare hos försäkringsgifvaren. Äfven i det fall att försäkringstagarenes ansvarighet principiellt bibehållits kan ju organisationen och ansvarigheten i första hand öfverlämnas åt tredje man eller en försäkringsanstalt; fonder bildas af upptagna förskottsbidrag och försäkringstagarenes ansvarighet blir blott supplementär. Där åter förutbestämnda, fixa premier indragas, där är hela ansvarigheten öfverförd på den som uppbär desamma; hvad som icke åtgår till täckande af förlusterna utgör företagens vinst, om det än i undantagsfall kan vara öfverenskommet att ett återbärande af influtna premier skall äga rum efter det denna vinst nått ett visst maximum.

Vid *premieförsäkring* förenas försäkringsintressenterna sålunda, att de möjligen inträffade skadorna beräknas på förhand, och en *fast förskottsavgift* uppbäres för dessas betäckande. Ju flere försäkringstagare som försäkringsgifvaren lyckas sammanföra, desto närmare kan han sätta premien till den verkliga kvot af faktiskt inträffad skada, som motsvarar hvars och ens försäkringsbelopp. Äfven afkastningen eller vinsten af företaget kan i samma mån säkrare beräknas på förhand.

Vid *ömsesidig försäkring* åter utgöres försäkringsgifvaren af de till en organiserad gemenskap, ett intressentskap, förbundna försäkringstagarene själfva. Dess hufvudändamål är blott att deltagarene emellan jämt *fördela den skada*, som faktiskt träffar de enskilda medlemmarna i före-

taget, och de bidrag, för hvilka dessa debiteras, afse därför endast att täcka deras förhuster, äfvensom förvaltningskostnaderna. Dessa bidrag hafva därför, — vare sig de uppbäras hufvudsakligen på förhand efter en gifven tariff, eller efteråt bestämnas på grund af de ifrån värksamhetsperiod till värksamhetsperiod fastställda skadorna, — ej till ändamål att skapa en vinst, eller ens något slutligt öfverskott. På sin högsta höjd kan sammanbringandet af reservfonder ifrågakomma. Ömsesidig försäkring lider därför ofta af den olägenhet, att utgifterna under olika år i hög grad kunna växla, samt att dessa, om företaget icke drifves i tillräckligt stor skala, eller större olyckor infalla samtidigt, någon gång kunna bli så betungande, att de t. o. m. närma sig de ekonomiska rubbningar, hvilka försäkringen just afsett att förebygga. För undvikande häraf sammanbringa jämväl de ömsesidiga försäkringsanstalterna numera vanligen genom förskottsuppbörd sina reservfonder, eller tillförsäkra sig hos utomstående en kredit, genom hvilken större utbetalningar kunna fördelas och utjämnas på längre tidsrum.

Genom sådana anordningar, hvilka otvifvelaktigt beteckna ett längre hunnet utvecklingsstadium, kan ömsesidighetsförsäkringen erbjuda ungefär samma fördelar som premieförsäkringen. Samtidigt är dess mål att förskaffa deltagarene den möjligast billiga försäkring, i det afgifterna inskränkas till de faktiska utgifterna och förvaltningskostnaden. I motsats härtill hafva försäkringstagarene vid premieförsäkring alltid härförutom att kontribuera till företagets vinst. Premieförsäkringarna äro affärsföretag af personer, hvilka icke äro direkte intresserade af själfva försäkringen, eller åtminstone icke behöfva vara det. Historiskt har också detta slag af försäkring uppstått genom enskildes företagsamhet, samt kan på så sätt drifvas af enskilde allt ännu.

Gemenskapen i fara är vid ömsesidighetsförsäkringen, enligt hvad sålunda utvecklats af en mera direkt, mera konkret natur, grundad som den är på en därpå riktad omedelbar *öfverenskommelse försäkringstagare emellan*, eller på ett lagbud af samma syftning. Vid premieförsäkringen

åter är gemenskapen i jämförelse därmed så att säga indirekt, eller såsom man äfven uttrycker sig teoretisk. Det är härvid, såsom redan blifvit antydt, *försäkringsgifvaren som sammanför* de olika försäkringstagarene genom sitt försäkringsföretag till den åsyftade gemenskapen i fara. Själfsätter han sig härigenom för risken af företagets misslyckande såsom helhet betraktadt, hvilken vid ömsesidiga försäkringar påhvilat försäkringstagarene direkte. Han står sålunda själf direkte för den *medelrisk*, som kan beräknas uppstå på hela försäkringsföretaget i följd af den fara, som kan komma att förverkliga sig emot de enskilda försäkringsföremålen, samt bör kalkylera sina premier så att de täcka alla sådana förluster. Det är också denna hans risk som nationalekonomiskt berättigar honom att äfven beräkna sig en vinst⁴⁾. Vid ömsesidighetsförsäkringar, där deltagarene bära denna risk omedelbart, kan någon egentlig vinst just af denna anledning ej komma i fråga.

Det är emellertid ingalunda gifvet att premieförsäkring alltid kommer att medföra en verklig fördelning af risken premiebetalarene emellan. Kalkylen kan vara felaktig. Densamma beräknas resultera i öfverskott för försäkringsgifvaren, men kan ju äfven under ogynsamma konjunkturen gifva honom förlust, liksom den under gynsamma förhållanden kan gifva en vinst, vida utöfver hvad normalt beräknats. För försäkringstagaren vid premieförsäkring har detta dock ingen omedelbar betydelse. Såvida blott försäkringsgifvaren är en solid betalare, är god för sin åtagna risk, så fäster försäkringstagaren vikt blott på riskens öfvertagande. Premieförsäkringen erbjuder därför den fördel, att risken säkert begränsas till premiebetalningarna, utan allt afseende på den fara hvilken påhvilat hela gemenskapen. Densamma har härigenom en utvecklingsmöjlighet framom ömsesidighetsförsäkringen, vid hvilken försäkringstagaren alltid bär sin anpart i risken för hela gemenskapen, vare sig hans ansvarighet inträder omedelbart i första hand, eller

⁴⁾ Lassen, II, s. 483. — Lewis, Lb., ss. 29—30,

supplementärt, endast där försäkringsföretagets hopbrakta fonder ej räcka till.

Vi hafva talat om *risk*, hvarmed egentligen förstås det mått af fara ett försäkradt föremål är utsatt för; på grund häraf jämväl det mått af fara försäkringsgifvaren kan löpa på en försäkring. Dels uppfattas åter ordet *risk* i härledning härifrån såsom betecknande själfva det för faran utsatta föremålet, försäkringsobjektet, betraktadt i försäkringsteknisk bemärkelse, såsom medförande större eller mindre fara. När flere olika försäkringsrisker sammanföras i ett försäkringsföretag uppkommer en gemensam *medelrisk* på dem alla. Risken i sistnämnda mening mätes icke blott efter storleken af utgifter, hvilka i ett försäkringsföretag kunna komma att drabba försäkringsgifvaren, utan tillika efter dessa utgifters frekvens, efter huru ofta desamma förekomma på ett visst antal dylika fall. Den genom dessa tvänne faktorer uppkommande medelrisken på ett försäkringsföretag utgöres därför af en sammanställning af riskerna på däri ingående enskilda försäkringar. En rationell försäkringsrörelse bör städse grundas på en förutberäkning af denna medelrisk med det material en erfarenhetsstatistik därför erbjuder såsom underlag. I annat fall blir försäkringsrörelsen ett vågspel, en hasard, utan att någon möjlighet att på förhand öfverskåda densamma förefinnes.

De försäkringsstatistiska beräkningarna grunda sig på den ofvan redan antydda erfarenheten, att där flere olika förmögenhetsobjekt, hvar och ett på sitt håll, hotas en likartad fara, där förvärligas den sistnämnda först och främst endast emot ett fåtal af dem, hvarjämte dessutom antalet af de inträffade skadorna på en större mängd sådana förmögenhetsobjekt alltid något så när blir konstant under en viss tidsrymd. Sålunda kan man på förhand approximativt bestämma huru stor den summa är, som hvar och en af de i gemenskapen delaktiga bör åtaga sig att ansvara för, eller att såsom premie utgifva, för att alla inträffade skador skola kunna regleras. Endast ett obetydligt bidrag af alla deltagarene blir därför erforderligt för att, om tillräckligt många förenat sig, täcka också relativt betydliga skador.

Den stora fördelen af en försäkring ligger alltså däri, att man emot en relativt obetydlig om än säker utgift kan tillförsäkra sig betäckning för en skada, hvilken utan sådan ersättning vore ruinerande.

Den moderna försäkringstekniken har, som hufvuduppgift att söka gruppera de olika riskerna i särskilda *fareklasser*, att härleda sig till den för hvar och en af dessa erforderliga *grundpremie* (deduktiv statistik), att inom fareklasserna söka erhålla kännetecken för de enskilda riskernas *tarifiering*, desammas gruppering så noggrant som möjligt efter deras individuella beskaffenhet såsom ökande eller minskande genomsnittsfaran (induktiv statistik); slutligen att uppställa rationella *gränser för försäkringsgifvarens ansvar*, att *bortskilja tillfälliga risker*, samt ytterligare att *fördela risken* genom återförsäkring⁵⁾. Det är relativt enkelt nog att vid premieförsäkring härefter anpassa premierna, hvaremot det vid ömsesidig försäkring knappast kan ifrågakomma att annat än ungefär likartade risker sammanföras till en gemenskap, hvadan premieförsäkringen också härutinnan erbjuder större utvecklingsmöjligheter.

En försäkring, som i ett enstaka fall utan alla kalkyler meddelas af en enskild person, hvilken icke för öfrigt sysselsätter sig med sådana affärer, är emellertid icke blott ett hasardspel; densamma lämnar också ur sikte ett annat af det moderna försäkringsväsendets hufvudsakliga mål, att åstadkomma en *kollektivbesparing*⁶⁾. Genom de af försäkringsföretagen hopbrakta kapitalen hafva dessa erhållit måhända sin största betydelse. Våra tiders omfattande affärsföretag kunna endast stöddas på dem, och sålunda med

⁵⁾ Bache, s. 12. — Manes, ss. 108, o. f. — Sjölagskomiténs bet., s. 130.

⁶⁾ Ehrenberg, ss. 15, 62. — Levis, Lb., s. 22. — Goldschmidt, Hb. I, s. 355. — Cosack, ss. 736, 737; vid en enstaka försäkring kan väl försäkringsgifvaren lika väl, som vid en affärsdrift i stor skala, beräkna medelrisken; men att den enstaka stående försäkringen verkliga skall utfalla därefter är ju ej gifvet. Det är endast emellan ett större antal, som tillfälligheterna verkliga hafva möjlighet att utjämna sig så att slutresultatet jämväl ställer sig som ett medeltal. — Federspiel, s. 115.

förenade krafter, möta de rubbningar i det ekonomiska lifvet, som olycksfall, ogynnsamma konjunkturen och uteblifven vinst innefatta. Försäkringsbolagens kapital äro de reservfonder, med hvilkas tillhjälp handel och industri erhålla kraft att kämpa sig fram genom alla de kriser och på förhand oberäkneliga eventualiteter, hvilka städse följa en åt dem ägnad värksamhet åt. I denna mening hör det därför till försäkringsväsendets natur att detsamma måste bedrivas såsom *planmässig storaffär*. Det är endast härigenom den säkerhet verkligen varaktigt kan ernås, som försäkringen af förmögenhet, lif, hälsa, nedlagda kapital och affärsvinst afser att förskaffa. Blott härigenom kan en ekonomisk bas faktiskt uppnås för bekämpandet af dylika risker, hvilka endast sålunda, sedda i stort, kunna överskådas, och till sina möjligheter i afseende å de stora medeltalen på förhand kalkyleres. Ju mindre tillförlitliga de beräkningar äro, på hvilka försäkringsaftalet grundas, desto närmare beröringspunkter erbjuder företaget däremot med både spel, hasard och ocker.

Men det är också allenast i denna mening som stor-driften utmärker försäkringsväsendet. Försäkringsrörelsens drifvande i stort är däremot icke något karaktäristikum, som skulle särskilja försäkringen från andra dylika företag, hvilka jämväl grundas på en realisering af ovissa chanser. Sålunda blir väl vid försäkringen alltid hasarden större, ju primitivare dess former äro, i ju mindre omfång densamma drifves. Men det är icke denna omständighet, utan aftalets ändamål, som skiljer försäkring ifrån vad och spel m. m., hvilket sistnämnda likafullt kan bedrivas som storaffär efter statistiska kalkylationer⁷⁾. Och ifrån borgen, som jämväl går ut på en ersättning, hvilken beror af inträffandet af en oviss händelse, skiljes åter försäkringen genom borgensaftalets accessoriska natur och därigenom att borgensmannen ikläder sig att formligt medgäldenärsskap, hvilket ej innefattas i för-

⁷⁾ Ehrenberg, s. 61 not 16, ss. 61 o. f. — Lewis, ss. 20—23. — Goldschmidt Hb. I, 2 uppl. s. 582. — Lassen II, ss. 481 o. f. — Roelli, Entwurf I, s. 54.

säkringsaftalet, och hvilket dessutom vanligen åtages gratis⁶⁾. Jämväl ingåendet af borgensförbindelser kan å andra sidan, liksom både försäkring och spel, grundas på statistik och drivas i stort. Icke håller gentemot garantiaftalet, pantförskrifning och utfästandet af konventionalstraff samt andra dylika mer eller mindre tydligt formerade aftal, som afse att uppställa en säkerhet⁷⁾, är denna begränsning behöflig eller användbar. Ty här skiljer åter den i försäkringsaftalets idé liggande principen om ett bidrag, en ekvivalent för täckande af gemensamma förluster, detsamma ifrån dessa aftal, hvilka samtliga ingås eller kunna ingås utan sådant direkt vederlag och dessutom oftast äro till sin natur accessoriska. Det riktiga är väl då att drifvandet af försäkringsrörelsen som storaffär, eller afsikten att driva försäkring i större skala med statistiskt material som underlag, visserligen nationalekonomiskt betraktadt karakteriserar försäkringsväsendet och på denna grund kan anses utgöra en typisk förutsättning för försäkringsaftalet, sådant detta utvecklats af det utbildade, moderna affärslifvet, men ingalunda är ett juridiskt karaktistikum för detta aftal, hvilket skulle hindra att som försäkring beteckna äfven ett af den enskilde ingånget enstaka kontrakt, som i öfrigt har samma afsedda innebörd och ändamål. Ett alldeles enstaka stående försäkringsaftal är naturligtvis i hög grad ett hasardkontrakt. Men där en enskild man, på bättre eller sämre kalkyler, bygger en försäkringsrörelse, som han värkligen utöfvar i alsikt att genom sammanbringandet af erforderligt antal risker ernå en besparing, täckande hans förluster och omkostnader — samt därtill lämnande skälig vinst —, där är en sådan affär klarligen fullt lojal. Lagstiftaren har icke något intresse af att hindra densamma, och enskilda försäkringsgivare operera jämväl ännu t. ex. i England uti stor skala, ehuru vanligen i större bolagsskap, hvilka deltagarene emellan *mekaniskt* fördela riskerna. Å andra sidan ligger däremot uti en slik

⁶⁾ Ehrenberg, s. 64. — Hecker, s. 107.

⁷⁾ Hecker, ss. 114 o. f. — Platou. Nord. Tidskr. f. Retsvidensk. IV, s. 359.

enskild försäkringsrörelse, där den ej är bygd på gamla, säkra traditioner, städse på den grund en viss fara, att den enskildes solvens och affärstransaktioner icke lika lätt och i samma grad kunna kontrolleras, som en offentlig anstalts, ett bolags. Af sådana skäl har t. ex. den svenska lagen om försäkring, af den 24 juli 1903, i § 1 fastslagit, att försäkringsrörelse ej må drifvas af enskild person, utan, med undantag för statsanstalter, endast af bolag, antingen bygda på aktier eller med ömsesidig ansvarighet.

Försäkringen afser alltid i viss mån en hasard, den att en fara förvärligas, som redan förefinnes. Tillskapas däremot en ny fara genom själfva försäkringen, så går försäkringen öfver sitt ändamål, hasarden får alltför stort inflytande, och sådana aftal böra därför förekommas. Den som tar försäkring på hasard har icke härvid det national-ekonomiskt giltiga intresset att hans egendom skall bevaras; kan kastar sig i en annans fara för att möjligen på försäkringsgifvarens bekostnad ernå en oberättigad vinst, och han får sålunda ett *intresse i försäkringsföremålets undergång*. Den som gifver försäkring på hasard, han kastar sig likaledes i en fara för att ernå oberättigadt förvärt genom den influtna afgiften, ifall nu ingen olycka inträffar. Blott där ett sådant öfvertagande af fara grundas på den förnuftiga beräkning, att medeltalet af inträffad skada skall betäckas af försäkringsafgifterna, där är en sådan affär oklanderlig. Att en mindre, en öfverskådlig grad af hasard kan tjäna nyttiga ekonomiska ändamål visar utom försäkringsaftalet t. ex. bodmeri-, garanti- borgensaftal m. fl. ¹⁰⁾.

De sålunda ofvanför angifna förutsättningarna för försäkringsaftalet föreligga i viss mån äfven vid den s. k. *själf-försäkringen*. Ett antal en ock samma ägare tillhöriga, för likartad fara utsatta företag eller föremål blifva jämväl här förbundna till en riskgemenskap sålunda att en inträffad förlust anses reglerad genom utjämning emellan dem alla. Ägaren af en tillräckligt omfattande rörelse, som uti sig innesluter icke blott en risk, utsatt för en enda fara, utan

¹⁰⁾ Federspiel, s. 257. — Goldschmidt, System, s. 249.

flere likartade risker, kan sålunda på förhand ungefärligen beräkna, huru stora skador under året kunna träffa honom, samt blir härigenom i tillfälle att jämväl uträkna om han genom att själf direkte täcka dessa, möjligen kan ernå samma besparing, som genom att inträda i försäkringsgemenskap med andra, — hvilket senare ju ifrån en annan sida sedt också städse har sin fara, ifall desse ej vore solventa. Själfva beskaffenheten, eller så att säga den inre byggnaden af ett sådant omfattande företag innebär redan den gemenskap i fara, som annars genom försäkringsassociationen ernås. Den verkliga förlust, som vid själförsäkring inträffar, bör alltså något så när motsvara de försäkringsbidrag eller afgifter, hvilka ett inträde i gemenskap med främmande förmögenheter för samma tid skulle kräva. Eller också bör förlusten vara ännu mindre. En själförsäkring är emellertid icke, såsom af det ofvananförda framgår, en försäkring i juridisk mening, utan utgör endast en så att säga enligt försäkringsprinciper bokföringsvis reglerad förlust. Själförsäkring kan klarligen hafva ett reelt berättigande där en persons olika företag hafva sådant antal och omfång, att en sannoliketskalkyl öfver period efter period inträffade förluster kan på förhand uppgöras, samt denna icke visar svängningar, hvilka äro af den betydelse att de i högre grad påverka slutresultatet af det hela under en motsvarande tid ¹¹⁾).

Samma resultat, som genom en associering för fördelandet af skada i följd af visst slag utaf fara, kan ernås äfven genom en rent *mekanisk fördelning* af risken, hvarom redan talats, och hvilken alltid också till viss del ligger i själförsäkring. En person, som bedrifver ett näringsfång eller en rörelse, utsatt för försäkringsbar risk, kan äfven själf åstadkomma en mekanisk fördelning däraf, genom att icke våga allt uppå ett enda håll. I stället placerar han sina tillgån-

¹¹⁾ Ehrenberg, s. 17. — Manes, s. 14. — På grund af anförda omständigheter äro sålunda statsväcket och statsjärnvägarne i Finland själförsäkrare för sina byggnader emot eldfara. Äfven i större rederibolag har själförsäkring af sjörisker försökts. Någon gång kunna själförsäkring och verklig försäkring (reassurans) sålunda förbindas.

gar i ett större antal sådana företag, sålunda att han uti hvar och ett af dem öfvertar endast mindre andelar. Härtill erbjuder särskildt sjöfarten, liksom andra transportföretag, synnerligen lämpliga tillfällen. En redare tillhandlar sig ett stort antal mindre skeppsandelar, en varubefraktare fördelar sina försändelser på största möjliga antal fartyg. En dylik fördelning af faran är dessutom legalt anordnad emellan fartyg, frakt och last på hvarje sjöresa genom lagbuden om *gemensamt haveri*, ett i sjölagstiftningen ur gammalt rättsinstitut, härstammande ifrån den s. k. Rhodiska sjörätten ¹²⁾.

Genom anordningar af nyss antydda art kan faktiskt alldeles samma säkerhet uppnås, som en försäkringsgemenskap emellan ett lika stort antal intressenter skulle erbjuda, och ju längre fördelningen drifves, desto lättare har den sålunda opererande att såsom ett slags själförsäkrare här stå risken. Men naturligtvis kan dock fördelningen aldrig på sådant sätt i verkligheten drifvas så långt, och de enskilda riskföremålen faktiskt blifva så små, att den skada, som sedermera kan komma att drabba ett af dem, icke blir större än utgiften för en försäkring af hela den riskkomplex, hvarur de sålunda utbrutits.

§ 2. För den antika världen var försäkringsväsendet i dess nyss framställda moderna form och med dess moderna innebörd så godt som helt och hållet obekant. Den antika kulturepoken förmådde icke skänka det ekonomiska lifvet den stabilitet och den allsidiga utveckling, att ett sådant på dettas egen grund fotadt medel att ernå trygghet emot utifrån kommande störingar under dåvarande förhållanden ens varit betänkbart. Däremot möta i de romerska rättskällorna antydningar om att ett öfvertagande af främmande risk emot en därför erlagd godtgörelse redan då

¹²⁾ Se nedan § 2, not 5.

någon gång förekom såsom ett enstaka spekulationsföretag. Likaledes förekomma föreningar och sammanslutningar till hjälp och skydd i gemensam fara, eller för täckande af gemensamt liden skada, men dessa erhöilo dock sin egentliga utveckling först i den germaniska medeltidsvärlden. Än så länge förblef emellertid den tanken för företagsamheten främmande, att man kunde förena dessa tvänne uppslag till ett helt, genom att på förhand söka öfverskåda riskfördelningens chanser och på dem grunda ett spekulationsföretag. Men ur hvardera dessa rötter gemensamt utgick dock sedermera emot medeltidens slut försäkringsinstitutet, hvilket erhöil sin tidigaste utbildning till skydd vid skeppsfarten och sjöhandeln ¹⁾).

Hvad skärskildt angår sjöförsäkringen, så synes densamma under romartiden hafva varit mindre behöflig, därför att sjöhandeln i allmänhet då drefs af stora kompanier, hvilka voro af den omfattning, att de mestendels själfva direkte kunde bära den med sagda näring städse förenade risken ²⁾).

Icke utan skäl har emellertid det romerska sjöfartslånet, *foenus nauticum* eller *pecunia trajecticia*, blifvit kalladt antikens försäkringsaftal, enär detsamma i viss mån kom att göra tjänst därför. Detta kontrakt, som möjligen praktiserats redan i Athén och under den alexandrinska tiden ³⁾, innebar ett försträckningsaftal, där låntagarens återbetalningsskyldighet gjorts beroende af det lyckliga fullföljandet af en viss, bestämd skeppsresa, på hvilken denne själf medföljde. Härtill anslöt sig snart ett motsvarande kreditaftal för handelsfärder till lands. Dessa låneoperationer torde ursprungligen bedrifvits så, att de som försträckning gifna penningarna sändes till destinationsorten, för att därstädes lyftas och användas till uppköp af varor, afsedda att sedan importeras. Återbetalningen var därför beroende

¹⁾ Goldschmidt, Hb. I ss. 40. 355, 362 n. 90. — Bensa (Lefort) ss. IX, 3, 5, 10, 17, 99, 100. — Ehrenberg s. 26. — Platou, s. 530. — Bentzon, s. 563.

²⁾ Endemann, G. Z. Bd. IX. ss. 304, 305. — Bentzon, s. 563.

³⁾ Bensa (Lefort) s. VII, not. 1. — Goldschmidt, Hb. I, s. 55 not 20, 357, not 73.

af, om medlen sålunda verkligen på ort och ställe kommit låntagaren tillhanda. Senare användes detta lånesätt jämväl för varuuppköp vid exportaffärer, äfvensom vid rederirörelse för anskaffandet af utrustningskostnaderna, hvarvid återbetalningen blef beroende däraf, om varorna slutligen nådde den afsedda destinationsorten. Räntebetalning ifrågakom blott i händelse denna återbetalning sedermera verkligen ägde rum, och långgifvaren förlorade således, ifall olyckan inträffade, icke blott det försträckta beloppet, utan äfven godtgörelsen, eller för att tala i försäkringsstil, premien därför⁴⁾. Sjöfartslånet innehåller alltså endast i det afseende ett element af försäkringsaftalet, att detsamma på antydtt sätt innebär en fördelning af risken utaf en handelsresa emellan den som förlagsman fungerande försträckningsgifvaren och den till fjärran länder farande köpmannen. Däremot kunde detsamma endast ofullständigt emotsvara försäkringens ändamål, att fördela faran på flere förmögenheter, enär kontrahenterna egentligen voro blott två och hufvudändamålet med kontraktet ett helt annat. Dock kunde ju äfven utgifvandet af sjöfartslån bedrivas i stor skala och såsom särskildt näringsfång af en viss person, samt därigenom ett slags försäkringsrörelse uppkomma. I det gamla Rom torde jämväl hafva funnits bankirer eller mäklare, som enkom sysslade därmed, och sålunda hade kunnat sammanbringa ett större antal likartade risker. Sådana bankirer delade väl också understundom mekaniskt sinsemellan samma risk, genom att enhvar blott försträckte sin anpart i samma sjöfartslån. Men då godtgörelsen för de försträckta medlen vid afslutet *definitivt* hvarken betalades eller ens utfästades, så uppkom ingen verklig riskfördelning. Förlagsmannen, som skulle understöja köpmannens företag

⁴⁾ Dernburg, Pand. II, s. 236. — Windscheid, Pand. II, s. 367. not 8. På sistnämnda ställe omtalas flere dylika fall af betingade spekulationslån. — Lyon-Caen et Renault, VI, s. 185. — „Foenus quasi nauticum,” jfr Goldschmidt, Hb. I. s. 347, not 55. — Från foenus nauticum utgår äfven *bodmerilånet* ehuru detta rättsinstitut dock äfven ifrån germanisk rätt hämtat grundsatsen att inskränka långgifvarens rätt till panten allena. Jfr. Windscheid. s. 367, not 8, Goldschmidt, Hb. I, s. 40

genom att dela risken därför, fick bära hela skadan, ifall resan utföll ogynnsamt, och köpmannen gick alldeles fri. Det var således icke fördelning af risk utan öfverflyttning af risk. Afslutandet af foenus nauticum var sålunda helt och hållet ett hasardkontrakt, där hvarje enskildt fall uppfattades stående isolerad för sig. Ju mera vågadt detta lånesystem ifrån långifvarens sida betraktadt sålunda blef, desto mera tryckande blefvo älven räntesatserna, här dessutom frigjorda ifrån annars efter romerk rätt gällande ockerförbud; och desto mindre kunde på grund häraf försäkringsväsendets ekonomiska slutmål, den gemensamma besparingen, uppnås. I hvilket fall som helst var ju emellertid försäkringssynpunkten vid det romerska foenus nauticum en bisak, och hufvudsaken utgjordes af försträckningen, kreditaftalet. Icke håller framträda ännu därvid ränta och riskpremie särskilda ifrån hvarandra.

I ett annat af de rättsinstitut, hvilka den romerska rätten utbildat, *lex Rhodia de jactu*, ligger jämväl en del af försäkringstanken i sin begynnelse förborgad. Gjorde tidernas osäkerhet, att man ogärna under samma riskbetingelse sammanförde skepp och last ifrån olika sjöresor, så voro de dock på en och samma resa oundvikligen utsatta för samma faror, och man lät dem därför på grund af lag härvid gemensamt bära de uppföringar, som befälhafvaren för det helas räddning och välfärd såg sig tvungen att göra. Såsom namnet antyder härstammar detta rättsinstitut ursprungligen från det alexandrinska Rhodos, och hade troligen redan äldre anor i Grekland och Foenikien. Från detsamma hafva den modärna sjörettens stadganden om grosshaveri sitt upphof⁵⁾. Man har sagt att uppkomsten och utbildningen redan i Rom af detta sätt att fördela gemensamt liden skada på sitt sätt visar, att tanken på en verklig försäkring ännu icke vaknat hos antikens handelsidkande nationer⁶⁾. Emellertid visar ju den ända intill

⁵⁾ Dernburg, Pand. II, ss. 305 o. f. — Windscheid, Pand. II, ss. 469 o. f. — Goldschmidt, Hb. I, ss. 40, 344, not 45, 46 och G. Z. XXXV, ss. 37, 66 328. — Platou, s. 383. — Brandt, s. 2.

⁶⁾ Brandt, s. 2.

nyaste tider fortgående utbildningen af haveriersättningsinstitutet, att detta kan fortbestå vid sidan af försäkringen, hvilken håller icke ovilkorligen kräfver fritt aftal. En på lag grundad ovilkorlig fördelning på fartyg och last gemensamt af skada, som åsamkats en del för att rädda det hela, har allt fortfarande ansetts böra såsom en nödvändig säkerhet i sjörätten bibehållas, oaktadt samma fördelar numera mer än väl kunde ernås genom försäkringen, vare sig sedermera denna skulle grundas på laga tvång eller på frivillighet. Lex Rhodia de jactu torde i hvarje fall icke hafva medvärkat till utbildningen af försäkringsinstitutet, ehuru denna lag tydligen är byggd på försäkringens grundidé, fördelningen af gemensam risk, och särskildt visar beröringspunkter med den legala ömsesidighetsförsäkringen.

Den romerska rättsvetenskapen kom icke att utföra den sammanställning mellan *foenus nauticum* och *lex Rhodia*, ur hvilken försäkringskontraktet kunnat framgå. Spårlöset gingo äfven de ansatser till en statsförsäkring förbi, hvilka antydast hos Livius, som omtalar huruledes statskassan åtog sig ersättningen af den skada, som arméns leverantörer möjligen kunde komma att lida genom fiender och skeppsbrott (lib. XXIII: 49, XXV: 3).

Såsom redan blifvit antydt är däremot en rot till försäkringsväsendet att söka hos de medeltida skyddsförbunden och föreningarna för gemensamt bistånd, hos hvilka särskildt ömsesidighetsprincipen erhöill sin utveckling.

Gemensamhet i fara hade dock redan, såväl hos de orientaliska folken som hos greker och romare, fört till

¹⁹⁾ Vi förbiise härvid icke att den romerska uppfattningen af *lex Rhodia* lät lastägaren erhålla ett *actio* emot skepparen på grund af fraktaftet (*locatio*), denne åter fick sitt anspråk emot egarene af det räddade, för hvad han till deras förmån med skada för sig själf utfört. Man har därför äfven sökt grunda sistnämnda talan på den allmänna grundsatsen om återgång af oberättigadt förvärf, men utan grund. Ty den af *lex Rhodia* stadgade gemensamma skadefördelningen utgjorde i romersk rätt icke allmän regel, utan förekom endast i detta enstaka fall vid skeppsfart. (Windscheid, ss. 470, 471).

Fraktens deltagande i haveribidraget torde hafva införts genom *les rôles d' Oléron*. (Goldschmidt, Hb. I, s. 344 not 46).

särskilda slag af garantiföreningar och sammanslutningar för täckande af liden skada. Uppgifter om sådana skyddsanstalter emot sjöröfveri, öfverfall och plundring till lands samt förlust af lastdjur på karavanresor möta nämligen flerstädes i klassiska källor; sådana föreningar ingingos sålunda i form af accessoriska aftal, modifierande den legala fördelningen af ansvarighet för fara. Vidare omtalas aftal om skyddsgemenskap under resor, hvilka ofta ingingos t. ex. på Ciceros tid, i det ett antal handelsfartyg reste under gemensam konvoj, s. k. *conservae* eller amiralskap. Dylika väpnade flottor, sig emellan delande farorna och förlusterna af en gifven resa, omtalas redan i Grekland, Mindre Asiens kustländer och ifrån de alexandrinska staterna (koinonia). De romerska källorna förmåla vidare om understödsföreningar (sodalitates) för sjukdom och s. k. *collegia funeratitia* för dödsfall såsom särskildt omhuldade⁸⁾. Dessa sammanslutningar, med undantag af de sistnämnda, synas dock ej hafva i allmänhet iklädt sig fasta, bestående former, utan förekomma mera enstaka och erfordrade för hvarje gång statens autorisation.

Liknande slag af föreningar, förbund mot röfveri och krigsfara, byggda på ömsesidighetsprincipen omnämnas sedermera i Talmud⁹⁾, samt omtalas slutligensåsom i medeltidens början fortlefvande på klassiska traditioner i Medelhafstrakten¹⁰⁾. Därsammastädes omtalas äfven en genom aftal öfverenskommen fördelning af eventuel förlust på sjöresa, påminnande om *lex Rhodia* i detaljbestämningarna. Af denna art var det under medeltiden ofta omtalade *commenda*, det katalonska *agermanament* (emellan redare och befraktare), det neapolitanska *colonna* (emellan redare, befraktare och besättning¹¹⁾). Härförutom ingingo köpmännen på de stora

⁸⁾ Goldschmidt, Hb. I, ss. 69 not 63, 116 not 72. s. 357 n. 73 — Giercke, Genossenschaftsrecht III, ss. 67, 83 o. f. — Ehrenberg, s. 26. — Manes, s. 19, —

⁹⁾ Goldschmidt, Hb. I. ss. 356 not 67 — Federspiel, s. 13.

¹⁰⁾ Goldschmidt, Hb. I, ss. 117, 271, 336, 337, 356 m. fl.

¹¹⁾ Brandt, s. 3. — Goldschmidt, Hb. I, ss. 271, 337. G. Z. XXXV, ss. 85 (not 112), 332, 343 o. f.

handelsplatserna „kompanier“ till gemensamt skydd och skadestånd, och dessa utvärkade sig läjdebref för sina medlemmar af främmande, stater och furster. Förgäfvess skall man dock i alla dessa aftalsformer söka annat än en förklaring huru försäkringskontraktet så länge kunde förblifva företagsamheten främmande.

Det var först genom beröringen med den germaniska medeltidens skrå- och gillesväsen, samt genom kännedommen om dess vapenbrödraskap och föreningar för mötande af krigs- och brandfara, sjöolyckor och sjöröfveri m. m., som alla dessa försäkringsrättens föregångsförsök erhöilo liksom den lifgivande, befruktande kraften. Dessa olika slag af föreningar och sammanslutningar till ömsesidigt skydd och inbördes hjälp voro i de osäkra, krigiska tiderna de enda, som kunde möjliggöra och trygga ett fredligt förvärf, samt synas därför jämväl ofta nog hafva varit inrättade såsom statsinstitutioner. De voro vanligen äfven utrustade med ekonomiska understödsinstitutioner, grundade på ömsesidighetsprincipen ¹²⁾.

Kom *foenus nauticum* att i försäkringsinstitutets historia lämna idén till ett spekulationskontrakt, vid hvilket risken uppvägdes af en ekvivalent i penningar, så utvecklades åter genom dessa föreningar tanken på en gemensam, ömsesidig fördelning af faran, hvarigenom riskerna kunde

¹²⁾ Medeltidens gillen voro ursprungligen glada samkväm (*convivia*, *sodalitia*), efter hand utrustade med ordningsregler (i nordén „skrå“), som lade grund till köpmanna- och handelsgillena (*Zünfte*, *Innungen* eller *Einigungen*, *Aemter*, *Zeichen*), slutligen till Hansan, först blott ett köpmannagille. — Jfr Nordström, I, ss. 271, 273, 277, 299 m. fl.; — Amira II, s. 927. — Stobbe, III, 383. — Manes s. 20. — Goldschmidt, Hb. I, ss. 114, 356 m. fl. — Ett eget slag i sjörätten uppkomna skyddsförbund voro de ofvanberörda s. k. *amiralskapen*, åt hvilka ännu i 1667 års sjölag ägnas hela 7 balken. Där stadgas (kap. 2) angående svenska sjöfarande, då de voro „tilhopa i Hamn, in- eller ut- Rijkens, och blifva tillijka thådan segelfärdige“, huruledes de skulle vara „thå skyldige at gjöra följe och Amiralenskap tilhopa, så länge the kunna och theas Rese rücker, och hielpa hvarannan i all then Fahra som them möta kan“ — Stobbe, I. c. s. 382 påpekar äfven att i aftal om läjd låg en försäkringstanke, i det att den som utlofvat sådan säkerhet därmed förband sig att innestå för skada genom röfvere och fiendehänder.

beräknas och fördelas på en mångfald intresserade och bäras af dem genom förenade sammanskott.

Att det icke blef ömsesidighetsförsäkringen utan premieförsäkringen, som genom medeltidens sjöförsäkring först kom till utveckling, berodde på särskilda omständigheter, dels liggande uti dessa försäkringsarters egen natur, dels föranledda af tidsförhållandena i allmänhet. Ömsesidighetsförsäkringen erfordrar enligt sin art och för att motsvara sitt ändamål, ifrån början ett större antal intressenter och kan knappast undvara en erfarenhet om beskaffenheten och omfånget af risken samt de erforderliga bidragen. Där en fast organisation intressenterna emellan ifrån början förefans, såsom vid uppkomsten af de nordiska häradsbrandstods-förbunden, om hvilka längre fram, där utvecklades lättare ett ömsesidighetsansvar. Där det såsom i sjöstaterna vid Medelhafvet ifrån gammal tid varit vanligt att emot hög godtgörelse på spekulation utborga penningesummor, hvilkas återbetalning gjordes beroende af det lyckliga utfallet af en sjöresa, där banade sig premieförsäkringen främst och lättast väg. Denna försäkringsform erbjöd därjämte fördelen af att någon mera utbildad organisation försäkrings-tagarene emellan ej var erforderlig, och att densamma kunde utan vidare omhändertagas af den enskilda företagsamheten. Premien kunde rättas efter den för tillfället såsom större eller mindre kalkylerade faran — huru ofullkomlig „tekniken“ än därvid var —, äfvensom sist och slutligen efter anbud och efterfrågan¹³⁾.

Vid den tid, då sjöhandeln ifrån medeltidens romanska sjöstater begynte ernå en allt mera världsomfattande utveckling, uppstod äfven inom sjöfartsväsendet en större arbetsfördelning. Det var icke längre en grupp af köpmän, som på egna skepp med sitt eget husfolk förde sina varor till fjärran länder och där inköpte nytt i utbyte. Befraktarens och besättningens uppgifter åtskildes. I början var det vanligt att varuägaren inedsände en „superkargör“ som öfvervakade godset. Snart försvann äfven denne

¹³⁾ Jfr. Bentzon, s. 563 o. f.

funktionär, och hela omsorgen öfverläts åt sjöfolket, medan på främmande orter den nyuppkomna expeditionsrörelsen genom sina ombudsmän omhändertog varan. När ägaren icke längre själf eller genom sina egna ombud kunde öfvervaka denna sistnämnda, blef det nödigt att på annat sätt säkerställa den dyrbara laddningen. Utan att söka en ny form kunde man då taga sin tillflykt till en efterbildning af *foenus nauticum*, och om resan utföll olyckligt bar långifvaren, som försträckt medlen för varuinköpet, hela förlusten ¹⁴).

Till en sådan användning af sjöfartslånet bidrog i sin mån äfven det kyrkliga förbudet mot ränta, hvilket omkr. 1230 utsträcktes jämväl till denna art af försträckning ¹⁵), som i romersk rätt varit därifrån undantaget. Man begynte hålla sig skadeslös för risken på annat sätt, genom särskilda kringgående klausuler. Man öfverenskom sålunda antingen ifrån början att leverera den vara eller den penningesumma som var i fråga „*sain et sauf à destination*“, och tog då risken på sig; eller också frisade man sig helt och hållet, i motsats härtill, „*ad risicum et fortunam dei, maris et gentium*“, hvarvid alltså emottagaren fick uppträda som försäkrare. Lån för inköp af vara förekommo på liknande villkor ¹⁶). I den prisskilnad, hvilken vid en kontrahering å ena sidan „*sauf à terre*“, å den andra „*aux risques de la mer*“ naturligtvis uppkom, hade man värdesätningen af själfva risken färdig ¹⁷).

Det afgörande steget var taget, då man sålunda fann att premie och risk kunde motväga hvarandra, och blifva föremål för ett särskildt aftal.

Före början af 1300-talet innehålla emellertid källorna intet, som kunde direkte tydas såsom en försäkringsrö-

¹⁴) Ehrenberg, s. 27, — Bensa, ss. 20, 24, 100. — Wagner, ss. 7, 21-23. — Bentzon, s. 565.

¹⁵) Santerna, I, fol. 4. — Goldschmidt, Hb. I, 363. — Boistel s. 1007.

¹⁶) Goldschmidt, Hb. I, l. c. o. 364 med not 94. — Bensa, ss. 1, 5, 20, 24, 100. — Ehrenberg, s. 27.

¹⁷) Bensa, ss. 9, 100. — Wagner, Seerecht, ss. 24, 25. — Goldschmidt, Hb. I, s. 363.

relse ¹⁸⁾. I början af sagda århundrade ser man däremot uti Italiens städer allt talrikare aftal under formen af *foenus nauticum* ingås, hvilka jämväl allt tydligare återspegla försäkringens grundprinciper, i det att begreppen risk och premie mera och mera lösgöras ifrån sitt underordnande under lånetransaktionen. Arkiven i Firenze innesluta redan för åren 1300-1319 en hel serie dylika aftal, utvisande att rörelsen praktiserades jämväl i andra Italiens städer, Amalfi, Pisa, Siena, Genova, äfven Venezia. Inom tjugufem år framträdde i dessa kontrakt småningom alltmera tydligt försäkringsaftalets principer ¹⁹⁾. Det äldsta dokument, af år 1347, där det är fullt tydligt att försträckningen är ett blott skenaftal, och försäkringen hufvudsak, härstammar ifrån Genova, och denna stads arkiv besitta ifrån sagda tid framåt en oafbruten serie af dylika urkunder ²⁰⁾.

Man synes för försäkringsändamål ifrån början hafva använt hvardera de former af *foenus nauticum*, för hvilka ofvan redogjorts, såväl den för uppköp af exportvaror uppkomna, som äfven den troligen ursprungligare, för inköp på främmande ort af importvaror. Den förstnämnda formen användes på så sätt, att man vid försträckningsaftalets ingående såsom förut omedelbart öfverlät lånesumman, hvilken i låntagarns hand betraktades såsom ett „anticiperadt försäkringsbelopp“, som åter gafs tillbaka, för den händelse att ingen sjöolycka inträffade, utan varan ankom lyckligt till destinationsorten ²¹⁾. Men ännu betalades härvid räntegodtgörelse blott ifall lånesumman efter aftalsvilkoren värligen kom att återgå i långifvarens hand. Dessa omgångar begynte man emellertid snart genom fiktioner kringgå, isynnerhet som det på förhand utgifna lånebeloppet lätt kunde gå förloradt ifall försäkringstagaren ej befans vara vederhäftig för dess återgäldande. Det vanliga blef därför

¹⁸⁾ Goldschmidt, Hb. I, s. 360. — Ehrenberg, G. Z. XXXII s. 272.

¹⁹⁾ Ehrenberg, s. 26. — G. Z. XXXII, s. 274. — Bensa' ss. 22 o. f. — Salvioli, s. 23. — Kiesselbach, s. 1.

²⁰⁾ Bensa (Lefort), ss. IX, X, och 20, 21, 27 m. fl. — Goldschmidt, Hb. I, s. 361. — Ehrenberg, G. Z. XXXII s. 275.

²¹⁾ Goldschmidt, Hb. I, s. 363.

sedermäta att långifvaren vid aftalets afslutande alls icke lämnade någon försträckning, men väl tog ett vederlag, hvaremot det kontraherade beloppet utföll ifall resan slutade olyckligt. Rantegodtgörelse förekom härvid ej, då ju intet utborgande af kapital numera ägt rum²²⁾. Äfven förekom ofta, synnerligast i Genova, den andra formen af foenus nauticum, ett som sjöfartslån för varuinköp å främmande ort uppsatt försäkringsaftal. Försäkringsgifvaren försträckte försäkringsbeloppet och återfick detsamma med därför betingad afgift blott om varan lyckligt inkom till hemorten; eller han köpte varan under den resolutivbetingelse, att han under resan hem skulle betraktas såsom varuägare och bära risken, men den verkliga ägaren återfå sin äganderätt, om godset kom välbehållet fram, emot att återbetala den utgifna köpesumman. Sistnämnda skenköp kunde lika väl användas när fartyget var stadt på utresa, som ifall det var på hemfärd, och användes inom kort i båda fallen lika ofta. Härifrån kom man åter därhän, att köpesummans presterande på förhand blef en ren fiktion. Summans utbetalande ifrågakom snart nog blott om varan gått förlorad, medan åter när allt gått lyckligt endast den betingade godtgörelsen af den andra kontrahenten erlades²³⁾. Flere olika slag af liknande omvägar användes. Genom sådana tillvägagångssätt blef emellertid försäkringskontraktet allt tydligare frigjort ifrån det kreditgifningsaftal, under hvars form detsamma praktiserats, och äfven premien erhöi, ifrån att hafva uppfattats såsom en rantegodtgörelse, snarare karaktären af en provision, en verklig ersättning för risken.

För att förskaffa försträcknings- eller försäkringsgifvaren en „actio“ gående ut på premiens erläggande, där densamma ej redan vid aftalsslutet guldits, fingerades äfven i afseende å denna „nomine venditionis et cambii“ en förutgången prestation, hvilket förekommer åtminstone i Ge-

²²⁾ Goldschmidt, Hb. I, s. 364. — Bentzon, s. 566. — Ehrenberg, G. Z. XXXII s. 277.

²³⁾ Goldschmidt, Hb. I, s. 365. — Bensa, ss. 28. — Ehrenberg, G. Z. XXXII 280.

nova²⁴⁾. För att betrygga hvardera sidans rätt kunde försäkringsaftalet sålunda ofta bestå af tvänne hvarandra kompletterande sjöfartslånekontrakt. Efter hand försvunno de många fiktionerna, och man begynte gå rakt på saken, såsom redan länge af sedvanan godkänd. Flere af de medeltida italienska försäkringskontrakten utvisa redan alldeles modärna former, särskildt utanför Genova, där det gamla försäkringssättet synes hafva längst florerat, liksom det börjat där. I en förordning af år 1369, utfärdad af dogen i Genova, användes första gången ordet „assecuramentum“ såsom betecknande försäkring. Försäkringsurkunder, hvilka utan omsvep angifva försäkringen såsom aftalets föremål, föreligga där ifrån 1380-talet, och samtidigt begynte desamma affattas på italienska, icke såsom förut på latin.

De äldsta försäkringsaftalen i de italienska städerna uppgjordes, liksom sjöfartslånen, af officiella notarier, och uti instruktionerna för dessa återfinnas jämväl af sådan anledning den första offentliga reglementeringen af försäkringsväsendet. Under medeltidens båda sista århundraden afslötos dessa aftal icke sällan äfven af privata mäklare, och den däröfver uppsatta urkunden benämndes „polizza“, samt innehöll alla öfverenskommelsens hufvudbestämningar. Tidigt infördes uti densamma sådana klausuler som förbud att afvika ifrån viss farled, uteslutande af betalningsskyldigheten vid skada, vållad genom befälhafvarens försumlighet eller svek („baratteria“), vid kaperi i krigstid o. s. v., äfvensom ifall oriktiga uppgifter i något afseende lämnats. Viss tid uteblifna underrättelser ifrån fartyget tolkades snart såsom totalförlust äfven af därpå fraktade varor, eller berättigade att emot försäkringens utfående på vinst och förlust öfverlåta det försäkrade till försäkringsgifvaren („abandon“) ²⁵⁾.

Vi hafva ofvanföre²⁶⁾ utveckladt hurusom man genom

²⁴⁾ Bensa, s. 45. — Ehrenberg, G. Z. XXXII. s. 280.

²⁵⁾ Bensa, ss. 42, 44. — Goldschmidt, Hb. I, s. 376.

²⁶⁾ Ofvan s. 23 — Bensa, ss. 6, 23, 24, 100. — Ehrenberg, s. 27 samt G. Z. XXXII, s. 276. Goldschmidt, Hb. I, s. 364.

modifiering af köpe- och leveransvilkoren vid varuhandel kunde på annan öfverflytta faran under sjötransport och därmed ernå ett slags försäkring af det fraktade godset, för hvilket prisskilnaden, i händelse leveransen afstalts „sauf à terre„ („cif“), eller ej, kunde anses som försäkringsafgiften. Det blef ofta nog redarene, hvilka för att erhålla frakter, sålunda fingo åtaga sig transportrisken. Ifrån detta sätt att aftala kom man snart till aftal om en formlig ersättnings-skyldighet för den händelse att olycka inträffat. Det var sålunda redarene, hvilka faktiskt blefvo de första verkliga försäkringsgifvarene. Men för att stärka sin ställning träffade desse sedermera i sin tur aftal med förmögna, utanför stående personer om delning af risken eller öfvertagande af anparter däraf. Enär dessa tredje män snart nog jemväl direkte kontraherade om försäkringsansvarighet, så låg här roten icke blott till en från skeppsrederirörelsen fristående försäkringsrörelse, utan också till en fördelning af risken emellan flere deltagare, och därmed till särskilda försäkringssällskap och anstalter. Då vidare sjöförsäkringen ifrån början drefs som ett förvärf, sökte man samla största möjliga antal risker, och ju mera vågadt det enskilda försäkringsaftalet framstod, desto tydligare måste man genast inse betydelsen af riskens fördelning på största möjliga antal likartade fall. Man insåg samtidigt möjligheten och vikten af att samla fonder för framtiden. Äfven återförsäkring framträder tidigt, redan 1308 ²⁷⁾.

Försäkringsrörelsen tog snart ett stort uppsving. Så- lunda utfärdar i Genova under år 1393 en enda notarie ifrån den 21 augusti till den 15 september mera än 80 försäkringsurkunder ²⁸⁾. Det första försäkringssällskap omtalas i Genova i en urkund af den 16 aug. 1424 ²⁹⁾. Redan före utgången af samma århundrade hade i de norditalienska

²⁷⁾ Bensa, s. 44; en urkund från Genova af 1370. — Goldschmidt Hb. I, ss. 369, 381.

²⁸⁾ Bensa, s. 47. — Ehrenberg, G. Z. XXXII, s. 277.

²⁹⁾ Bensa, s. 48. — Ehrenberg, G. Z. XXXII, s. 277. — Goldschmidt, Hb, I, s. 369.

städerna flere bolag för försäkringsföretag bildat sig, och Genova torde hafva varit medelpunkten och hufvudsätet för denna rörelse, sådan densamma emot medeltidens slut bedrefs vid Medelhafvets nordkust. De stora sjöförsäkrings-sällskapen eller kompanierna framtråda dock fullt utvecklade först med 1600-talet, då försäkringsväsendet redan sedan århundraden fattat fast fot i alla Medelhafvets och Atlantens europeiska kustländer, äfvensom i de västra Östersjölanden.

Den första sjöförsäkringen var en *varuförsäkring*.

Ifrån denna var emellertid icke steget långt till försäkring af *fartygsutrustningen*, och ifrån denna till en fullständig *kaskoförsäkring*, samt försäkring af *frakt* och *hyra* m. m., hvilken utveckling ägde rum redan under loppet af 1300-talet och i början af 1400-talet³⁰⁾. Slutligen kom man till försäkring jämväl af den genom sjöfartsnäringen uppkommande *vinsten*, äfvensom till en faktisk *konjunkturförsäkring*. En del författare omtala under medeltiden en *allmän transportförsäkring* i afseende å lycklig framkomst³¹⁾. Slutligen antydas ett slags *lifförsäkringar* uti italienska urkunder i början af 1400-talet, — dock endast i form af korta, en vadslagning liknande aftal angående tredje mans lif; institutet synes dock ej ägt någon ekonomisk betydelse, icke

³⁰⁾ Bensa, s. 37. — Goldschmidt, Hb. I, s. 359, not 77. — Ehrenberg, s. 28 och G. Z. XXXII, s. 276 o. f. På sistnämnda ställe framställer E. hypotesen att kaskoförsäkringen uppstått på egen grund och ungefär liktidigt med försäkringen af fraktgods. En fartygsförsäkring antydes sålunda redan i en af Bensa cit. urkund af den 23 okt. 1347. Emellertid lämpade de för varuförsäkringsaftalen fingerade kontrakten sig icke för kaskoförsäkringen, liksom denna senare icke kunnat, såsom varuförsäkringen, till först upptagas af redarene. — Förf. ville för sin del våga den hypotes, att då redarene sökte sig deltagare uti sina åtagna varurisker, äfvensom reassuradörer, de därvid jämväl lätt nog kommo att för säkerställande af sina fartygsrisker anlita bistånd af samma personer. Härigenom skulle den snabba utvecklingen af kaskoförsäkringen, som var nästan liktidig med varuförsäkringen, få en öskt förklaring.

³¹⁾ Goldschmidt, Hb. I. ss. 347, 362, 381. — Bensa, s. 104, not. 1, säger sig på landförsäkring aldrig hafva anträffat urkund. — Jfr. Ehrenberg, G. Z. XXXII, s. 275.

håller måtte detta slags försäkringar annat än undantagsvis hafva förekommit³²⁾. Redan tidigt hade man sett sig föranlåten att i ordningens intresse vidtaga anstalter emot sådan skenförsäkring, som uppgifves hafva bestått i vadslagning om påfvens eller andra betydande mäns lif o. s. v.

En annan hård för försäkringsväsendet synes tidigt hafva uppstått i det vid medeltidens slut i kommersiellt och industriellt afseende på framstående Katalonien, främst i dess lifliga hufvudstad *Barcelona*, som då äfven ägde en betydligt utvecklad själfstyrelse. Äfven här befinnes på grundvalen af *foenus nauticum*, dock först mot slutet af 1300-talet, hafva utvecklat sig en försäkringsrörelse, öfverensstämmande med de italienska städernas, samt möjligen därifrån införd på grund af de täta förbindelserna dessa närbelägna och närsläktade orter emellan³³⁾.

Men också uppå den pyreneiska halföns andra sida, i det då emot höjden af sin blomstring uppstigande *Portugal*, möta liktidigt spår af en gammal sjöförsäkringsrörelse³⁴⁾. Det egendomliga är att sjöförsäkringen här framträder under delvis alldeles egna former och så att säga genast fullfärdig genom lagstiftningsakt. Genom en förordning af konung Ferdinand I (1367—83) inrättas nämligen år 1375 här ett hela konungariket omfattande intressentskap för försäkring af nationens samtliga sjögående fartyg. I motsats mot den italienska och katalonska sjöförsäkringen bildar kaskoförsäkringen sålunda här utgångspunkten. Jämväl i motsats till utvecklingen därstädes synes denna portugisiska sjöförsäkring ursprungligen hafva

³²⁾ Bensa, ss. 89 o. f. — Goldschmidt, Hb, I, s. 382 n. 147. Det är dock endast fem fall som omtalas, däraf fyra röra visst slag af lifsfara (hafvandeskap) för kort tid. Jfr Ehrenberg, G. Z. XXXII, s. 284. — Om lifförsäkring afhandlas i Guidon de la mer kap. 16, äfvensom om försäkring för att trygga återköp ifrån slaveri och krigsfångenskap i stil därmed. — Jfr äfven § 4 not 78 här nedan.

³³⁾ Pardessus V, s. 330. — Goldschmidt, Hb, I, s. 358 not 74 in fine. — Bensa, s. 49 m. fl. — Salvioli, s. 39.

³⁴⁾ Goldschmidt, Hb, I, s. 356 o. f, not. 72, 74. — Brandt, s. 3. — Reatz, Geschichte, ss. 42 o. f.

varit byggd på ömsesidighetsprincipen, hvarförutom dock öfver hela riket en årlig premie af 2 %, på all vinst ifrån sjöfarten uppbars, för att genom den sålunda bildade gemenskapskassan i främsta hand reglera förlusterna. Inträdet i detta intressentskap var obligatoriskt för alla sjöfarare i riket, och detsamma var organiseradt såsom en statsinstitution.

Det måste ju erkännas att flere af försäkringsväsendets hufvudprinciper här redan framträda fullt klart utvecklade. Särskildt synes man hafva insett förmånen af den fördelning af risken, som ömsesidighetens princip innebär. Dock befinner denna statsförsäkring icke hafva blifvit långlivad — måhända kändes den föreskrifna årspremien alltför tryckande, eller mötte svårighet att taxera och indriva densamma. Detta kan numera ej utredas. Underrättelserna om hela denna försäkringsinstitution, som i så mycket tyckes peka emot framtiden, äro nämligen alldeles enstaka, och försvinna snart helt och hållet, så att härom ingen upplysning står till buds. Redan under närmast följande decennier synes densamma hafva öfverflyglats af den österifrån, ifrån Medelhafsländerna kommande italienska försäkringsrörelsen, hvilken såsom omfattande jämväl varuförsäkring och grundad på principen af frivillighet och privatföretagsamhet måtte hafva haft de större betingelserna att fortleva och utvecklas. Den portugisiska ömsesidighetsförsäkringen står därför som ett enstaka uppslag i historien, utan fortsättning och efterföljd. Någon varuförsäkring synes densamma alldeles icke hafva omfattat.

Redan Santerna, en af de första skriftställarene i försäkringsrätten har, ehuru portugis, helt och hållet förgätit sitt fäderneslands ryktbara sjöförsäkringslag, som han ej ens omnämner i sitt 1554 i Antwerpen tryckta arbete, „de spon-sionibus et assecurationibus mercatorum“³⁵⁾.

Helt säkert utan anledning har man därför velat härifrån leda anorna till den i Medelhafsländerna uppkomna ofvan

³⁵⁾ Goldschmidt, Hb. I, s. 356 not 72. — Reatz, Endemanns Hb. IV, s. 322 not 7.

beskrifna sjöförsäkringen emot premie, som tydligen har italienskt ursprung ³⁶⁾. Denna sistnämnda sjöförsäkringsart begynte redan århundradet efter sin uppkomst sitt segertåg äfven utanför Medelhafsbassinen och uppåt Atlanterkusten, ända fram till England och Östersjöländerna.

Vid början af 1400-talet erhöll sjöförsäkringen slutligen en plats i lagstiftningen och försäkringen i allmänhet blef snart äfven föremål för behandling af rättsvetenskapen. Den berömdaste af de gamla kodifikationerna af sjöförsäkringsrätten är otvifvelaktigt den katalonska, af municipalitetet i Barcelona utfärdade „*ordonnansen*“ af 1435, sedermera fyra gånger ytterligare promulgerad och tillökad, senast, den femte gången, 1485. Densamma intogs slutligen nästan ordagrant i „*Consolato del mare*“, en sammanställning af af tidens sjörättsliga sedvänjor, „*costumes de la mer*“, afsedd för praktiskt bruk men af ovisst ursprung; dess äldsta kända exemplar är tryckt 1494 på katalonska. Detta ryktbara samlingsverk innehåller allt hvad i tidens sjö rätt beaktades både af romerskt, byzantinskt och levantinskt ursprung, äfvensom enligt förordningar, utgångna ifrån Medelhafvets dåtida handelstäder, främst Marseille. Dess författare och t. o. m. dess originalspråk äro emellertid ej med full visshet kända.

Barcelonas ordonnanser synas emellertid icke såsom man länge förmodat ³⁷⁾ vara den äldsta lagstiftning i ämnet. Åtminstone angifves af Bensa den äldsta lagstiftningsurkunden vara den af Ufficio di mercantia i Genova omkr. 1380 (före 1383) utfärdade „*Regula de assecuramentis non faciendis*“, endast fragmentvis känd, och särskildt innehållande bl. a. förbud att försäkra utländska fartyg ³⁸⁾. En i samma riktning gående förordning „*Statuta universitatis mercantie*“ utfärdades 1393 i Firenze. En „index“ öfver i

³⁶⁾ Pardessus V, s. 330. — Brandt, s. 3. — Reatz, ss. 40 o. f. — Endemann, G. Z. XXXII, s. 272. — Wagner, s. 25 not 61.

³⁷⁾ Pardessus V, s. 330. — Salvioli, ss. 33 f. — Goldschmidt, Hb. I, s. 358 not 75.

³⁸⁾ Bensa, ss. 51, 52. Redan 1369 utgafs ett dekret af dogen Gabriel Adorno, som förbjöd att söka häfva försäkringsaftal med åberopande af förbuden mot ränta.

Genova utkomna förordningar i ämnet af 1403 omtalar härutöfver ännu förbud att assurera varor efter det under rättelse om desammas förlust ingått, äfvensom fartyg af tacklade och liggande i afstängd hamn („amarrés dans la Darse“)³⁹⁾. I allmänhet begränsas det af denna lagstiftning omfattade området dock till hvad handelssedvänjorna redan förut fastställt, och utgöres densamma därför nästan uteslutande af restriktiva förordnanden, afseende att förekomma missbruk vid försäkringars afslutande, äfvensom af fiskaliska påbud. En slags bearbetning erhöi denna rätt genom „Consilia de Bosco“, uttalanden af en rättslärde med detta namn, som vid år 1400 lefde i Genova:

Äran af den första systematiska behandlingen af ämnet tillkommer emellertid utan allt tvifvel Barcelonas ordonnanser⁴⁰⁾. Den äldsta ordonnansen, af år 1435, innehåller främst föreskrifter rörande försäkringskontraktets grundläggande förutsättningar, bl. a. dels ett förbud att försäkra till förmån för utlänningar, eller utländskt egendom, — säd, vin, lifsmedel, destinerade till Barcelona härifrån undantagna, — dels äfven föreskriften att försäkringstagaren städse borde hafva ett verkligt intresse i försäkringsobjektet, afsedd att förekomma ingåendet af försäkringsaftal på hasard, hvaremot lagstiftningen redan i Italien hade inskridit;⁴¹⁾ vidare förbud att försäkra utöfver tre fjärdedelar af försäkringsvärdet, hvilket i tvistiga fall skulle fastställas af sakförståndige; bestämmelsen att premien borde betalas vid aftalsslutet vid äfventyr af dettas förklarande för ogiltigt; och skulle samma fartyg och varor icke få göras till föremål för flere försäkringar. Allt detta afsåg naturligtvis att förekomma hasardkontrakt och att hindra slappandet af försäkringstagarens omsorg om sjöförmögenheten, af hvars förintande han genom dubbelförsäkring eller alltför hög försäkring ju eljes kunde skaffa sig fördel.

Hvad åter angår försäkringsaftalens tolkning och tillämpning, så saknas bestämmelser rörande de olika slagen

³⁹⁾ Bensa, ss. 54, 101.

⁴⁰⁾ Ehrenberg, G. Z. XXXII, s. 281.

⁴¹⁾ Ehrenberg, G. Z. XXXII, s. 284.

af fara, mot hvilken försäkring kunde tagas, men däremot fastslås att förlust af försäkringsobjektet finge presumeras där inga underrättelser ifrån fartyget och angående resan på sex månader ingått; beroende på resans längd skulle försäkringsbeloppet inom en tid af ända till fyra månader härefter erläggas till försäkringstagaren. Ordonnansens slutstadganden ålägga försäkringstagaren att städse i händelse af tvist underkasta sig stadens „consuls de la mer“, äfvensom föreskrifter rörande formen, och angående assuranceskontraktens notariella afslutande ⁴¹⁾.

De förändringar, som de senare promulgerade ordonnanserna af åren 1436, 1458, 1461 och 1484 införa, utvisa de hufvudsakliga facerna i försäkringsinstitutets fortskridande utveckling. Förbudet att försäkra utländsk egendom bortföll sålunda först 1484, sedan man begynt kringgå detsamma genom fingerade köp. Ovilkorlig skriftlig form för försäkringsaftalet fordrades ifrån år 1458, och då bestämdes äfven att försäkringsaftal, afslutade efter det försäkringsobjektets förlust var försäkringstagaren bekant, skulle anses för en nullitet, hvarvid äfven särskilda presumptioner i afseende å tiden emot denne uppställdes. Ristornoinstitutet utvecklades, i det att en rätt att yrka försäkringsaftalets återgång tillerkändes försäkringstagare, där den afsedda resan ej blifvit af. Den skilnad, som borde förefinnas emellan försäkringsbeloppet och försäkringsföremålets verkliga värde försäkringsgifvaren till säkerhet, fastslås i ordonnansen af 1484 till en åttendedel för inländsk, en fjärdedel för utländsk egendom. Äfven tillåtas endast försäkringar för bestämd resa och med bestämdt fartyg, hvadan tidsförsäkringen och den s. k. försäkringen „in qvovis“, på ännu icke känt eller namngifvet fartyg, ännu ej var den katalonska lagstiftningen bekant ⁴²⁾.

Barcelonas lagstiftning synes i hufvudsak hafva fastställt såsom gällande rätt uti Medelhafvets östra delar hvad

⁴¹⁾ Pardessus V, ss. 493 o. f. — Bensa, ss. 59 o. f. — Goldschmidt, Hb. I, s. 370 o. f.

⁴²⁾ Pardessus V, ss. 502, 507, 521, 523 o. f. — Bensa 63 o. f. 68; häremot Goldschmidt, Hb. I, 376 not. 126 b.

på samma sätt och under samma tid redan var sedvänja äfven i Italiens handelsstäder, och i denna form snart spriddes vidare längs Atlanterkusten ända upp till Nordsjöhamnarna. Redan 1370 omtalas sålunda italienska försäkringsupptagare såsom opererande i Brügge, och århundraden igenom, ända till slutet af 1500-talet, fortfor försäkringsrörelsen i de nordliga länderna att utöfvas af spanska och italienska försäkrare med omedelbar tillämpning af den i Medelhafsländerna uppkomna försäkringsrätten ⁴⁴⁾. Det var först på början af 1600-talet, som äfven kapitalisterna i Nederländerna småningom begynte intressera sig därför, hvartill bidrog den genom frihetskriget uppkomna nationalfiendskapen emellan den unga fristaten och hela den katolska världen, hvilken senare då dominerades af Spaniens inflytande.

I Nederländerna liksom öfverallt i Europa bedrefs försäkringsrörelsen af enskilda köpmän, hvilka tecknade anpartar i de erbjudna riskerna. Från Antwerpen, på hvars börs försäkringsaffären stod i högt flor, finnes en polis med 48 underskrifter ifrån år 1531 ⁴⁵⁾. Detta slag af försäkring öfvergick på 1600-talet till England, hvarest länge de nederländska kotymerna åberopades. I Tyskland synes sjöförsäkringen knappast före slutet af 1500-talet varit känd. På århundradets sista år uppdyker detta affärsafstal plötsligt i Hamburg, tydligen praktiseradt och infördt af nederländska emigranter ⁴⁶⁾. Den första Hamburger-polisen är ifrån 1588.

Med utomordentlig snabbhet hade sjöförsäkringsinstitutet icke blott utbredt sig till alla den dåtida världens främsta sjöfarande och handelsidkande nationer, utan äfven genomgått en inre utveckling, som i det närmaste bragt detsamma till den ståndpunkt, vid hvilken sagda rättsinstitut därefter ända till nyaste tider stannat. Men å andra sidan höll sig försäkringen i allmänhet fortfarande århundraden igenom, både inåt och utåt, inom samma former och

⁴⁴⁾ Goldschmidt Hb. I, s. 358 not. 75. — Ehrenberg, s. 29. — Wagner, s. 17 o. f. — Kisselbach, s. 3.

⁴⁵⁾ Kisselbach, s. 6. — Lille, s. 31.

⁴⁶⁾ Kisselbach, s. 15 o. f.

inom sina ursprungliga gränser. Det var sålunda endast en *premieförsäkring* som praktiserades. Det var så godt som uteslutande *sjöförsäkringen* som utbildades och fortlefdes. Försäkringsväsendets öfriga grenar begynte först i slutet af 1700-talet ernå en betydelse för det ekonomiska lifvet och därför utbildas, om än enstaka ansatser på dessa områden, såsom redan är antydt, här och hvar framträdde.

Hvad sedermera angår lagstiftningen, så recipierades den af Barcelonas municipalmyndigheter till ett helt sammanbragta sjöförsäkringsrätten i „*Consolato del mare*“ medeltidsrättens digestsamling på sjörättens område. Utanför de inflytelser, hvilka i sistnämnda samlingsvärk infört sjöförsäkringsmaterial, synes däremot den ryktbara, på ungefär enahanda sätt tillkomna kodex hafva stått, hvilken är känd under namn af „*Rooles*“ eller „*jugements d' Oléron*“. Härstammande åtminstone till namnet ifrån ön Oléron vid Garonnes mynning, då för tiden ett lifligt handelscentrum, anses detta värk härleda sig redan ifrån det tolfte århundradet, och utvisar de dåtida rättssedvänjorna vid Atlanterkusten och Nordsjön. Detta rättssystem befinnes sedermera på trettonde seklet hafva blifvit infördt i England, och ingår delvis äfven i den från fjortonde seklet härstammande flamska sjörätten, *Vonnesse van Damme*, („*jugements de Damme ou lois de Westcapelle*“), hvilket förstnämnda var en dåtida hamnort invid Brügge. På dessa källor gemensamt byggdes sedermera Nederländernas s. k. „*Amsterdamsche Waterrecht*“, en sammanställning af dem alla, och till en del äfven af nordiska sedvänjor, hvilken skall hafva beslutits på ett hansamöte i Lybeck 1407, och som sedermera omkring medlet af 1400-talet recipierades i Hansans hamnar, äfven det svenska Visby, hvarest densamma bevarats under namn af „*Visby sjörätt*“⁴⁵⁾. För Hansan kodifierades dessa lagar och utgäfvos i Lybeck 1593, 1597 och slutligen 1614.

Alla dessa på rooles d' Oléron byggda, med större eller mindre kraft af lag gällande samlingsvärk sakna hvarje

⁴⁵⁾ Forsman, s. 104. — Lang, s. 66.

antydning om sjöförsäkringen. Likaledes är densamma främmande för de bevarade svenska stadslagarna, Bjärköarätten, Visby stadslag, fragmentet af Söderköpingslagen, äfvensom konung Magnus Erikssons allmänna stadslag. Jämväl Islands Grågås samt de öfriga gamla nordiska lagarna synas i allmänhet icke hafva haft någon inflytelse på utvecklingen af sjöförsäkringsrätten ⁴⁶⁾.

Ifrån Consolato del mare öfvergick däremot sjöförsäkringsinstitutet till den spanska sjölagstiftningen, hvars märkligaste urkunder äro ordonnanssamlingen från Burgos af år 1588 och Karl den V:s ordonnans, godkänd i Sevilla den 11 aug. 1552, hvilken speciellt blef af betydelse för den uppblomstrande världshandeln på det nyssupptäckta Amerika. Consolato del mares lagbud upptogs därjemte uti ett annat på enahanda sätt tillkommet sammelvärk, det nordliga Frankrikes „*Guidon de la mer*“. Författaren till detta verk är likaledes okänd; detsamma anses vara utarbetadt i slutet af 1500-talet, emellan 1556 och 1584, i Rouen, samt utvisar stor förfarenhet i dåtidens handelsrättsliga sedvänjor såväl uti Italien, Spanien, Frankrike, som i Flandern och England ⁴⁷⁾. *Guidon de la mer* följdes i många stycken nästan ordagrant och promulgerades som lag genom Ludvig XIV:s på Colberts initiativ tillkomna „*Ordonnance sur la marine*“ af 1681. Denna sjölag utgör åter grundlaget till de sjörättsliga bestämningarna i *Code de commerce* af år 1807, och därmed för en stor del af nutidens sjölagstiftning. Redan i *Guidon de la mer* var sjöförsäkringen med särskild omsorg behandlad (Livre III tit. VI). I denna del har detta arbete blifvit mest beundradt och därför äfven efterföljdt af utländska lagstiftare ända till våra dagar.

I Nederländerna hade en ordonnans af år 1563 närmare ordnat försäkringsväsendet, icke blott till sjös, utan äfven dess öfriga grenar. Ett förbud af härtigen af Alba strök 1568 sjöförsäkringen ifrån antalet tillåtna handelsaftal.

⁴⁶⁾ Platou, s. 8. — I dessa var däremot haveriinstitutet tidigt utbildadt, jfr. Amira II, ss. 929 o. f.

⁴⁷⁾ Pardessus, II, ss. 371 o. f. — Boistel, s. 9.

Nya ordonnanser af 1570 och 1571 återställde dock de tidigare förhållandena. Äfven en utbildad sedvänjorätt uppkom sedermera under fristatens tider. I Antwerpen, Amsterdam, och Rotterdam utgäfvos på 15:de, 16:de och 17:de århundratalen ordonnanser efter mönstret af de spanska. En assuranskammare, som dömde i försäkringsmål, öppnades 1598 i Amsterdam. I hansestäderna synes den nederländska försäkringsrätten, dock endast »Costumer» men ej »Ordonnanser», hafva blifvit följd. Hamburgs första »Asssekuranzordnung» är af 1731⁴⁰⁾.

På grundlaget af den holländska sjörätten, med anslutning tillika till hansestädernas lagstiftning och Visby sjörätt, hvilat äfven Sveriges första sjölag af den 12 juni 1667. Af dess åtta balkar handlar den sjätte »om Skeps och Gods försäkring eller Assurans», samt röjer tydligt sitt stamförvandtskap med den holländska sjölagstiftningen, i sin tur fotad på Consolato del mare och Guidon de la mer.

1667 års sjölag utgör utan tvifvel ett af de utmärktaste arbeten svensk lagstiftning ägt, och tillika måhända tidens yppersta sammanställning af gällande sjörättsliga sedvänjor vid midten af 1600-talet. Tillkommen på initiativ af 1664 års ständer utarbetades denna lag af kommerserådet *Henri de Moucheron*, en af de holländska invandrare, som under detta tidskede tillförde Sverige så mycket i både kunskap, företagsamhet och internationella förbindelser;⁴⁰⁾ den

⁴⁰⁾ Lille, ss. 30, 31. — Kiesselbach, ss. 109, 110, 124.

⁴⁰⁾ Forsman, s. 233. — Lang, s. 67. — Federpiel, s. 8.

⁴⁰⁾ Henri de Moucheron († 1670) var så godt som en fullständig kosmopolit, samt därjämte på en gång sjömilitär, jurist och handlande, hvadan man kan förstå att hans arbete innefattade allt hvad tidens vetande på det sjörättsliga området ägde att bjuda. Hans far, född holländare, uppgifves hafva slutat som »öfverste» i rysk tjänst. Själf var han först äfven militär i rysk tjänst, gick sedan i holländsk tjänst till Brasilien, var där »ordinarie råd i höga justitierätten», slutligen direktör och kommandant i Porto-Calvo, Alagoas och Rio-St-Francisco. Svenskt hofråd blef han 1650, var sedan »direktör öfver kommerserne» i Liffland, samt slutligen president i sjörätten och assessor i kommerskollegium. Han var andra gången gift med Anna Cornelia von der Noth,

utfärdades sedermera utan ständernas vidare medvärkan direkte af förmyndareregeringen. Denna sjölag ligger också till grund för de i Kristian Vs danska lag af år 1683, (promulgerad för Norge 1687, 4 boken), ingående sjörättsliga bestämmelserna.⁵¹⁾ Sjöskade- och försäkringsbalkarna i 1667 års sjölag ersattes sedermera af *försäkrings- och haveri-stadgan af den 2 oktober 1750*, och blef denna lag i öfrigt hos oss gällande intill utgifvandet af 1873 års sjölag; i Sverige ersattes densamma af 1864 års sjölag, sedermera utbytt mot den för nordens alla tre riken gällande sjölagen af år 1893.

Försäkringsbalken i 1667 års sjölag innehåller i 1 och 2 kap. stadgandena om försäkringens afslutande; försäkringar skulle städse kontraheras stricte enligt denna lags bestämmelser för att erhålla giltighet inför svensk domstol, och borde aftalet tillika uppgöras skriftligen „under Kongl. May:tz Namn“ efter ett bestämdt formulär, hvilket upptog namn på skepp och skeppare, samt angaf hela resan och varans art, hvarjämte försäkringstagaren med egen hand skulle teckna försäkringssummans belopp och sitt namn, allt vid samma äfventyr af ogiltighet; mäklare, som anlätades för försäkringsäranden, borde öfver dem föra lista, samt skulle stå under magistraternas öfverinseende. Enligt 3 kap. ordnas ansvarigheten emellan flere försäkringsgifvare så att de skulle solidariskt eller „medh samnadh Hand“ ansvara för försäkringssumman; andra slag af bolag eller försäkringsanstalter känner lagen ej. Kap. 5 förbjuder alla „som bekläda Siörätt“ att utfästa försäkringar. Kap. 6 anger „hvad Godz och huru högt hvarththera må försäkras“; skepp, skeppsdelar, köpmannavaror och „alt annat gods“ må försäkras, men icke „Skiplego, Siöfarande Folcks Lön, som förtienas skal, eller Skipskost, eller Krut, Lodh, och allehanda Skipstygh, som till then Reesan tarfvas och áthgår, eller någons Liiff“;

hvars mor hvar omgift med frih. Knut Kurek, hvarigenom hennes barn „nått den avantagen att i Sverige konsidereras som riksrådsbarn.“ — Namnet de Moucheron är för öfrigt äfven ett känt höhändskt konstnärnamn.

⁵¹⁾ Brandt, s. 4. — Federspiel, s. 12.

icke håller „må någon anställa vadh om Reesans lyckeliga Fortgång eller annat slijkt Påfundh öfva.“ Försäkring till förmån för Sveriges fiender var ogiltig. Intet gods fick försäkras „högre än thet rätt och uppricktigt wärdt är, medh Inköp och Omkostnadt till thess thet inskipadt wardt“. Såsom nedan närmare skall utvecklas var försäkring af intressevärdet okänd, och sökte man förekomma öfverförsäkring genom förbud att försäkra ända till fulla värdet. Ända upp till ett värde af 7,500 daler skulle sålunda försäkringstagaren hålla en tiondedel „på sin egen Fahra,“ men om försäkringen steg högre ansvara blott för tiondedelen af nämnda 7,500 daler. Af skepp och skeppsdelar däremot skulle tredjedelen alltid gå på försäkringstagarens risk. Vid dubbelförsäkring skulle, enligt kap. 6, „den förste Försäkringen gå fram, men then senare, wijda then öferskjuter, till rygga.“ Kap. 7 bestämmer att försäkringsgifvaren borde „svara till“ den skada, som orsakas af storm, oväder „eller annor Tillfällen,“ men ej „til Siökast eller the Skador som ringa äro och icke högre stiga än til een Daler aff hundrade, eller the ther komma öfver Skip eller Gods i och aff sigh sielff.“ Utan särskild öfverenskommelse kunde icke giltig försäkring tagas sedan tre månader förflutit efter det skepp afseglat till ort inom Europa „eller stranden af Barbariet“, hvilken tid förlängdes till sex månader för längre resa, (kap. 8) och försäkring skulle „vara gild“ äfven om olycka inträffat innan den blef tagen, där försäkringstagaren ej pröfvades därom böra hafva haft kunskap. Resa finge ej ändras, utom af nöd (kap. 9); alla tidningar, d. v. s. nyheter om resan, som inlupo, skulle oförtöfvat delgifvas försäkringsgifvaren (kap. 10). „Försäkringslön“, d. v. s. premie, borde genast erläggas, vid äfventyr af aftalets ogiltigförklarande (kap. 11), skada regleras inom tre månader (kap. 12). 1667 års sjölag förutsätter endast premieförsäkring. — Skepp, om hvilket intet afhörts, skulle få såsom förloradt „abanbonneras“ efter ett år, om resan gällt ort inom Europa „eller stranden af Barbariet“, eljes inom två år; äfven kunde abandon ifrågakomma om skepp blifvit taget i beslag, kapadt eller eljes odugligt att fortsätta resan, med en betalningsfrist af

6 månader (resp. 1 år) för försäkringsgifvaren, sedan sådant honom kungjorts. (kap. 13). Försäkringsaftal kunde inom fyra månader uppsägas, om resa ej blef af (kap. 15). Preskriptionstid i sjöförsäkringsmål var ett och ett halft år, eller tre år om resan utsträcktes utom Europa „eller stranden af Barbariet“ (kap. 17). Försäkringar kunde enligt kap. 18 emellertid äfven tagas „til Lands och Friskt Wain,“ samt voro då ej bundna af den skriftliga formen eller lagens förmöreskrifter i öfrigt. Dock skulle försäkringstagaren alltid hålla en tiondedel af varuvärdet på egen risk, hvarutom frakt och forlön ej fick försäkras.

Dessa lagbestämningar utvisa i stort sedt den dåvarande utvecklingen af sjöförsäkringsväsendet. De återfinnas i ungefärlig motsvarighet såväl i de samtida holländska lagarna, som äfven i Guidon de la mer, kap. 1—4, 7, 12 och 15.⁵²⁾ Försäkring „in qvovis“, utan angifvande af skepp och resa m. m. var allt ännu för 1667 års lag okänd, men förekommer i Guidon de la mer, där kap. 12, ahandlar „comment se doit faire assurance sur tous et tels navires, qui portent la marchandise, sans autrement les nommer ou designer“; sådan försäkring synes ännu icke ens hafva kunnat godkännas efter 1750 års förs. stadga.⁵³⁾ Den sistnämnda införde eller legaliserade för öfrigt icke håller i princip i öfrigt några synnerliga nyheter i sjöförsäkringsväsendet. Såsom dylika må dock annoteras transport af försäkringsbref, äfvensom en något utvidgad rätt i afseende å försäkringsbar egendom, till hvilken numera hörde bl. a. äfven „fraktpenningar, bodmerier och sjöväxlar eller det s. k. Cambio marino, Grönlands och andra fiskerier, sjöfarandes befrielse från turkiske kapare, jemväl förmodade vinster på gods och va-

⁵²⁾ Pardessus, II, ss. 377 o. f. 400, o. f. — Lang, s. 67. Föreläsning. ²⁸⁾ 1906. — Loccenius, ss. 91--108.

⁵³⁾ Pardessus, II, ss. 413 o. f. Jfr. Flintberg, ss. 247, 259, förs. stadg. art. 4 §§ 1—3, 11. Art. 5 § 17 medger dock att försäkra „skepp eller gods att gå antingen med eller utan Convoj“ (l. c. s. 250). Jfr. äfven de ss. 252, noterna, intagna försäkringsformulären.

ror⁴⁴⁾ Försäkring fick numera tagas till fulla varuvärdet med omkostnad ombord vid resor inom Europa, med tillskott af hälften därtill för omkostnaden, när resan gällde aflägsnare ort.⁴⁵⁾ Jämväl återförsäkring är därstädes direkte antydd.⁴⁶⁾

Det har redan framhållits att 1667 års sjölag egentligen endast förutsätter försäkringar, gifna af enskilda personer eller tillfälliga bolagsmannaskap. Utvecklingen synes emellertid hafva tagit den gång, att de flesta försäkringar å svenska skepp och varor togos hos utländske försäkrare, mest hos holländska bolag, hvarigenom den direkta tillämpningen af försäkringsbalken i början rätt sällan förekom. Det var i „*then Svenska Argus*“ N:o 20 år 1733 som „en moralisk veckoskrifvare“, ingen mer och ingen mindre än *Olof von Dalin*, „öppnade nationens ögon“ för de stora summor, hvilka årligen genom sjöförsäkringarna drogos till assuranskontoret i Amsterdam, och därigenom tog initiativ till det 1739 upprättade svenska sjöassuranskompaniet.⁴⁷⁾ Äfven i Nederländerna liksom annorstädes i Europa hade emellertid försäkringsaffären dock till slutet af sextonhundratalet bedrifvits endast af den enskilda företagsamheten, och efter tillfällig öfverenskommelse, ehuru det därunder blef alltmäran vanligt att redan i policerna inrycka, att försäkringsaftalet skulle bedömas efter kotymerna på börsen i Antwerpen eller något annat sådant centrum för dylika affärer. Det äldsta franska försäkringsbolag inrättades i Paris 1686. Ett allmänt premieförsäkringsbolag inrättas 1720 i Amsterdam;⁴⁸⁾ 1726 upprättades i Köbenhavn en liknande anstalt,⁴⁹⁾ och i det öfriga Europa följdes efter hand exemplet.⁵⁰⁾

⁴⁴⁾ Försäk. stadg. 1750 art. 4 § 2, art. 3 § 1, jfr. Flintberg, ss. 247, 253. Försäkring på förmodad vinst kunde ej återkallas, ibid. art. 7 § 8; Flintberg, s. 268.

⁴⁵⁾ Försäkr. stadg. 1750. art. 9 §§ 3, 4.

⁴⁶⁾ Förs. stadg. 1750. art. 10 § 1.

⁴⁷⁾ Flintberg, s. 245, noten.

⁴⁸⁾ Lille, ss. 32 o. f. -- Vivante (Yseyx) s. XI.

⁴⁹⁾ Brandt, s. 4. — Vivante, (Yseyx) s. XI.

⁵⁰⁾ I England stiftades det första på aktier grundade sjöförsäkrings-sällskapet i London 1720, i Tyskland i Berlin 1765, i Genova stiftades ett dylikt bolag 1741, i Neapel 1751.

I England hade såsom redan antydts sjörätten till en början jämväl bygt på *les rooles d' Oléron*. En parlamentsakt, utfärdad år 1601, under Elisabets regering, ordnar väl rättskipningen rörande sjöförsäkringen genom inrättandet af en „court of Policies of Insurance“, men lämnar den privaträttsliga sidan af saken oberörd.⁴¹⁾ Sedan medlet af 1700-talet har emellertid den engelska sjörätten till stor del gått i fåror, skiljande densamma ifrån kontinentens lagstiftning, men däremot stående i samklang med och bygd på dess egen „common law.“⁴²⁾ Den skiljer sig genom denna sin nationella karaktär ifrån sjörätten i det öfriga Europa, som oberörd af både romersk rätt och inhemska rättskällor i allmänhet utbildats genom en sedvänjorätt, hvilken lagstiftningen mestendels öfvertagit sedan den varit färdigutbildad, och i hvilken därför det kosmopolitiska draget är förhärskande. Den afgörande inflytelsen i förenämndt afseende anses i England hafva utförts af William Murray *lord of Mansfield* († 1793), president i Kings court 1756—1788, nyskaparen af Englands hela sjö- och handelsrätt. Det äldsta engelska sjöförsäkringskompaniet grundades 1720. Ett egendomligt inflytande har i den engelska sjöförsäkringens utveckling utförts af *Lloyd*, en förening, ursprungligen uppkommen genom ett kaffehus vid Londons börs, där sjöfarande samlades, och där det blef vanligt att ingå gemensamma sjöförsäkringsaftal, sålunda att af de närvarande assuradörerna, „underwriters“, en efter en antecknade sig för en viss summa af de för dagen erbjudna riskerna, tills totalsumman af de ifrågasatta försäkringarna på så sätt fulltecknats. *Lloyd* hade sitt namn efter den förste ägaren till detta värdshus, hvilken efter 1696 utgaf „*Lloyds news*“, en tidning innehållande skeppslista och sjöförsäkringsnotiser till kundernas tjänst. Denna tidning efterföljdes 1726 af „*Lloyds registry of skippping*“, som ännu fortlever och omfattar hela värl-

⁴¹⁾ Gow, ss. 7; court of policies of Insurance upphörde 1720 hvar efter målen synas gått till court of Kings Bench. — Govare, s. 16.

⁴²⁾ Gow, ss. 8, 9. — Vivante (Yseyx) ss. XIII o. f. — Platou, s. 9. — Lille, ss. 39 o. f.

dens sjöfart samt har sin betydelse särskildt för skeppsmätning och registrering. Med äkta engelsk konservatism kom Lloyd först 1871 att förskaffa sig korporativa rättigheter, och utgör ännu medelpunkten för det engelska enskilda sjöförsäkringsväsendet, men är numera i vissa afseenden organiseradt såsom ett bolag. Genom detsamma har försäkringsaffären såsom enskild spekulation fortlevat i England, medan försäkringsväsendet nästan öfverallt annanstädes i världen, måhända med undantag af börsen i Antwerpen, öfvertagits af bolag. Äfven de efterbildningar af engelska Lloyd, hvilka numera uppstått hos de flesta sjöfarande nationer, äro till den del de befatta sig med sjöförsäkring organiserade som bolag.

Medan sålunda i det sydliga och mellersta Europa sjöförsäkringen emot premie utvecklades och småningom gaf upphof jämväl åt öfriga försäkringsgrenar, hvilka utbildades efter dess mönster, hade i norra Europa, inom de skandinaviska länderna uti häradsbrandstodsföreningarna uppkommit en försäkringsart, bygd direkte på den i germanisk rätt uråldriga ömsesidighetsprincipen. Om än denna nordiska ömsesidighetsförsäkring icke kan anses hafva medvärvat till försäkringsväsendets allmänna utbildning ens i den lagstiftning, där den lefvat och utvecklats längst, den svensk-finska, enär nyare försäkringsarter i vår rätt måste anses åtminstone i hufvudsak utifrån direkte importerade, så kan densamma dock icke här förbigås såsom ännu tillhörande vår inhemska rätt. Denna försäkring har ifrån början genomgående haft en offentligrättslig karaktär.

Redan i Islands Grágás antydes en kommunerna, „hreppr,“ åliggande skyldighet att prestera ett slags fattigunderstöd, hvilket längre fram torde utbildats äfven till en skyldighet att gemensamt godtgöra förluster, hvilka i följd af naturolyckor och farsot drabbat desammas medlemmar.⁶³⁾ Ersättningen gällde både förlust genom boskapspest och brand-

⁶³⁾ Grágás, um hreppa skil 234,235 — Nordström II, s. 116. — Amira, II, s. 928. — Federspiel, s. 10.

skada. Af de svenska lagarna är det tidigast Östgötalagen, som föreskrifver en allmän brandskadeersättningsskyldighet häradsvis. Sådan „brandstudir“ gällde „stuva“ och „lada“ och utdömdes, sedan den brandskadade presterat vådaed, genom laga dom å häradsting. I vissa fall förekom valfrihet mellan brandstod och böter, men brandstod förekom i enlighet härmed blott där eldsvådan var vållad af annan än ägaren af det nedbrunna.⁶⁴⁾ Samma brandstod förekommer i Västmannalagens båda editioner.⁶⁵⁾ Brandstod omnämnes icke i Upplandslagen, ej håller i Hälsingelagen, hvilka endast omtala böter af den som vållat eldsvåda.⁶⁶⁾ Ett slags ömsesidig brandförsäkring af kyrkans byggnader församlingarna emellan i Linköpings stift „Västän-Stång“ omtalas däremot af Amira.⁶⁷⁾ Både i Östgöta- och Västmannalagarna var ersättningen i markatal förutbestämd. Däremot införde konung Magnus Erikssons allmänna landslag en om än primitiv uppskattning af skadan genom sex bolfaste gode män, hvilken bestämning sedan inflöt i konung Kristoffers landslag. I mån af den fortskridande kulturutvecklingen ökades efter hand de „laga hus“, för hvilka ersättning härvid kunde ifrågakomma. Ifrån häradsbrandstod voro blott allodialsäterier, adelns ladugårdar samt prästgårdar undantagna, och den utgafs med visst bestämdt belopp, ett halft spann korn eller en örtug, af alla bolfaste män. Vådaed bibehölls, men där någon varit vållande till eldsvådan skulle han ersätta skadan; kunde ingen bindas till sådant skadestånd, eller räckte den skyldiges gods ej därtill, skulle det felande fyllas af brandstod.⁶⁸⁾ Brandstod omfattade ej lösöre; dock

⁶⁴⁾ Ötsg. lagen Bygdabalkar 44: 1. — Liljenstrand, ss. 315, 316.

⁶⁵⁾ Äldre västm. lg. Bygdabalkir 45: 5, yngre Bb 25, ingressen.

⁶⁶⁾ Upp. lagen, Viderboa b. XXIV, Hälsinge lagen, Viderb. b. XIX.

⁶⁷⁾ Amira, s. 689.

⁶⁸⁾ Magnus Erikssons Llag, Bb 28: 7 — Llagen, Bb. 35, 36, 37; jfr. Abrahamsson ss. 506—512, särskildt s. 509 not. b, 510 not. b, 512 not. e. Att adelns sätesgårdar och prästbolen ej omfattades af häradsbrandstodsföreningarna berodde väl mest därpå, att desamma ansågos försedda med alltför dyrbara byggnader för att „menige allmogen“ skulle hafva kunnat åläggas deltaga i desammars ersättande.

kunde „spannmål, foder, dragare och boskap“ såsom hörande till „gårdens cultur, komma „i consideration.“ I stadslagen förekommer icke dylik brandstod. Man sökte här säkerhet genom ordningsföreskrifter angående skyldighet att biträda vid eldsläckning, äfvensom att hålla vissa brandredskap. Om ömsesidighetsansvarigheten påminner endast stadgandet att för eldens hämmande hela gårdar, där så var erforderligt, kunde få nedrifvas, hvarefter desamma på allmän bekostnad sedermera åter skulle uppföras.⁶⁹⁾ Af äldre danska lagar antyder åtminstone Skånelagen en häradsbrandstodsinsrättning.⁷⁰⁾ Till sina hufvudprinciper öfvergick häradsbrandstodsinstitutet ifrån Landslagen till 1734 års lag, Bb. 24: 4 — 6. Enligt denna sistnämnda skulle fortfarande frälsemans sätes- och ladugård så ock prästgård „ej få njuta brandstod“, — „ther the ej then gifva“; dock skola om så sker, husen ej „mätas högre än i bondhemman.“ Genom Kongl. Förklaringen af den 1 aug. 1770 tilläts att socknevis bilda särskilda brandstodsföreningar.

Af januariutskottet hade frågan om en reformering af Byggningsbalkens stadganden om brandstod ansetts brådskande, och genom K. F. den 4 april 1864 hade sedermera jordägare, hvilka försäkrat uti allmänna brandstodsbolaget för landet, frikallats ifrån delaktighet i häradsbrandstodsbolag, hvarför anmälan ifrån bolaget till häradskrifvaren skulle om alla försäkringar aflåtas. Den som utträdde ur allm. bolaget kunde dock i häradsbrandstodsföreningen återinträda. Den sistnämnda kunde emellertid helt och hållet upplösas, ifall så många utträden ägt rum att dess upprätthållande icke vidare pröfvades för delägarene förmånligt. En till 1872 års landtdag aflåten proposition föreslog en utvidgning och utveckling af häradsbrandstodsinrättningen såsom tvångsförsäkringsanstalt, men blef af Ständerna afböjd såsom obeböflig och med tidsförhållandenas utveckling icke mera öfverensstämmande. Senaste landtdag (1907) godkände slutligen en

⁶⁹⁾ St. lagen Bb. 22: 5—6. — Arnell, ss. 439 o. f.

⁷⁰⁾ Skånelagen I, 214 „foræ braennæ stup scal repæ en penning sellæer skiaeppu biug“.

prop., hvarigenom Byggningsbalkens stadganden om häradsbrandstod upphävas, och till kommunernas bepröfning öfverlämnas, huruvida lägenhetsägare skola förpliktas att hålla sina hus och egendom, nödvändig för landthushållningen, brandförsäkrade. Tillika godkändes en föreslagen lag om brandstodsöreningar.

I Sverige är det gamla häradsbrandstodsinstitutet sedan 1853 upphäfdt.

Från slutet af 1600-talet, men isynnerhet under 1700- och 1800-talet börjar försäkringsväsendet åt alla håll utskjuta nya grenar. I tur och ordning omfattar detsamma sålunda nya områden, bland hvilka isynnerhet framstå *personförsäkringarna* äfvensom *brandförsäkringen*, till hvilka hvardera redan under tidigare epoker kunnat uppvisas ansatser. Bland de förra framstår särskildt lifförsäkringen, för hvilken man länge, t. ex. i Frankrike ännu under revolutionstiden, sökte uppställa förbud, emedan densamma uppfattades helt och hållet såsom hasardaftal, tills denna försäkringsart slutligen såsom ett medel att befrämja sparsamhet finner erkännade och plats i lagstiftningen.⁷¹⁾ Brandförsäkring, såväl mot premie som bygd på ömsesidighet, har i mellersta Europa äldre anor, hänvisande till 1600-talet och början af 1700-talet⁷²⁾. Hagel- och boskapsförsäkring är i det närmaste en efterbildning af brandförsäkringen. Först i början af 1800-talet kan man anse att *kreditförsäkringen* i egentlig mening utbildades och vann utbredning. För doktrinen är den historia dessa olika slag af försäkring kunna uppvisa icke af någon större betydelse, hvadan framställningen i det följande skall omedelbart öfvergå till försäkringens närmare definition och innebörd, samt särskiljandet af dess olika arter.

⁷¹⁾ Förbjuden i Frankrike 1787 och 1793 godkändes lifförsäkringen på föranledande närmast af en skrift af den berömda matematikern La Place genom ett statsrådsbeslut 1818. I England förbjöd en parlamentakt 1774 lifförsäkring, såvida försäkringstagaren ej kunde uppvisa ett intresse i den försäkrades lif. I Tyskland intogos 1794 i Preussens landträtt stadganden, som godkände lifförsäkring, Jfr. Lille, ss. 84, 85.

⁷²⁾ Lille, s. 47.

§ 3. Efter hvad som redan blifvit antydt kan försäkring uppkomma antingen på grund af *lagbud* eller genom *aftal*, kontrakt, på frivillighetens grund. Den förra, den *legal* eller *tvångsförsäkringen* är af *offentligträttslig* natur, den senare, den *frivilliga försäkringen* tillhör *privaträtten* ¹⁾. Hvardera slaget af försäkring innebär uppkomsten af ett obligatoriskt *rättsförhållande*, i *kraft af hvilket en person*, — vare sig en enskild person, ett bolag eller en försäkringsanstalt, en för meddelande af försäkringar tillkommen rättslig organisation, — är *förpliktad att emot därför beräknad godtgörelse till en annan utgifva en förmögenhetsprestation i den händelse ett ovisst, framtida faktum inträder eller förvärligas*. ²⁾ Försäkringen utgör alltså ett rättsförhållande, bestående i en ömsesidig obligation emellan försäkringsgifvaren och försäkringstagaren. Försäkringen förpliktar dem hvardera till en förmögenhetsprestation, af hvilka den ena är betingad af den andra. Emot erhållandet af försäkringstagarens försäkringsavgift, eller förbindelsen att utgöra densamma, utfäster sig försäkringsgifvaren att äfven

¹⁾ Entwurf, s. 8. — Cosack, s. 744 g.

²⁾ Af *Manes* uppställdes på försäkringsmötet i Berlin september 1906 följande definition af försäkring, hvilken där vann allmän anslutning: „*Eine auf Gegenseitigkeit beruhende wirtschaftliche Veranstaltung zwecks Deckung zufälligen, schätzbaren Vermögensbedarf*.“ Jfr. Deutsche Juristen Ztg 1906, s. 1136. Jfr. äfven *Manes*, ss. 1—3. Denna definition är afsedd att omfatta såväl frivillig eller aftalsmässig, som legal eller tvångsförsäkring. Densamma afser äfven alla försäkringar utan afseende därpå om de grundas på ömsesidighet eller premieinbetalningar. Försäkringen har karaktäriserats såsom en „wirtschaftliche Veranstaltung“ emedan densamma förutsätter en planmässig, förnuftig beräkning. Detta är den nationalekonomiska sidan af saken. I rättsvetenskapen framstår försäkringen såsom ett rättsförhållande. Slutligen har uttrycket „Vermögensbedarf“ blifvit valdt för att betona, att den förmögenhetsprestation, på hvilken den försäkrade genom försäkringen erhåller ett obligationerättsligt anspråk, kan utgöras antingen af en ersättning för en i penningvärde mätbar skada eller förlust, eller också af en fix summa, afsedd att godtgöra en förmögenhetsminskning, hvilken ej kan direkte uppmätas, utan endast aftalsvis värdesättas.

Jfr. äfven *Ehrenberg*, s. 55. — *Stobbe*, III, s. 381. — *Cosack*, ss. 733 o. f. — *Brandt*, s. I. — *Lassen*, II, s 487. — *Nolst-Trenité*, ss. 2. 86.

å sin sida utgifva en förmögenhetsprestation, afsedd att lämna försäkringstagaren en ersättning eller godtgörelse, i händelse det vid försäkringen afsedda eller emotsedda ovissa faktum förvärligas. Denna förmögenhetsprestation kan vara en direkt skadeersättning eller också utgöras af ett bestämdt, förut öfverenskommet försäkringsbelopp.

Försäkringen, betraktad såsom ett rättsförhållande emellan försäkringstagaren och försäkringsgifvaren undergår ingen förändring i följd af den omständigheten, huruvida densamma tillkommit antingen direkte genom lagens tvång, eller på grund af ett aftal. Om de uppkomna obligationerna äro af legal eller af kontraktsnatur utöfvar med andra ord sagdt ingen omedelbar invärkan på desammas innebörd.

Försäkringstagarens obligation, att betala försäkringsavgiften eller bidraget, utgör begreppsenslignat en betingelse för tillkomsten af försäkringsgifvarens obligation, att eventuellt betala försäkringsbeloppet. Försäkringen förutsätter alltid en gemensam bidragsskyldighet af alla försäkringstagare inom samma kategori hos en och samma försäkringsgifvare. Denna bidragsskyldighet får sitt uttryck i försäkringstagarens obligation att betala nyss antydda avgift, eller försäkringsbidraget. Denna obligation behöfver likvisst icke oivkorligen vara fullgjord, innan försäkringsgifvarens obligatoriska skyldighet inträder. Vid ömsesidig försäkring består denna obligation i skyldigheten att utgifva de belopp, som falla på hvarje delägare efter fördelning af inträffade skador. Delägares rätt att kräfva försäkringsersättning står således härvid icke i någon egentlig omedelbar relation till betalningen af bidragen. Obetalda förfallna bidrag böra dock klarligen afkortas å utdömd försäkringsersättning om än en omedelbar kvittning icke utan vidare är gifven. Vid premieförsäkring kan åter fullgörelsen enligt betingelser, ingångna vid afslutandet af försäkringsaftalet, vara uppskjuten. „Premien bör erläggas då försäkringsbref utlämnas, ifall ej därom annorlunda öfverenskommits“ (SL § 175 mom. 3). Dock är det icke vanligt att detta uppskof anses kunna gälla längre än tills försäkringsbeloppet efter försäkringsfallens inträffande betalas. Den inbördes relationen emellan

försäkringskontrahenternas ömsesidiga obligationer anses nämligen här i allmänhet förutsätta, att försäkringsavgiften senast likvideras genom afräkning när försäkringsbeloppet utbetalas. För öfrigt bero ju detaljerna härvid på aftalsbetingelserna i de olika fallen. Ar uppskof aftaladt rörande tiden för premiens erläggande, d. v. s. om premien är „krediterad“, så är detta ett själfständigt, fristående aftal, hvilket icke utöfvar något direkt inflytande på det genom försäkringen uppkomna rättsförhållandet.^{2a)} Däremot synes det emellertid ligga i försäkringens natur, att försäkringsgifvarens obligation icke kan äga bestånd, om försäkringstagarens vore ogiltig. Endast vid den legala eller tvångsförsäkringen kunde ett skenbart undantag härifrån anses förekomma. Där lagen föreskrifver den obligatoriska tillkomsten af ett försäkringsförhållande, att vissa försäkringar utan vidare omedelbart tillkomma i vissa försäkringsanstalter och att dessa häremot äga uppbära vissa försäkringsbidrag, där synes det omedelbara sammanhanget emellan försäkringsgarens och försäkringsgifvarens obligationer upplöst. Detta äger t. ex. rum vid häradsbrandstods-försäkringen sådan denna i BB 24: 4—6 föreskrifves, och vid vissa lagstiftningars arbetareförsäkring. Men undantaget är blott skenbart. Ty den som icke hör till en sådan kategori af medborgare, att bidraget kunde hos honom efter lagen tvångsvis uttagas, han kan icke håller efter lagen hafva rätt till försäkringen. Det är sant att vid arbetareförsäkring utbetalandet af försäkringssumman icke alltid göres beroende af försäkringsavgifternas behöriga inbetalande, och att dessa icke ens uttagas hos arbetaren, utan hos arbetsgifvaren. Emellertid måste dessa avgifter, äfven om de betalas af arbetsgifvaren, anses för en innehållen del af arbetarens lön, och försäkringsgifvarens obligation riktar sig egentligen emot arbetaren såsom försäkringstagare, äfven oaktadt sociala hänsyn förorsakat, att avgiften ej kan uttagas direkte hos denne.

Försäkringsgifvarens egenskap af enskild person, privat bolag eller försäkringsanstalt, eller slutligen af en at

^{2a)} a) Brandt, s. 46. — Bentzon, s. 615 not. 1.

statsmakten organiserad och drifven statsinstitution, kan icke håller för själfva försäkringsförhållandet, rättsförhållandet emellan försäkringskontrahenterna, vara af någon direkt betydelse. Huru än försäkringen organiseras måste densamma hvila på den grundidé, att medel för täckande af uppkommande förluster skola ernås genom en gemensam bidrags-skyldighet af alla dem som försäkringen omfattar.

Den *legala* eller *tvångsförsäkringen* kan uppkomma antingen sålunda, att densamma inträder omedelbart, i kraft af lag, utan hvarje tillgörande eller rättshandling ifrån den försäkrades sida, eller ock sålunda att den försäkrade, eller de, hvilka det efter lag åligger att för desse taga försäkring, genom ordningsstraff eller annat laga äfventyr tillhållas att sådan skyldighet fullgöra ³⁾. I hvardera fallet består således ett *försäkringstvång*, eller åtminstone en *försäkringsplikt*, som är grunden till uppkomsten af rättsförhållandet emellan försäkringstagaren eller den försäkrade å ena sidan, och försäkringsgifvaren på den andra.

I allmänhet kunna naturligtvis alla slag af försäkringar genom lagstiftningen åläggas den enskilde såsom tvångsförsäkringar. Det är dock endast i vissa särskilda fall sådan i lag påbjuden försäkring, såsom redan tidigare antydts mestendels af socialpolitiska skäl, af lagstiftaren befunnits nödvändig, emedan nöjaktiga resultat på frivillighetens väg icke kunnat ernås. Det ligger i sakens natur att tvångsförsäkring är ett hjälpmedel för nåendet af stora mål, hvilket icke bör tillgripas i andra fall än när ingenting, eller när tillfyllesgörande resultat på frivillighetens väg ej kunna ernås ⁴⁾.

Då försäkringen omedelbart i kraft af lag inträder, så föreligger öfverhufvud intet aftalsförhållande. ⁵⁾ I sådant fall är försäkringsanstalten vanligen en *statsanstalt*; saken kan svårigen arrangeras annorlunda. Af detta slag var den ofvanför behandlade, i BB 24: 4—6 föreskrifna häradsbrand-

³⁾ Entwurf, s. 8. — Manes, ss. 54 o. f. — Rosin I, ss. 434. 606, II, s. 15.

⁴⁾ Manes, s. 68.

⁵⁾ Entwurf, s. 8.

försäkringen. De på grund af samma lagstadganden uppkommande brandstodsföreningarna voro, trots sin primitiva organisation, att betraktas såsom sådana statsförsäkringsanstalter med ömsesidig, af lag reglerad ansvarighet. Att jordägare i vissa fall hade rätt att utträda ur häradsbrandstodsförening är likaledes ofvanför påvisadt, men kan den omständighet, att angifna lagbud således i viss mån voro suspensiva, icke påverka naturen af dessa föreningar.

Af nyss antydt slag var äfven den ofvan omtalade statssjöförsäkringen i medeltidens Portugal. I Tyskland, äfvensom i Österrike, Schweiz, Ryssland, Sverige samt på Nya-Zeeland existera statsförsäkringsanstalter för olika slag af arbetareförsäkring. En genomgående tendens gör sig f. n. gällande att på detta sätt lösa det sociala problem, som arbetareförsäkringens organisation innebär.

När åter försäkring i grund af lagbud skall för den försäkrades räkning upptagas, antingen af denne själf eller af en annan person, som lagen sådant ålägger, så föreligger jämväl ett försäkringstvång, men med den skilnad, att den försäkringsskyldiges „försäkringsplikt“ här ålägger honom blott en *skyldighet att kontrahera om försäkring*, att träffa aftal med en försäkringsanstalt, hvilken för sådana försäkringar är afsedd, och ifall densamma äfven befattar sig med andra slag af försäkringar, eller är af privat natur, är vederbörligen för emottagande af dylika försäkringar auktoriserad. Försäkringsförhållandet inträder härvid således icke omedelbart i grund af lag, utan här föreligger endast en med ordningsstraff eller andra laga åfventyr upprätthållen skyldighet att träffa aftal om uppkomsten af ett sådant rättsförhållande. Af antydda natur äro många länders arbetareförsäkringar. Det genom sådan försäkring uppkomna rättsförhållandet är emellertid af kontraktsnatur, och sammanfaller såsom sådant till sin innebörd helt och hållet med det genom frivillig, aftalsmässig försäkring uppkomna rättsförhållandet.

I motsats till den på ett försäkringstvång beroende försäkringen står den på fritt aftal tillkommande *frivilliga försäkringen* på fullkomligt *privaträttslig* grund. Denna pri-

vaträttsliga försäkring, till hvilken tvångsförsäkringen ansluter sig såsom en blott till uppkomstsättet differerande afart, måste städse betraktas såsom urtypen för försäkringsförhållandet, samt såsom ett enhetligt rättsinstitut, hvilket trots all olikhet inom försäkringsväsendets särskilda grenar, är upprunnet ifrån gemensam grund och behärskad af gemensamma ledande grundsatser. Det på försäkringen riktade aftalet är och förblir en *själfständig, fristående kontraktsform*, ett *contractus sui generis*,^{*)} afseende sitt särskilda ändamål, säkerställandet af en person för påföljden af det möjliga förvärligandet af en oviss händelse genom utfästandet, såsom ersättning därför, af en förmögenhetsprestation emot en därför beräknad godtgörelse.

Försäkringsaftalet är, såsom öfverhufvudtaget obligationsrättsliga förbindelser af enahanda art i den modärnare rätten, ett konsensualkontrakt. Aftalet är prefekt nudo consensu, så snart kontrahenternas viljeöfverensslämmelse låter sig konstateras. Detsamma är alltså håller icke underkastadt någon form. Försäkringsbref, så kallad polis, behöfver ej utfärdas, ehuru sådan urkund enligt affärspraxis, utvecklad hos alla större försäkringsanstalter, af dessa vanligen utställas. Denna urkund, som vanligen uppräknar försäkringsaftalets betingelser, eller försäkringsanstaltens försäkringsvilkor, har emellertid icke karaktären af ett försäkringskontrakt, utan utgör blott en ensidig förbindelse ifrån försäkringsgälfvarens sida, och underskrifves blott af denne. Den bindande förklaringen ifrån försäkringstagarens sida är däremot dennes anmälan eller ansökan om försäkring, hvilken uti mera utvecklade förhållanden vanligen sker skriftligen, genom ifyllande och undertecknande af ett därför afsedt formulär. Denna sålunda gjorda offert är därefter ofastast öppen tills anstalten genom meddeladt bitall accepterat densamma, hvilket för större risker ej sällan sker interimistiskt, genom utställande af ett premiekvitto, som gäller blott

^{*)} Entwurf, s. 9. — Ehrenberg, ss. 55, 60. — Hensel, ss. 25 o. f. — Hecker, s. 10. — Cosack, s. 733. — Goldschmidt, System, s. 249.

viss kortare tid, tills försäkringsanstalten genom formligt försäkringsbref meddelar definitiv konsens till försäkringen.

Nyss är framhållet att den ömsesidiga obligation, som försäkringsaftalet innebär, icke för sin perfektion förutsätter en förutgående prestation ifrån försäkringstagarens sida, ehuru kontrahenternas prestations- och motprestationsskyldigheter därvid, såsom jämväl nyss är antydt, måste anses såtillvida beroende af hvarandra, att aftalet icke i regeln kan anses ogiltigt i afsende å den ena af dem, utan att därmed äfven den andra kontrahenten löses ifrån aftalsbandet. Detta under det antagande att alla de förutsättningar, under hvilka aftalet ingåtts, sedermera befinnas motsvara verkligheten, och att ingendera kontrahenten genom oriktiga uppgifter före, eller svekligt förhållande efter aftalsslutet, förvärfkar sin rätt på grund af det till den andra kontrahentens förmån likväl fortbestående kontraktet.

Försäkringen, såsom grundande en ömsesidig obligation emellan försäkringsgifvare och försäkringstagare, tillkommer alltså, där detta sker kontraktsmässigt, genom ett ömsesidigt aftal. Den genom försäkringsaftalet utlofvade eventuella betäckningen emotsvaras af en godtgörelse, försäkringsbidraget, som inbetalas eller utfästes på grund af en kalkyl, genom hvilken hvarje försäkringstagares bidrag bestämmes efter en fördelning af medelrisken inom hvarje försäkringskategori. Inom hvarje sådan grupp stå sålunda ett antal försäkringstagare, hvilka å ena sidan betala eller förbinda sig till sina bidrag, samt å den andra därigenom förvänta sig betäckning för uppkommande förmögenhetsförluster eller förmögenhetsbehof af den beskaffenhet, som försäkringen afsor. Äfven när försäkringsgifvaren är en enskild person, stående utom försäkringsförhållandet, innebär försäkringen icke endast ett öfvertagande af annans fara. Försäkringsgifvaren fungerar härvid äfven såsom organisator af försäkringsgemenskapen, samt bör sammanbringa försäkringstagarene och på dem fördela försäkringsbidragen efter en enhetlig plan, genom hvilken allena försäkringsföretaget ifrån ren hasard kan blifva ett medel för fullföljande af ekonomiska mål. Vid hvarje enskildt försäkringsaftal ligger

förty principiellt som underlag den för hela försäkringsväsendets idé grundläggande fördelningen af ömsesidig risk på en mångfald till en gemenskap sammanbrakta personer, hvilka genom sina tillskott täcka uppkommande förmögenhetsförluster eller förmögenhetsbehof hos dem inom gemenskapen, hvilka träffas af en bestämd, alla däri delaktiga hotande fara ⁷⁾).

Till fylles torde redan hafva framgått att försäkringsaftalet till sin natur i hufvudsak icke röner något inflytande därpå, huru försäkringstagarens obligation att utreda försäkringsbidraget organiseras. Dels kan bidragets storlek bestämmas genom en förutgående kalkyl, dels åter efter verkliga inträffade skador, — hvarigenom premie- och ömsesidighetsförsäkring till grundtyperna särskiljas. Med afseende å det ekonomiska slutmål dessa olika försäkringsarter ytterst afse, har man jämväl plägat åtskilja spekulations- (förvärfs-) och ömsesidighetsförsäkring. Att vid premieförsäkring premie kan krediteras, utan att aftalet i sin helhet därpå röner något inflytande, än redan antydt. Likaså kan vid ömsesidighetsförsäkring ett medeltalsbidrag på förhand kalkyleras och uppbäras utan att detta förändrar försäkringsaftalets natur, enär skyldigheten att dock ansvara för hvad som därutöver kräfves likafullt kvarstår.

Åfvenledes blott en modifikation i obligationen medför försäkringsgälfvarens förpliktelse att antingen å ena sidan direkte betäcka en förmögenhetsförlust eller ett uppkommet förmögenhetsbehof, eller att å den andra utreda viss fix summa.

Försäkringen afser sitt eget ändamål. Försäkringsaftalet är icke accessoriskt. ⁸⁾ Säsom försäkring kan således icke betraktas ett biftal vid köp, vid leveransafstal eller transportafstal, o. s. v., hvarigenom endast ansvarighet betingas för ett högre mått af fara, eller för en längre tids fara, eller under andra omständigheter och betingelser, än lag eljes förutsätter i föreliggande aftalsfall. Detta är icke för-

⁷⁾ Manes s. 55. — Sjölagskomiténs bet. s. 129.

⁸⁾ Ehrenberg, s. 55. — Cosack, s. 737. d -- Goldschmidt, Hb. I. 2 upp.) s. 582.

säkring, endast öfvertagande af fara, ehuru ifrågavarande tillvägagående i försäkringsrättens historia lämnat uppslaget till premieberäkningen.⁹⁾

Försäkringsaftalet är väl enligt det ofvanstående ett till sin art särskildt kontrakt, men dess afgränsning emot öfriga aftal, hvilka jämväl afse att säkerställa en person för ekonomisk förlust i följd af vissa till sin möjlighet förutsedda, men ännu vid aftalsslutet ovissa omständigheter, är dock i viss mån beroende på den historiska utvecklingen i olika länder, äfvensom på olika lagstiftningar, hvilka kunna ifrån det allmänna begreppet utbryta och särskilja enskilda kontraktsmodifikationer.¹⁰⁾

Utgångspunkten blir då att försäkringsaftalet är ett kontrakt, hvilket är afsedt att säkerställa emot eventualiteter, stående utom räckvidd för kontrahenternas vilja, eller bindande denna genom sociala, legala och personliga hänsyn. Häri skiljer sig försäkring ifrån *konventionalböter*, hvilka afse att skydda emot säkerhetsställarens eget förhållande.¹¹⁾ Likaledes afser *pantförskrifning*, som ju dessutom är af sakrättslig natur, att skydda emot en bristande aftalsfullgörelse ifrån pantställarens sida, utan afseende därå om denna är mer eller mindre oförvållad. Ut i ingendera fallet kräfvcs håller begreppsensligt något direkt vederlag.

Nära pantaftalet står *garantiaftalet*. Enligt sin natur erfordrar emellertid icke håller detta aftal i allmänhet någon godtgörelse för den utfästade säkerheten, utan utgöres tvärtom i sin typiska form af en förbindelse utfäst af en person, som är intresserad för framgången af ett visst företag; denne, garanten, förbinder sig att täcka eller deltaga i värkställarens möjliga förluster, på det att ifrågavarande företag må

⁹⁾ Jfr. ofvan § 2 s. 23. Genom sådana biaftal, då faran för ett företag öfverflyttas från den som lagligen har att stå därför till en annan, afses vanligen att denne senare skall föranledas avsluta ett försäkringsaftal, hvilket medkontrahenten på grund af frånvaro ifrån orten eller af annan dylik anledning ej är i tillfälle att själf värkställa. Jfr. Ehrenberg, s. 56.

¹⁰⁾ Goldschmidt, Hb. I, 2 uppl. § 49 not. 4. — Lewis, s. 20. — Ehrenberg, s. 55.

¹¹⁾ Lassen, II, s. 486.

kunna komma till stånd.¹²⁾ Garantiaftalet kan då likställas med gåfva. Vål förekomma också garantiförbindelser, åtagna emot garanti- (delcredere-) provision, äfvensom ingångna af personer, hvilka icke hafva ett eget intresse i själfva det företag, hvarom är fråga, och hvilka således låta betala sig för sitt biträde. Men i sådant fall skiljer sig dock garantiaftalet ifrån försäkringen därutinnan, att garanten pröfvar risken blott för det enstaka fall, hvars säkerställande är i fråga, och beräknar sin godtgörelse därefter. Äfven garantiaftalet innebär ett öfvertagande, men ingen fördelning af risken. En verklig försäkring kan däremot upptagas blott efter beräknad fördelning af risken på flere dylika fall.¹³⁾ Vid garantikontrakt af senast antydda slag plägar ju dessutom garanten säkerställa sig genom annan säkerhet, för den händelse han verkligen skulle komma att få göra ett utlägg. Detta tillvägagående beror vanligen därpå, att den sålunda erbjudna andrahandssäkerheten är obekvämt för den, som erhåller garantin, eller därpå att han af andra anledningar icke önskar eller kan direkte öfvertaga densamma.

Jämväl *borgen* innebär ett öfvertagande, men ingen försäkringsmässig fördelning af risk. Borgen innebär därjämte konstituerandet af ett *medgäldenärskap*, som icke ligger i försäkringsaftalet.¹⁴⁾ För borgen kräfves väl håller icke i allmänhet någon godtgörelse.

Slutligen innebära *spel, vadslagning* och dylika öfverenskommelser likaledes blott ett öfvertagande, men håller ingen sakenlig eller ens förnuftig fördelning af en risk. Gränsen emellan de olika slagen af garantiaftal och dylika hasardkontrakt är på den ena sidan knappast någon annan, än den som markeras af det emot lag och god sed stridande ändamålet, hvilket karaktäriserar de senare.¹⁵⁾ På den andra sidan skiljes hasardförsäkring ifrån verklig, sakenlig

¹²⁾ Ehrenberg, ss. 63 o. f. — Under denna kategori faller äfven pantaftalet närmast, när det består i ställandet af säkerhet för tredje man.

¹³⁾ Cosack, s. 737 b. — Hecker, ss. 114. o. f.

¹⁴⁾ Ehrenberg, s. 64. — Hecker, ss. 108. o. f.

¹⁵⁾ Cosack, s. 737 a.

försäkring äfvenledes egentligen endast genom det national-ekonomiskt fullgiltiga ändamålet hos den senare, afseende en på riskfördelningen baserad besparing. Ty försäkring är till just för att på sådant sätt eliminera den hasard, somigger i nästan hvarje mänskligt företag.¹⁶⁾

Någon gång hafva, ifrån nationalekonomisk synpunkt, försäkring och sparkasseväsen blifvit sammanställda, ehuru desamma knappast hafva något annat gemensamt än åstadkommandet af ett kapital, som vid en viss tidpunkt står en gifven person till disposition. Sparkasseväsendet erfordrar främst tillräcklig tid för hopbringandet af ett kapital genom sammanläggande af ett flertal smärre poster. Försäkringen åter ger „genom ett slag“ försäkringstagaren förmånen att under vissa eventualiteter erhålla kapitalet omedelbart.¹⁷⁾ Försäkringen kan härvid användas på tvänne olika sätt, antingen för att skydda en redan värkställd besparing, eller för att, ifall vissa ogynsamma konjukturer inträffa, erhålla en ersättning för en besparing, hvilken i följd af sådana omständigheter ej kommer till stånd. I det förra fallet sammanbringas medel ifrån ett stort antal personer för att täcka de inom gemenskapen gjorda förlusterna, hvarigenom dessas reglering erhålles emot inbetalandet af de obetydliga medlemsavgifterna. I det senare fallet åter sammanbringas en verklig gemensam besparingsfond, ur hvilken hvar och en vid dödsfall eller olyckshändelse erhåller det kapital utbetaladt, som han med sina inbesparingsposter vid viss tidpunkt skulle hafva hopbragt, utan afseende därpå att han sålunda i förtid blir försatt ur möjligheten att inleverera därtill erforderliga poster. Här måste således dock slutsumman för enhvar blifva något mindre än densamma i gynsamaste fall hade blifvit, ifall kapitalbildningen fått fortgå tills den utsatta tidpunkten för enhvar blifvit uppnådd, emedan ett flertal utbetalningar måste äga rum till delägare som i förtid aflidit eller blifvit oförmögne till arbete. Men försäk-

¹⁶⁾ Platou, *Lifvörsäkring*, s. 50. — Roelli, *Entwurf*, I, s. 113.

¹⁷⁾ *Manca*, s. 11.

ringens hufvudsyftemål, undvikandet af den ovissa chansen att möjligen ej erhålla nödig tid för hopbringandet af ett kapital, är i alla fall uppnådt.

Om än försäkringsgifvarens obligation, den egentliga försäkringsobligationen, icke till sin natur förändras, endast modifieras, beroende på om försäkringen går ut på ett omedelbart skadestånd eller utbetalning af fix summa, så erfordrar dock den förändring i obligationens innebörd, som häraf blir en följd, sin särskilda belysning, hvartill nu följer att öfvergå.

§ 4. Den tillfälliga händelse, hvars ekonomiskt ogynnsamma inflytelse försäkringen är afsedd att förebygga, kan rikta sig antigen emot ett *förmögenhetsobjekt* såsom en direkte eller indirekte uppkommande skada, eller på samma sätt emot en *person*, närmast uppfattad såsom en förvärfvsbringande faktor, ett inbegrepp af förvärfvs möjligheter. I hvardera fallet uppkommer ett slags förmögenhetsförlust, eller ett behof att disponera ett kapital, om än i båda fallen af helt olika natur, och härför skall försäkringen gifva ett förmögenhetsvärde i ersättning, ett värde att „i stället“ disponera öfver. Den händelse, det ovissa faktum, hvars inträffande vid försäkringen förutses, benämnes *försäkringsfall*, det förmögenhetsvärde, som därvid ersättes, *försäkringsbelopp*. Aftalas beloppet såsom på förhand fixeradt, antingen absolut eller såsom ett maximum, benämnes detsamma *försäkringssumma*.¹⁾

Till försäkringens natur hör, såsom ofta upprepats, att densamma icke skall tillföra försäkringstagaren någon vinst, utan blott ersätta honom för hvad han kan hafva förlorat. En försäkring af ett intresse i ett sakobjekt, hvars värde kan uppskattas, bör därför utan undantag blifva en ren

¹⁾ Ehrenberg, ss. 7, 59. — Lewis, Lb, s. 86. — Entwurf, s. 60.

skadeståndsförsäkring, äfven mindre lyckligt kallad *sak- eller egendomsförsäkring*. Å andra sidan däremot står *personförsäkring*, där möjligheten af en sådan uppskattning ej föreligger, hvarför äfven kontrahenterna måste taga sin tillflykt till utfästandet af viss förutbestämd eller „*fix*“ *summa*, efter hvilken denna art af försäkring jämväl ofta blifvit benämnd. Ifrån det senare fallet bör skiljas den försäkring, som väl går ut på ett skadestånd, men där en värdesättning af försäkringsföremålet genom kontrahenternas öfverenskommelse på förhand äger rum, dock endast för att underlätta den framtida bevisningen, ifall föremålet skulle gå under; den vid sådan skadeståndsförsäkring utfästade försäkringssumman afser då blott att fastställa det maximalbelopp, till hvilket ersättningen vid totalförlust kan komma att högst uppgå.

Skadeståndsförsäkring föreligger därför, i allmänhet sagdt, när försäkringen har ett i värde mätbart egendomsföremål, ett ting eller en rättighet såsom objekt; d. v. s. när faran förvärligas emot ett sådant objekt.

Försäkring på fix summa måste åter tillkomma, där försäkringen på samma sätt är beroende af en persons tillvaro eller oförminskade arbetsförmåga och arbetsduglighet; när faran förvärligas emot en person såsom objekt. Det nya tyska förslaget till försäkringslag är därför, i afseende på indelningen, i enlighet härmed byggt på motsatsen emellan å ena sidan skadeståndsförsäkring, och å den andra personförsäkring²⁾.

Hufvudsvårigheten vid särskiljandet af dessa försäkrings tvänne hufvudarter ifrån hvarandra beror emellertid, såsom *Ehrenberg* framhåller, däruppå, att i vissa fall, där icke en direkt sak- eller värdeförlust föreligger, likväl ett slags i värde mätbar förmögenhetsförlust eller förmögenhetsminskning äger rum. Försäkringen tages här emot den ogynsamma påföljden af en för den försäkrade möjligen in-

²⁾ Entwurf, ss. 11, 12; jfr § 1 i lagförslaget och § 1 i riksdagspropositionen. — *Comack*, s. 739.

trädande skyldighet, „laga tvång“, att göra ett utlägg; d. v. s. försäkringen gäller emot en på lag, samhällsförhållanden eller på ett förutgången afstal beroende betalningsplikt. Det möjliga inträdandet af denna sålunda uppkommande *ansvarighets-skyldighet* (Haftplicht) eller af *skyldigheten att göra ett penninge-utlägg* (Zahlpflicht), är då det egentliga faktum, emot hvilket försäkringen afser att förskaffa skydd, den närmaste orsaken till den eventuella skadan (*causa proxima*). Detta ekonomiskt ogynsamma faktum träffar härvid omedelbart hvarken ett personobjekt eller ett sakobjekt, men det samma förvärfkligas dock städse genom att ett annat faktum inträder, hvilket däremot alltid är riktadt antingen emot person eller sak (*causa remota*)³⁾. Ansvarsskyldighetsförsäkringen och den på likartade principer grundade återförsäkringen hafva därför af en del rättslärde uppfattats såsom i sin tur sönderfallande i sak- eller personförsäkring, beroende på den förefintliga *causa remota*. Af andra hafva nämnda försäkringsarter uppförts såsom ett tredje slag af försäkring, helt och hållet särskildt ifrån sak- eller skadeståndsförsäkringen å ena sidan, personförsäkringen å den andra, hvarför äfven många skäl förefinnas. Emellertid gå såväl ansvarsskyldighetsförsäkringen som återförsäkringen, äfvensom med dem likartade försäkringsarter, uppenbart alltid ut på ersättandet af en om än indirekt skada⁴⁾. Praktiska skäl och den historiska, legislativa utvecklingen hafva därför förorsakat, att man tillsvidare vanligen nöjt sig med att på grund häraf inordna både ansvarsskyldighets- och återförsäkringen under skadeståndsförsäkring, hvilket äfven här nedan kommer att äga rum.

Den försäkring, där försäkringsfallet realiserats såsom en direkt skada å ett *förmögenshetsobjekt* eller såsom en förmögenhetsförlust, blir därför en skadeståndsförsäkring. För den samma är utmärkaude att försäkringsbeloppet, försäkrings-

³⁾ Ehrenberg, ss. 66, 70, 71. — Lewis, Lb. s. 40. — Entwurf, ss. 132 o. f. — Cosack, s. 740. — Manes, s. 284. — Roelli, Entwurf, II, ss. 69 o. f.

⁴⁾ Entwurf, ss. 11, 12, 133. — Manes, s. 285.

gifvarens prestation alltid måste bestämmas och begränsas genom skadans storlek. För en förlust, som direkte kan mätas såsom ett förlorat förmögensvärde, kan icke någon annan ersättning än detta samma värde genom försäkring gifvas för försäkringstagaren igen. Att härvid lösgöra försäkringsgifvarens prestationsplikt och skadans belopp ifrån desammas inbördes motsvarighet kan icke ske, och försäkringsbeloppets storlek kan följaktligen här icke öfverlämnas enbart åt försäkringskontrahenternas fria bestämmande. Å ena sidan förefinnes i sådant afseende intet behof; ty försäkringstagaren skall icke ernå vinst, utan endast betäckning för hvad han förlorat. Å den andra sidan skulle möjligheten att godtyckligt aftala om storleken af den vid försäkringsfallets inträffande utfallande summan förvandla försäkringen till ocker, spel eller vadhållning, samt ägga försäkringstagaren att på ett brottsligt sätt själfvilligt söka åvägabringa försäkringsfallets inträde i och för summans åtkommande.

De försäkringar åter, hvilka hänföra sig till en *person*, äro på denna grund af den beskaffenhet, att ett uppmätande af försäkringsgifvarens prestation icke kan äga rum efter måttet af en inträffad skada. Vid försäkringar för olycksfall, sjukdomsfall eller dödsfall, eller för erhållandet af ett värdebelopp vid uppnådd viss ålder, måste försäkringsbeloppet därför bestämmas genom ett slags uppskattning beroende på aftal, eller enligt därför gällande lagstadganden, ifall fråga är om tvångsförsäkring. En förmögensförlust eller minskning är här icke direkte förbunden med försäkringsfallets inträde. Däremot innebär försäkringsfallets inträffande nogsamt en förändring i försäkringstagarens förhållanden af den ekonomiska betydelse, att det kan anses mer än väl motiveradt att han för denna händelse försäkrar sig eller sina rättsinnehafvare om erhållandet af ett visst penningebelopp^{*)}. Härvid förefinnes emellertid ingen anledning att be-

^{*)} Det är detta man i definitioner af sådan försäkring velat uttrycka med termen „förmögensbehof“ eller „penningbehof“ („Geldbedarf“). Jfr. § 3 not. 2. Jfr Cosack, s. 733.

gränsa aftalsfriheten i afseende å summans storlek, likasom detta svårligen håller skulle kunna på reella grunder låta sig göra. Ty här existerar antingen ingen möjlighet att godtyckligt framkalla försäkringsfallets inträde; eller också utgöra försäkringstagarens egna personliga intressen därför ett hinder, som han endast undantagsvis skall förmå sig att undanröja för att åtkomma försäkringsbeloppet, medan rättsliga och sociala hänsyn i regeln hindra andra att framkalla sagda effekt⁶⁾.

För att kunna öfverskåda det olika sätt, på hvilket försäkringens ofvan angifna moment, faran och den af dess förvärligande beroende förmögenhetsprestationens erläggande, i afseende å dessa olika försäkringsarter manifesteras sig, blir det nödvändigt att här nedan upptaga skadeståndsförsäkringen och personförsäkringen till särskild behandling.

A. *Skadeståndsförsäkringen* karaktäriseras i hufvudsak genom att den fara, för hvilken försäkringen afser att skydda består i möjligheten därpå att en händelse inträffar, som realiserar sig såsom en skada i afseende å försäkringstagarens förmögenhet, och att det direkte är denna skada som skall ersättas.

Vi hafva sålunda främst att behandla a) *faran*, sedermera b) *skadeersättningen*.

a). *Faran* måste i allmänhet här karaktäriseras såsom möjligheten af inträffande förlust eller skada genom viss tillfällig händelse, ett tillstånd eller en gruppering af förhållanden, på grund hvaraf den förlust kan inträffa, hvilken vid försäkringens tillkomst var afsedd. I härifrån härledd betydelse har faran äfven uppfattats såsom „möjlig, hotande skada“, eller helt enkelt såsom skadans orsak⁷⁾.

De särskilda moment, hvilka begreppet fara innefattar, äro sålunda: 1) en befarad *händelse*, hvilken medför en ekonomiskt mätbar skada; 2) att för denna händelses inträffande en *möjlighet* skall föreligga, men att densamma dock bör vara *oberoende af kontrahenternas vilja*; 3) att denna hän-

⁶⁾ Ehrenberg, ss. 59, 296. — Entwurf, s. 12.

⁷⁾ Hecker, ss. 64, 68. — Roelli, I. s. 96.

delse skall vara riktad emot ett objekt, till hvilket försäkringstagaren står i sådant förhållande, att skada härigenom för honom uppstår, hvilket utgör hans *intresse* däri.

1.) Den *händelse*, af hvars inträffande försäkringsbeloppets utbetalande i och genom försäkringen göres beroende, kan bestå antingen i ett verkligt olycksfall, som medför en förintelse eller förlust af ett förmögenhetsobjekt, eller en invärkan därå, hvarigenom direkte en förmögenhetsminskning för försäkringstagaren uppkommer; detta är vanligen en skada, som uppkommer genom invärkan af naturkrafter, „elementerna“, hvarför sådan skada jämväl af äldre författare vanligen benämndes „elementarskada“, hvilken emotsvarades af „elementarförsäkring“ ^{7a)}. Eller också kan denna händelse utgöras blott af ett sakförhållandenas förlopp, på grund af hvilket samma ekonomiskt ogynsamma resultat indirekte såsom påföljd uppkommer. Ett sådant faktum är t. ex. nedåtgående konjunktur vid kreditförsäkring, inträffade utbetalningar vid ansvarsskyldighets- eller återförsäkring, o. s. v. Hvarje påföljd af ett sådant faktum, som värkar en förmögenhetsminskning, eller mer eller mindre direkte resulterar däri, utgör ifrån försäkringssynpunkt betraktadt en *skada*.

I och för sig betraktad är därvid åter skadan antingen af positiv innebörd, damnum emergens, eller en därmed likställbar förmögenhetsminskning, vållad af nödvändigheten att göra en utgift, som annars icke skulle hafva kommit i fråga. Eller också kan skadan bestå däruti, att en väntad eller beräknad vinst eller förmögenhetsökning icke kommer till stånd, *lucrum cessans*; härmed kan likställas att en emotsedd framtida inkomst icke kommer att inflyta.

Man försäkrar sålunda sin förmögenhet emot de skadebringande följderna af inträffandet af ett visst faktum, försäkringsfallet. Begreppslenligt kan väl försäkring äga rum emot hvarje tänkbart slag af händelser, med nämnda påföljd. En annan fråga är däremot huruvida anstalter verkligt finnas för att emottaga försäkring af alla de slag, som sålunda kunde ifrågasättas ⁸⁾.

^{7a)} Jfr Lille, s. 13 o. f. — Manes, ss. 6, 31.

⁸⁾ Lassen II, s. 490. — Lewis, Lb. ss. 30, 64—66.

Genom samma händelse kunna tydligen flere olika slag af skada, särskilda skador åstadkommas. Den skadebringande påföljden kan jämväl inträda en eller flere gånger å rad ⁹⁾.

2) För inträffandet af en skadebringande händelse af det slag, mot hvars påföljder försäkringen skall erbjuda skydd, måste städse en *möjlighet* förefinnas ¹⁰⁾. I annat fall föreligger häller ingen fara. En försäkring kan sålunda icke tänkas emot en händelse, hvars inträffande är visst, på förhand i allo säkert. Lika litet är försäkring tänkbar eller ens nödig emot en omöjlig händelse. Däremot måste den händelse, af hvars inträffande försäkringsersättningens utfallande göres beroende, städse i viss mån innebära en *tillfällighet*, hvilken icke kan förut vara gifven; ¹¹⁾. Dess inträffande måste därför alltid på något sätt vara ovisst. Det måste vara ovisst antingen *om* denna händelse öfverhuvud kommer att inträffa, — absolut ovisshet, — eller också *när* densamma skall eller kan komma att förverkligas, — relativ ovisshet. I det senare fallet kan visserligen själfva händelsens inträffande vara ovilkorligen gifvet, medan däremot tiden därför på förhand icke kan förutses. Där försäkringsbeloppet kan komma att utbetalas flere gånger, kan ovisshet råda därom, huru många gånger detta skall komma att ske. Såväl absolut som relativ ovisshet kan härvid förekomma. Ett fall af det senare slaget äger rum t. ex. vid lifränteförsäkring, dock egentligen hörande till personförsäkringen. Här är det antal gånger som försäkringsgifvarens utbetalningsskyldighet skall tagas i anspråk alltid ovisst, emedan tiden för dess upphöraude ej kan förutses, och därmed är äfven ersättningarnas slutbelopp ovisst ¹²⁾.

På grund häraf hänför sig en försäkring i allmänhet till *framtiden*. En försäkring kan dock tänkas äfven i det fall, att inträffandet af den händelse, som befaras, ännu är

⁹⁾ Jfr. Ehrenberg, ss. 7, 8 m. fl.

¹⁰⁾ Ehrenberg, ss. 5, 57. — Hecker, ss. 72 o. f.

¹¹⁾ Ehrenberg, s. 6. — Cosack, s. 733. — Hecker, ss. 83 o. f.

¹²⁾ Cosack, s. 733. — Ehrenberg, s. 324, G. Z. XXXII ss. 427, 472. — Lewis, Lb. o. 30.

ovisst om ock blott på den *ort*, hvarest aftalet därom slutet, eller för dem, som ingå det sistnämnda (subjektiv ovisshet). Detta eger t. ex. rum i vissa fall af sjöförsäkring, hvilken därför kan omfatta hela den tid, i afseende å hvilken det är obekant huru en resa utfallit, emedan underrättelser ännu ej därom inlupit då försäkringsaftalet slutet. Äfven t. ex. vid återförsäkring af åtaget försäkringsansvar är försäkringstagaren icke alltid i tillfälle att uppgifva, huruvida skada möjligen redan inträffat, hvilken berör hans ansvarsskyldighet ¹³⁾).

Den ovisshet, hvarom här varit fråga, bör dock icke uppfattas såsom i och för sig absolut. Tvärtom bör densamma, enligt hvad här ofvan (s. 9 o. f.) utvecklats, af försäkringsgifvaren så till vida kunna öfverskådas, att möjligheten af skadans inträffande kan till sin större eller mindre *sannolikhet* i någon mån bedömas. Ju mera möjligheten närmar sig visshet, desto större är *riskan*, ju längre därifrån, desto mindre. Vi hafva tidigare definierat risk såsom måttet af fara, och det är därför graden af dennas möjlighet, som bör beräknas på grund af de förutsättningar, hvilka kändomen om största möjliga antal dylika fall kan lämna. Den risk försäkraren åtager sig måste sålunda förekomma så pass ofta och i så pass många likartade fall, att chanserna för skadans verkliga inträffande, eller för dess uteblifvande, kunna för ett bestämdt antal fall under viss tid genom en sannolikhetskalkyl beräknas med statistiskt material som underlag. Endast härigenom kan, såsom i annat sammanhang påpekats, ett reelt underlag för en försäkringsrörelse ernås, och en grund för försäkringsbidragens beräknande erhållas.

Försäkring kan, ifrån en annan sida betraktadt, endast tagas emot en fara, hvars realiserande i det afseendet är ovisst, att detta är *oberoende af försäkringstagarens vilja*. En försäkring emot en händelse, hvars inträffande uteslutande beror af försäkringstagarens tillgörande, är naturligtvis otänkbar. Det vanliga är att försäkringstagaren ej blott anses böra använda all omsorg på försäkringsobjektets bevarande,

¹³⁾ Lassen II, s. 490. — Hecker, s. 83. — Ehrenberg, s. 325. — Lewis Lb. ss. 30, 31. — Reatz. ss. 96, o. f. — Goldschmidt. Hb. I, s. 379.

utan äfven skall iakttaga allt, som rimligtvis kan fordras, för att från detta afleda faran. Utredningen af i hvilken mån en försäkring är möjlig och giltig, där försäkringstagarens medvärkan helt eller delvis framkallar skadans inträde, tillhör emellertid närmast det försäkringstekniska området. Mellanfall förekomma nämligen, där inträffandet af det faktum, som försäkringen afser att skydda emot, icke helt och hållet beror blott af en konkret tillfällighet, utan delvis äfven kan vara en följd af försäkringstagarens åtgöranden, isynnerhet om dennes fria vilja härvid är motvärkad eller bunden af sociala, rättsliga eller sedliga hänsyn, under hvilka omständigheter en försäkring därför är mer än väl tänkbar ¹⁴⁾. Vi skola nedan, vid frågan om personförsäkring ägna dessa frågor en kort öfversikt.

3.) Den fara, emot hvilken försäkring tages, skall på sätt ofvan antydts vara riktad emot en persons rättsgoda, hans förmögenhet, så att densammas realiserande för honom resulterar uti en ekonomiskt mätbar skada. Den omständigheten åter, att försäkringstagaren lider förlust när skadan träffar ett vid försäkringens tillkomst bestämdt objekt, utgör hans s. k. *intresse* i afseende å nämnda försäkringsobjekt. *Ehrenberg* definierar intresse såsom „*det förhållande (Beziehung), på grund af hvilket en person lider en förmögenhetsskada genom inträffandet af ett visst faktum.*“ Mer eller mindre likartade definitioner gifva ett stort antal författare ¹⁵⁾. Riktigt nog har häremot anmärkts att förmögenhetsskadan egentligen endast utgör intressets måttstock, det negativa uttrycket för hvad som genom försäkringsfallets

¹⁴⁾ Ehrenberg. ss. 6, 7, 421. — Cosack, p. 736, 752. — Roelli, Entwurf I, p. 111—117. — Såsom fall af sistänfördt slag kunna anföras t. ex., brandanstiften, själfmord, baratter; äfven sannolikheten af sådana händelsers inträffande kan statistiskt förutberäknas.

¹⁵⁾ Ehrenberg, s. 8, 11 (jfr. not. 22, hvarest framhålles att intresse ej bör identifieras med skada, utan utgör „möjlig skada“,) 286.

Jfr.: Hamb. prot. s. 3131 — Voigt. s. 2. — Reatz i Endem. Hb. IV, s. 340 (not. 2). m. fl. — Levis, Lb. p. 35—36 och Seerecht II, s. 248. — Roelli, Entwurf II, s. 47. — Cohnfeldt, s. 1. — Lyon-Caen et Renault, VI, s. 243. — Vidari, s. 823. — Manes, s. 11.

Rent ut som skada definieras intresset af Malsz, G. Z. VIII s. 383, s. 419, Betrachtungen, s. 55. — Hecker, ss. 24—26, 61.

inträffande förloras. Intresset bör dock icke fattas blott såsom „skilnaden“ i en persons förmögenhet före och efter en viss händelse, utan måste fattas positivt, såsom *det förhållande, hvarigenom försäkringstagaren har en fördel af att ett visst faktum antingen förvärligas eller icke kommer till stånd*¹⁶⁾. Intresset har sålunda till föremål upprätthållandet af ett visst status, ett tillstånd, som har betydelse för en persons förmögenhet, sålunda att ett därtill hörande värde icke direkte eller indirekte utbrytes därifrån, icke håller ett emotsedt värde hindras att däri inflyta.

Intresset kan sålunda icke sättas lika med själfva den fördel försäkringstagaren har af att ett visst faktum inträder eller icke inträder, utan utgör den „subjektiva föreställningen“ om denna fördel¹⁷⁾. På detta sätt blir intresset i sin tur normgivande för skadeståndets utmätande, och detsamma kan sägas utgöra det förmögenhetsvärde som en sak, en fordran, ett faktiskt förhållande för försäkringstagaren representerar.

Intresset omfattar städse ett förmögenhetsvärde, representeradt i försäkringsobjektet eller anknutet till försäkringsföremålet, det substrat, hvarmed föreställningen om en sådan fördel förbindes. Intressets naturligaste substrat eller underlag utgöres af ett ting, en sak, en res corporalis. Dock kan ett intresse äfven som föremål hafva ett förmögenhetsvärde, som icke anknyter sig till något sådant sakligt substrat. En person kan försäkra sig emot en utgift, emot uppkomsten af skuld, emot minskade börsvärden o. s. v., kort sagdt emot inträffandet af hvarje faktum, som på hans förmögenhet utöfvar ett ekonomiskt ogynnsamt inflytande¹⁸⁾.

Utan ett sådant af en fara för försäkringsföremålet beroende och i förmögenhetsvärde mätbart intresse är en skadeståndsförsäkring icke tänkbar¹⁹⁾. Det ligger emellertid

¹⁶⁾ Lassen, I, s. 8. — Federspiel, ss. 45—47.

¹⁷⁾ Federspiel, p. 52, 57. — Jfr äfven Hecker, s. 26 och J. Gierke, s. 35, som definierna intresse såsom „der wirtschaftliche Werth einer Beziehung“ — —.

¹⁸⁾ Ehrenberg, s. 287 m. fl. — Hecker, ss. 94, o. f.

¹⁹⁾ Ehrenberg, ss. 8, 286 o. f., 319. — Lewis, Lb, ss. 41—44. — Cosack, s. 746 — Platou, s. 545. — Att skadeståndsförsäkring endast

i sakens natur att härvid icke kan erfordras, att försäkrings-tagaren skall stå i något bestämdt eller omedelbart rättsförhållande till det föremål eller det rättsobjekt, som faran hotar. „Intresse är icke ett juridiskt utan ett ekonomiskt begrepp“. Det är därför ett intresse af rent ekonomisk art, som här är i fråga, ett „förmögenhetsintresse“, icke ett „förmögenhetsrättsligt intresse“²⁰). Det är i allmänhet den som „bär faran“ för ett förmögenhetsvärdes undergång eller förminskning, som äfven har „intresset“ däraf, — icke den som däröfver har den omedelbara juridiska rätten²¹). Faran kan vara mer eller mindre „aktuell“. Enda villkoret härvid är, att detta intresse af rättsordningen kan såsom sådant godkännas, är efter lag och god sed tillåtligt²²). Emellertid motsvaras nog de flesta ekonomiska på ett bestämdt föremål riktade intressen af ett verkligt rättsförhållande, efter hvilket intresset också därför vanligen benämnes. Jämväl ligger därför ofta i uttrycket intresse ett angifvande just af det ekonomiska värdet af en sådan subjektiv rätt till försäkringsobjektet.

Intresset måste åter kunna mätas i *penningar* för att värdet däraf skall kunna ersättas när skada skett. Detta

kan ifrågakomma till säkerhet för den, som har ett intresse af försäkringsföremålets bevarande, har blifvit förnekadt af Endemann (G. Z. IX, ss. 527 o. f.), hvilken påstått denna fordran hafva blifvit uppställd endast för att afgränsa försäkring emot spel, vad och öfriga rena hasardkontrakt, där sådant intresse ej förefinnes. Vi hafva redan ofvan (s. 56) visat att försäkringskontraktet skiljer sig från de aftal, hvilka hafva endast framkallandet af en hasard till ändamål, genom att det samma fullföljer det verkligt nationalekonomiska ändamålet att täcka en möjligen uppkommande skada och därmed skydda för en redan existerande fara. Om Endemanns teori se nedan (s. 85).

²⁰) Ehrenberg, ss. 9 (not. 18), 298, 308. — Roelli, *Ergänzung*, s. 48. — Hecker, ss. 33—41, 45 o. f. — Lassen II, s. 488. — J. Gierke, s. 30. — Bentzon, s. 579. — Federspiel, s. 87. — Ett rättsligt intresse, vid sakförsäkring egendomsrätt, fordrar Cosack, s. 746; detta skulle dock gälla endast vid försäkring i eget namn; vid försäkring för främmande räkning (utan fullmakt eller annan dylik rätt) skulle däremot sådan rättslig grund ej krävas, blott anmälan sker att försäkringen ej tages i eget namn, eller frågan blir öppen.

²¹) Ehrenberg, ss. 9, not 19, 305. — Lewis, *Lb.*, ss. 44, 45. — Lassen II, s. 489.

²²) Ehrenberg, ss. 289, 299. — Roelli, *Ergänzung*, s. 48.

förhållande återkommer vid alla frågor om skadeersättning. Härvid spelar sålunda icke värdet af själfva föremålet för försäkringen någon annan rol än såsom maximum af intressets värde, efter hvilket senare ersättningen härvid såsom annars skall utmätas²³⁾. Härom skall nedan afhandlas i sammanhang med frågan om skadeersättningen.

Intresset bör vid försäkringens afslutande vara *förefintligt* eller åtminstone *bestämbart*²⁴⁾. Detsamma kan nämligen äfven uppkomma först framdeles, blott vilkoren för dess uppkomst vid sagda tidpunkt kunna angifvas. Dock bör intresset icke uppstå enbart genom själfva försäkringen. Ty afslutandet af en försäkring rörande ett föremål, till hvilket försäkringstagaren, eller den till hvars förmån försäkringen tages, icke står eller framdeles kommer att stå i någon relation, innebär ju endast tillskapandet af en hasard, närmast att förlikna vid vadslagning²⁵⁾. Intresset bör alltså också finnas kvar när skadan sker.

Ett försäkradt intesse måste bestämdt angifvas, så att tvifvel om den rätta afsikten med aftalet icke kan uppstå. Äro flere olika slag af intressen uti samma föremål tänkbara, så bör klarligen också försäkringsaftalet på så sätt affattas, eller det afsedda försäkringsförhållandet så tydligt bestämmas, att tvifvel ej kan råda därom, hvilket af dessa intressen försäkringen äsyftat. Äfven därför bör arten af den fara, mot hvilken försäkring tages, såvidt möjligt karaktäriseras, såvida detta ej redan framgår af de omständigheter, under hvilka aftalet i öfrigt afslutas. Det vanliga är dock vid skadeståndsförsäkring att det är egendomsintresset som anses försäkradt, ifall annat ej angifves²⁶⁾.

²³⁾ Sjölagskomiténs bet. s. 133. — Goldschmidt, Hb I. s. 687. System, s. 260. — Laband, G. Z. XIX, s. 644. — Ehrenberg, ss. 286, 295. — Lewis, Lb, ss. 35, 40, 47. — Arnould I, ss. 303 o. f. — Hambro, s. 319. Makower, s. 210.

²⁴⁾ Ehrenberg, s. 305. — Lewis, Lb, s. 44.

²⁵⁾ Sjölagskomiténs bet., s. 133. — Försäkring kan också tagas med hänsyn till möjligheten att ett försäkringsdugligt intresse för försäkringstagaren framdeles uppstår. Jfr. Ehrenberg, ss. 9, 305 — Här emot delvis Lewis, s. 44.

²⁶⁾ Ehrenberg, s. 308. — Lewis, s. 46. — Makower, s. 211. — Förf. uppsats „om spedition“ i Jurid. fören. tidskr. 1905, s. 196.

En persons förhållande till ett försäkringsobjekt kan vara af rent individuell, personlig art, eller också kan intresset vara af den art, att detsamma kan genom transport öfvergå på en annan person. Härigenom kan äfven en försäkring komma att tagas för annans räkning, eller att öfvergå ifrån en person till en annan, hvarför villkoren framdeles skola utvecklas ²⁷⁾. Vid öfverlåtelse af försäkring ligger hufvudvikten däruppå att risken ej genom personombytet förändras till sin natur eller innebörd.

Äfven kunna flere personer enhvar hafva ett intresse, anknutet till samma försäkringsobjekt, antingen dessa då äro fullkomligt likartade, eller bero på olika grunder; alltså vare sig dessa intressen sedermera äro helt och hållet oberoende af hvarandra, eller mer eller mindre jämsides eller successivt följa af eller efter hvarandra ²⁸⁾.

I äldre tider ansåg man sig försäkra själfva försäkringsobjektet, saken, för en skada orsakad af de händelser försäkringen afsåg. „Gods, köpmannavaror, och hela skepp eller skeppsdelar är lofligt att försäkra“ säges i kap. 5 Förs. B. af 1667 års sjölag. Samma uppfattning går igen i Förs. o. haveristadgan af år 1750 art. 3 § 1, ehuru stadgandet där är mera detaljeradt. Ännu i § 171 S. L. talas om „egendom eller fördel som har penningevärde“ såsom föremål för försäkring, hvari således kan spåras en eftervärkning af denna äldre uppfattning. Dock torde det ej vara tvifvel underkastadt att man vid utarbetandet af 1873 års sjölag afsåg att härmed endast omskrifva uttrycket „intresse“, som redan förekom i denna författnings omedelbara förebilder, den tyska handelslagen af år 1861 och 1864 års svenska sjölag. Att afsikten varit sådan framgår tydligt af motiven ²⁹⁾. Uppfattningen af saken såsom föremål

²⁷⁾ Ehrenberg, s. 13. — Jfr. Äfven Goldschmidt, System, ss. 253, 254. — Lassen, I, s. 406, II, s. 518. — Bentzon, s. 597. — Federspiel, s. 318. — Häremot Hecker, ss. 54 o. f.

²⁸⁾ Ehrenberg, s. 12.

²⁹⁾ Motiv. t. 1873 års sjölag. s. 93. — 1899 års sjölagskomité's motiv, s. 133. — Lang, handskrifna föreläsningar ³/₁₀ 1896. — HGB 1861 art. 782 (äfven 1897 § 778). — Sv. sjölag 1864 § 183 (äfven 1893 § 230).

för försäkringen synes hafva fortlefvat ända till medlet af 1800-talet. Det var ju ursprungligen endast eller hufvudsakligast egarens intresse som försäkrades, hvarigenom det försäkrades objektiva värde kom att så godt som utan undantag användas såsom måttstock för intressets omfång. Efterhand som nya försäkringsobjekt, särskildt sådana med abstrakt substrat tillkommo, begynte man inse skilnaden emellan själfva försäkringsföremålets värde och värdet af det intresse försäkringstagaren kunde anknyta därvid. Man kunde i denna mening tala om ett försäkringsföremåls absoluta (objektiva) och detsamma relativa (subjektiva) värde. Det sistnämnda, eller *intressevärdet*, såsom föremål för skadeståndsförsäkringen upptogs första gången uttryckligen i lagstiftningen genom den tyska handelslagen af år 1861 i afseende å sjöförsäkring, och en däremot svarande uppfattning är sedan dess rörande all slags skadeståndsförsäkring allenahärskande i rättsvetenskapen ⁸⁰).

b.) Intresset göres till föremål för försäkringen därigenom att en *skadeersättning* utfästes för den händelse detsamma kommer att lida intrång. Intresset måste alltså finnas kvar, när skadan sker. Vi hafva ofvanför framhållit att den påvärkan försäkringstagarens rättssfär skall lida därför också bör kunna ekonomiskt uppskattas eller värderas. Till den af skadan direkte eller indirekte träffade förmögenheten tillføres en ersättning, ifall faran omsättes i verklighet, och denna ersättning måste därför i allmänhet utmätas i penningar. Den skada, hvilken försäkringstagaren lider, motsvarar det intresse han beräknat sig af försäkringsföremålet, den *föreställning om fördel* han anknutit vid den omständighet att detsamma skulle hafva undgått försäkringsfallet. Tydligt skall detta subjektiva eller relativa värde dock icke uppmätas efter grunder, som äro subjektiva i den mening, att desamma vore beroende af försäkringstagarens godtycke. En objektiv måttstock bör kunna finnas äfven för den „in-

⁸⁰) Hamb. prot. VII, s. 2976. — Malsz G. Z. VIII s. 369 o. f. — Ehrenberg, ss. 8, 286 m. fl. — Roelli, Ergänzung, s. 47. — Lassen II, ss. 489 o. f. — Federspiel s. 36.

dividuella förlust“ som försäkringstagaren lidit. Denna förlust bör ersättas, och därvid godtgöras fullt ut³¹⁾).

I äldre försäkringslagstiftning, särskildt i sjölagarna, sökte man genom att icke tillåta en försäkring till fulla egendomsvärdet, förekomma att omsorgen om försäkringsföremålets bevarande, och därmed om resans lyckliga utgång, blefve försäkringstagaren likgiltig, eller att han rent af kunde hafva fördel af försäkringsföremålens undergång. Efter 1667 års sjölag skulle sålunda t. ex. försäkringstagaren hålla en tiondedel af gods och „en tridiung“ af skepp och skeppsdelar på egen risk³²⁾. Det modärna affärlifvet har efterhand aflägsnat denna formalistiskt uppställda inskränkning, som icke kunde hindra att i många fall en fördel för försäkringstagaren vid nedåtgående konjunktur dock kunde erbjuda sig genom försäkringsföremålets förintelse.

Försäkringen kan aldrig afse att åt försäkringstagaren förskaffa en vinst, — annat än i ersättning för beräknad affärsvinst, som i följd af försäkringsfallet frångått honom³³⁾. Försäkringsgifvarens chanser att undgå sin åtagna ansvarighet minskas tydligen i den grad försäkringstagaren kunde ernå en fördel genom försäkringsfallets inträde. Så länge det försäkrade intressets värde och försäkringsbeloppet jämt uppväga hvarandra, eller ifall det senare står under det förra, så länge skall försäkringstagaren däremot normaliter hafva intresse af att hans företag förlöper utan störande inflytelser, och han skall således finna sin räkning vid att ägna försäkringsföremålet „en förståndig köpmans“ eller „en sorgfällig familjefaders“ öfliga omvårdnad. Enligt försäkringsförhållandets hela natur och syftning är det därför omöjligt att vid en sakförsäkring, som ju kan afse endast säkerställandet af ett förmögenhetsintresse, tänka sig annat än en direkt skadestandsreglering. Det är därför omöjligt att

³¹⁾ Federspiel, s. 193. — Jfr. S. L. §§ 214, 216. — Entwurf, sid. 11.

³²⁾ 1667 års sjölag Förs. B. kap. 5. — Haveri o. Förs. stadgan 1750 art. 3 §§ 2 och 3 tillät redan försäkring till „rätta värdet“ och „fulla värdet“.

³³⁾ Lewis, Lb., s. 60. — Ehrenberg, ss. 14, 58.

härvid lösa försäkringsgiftvarens ersättningsskyldighet ifrån dess logiska sammanhang med den inträffade skadan, och att öfverlämna ersättningens fixerande uteslutande åt kontrahenternas fria skön. Detta skulle leda ifrån försäkring till rena spelföretag, och betaga försäkringen dess hufvudsyfte, att gifva en ekvivalent för hvad som värligen förlorats. Utsikten att vinna något mera skulle blott förleda försäkringstagaren till en mindre omsorgsfull behandling af försäkringsföremålet, rent af frästa till skadans åvägabrindande ³⁴⁾.

Såsom öfverallt, där ett förmögenhetsvärde skall ersättas, bör ersättningen ske i penningar, den ömsesidiga värdemätaren i alla dylika fall. Detta är t. o. m. direkte antydt i § 171 S. L., tyska handelslagen samt de skandinaviska sjölagarna, älfvensom i flere andra lagstiftningar i ämnet ³⁵⁾. Någon gång kan dock ett värdeföremål af samma art som det förlorade utlofvas i dess ställe ³⁶⁾. I vanliga fall utfästes ersättningen blott för en gång. Flere smärre utbetalningar successive kunna tydligen förekomma där ersättningen beräknas efter skadan, ifall flere skador under försäkringstiden inträffa. Ett maximalbelopp bör därför för försäkringsersättningen utsättas; detta är den s. k. *försäkringssummans* normala betydelse. Utöfver beloppet af denna summa anses försäkringstagaren i allmänhet ej skyldig att ersätta enskild skada eller flere skador under samma försäkringsperiod ³⁷⁾. Försäkringssumman utbetalas blott en gång. Denna uppfattning är dock ingalunda ännu enhällig hvarken i rättsvetenskap eller lagstiftning, ehuru densamma är på väg att allmänt blifva erkänd samt står i visst sam-

³⁴⁾ Entwurf, s. 11 — Riesser II, s. 65. — Jfr. Sjölagen, §§ 183, 187, Statsjärnvägarnas reglemente, § 120.

³⁵⁾ HGB. 1897 § 778 (1861 art. 782). — Sv. Sjölag § 230. — Entwurf II, § 49. (jfr. äfven s. 59 mot.) — Jfr. Forsman, Skadestånd, s. 126.

³⁶⁾ Såsom vid försäkring af obligationer emot utlottning. Äfven vid brandförsäkring har ett nytt föremål i det förlorades ställe någon gång blifvit utfästadt (Jfr. Ehrenberg, s. 358 not. 1; Bürg. Gesetzbuch, § 249).

³⁷⁾ Sjölagen § 210. — Entwurf. II § 50 (Jfr. äfven s. 60 mot.).

band med frågan, huruvida försäkringen i föreliggande fall tagits för viss tid eller så att säga för gången, d. v. s. blott emot en viss fara.

Vid skadeståndsförsäkring kan försäkringstagaren tydligen icke vara skyldig att försäkra ända upp till fulla beloppet af sitt intresse. Försäkringsgifvarens ersättningsskyldighet kan härvid äfven begränsas till viss kvot eller anpart af den befarade skadans belopp, medan försäkringstagaren själf bär risken för det öfriga. Försäkringstagaren kan då betraktas såsom själförsäkrare för den återstående delen af risken, eller viss part af försäkringsföremålets angifna värde, och alla utfallande ersättningar utmätas i därefter reduceradt omfång.

Försäkringstagarens intresse i försäkringsföremålet är allena normgifvande för det försäkringsbelopp, hvilket försäkringsgifvaren i händelse af skada ansvarar för, och denne kan jämväl af sådan anledning principiellt aldrig på ett rättsförbindande sätt utfästa sig att betala mera än hvad som emotsvarar förmögenhetsvärdet af detta intresse. Utöfver detta *intressevärde* kan icke någon betalningsskyldighet för försäkringsgifvaren komma i fråga, och en *öfverförsäkring* är därför ogiltig till den del densamma öfverstiger denna obetingade utgångspunkt för alla försäkringsaftal, vid hvilka det är fråga om ersättning af timad skada ³⁹⁾. Med *försäkringsvärde* har däremot enligt hittills allmänt gällande terminologi afsetts värdet på den försäkrade egendomen, försäkringsobjektet i och för sig, rent objektivt taget ⁴⁰⁾. Utöfver detta värde kan tydligen intressevärdet icke någonsin stiga, och således aldrig håller en försäkring lagligen ut-

³⁹⁾ Ehrenberg, ss. 357, 359, 363, 369 o. f. — Lewis, Lb., ss. 51 o. f. — Riesser II, 65. — Lassen, II, s. 495. — Platou, ss. 544, 575 o. f. — Hambro, s. 334. — Arnould, I ss. 396 o. f. — Andersen, s. 41 o. f. — Emérigon, ss. 13 o. f. — Lyon-Caen et Renault, VI, s. 202. — Federspiel, ss. 41, 55. — Jfr Cod. comm. art. 357; ital. cod. comm. art. 424; Ryssl. Handelsordn. 1887 § 546; sv. sjölag 1893 § 234, 235.

⁴⁰⁾ Jfr. S. L. §§ 183, 187. — HGB. 197 § 786 (1861 art. 790). — Sv. Sjölag § 233. — Lewis II, s. 248.

fästas ⁴⁰⁾. Men intressevärdet utgör endast en del däraf, ifall försäkringstagarens intresse ej omfattar försäkringsföremålets värde i dess helhet.

Emedan en differens af anfördt slag är ganska vanlig, är det sålunda icke korrekt, att såsom vår sjölag i §§ 183 och 187 m. fl. lagrum det gjort, tala endast om försäkringsvärdet, icke om intressevärdet, såsom normgivande för det belopp, intill hvilket försäkringsersättning kan äga rum ⁴¹⁾. Hvad som afsetts framgår likväl af bestämmelsen i § 173 S. L. att skepp, hvarå bodmerilån är taget, kan försäkras blott i afseende å den oförbodmade delen. Nyssantydde felaktighet uti terminologin förekommer äfven i tysk och skandinavisk sjölag, men tolkas äfven där på ofvanantydde sätt ⁴²⁾. I det nya tyska förslaget till försäkringslag bestämmas däremot försäkringsvärde tydligen såsom „der Wert des versicherten Interesses“ ⁴³⁾. Begreppet försäkringsvärde såsom det försäkrade föremålets absoluta värde är jämväl i försäkringsrätten fullkomligt öfverflödigt. I den korrekta, i nyssagda lagförslag införda betydelsen är försäkringsvärde lika med intressevärde, och angifver således „det högsta belopp hvartill försäkringstagarens åtagna prestation kan uppgå, samt utvisar yttersta gränsen för dennes förpliktelse“ ⁴⁴⁾.

Stiger försäkringen faktiskt till högre belopp än nu senast är antydt, så uppstår en *öfverförsäkring* i begreppets vidsträckta betydelse. I en inskräntare bemärkelse begagnas uttrycket *öfverförsäkring* för en enkel försäkring, vid hvilken intressevärdet öfverskridits; dubbelförsäkring anger däremot, att samma resultat uppkommit genom aftal med flere olika försäkringsgivare. Teori och praktik äro rörande dessa hvardera fall ense blott däruti, att försäkringstagaren en-

⁴⁰⁾ Jfr. S. L. § 187.

⁴¹⁾ Bentzon, s. 585 — Federspiel, s. 194.

⁴²⁾ Se not. 39. Jfr. Ehrenberg, ss. 359, 363. Sjölagskomiténs bet. ss. 133, 140, 141.

⁴³⁾ Entwurf II, § 51; Jfr. härtill äfven s. 61 motiven.

⁴⁴⁾ Entwurf, s. 60.

dast och högst en gång kan få sin skada ersatt. Vid dubbelförsäkring erfordrar därjämte frågan, huru ansvarigheten skall fördelas de särskilda försäkringsgifvarene emellan, sin särskilda behandling. För liktidiga försäkringar anses i allmänhet en fördelning pro rata emellan försäkringsgifvarene riktig ⁴⁵⁾. Någon gång ålägges äfven dessa försäkringsgifvare härjämte en solidarisk ansvarighet ⁴⁶⁾. Detta fall närmar sig enkel öfverförsäkring. I afseende å försäkringar, hvilka afslutats efter hvarandra, uppställas däremot trenne olika system ⁴⁷⁾: antingen är hvarje senare försäkring ogiltig till den del densamma öfverskrider värdet af försäkringstagarens intresse i försäkringsföremålet; eller också ansvara alla försäkringsgifvarene utan afseende å tiden, när försäkringen tagits, pro rata; eller slutligen åläggas de ansvara solidariskt, i hvardera af de senare fallen naturligtvis under den städse återkommande betingelsen, att intressevärdet ej får genom slutsumman öfverskridas.

Det första systemet hyllas för sjörättens vidkommande, utan afseende därå, om försäkringarna tagits i bona eller mala fide, af Tysklands handelslag. Efter Frankrikes Code de commerce och Italiens Codice di commercio, samt enligt af dem influerade lagstiftningar, äfvensom enligt de nordiska sjölagarna, med hvilka finsk sjölag häri öfverensstämmer, äro i god tro tagna försäkringar ogiltiga till den del intressevärdet öfverskrides, medan sveklig afsikt gör alla försäkringarna ogiltiga eller åtminstone berättigar den förorättade parten att bryta aftalet ⁴⁸⁾. Systemet bygger i hvardera fallet ytterst därpå, att sedan intresset är till fullo försäkradt, hvarje senare försäkring eo ipso är ogiltig, på grund däraf,

⁴⁵⁾ Ehrenberg, s. 370. — Platou, s. 576. — Liktidig sjöförsäkring kan tagas i god tro t. ex. utaf aflagare, speditör, kommissionär, varumottagare o. s. v. På samma dag tecknad assurans anses i afseende å sjöförsäkring i allmänhet samtidig; efter fransk lag göres dock härvid skilnad på förmiddag och eftermiddag.

⁴⁶⁾ Efter engelsk-amerikansk sjö rätt tillämpas i hvarje fall ett sådant fördelningsätt flere försäkrare emellan.

⁴⁷⁾ Jfr. Ehrenberg, ss. 370 o. f.

⁴⁸⁾ Jfr. lagrum i not 38. — Platou, s. 576.

att något försäkringsobjekt, ett försäkringsbart intresse, därutöver ej vidare förefinnes.

På solidarisk ansvarighet emellan de olika försäkringsgifvarene, förbunden med en regressrätt dem emellan för hvad de utöver sina prorata-andelar möjligen kommit att utgifva, bygger däremot det engelsk-amerikanska systemet. Denna stränga ansvarighet torde det dock i England vara vanligt att genom förord förändra till en omedelbar prorata-ansvarighet ⁴⁹⁾.

Emellertid synes den modärna utvecklingen alltmera tendera emot erkännandet af en sådan solidarisk gemenskap såsom den allmänna fördelningsgrunden i alla de fall då ansvarigheten skall delas flere försäkrare emellan, och detta icke blott i afseende å sjöförsäkring, hvarom här ofvan närmast varit fråga. Det engelsk-amerikanska systemet är uppenbarligen på väg att uttränga de öfriga, samt motsvarar jämväl i så måtto bäst den modärna affärsutvecklingens kraf, att detsamma på en gång erbjuder ett snabt och säkert sätt för försäkringstagaren att ernå sin rätt, medan äfven emellan försäkringsgifvarene en rättvis fördelning af den risk de ömsesides ikläda sig utan långa och svåra förutgående utredningar därigenom kan komma till stånd. På sådana grunder har detta system också upptagits i det förslag till allmän försäkringslag, som under år 1906 förelades den tyska riksdagen. Enligt detta lagförslag gör en öfverförsäkring eller dubbelförsäkring i sveklig afsikt tillika städse hela försäkringsaftalet ogiltigt. Sker åter öfverförsäkring i god tro, så kan en efter det verkliga intresset proportionerad reduktion af såväl försäkringssumma som försäkringspremie eller bidrag af respektive parter påyrkas, medan vid dubbelförsäkring försäkringsgifvarene under enahanda förutsättningar ansvara solidariskt för den verkliga skadan, men gentemot hvarandra hafva en ömsesidig regressrätt med proportionell delning efter hvars och ens försäkringsbelopp som slutmål. En genom det sålunda föreslagna införandet

⁴⁹⁾ Ehrenberg, se 371. — Lewis, s. 56. — Platou, s. 577. — Arnould, I, s. 396. — Andersen, s. 45.

af det engelsk-amerikanska systemet föranledd ändring föreslås jämväl i sammanhang härmed i afseende å den tyska sjölagen ⁵⁰⁾.

En skadeståndsförsäkring till ett på förhand fastställt „*taxerad*“ belopp („sluten polis“) förekommer ofta, isynnerhet där svårigheter anses komma att uppstå vid egendomens värdering när framdeles ersättning skall ifrågakomma. Detta försäkringssätt afser emellertid endast en lättnad i bevisningen till förmån för försäkringstagaren, såsom bl. a. äfven af § 182 S. L., där detta fall behandlas, tydligen framgår. Härvid måste af aftalet emellertid bestämdt framgå, att ett dylikt fixerat värde varit afsedt. I annat fall kan det i aftalet nämnda beloppet betraktas blott såsom en maximalgräns för skadeståndet. Men äfven vid sluten polis angifver det aftalade värdet jämväl i viss mening blott en maximalgräns. Ty äfven här kan enligt försäkringsväsendets allmänna grundsatser en öfveruppskattning nedprutas, och blott ett verkligt skadestånd för intressevärdet ifrågakomma, ehuru all bevisning i ty fall kommer att åligga försäkringsgifvaren, den hufvudsakliga fördel för försäkringstagaren, som afslutandet af försäkring med taxerad polis åsyftar ⁵¹⁾.

B. Personförsäkringen utmärkes därigenom att den fara, för hvilken ett skydd skall etableras, realiserar sig icke såsom en i förmögenhetsvärde mätbar skada å ett *sakligt*, konkret eller abstrakt försäkringsföremål, utan riktar sin invärkan gentemot en *person*. Det intrång, som härigenom sker i denna persons rättssfär, kan därför icke direkte täckas genom ett förmögenhetsvärde, ingen egentlig ekvivalent kan därför ernås. Den invärkan ett sådant faktum kan utöfva på en persons förmögenhetsrättsliga ställning kan dock vara af den art att densamma framkallar ett penningbehof, en rubbning i personens förmögenhetsför-

⁵⁰⁾ Entwurf, ss. 66, 205, 239, 263.

⁵¹⁾ S. L. § 182. — Sjölagskomiténs bet. s. 140. — Ehrenberg, ss. 450, 451. — Entwurf II, § 57 (jfr. ss. 64, 239). — Lewis, Lb. s. 57; emellertid bör öfveruppskattningen vara af afsevärd betydelse („*be-trächtlich*“: „*minima non curat praetor.*“) — Jfr. ofvan s. 59.

hållanden af den beskaffenhet, att ett slags indirekt ersättning kan därför gifvas genom utfästandet af ett visst, öfverenskommet penningebelopp, hvars utfallande göres beroende af att nämnda faktum inträder. För denna aftalade summas fixerande gifves alltså ingen annan gräns eller grund än frivillig öfverenskommelse emellan de i försäkringsförhållandet delaktige, det vill säga dessas, särskildt försäkrings-tagarens egen uppskattning af hvad han förlorar. Personförsäkring benämnes därför lika ofta försäkring på (fix) summa.

Äfven här halva vi således att betrakta a) *faran* och sedermera b) *ersättningen*, rättast *försäkringssummans utfästade och erläggande*.

a) *Faran* är vid personförsäkring på det stora hela af samma beskaffenhet som vid skadeståndsförsäkring. En tillfällig händelse vållar det intrång, här riktadt emot en person som objekt, hvilket vid försäkringens tillkomst uppställes såsom auledning till utbetalandet af den därvid fixerade summan. Faran innefattar alltså följande särskilda moment: 1) att en händelse af visst slag befaras komma att inträffa; 2) att en möjlighet bör förefinnas att denna händelse oberoende af kontrahenternas vilja inträffar; 3) att denna händelse skall drabba en person, och att utbetalandet af en viss summa som motvikt därför utfästas.

1). Den såsom ett ondt, såsom något ogynnsamt i ekonomiskt afseende uppfattade *händelse*, hvilken vid personförsäkring uppställes såsom försäkringsfall, kan naturligtvis ej på samma sätt som vid skadeståndsförsäkring vålla försäkringsobjektets förintelse såsom förmögenhetsvärde, eller skada därå. Densamma kan vara af olika slag. Den person, som utgör försäkringens föremål, kan antingen träffas af döden (dödsfalls- eller lifsförsäkring) eller af en öfvergående eller minskad arbetsförmåga (sjukdomsfalls-, olycksfalls-, invaliditetsförsäkring) eller eljes råka ut för reducerad förvärfsmöjlighet. För alla dessa fall utsättes en penningesumma såsom ett slags indirekt ersättning. Man kunde ju jämföra dödsfall med damnum emergens, öfriga antydda händelser und lucrum cessans. Närmast att likställa med

invaliditetsförsäkringen är åter pensions- och lifränteförsäkringen, där man försäkrar sig om ett ålderdomsunderstöd för den händelse man skulle uppnå sådan ålder, där arbetsoförmåga kan anses som regel; äfven kan sådant understöd betingas en gång för alla vid uppnådd viss ålder.

2). Att för inträffandet af här antydda händelser en *möjlighet* måste förefinnas behöfver mindre betonas; man kan icke lifförsäkra en död, icke invaliditetsförsäkra en till arbete redan alldeles oförmögen, icke pensionsförsäkra den som redan nått den ifrågavarande pensionsåldern, — endast köpa denne sistnämde en lifränta. Däremot behöfver möjligheten af försäkringsfallets inträffande icke håller här alltid vara föremål för *absolut ovisshet*. En endast *relativ ovisshet* kan lika ofta i afseende härå råda, såsom är fallet i afseende å ett dödsfall, hvilket är osäkert endast i afseende å tiden. Vid öfriga försäkringsfall förekommer vanligast dock absolut ovisshet. Försäkringen måste äfven här i allmänhet afse *framtiden*. Dock kunde man tänka sig att personförsäkring, afseende ett fall som redan inträffat, kunde blifva giltig, ifall hvardera kontrahenterna äro okunniga om farans förvärligande, och försäkringens afslutare således icke tillika är den försäkrade. Emellertid torde sådana fall sällan utom möjligen vid kollektivförsäkringar förekomma ⁵²⁾. Äfven vid personförsäkringar måste försäkringsfallen förekomma så ofta att *sannolikheten* af desammas inträffande måtte kunna öfverskådas, så att risken på reella grunder kan kalkyleras.

Personförsäkringar äro alla af det slag, att försäkringsfallet inträder *oberoende af kontrahenternas vilja*. Uppnåendet af en viss ålder kan man absolut icke tillförsäkra sig, huru gärna man än ville därom vara säker. Endast en relativ omöjlighet råder däremot i afseende å död, olycksfall, sjukdom, invaliditet. Möjligheten förefinnes, men dels motväges densamma af sådana moraliska, sociala och personliga hänsyn, som måste anses så godt som utesluta dess

⁵²⁾ Ehrenberg, ss. 325—327.

begagnande; dels åter afser försäkringsfallet oftast alldeles icke de själfmant framkallade händelserna af antydda art ⁵³).

3. Den händelse, som försäkringen afser, skall vara riktad emot en person, och på grund däraf upplattas såsom ett ondt, för hvilket väl ej en ersättning kan gifvas, men hvilket dock kan anses berättiga till utfästandet af viss summa som ett slags motvikt eller godtgörelse därför.

Vare genast sagdt att den gällande doktrinen så godt som enhälligt äfven vid personförsäkring, — ifall sådan försäkring anses vara ett försäkringsaftal, — fordrar ett *intresse* som underlag för försäkringen. Den händelse som sålunda träffar en person skall, säger man, laedera ett intresse, som väl ej direkte kan uppmätas i penningar, men för hvilket viss summa likväl betingas som vederlag ⁵⁴). Man citerar härvid det gamla: „liberum corpus non recipit aestimationem“ ⁵⁵). Men man söker tillika visa att det är ett intresse af nära nog enahanda förmögenhetsrättslig art, om än ej direkte uppskattningsbart, som här lider intrång. Det är väl icke säger man ett enstaka förmögenhetsobjekt som förloras eller minskas, men det är däremot individen såsom ett helt, såsom „förvärfvande och hopsparande väsen“, som träffas af det „ekonomiskt ogynnsamma“ inflytandet. Det intresse, som lider skada, är „förintelsen af mänsklig förvärfsförmåga genom olycksfall eller förtidig död“ ⁵⁶). Och dock har man häremot invändt att den försäkrade personen ofta nog alls icke kan

⁵³ Ehrenberg, s. 6. — Cosack, s. 752.

⁵⁴) Goldschmidt, System, s. 261 m. fl. Hb. I, 2 uppl. s. 582. — Ehrenberg, ss. 13, 59 m. fl. — Lewis, Lb, ss. 301, 318. — Wagner (Schönberg II) ss. 945, 1014 m. fl. — Manes, s. 11. — Platou, Lifföres. s. 54. — Adan, Etude, s. 45. — Courcy, Precis de l'assurance sur la vie. introd. IX. — Lassen II, ss. 533—534.

Cosack förnekar (s. 741) förekomsten vid personförsäkring af ett intresse, som skulle kunna blifva föremål för skadeersättning, men finner dock (s. 747) en sådan försäkring kunna tagas blott af den, som på något vis därvid kan rubriceras såsom „intressent“, hvarmed dock synes vara afsedt endast att han skall hafva en giltig orsak att åberopa, ifall han ej försäkrar sig själf.

⁵⁵) Goldschmidt, System, s. 261.

⁵⁶) Cohn, Versicherungsvertrag, 15.

betraktas såsom en kapitalproducerande eller ihopsparande, utan tvärtom ofta nog måste anses såsom en uteslutande konsumerande faktor i samhällslifvet ⁵⁷⁾. — detta ej sällan utan att ens äga framtidsutsikter, — medan däremot försäkringen likväl är giltig utan allt afseende härpå. Det vill säga, oaktadt det praesumerade intresset sålunda fullständigt fattas. Konsekvensen borde ju härvid dock vara, att ifall intresset sedermera icke visat sig hafva förefunnits i den utsträckning, som vid försäkringssummans fixerande antagits, en reduktion därpå borde äga rum. Också har rättskipningen t. o. m. någon gång dragit denna slutledning ⁵⁸⁾. En annan följsats vore åter att försäkringsgifvaren, som utbetalat försäkringssumman, borde få inträda i dens rätt, som sålunda fått sin skada godtgjord; men man har väl ännu aldrig tänkt sig att lifförsäkringsgifvaren t. ex. skulle erhålla någon målsäganderätt emot den mördare, hvars brott pålagt honom skyldigheten att utbetala en lifförsäkring ⁵⁹⁾.

Man har till försvar för intresseteorin därjämte anført, att så snart en person genom premiebetalningar visat sin förmåga att hopbrunga ett kapital, — eller andra genom försäkringsinbetalningar visat sig vilja göra detta för honom, — så har hans lif eller integritet städse ett värde motsvarande dessa inbetalningar kapitaliserade ⁶⁰⁾. Häremot kan invändas att före sin död (eller inträffadt olycksfall) har personen i fråga icke visat detta; försäkringen kan möjligen

⁵⁷⁾ Platou, Lifförs., s. 51.

⁵⁸⁾ Detta ryktbara rättsfall gällde Pitt d. y., hvilken tagit höga lifförsäkringar, på hvilka sedermera hans kreditorer gjorde anspråk, ehuru parlamentet beslutit låta täcka den store mannens skulder med statsmedel. Detta anspråk förkastades med åberopande af en lag af 1774 „gambling act“, enligt hvilken en högre lifförsäkring icke kunde ifrågakomma än det intresse försäkringstagaren hade af sitt lif „the amount or value of the intrerest of the insured in such life or lives, or other event or events“. — Jfr. Lewis, Lb. s. 319 n. 17, 18.

⁵⁹⁾ Federspiel, s. 264.

⁶⁰⁾ Goldschmidt, System, s. 260. — Adan, s. 46. — Platou, Lifförs. s. 54.

ännu lämnas att förfalla. Riktigare vore då att i enlighet med en af Goldschmidt framkastad antydan söka grunden för det intresse, som vid en personförsäkring skulle anses föreligga, uti en uppå något slags *affektionsvärde* byggd uppskattning, hvarvid ju också kontrabenternas fria skön måste blifva den enda afgörande värdemätaren, och hvarigenom således äfven den fixa försäkringssumman skulle erhålla sin förklaring ⁶¹⁾. I denna riktning går på sätt och vis också Ehrenbergs definition af personförsäkringen såsom det aftal, hvarigenom en person mot vederlag tillförsäkrar en viss summa åt sig eller en annan, som har intresse af att ett ekonomiskt ogynnsamt faktum ej förverkligas. Men ett så vagt bestämdt intresse kan väl snart sagdt påvisas vid alla slag af privataftal med ekonomiskt värkande innebörd.

En verklig, i förmögenhetsvärde på objektiva grunder mätbar skada kan däremot svårligen vid personförsäkringar påvisas. Afven t. ex. vid sjukdomsfallsförsäkring är det ju endast de direkta utgifterna som kunna specificeras, icke *lucrum cessans*, åtminstone ej med någon slags objektiv giltighet, ehuru det måste medges att uti denna försäkringsart ingå elementer af både skadestands- och personförsäkring ⁶²⁾.

Hvarje sken af berättigande för intresseprincipen bortfaller däremot om man betänker att en personförsäkring, särskildt lifförsäkring, anses kunna tagas icke blott af den intresserade själf, utan af en alldeles utanför stående tredje man, blott kan erhåller den försäkrades samtycke därtill ⁶³⁾. Och vidare; en lifförsäkring kan transporteras på enhvar, inropas på en auktion af hvem som helst, af en person som icke åberopar annat än ett rent spekulationsintresse därför. Enligt intresseprincipen borde en sålunda ur en hand i en annan öfverlåtten försäkring därmed fullständigt blifva ogiltig, såsom äfven fallet faktiskt är vid skadestandsförsäkring.

⁶¹⁾ Goldschmidt, G. Z. XIII s. 183. — Platou, Lifförs. s. 53 — Häremot Ehrenberg, s. 297.

⁶²⁾ Ehrenberg, s. 13 not. 28.

⁶³⁾ Federspiel, s. 254.

Svårigheten att inprässa personförsäkringskontrakten, och särskildt lifförsäkringskontraktet under de definitioner af försäkringsaftalet, hvilka därmed olösligen förknippa föreställningen om ett intresse såsom försäkringens enda acceptabla föremål, har därför föranlett framkomsten af en hel serie teorier, hvilka mer eller mindre obetingadt fränkämt förstberörda slag af försäkringsaftal hela deras försäkringsnatur. Dessa teorier kunna enligt Platou ⁶⁴⁾ indelas i tvänne kategorier: sådana hvilka helt och hållet *fränkänna* personförsäkringen (lifförsäkringen) dess försäkringsnatur, samt sådana hvilka anse en dylik försäkring städse utgöra en *sammansättning* af ett försäkringsaftal och något annat obligationsrättsligt kontrakt.

Till den första gruppen hör Thöl ⁶⁵⁾, hvilken anser såväl lifförsäkring som lifränteförsäkring för ett „aleatoriskt lån“, — under hvilken kategori hänföras jämväl premielån, foenus nauticum och bodmeri. Till Thöl ansluter sig Laband ⁶⁶⁾, som anser sagda kontrakt utgöras af „ett försörjningskontrakt under formen af aleatoriskt lån“. Stobbe, Dernburg, Gareis sågo däri i sina äldre arbeten ett „kapitalisationskontrakt“, ett köp af ett under vissa villkor utlofvadt kapital, hvilken mening de tvänne förstnämnda i någon mån senare modifierat. Stobbe ⁶⁷⁾ har sålunda ganska tydligt frångått denna mening och definierar lifförsäkring väl såsom en „väcklig försäkring“, men icke afseende det förmögensrättsliga intresse försäkringstagaren har af att den försäkrade blir vid lif, utan försäkringstagarens, eller rätteligen hans rättsinnehafvares intresse af att vid den förres dödsfall erhålla ett visst kapital. Dernburg ⁶⁸⁾ framhåller att lifförsäkringen icke såsom den egentliga försäkringen afser att ersätta en genom en faras förväckligande uppkommen skada å ett visst intresse, utan utgör ett slags köp („kauf-

⁶⁴⁾ Platou, Lifförs. s. 51.

⁶⁵⁾ Thöl, I, s. 1028—1037. Jfr. äfven Goldschmidt System, ss. 257—258.

⁶⁶⁾ Laband, Festskrift för Thöl, G. Z. XIX, s. 645.

⁶⁷⁾ Stobbe, Hb. III. (3 uppl. 1898 utg. af Lehmann) s. 395.

⁶⁸⁾ Dernburg, Pr. Pr. II, s. 730. — Bürg. R. II, 2, s. 107.

ähnliches Geschäft“), hvarigenom man tillförsäkrar sig det kapital man vid tiden för mänsklig medelålder skulle hafva hopsparat genom vissa årsbetalningar. Gareis⁶⁹) däremot vidblir att personförsäkringar icke kunna karaktäriseras såsom „äkta“ försäkringsaftal, enär desamma ej i allmänhet afse säkerställandet af „ett bestämdt intresse mot framtida skada“.

Till den senare gruppen höra sålunda på sätt och vis enligt det ofvanstående numera Stobbe och Dernburg; äfven *Ehrenberg* ansluter sig delvis därtill. Såsom ett sparkasseaftal i kombination med försäkring uppfattas lifförsäkringen af *Malz*, *Predöhl* och *Hinrichs* m. fl.⁷⁰).

Till försöken att undgå intressebegreppets faror hör slutligen *Endemanns*⁷¹) mycket omdebatterade teori, hvilken fränkänner intresset all betydelse för försäkringsaftalet öfverhufvud, och helt enkelt däri ser ett rättsärende, bestående i utfästandet under vissa villkor och emot vederlag af en penningesumma, — ett slags fixköp. Intressebegreppet anser han sålunda hafva blifvit däri i de gamla tiderna infördt endast för att försäkringsaftalen skulle undgå medeltidens ockerförbud, och i nyare tid skulle detsamma hafva bibehållits för att erhålla ett skiljemärke gentemot spel och vad. Äfven *Hecker*⁷²) har sökt undvika intressebegreppet t. o. m. i fråga om skadeståndsförsäkring, där han ersatt detsamma med „värde“ eller „skada“. Också slutligen *Cosack*⁷³) bestrider öfverhufvudtaget intresseprincipens behöflighet för fastställandet af försäkringsaftalets begrepp och värkningar, ehuru detsamma enligt honom dock spelar en viss rol för den aktiva legitimationen vid afslutandet af ett försäkringsaftal. Försäkringsaftalet afser efter denne rättslärdes mening endast, att ställa en penningesumma till för-

⁶⁹) Gareis, s. 596.

⁷⁰) Ehrenberg, s. 61 m. fl. — Malz, Z. f. HR II, s. 129. — Hinrichs, G. Z. XX, s. 341.

⁷¹) Jfr. ofvan not. 29. — G. Z. IX, ss. 548, 551. — Jfr. äfven Lewis, Lb. s. 41.

⁷²) Hecker, ss. 25, 62, 63.

⁷³) Cosack, ss. 739, 740, 741, 742, 751, 756; Bürgerliches Recht, s. 315. — Jfr. ofvan not. 54.

fogande för den, för hvilken genom en oviss händelse ett penningbehof uppstår. „Vid skadeståndsförsäkring går denna prestation ut på en direkt ersättning af liden förlust, vid personförsäkring på en „beliebig festgesetzte Summe“. I sistnämnda fall „hysa i verkligheten hvarken försäkringstagare eller försäkringsgifvare vid fastställandet af försäkringssumman ens en aflägsen tanke på att göra dess belopp afhängigt af en skada, som skulle drabba försäkringstagaren eller dennes efterlevande“.

Om vi än vilja medgifva att begreppet af ett *försäkringsbart intresse* måste fasthållas såsom ett *essentiale* vid *skadeståndsförsäkringen*, så kunna vi dock för vår del ej undgå att finna *personförsäkringen i dess helhet* utmärka sig just därigenom, att detta försäkringsintresse såsom norm-gifvande faktor vid denna art af försäkring helt och hållet saknas. Vi ställa oss i detta afseende fullständigt ense med den senaste nordiska forskaren på detta område *Holger Federspiel* i hans arbete „*Begrebet interesse i laeren om försikring*“⁷⁴). I likhet med honom finna vi intressebegreppet infördt i teorin rörande personförsäkringen hufvudsakligen blott på grund af „unificeringssträfvanden“, emedan man ville inränga personförsäkringen under de efter skadeståndsförsäkringen utvecklade begreppen om försäkring i allmänhet. Detta har återigen uppenbarligen skett på grund af historiska orsaker och för att äfven vid personförsäkringen erhålla det ifrigt eftersträfvade skiljemärke, som skulle afgränsa denna försäkringsart emot hasardförsäkring, i hvilket senare hänseende t. o. m. en del lagstiftare visat sin omsorg⁷⁵).

Uppgifver man såsom Cosack krafvet att personförsäkringen skall afse att godtgöra en förlust⁷⁶), eller stannar man, såsom rättsvetenskapen i öfrigt det gjort, utan möjlighet att kunna verkligen angifva en i ett förmögenhetsvärde

⁷⁴) Federspiel, ss. 247, 256 (n. 18). 258. — Jfr. dock äfven Hellwig, ss. 155, not. 311 och 537 o. f.

⁷⁵) Jfr. i sistnämndt afseende äfven Lewis, Lb, s. 318 och där citerade belgiska, nederländska, italienska, engelska m. fl. lagstadganden.

⁷⁶) Cosack, s. 741. — Jfr. äfven Hellwig, s. 155 not. 311.

på objektiva grunder mätbar förlust, hvilken sådan försäkring vore afsedd att betäcka, så är därmed äfven hela intressebegreppet utmönstradt ifrån läran om personförsäkringen. Också har hela dess betydelse därstädes bestått endast uti att motivera det faktum att *en försäkring, afseende en främmande persons lif, hälsa och välfärd, icke bör eller kan vara giltig utan den försäkrades behörigen utvärskade samtycke*⁷⁷⁾; att till grund för afslutande eller öfvertagande af sådan försäkring ej må ligga en „turpis causa“. Här ligger utan tvifvel sakens kärna.

Ovilkorligen måste den obegränsade möjligheten att aftala om penningprestationer för den händelse att dödsfall olycksfall, sjukdom o. s. v. träffar en annan person dels urarta till ren vadslagning, dels kunna framkalla frestelsen att brottsligt ingripa i denna persons rättssfär för åtkommande af försäkringssumman⁷⁸⁾. För att en sådan försäkring måtte kunna af lag och sed godkännas, måste tydligen påfordras antingen *den försäkrades samtycke*, eller också antingen ett *rättsförhållande* emellan försäkringstagaren och den försäkrade, eller ekonomiska, sociala eller familjehänsyn, hvilka kunna anses likvärdiga därmed samt motivera försäkringen. En fordringsägare t. ex. må sålunda försäkra sin gäldenär, en arbetsgivare sina arbetare, en kommun sina åldringar, en familjefar sina familjemedlemmar. Men det är tillika alldeles nog, för att utesluta all slags vadslagning om andras lif och välfärd, att antingen påfordra *den försäkrades samtycke eller annan orsak*, som af lag och sed kan godkännas, för att försäkring af sådana försäkringsföremål skall erhålla giltighet⁷⁹⁾. Denna sistnämnda orsak

⁷⁷⁾ Federspiel, s. 264.

⁷⁸⁾ Goldschmidt, Hb I, s. 382 not. 147 framvisar huru man redan sedan 1400-talet i italiensk statuarätt sökt förekomma detta. Stat. Gen. 1467: „ne assicuratio fieri possit super vita principum“ etc.; stat. 1588 lib. IV c. 17: „sine licentia Senatus non possit fieri securitates, vadimonia seu partita super vita Pontificis“ etc. — Detta förbud kvarleffer bl. a. i 1667 års sjölag, som i Förs. B. kap. 5 förbjuder försäkring å „någons Lijff.“

⁷⁹⁾ Federspiel, s. 259; cit. Ungerska Handelslagen 499. Jfr. äfven Lewis, Lb. ss. 317 n. 8, 318; Cosack, s. 747.

kunde visserligen anses innebära fordran på ett slags intresse, men ett direkt förmögenhetsintresse förutsätter densamma helt säkert icke. Detta intresse har vid personförsäkring verkligt ej någon „anden Rolle end den at daecke over nogle af Politi-Hensyn nødvendige Foreskrifter“⁸⁰).

Grundlaget för personförsäkringen, liksom för all annan försäkring, är *riskfördelningen*. Faran, risken är att en person vid ett tillfälle, då ett penningbehof för honom yppas, icke hoplagt eller äger tillgång till ett tillräckligt kapital, för att möta detta behof⁸¹). Äfven denna risk, där den beror af tillfälliga eller oförutsedda händelser, kan motvärkas genom en sammanslutning emellan flere, genom att ett större antal personer utfästa smärre bidrag eller förutbetalningar, såsom detta sker vid skadeståndsförsäkring, och organisationen, kapitalanskaffningen kan sedermera på samma sätt jämväl därvid öfvertagas af tredje man, ett bolag, o. s. v. Huru stort det kapitalbehof är, som den ena eller andra individen vid inträffandet af en händelse af nu ifrågavarande slag kan blifva i behof utaf, därom kan klarligen endast han själf hafva afgörandet. Fastställandet af summan kan dock bero både på detta behof och på tillgången att fylla detsamma, men ankommer dock ytterst på hans personliga omdöme. Ett direkte uppskattningsbart intresse af en eller annan art förefinnes icke, och kan icke härvid blifva värde-mätare. Då intresseprincipen elimineras ifrån personförsäkringen, så är det äfven alldeles naturligt, att den på en sådan grundade fordringsrätten utan alla omgångar kan öfverlätas ifrån man till man.

Vi hafva redan ofvan antydtt att sammansatta former af skadestånds- och personförsäkring äro tänkbara och förekomma i praktiken⁸²). De bästa exemplen äro olycksfalls- och sjukdomsfallsförsäkringarna, vid hvilka såväl den direkta skadan genom kostnaden för vård och läkemedel, det mätbara „intresset“, som äfven de rent individuella

⁸⁰) Federspiel, s. 280.

⁸¹) Cosack, s. 741. — Federspiel, s. 266.

⁸²) Ehrenberg, s. 13, not. 28.

svårigheterna af minskad arbetsmöjlighet, hvilka undandraga sig en objektiv uppskattning, dock i en enda summa försäkras. Här måste således den för personförsäkringen utmärkande fria pröfningsrätten af denna summas storlek kunna tagas i anspråk, och i sin helhet betraktad blir en sådan försäkring därför en personförsäkring.

b.) Vid personförsäkringen är erläggandet af försäkringssumman omedelbart en följd af den befarade händelsens inträffande⁸³). Ingen intresseförlust, ingen liden skada behöfver bevisas. Sakförhållandets konstaterande är nog. Dock bör detta sakförhållandes inträffande jämväl visas hafva varit af tillfälligheten beroende, såsom i aftalet afsetts, icke genom försäkringstagarens viljehandling framkalladt.

Vi äro härmed inne på den i rättsvetenskapen ofta debatterade frågan, huruvida försäkringsgifvarens betalningsplikt upphör, ifall försäkringstagaren förorsakat försäkringsfallets inträffande. I afseende å sjöförsäkringen är den uppfattning allenahärskande, att äfven culpa levis i allmänhet upphäfver ersättningsplikten⁸⁴), och detta har man ofta velat tillämpa jämväl på alla öfriga försäkringsarter, dock med undantag af brandförsäkring, där en culpa levis å försäkringstagarens sida befunnits ursäktlig af den anledning, att de flesta eldsolyckor hafva just ett sådant lindrigt vållande till orsak⁸⁵).

Emellertid förtjänar härvid beaktas, att vid sjöförsäkring den stränga fordran på en verkligen tillfällig, af försäkringstagarens vållande oberoende händelse såsom framkallande försäkringsfallet lätt kunnat upprätthållas, emedan vid denna försäkringsart försäkringsföremålet vanligen befinner sig utom räckhåll för försäkringstagaren. I allmänhet

⁸³) Ehrenberg, s. 14.

⁸⁴) Ehrenberg, s. 421 — Stobbe III, ss. 392, 393. — Vivante, s. 285. — Lewis, Lb. s. 210. — HGB, 1861 art. 825 (1897 § 825: 4). — Hamb. prot. VIII, s. 4347. — Sv. lag. § 248. — Sjölagen § 209: 2.

⁸⁵) Ehrenberg, s. 421 (not. 7). — Lewis, Lb. s. 211. — Roelli, Entwurf I, s. 112.

motsvarar däremot en sådan uppfattning vid andra slag af försäkring icke det reala lifvets fordringar. Försäkringen skall skydda vår ekonomiska existens. Häremot strider, säger *Roelli*⁸⁶, att genom försäkringen pålägga försäkringstagaren en extraordinär sorgfällighetsplikt en aktsamhet, som han ej i det dagliga lifvet annars iaktar. Detta vore därför att antasta den för all mänsklig värksambet outhärliga rörelsefriheten, medan försäkringen just har till mål att befria försäkringstagaren från alla sådana tryckande omsorger. Den uppfattning att försäkringstagaren på grund af allmänna rättsgrundsatser har att svara för följderna af sin culpa levis, missförstår alltså försäkringens ändamål. Icke håller kan densamma försvaras med försäkringstekniska hänsyn; ty möjligheten af sådant vållande kan mycket väl upptagas i de försäkringstekniska förkalkylerna. I nyare lagstiftning har därför försäkringsgifvarens förpliktelse i allmänhet ansetts upphöra blott där försäkringsgifvaren afsiktligt eller genom grof vårdslöshet orsakar försäkringsfallets inträde. I det nya tyska förslaget till försäkringslag af år 1906 är sålunda denna allmänna regel tillämpad vid skadeståndsförsäkring (§ 61) med undantag af transportförsäkring, där culpa levis bibehållits såsom ogiltighetsgrund (§ 128); vid ansvarsskyldighetsförsäkring är endast dolus upptaget som ogiltighetsgrund (§ 149); vid lifförsäkring och olycksfallsförsäkring gäller likaledes att endast afsiktligt förorsakande befriar försäkringsgifvaren ifrån hans ersättningsplikt (§§ 166, 167, 178).

Försäkringsvärde och försäkringssumma sammanfalla vid personförsäkring. Öfverförsäkring kan vid personförsäkring icke förekomma, — i annan mening, än att försäkringstagaren ej mäktar erlägga de stipulerade premierna⁸⁷). Dubbelförsäkring kan väl förekomma, men däri ligger ej någonting illojalt, såvida icke de olika försäkringsgifvarene i svekligt syfte hållits i okunnighet om att flere försäkrin-

⁸⁶) *Roelli*, Entwurf I, ss. 113—114

⁸⁷) *Ehrenberg*, Rückversicherung, s. 138. — *Platou*, Lifförs. s. 54.

gar förelegat, samt därigenom förmått att godkänna försäkringsbelopp, hvilka annars skulle hafva refuserats, eller att aftala på vilkor, hvilka annars ej skulle hafva medgifvits.

§ 5. Ett stort antal försök hafva sett dagen, att gruppera och indela försäkringen efter dess olika arter. Den öfversta indelningsgrunden lämnar försäkringsförhållandets olika uppkomstsätt på grund af lag, eller på grund af privaträttsligt aftal. Denna indelning emotsvaras i viss mån af försäkringens organisation såsom statsanstalt eller privaträttsligt företag, ehuru såsom redan ofvan är visadt, jämväl den legala försäkringen kan tillgodoses genom privata, därför koncessionerade försäkringsanstalter.

Försäkringsförhållandets offentligträttsliga eller privata organisation invärkar, såsom jämväl ofvan är visadt, icke i hufvudsak någon förändring i rättsförhållandet försäkringskontrahenterna emellan. Inom området för hvardera dessa slag af försäkring äro för öfrigt alla de olika slag af försäkring tänkbara, åt hvilka försäkringsväsendets utveckling öfverhufvudtaget gifvit upphof. Emellertid har den legala försäkringen hittills hufvudsakligen tillämpats blott i särskilda enstaka fall, där sådant varit af socialpolitiska hänsyn motiveradt.

Såsom statsförsäkring har på senaste tider *arbetareförsäkringen* i de flesta kulturländer blifvit ordnad. Dessamma har hittills bestått dels i en *sjukdomsförsäkring*, dels i *olycksfallsförsäkring*, och dels slutligen i *invaliditetsförsäkring*, eller *allmän folkförsäkring*; att anmärka är att olycksfallsförsäkringen egentligen utmynnar i någon af de andra arterna af arbetareförsäkring. Häremot väntar frågan om försäkring till förmån för öfverlevande enkor och barn i arbetarefamiljer, s. k. *pensionsförsäkring*, äfvensom arbetareförsäkringen emot *arbetslöshet*, i allmänhet ännu så sin lösning, samt har ingestädes såsom obligatorisk blifvit införd. På allra senaste tid har i Tyskland en sträfvan gjort

sig gällande att genomdrifva ett sammansläende af alla arbetareförsäkringens olika arter i en enda *enhetlig arbetareförsäkring*¹⁾.

I afseende å arbetareförsäkring hafva tvänne motsatta system inslagits, antingen en obligatorisk försäkring, reglerad af staten, eller en frivillig försäkring, subventionerad af staten²⁾. Sociala hänsyn till förmån för arbetareklassen, hvars medel och förmåga att med egna tillgånger sörja för framtiden i de flesta fall äro så otillräckliga, äfvensom det ogynnsamma resultatet af den frivilliga försäkringen, där densamma härvidlag försökts, hafva dock orsakat, att utvecklingen i allmänhet numera på detta område synes luta till förmån för tvångsförsäkringen.

Tyskland har i afseende å tvångsförsäkringen varit föregångslandet. Utlofvad genom ett kejsarligt manifest vid öppnandet af riksdagen den 17 november 1881 förväckligades den allmänna rikslagstiftningen rörande obligatorisk arbetareförsäkring genom en lag om sjukförsäkring den 15 juni 1883, en lag om olycksfallsförsäkring den 6 juli 1884, äfvensom en lag, ang. invaliditets- och ålderdomsförsäkring den 22 juni 1889. Denna lagstiftning afser ännu endast arbetarene i industrier, äfvensom handtvärk, yrkesnäringar samt en del af statens arbetsföretag, men icke jordbruksarbetare och daglönare i allmänhet. Försäkringsplikten påhvilat arbetsgifvaren. En lagstiftning, likaledes byggd på principen om tvångsförsäkring är dessutom, i allmänna drag åtminstone, genomförd i *Österrike, Nederländerna, Italien* och *Schweitz*.

Betydande olikheter förefinnas emellertid i dessa lagstiftningar, i hvad som angår olycksfallsförsäkringen, särskildt i hvad som angår den förolyckades egen skuld, ersättningens form af kapitalutbetalning eller lifränta, äfvensom den mer eller mindre offentligrättsliga organisationen af denna

¹⁾ Zacher XVI, ss. 3, 4, 28. — Bödiker, ss. 1 19. — Manes, ss. 248, 259, 264, 269, 430 m. fl. — Wagner, Arbeiterversicherung, ss. 240 o. f. 267 o. f. 289 o. f. — Derblich, s. 18.

²⁾ Zacher, XVI, ss. 15. 28.

försäkring. Rörande den allmänna folkförsäkringen variera åter åsikterna om företrädet af invaliditets- eller ålderdomsräntor, äfvensom i afseende å den större eller mindre utsträckningen af dessa anstalters värksamhetskrets inom olika samhällslager³⁾.

I *Frankrike* baserade man till en början, trogen frihetsidealen ifrån revolutionstiden, arbetareförsäkringen på frivillighet, i det staten ansågs endast böra lämna sitt *understöd* åt arbetaresparkassorna (les mutualités), hvilka spelat en så stor rol i afseende å utbildandet af den berömda franska folksparsamheten. Emellertid fick man snart inse att denna fria försäkring icke var tillfylles, i det att densamma väl omfattades af arbetareklassens élit, och för dess själfutveckling värkade nog så mycket, medan däremot arbetareproletariatet liksom förut var i behof af bistånd. Redan i Code civil, hvärs art. 1382—1384 stadga en allmän ersättningsplikt för arbetsgifvare på grund af fel, begångna af deras arbetsledare, eller genom vårdslöshet och oförsiktighet vid driften af industriella verk, hade tvångsprincipen äfven i Frankrike fått sitt teoretiska underlag. Trots många inkast antogs därtör slutligen en lag om obligatorisk sjukförsäkring den 15 juli 1893. Frivillighetsprincipen genombröts i afseende å olycksfallsförsäkring genom lagar till förmån för bäragsmän och sjömän 1894 och 1898; också den nya lagen af den 9 april 1898, rörande olycksfall vid industrin, pålägger arbetsgifvaren ett om än latent försäkringstvång. Slutligen har den 1906 af deputeradekammarerna antagna lagen om invaliditets- och ålderdomsförsäkring så godt som afgjort ställt sig på tvångsprincipens botten⁴⁾.

Äfven i *England* har arbetareförsäkringen till senaste tider bygt på frivillig försäkring, förmedlad af „brödraskap“ (friendly societies) och „fackföreningar“ (trade unions). I

³⁾ Jfr. Nya arbetareförsäkringskomiténs bet. N:o 3 ss. 21, 34, 74, 96, 107 m. fl. — Trap, den danske Ulykkesforsikringslovgivning. ss. 1, 5, 6, 22, 36 m. fl. — Zacher, XVI, s. 8. — Helenius, s. 35. — Manes. ss. 250, o. f.

⁴⁾ Zacher XVI, s. 4 m. fl.

afseende å den första uppkomsten af en folkförsäkring har det engelska försäkringsbolaget Prudential, stiftadt 1848, spelat en banbrytande rol. En statsförsäkringsanstalt för ålderdomsförsäkring finnes sedan 1833, men anlitas föga af de mest behöfvande arbetareklasserna. Äfven här har man således sett sig tvungen att mer eller mindre direkte tillgripa den effektivare tvångsmetoden. En lag af 1897 ålägger sålunda arbetsgifvaren i afseende å olycksfall, som drabba hans arbetare, ungefär samma skyldigheter som den franska lagen. Parlamentskommissioner bearbeta den öfriga delen af arbetareförsäkringen ⁶⁾.

Af de skandinaviska länderna har *Norge* sedan 1894 en olycksfallsförsäkringslag, byggd på tvångsprincipen, men ännu ingen ålderdomsförsäkring, ehuru medel för en statsanstalt för ändamålet sedan 1901 reserveras. Ett lagförslag om arbetareförsäkring emot arbetslöshet har nyss utarbetats samt bygger på bidrag af kommunerna och staten ⁶⁾. *Danmark* har sedan 1898 en arbetareolycksfallsförsäkring, men har ännu icke antagit någon lag om allmän arbetareförsäkring. Väl godkände riksdagen 1891 en „lov om Alderdomsunderstöttelse till vaerdige traengende udenfor Fattigvaesenet“, men denna ålderdomsförsäkring är emellertid ett mellanting emellan försäkring och fattigvård, understöden utgifvas på ansökan, och kostnaderna fördelas på kommunerna samt staten gemensamt ⁷⁾. 1906 förebådades emellertid lagförslag angående försäkring emot arbetslöshet, och olycksfallsförsäkring för arbetare. I *Sverige* slutligen infördes efter vidlyftiga förarbeten 1901 en arbetareolycksfallsförsäkring, som i hufvudsak är byggd på försäkringsplikt för arbetsgifvaren, och en „riksförsäkringsanstalt“ inrättades för ändamålet. I frågan om en allmän obligatorisk arbetareförsäkring, åliggande arbetarene själfva med bidrag ifrån staten och arbetsgifvarene har ännu ej lagstiftning tillkommit, ehuru äfven här medel för ändamålet reserveras. Senaste komitéförslag

⁶⁾ Helenius, ss. 20, 23. — Manes, s. 248.

⁶⁾ W. v. Willebrand i Jurid. Medd.

⁷⁾ Nya arb. förs. komiténs bet. N:o 3 s. 21, o. f. — Helenius s. 46.

grundlägges på tvångsprincipen, men har som andra hufvudprincip, att enhvar erhåller pension i förhållande till sin insats. — En obligatorisk sjukförsäkring, utöfver hvad lagarna om olycksfallsförsäkring föranleda, torde den skandinaviska lagstiftningen ej äga.

I *Ryssland* har arbetareförsäkringen ännu ej varit föremål för en allmän lagstiftning, utan förekommer endast vid vissa statens arbetsföretag³⁾.

Äfven *Finland* har i sin mån sökt följa utvecklingen af arbetareförsäkringslagstiftningen. Lagen af den 5 december 1895 om arbetsgifvares ansvarighet för kroppsskada, som drabbat arbetare ålägger de förre en *försäkringsplikt*, afseende att tillförsäkra arbetarene en ersättning i händelse af kortare tids eller beständig förlust af eller minskning i arbetsförmåga, äfvensom att säkerställa deras rättssinnehafvare för händelse af den skadades död (§ 4). Denna försäkring kan således utmynna både i sjuk-, invaliditets- och pensionsförsäkring, beroende af olycksfallet. Försäkringsplikten kan dock aflyttas, ifall säkerhet annorlunda ställes (§ 6). De „aftal om försäkring“, om hvilka här är fråga, eger arbetsgivare enl. § 17 afsluta med anstalt af nedan nämnda fyra slag: a) försäkringsanstalt i Finland, som genom statens föranstaltande kan varda inrättad; b) enskildt nhemskt olycksfallsförsäkringsbolag, som därför af regeringen utvärkar sig autorisation; c) ömsesidiga försäkringsbolag. upprättade de särskilda kategorierna af försäkringspliktige emellan samt af regeringen legaliserade; d) utländsk af regeringen behörigen autoriserad anstalt. En statsanstalt af det under litt. a antydda slag är emellertid ej i Finland inrättad, men väl en hel mängd ömsesidiga försäkringsanstalter af typen under litt. c, af hvilka ett flertal hafva under år 1897 godkända reglementen. Genom lag af den 23 jan. 1902 ålades fartygsredare en obligatorisk försäkring af sjömän mot kroppsskada. Förutom dessa arbetareolycksfallsförsäkringar äger Finland tillsvidare icke någon annan på tvångsprincipen bygd arbetareförsäkring. Förordningen

³⁾ Helenius, s. 92.

af den 2 sept. 1897, ang. arbetareunderstöds-kassor, som omfattar såväl sjukkassor som pensionskassor, bygger jämväl helt och hållet på frivillighetens grund. Försäkring mot arbetslöshet torde ännu knappast hos oss varit på allvar påtänkt. Vid de tvänne senaste ständslandtdagarna 1904—1905 och 1905—1906 har slutligen frågan om inrättande af en allmän statsförsäkring för arbetare, eventuellt äfven omfattande alla medborgare, blifvit bragt å bane; ett komitéförslag, som går ut på en allmän ålderdoms- och invaliditetsförsäkring för arbetare, föreligger färdigt för så vidt lagförslaget angår, men det motiverade betänkandet är ännu icke i tryck utgifvet.

Såsom ett slag af hos oss gällande tvångsförsäkring kunde möjligen ännu anföras den innehåfvare af krono- och ecklesiastika boställen enligt K. F. den 26 april 1871 § 30 och K. F. den 19 juli 1892 § 23 åliggande skyldigheten att hålla dessas lägenheters åbyggnader brandförsäkrade.

Äldre former af statsförsäkring äro den redan tidigare berörda svenska häradsbrandförsäkringen, äfvensom den medeltida statssjöförsäkringen i Portugal.

Såväl den legala försäkringen som den privaträttsliga försäkringen kan vidare, beroende på försäkringens organisation, indelas i *ömsesidig-* och *premieförsäkring*, den senare äfven, på grund af andra synpunkter kallad *spekulations-* eller *kapitaliseringsförsäkring*. Den statsförsäkring, där vissa förutbestämda belopp uppbäras, närmast i form af en skatt, är härvid att likställa med premieförsäkring.

Indelningen i ömsesidighets- och premieförsäkring hvilat ytterst på den olika gestaltningen af försäkringstagarens förbindelse. Den ofvanföre gifna historiska öfversikten (§ 2) har visat att hvardera kunnat typiskt utvecklas på egen grund: den italienska sjöförsäkringen såsom en premieförsäkring, den nordiska häradsbrandstodsförsäkringen på ömsesidighetens grund. Att häradsbrandförsäkringen ursprungligen uppkom genom tllfälliga fria föreningar, därtill synas

spår föreligga ⁹⁾, ehuru densamma, såsom icke alseende förtjänst, snart antog karaktären af en statsinstitution. Sjöförsäkringen åter, hvilken grundades på privatspekulation, hade sin naturliga form i det privaträttsliga kontraktet, ehuru äfven den portugisiska statssjöförsäkringen i sin mån utvisar, att tanken på en ömsesidig sjöförsäkring utan spekulativt underlag jämväl vaknat tidigt nog. Den svenska sjölagen af år 1667 förutsätter såsom ofvan är antydt endast premieförsäkring. Ännu i den finska sjölagen af år 1873 nämnes uttryckligen blott premieförsäkring, liksom detta är fallet i det af 1899 års sjölagskomité aflåtna reviderade förslaget till sjölag. Emellertid har detta aldrig ansetts utgöra något hinder för godkännande äfven af ömsesidig sjöförsäkring. Af de ömsesidiga sjöförsäkringsbolagen i Finland är det äldsta, „första sjöassuransföreningen“, instiftadt 1850.

Den ifrån juridisk synpunkt viktigaste indelningen af försäkringen efter dess olika art beror dock på den ofvan utvecklade olikheten i *skadestånds-* och *personförsäkringen*. Härmed sammanfaller fördelningen i sakförsäkring och personförsäkring, hvilken sistnämnda åter ifrån en annan synpunkt betraktadt blifvit benämd försäkring på (fix) summa. Såsom underarter eller nyanser af skadeståndsförsäkring hafva vi uppfattat ansvarsskyldighets- och återförsäkringen. Denna indelning hvilar på olikheten i den *faras art*, emot hvilken försäkring tages, samt erbjuder sig, vidare genomförd, icke blott på juridiska, utan äfven på historiska och nationalekonomiska grunder såsom den lämpligaste utgångspunkten för en öfverblick af försäkringens olika arter.

Härvid är emellertid att anmärka att jämväl denna indelningsgrund är tillämplig såväl på offentligträttsliga som på privaträttsliga försäkringar; likaledes såväl på ömsesidiga som premieförsäkringar. Ty oberoende af försäkringens olikartade organisation låta dock alla därigenom uppkommande rättsförhållanden gruppera sig efter den olika art af fara, emot hvilka desamma afse att lämna skydd.

⁹⁾ Amira I, s. 689.

Om således till grund för indelningen lägges fördelningen i skadestånds- och personförsäkring, så erhålles:

A. *Skadeståndsförsäkring* (egendoms- eller sakförsäkring):

1. *Brandförsäkring*, en försäkring emot brandskada, hvilken i afseende å försäkringsobjektet kan utgöras antingen af *fastighets-(immobiliar-)brandförsäkring* eller af *lösöres-(mobiliar-)brandförsäkring*. Brandförsäkring omfattar vanligen äfven skada genom åskslag och explosion samt skada, uppkommen genom släckning af utbruten eldsvåda, genom bärgning och säkerhetsåtgärder vid brandtillfällen. Däremot undantagas vanligen brandskada vid uppror (upplopp), och krig, äfvensom förstöring genom eld af penningar, värdepapper, handlingar, äfven af böcker och särskilda andra slag af värdesaker, såvida dessa ej särskildt deklarerats¹⁰⁾.

Brandförsäkring, byggd på laga tvång, är tidigare omtalad, men denna art af försäkring förekommer dock vanligen såsom privaträttslig.

2. Försäkring emot *hagelskada, stormskada, frost, öfversvämning*, äfvensom *boskapsförsäkring, glasförsäkring* o. s. v., äro närmast efterbildade efter brandförsäkringen, och stå densamma till grundiden närmast. Försäkring emot förlust genom inbrottsstöld, s. k. *stöldförsäkring*, torde jämväl kunna hit hänföras; likaså *krigsskadeförsäkring*.

Försäkring emot öfversvämning kan gälla skördens eller den brukade jordens förstöring eller den senares nyttigblifvande under viss tid, eller skada genom sönderbristande af vattenledning m. m. De tvenne första slagen torde stannat vid projekt; likaledes den i Ryssland föreslagna allmänna försäkringen mot missväxt¹¹⁾.

Jämväl samtliga dessa slag af försäkringar hafva varit organiserade eller föreslagits såväl såsom statsförsäkringar, som äfven såsom privatförsäkringar.

3. Försäkring emot *sträjkskada* kan tänkas tagen

¹⁰⁾ Manes, ss. 335, o. f. — Lassen II, s. 523,

¹¹⁾ Ehrenberg, s. 68. — Manes, ss. 364, 380, 398, 401, 404, 407, m. fl. — Lassen II, s. 527.

både af arbetsgifvaren och af arbetaren, och är i det förra fallet, såsom träffande arbetsgifvarens affärsföretag eller den industri han drifver, att uppfattas såsom en försäkring emot minskning i egendomsvärde eller möjlighet att tillgodo-göra sig egendom, hvarför direkt skadestånd därför kan utmätas; alltså såsom en sakförsäkring. Arbetarens försäkring mot bristande utkomstnöjligheter och arbetsförtjänst i fall af sträjk torde åter däremot i allmänhet böra uppfattas såsom en personförsäkring; möjligheten af en legal försäkring i det senare fallet är tidigare antydd¹²⁾.

4. Försäkring emot *kursförlust* å värdepapper på grund af utlottning m. m. står till sin idé nära förstnämnda slag af sträjkförsäkring.

5. *Kreditförsäkring* samt försäkring af *hypotek* emot försämring och minskadt värde stå åter förenämnda försäkring emot kursförlust nära. Den befarade värdeminskningen träffar här icke ett kroppsligt egendomsföremål utan en *fordran*, en *res incorporalis*¹³⁾.

Kreditförsäkringen, uppfattad såsom en försäkring af en persons solvens, står åter personförsäkringen nära. Till denna art af försäkring borde väl egentligen föras den i Sverige utbildade art af kreditförsäkring, som afser att erbjuda garanti för uppbördsmäns redlighet, och hvilken vanligen benämnts *garantiförsäkring* eller såsom närmast ersättande uppbördsborgen äfven *uppbördsförsäkring*¹⁴⁾.

Försäkring emot kursförlust och kreditförsäkring torde endast förekommit såsom privaträttslig.

6. *Transportförsäkring*, försäkring emot den skada, rättare sagdt det inbegrepp af skadebringande möjligheter, som under en transport af ett eller annat slag kan träffa gods och egendom. Man har sammanfattat detta undantagstillstånd, under hvilket dels nya faror för försäkringsobjektet uppstå, dels förhandenvarande fara kan stegras, i

¹²⁾ Ehrenberg, s. 67. — Manes, ss. 429, 430.

¹³⁾ Lewis, s. 40. — Manes, ss. 412, 415, 418. — Lassen II, sid. 527.

¹⁴⁾ Skarstedt, s. 8. — Sådan försäkring upptages numera äfven Finland af A. B. Providentia.

ett gemensamt begrepp såsom *transportfara*. Denna omfattar alla slag af fara under transport och under resa ¹⁵⁾.

På historisk grund delas transportförsäkringen allteftersom densamma sker mot fara till sjös eller lands uti:

a). *Sjöförsäkring*, emot fara vid transport till sjös, egentligen öfver haf och hvad därmed sammanhänger, den enda del af den privaträttsliga försäkringsrätten, som genom vår lagstiftning är kodifierad, Sjölagen § 171—233. Ofvanföre, uti den historiska öfversikten är redan frambållet att ett liknande förhållande jämväl länge ägt rum i Europas flesta öfriga kulturländer.

b). *Öfrig transportförsäkring*, det tyska „Binnenversicherung“, motsvarande den i 1667 års sjölag, försäkringsbalken kap. 18, omtalade försäkringen af gods „till lands och friskt vatten“. Den sistnämnda omtalas icke längre uti 1873 års sjölag, hvilken endast berör försäkring af allt som „till sjös“ är utsatt för fara, hvadan sjöförsäkring efter denna lag torde få anses kunna omfatta äfven försäkring vid resa å insjö och sött vatten.

En enskild del af transportförsäkringen till lands är numera emellertid hos oss reglementariskt ordnad. Genom trafikreglementet för finska statsjärnvägarna af den 21 januari 1897, kap. 18, infördes en transportförsäkring af „bagage och gods“, hvilka på järnvägarna frambefordras, och hvarvid staten genom järnvägsförvaltningen fungerar såsom försäkringsanstalt. Försäkringen är dock i öfrigt af helt och hållet frivillig och privaträttslig natur. Densamma afser icke personer, lefvande djur, lik eller enskilda tillhörig rörlig järnvägsmateriel, frambefordrade per järnväg (jfr. kap. 2, 5, 6, 9, 10). Ersättningen kan endast gälla godsets „värklige värde“ och vid delvis förstöring kan en uppskattning af gode män ifrågakomma; nöjes ej försäkringstagaren åt värderingen öfvertager järnvägsförvaltningen godset och ansvarar såsom vid total förlust (§ 120).

På grund af den historiska utvecklingen torde nästan

¹⁵⁾ Entwurf, Reichstagsvorlage § 127. — Ehrenberg, s. 67 — Manca, ss. 300, o. f. — Lassen II, s. 523.

öfverallt i världen sjöförsäkringen å ena sidan, äfvensom öfrig (land)-transportförsäkring å den andra, hafva erhållit en så olikartad utbildning, att desamma, med större eller mindre förskjutningar, jämväl för all framtid komma att såsom särskilda rättsinstitut framstå och uppfattas, hvilket jämväl de olikartade förhållandena vid sjö- och landtransport i sin mån betinga. Den viktigaste af alla försäkringsarter för doktrinen är sjöförsäkringen, såsom urbild för dem alla.

Vid sjöförsäkringen särskiljes *farthygs-(kasko)-* och *last- eller gods-(kargo)-försäkring*, en skilnad, som vid den allmänna transportförsäkringen till lands icke har någon motsvarighet.

Brandförsäkring, försäkring emot hagelkada, storm, frost, öfversvämning, boskapspest, äfvensom transportförsäkring hafva i äldre arbeten med afseende å farans art, gemensamt benämnts „*elementarförsäkring*“.

7. Försäkring emot *betalningsskyldighet* (Haftpflicht), *ansvarsskyldighetsförsäkring*, om hvars dubbelställning i systemet redan varit fråga, upptages af det tyska lagförslaget såsom den sista arten af skadeståndsförsäkring. „Vid försäkring mot inträffande betalningsplikt är försäkringsgifvaren förpliktad att ersätta försäkringstagaren den utbetalning (Leistung), som denne i följd af ett under försäkringstiden inträffadt faktum har att till tredje man värkställa¹⁶⁾. Denna försäkringsart afser sålunda att säkerställa försäkringstagaren för den skadeersättningsskyldighet, som kan åhvälfvas honom i följd af lagbud eller enskildt åtagande gentemot tredje man.

Såsom redan är antydt kan den betalningsskyldighet, mot följden af hvars inträde såsom causa proxima försäkringen här skall skydda, i andra hand bero af realiseringen af ett faktum, hvilket träffar antingen sak eller person.

Ansvarsskyldighetsförsäkring har organiserats emot betalningsskyldighet, som på grund af arbetareskyddslagarna kan

¹⁶⁾ Entwurf, Reichstagsvorlage s. 146. — Jfr. Cosack, ss. 739, o. f. — Lassen II, ss. 527, o. f. — Lewis, Lb. ss. 260, o. f.

åläggas arbetsgifvare, äfvensom för husägare, innehafvare af husdjur, fraktbefordrare o. s. v. för den ansvarsskyldighet, som af deras nämnda egenskap kan åsamkas dem. Vidare har sådan försäkring förekommit emot skadeståndsskyldighet, som ämbetsmän, rättegångsfullmäktige m. fl. kunna åtaga sig, samt har senast äfven föreslagits till förmån för förvaltningsråd uti bolag, samt till skydd för ingångna borgensförbindelser ¹⁷⁾.

Till ansvarsskyldighetsförsäkringen ansluter sig i afseende å grundidén närmast äfven *återförsäkringen* ^{17 a)}.

B. *Personförsäkring*, vid hvilken den ogynsamma händelse, som försäkringen afser, träffar en person, antingen i afseende å lif eller kroppslig integritet, eller i afseende å hans värksamhetsförmåga. Härvid särskiljas:

1. *Försäkring för dödsfall*, vanligen kallad *lifförsäkring*. Betalningen af försäkringsbeloppet göres vid denna art af försäkring beroende af en persons lifslängd, d. v. s. af hans inträffade död eller uppnåendet af en viss lifslängd. Man har härvid särskiljt fem olika fall: a) *enkel lifförsäkring* med kapitalutbetalning vid den försäkrades död; b) *förkortad lifförsäkring*, med kapitalutbetalning vid den försäkrades död, eller om döden ej därförinnan inträffat, vid uppnådd viss ålder; c) *försäkring för viss ålder*, med kapitalutbetalning vid den dag, då den försäkrade uppnår viss ålder; d) *lifränteförsäkring*, med räntebetalning från viss dag; e) *lifförsäkring på kort tid* utan någon kapitalutbetalning, ifall den försäkrade öfverlefvat viss dag ¹⁸⁾.

Lifförsäkring kan tagas å eget och å andras lif, å ett eller flere förbundna lif. Vid lifränteförsäkring förekommer isynnerhet ofta att lifräntan tillförsäkras flere personer gemensamt; tontinförsäkring benämnes en sådan gemensam ifränteförsäkring, när densamma slutligen i sin helhet öfvergår till den senast öfverlevande af de ursprungligen däri delaktiga.

¹⁷⁾ Entwurf, s. 133. — Manes, ss. 284, o. f., 420.

^{17 a)} Lassen II, s. 528.

¹⁸⁾ Jfr. Cosack, s. 740. — Lille, ss. 109—111. — Ehrenberg, s. 69. — Manes, ss. 201, o. f.

Legal lifförsäkring för arbetare för viss ålder är ofta föreslagen, och i Tyskland genomförd, enligt hvad ofvan visats.

2. *Olycksfallsförsäkring*, emot skada till lif eller kroppslig integritet, som under vissa särskilda eller tillfälliga omständigheter, eller i yrke, eller i allmänhet under lifvets gång kan träffa en person. Om obligatorisk arbetareolycksfallsförsäkring är ofvanför afhandladt.

3. *Sjukförsäkring*, vid hvilken i dess enklaste gestalt de kostnader, äfvensom de direkta förluster, hvilka ett sjukdomsfall förorsakar, blifva den försäkrade godtgjorda, i hvilket fall en enkel skadeståndsförsäkring föreligger. Enär emellertid det intrång en sjukdom genom „hinder i näring“ och enligt andra dylika synpunkter kan vålla en person, svårligen kan låta fullständigt eller omedelbart uppskatta sig, så uppstår, om försäkringen äfven omfattar sådana fall, en verklig personförsäkring. För den privata försäkringsvärksamheten hafva dock dessa fall haft en mindre betydelse. I afseende å dem har däremot ej sällan staten genom tvångsförsäkringar sett sig föranlåten att inskrida till förmån för de arbetande och obemedlade klasserna i samhället.

4. Ännu andra slag af personförsäkringar hafva någon gång praktiserats, eller synas på väg att vinna terräng för framtiden. Bland dessa må nämnas: utstyrselförsäkring, försäkring för arbetslöshet vid sträjker o. s. v., hvarom ofvan varit fråga, äfvensom försäkring för aktiv militärtjänst. I äldre tider omtalas äfven försäkring mot krigsfångenskap, pirateri, iråkadt slafveri o. d.¹⁹⁾

Af alla dessa olika slag af försäkringar hafva enligt senaste statistiska uppgifter, redan större delen praktiserats i Finland ²⁰⁾.

¹⁹⁾ Pardessus II, s. 421, Guidon de la mer, kap. XVI. — Ehrenberg, s. 70.

²⁰⁾ Enligt Försäkringsinspektörens senaste berättelse öfver försäkringsväsendet (Helsingfors 1907) förekommo under år 1905 i Finland följande försäkringsformer: lifförsäkring, olycksfallsförsäkring, brandförsäkring, transport- och sjöförsäkring, glasförsäkring, kreatursförsäkring, återförsäkring samt försäkring mot inbrottsstöld. Samtliga dessa för-

Försäkringen kan slutligen afse att grunda ett eller flere försäkringsförhållanden. Ifrån denna synpunkt har man såsom *specialförsäkring* betecknat en försäkring, hvilken grundar ett enda försäkringsförhållande. Närmast denna står *kollektivförsäkringen*, genom hvilken flere särskilda försäkringsobjekt sammanföras uti ett enda försäkringsförhållande. I hvardera af dessa fall kunna nogsamt försäkringsobjekten dock vara mer eller mindre obestämdt angifna. I hvarje fall, — äfven om det definitiva bestämmandet af själfva det objekt, som försäkringen kommer att afse, lämnas beroende af omständigheter, om hvilka framdeles närmare aftalas, eller hvilka genom förhållandenas egen utveckling i framtiden själfva precisera sig, — afse dessa aftal ett enda försäkringsförhållande, omfattande ett eller flere försäkringsföremål. Enligt dessa förutsättningar är således den ofvanföre berörda sjöförsäkringen „in qvovis“, där fartyg och resa lämnas beroende på framtida bestämmande, men dock ett enda, andra utslutande försäkringsförhållande afses, en *specialförsäkring*.

I motsats härtill står *generalförsäkring*, där genom ett enda aftal stipuleras att samtliga för en viss aftalad risk utsatta försäkringsföremål af ett särskildt slag, en öfverenskommen kategori eller komplex af försäkringsföremål, under förloppet af en bestämdt begränsad tid omfattas af en på gemensamma villkor för dem alla aftalad försäkring. En hel rad af försäkringsförhållanden uppkommer sålunda genom ett aftal och emot vederlag bestämdt en gång för alla. Hvarje gång ett nytt försäkringsföremål af öfverenskommen slag sålunda faller inom den genom försäkringsvilkoren bestämda kretsen, omfattas detsamma af försäkringen, medan denna åter upphör, när ett försäkringsföremål träder därur. Alla dessa särskilda försäkringsförhållanden stå sålunda inbördes oberoende af hvarandra. En sådan *generalförsäkring* i dess enkla form, en försäkring „i klump“ för

säkringsarter hade upptagits såväl af inhemska bolag, som vid sidan af dem af en stor mängd utländska försäkringsanstalter, hvilka därför i landet koncessionerats enligt K. K. den 11 juni 1891.

viss gemensam försäkringssumma, — hvilket de tyska författarene benämnt „Pauschalversicherung“, och som någon gång förekommer vid transportförsäkring. — har dock den olägenhet med, sig att kontrahenterna, särskildt försäkringsgifvaren, icke äro i stånd att överblicka och kalkylera vid den af sin risk. Denna kan på förhand bedömas endast efter det ungefärliga omfång försäkringstagarens affär tidigare haft. Mera rationell är därför den *löpande försäkringen*, rättast kallad *försäkriny med löpande polis*, vid hvilken på förhand altalas endast en viss premiesats för alla de försäkringar som under kontraktstiden falla under försäkringsvilkoren, men dessa, efterhand som de yppas, anmälas till försäkringsgifvaren, hvarest det hela vid tidens utlöpande afräknas; vanligen aftalas tillika att alla under tiden uppkommande försäkringar skola och *böra* anmälas, på det att icke försäkringsgifvaren måtte gå miste om någon del af sitt vederlag. Den *löpande försäkringen* kan vara både person- och sakförsäkring. Densamma förekommer ofta såväl vid arbetareförsäkring, som äfven vid transport-, brand- och isynnerhet vid återförsäkringsaftal²¹). En särskild art af det löpande återförsäkringsaftalet är det s. k. *excedentalaftalet*, hvarigenom öfverenskommes att af de försäkringsbe- lopp, hvilka återförsäkraren under viss tid kommer att nöd- gas utbetala, endast hvad som möjligen öferskjuter en viss maximalsumma skall af försäkringsgifvaren täckas.

Såsom redan ofta antydts har hvarken i utlandet eller inom vårt inhemska lagstiftningsområde en fullständig försäkringslag- stiftning blifvit åvägabragt. Härtill hörande frågor finnas ställ- vis berörda uti de större kulturländernas handelslagstiftning, men förarbeten äro flerstädes i gång för en fullständig kodi- fikation af den privata försäkringsrätten. I Schweiz har man sedan år 1896 arbetat på en förbunds lag i ämnet; in- för franska kammaren lades 1904 ett lagförslag i euahanda ämne, och det senaste arbetet för försäkringsrättens fixe- rande i lag är det år 1906 till tyska riksdagen inkomna

²¹) Ehrenberg, ss. 406, o. f. — Cosack, 172. — Lewis, ss. 104, o. f.

förslaget till lag om försäkringsaftalet, hvilket i form af en omarbetadt proposition i år andra gången förelagts samma representation.

I Finland är den offentligträttsliga delen af det privata försäkringsväsendet, särskildt hvad angår försäkringsbolagens koncessionering och öfvervakandet af deras väksamhet den enda hittills af lagstiftningen omfattade delen af ämnet. Vi äga här den på administrativ väg tillkomna kungörelsen af den 11 juni 1891, angående de villkor, under hvilka utländska försäkringsanstalter må i Finland drifva försäkringsrörelse, hvilken förordning i tiden motsvarades bl. a. af en på enahanda sätt tillkommen svensk författning af den 22 okt. 1886, äfvensom af dylika reglementerande stadganden i de flesta öfriga länder. Förstnämnda författning stadgar för sådana försäkringsanstalter koncessionering på grund af ansökan hos Senatens Ekon. dep., presterandet af vissa garantier för redlighet och solvens m. m., äfvensom slutligen (§ 8) om en allmän försäkringsinspektion, dock endast i afseende å dylika utländska bolag^{21a)}. I Sverige utfärdades den 24 juli 1903 en allmän lag om försäkringsrörelse hvilken dock ännu blott undantagsvis omfattar det genom försäkringen uppkomna rättsförhållandet emellan försäkringsgifvare och försäkringstagare²²⁾. Bland lagbud, hvilka utveckla försäkringsväsendets allmänna grunder, innehåller denna lag ett stadgande (§ 1) att försäkringsrörelse endast må drifvas af statsanstalt eller af bolag, ställdt på aktier eller på ömsesidig ansvarighet; drifvande af slik rörelse har således icke ansetts böra medgifvas enskild person, icke håller tillåtas i sammanhang med annan rörelse. Detta står i öfverensstämmelse därmed att i Sverige håller aldrig förekommit någon försäkringsrörelse, utöfvad af enskilda personer i stil med t. ex. den genom engelska Lloyd förmedlade. Den svenska lagen bibehåller vidare statskoncessionering (§ 2), hvarjämte rörande försäkringsaktiebolags uppkomst,

^{21a)} Försäkringsinspektören har genom särskilda förordnanden erhållit öfvervakningen jämväl af de inhemska förs. bolagen. Jfr. berättelsen 1892, ss. 2, 3.

²²⁾ Skarstedt, s. 8.

stadgar, styrelse och upplösning stadgas i ungefärlig öfverensstämmelse med hos oss gällande lag om aktiebolag. Rörande ömsesidiga bolag innehåller emellertid lagen en hel del förut i svensk lag ej satta principer. Börjande med stadgandet (§ 63) att i ömsesidigt försäkringsbolag försäkringstagarene äro delägare, stipulerar lagen om en personlig, dels begränsad, dels obegränsad ansvarighet, dock alltid af subsidiär natur, och således förutsättande att bolaget konstaterats icke äga samlad tillgång för skadans täckande; ansvarigheten kan dock, utom uti egendomsförsäkringsbolag, genom stadgar inskränkas enbart till bolagets tillgångar (§ 64), hvilket motiverats därmed, att vid egendomsförsäkring är fråga om direkte mätbart skadestånd, medan däremot vid personförsäkring aftalas om godtyckligt fixerade belopp, hvilkas täckande icke kan i alltför långt gående utsträckning åhvålfvas delegarene. Därjämte afse personförsäkringsbolagen ett hopbringande af besparingar, hvadan en inskränkning af utbetalningsskyldigheten till hvad härigenom faktiskt influtit, d. v. s. till bolagets tillgångar, kan anses motiverad²³⁾. Där ej personlig ansvarighet förekommer, består den ömsesidiga ansvarigheten däri, att delägare är skyldig att underkasta sig den proportionella nedskattning i försäkringsbeloppet, som kan bero på yppad brist i bolagstillgångarna. Garantikapital kan för ömsesidigt bolag tillskjutas direkte af delägarene, eller af ett förlagsaktiebolag, som därför uppbär godtgörelse. Öfriga stadganden äro i allmänhet blott en utveckling af HB: 15. Lagen innehåller slutligen ett kap. „om försäkringsfond och säkerhetsfond“. Med den förre afses en i balansen bokförd fond för 1:o) *ersättningsreserv*, motsvarande de försäkringsbelopp, som förfallit till ersättning men ännu ej utbetalats, samt 2:o) *premiereserv*, motsvarande sammanlagda beloppet af på förhand uppburna premier för försäkringar, löpande utöfver tiden för räkenskapsårets utgång. Slutligen innehåller lagen stadganden om försäkringsinspektionen, utsträckt till alla försäkringsbolag, om sådana bolags likvidationsadministration,

²³⁾ Jfr. Skarstedt, s. 59.

och om registrering. I sammanhang med denna lag antogs en ny lag ang. utländska försäkringsbolags rätt att drifva sin rörelse.

Utanför hela den öfriga försäkringslagstiftningen står härvid fortfarande i Sverige som hos oss sjöförsäkringen, hvilken af gammalt i alla sjöfarande nationers sjölagstiftning har sin häfdvunna plats. Hos oss äro tills dato sjölagens stadganden emellertid den enda försäkringslagstiftning vi äga af privaträttslig natur med undantag af ofvan-antydde stadganden i järnvägarnas trafikreglemente af den 21 jan. 1897. I öfrigt äro rättsvetenskap och rättsskipning hänvisade till att på grund af försäkringens nationalekonomiska ändamål och ur dess privaträttsliga kontraktsnatur i allmänhet utleta de ledande rättsgrundsatserna för försäkringsrätten. Likaså äga vi rörande försäkringsbolagen med ofvan antydde undantag ingen annan lagstiftning än den, som kan på dem tillämpas på grund af deras allmänna bolagsnatur.

Den utveckling försäkringsväsendet under senaste århundraden emellertid ernått, med därpå grundade detaljerade utbildning af kotymer och sedvänjor, gör dock att kontrahenternas inbördes aftal uti alla försäkringskontrakt spelar den mest betydelsefulla rolen. Jämväl den privaträttsliga försäkringslagstiftningen har städse gått ut därifrån, att äfven de i lag, — där den finnes, — stadgade bestämmingarna för försäkringsaftalen i flertalet fall endast i frånvaro af närmare aftalsbestämningar skulle komma till användning. Ett viktigt rum vid tolkningen af dylika aftal intaga därför de privata bolagens för olika fall normerade policer, äfvensom för sjöförsäkringen de i flere länder antagna gemensamma sjöförsäkringsplanerna. Vid försäkringsaftalen är emellertid vanligen försäkringstagaren den svagare parten, isynnerhet i afseende å affärsvana, och det har därför i vissa fall befunnits nödigt att på de områden, där en försäkringslagstiftning förekommer, genom absolut bindande lagbud säkerställa hans rätt, såsom förhållandet jämväl endels är i sjölagen.

G Granfelt.

Literaturförteckning.

- Adan, Etude sur la nature du contrat d'assurance sur la vie, Bruxelles 1880.
- Amira, Nordgermanisches Obligationenrecht, I—II, Leipzig 1882—92.
- Andersen, Die Seeversicherung, nach geltenden Gesetzen d. Staaten Europas, Hamburg 1888.
- Andersson, Vilkor och bruk vid sjöförsäkring, Stockholm 1902
- Arnould, Marine insurance, I—II, 7 uppl., London 1901.
- Bache, Om den forsikredes pligt til risikoplysninger, Kjöbenhavn 1902.
- Bensa, Histoire du Contrat d'assurance au moyen age, trad. p. Valery, avec une introduction par Lefort, Paris 1897.
- Bellom, Les lois d'assurance ouvrière à l'étranger, I—IV, Paris 1896—1901.
- Bentzon, Den danske Söret, Kjöbenhavn 1899.
- Boistel, Cours de droit commercial, Paris 1890.
- Brandt, Ueber Seeversicherung (Annalen des gesamten Versicherungswesens), Leipzig 1878.
- Brämer (Herman och Karl), Das Versicherungswesen, Leipzig 1894.
- Bödiker, Die Arbeiterversicherung, Leipzig 1895.
- Chaufton, Les assurances, leur passé, leur présent, leur avenir, I—II, Paris 1884—86.
- Cohn, Der Versicherungsvertrag, Breslau 1873.
- Cohnfeldt, Die Lehre v. Interesse, Berlin 1888.
- Cosack, Lehrbuch des Handelsrechts, Stuttgart 1900.
- Courcy, Précis de l'assurance sur la vie, Paris 1870.
- Demeur, Les polices d'assurances, Bruxelles 1904.
- Derblich, Das Oesterreichische Versicherungsrecht, Berlin 1903.
- Dernburg, Pandekten, II, Berlin 1889.
- „ Preussisches Privatrecht, I—II. Berlin 1897.
- „ Bürgerliches Recht, I—V, Berlin 1899—1905.
- Dittrich, Die rechtliche Natur der Versicherung auf Gegenseitigkeit, Borna—Leipzig 1905.
- Dohrn, Unwirksamkeit des Versicherungsvertrages, Göttingen 1900.
- Droz, Traité des assurances maritimes, I—II, Paris 1881.
- Ehrenberg, V., Versicherungsrecht. Bd. I, Leipzig 1893.
- „ Rückversicherung, Hamburg 1885.

- Ehrenberg, R., Studien zur Entwicklungsgeschichte des Versicherung,
i Z. f. d. ges. Versicherungs-Wissenschaft I—II, Berlin 1901—02.
- Emérigon, Traité des Assurances, I—II, Rennes 1827.
- Entwurf eines Gesetzes über den Versicherungsvertrag m. Begründung,
Berlin 1906. (I: Regierungsvorlage; II: Reichstagsvorlage).
- Falk, Rechtgrundsätze der Versicherungswesens, Hamburg 1886.
- Federspiel, Begrebet interesse i laeren om forsikring, Kjöbenhavn 1901.
- Flintberg, Anmärkningar till Sveriges rikets sjö-lag, Stockholm 1815.
- Foraman, Suomen lainsäädännön historia, Helsingfors 1896.
- Försäkringsinspektörens berättelser 1892—1907.
- Garcia, Das deutsche Handelsrecht, Berlin 1896.
- G. Z. = Goldschmidts Zeitschrift f. d. gesammte Handelsrecht.
- Gerber, System des Deutschen Privatrechts, Jena 1895.
- Gierke, Die deutsche Genossenschaftsrecht, I—III, Berlin, 1868—1881.
- Gierke, J., Die Versicherungsforderung bei Veräußerung der Sache,
Berlin 1899.
- Goldschmidt, Handbuch des Handelsrechts (Hb. I), erste lief., Stutt-
gart 1891; 2 uppl. Erlangen 1874.
- „ System des Handelsrechts (System), Stuttgart 1892.
- „ Lex Rhodia und agermanament i G. Z. 1888.
- Gow, Marine insurance, London 1903.
- Govre, L'assurance maritime anglaise, Paris 1904.
- Hage, Haandbog i Handelsvidenskab, Köbenhavn 1894.
- Hagerup, Den norske Söret, Kristiania 1861.
- Hamb. prot., se Lutz.
- Hambro, Den privata sjörätten, Stockholm 1881.
- Hecker, Zur Lehre v. d. rechtlichen Natur der Versicherungsverträge,
München 1894.
- Hellwig, Die Verträge, auf Leistung an Dritte, Leipzig 1899.
- Helenius, Invaliditets- och älderdomeförsäkringen i skilda länder, Hel-
singfors 1905.
- Hemming, Handbok i Handelsrätt jämte Sjörätt, Stockholm 1902.
- Hensel, Kritische Sichtung der Theorien üb. d. jur. Natur des Ver-
sicherungsvertrages, Neuwied 1905.
- Jacobs, Le droit maritime belge, I—II, Bruxelles 1889—91.
- Kieselbach, Die Entwicklung der Seeversicherung i Hamburg, Ham-
burg 1901.
- Lang, Finlands sjörätt, Helsingfors 1890.
- „ Föreläsningar om sjöförsäkringsaftalet H. T. 1896 V. T. 1897,
(anteckn. manusk.).
- La Pagne, de, Traité de l'assurance, Paris 1895.
- Lassen, Haandbog i Obligationsretten, I—II, Kjöbenhavn 1892, 1897,
- Lewis, Lehrbuch des Versicherungsrechts, (Lb.), Stuttgart 1889.
- „ deutsche Seerecht, I—II, Leipzig 1883—1884.
- Lille, Försäkringsväsendet, Helsingfors 1882.
- Linn, Juristische Natur des Versicherungspflichtigkeit, Greifswald 1893.

- Loccenius, *Sveciæ regni jus maritimum*, Holmiæ 1674.
- Lyon-Caen et Renault, *Traité de droit de commerce*, VI, Paris 1896.
- Lutz, *Protokolle d. Kommission z. Berathung eines allg. deutschen Handelsgesetzbuches*. I—XI, Würzburg 1858—61.
- Makower, *Handelsgesetzbuch m. Kommentar*, Berlin 1900.
- Manes, *Versicherungswesen*, Leipzig 1905.
- „ Grundzüge des Versicherungswesens, Leipzig, 1906 (Grundzüge).
- Martins, *The History of Lloyds and marine insurance in Great-Britain*, London 1878.
- Moldenhauer, *der laufende Versicherung*, Göttingen 1899.
- „ Die Aufsicht über d. privaten Versicherungsunternehmungen, Leipzig 1903.
- Meyer, *die Anzeigepflicht des Versicherungsnehmers*, Hamburg 1897.
- Nolst-Trenité, *Nederlandsch assurantie-recht I, brandverzekering*, Haarlem 1902.
- Pardessus, *Collection de lois maritimes*, I, II, Paris 1828, 1831.
- Plass, *Geschichte der Assecuranz und der Hanseatischen Seeversicherungs-Börsen*, Hamburg 1902.
- Platou, *Forelaesninger over Norsk Söret*, Kristiania 1900.
- „ Om Livsforsikringskontraktens Natur, Kristiania 1887.
- Reatz, *Geschichte des Europäischen Seeversicherungsrechts*, I, Leipzig 1870.
- „ Die Seeversicherung i Endemanns Handbuch, IV, Leipzig 1884.
- RG., ROHG, = Entscheidungen des Reichsgerichts, resp. Reichsoberhandelsgerichts.
- Riesser, *Zur Revision der Handelsgesetzbuchs*, I—II, Stuttgart 1889.
- Roelli, *Entwurf z. Bundesgesetz über den Versicherungsvertrag*, Bern 1896. (Entwurf I); *Ergänzung*, Bern 1896 (Entw. II).
- Rosin, *Das Recht der Arbeiterversicherung*, I, II, 1890—1906.
- Salvioli, *L'assicurazione et il cambio marittimo*, Bologna, 1884.
- Santerna, *Tractatus perutilis et quotidianus de assecurationibus et spon-sionibus mercatorum*, Antwerpæ 1554
- Scaccia, *Tractatus de commercii et cambio*, Romæ 1619.
- Schönberg, *Handbuch der Politischen Oekonomie*, 4 uppl. Tübingen. 1896—98; II: 2 Wagner: *Versicherungswesen*.
- Sjölagskomiténs betänkande (lagförslag med motiv) af den 16 december 1865. (cit. som „finska motiven“).
- Sjölagskomiténs betänkande af den 1 december 1899.
- Skarstedt, *Försäkringslagarna med förklarande anmärkningar*, Stockholm 1904.
- Stier-Somlo, *Recht der Arbeiterversicherung*, Bonn 1906.
- Stobbe, *Handbuch des deutschen Privatrechts*, III, Berlin 1898.
- Svenska sjölagskomiténs betänkande af den 22 februari 1887, (cit. som „sv. motiven“).
- Thöl, *Das Handelsrecht*, Leipzig 1879.
- Trap, *den danske ulykkesforsikring for arbeidere*, Köbenhavn 1902.

- Wagner, Handbuch des Seerechts, I, Leipzig 1884.
" Versicherungswesen i Schönbergs Handbuch.
Vidari, II diritto marittimo Italiano, Milano 1892 I—II.
Windscheid, Lehrbuch des Pandektenrechts, II, Frankfurt 1891.
Vivanta, Traité des assurances maritimes, traduit et annoté par Yseux,
Paris 1898.
Voigt, Das Deutsche Seeversicherungs-Recht, Jena 1887.
Wörner, Der Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit, Leipzig-Reud-
nitz 1904.
Zacher, Die Arbeiterversicherung im Auslande, Berlin-Grünwald 1902.
Zwingmann, Russisches Handelsgesetzbuch, Riga 1809.
-

Kunna besvär ega rum öfver befordringar till sådana tjänster, hvilka hofrätt har rätt att besätta?

Frågan huruvida besvär äro tillåtna öfver utnämningar till tjänster, hvilka hofrätt enligt 10 § Regeringsformen eger besätta, har tilldragit sig icke ringa uppmärksamhet genom de klagomål, som i k. senatens justitiedepartement anförts öfver särskilda af hofrätt under senaste tid vidtagna utnämningar till tjänster inom hofrätten *). Veterligen har en dylik åtgärd af hofrätt under den tid Finland varit förenadt med Ryssland icke tillförene underställts högre myndighets pröfning. I följd häraf och då vid besättande af tjänster af omförmäldt slag städse det förfarande iakttagits, att hofrätten åt den till tjänsten utnämnde omedelbart utfärdat fullmakt, har den uppfattning allmänt vunnit insteg att utnämning, som af hofrätt i grund af åberopade stadgande vidtagits, vore definitiv och icke kunde göras till föremål för ändringssökande. Emellertid har senaten, om ock efter omröstning, uti de utnämningsärenden, som i justitiedepartementet föredragits, varit af annan mening och ansett hinder icke möta att upptaga besvären till pröfning. Med afseende härå och då de olika synpunkter, som i förvarande fråga gjorts gällande, äro förtjänta af största uppmärksamhet, har redaktionen ansett en publikation i tidskriften af de yttranden, som i saken afgifvits, vara på sin

*) Tillsevidare (19²¹/,06) har till justitiedepartementet inlämnats fyra besvär från Åbo hofrätt och ett från Viborgs hofrätt.

plats. För sådant ändamål redogöres här nedan för ett af de ärenden af omförmäldt innehåll, hvari senatsutslag föreligger.

Sedan Åbo hofrätt den 26 april 1907 till en ledig anslagen kanslisttjänst, som ansökts af, bland andra, förre hofrättsassessorn Isak Malakias Alanen och rådstufvurättsnotarien Harald Bäckström, utnämnt Bäckström och åt denne utfärdat fullmakt å tjänsten, inlämnade assessorn Alanen till k. senaten en klagoskrift, hvari Alanen anhöll, att hofrättens förenämnda åtgärd blefve undanröjd och Alanen utnämnd till ifrågavarande tjänst.

Uti affördradt yttrande anförde *Åbo hofrätt*, att hofrätten, jämlikt den kollegierna från äldre tider tillkommande rätt att besätta samtliga lägre tjänster inom desamma, hvilken rätt ytterligare bekräftades i 10 § af Regeringsformen den 21 augusti 1772, städse vid besättandet af en dylik tjänst iakttagit det förfarande att hofrätten åt den till tjänsten utnämnde samma dag utnämmandet skett utfärdat fullmakt, under den själffallna förutsättningen att någon vidare pröfning af utnämningsåtgärden icke kunde ifrågakomma, hvilket förfaringssätt otvifvelaktigt grundats på den uppfattning, att besvär öfver en åtgärd af omförmäld beskaffenhet icke kunnat anföras, enär ju vid detta förhållande den hofrätten i grundlag tillerkända rättigheten att utse sina lägre tjänstemän blefve hofrätten betagen och i verkligheten öfverflyttad å högre myndighet. Då emellertid 7 § 1 kap. 3 Afd. af reglementet för regeringskonseljen den 18 augusti 1809 innehåller, att kansliexpeditionen egde att handlägga, bland annat, besvär öfver de förslag i konseljen och de befordringar, som inom hofrätterna, hos landshöfdingarne och städernas magistrater kunde komma i fråga, samt i förordningen den 5 februari 1812, hvilken tillkommit utan Finlands ständers medvärkan och jämlikt motiven till densamma närmast afsåg allenast att från kansliexpeditionen till justitiedepartementet i konseljen öfverflytta

ärenden angående föresläende och anmälande af sökande till de domaresysslor, hvilka Hans Kejsrerliga Majestät enligt landets grundlagar egde besätta, i sammanhang därmed stadgades, det justitiedepartementet därefter egde upptaga och slutligen afgöra besvär öfver af hofrätten gjorda befordringar eller till lediga domaresysslors besättande upprättade förslag, hvilket stadgande sedermera intagits i Hans Kejsrerliga Majestäts förordning, innefattande reglemente för k. senaten i Finland den 13 september 1892, men hvarken i reglementet för regeringskanseljen, som dessutom tillkommit utan ständernas hörande, eller än mindre i kejsrerliga förordningen af den 5 februari 1812 och i reglementet för kejsrerliga senaten afsetts att åstadkomma någon rubbning uti det, som i grundlag fastställtts att gälla, ansåg hofrätten att bestämningarna i nästnämnda lagstiftningsurkunder om besvärns anförande i befordringsärenden antingen hänförde sig allena till befordringar, som hos landshöfdingarne och städernas magistrater egt rum, eller, om de värligen afsett äfven befordringar inom hofrätterna, gälde de fall, då hofrätt uti en befordringsfråga förfarit i processuellt afseende felaktigt. I anseende härtill och då före assessorn Alanen i sin klagoskrift ej ens tillvitat hofrätten ett dylikt felaktigt förfarande uti ifrågavarande utnämningssärende, emotsåg hofrätten att hvad Alanen i berörda skrift anført icke blefve till pröfning upptaget. För den händelse klagoskriften likväl upptoges till pröfning, åberopade hofrätten dess öfverklagade åtgärd och de skäl utnämningshandlingarna härför innehöllo.

Vid ärendets föredragning i k. senatens justitiedepartement utlät sig till först chefen för justitieexpeditonen senatoren *Nybergh*; och

aldenstund af 5 § i förordningen den 10 januari 1759, tillkommen medan 1720 års regeringsform, hvilken i fråga om lägre tjänsters besättande i kollegierna var af samma innehåll som åberopade 10 § i 1772 års regeringsform, var gällande, otvetydigt framginge att redan under den tid Finland var förenadt med Sverige besvär ansetts kunna anföras öfver befordringar till sådana mindre tjänster, hvilka hofrätt egde besätta,

fördensskull och då enahanda grundsats funnes upptagen i 7 § 1 kap. 3 Afd. af reglementet för regeringskonseljen af den 18 augusti 1809, 5 § i förordningen den 5 maj 1810 samt i förordningen den 5 februari 1812, och hofrättens förmenande att besvärsrätten i dessa ärenden vore inskränkt endast till felaktigheter i förfarandet saknade laglig grund,

fann senatorn utan afseende därå att fullmakt före besvärstidens utgång för rådstufvurättsnotarien Bäckström utfärdats det ankomma å senaten att till pröfning upptaga besvären i hela deras vidd.

Vid det senatorn sålunda tog saken i slutlig skärskådan fann senatorn vid öfvervägande af de sökandes lagliga rätt till befordran förre hofrättsassessorerna Alanen vara mera meriterad än rådstufvurättsnotarien Bäckström,

hvarför senatorn pröfvade rättvist, med upphäfvande af hofrättens ifrågavarande åtgärd, förklara Alanen böra utnämnas till ofvannämnda kanslistjänst, å hvilken det förty åläge hofrätten att till Alanen i stadgad ordning utfärda fullmakt.

Senatorn *Granström* fann förre hofrättsassessorerna Alanen icke hafva föreställt utredning därom att hofrätten genom sin öfverklagade åtgärd missbrukat sin å 1772 års regeringsform grundade rätt att tilldela lägre tjänster åt dem, som på grund af skicklighet och erfarenhet därtill funnos lämpliga,

hvarför förre hofrättsassessorerna Alanens besvär af senatorn såsom obefogade förkastades.

Senatorn *Kyander* var ense med senatorn *Granström*.

Senatorn *Almqvist* fann rådstufvurättsnotarien Bäckström hafva i laga ordning ansökt ifrågavarande tjänst och jämväl innehafva därför föreskrifna kompetensvillkor,

hvarför och då tjänster af denna beskaffenhet, jämlikt 10 § i 1772 års Regeringsform, vore hofrätt förbehållna till enskildt utdelande,

senatorn ansåg förre hofrättsassessorerna Alanens klagan icke föranleda rättelse i den skedda utnämningen.

Senatorn *Paldani* yttrade lika mening med senatorn *Almqvist*.

Senatorerne *Lundenius*, *Wilskman*, *Timgren* och *Snellman* förenade sig enhvar med senatoren *Nybergh*.

Senator *Nummelin* instämde i senatoren *Almqvists* yttrande.

Viceordföranden, friherre *Wrede* biträdde senatoren *Nyberghs* mening. Därjämte ville friherren hafva till protokollet antecknad följande:

„Åberopade stadgande i 10 § Regeringsformen lyder:

„Men alla tho lägre tionster, hvilka Collegierne, Consistorier, Öfverstar vid Regementerna samt andre Stater, före år 1680 varit vane at förgifva, blifva nu och hädanefter til theras enskilte utdelande.“)

Meningen och syftet med detta stadgande framgå tydligt vid en jämförelse med de föregående satserna i samma paragraf. Sedan här först talats om ordningen för besättandet af de högre tjänsterna, hvilkas innehafvare utnämnas af monarken utan föregående förslag, meddelas de allmänna föreskrifterna angående öfriga tjänster, hvilka besättas af kollegierna „och andre vederbörande“, hvarefter slutligen följer det nyss anförda stadgandet om besättandet af en del lägre tjänster. Ihågavarande stadgande kan vid sådant förhållande icke innebära annat än att de tjänster, hvilka där afses, besättas af kollegierna (och andra med dem likställda myndigheter) utan förslag och utan hemställan till monarken. Huruvida besvär öfver utnänningsåtgärden kunna anföras eller icke är en fråga, som ej beröres i stadgandet, hvars ordalydelse tvärtom låter lika väl förena sig med den ena uppfattningen som med den andra.

Vid tolkningen af detta stadgande bör vidare ihågkommas, att enligt en allmän grundsats i vår offentliga rätt hvarje medborgare, som anser sig vara af någon myndighet förorättad, och särskildt hvarje tjänsteman, som finner att honom genom en befordringsåtgärd skett orätt, eger rätt att häröfver klaga hos öfverordnad myndighet. Denna grundsats, som hvad tjänstemännen beträffar sammanhänger därmed att utnänningsrätten ansetts principiellt tillkomma monarken, har betraktats såsom så viktig, att man funnit nödigt i grundlag förklara att den myndighet, som vid förslags upp-

rättande gjort någon för när eller utan skäl förbigått någon, skall ställas till ansvar (R. F. § 10). Och detta, ehuru förslaget på grund af besvär kan af högre myndighet rättas. Af berörda grundsats följer att besvär öfverhuvud kunna ega rum i alla utnämningsärenden, som icke afgjorts af monarken eller den högsta styrelsemyndigheten.

Man kan således icke af den omständigheten, att utnämningsrätten i fråga om lägre tjänster vid hofrätt enligt grundlag tillkommer hofrätten, draga den slutsatsen, att besvär öfver utnämningsåtgärden ej finge anföras. Tvärtom måste man, med stöd af anförda grundsats och då något undantag från densamma icke finnes stadgad beträffande hofrätternas ifrågavarande utnämningsåtgärder, komma till den slutsats, att samma regel gäller äfven med afseende å dem.

Så har saken äfven uppfattats såväl under hela den tid Finland var förenadt med Sverige som äfven efter år 1809 i alla de författningar, som beröra frågan. Detta gäller redan frihetstiden, hvilket är af betydelse, emedan det åberopade stadgandet i 10 § Regeringsformen förekommer i samma lydelse i 40 § af 1720 års regeringsform. Härpå finnes ett ojäfaktigt vittnesbörd i 5 § af förordningen den 10 januari 1759, angående fataljer i politie- och ekonomiemål. Stadgandet lyder:

„Wil någor komma hos Kongl. Maj:t in med *Besvär*, som angå *sådane mindre tjenester, hvarom Kongl. Hofrätterne, Collegierne eller andre Embetsmän, efter Regerings-Formen, Privilegier och Resolutioner, äga magt at förordna*, vare samma tid dertil, som utsatt är til besvärs anförande öfver Förslag til de tjenester, hvarå Fullmagt af Kongl. Maj:t i nåder utfärdas,“ o. s. v.

Det framgår häraf att under frihetstiden besvär öfver hofrätternas utnämningsåtgärder kunde anföras, ehuru då gällande grundlag innehöll enahanda stadgande om besättandet af lägre tjänster vid hofrätt, som 1772 års regeringsform.

Beträffande åter tiden från 1772 till 1809, hvilken i förevarande afseende är måhända ännu viktigare, har det lyckats mig att erhålla en redogörelse för Kgl. Maj:ts bref

till Svea hofrätt rörande besvärssärenden af ifrågavarande slag och utvisande att i alla de fall, som kunnat påträffas, besvären blifvit af Kgl. Maj:t pröfvade. Under sagda tid hafva nämligen besvär i följande befordringsfrågor blifvit anförda:

1) enligt kungl. brefvet 19 april 1776 af auditören Lars Fredrik Lind däröfver att honom af hofrätten vägrats *beneficium auscultandi*. Hofrättens beslut undanröjdes. Slutklämnen lyder: „Och som Vi i anseende till de härvid förekomne omständigheter ansett det denna sökte förmån honom icke bordt nekas; Alltså varder Eder sådant härigenom till underdånig efter rättelse förständigat“; (I kungl. brefvet till Svea hofrätt den 27 januari 1773 hänföres till hofrättens „hushållsangelägenheter“ följande: förslags upprättande till lediga ämbeten hos hofrätten och under dess jurisdiktion, betjäntsylsors besättande inom verket samt extra ordinariers, advokaters, likvidationskommissariers samt auskultanters antagande.)

2) enligt kungl. brefvet den 6 april 1779 af kanslisten Nils Modén däröfver, att han blifvit förbigången vid tillsättande af en *notariebeställning*. Kungl. Maj:t säger sig ej funnit skäl göra ändring i det öfverklagade beslutet, utan „varder det gilladt och faställdt.“ I hofrättens med anledning af besvären afgifna underdåniga utlåtande af den 27 januari 1779 ingår hofrätten på en saklig granskning af ärendet, hvilken granskning utmynnar i en försäkran, att 10 § Regeringsformen blifvit efterlefd, då hofrätten tagit full hänsyn till de sökandes förtjänst och skicklighet;

3) enligt kungl. brefvet den 11 juli 1781 af kanslisten Gropman däröfver att han ej af hofrätten blifvit förhulpen till en ledig *registratorstjänst*. Besvären ogillas af Kungl. Maj:t, då „Vi funnit de af af Eder (hofrätten) andragne skäl så fullkomligen vederlägga besvären, att de till någon ändring af Edert öfverklagade göromål icke gifva anledning.“ Hofrättens öfver besvären afgifna förklaring af den 1 juni 1781 åberopar 10 § Regeringsformen endast i den del, hvori stadgas, att förtjänst och skicklighet skola ligga till grund för alla tjänstetillsättningar;

4) enligt kungl. brefvet den 7 augusti 1787 af fiskalen

Lindbom öfver hofrättens förfarande vid tillsättandet af en ordinarie *notarietjänst*. Besvären ogillas af Kungl. Maj:t. på den grund att de af hofrätten iakttaga grunder vid tjänstetillsättningen vunnit Kungl. Maj:ts bifall;

5) enligt kungl. brefvet den 10 oktober 1793 af notarien Lidman och vicensnotarien Petterson däröfver att de blifvit förbigångna vid tillsättandet af *viceadvokatfiskaltjänsten*. Kungl. Maj:t ogillar besvären, alldenstund „Vi ej funnit någre sådane skäl af nämnde klagande anförde, som uti berörde Edert göromål kunnat verka någon ändring.“ Hofrätten anför i utlåtande öfver besvären den 24 april 1793 endast materiella skäl för sin hemställan om besvärens afvisande,

6) enligt Kungl. brefvet den 4 december 1798 af registratör Vallerstedt däröfver att honom vägrats befordran till en *notarietjänst*. Kungl. Maj:t säger: „Vid öfvervägande af hvad som blifvit påmint af hofrätten den 5 nov. 1798“ har Kongl. Maj:t „icke funnit skäl att i det öfverklagade förordnandet göra ändring.“ Hofrättens påminnelser bestå af en uteslutande saklig granskning af besvären.

Dessa fall, hvilka hänföra sig till olika slag af sådana lägre tjänster vid hofrätten, som i det åberopade stadgandet i 10 § Regeringsformen afses, gifva oförtydligt vid handen att, under den tid ifrågavarande stadgande gällde äfven i Sverige, Kgl. Maj:t icke tvekat att till pröfning upptaga besvär öfver hofrättens åtgärd vid dylika tjänsters besättande, liksom ock att någon annan uppfattning i frågan icke heller gjort sig gällande i hofrätten.

Att stadgandet i fråga efter Finlands förenande med kejsardömet hos oss tolkades på enahanda sätt framgår med full visshet af de författningar, som vid denna tid utfärdades för att ånyo ordna landets styrelse och förvaltning. Sålunda upptogs i 7 mom. 42 § I kap. af reglementet för regeringskansliet af den 6/18 augusti 1809, bland ärenden, hörande till kansliexpeditionens handläggning, „*besvär öfver de förslager och befordringar, som inom Hofrätterne, hos Landshöfdingarne och städernas Magistrater kunna komma i fråga.*“ Att detta stadgande, såvidt det hänför sig till besvär öfver befordringar inom hofrätterne, skulle gälla endast

sådana fall, då hofrätt uti en befordringsfråga förfarit i processuellt afseende felaktigt, är redan på grund af det förut anförda oantagligt. Men ett dylikt, i allo godtyckligt, påstående vederlägges dessutom fullständigt genom en granskning af stadgandets lydelse i det „förslag till organisation af en Regerings- Conseil för nya Finland,“ som uppgjordes af den utmärkte kännaren af vår både offentliga och privata rätt, Matias Calonius, och utgjorde grunden för reglementet för regeringskonseljen. Stadgandet, som ingår i förslagets tredje kapitel, „Om Conseljens Oeconomie — och Politie — Departement, med hvad dertill hörer,“ § 17, lyder:

„3:o ehuru detta Departement icke äger att med någre befordringar vidare sig befatta, än som här förut i 3 § nämndt är, så upptages likväl här Besvär öfver Hof Rätternes förslag till de Sysslor, som af H. K. M:t skola bortgifvas, men till hvilka förslagsrättigheten Hof Rätten tillkommer, såsom ock *klagomål öfver liden förment prejudice vid besättandet af de mindre tjänster, dem Hof Rätterne sjelfve äga att förgifva.*“

Detta stadgande utvisar till en början att Calonius, som ej blott väl kände 1772 års regeringsform, utan äfven var angelägen om att dess grundsatser skulle bevaras oförändrade, betraktat det såsom en gifven sak att besvär finge anföras öfver utnämningsåtgärder af ifrågavarande slag. Och detsamma framgår ytterligare af p. 6 i samma paragraf af förslaget, hvilken handlar om besvär öfver dylika åtgärder af domkapitlen eller „Consistorierne“, ty dessa nämnas ju i 10 § Regeringsformen jämte hofrätterna. Men det öreslagna stadgandet ådagalägger än vidare att dess författare såsom föremål för sådana besvär eller klagomål tänkt sig åtminstone företrädesvis „liden förment prejudice,“ d. ä. att den klagande ansett sig vid utnämningen hafva blifvit förbigången af en mindre förtjänt aspirant. Besvärsrätten kunde således icke vara inskränkt till felaktigheter i procedyren. Skulle man åter vid den slutliga redaktionen af stadgandet i reglementet för regeringskonseljen hafva velat göra en dylik inskränkning i rättigheten att anföras besvär, hade sådant naturligtvis bort uttryckligen utsägas. Så har likväl icke skett.

Samma uppfattning har äfven fått uttryck i öfriga på denna tid utkomna författningar. Sålunda talar förordningen den 5 maj 1810, hvarigenom tiden för fullföljande af revisions- och besvärsmål i regeringskonseljen närmare bestämdes, i dess 5 § om besvär „öfver skedt utnämmande till *de syslor*, som desse (d. ä. hofrätterne och landshöfdingarne) äga att bortgifva. „I förordningen den ^{24 januari}/_{5 februari} 1812, hvilken öfverförde nu ifrågavarande besvärsmål från ekonomiedepartementet till justitiedepartementet, talas åter helt kort om besvär „öfver af Hofrätterne gjorda befordringar.“ Att märka är slutligen att i öfverensstämmelse härmed äfven nu gällande reglemente för senaten bland ärenden, som ankomma på justitiedepartementets handläggning, uppräknar „*besvär öfver befordringar inom hofrätterne* och där upprättade förslag till besättande af lediga domaresysslor“ (§ 83. p. 8).

Det står således fast att den rätt till besvär, som grundlag sedan gammalt förutsätter äfven i befordringsärenden af nu ifrågavarande beskaffenhet, vid Finlands förening med kejsardömet öfvergått i landets nu gällande offentliga rätt.

Till stöd för en annan uppfattning har åberopats det förfarande, som af hofrätterna plägar iakttagas i dylika utnämningsärenden, nämligen att fullmakt för den utnämnde utan afvaktande af besvärstidens utgång omedelbart utfärdas. Men denna omständighet kan så mycket mindre hafva någon betydelse i förevarande afseende, som enligt vunnen upplysning enahanda förfarande iakttagits jämväl före år 1809, under den tid, hvilken de anförda prejudikaten tillhöra. Lika litet kan den omständigheten att dylika besvär under lång tid icke förekommit grundlägga något slags häfd, hvarigenom rättigheten att anföra besvär skulle hafva upphäfts; rättigheter af ifrågavarande slag upphävas icke därigenom att de under viss tid ej tagas i anspråk.

Senatens utslag i ärendet gafs den 5 december 1907, i enlighet med senatorn Nyberghs yttrande, hvarjämte hofrätten skulle i skrifvelse från justitieexpeditionen underrättas om beslutet.

Juridiska föreningens i Finland för år 1908 godkända allmänna öfverläggningsämnen.

1:o Erfordras rättens tillstånd till försäljning af fastighet, som tillhör omyndig utlänning?

2:o Är underdomstol eller hofrätt forum för handläggning af åtal angående uppmaning till högförräderi eller landsförräderi, då uppmaningen ej ledt till sådant brott eller till straffbart försök därtill?

3:o Är sådant hyresgästs gods, som vid utmätning får undantagas, underkastadt hyresvärds retentionsrätt? Och om frågan besvaras jakande, kan retentionsrätten realiseras genom godsets förvandlande i penningar utan afseende därå att detsamma i allmänhet skall från utmätning undantagas?

4:o Om någon i skrift, som inlämnas till Senatens Justitiedepartement, missfirmar hofrätt, och ärekränkningen finnes vara af så grof beskaffenhet att Justitiedepartementet ej på grund af 10 § 30 kap. R. B. omedelbart näpser de skyldige med böter, så frågas, hvilken domstol är forum för ärekränkningsmålet? Och erfordras i sådant fall samtycke till åtalet af hofrättens medlemmar eller kan detsamma väckas ex officio af vederbörande åklagare?

5:o Eger förmyndare mot inteckning i fastighet eller ställande af annan säkerhet för egen räkning låna myndligens medel?

6:o Huru skall den straffas, som till domstol eller annan myndighet under edsförpliktelse afgifvit falskt eller vilseledande intyg?

7:o Kan begravningshjälp, som utfaller efter tjänstemans död, af denne i lifstiden göras till föremål för testamenterisk disposition?

8:o Är kronolänsman, hos hvilken stöld af hans egendom skett, jäfvig att häkta den för stölden misstänkte samt att verkställa polisundersökning i saken?

9:o Om vid landtdagsmannaval någon genom brottsligt förfarande eller annorledes kommit i tillfälle att utöfva valrätt i annan persons namn och detta för valmyndigheten blir uppenbart, så frågas, huruvida den rätte valmannen därefter kan tillåtas utöfva sin valrätt?

10:o Är underdomstol eller hofrätt behörig att handlägga mål om straff å den, som offentligen i skrift, hvilken ej är till rätten inlämnad, smädat underdomare eller gripit honom an till heder och ära?

11:o Skall för giltigheten af sådan skuldförbindelse till viss man, som jämlikt 5:te punkten i Kongl. förordningen af den 7 juni 1749 med föräldrars eller förmyndares vetskap och uttryckliga samtycke af omyndig utgifves, förmyndarenämndens tillstånd med hänsikt till stadgandet i 40 § 4 mom i förmynderskapslagen af den 19 augusti 1898 ytterligare utverkas?

12:o Bör präst, innan lysning till giftermål sker, då bruden står under giftomannarätt, fordra utredning därom, att hennes trolofning gillats af giftomannen?

Juridiska examina.

År 1906.

Jurisutriusquellicentiatexamen.

Ehrnrooth, Leo Reinhold, jurisutriusquekandidat
Granfelt, Otto Hjalmar, „

Jurisutriusquekandidatexamen:

Nikkilä, Johannes Agapetus, filosofie magister.

Rättsexamen:

Westman, Johan Wilhelm, banktjänsteman.
Svanljung, Matti Kristian, agent.
Hiltunen, Johan Aleksander, studerande.
Hytönen, Väinö Armas, „
Ilmanen, Martti Tapani, fil. mag.
Zinck, Ernst Rafael, studerande.
Broms, Berndt Johannes, „
Walle, Kaarle Akseli, studerande
Mielonen, Väinö, senats extra kopist.
Brunou, Bertil Berndt Anders, filosofie kandidat.
v. Frenckell, Rafael Theodor, studerande.
Lundell, Agnes Amanda, „
Wahlroos, Paavo Herman, „
Honkanen, Kustavi Aleksander, filosofie kandidat.
Hackzell, Anders Werner, „
Sahlgren, Abraham Gotthold, senats extra kopist.
Haataja, Kyösti, vicelandtmätare.
Rewell, Vilho, studerande.
Petäys, Sulo Onni, „
Gräsbeck, Bror Justus, „
Kyander, Åke, „
Rainio, Uno Samuel, „

Hägerstedt, Berndt Johan, studerande.
 Ruoste, Maine Hugo, „
 Linnoila, Manne, filosofie kandidat

Högre förvaltningsexamen:

Winckelman, George Arvid, studerande.
 Buss, Georg, „
 Bergroth, Harry Alarik, hofrättsauskultant.
 Weckman, Veikko Gideon, „
 Helminen, Heimo, „
 v. Herten, Ernst Frithiof, „
 Rotkirch, Einar, „
 Niiranen, Otto Ilmari, „
 Bergroth, Oskar Gideon, senats extra kopist.
 Spolander, Raimo Niilo, studerande
 Majorin, Enok Erhard, järnvägstjänsteman.
 v. Bonsdorff, Gustaf Einar, studerande.
 Wilskman, Mauno, hofrättsauskultant.
 Paarmo, Berndt Johannes, „
 Mikkola, Kustaa Evert, studerande.
 Hjelt, Ossian Wilhelm, „
 Hiltunen, Johan Aleksander, hofrättsauskultant.
 Honkavaara, Onni, filosofie magister.
 Ilmanen, Sakari Johannes, hofrättsauskultant.
 Ylänen, Alvar Robert, vicehäradshöfding.
 Zinck, Ernst Rafael, hofrättsauskultant.
 Helme, Väinö, „
 Kyander, Mirjam, studerande.
 Valle, Kaarlo Axel, hofrättsauskultant.
 Lundell, Agnes Amanda, senats extra kopist.
 Gummerus, Henrik Aleksander, studerande.
 Liskkola, Aarne, filosofie magister.

Lägre förvaltningsexamen:

Kahila, Kaarle Juho, studerande.
 Tallroth, Gunnar Rudolf Mikael, „
 Honkavaara, Onni filosofie magister.
 Mikkola, Kustaa Evert, studerande.
 Inkinen, Antti, „
 Bergh, Frans Otto, „
 Härmälä, Otto Väinö Ossian, „
 Kempainen, Eino Albert, studerande,
 Aschan, Evert Gustaf Richard, „

Rautavaara Äänis Adolf, „
v. Alfthan, Hjalmar Frithiof, friherre.

År 1907.

Juris utriusque licentiatexamen:

Ekström, Fritz Wolter, juris utr. kand., fil. mag. vice-
häradshöfd.

Erich, Rafael Waldemar, juris utr. kand. fil. mag.

Juris utr. kandidatexamen:

Tulenheimo, Antti Agaton, stud.

Karhunen, Onni August, „

Helminen, Heimo, hofrättsausk.

Sjöström, Bertel, fil. kand.

Ekholm, Johan Aksel, fil. kand. hofrättsausk.

Rättsexamen:

Jatkola, Emil Julius, stud.

Kerppola, Lahja Adolf Gabr, „

Granfelt, Torsten, „

Ravander, Oskar Fredrik, „

Koskinen, Julius Konst. „

Springert, Timoteus, „

Auranen, Väinö, „

Bergroth, Oskar Gideon, senatskopist

Haveri, Arvo Anton, fil. mag.

Ikonen, Eero Jonathan, stud.

Mäkinen, Väinö Edvin, „

Walli, Lauri Ignatius, „

Winckelmann, George Arvid, senats e. kopist.

Chydenius, Werner Theodor, stud.

Godenhjelm, Bertel Fredr. M. L. „

Gylling, Uno Ossian, „

Talviala, Johan Fredrik, „

Castrén, Urho Jonas, „

v. Julin, Rolf Jacob, fil. mag.

Löwenmark, Einar Arvid, stud

Pomoell, Harry Mortimer, „

Rimppi, Albin, fil. mag.

Sund, Oskar Leonard, stud.

Wakkola, Johan Arth. „
 Wesamaa, Karlo Jalo P. „

Högre förvaltningsexamen :

Gahmberg, John Frith. Wilh. stud.
 Jääskeläinen, Paavo, „
 Linnoila, Manne, fil. kand.
 Kemppainen, Eino Albert, stud.
 Haataja, Kyösti, hofr. ausk. vicelandtmätare.
 Haveri Arvo Anton, fil. mag.
 Ikonen, Antti, stud.
 Leikkola, Martti, „
 Laurila, Juho Heikki, „
 Ropponen, Yrjö Johannes, „
 Albrecht, Gunnar Ernst Fredr. vicehäradshöfding.
 Berg, Johan Alarik, stud.
 Franzell, August Thure, „
 Hakkarainen, Karl Adolf Rafael, kollegiiråd.
 Hellström, Magnus Harald, vicehäradshöfding.
 Kahila, Kaarlo Juho, stud.

Lägre förvaltningsexamen :

Alopæus, Väinö Valter, vicehäradshöfding.
 Antio, Frans Aug. Jalmari, stud.
 Svanljung, Gustaf Konst., tulltjänsteman.
 Ollonqvist, Kaarlo Olavi, stud.
 Svahn, Gunnar Otto, „
 Laurila, Juho Henrik, „
 Pohjonen, Elsa Maria, „
 Seitola, Urho Wilh. „
 Arkkola, Johan Aleksander, „
 Boehm, Juho Richard, „
 Kerppola, Armas Michael, „
 Särkkä, Jussi, „
 Airio, Paavo Aleksi, „
 Himanen, Paavo, posttjänsteman.
 Hytönen, Ilmari Enok Bartholomeus, stud.
 Kallio, Antti Jaakko, „
 Lehtoniemi, Henrik Wilh., „
 Myllykangas, Juho, „
 Nyysönen, Hymmi Augusta „
 Rydman, Knut Einar, „
 Warmanen, Julius Evert Johannes „

Några ord angående den förändring löftesmans förbindelse undergår därigenom att borgenären uppgifver en för hufvudförbindelsen ställd kollateral säkerhetsrätt.

När en person i egenskap af löftesman betalar hufvudgäldenärens skuld, inträder han enligt den moderna såväl inhemska som utländska rätten härigenom i borgenärens fordringsrätt mot gäldenären. Genom denna subrogation öfverföres på den betalande löftesmannen ej blott själfva hufvudfordringen utan äfven alla med denna fordring förenade säkerhetsrättigheter. Och detta oberoende däraf om dessa säkerhetsrättigheter uppstått före, samtidigt med, eller efter borgensförbindelsens ingående. Den betalande löftesmannen är således berättigad att i och för sitt regresskraf mot gäldenären använda de pant- eller andra säkerhetsrättigheter som stått borgenären till buds. Att detta innebär en icke ringa förmån för löftesmannen är utan vidare klart ¹⁾).

Nu kan det emellertid hända att borgenären, innan han mottar betalning af löftesmannen, afstår från eller på annat sätt uppgjer en honom tillkommande säkerhetsrättighet och sålunda gör det för löftesmannen omöjligt att i

¹⁾ Frågan om den betalande löftesmannens inträde i borgenärens rätt har tidigare af mig närmare behandlats; se Ekström: Löftesmans regress till gäldenären och medlöftesmännen I.—II. Helsingfors 1907.

regress-syfte begagna sig af antydda rättighet. Då uppstår frågan, huruvida ett dylikt tillvägagående från borgenärens sida ger löftesmannen befogenhet att, delvis eller helt och hållet, vägra att uppfylla sin förbindelse.

Kasta vi, innan vi öfvergå till en framställning af nutida rätts ställning i frågan, en blick på den romerska rätten, så finna vi, att churu fideiussorn, löftesmannen, hade beneficium cedendarum actionum och således kunde fordra att borgenären vid betalningen å honom öfverlät sin rätt mot gäldenären jämte densamma åtföljande birättigheter — en subrogation ipso iure ägde enligt romersk rätt ej rum — borgenären likväl icke hade någon som helst skyldighet att för fideiussorns räkning bevara sin talan. Och detta var fallet icke blott i afseende å accessoriska rättigheter utan äfven beträffande själfva hufvudfordringen. Att borgenären ej kunde åhvälfvas någon skyldighet af ofvanantydd art berodde på karaktären af det rättsförhållande som i Rom bestod mellan en borgenär och en fideiussor. Den senares förbindelse grundade sig på en stipulation, sålunda på ett strängt ensidigt förpliktande aftal. Fideiussorn ägde på grund af detsamma enbart skyldigheter, borgenären enbart rättigheter.

Att den justinianska rättens ställning i saken var den ofvan angifna är fullkomligt otvifvelaktigt. Emellertid har under medeltiden och större delen af nyare tiden en motsatt uppfattning gjort sig gällande. Fideiussorns rätt att vägra betalning, om ej borgenären å honom cederade de rättigheter han faktiskt ägde, förändrades till en peremptorisk exceptio cedendarum actionum medelst hvilken fideiussorn, när borgenären uppgifvit sina rättigheter mot gäldenären, kunde afvisa hvarje kraf från borgenärens sida.

Detta uppfattningssätt har sitt ursprung i ett fullkomligt obefogadt utsträckande till fideiussio af de grundsatser som gällde för mandatum qualificatum, eller det rättsärende hvarigenom en person uppdrog åt en annan att försträcka en tredje penningar. Också har sagda lära i främsta rummet stöds på källställen hvilka alla uteslutande afse mandatum qualificatum. Det var fullkomligt själfallet att

här borgenären för att kunna hålla sig till mandanten-löftesmannen var skyldig bevara sin talan mot gäldenären; detta följde af allmänna mandatsgrundsatser enligt hvilka mandatarien borde öfverlåta åt mandanten allt hvad han på grund af dennes uppdrag förvärfvat. Andra uttalanden åter, som obestriddigen hänföra sig till fideiussio och på hvilka man jämväl velat grunda ifrågavarande lära, utgå, när de ålägga borgenären cessionsplikt, synbarligen från förutsättningen att en cessibel actio finnes.

Denna oriktiga lära framställdes redan af glossatorerna och förblef sedan — om ock i en något modifierad form — så godt som obestriddt härskande under århundraden. Först på 1800-talet har en riktigare uppfattning af den romerska rättens ståndpunkt i frågan blifvit framställd på ett sätt som förskaffat densamma allmännare gehör. Dock har mången det oakadt fasthållit vid den gamla ståndpunkten, ehuru han erkänt densammas historiska oriktighet; man har härvid utgått från den uppfattningen att i den moderna rätten borgen, på samma sätt som mandatum, bör bedömas ex fide bona, mot hvilken borgenären handlar när han genom en sin åtgärd omintetgör för löftesmannen ett inträde i sina rättigheter.

En närmare redogörelse för sättet huru läran om en peremptorisk exceptio cedendarum actionum uppkommit och utvecklats sig i den senare romerska rätten kan ej här komma i fråga; jag inskränker mig till att hänvisa till den framställning Girtanner lämnar i sitt bekanta arbete „Die Bürgschaft nach gemeinem Civilrechte“ ¹⁾. Dock vill jag påpeka, att om någon af sagda framställning skulle bibringas den uppfattningen att ifrågavarande lära ända till början af 1800-talet varit obestridd — så när som på den teoretiska protest hvilken under medeltidens sista århundrade höjdes mot densamma af Johannes de Imola — så vore detta icke fullt riktigt. Cujacius förfäktade i sina Paratitla vid l. 21 § 5 D. 2. 14 åsikten att en borgenär kan fordra uppfyllelse af fideiussorn oakadt han ej mera kan fordra af

gäldenären, och till Cujacius anslöt sig härutinnan Anton Faber. Och Voet, ehuru han icke anser borgenären vara skyldig att för fideiussorns räkning bevara sin talan mot gäldenären, emedan fideiussorn gentmot denne redan var tillräckligt tillgodosedd genom sin *actio mandati*, ålägger borgenären en dylik skyldighet i afseende å hans talan mot öfriga löftesmän för gälden.

Hvad beträffar den nutida utländska rättens ställning till frågan, hvilken verkan ett uppgifvande från borgenärens sida af säkerhetsrättigheter som varit förenade med hufvudfordringen utöfvar på borgenärens rätt mot en löftesman för gälden, så har det först och främst aldrig rådt tvifvel därom att, ifall löftesmannen gjort ett uttryckligt, af borgenären godkänt, förbehåll om viss säkerhets förvärfvande eller bevarande, ett i strid med antydda förbehåll vidtaget förfarande af borgenären är ägnadt att inskränka dennes rätt mot löftesmannen.

Har däremot något förbehåll af antydd art ej ägt rum, så kunde man det oaktadt, åtminstone i ett stort antal fall, vara böjd för att antaga tillvaron af ett underförstådt förbehåll från löftesmannens sida, på hvilket borgenären genom borgensförbindelsens mottagande stillatigande ingått. En dylik konstruktion vore naturligtvis möjlig endast i de fall där löftesmannen ingått sin borgen samtidigt med eller efter det säkerheten ställts och med kännedom om densammas förfintlighet.

I den moderna rätten synes likväl en uppfattning sådan som den nu antydda icke vara allmän. Fastmer har här i regeln ett annat betraktelsesätt gjort sig gällande. Man har utan att taga sin tillflykt till teorin om ett underförstådt aftal utgått från synpunkten att det är stridande mot billigheten, om borgenären genom sitt åtgörande omöjliggör för löftesmannen ett inträde i de med hufvudförbindelsen förenade säkerhetsrättigheterna. Löftesmannen förvärfvar enligt denna uppfattning redan före betalningen ett slags eventuell rätt till de för skulden gifna säkerheterna.

Vid tillämpningen af denna teori kunna vi i hufvudsak urskilja två olika system. Det ena systemet betonar det subjektiva momentet: löftesmannens rätt att fordra säkerheternas bevarande grundas därpå att löftesmannen i betraktande af dessa säkerheter ingått sin borgen. Förefintligheten af dylika säkerheter har i regeln bidragit till hans beslut att åtaga sig borgen för gäldenären; ofta har han endast i betraktande af dem gått in på gäldenärens anmodan. Han har gjort sig räkning på att, ifall han skulle nödgas förnöja borgenären, med deras tillhjälp vinna ersättning för sina utlägg. Men därför består hans rätt att på grund af säkerheternas uppgifvande vägra betalning också endast i afseende å säkerheter hvilka uppkommit samtidigt med eller före borgensåtagandet.

Det andra systemet fränser helt och hållet hvarje subjektivt moment. Man fäster sig uteslutande vid löftesmannens ovillkorliga rätt att i fall af betalning förfoga öfver alla för hufvudförbindelsen ställda säkerheter. Härur flyter för löftesmannen en eventuell rätt till dessa säkerheter, oberoende af om han ingått sin borgen i betraktande af dem eller ej. Sagda rätt omfattar därför också sådana säkerheter som gifvits efter det borgensförbindelsen ingåtts och om hvilka löftesmannen kanhända ej erhållit kännedom, förrän han kräfvades af borgenären. I och med detsamma löftesmannens förbindelse till tiden sammanfaller med borgenärens rätt till en säkerhet, uppstår för löftesmannen en rätt till eventuellt förfogande öfver antydda säkerhet, en rätt som borgenären ej får utan löftesmannens begifvande göra om intet.

Det första systemet kan sägas vara det härskande i den franska rätten. Code civil art. 2037 stadgar: „La caution est déchargée, lorsque la subrogation aux droits, hypothèques et privilèges du créancier, ne peut plus, par le fait de ce créancier, s'opérer en faveur de la caution.“ Här talas visserligen om borgenärens „droits, hypothèques et privilèges“ utan att någon uttrycklig åtskillnad göres mellan rättigheter som uppstått före och sådana som uppstått efter borgensförbindelsens ingående. Men stadgandet

har det oaktadt öfvervägande tolkats såsom åsyftande endast de säkerheter hvilka förvärfvats före eller samtidigt med borgensåtagandet, och såsom orsak till anförda lagbestämning frambålles i doktrinen det obilliga i att borgenären skulle kunna omintetgöra säkerheter i betraktande af hvilka löftesmannen ingått sin förbindelse.

Liknande stadganden som det i Code civil français art. 2037 förekommande möta oss i de italienska,¹⁾ spanska²⁾ och portugisiska³⁾ civillagarna. Hvad beträffar den nyare italienska doktrinen synes likväl denna benägen att utsträcka löftesmannens ifrågavarande rätt äfven till sådana säkerheter som ställts efter borgensförbindelsens ingående; densamma kan således ej anses godkänna den ståndpunkt den franska doktrinen intagit i frågan utan ansluter sig till den senare af de båda ofvanomnämnda riktningarna.

Trots den allmänna affattning dessa lagstadganden erhållit är man dock allmänt ense därom att löftesmannen befrias endast i förhållande till de uppgifna säkerheternas värde. Om sålunda ett hypotek, som genom borgenärens förvållande gått förloradt, visar sig hafva varit fullkomligt värdelöst, så kan löftesmannen icke med framgång fordra befrielse till sagda hypoteks nominella värde.

Består den uppgifna säkerheten i en annan löftesmans förbindelse för samma gäld, så inträder befrielse i den mån den betalande löftesmannen hade kunnat i regressväg söka ersättning af den frigifne.

Det andra systemet följes af den tyska och den schweiziska rätten:

Bürgerliches Gesetzbuch § 776 stadgar: „Giebt der Gläubiger ein mit der Forderung verbundenes Vorzugsrecht eine für sie bestehende Hypothek, ein für sie bestehendes Pfandrecht oder das Recht gegen einen Mitbürgen auf, so wird der Bürge insoweit frei, als er aus dem aufgegebenen

¹⁾ art. 1928

²⁾ art. 1852.

³⁾ art. 853. Se äfven civillagarna för Chile, art. 2381, och Argentina, art. 2043.

Rechte nach § 774 hätte Ersatz erlangen können. Dies gilt auch dann, wenn das aufgegebene Recht erst nach der Übernahme der Bürgschaft entstanden ist.“

Den schweiziska förbunds lagen angående obligationsrätten åter stadgar i Art. 508: „Der Gläubiger ist dem Bürgen dafür verantwortlich, dass er nicht zu dessen Nachtheile die bei Eingehung der Bürgschaft vorhandenen oder vom Hauptschuldner nachträglich erlangten anderweitigen Sicherheiten vermindere oder sich der vorhandenen Beweismittel entäussere.“

Dessa lagar ålägga sålunda borgenären att för löftesmannens räkning bevara äfven sådana säkerheter som förvärfvats först efter borgensförbindelsens ingående; den schweiziska lagen dock endast när dessa säkerheter ställts af gäldenären, något som väl i de flesta fall är händelsen. Också här befrias löftesmannen endast såtillvida han ur de uppgifna säkerheterna kunnat vinna ersättning. Uttryckligen säges detta endast i Bürgerliches Gesetzbuch men gäller utan tvifvel äfven för den schweiziska lagen.

Afgörande äro enligt sist anförda lagar icke de omständigheter under hvilka borgen ingåtts; löftesmannens förväntningar på eventuellt inträde i vissa vid tiden för borgensåtagandet bestående säkerhetsrätter spelar ingen roll. Och då man ännu mindre kan tillerkänna löftesmannens förväntningar om inträde i säkerhetsrättigheter, hvilka möjligen i en framtid kunna förvärfvas af borgenären, rättslig betydelse, så synes saken, på sätt ofvan angifvits, böra fattas sålunda att löftesmannen, i och med uppkomsten af en säkerhetsrättighet för borgenären, förvärfvar en lagskyddad rätt att i fall af betalning inträda i densamma.

En från hvaritidera af ofvannämnda tvenne system afvikande ståndpunkt intages af den engelska rätten.

De engelska juristerna skilja mellan de fall i hvilka borgenären genom att afstå från en säkerhet bryter mot ett verkligt eller underförstådt aftal med löftesmannen, och de fall där detta ej kan sägas vara händelsen.

Framgår af det dokument, som löftesmannen undertecknat, att för gäldenärens förbindelse en viss säkerhet redan

tidigare ställts eller framdeles bör ställas, så anses, om borgenären afstår från den ställda säkerheten eller underlåter att förvärfva den som varit afsedd att ställas, borgenären härigenom hafva brutit ett med löftesmannen ingånget af-tal. Och följden af ett dylikt aftalsbrott är den att löftesmannens ansvar helt och hållet upphör. Löftesmannen har ingått borgen för en förbindelse som är beskaffad i enlighet med det ingångna aftalet; för en annorlunda beskaffad förbindelse häftar han icke.

Men enbart den omständigheten att vid tiden för borgensförbindelsens ingående löftesmannen haft kännedom därom att en annan säkerhet för skulden förefunnits, är icke nog för att komma ett afstående från sistberörda säkerhet att framstå såsom ett aftalsbrott från borgenärens sida. I ett dylikt fall, likasom i de fall där säkerheten ställts löftesmannen ovetande — vare sig detta skett före eller efter borgensförbindelsens ingående — eller med löftesmannens vet-skap men efter borgensförbindelsens ingående, medför säkerhetens uppgifvande icke att löftesmannens ansvar helt och hållet försvinner. Han befrias endast i den mån han kan visa att borgenärens åtgörande verkligen vållat honom skada. Orsaken därtill att, ehuru något aftalsbrott från borgenärens sida icke föreligger, en befrielse i antydtt omfång äger rum är den att enligt engelsk rättsuppfattning löftesmannen, när säkerhet ställes för hufvudgälden, genast förvärfvar en eventuell, på framtida betalning beroende, rätt till sagda säkerhet. Denna rätt grundas icke på något fingeradt aftal utan endast på billighet, „equity“.

Framhållas kan likväl att borgenärens skyldighet att bevara äfven sådana säkerhetsrättigheter hvilkas uppgifvande icke innebär ett aftalsbrott från borgenärens sida tidigare stundom förnekats af engelska domare. Sålunda förnekades sagda skyldighet i medlet af 1800-talet af Sir William Page-Wood, V.-C. i *Newton v. Chorlton*, men denna dom väckte så ringa bifall att Sir William senare själf öfvergaf den där intagna ståndpunkten.

Vidkommande beskaffenheten af den borgenärens handling hvarigenom en förvärfvad säkerhet förlorats torde

i den nutida utländska rätten som regel gälla att icke blott en positiv åtgärd utan äfven en underlåtenhet från borgenärens sida kan medföra befrielse för löftesmannen. I den franska doktrinen är likväl denna sats icke obestridd. Hvad särskildt beträffar den engelska rätten må framhållas att löftesmannen genom förlusten af en säkerhet icke helt och hållet, oberoende af säkerhetens värde, befrias från sin borgen, oaktadt sagda säkerhet varit af honom betingad, om ej säkerhetens förlust åvägabragts genom en positiv handling af borgenären eller genom hans försummelse att vidtaga en för den betingade säkerhetens förvärfvande nödvändig åtgärd; är detta icke händelsen befrias löftesmannen endast pro tanto.

Vi komma nu till frågan, huru enligt svensk-finsk rätt löftesmannens ansvarighet gestaltar sig, då borgenären uppgifvit rättigheter hvilka varit afsedda att jämte löftesmannens förbindelse försäkra borgenärens fordran.

För det fall att den uppgifna säkerheten bestått i en annan persons för skulden afgifna borgensförbindelse finnas såväl för finsk som för svensk rätt positiva stadganden. Kejs. Förordn. den 24 februari 1873 § 2 mom. 1 bestämmer att borgenär, som låtit någon af flera löftesmän, de där ingått borgen en för alla och alla för en, blifva förbindelsen kvitt, icke är berättigad att kräfva de öfriga löftesmännen för mer än hvad af gälden å dem enhvar efter hufvudtalet sig belöper. För svensk rätt gäller stadgandet i Kgl. Förordn. den 4 mars 1862 § 5 enligt hvilken, då en borgenär låtit någon af flera solidariska gäldenärer genom preskription bli sin förbindelse fri, medgäldenärerna icke äro skyldiga att gälda mer än hvar sin del efter hufvudtalet, hvarvid, om brist uppkommer hos någon af de sistnämnde, denna brist bör lika fördelas mellan de öfriga gäldenärerna, dock sålunda att den del som bort gäldas af den gäldenär borgenären låtit blifva ansvarigheten kvitt faller borgenären till last. Detta stadgande är enligt § 18 i samma förordning tillämpligt äfven i afseende å (solidariska) löftesmän.

Låter borgenären den ena af tvenne icke-solidariska löftesmän bli sin förbindelse fri, så svarar den andra löftes-

mannen liksom förut fortfarande för halfva gälden, Borgenärens berörda åtgörande kan själfallet icke utsträcka sistnämnda löftesmans ansvarighet utöfver det ursprungliga belopp densamma omfattat. Men å andra sidan finnes ingen anledning hvarför sagda ansvarighet skulle inskränkas; den kvarstående löftesmannen har genom borgenärens tillvägagående icke tillfogats någon skada, detsamma lämnar hans ställning fullkomligt oberörd. Härvid bör dock märkas att om efteråt afbetalningar å skulden verkställas af gäldenären eller tredje man, den kvarstående löftesmannens ansvar endast omfattar hälften af det sålunda nedsatta skuldbeloppet.

Har en löftesman tecknat borgen under den bevisliga, af borgenären kända, förutsättningen att jämte honom en eller flera andra löftesmän skulle ställas för gälden, så bör man, i händelse denna förutsättning icke realiseras, anse förstnämnda löftesman i samma mån befriad från sin förbindelse som om antydda medlöftesman hade ställts och där-
efter frigifvits. Utan verkan på omfånget af löftesförbindelsen kan ett dylikt handlingssätt från borgenärens sida nämligen icke vara. Men å andra sidan sakna vi — särskildt i betraktande af här ofvan anförda tvenne lagstadganden — anledning antaga att, på samma sätt som i den engelska rätten, denna verkan finge sträckas ända därhän att löftesmannens förbindelse helt och hållet upphäfves.

I praxis har man likväl ofta ansett att endast ett uttryckligt, af löftesmannen uppställt, villkor därom att jämväl en eller flera andra personer skola ingå borgen för gälden kan, när detta villkor icke uppfylles, verka befrielse för löftesmannen. Så är händelsen i ett svenskt rättsfall från 1860-talet där det i Kgl. Maj:ts dom säges, att som löftesmannen ingått borgen såsom för egen skuld och utan att därvid tillse att den andra person, hvilken, enligt hvad invändts och borgensförbindelsens lydelse jämväl utmärkte, skolat med löftesmannen dela ansvarigheten, också kommit att underteckna borgensförbindelsen, alltså ålades sagda

löftesman betalningsskyldighet för hela gälden.¹⁾ Här betonas särskildt att löftesmannen ingått borgen såsom för egen skuld. Denna omständighet är likväl i nu ifrågavarande afseende fullkomligt irrelevant. Men vi veta att man ofta, isynnerhet tidigare, utan allt berättigande betraktat en gäldenär och hans proprielöftesman såsom solidariska medgäldenärer, och gjort åtskillnad mellan proprie och enkel borgen äfven i andra hänseenden än de af lagen särskildt omnämnda. Med den uppfattning som i ofvannämnda dom funnit uttryck öfverensstämmer Senatens dom af den 8 februari 1873 i målet P. W. Gallén mot E. W. Brander.

I förbigående må här beröras frågan, huruvida den omständigheten att endast två personer undertecknat en borgensförbindelse enligt hvilken löftesmännen ikläda sig ansvar en för alla och alla för en skall anses i och för sig utgöra bevis därom att sagda löftesmän undertecknat förbindelsen under den olvetydiga förutsättningen att ännu åtminstone en annan person skulle såsom löftesman underskrifva densamma. Denna fråga diskuterades år 1893 inom Juridiska Föreningen hvarvid ganska stor meningsskiljaktighet yppade sig i det att en del medlemmar, besvarande frågan nekande, höllo före att antydda stilisering icke i och för sig kunde medföra befrielse för de båda löftesmännen från någon del af den gäld för hvilken de ingått borgen, under det att andra åter ansågo sistnämnda löftesman böra svara endast för två tredjedelar af gälden. I en afdelning gjordes en fullkomligt obefogad åtskillnad mellan proprie och enkel borgen.²⁾ Företrådet torde böra tillerkännas den förstnämnda af ofvanberörda tvenne meningar; härför talar bland annat den, jämväl vid ifrågakomna diskussion åberopade, omständigheten att lagen i 10: 11 H. B. säger: „Hafva två, eller flere, i borgen gått, och sig en för alla, och allo för en, till ansvar bundit; o. s. v.“ För att omfånget af löftesmännens an-

¹⁾ L. E. Svensson och C. Ericsson mot G. Lindgren m. fl., afgjort genom Kgl. Maj:ts dom af den 7 maj 1866 (Naumann: 1866 s. 422).

²⁾ Se J. F. T. 1895 s. 389 ff.

svar skall minskas erfordras således att ytterligare bevisning förebringas därom att löftesmännen ingått sin borgen under den af borgenären kända förutsättningen att jämte dem ännu en eller flera andra personer skulle åtaga sig ansvar för gälden.

Vid rättsskipningen hafva såväl i Finland som i Sverige olika uppfattningar gjort sig gällande. Åsikten att en förbindelse af angifven lydelse endast förpliktar de båda löftesmännen att betala två tredjedelar af gälden har hylats af Senaten i en dom af den 6 mars 1874 i målet J. Ukkonen mot J. F. Malmberg ¹⁾; den motsatta åsikten däremot af Senaten — dock efter omröstning — i en dom af den 27 maj 1895 i målet E. Calenius m. fl. mot W. Himberg ²⁾, samt i Sverige af Kgl. Maj:t i en dom af den 30 december 1887 i målet J. M. och C. F. Hedqvist mot J. Olofsson m. fl. ³⁾ äfvensom i en dom af den 14 augusti 1888 i målet C. E. Lundgren mot J. Ingmansson ⁴⁾.

Ehuru sålunda den omständigheten att löftesförbindelsen innehåller orden en för alla och alla för en, oaktadt endast två personer underskrifvit densamma, icke ensam för sig kan anses leda till en inskränkning i omfånget af löftesmännens förbindelser, utan därtill erfordras ytterligare bevisning i ofvanantydd riktning, så måste man likväl, när en borgensförbindelse en för bägge och bägge för en — eller en för alla och alla för en — undertecknats af en enda löftesman, hålla före att sagda löftesman, utan att prestera någon som helst vidare bevisning, är berättigad att vägra betalning för mer än halfva gälden. Ofvanberörda uttryck angifva otvetydigt parternas afsikt att löftesmännen skulle vara flera än en. Har borgenären mottagit en dylik löftesförbindelse underskrifven af endast en person, så har han antingen gjort detta medveten om den förutsättning under hvilken borgen tecknats eller ock — om han underlåtit att

¹⁾ Ref. i J. F. T. 1874 s. 351.

²⁾ Ref. i J. F. T. Bil. 1895 Domar, Maj n:o 20.

³⁾ Holm: 1887 s. 506.

⁴⁾ Holm. 1888 s. 302.

taga kännedom om borgensskriftens lydelse — gjort sig skyldig till en försumlighet hvars följder böra drabba honom själf. I motsatt riktning går likväl Kgl. Maj:ts i Sverige dom af den 17 mars 1893 i målet P. Ersson mot G. E. Lind¹⁾).

Har den uppgifna säkerheten bestått i en panträtt eller annan därmed jämförlig rätt, så saknas helt och hållet fasta hållpunkter för bestämmande af den verkan ett dylikt uppgifvande kan hafva i afseende å en för skulden ställd löftesmans ansvar.

Har löftesmannen ingått sin borgen under uttryckligt förbehåll att en viss, då redan bestående, säkerhet bibehålles eller en annan säkerhet förvärfvas, så är det själfvallet att ett borgenärens handlande i strid mot detta villkor ej kan undgå att utöfva inflytande på löftesmannens förbindelse. Att denna, såsom i engelsk rätt i dylika fall är händelsen, skulle helt och hållet upphävas kunna vi dock icke heller här antaga. Vi måste hålla före att löftesmannen genom en åtgärd eller en underlåtenhet af antydd beskaffenhet från borgenärens sida befrias såtillvida han ur anberörda säkerhet skulle hafva kunnat förskaffa sig ersättning.

Har något uttryckligt förbehåll i ofvan angifven riktning icke ägt rum ställer sig saken något annorlunda.

Att här söka uppkonstruera ett underförstådt aftal hvarigenom en obligatorisk skyldighet för borgenären att sörja för säkerhetens bevarande skulle uppkomma vore, synes det, fullkomligt utan berättigande. Likväl torde man för den svensk-finska rättens vidkommande icke kunna tillerkänna borgenären befogenhet att under alla förhållanden efter eget behag uppgifva en med löftesmannens förbindelse kollateral säkerhetsrätt. Det förefaller inig som borde saken för vår rätt betraktas ur samma synpunkt som den hvilken i Code civil français och med denna beslättrade lagar gjort sig gällande, då man ansett borgenären vara oberättigad att uppgifva säkerheter som förefunnits vid borgensförbindelsens ingående och i betraktande af hvilka löf-

¹⁾ Holm: 1893 s. 144.

tesmannen i regeln iklädt sig sin förbindelse. Häraf följer att borgenären ej är skyldig att bevara säkerheter som ställts efter borgensförbindelsens ingående. En dylik säkerhet kan icke hafva tagits i betraktande af löftesmannen, då han iklädde sig sin borgen. Eftergifver borgenären densamma, så åstadkommes härigenom visserligen att löftesmannen, om han därefter betalar skulden, ej kan förfoga öfver änberörda säkerhet, hvilket han skulle hafva kunnat göra om borgenären bevarat densamma. Men de skäl som tala för att en vid borgensförbindelsens ingående förefintlig säkerhet ej bör till löftesmannens förfång uppgifvas, kunna icke här åberopas.

Det resultat hvar till vi kommit synes stämma öfverens med den i vår rätt sedan gammalt gällande grundsatsen att löftesmans ausvarighet bör mätas efter de villkor under hvilka borgen blifvit ingången.

Icke heller då fråga är om uppgifvande af panträtt bör någon skillnad göras mellan enkel och proprie borgen. Dock måste det medgifvas att det inre förhållandet icke ter sig alldeles lika vid dessa båda slag af borgen. Orsaken hvarför vid proprie borgen löftesmannen befrias är den, att borgenären för honom omöjliggjort att i fall af betalning inträda i en viss, vid borgensförbindelsens ingående förefintlig, säkerhetsrätt. Vid enkel borgen åter kan fråga om löftesmannens subrogation i säkerhetsrätten icke uppstå, enär borgenären, om han erhållit en säkerhet af gäldenären, måste realisera densamma, innan han kan kräfva löftesmannen. Om borgenären afstått från en dylik säkerhet, följer emellertid icke däraf med nödvändighet att löftesmannen, när borgenären sedermera, efter att halva sökt betalning ur gäldenärens samtliga tillgångar, vänder sig mot honom, skulle vara berättigad att uppställa något slags exceptio excussionis. Orsaken hvarför löftesmannen i ett dylikt fall likväl befrias pro tanto är densamma som vid proprieborgen: det obilliga i att borgenären genom uppgifvande af en vid borgensförbindelsens ingående förefintlig säkerhet åhvälfver löftesmannen större förlust än fallet hade varit om denna säkerhet bevarats. Vid proprie

borgen visar sig denna förlust däri att löftesmannens möjligheter att efter verkställd betalning blifva ersatt förminskas eller omintetgöras, vid enkel borgen däri att löftesmannen nödgas till borgenären utbetala ett större belopp än hvad som hade varit händelsen om säkerheten bibehållits.

Undersöka vi praxis, så finna vi att i ett rättsfall från tiden kort före 1809 en proprielöftesman i alla instanser befriades från betalningsskyldighet på den grund att borgenären uppgifvit en till säkerhet för hufvudförbindelsen lämnad, i fastighet intecknad, förskrifning, som vid tiden för borgens ingående förefunnits¹⁾. Den åsikt som i detta rättsfall gifvit sig uttryck har äfven i senare svensk praxis öfvervägande gjort sig gällande, isynnerhet i de högre instanserna. Löftesman, som ingått borgen för hvilken jämväl annan säkerhet varit ställd, har här ansetts befriad från betalningsskyldighet på grund af borgenärens uppgifvande af sistberörda säkerhet, oberoende af att uttryckligt förbehåll om säkerhetens bevarande icke intagits i borgensförbindelsen. Dock möta vi äfven åsikten att endast ett uttryckligt förbehåll i antydt syfte kan medföra löftesmannens befrielse; i öfverdomstolarna ha likväl anhängarne af denna åsikt, där de uppträdt, stannat i minoriteten.

Så blef i målet Örebro Sparbank mot F. Köhler m. fl.²⁾, där en i fastighet intecknad skuldsedel, som af gäldenären lämnats till säkerhet för ett honom beviljad lån, af borgenären återgifvits till gäldenären, en person hvilken jämte andra, efter det säkerheten ställts men inncan densamma återlämnats, ingått enkel borgen för gäldenärens förbindelse, i alla instanser frikänd från betalningsskyldighet. I domen säges bland annat att borgenär icke lagligen äger utan löftesmannens samtycke till hans förfång eftergifva några rättigheter som tillkomma honom mot gäldenären. Efter ordalydelsen taget skulle detta yttrande innebära att hvarje

¹⁾ J. J. Rättsman mot J. O. Hertzman, afgjort genom Kgl. Maj:ts dom af den 13 maj 1800.

²⁾ Afgjort genom Kgl. Maj:ts dom af den 25 maj 1875 (Holm 1875 s. 252).

eftergifvande af en rättighet mot gäldenären verkar befriande för löftesmannen utan afseende därå om sagda rättighet tillkommit före eller efter borgensförbindelsens ingående. Dock torde man böra inskränka detsamma bärvidd till de fall som äro analoga med det som föranledde uttalandet. Uttryckligen frambålles i domen att den uppgifna säker heten hade varit tillräcklig att helt och hållet förnöja borgenären för hans fordran. Det var under sådana förhållanden naturligt att löftesmannen skulle befrias från hvarje ansvar för gälden. Vid målets behandling i hofrätten yttrade sig emellertid en ledamot, att då hvarken lag eller innehållet af svarandenas borgensförbindelse föranleder därtill, att ej sparbanken och gäldenären skulle ägt att med full giltighet träffa aftal om upphörande af sparbankens rätt att använda hypoteket för det därmed ursprungligen afsedda ändamål o. s. v., ålade sagde ledamot löftesmannen betalningsskyldighet. I Högsta Domstolen var ett justitieråd af samma åsikt som förenämnde hofrättsledamot bl. a. emedan löftesmannens förbindelse icke innehöll något förbehåll därom att deras borgensansvarighet skulle vara beroende på beståndet af det mellan borgenären och gäldenären träffade aftal, hvarigenom den sistnämnde såsom säkerhet för sin skuld tillika aflämnat särskilda intecknade skuldsedlar.

Den uppfattning som hyllats i nu ifrågakomna mål har i afseende å proprieborgen följts af öfverrätterna i tvenne senare fall, där ena gången löftesman, som iklädt sig dylik borgen för en i fastighet intecknad fordran, befriades från betalningsskyldighet af orsak att inteckningen fått förfalla och vid ett senare förnyande erhållit långt sämre rang, med påföljd att fordran blott till en del kunnat ur fastighetens värde gäldas, och andra gången en person, som under liknande förhållanden ingått proprieborgen, befriades från ansvarighet af anledning att borgenären medgifvit att inteckningen postponerades efter en annan, hvarigenom densamma gjordes fullkomligt värdelös. I det förra af nu ifrågakomna mål, A. Lefvander mot O. Wallin, ¹⁾

¹⁾ Afgjort genom Kgl. Maj:ts dom af den 6 mars 1885 (Holm: 1885 s 86.)

hade häradsrätten utlåtut sig, och då vid det förhållande att Wallin ingått sin omförmälta borgen såsom för egen skuld och utan förbehåll om förnyande af ofvanberörda inteckning, den omständigheten att skuldebrevets innehafvare låtit inteckningen förfalla icke lagligen för Wallin medfört befrielse från borgensansvaret, så ålades Wallin betalningsskyldighet. Hofrätten däremot förklarade, att emedan vid det förhållande att inteckning till säkerhet för ofvanberörda skuldebref varit meddelad i lägenheten Carlsberg vid den tid då Wallin ingått ifrågavarande löftesförbindelse, Wallin, därest han blifvit nödsakad att infria skuldebrevet, måste anses hafva varit berättigad att inträda i fordringsägarens på berörda inteckning grundade rätt, ty och som upplyst vore att omförmälda inteckning fått förfalla, hvilket haft till följd att, sedan ny inteckning beviljats för skuldebrevet, det däri förskrifna beloppet kunde endast till någon del gäldas af den vid egendomens försäljning erhållna köpeskillingen, alltså pröfvade hofrätten rättvist, med ändring af häradsrättens utslag, ogilla enkan Lefvanders (borgensärens) i saken utförda talan. Här bör märkas att Lefvander fordrat af Wallin endast efter afdrag af hvad vid fastighetens försäljning kunde för hennes räkning inflyta. Nedre Revisionen hemställde att Kgl. Maj:t måtte med, upphäfvande af hofrättens dom, fastställa häradsrättens utslag. En ledamot hemställde om fastställande af hofrättens dom och här till biföllo Högsta Domstolens samtliga i sakens behandling deltagande ledamöter.

I det andra fallet, C. H. Johansson mot G. E. Jakobs-son,¹⁾ utlät sig häradsrätten, att enär Jakobsson ingått sin ifrågavarande borgen såsom för egen skuld, utan att därvid foga något villkor om inteckningens bättre eller sämre rätt, samt den omständigheten att skuldebrevets innehafvare låtit inteckningen under annan nedsättas icke lagligen för Jakobsson medförde befrielse från borgensansvaret,

¹⁾ Afgjort genom Kgl. Maj:ts dom af den 10 oktober 1890 (Holm: 1890 s. 375).

ålades Jakobsson att utgifva det fordrade beloppet. Hofrätten däremot yttrade sig, att emedan inteckning till säkerhet för förskrifningen i ofvannämnda skuldebref varit meddelad i $17/64$ mantal Bögebacka och $19/6613$ mantal Ellene Nedergård vid den tid då Jakobsson ingått sin ifrågavarande borgen, samt vid sådant förhållande Jakobsson, därest han blifvit nödsakad infria skuldebrevet, måste anses hafva varit berättigad inträda i fordringsägarens på nämnda inteckning grundade rätt, ty och som inteckningen sedermera, så vidt visadt vore, utan Jakobssons medgifvande nedsatts efter en annan inteckning i $3/4$ mantal Bögebacka och $1/8$ mantal Ellene Nedergård å 8,600 kronor, funne hofrätten Jakobsson icke vara skyldig att i följd af sin borgen infria skuldebrevet, och pröfvade förty lagligt att, med upphäfvande af häradsrättens utslag, ogilla Johanssons talan. Denna hofrättens dom fastställdes på Nedre Revisionens hemställan af Kgl. Maj:t.

Att icke heller enligt svensk-finsk rätt någon befrielse för löftesmannen inträder, om säkerheten varit fullkomligt värdelös, framgår utan vidare.

Man kan fråga huruvida, ifall löftesmannen är i stånd att för sin regressfordan erhålla full ersättning ur värdet af en annan, icke frigifven, säkerhet, denna omständighet är ägnad att verka därhän att löftesmannen fortfarande häftar för hela skulden. Man kunde vid första ögonkastet vara böjd för att besvara spørgsmålet jakande. Ty om löftesmannen kan ur en ännu kvarstående säkerhet förskaffa sig ersättning, så synes borgenärens åtgärd att uppgifva en annan säkerhet icke hafva orsakat löftesmannen skada. Dock är det riktigare att också i ett dylikt fall anse löftesmannen befriad till beloppet af den uppgifna säkerhetens värde. Ty den kvarstående säkerheten kan, innan löftesmannen hunnit realisera densamma, nedgå i värde eller möjligen till och med blifva helt och hållet värdelös. Och risken af en dylik eventualitet bör bäras af borgenären icke af löftesmannen.

Den föregående framställningen ger vid handen att

icke heller i den svensk-finska rätten erfordras en positiv handling från borgenärens sida för att befrielse för löftesmannen skall inträda. En försummelse kan medföra samma verkan. Så t. ex. om borgenären underlåtit att förnya en inteckning.

Den svenska lagkommitténs förslag till handelsbalk 7: 19 stadgade att om borgenären, då löftesmannen gick i borgen, fått säkerhet af gäldenären och denna säkerhet sedermera genom borgenärens förvållande går förlorad, löftesmannen är fri från sin borgen för den del af skulden hvar emot säkerheten svarade. Lagberedningen upptog i sitt förslag till handelsbalk 7: 22 samma stadgande men inskränkte detsamma uttryckligen till säkerheter som varit kända för löftesmannen, då denne ingått sin borgen, eller sedermera betingats af honom; detta måhända med anledning af en vid lagförslagets granskning i Högsta Domstolen framställd anmärkning därom att, enär löftesmans förbindelse måste mätas efter de villkor hvarunder den ingången blifvit, Högsta Domstolen ej ansåg honom äga anspråk mot borgenären att denne bibehöll annan säkerhet än den löftesmannen känt och påräknat vid borgens ingående.

Vi hafva ofvan sett att borgenären icke får uppgifva en säkerhetsrätt som vid borgensåtagandet redan förefunnits och varit för löftesmannen känd. Härvid har antagits att denna säkerhetsrätt varit perfekt. En annan fråga är huru man bör betrakta saken, då gäldenären medgifvit borgenären panträtt i fast eller lös egendom utan att inteckning, resp. tradition, ägt rum. Skall löftesmannen, om borgenären försummar att söka inteckning eller att taga löseghendomen i sin värjo och på sådan grund går miste om den honom tillämnade förmånen, kunna åberopa detta såsom skäl för befrielse?

I den svensk-finska doktrinen hafva beträffande pantsättning af fast egendom olika åsikter gjort sig gällande därom, huruvida, då inteckningens meddelande föregås af pantförskrifning (= medgifvande till inteckning) från gäldenärens sida, panträtten uppkommer genom pant-

föreskrifningen och inteckningen eller endast genom inteckningen. Att 1734 års lagstiftare ställt sig på den förra standpunkten förefaller alldeles otvifvelaktigt; här är pantföreskrifningen till och med det för panträtten grundläggande momentet; inteckningen afser endast att säkerställa den med pantföreskrifningen afsedda verkan. I den nutida rätten har likväl förhållandet mellan pantföreskrifning och inteckning förändrat sig. Den säkerhet en pantföreskrifning utan inteckning skänker är faktiskt af så försvinnande betydelse att man i det praktiska lifvet numera aldrig räknar med densamma. Det afgörande momentet är inteckningen, och själfva pantföreskrifningen har allt mer och mer autagit karaktären af en förberedande åtgärd för panträttens stiftande. Om nu emellertid borgenären försummar att genom inteckningssökande göra sin panträtt perfekt och en af tredje man senare vunnit inteckning gör borgenärens rätt till panten fullkomligt värdelös, så är den ändring i förhållandet som härigenom inträdf icke — såsom fallet är då en intecknad panträtt upphör genom borgenärens försummelse att förnya — en omedelbar följd af borgenärens försummelse, utan har sin grund i en utom borgenären liggande positiv handling. Borgenärens underlåtenhet har icke orsakat antydd förändring, ehuru medges måste att den möjliggjort densamma. Man kan vid sådant förhållande icke anse löftesmannens förbindelse hafva blifvit upphäfd eller inskränkt; löftesmannen äger ej utan uttryckligt förbehåll i sådan riktning förlita sig på att borgenären genom företagande af en positiv åtgärd skall säkerställa eller fullkomna den rätt han vid borgensförbindelsens ingående ägde.

För uppkomsten af panträtt i lös egendom är, fränsett enstaka undantag, ett oeftergifligt villkor att tradition ägt rum. Då sålunda i ett fall af tidigare antydd beskaffenhet vid tiden för borgensåtagandet icke någon som helst panträtt förefunnits, torde borgenärens underlåtenhet att sätta sig i besittning af den pantföreskrifna egendomen icke kunna utöfva någon inverkan på beståndet eller beskaffenheten af löftesmannens förbindelse.

I ett gammalt rättsfall från 1700-talet har den åsikten funnit uttryck att en proprielöftesman icke kan vägra betalning på den grund att borgenären, ehuru gäldenären åt honom pantförskrifvit sin fastighet, försummat att utverka inteckning. Förhållandet var följande. Upsala akademi hade vid beviljandet af ett penningelån åt O. Rabenius äskat pant och därtill i skuldebrevet antagit Rabenius' gård i Upsala. För akademins fordran iklädde sig G. Ehrenmalm jämte en annan person solidarisk proprieborgen. Då emellertid akademien underlätit att försäkra sig om panten eller däri söka inteckning, så vägrade Ehrenmalm, hvilken uppgaf sig vid borgens ingående hafva haft berörda säkerhet för ögonen, när han efter Rabenius' död kräfdes för sin borgen, på bl. a. sådan grund betalning. Då akademien härå lagsökte Ehrenmalm, ålade Kgl. Maj:ts Befallningshafvande i Åbo och Björneborgs län Ehrenmalm betalningsskyldighet, men vid sakens behandling i Åbo Hofrätt hänvisades målet (med tre röster mot tre) såsom tvistigt till domstol bl. a. på grund af hvad Ehrenmalm anfört om akademins försummelse att låta inteckna den af gäldenären ställda säkerheten. Kgl. Maj:t åter upphäfde i dom af den 10 april 1778 hofrättens och fastställde Kgl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag. I hofrätten fördes akademins talan af Calonius, som därvid förfäktade åsikter, hvilka gingo ut på ett fullkomligt likställande af proprieborgen och solidariskt medgäldenärskap. Ehuru Calonius sålunda skjuter betydligt öfver målet, och oakadt han här uppträder såsom sakförare, icke såsom vetenskapsman, torde några utdrag ur hans egenhändigt skrifna förklaring till hofrätten icke sakna intresse.¹⁾ Calonius säger: „På hvad sätt Herr Öfverste Lieutenanten (Ehrenmalm) blifvit förmådd att gå i denna Borgen, om det skedd i afseende på den i skuldebrevet omnämnde pantförskrifning eller — — — — det äro omständigheter, som icke höra till ämnet, och dem jag förty utan vidare anmärk-

¹⁾ Akten i målet (Upsala akademi mot G. Ehrenmalm) finnes i svenska krigsarkivet.

ning förbigår. — — — Som nu hufvudgäldenären aldrig kunnat blifva qvitt den förbindelse han genom sin förskrifning sig ådragit, annorlunda än genom eftergift af skulden eller dess betalning; så gäller ock detsamma om Herr Öfverste Lieutenanten. Hvaraf följer att då Academien nu söker betalning, och tillgång dertill hos Herr Öfverste Lieutenanten gifves, någon invändning, hurudan den ock vara må, icke kan vara nog kraftig, att frälsa Herr Öfverste Lieutenanten från den obehaglige skyldighet, att fullt ut gälda hvad han således borgat före. Om derföre Herr Öfverste Lieutenanten försummat att genom pantförskrifningens intecknande skaffa sig säkerhet för sin borgen, så stadnar det för Herr Öfverste Lieutenants egen räckning. Som denna omständighet icke skulle kunnat upphäfva Professoren Rabenii förbindelse att betala skulden om han lefvat och dertill haft utväg, så kan den på alldeles enahanda grund icke eller lända Herr Öfverste Lieutenanten till förmon: och är det för öfrigt icke eller nog begripligt, på hvad sätt det, utan särskildt förbehåll, som nu ej finnes, skulle kunna blifva Academiens sak, att besörja om pantförskrifningens intecknande, då Akademien hade fritt val, att direkte hålla sig till Herr Öfverste Lieutenanten, emot hvilken alla pantförskrifningar och inteckningar i Professoren Rabenii egendom voro både onyttige och onödige.“ Och något längre fram anmärker Calonius hurusom 10: 9 H. B. vore rätta stället för frågan tilläggande: „Deraf hade Herr Öfverste Lieutenanten bordt lära, att han medelst samma sin borgen; iklädt sig i alla afseenden Hufvudgäldenärens person, och öppnat för Kongl. Akademien en ostridig rättighet, att der den så för godt funne, hålla sig blott och bart till Herr Öfverste Lieutenanten om betalning för sin fordran.“

Ännu må följande finska rättsfall anföras.¹⁾ J. Kärkkönen uthäandigade till Savolainen eller order en den 6 april 1892 daterad skuldsedel å 10,000 mark. Å skuldsedeln var

¹⁾ Se målet Handelshuset Savolainen & Co mot M. Ryhänen m. fl., ref. i J. F. T. Bil. 1898 s. 29 b.

samma dag tecknad först en solidarisk proprieborgensförbindelse af M. Ryhänen, M. Niiranen och L. Tikkanen samt därefter en pantförskrifning i hvilken 24 gäldenären tillhöriga mejerier pantförskreftvos till borgenären. Sedan i gäldenärens emellertid uppkomna konkurs å ifrågavarande fordran blott en mindre del utfallit, sökte borgenären återstoden af löftesmännen. Desse invände att de iklädt sig borgen endast under förutsättning att den till säkerhet för skulden jämväl utlofvade och borgenären sedan äfven tillförsäkrade panträtt i gäldenärens mejerier skulle komma till stånd och den pantförskrifna egendomen i främsta rummet användas till gäldens betalning, men att borgenären underlåtit att vidtaga för panträttens stiftande nödiga åtgärder. Häradsrätten förkastade i utslag af den 23 oktober 1895 käromålet på de af svarandena framställda skälen. Hofrätten lät i dom af den 19 december 1896 bero vid det slut, hvori häradsrätten stannat, emedan i skuldsedeln uttryckligen nämnts att borgenären för löftesmännens fredande af gäldenären till säkerhet för skuldbeloppet erhållit i pant 24 mejerier med till dem hörande redskap värda tillhopa 26,400 mark, men borgenären så förfarit, att fordran i gäldenärens konkurs icke blifvit med förmånsrätt utdömd ur den pantförskrifna egendomen. Senaten däremot utlät sig i dom af den 3 mars 1898, att som svarandene (löftesmännen) enligt ordalydelsen i ifrågavarande borgensförbindelse iklädt sig borgen en för alla och alla för en såsom för egen skuld, utan att i borgensförbindelsen ingått något förbehåll därom att löftesmännens betalningsskyldighet skulle vara i någon mån inskränkt med anledning af att i skuldförbindelsen jämväl utlofvats pant för försträckningen, eller att ofvannämnda mejerier, hvilka gäldenären i en å skuldbrefvet efter borgensskriften tecknad förbindelse pantförskrifvit till säkerhet för skulden samt förbundet sig brandförsäkra och hålla i stånd mot det att han finge nyttja dem sig till godo, skulle blifva använda till lånets betäckande, innan löftesmännens ansvarighet inträdde, pröfvade Senaten rättvist, med upphäfvande af hofrättens dom och häradsrättens utslag, ålägga

svarandene att utgifva det fordrade beloppet med afdrag af hvad sökanden erkänt sig under rättegången hafva ur gäldenärens konkursbo uppburit.

F. W. Ekström.

I frågan om växelindossamentet.

Citerad litteratur:

- A. Lüljenstrand*: Om kredit och vaxlar (1880).
R. A. Wrede: Anteckningar enligt Prof. Wredes föreläsningar öfver obligationsrättens allmänna del (1892).
J. W. Chydenius: Om inlag och ombud (1896).
J. Serlachius: Lärobok i obligationsrättens allmänna del (1902).

A. Th. Welin: Handbok i den svenska vaxelrätten (1877).
W. Bergstrand: Kommentar öfver nya vaxellagen (1885).
Hj. L. Hammar skjöld: En tvistefråga i läran om vaxelindossament uti „Tidsskrift for Rettsvidenskab“ 1893 s. 301—337.
C. A. Reuterskiöld: Handbok i svensk privat internationell rätt (1907).

L. M. B. Aubert: Den nordiske vaxelret (1882).

H. O. Lehmann: Lehrbuch des Deutschen Wechselrechts (1886).
R. v. Canstein: Lehrbuch des Wechselrechts (1890).
C. S. Grünhut: Wechselrecht (1897).
K. Cosack: Lehrbuch des Handelsrechts (1898).
H. Staub: Kommentar zur allgemeinen Deutschen Wechselordnung (1901).
J. Stranz u. M. Stranz: Allgemeine Deutsche Wechselordnung. Kommentar. (1902)
F. Meili: Das internationale Civil- und Handelsrecht (1902).
H. Dernburg: Das bürgerliche Recht. (D. II 2 [1906]).
Ch. Lyon-Caen et L. Renault: Traité de droit commercial (D. IV [1893]).
-

Sin kanske största betydelse såsom ett medel egnadt att tjäna det ekonomiska utbytet har växeln vunnit genom indossamentet.

Uppkommet vid tiden omkring år 1600 å Nord-Italiens handelsplatser, har indossamentet efter hand funnit använd-

ning och rättsligt erkännande öfverallt, där handel i större utsträckning idkats. Så äfven i Sverige och Finland. Redan de första här utfärdade stadgandena angående växlar och växelrätt, „Kongl. Maj:tz Wäxel-Rätt och Stadga“ af d. 10. III. 1671, innehåller i art. 13 o. 14 bestämmingar om „Endossement“. Sammanlunda ock Kongl. „Förnyad Wäxel-Stadga“ af d. 21. I. 1748 art. 1 § 3 o. art. 7. I Finland nu gällande bestämmingar i ämnet ingå uti Kejs. „Vexelstadgan för Storfurstendömet Finland“ (K. V. St.) af d. 29. III. 1858, speciellt kap. 3.

Frågan om växelindossamentets rättsliga karaktär samt den rättsliga grunden till de rättigheter och förpliktelser, som härflyta af detsamma, sammanhänger intimt med det allmänare spörsmålet om växels samt växelrättigheternas och växelförpliktelsernas rättsliga natur och grund. Detta sammanfaller åter med den omdebatterade frågan angående hvilken växelteori, som bör anses vara den riktiga. — En skolridt på detta för vetenskaplig tournering omtyckta fält skulle emellertid näppeligen intressera praktiska jurister, flertalet af tidskriftens läsare. Den skall icke håller här prästeras. Den gamla stridsfrågan får hvila i ro. Här fastslås blott axiomatiskt¹⁾ indossamentets karaktär af „accessorisk scripturact“, innefattande en af remittenten eller annan senare, legitimerad växelnehafvare i egenskap af indossant i laga form tecknad öfverlåtelse af växeln till annan, indossaten, indossatarien. Indossamentet har icke utan skäl förliknats vid en tratta, som ansluter sig till hufvudväxeln, och genom hvilken indossanten såsom trassent uppmanar växelgodkännaren eller växelutställaren vid egen växel att erlagga växelsumman till indossaten. Utom tvifvel synes dock stå, att „skriftakten“ ensamt för sig icke grundar rättigheter för annan, utan att därutöfver ännu fordras såsom vanligt vid „scripturobigationer“, att handlingen, hvarå öfverlåtelseanteckningen skett, utgifves och rättsgiltigt förvärfvas. Själfsa skriften tjänar sedan sådan förmedlare af rättigheternas öfvergång.

¹⁾ Anm. Jämf. t. ex. *Serlachius*: s. 150 ff.; *Lehmann*: s. 145—278; *Grünhut*: D. II s. 84; *Cosack*: s. 271—277; *Dernburg*: s. 331—334 jämf. in. s. 276—280; *Staub*: s. 3—8.

Tilläggas bör, att ej blott „skriftakten“ utan också den gjorda anteckningen plägar benämnas indossament, såsom framgår af K. V. St. §§ 10 o. 11.

I

Rätt att medels indossament öfverlåta en växel tillkommer enligt K. V. St. § 10 såväl remittenten som den, å hvilken han indosserat växeln och enhvar, som genom enahanda öfverlåtelse bekommit densamma. Denna rätt tillhör dem oberoende däraf, om tillstånd här till uttryckligen gifvits eller icke. Tvifvelsutan förutsättes härvid dock, det personen ifråga öfver hufvud besitter habilitet att ingå växelförbindelser, såsom ock att den växel, hvars indossering står i fråga, är formellt rättsgiltig.

I afseende å habiliteten gäller, enligt hvad K. V. St. § 79 gifver vid handen, beträffande finsk medborgare alltid finsk lag samt vidkommande utlänning i regeln „den lag, som i hans eget land är gällande“, dock att den, som enligt finsk rätt har habilitet, fastän icke jämlikt eget lands lag, uti Finland eger ingå växelförbindelse, alltså äfven indossera växel med full rättsvärkan härstädes¹⁾. Denna undantagsbestämning afser påtagligen endast att för Finlands vidkommande undanrödja sådana af främmande lag föreskrifna inskränkningar i afseende å växelhabiliteten, som icke äro kända af finsk rätt; näppeligen däremot att inskränka af annat lands rätt beträffande de denna underlydande medgifven habilitet. Här af följer, att, för så vidt det sist antyddas är fallet, icke finsk utan respektive utlännings eget lands lag är normgifvande. — Den omständighet, att i § 79 föreskrifves beträffande „icke finsk medborgare“, det i allmänhet skall gälla lagen i „hans eget land“, synes angifva att härmed åsyftas, icke *lex domicilii*, utan *lex civitatis*. Likväl lär böra såsom undantag medgifvas, att i afseende å den, som i stat, hvarest han ej är medborgare, drifver laga näring t. ex. i egenskap af köpman enligt i denna stat gällande rätt och

¹⁾ Anm. Reuterskiöld: s. 115; Meili: D. II s. 321 ff.

just på sådan grund jämlikt denna där har växelhabilitet, måste samma lag gälla — icke hans hemstats måhända annat stadgande lag —, för så vidt växelförpliktelse betingas af yrkesdriften och ingås inom den ifrågavarande staten; alltså i detta undantagsfall en tillämpning af grundsatsen *lex loci actus*.

Vidkommande formen¹⁾ för växeltransaktion gäller jämlikt K. V. St. § 80, att *lex loci actus* är behörig med den inskränkning likvisst, att utom Finland i enlighet med finsk rätt företagen åtgärd alltid är rättsgiltig i Finland.

Den fråga har blifvit framkastad, om cessionarie är berättigad att med växelrättslig värkan indossera en å honom cederad växel²⁾). Med hänsyn till K. V. St. §§ 10 o. 35 synes svaret böra gifvas nekande.

Däremot måste utan tvifvel arftagare efter remittent eller indossat⁴⁾ tillerkännas rätt att indossera en den af lidna tillhörig växel, om ock detta ej blifvit särskildt framhållet i K. V. St. Sammalunda äfven konkursförvaltare beträffande växel, hörande till konkursboet, vare sig konkursgäldenären eller konkurs-boet eller -förvaltningen enligt växeln framstår såsom remittent eller indossat⁵⁾. Likställd härutinnan med konkursförvaltare synes böra vara vid exekution jämlikt U. L. tillsatt syssloman, för så vidt den ifrågevarande växeln själf tydligen angifver remittenten eller indossaten såsom sådan i dennes egenskap af egare till den syssломannens förvaltning underkastade egendomen. Där emot kan den, som exekutivt försäljer utmätt växel, icke anses berättigad att till köparen indossera växeln⁶⁾. Likvisst torde

¹⁾ *Anm.* Jämf. *Reuterskiöld*: s. 116 ff.; *Meili*: D. II s. 331 ff.

²⁾ *Anm.* Jämf. *Grünhut*: D. II s. 108 ff.; annorlunda dock *Staub*: s. 52.

³⁾ *Anm.* Frågan afser klarligen alls icke det fall, då cedenten i grund af ett icke ifyllt blancoindossament innehar växeln och utan vare sig indossament- eller annan öfverlåtelse-anteckning å växeln öfverlåter den. I dylikt fall erhåller ju nämligen växelförvärfvaren ställning af växelindossat i grund af blancoindossamentet.

⁴⁾ *Anm.* *Grünhut*: D. II s. 110; *Staub*: s. 52 o. 107.

⁵⁾ *Anm.* *Staub*: s. 12.

⁶⁾ *Anm.* *Serlachius*: s. 157.

honom böra tillerkännas rätt att utan transportanteckning å växeln öfverlämna denna till köparen, ifall gäldenären i grund af ett icke ifyllt blancoindossament erhållit och innehafvats densamma, hvarigenom köparen, såsom den efterföljande framställningen skall visa, komme att erhålla ställning af behörigen legitimerad indossat.

Eger den, som till följd af s. k. återgångstalan anställd mot honom inlöst växel, indossera denna? Han framstår icke enligt växelbrevet såsom indossat. Han har ej ens alltid tidigare innehafvats ställning af växelöfverlåtare; — t. ex. den, som efter nödfallsadress eller växelgäldenär till heder infriat växelförbindelsen. Emellertid eger den, som uti återgångsväg inlöst en växel, jämlikt uttrycklig föreskrift i K. V. St. §§ 45 o. 58 af växelinnehafvaren, borgenären utfå växeln. Han innehar sålunda utan tvifvel växeln såsom i kraft af bestämning i K. V. St. behörig växelegare. Häraf torde ett jakande svar å den framkastade frågan motiveras⁷⁾).

Någon inskränkning med afseende å rätten att medels indossament öfverlåta en växel till den person, öfverlåtaren finner för godt, uppställes icke direkt af lagen. Tvärtom angifves en oinskränkt frihet härutinnan genom stadgandena i K. V. St. § 10, att remittent eger växeln „på annan öfverlåta“, och § 12 att växel „kan öfverlåtas äfven till trassenten, trassaten eller föregående indossant och af desse ytterligare till andre“. Om också växelstadgan icke själf uppställer några särskilda inskränkningar beträffande rätten att indossera en växel, gifver den dock såväl trassenten som hvarje indossant rätt härtill. I sista mom. af § 10 heter det nämligen: „Har trassenten i själfva växeln genom orden „ej till order“ eller annat uttryck af lika betydelse öfverlåtande deraf förbjudit, medför indossament, som ändå sker, ingen växelrätt“. I § 14 säges åter: „Innehåller ett indossament uttryckligt förbud mot växelns vidare

⁷⁾ *Ann.* Staud: s. 105 ff.

⁸⁾ *Ann.* Hvad betydelse den omständighet eger, att växeln är protesterad eller præjudicierad, detta skall beröras längre fram.

öfverlåtande och sker öfverlåtelse ändå af den, som vexeln med förbud erhöll; hafve efter honom följande innehafvare ej vexelrätt mot den öfverlåtare, som förbudet gaf". Här af framgår, att om ock indossant, genom att i indossamentet intaga ett förbud mot växeln vidare öfverlåtande, icke kan betaga indossat rätt att med växelrättslig värkan vidare öfverlåta växeln, så förorsakar dock ett dylikt af honom meddeladt förbud en viss inskränkning i den rättsliga värkan af senare indossament.

Kan en växel indosseras å flere personer samfäldt? I K. V. St. talas visserligen endast om indossament lydande å en person, men å andra sidan ingår i densamma håller intet förbud emot slik indossering. Säkert är ock, att växlar i praktiken stundom sålunda öfverlåtits. Sådana fall äro t. ex. de, då växel indosserats å sterbhus. Och då numera inom vetenskapen öppet bolag tämligen allmänt fränkännes egenskapen af juridisk person, och bolagets förmögenhetsmassa fattas såsom en förmögenhetskomplex, i hvilken bolagsmännen hafva en sameganderätt,¹⁾ så måste väl äfven en å ett öppet bolag indosserad växel anses såsom medels indossament öfverlåten å ett flertal personer. — Den åsikt, som sålunda gifver ett jakande svar på den framkastade frågan, saknar icke håller inom den utländska litteraturen i ämnet sina försvarare. Så t. ex har med hänsikt till tysk växelrätt den mening uttalats,²⁾ att nu ifrågavarande form af indossering vore möjlig antingen sålunda, att indossaterna därigenom blifva solidariskt berättigade till växelfordran, eller på så sätt att de blott samfäldt kunna förfoga öfver densamma.

Detta spørsmål leder öfver till frågan om den rättsliga möjligheten af en växels delvisa-indossering.

Härvid bör man först beakta, att i fall en växelgäldenär med stöd af § 39 i K. V. St. icke erlagt hela den till betalning förfallna växelsumman, utan allenast därå gjort

¹⁾ *Anm. J. Serlachius*: Äro bolag juridiska personer? i J. F. i F. t. 1898 s. 421 ff. särsk. s. 446.

²⁾ *Anm. Staub*: s. 50.

afbetalning, hvilken af växelborgenären å växeln kvitterats, så måste utan tvifvel den sistnämnda tillerkännas rätt att vidare indossera växeln till dess ännu oguldna del.

Då ¹⁾ emellertid i detta speciella fall växeln framstår såsom i anseende till den afbetalade delen upphäffen, och förty hvarje öfverlåtelse af densamma såsom en öfverlåtelse af hela växeln, så vidt denna ännu fortbestår, så kan svaret i detta specialfall icke utan vidare anses vara bindande för spörsmålet i hela dess vidd. Under det också att frågan med hänsikt särskildt till berörda fall tämligen enhälligt bejakas, har spörsmålet om giltigheten af en växels delvisa-indosserande i öfrigt, åtminstone i Tyskland, framkallat betydande meningsskiljaktighet. Å ena sidan har man, ²⁾ utgående däriifrån, att den tyska växellagen icke genom något direkt stadgande förbjuder nu ifrågavarande slag af växelöfverlåtelse, på grund af medgifvandet i samma lag, att en växelgodkännare kan inskränka den af honom gifna accepten till viss del af växelsumman, äfvensom värkställa afbetalningar å växeln, med särskildt åberopande äfven af ofvan relaterade speciella fall, ex analogia dragit den slutsats, att en växel städse borde kunna indosseras äfven blott till viss del. Såsom ytterligare skäl har för denna åsikt anförts därjämte bland annat, att, då en gång en växel kan indosseras å ett flertal personer sålunda, att dessa varda „pro indiviso fordringsegare“, så synes håller icke oberättigadt att medels indossering skapa ett antal „pro diviso fordringsegare“. Gent emot denna mening har emellertid framhållits, ³⁾ att den omständigheten, att en acceptant berättigats inskränka sitt godkännande till en viss del af växelsumman, samt värkställa afbetalningar å densamma, innebär en rätt för växelgodkännaren, men att däraf ingalunda kan anses härflyta en befogenhet för andra att af växelgäldenär fordra ett slikt förfarande, hvilket dock blefve en nödvändig konsekvens däraf, att en växels delvisa-indossering tillåtes. Där-

¹⁾ *Anm. Grünhut*: D. II. s. 157.

²⁾ *Anm. Lehmann*: s. 491 ff; *v. Canstein*: s. 299 ff.

³⁾ *Anm. Grünhut*: D. II. s. 154 ff; *Staub*: s. 50.

hos har påpekats, att växels öfverlåtande medels indossament innefattar dess öfverlåtande med all ur växelbrevet härflytande rätt, äfvensom att de befogenheter, hvilka innehålla i en växel, äro med själfva urkunden förknippade, hvarför, och då denna icke kan å flere händer delas, en växels delvisa indosserande vore stridande mot dess egen natur. — Dessa motskäl måste tillerkännas en ganska afgörande betydelse äfven vidkommande finsk rätt. Ifrågasätts kan dessutom, huruvida ej stadgandet i § 38 af K. V. St., att växelgäldenär ej är förbunden erlægga betalning, där ej växeln till honom kvitterad aflämnas, eller där växeln är utfärdad i flere exemplar, det exemplar, hvarå godkännandet skrivits, ställer hinder i vägen för en växels delvisa-indossering. Man tänke sig t. ex., att en vid uppvisandet betalbar växel, lydande å 300 mark, sedan densamma blifvit accepterad, indosseras i tvänne delar till personerna A., B. och C., enhvar del lydande å 100 mark, af hvilka A. bekommer den å hvilken godkännandet tecknats. Då enligt sist åberopade lagrum växelgäldenär emellertid ej är skyldig erlægga betalning, med mindre han erhåller behörigen kvitterad den i A's värjo befintliga växeln, så blefve B. och C. i utöfningen af den rätt, dem genom indosseringen tillförsäkrats, beroende af A. Visserligen kunde dem måhända med tillämpning af § 67 i K. V. St. tillerkännas rätt att af A. fordra utlämnandet af originalväxeln, men därmed vore dock, fränsedt att denna paragraf ingalunda egentligen åsyftar detta fall, förenade omgångar och tidsutdrägt. — Man har visserligen för sådan händelse anvisat¹⁾ följande förfarande. Så snart exempelvis B., visande sig vara behörigen legitimerad innehafvare af en del af sigtväxeln, fordrade betalning af växelgodkännaren, hvarigenom växeln i sin helhet borde anses förfallen till inlösen, vore denne skyldig erlægga den fordrade delen af växelsumman samt tillika förpliktigad för A's och C's räkning deponera den återstående delen. Detta förfaringssätt synes emellertid icke vara förenligt med det tämmeligen kategoriska innehållet af åberopade § 38.

¹⁾ *Ann. v. Canstein*: s 300.

Är en växels öfverlåtande medels indossament på något sätt bundet vid viss tidpunkt? Denna fråga sammanfaller praktiskt i hufvudsak med spörsmålet, om en växel får indosseras, äfven sedan den förfallit till betalning. I Finland gällande växelstadga gifver härom icke några föreskrifter. Med afseende fästadt å utländsk — exempelvis tysk — växellag (§ 16 m. 2) torde man dock böra hålla före, att en växel kan indosseras äfven efter förfallodagen,¹⁾ om ock värkan af slik öfverlåtelse ställer sig något olika än påföljden af en före förfallotiden skedd indossering; en fråga, som i annat sammanhang senare skall upptagas till behandling. Domstolspraxis i Sverige, hvarest gällande växellag ej håller innehåller någon bestämning uti nu ifrågakomna hänseende, visar ock, att man där ansett en efter förfallodagen skedd indossering giltig²⁾.

Här har hitintills blifvit förutsatt, att växel genom indossament öfverlåtes annan till ego. Emellertid omtalar K. V. St. § 15 äfven ett annat slag af växelindossering, som för indossaten allenast medför rätt att å indossantens vägnar vidtaga åtgärder till växelrättens bevarande, att utsöka och uppbära växelsumman. Och ehuru i vår inhemska växelstadga icke influtit några bestämmningar, som skulle besvara frågan, huruvida en växel äfver kan indosseras blott för att tjäna såsom pant eller annan säkerhet eller för andra ändamål, så lär man väl dock i enlighet med utländsk växelrätt och doktrin³⁾ äfven vidkommande finsk rätt få anse sådant tillåtet.

Tilläggas må här ännu, att K. V. St.'s bestämmingar angående rätten att indossera väl äro af tvingande karaktär så till vida, att rättssatsen „förord bryter lag“, icke har tillämpning i afseende å dem. Enskild eger ej dispositionsrätt härvidlag. Emellertid äro dessa stadganden ej absoluta

¹⁾ *Anm. Jämf. Serlachius: s. 158. Annorlunda Liljenstrand: s. 130.*

²⁾ *Anm. K. M. utsl. Holm: Nytt Juridiskt Archiv 1894 n:o 37 Jämf. ock Aubert: s. 140 ff.*

³⁾ *Anm. Staub: s. 53.*

ända i den utsträckning, att hvarje åsidosättande af dem skulle göra hela växeln ogiltig. Detta är icke ens fallet med senare växelförbindelser. Tvärtom stadgas i § 91, att äfven om å växel förekomma falska underskrifter eller underskrifter af personer, som icke hafva växelhabilitet, detta likväl ej betager de växelgäldenärer, hvilkas underskrifter äro äkta, och som hafva slik habilitet, växelrättslig ansvarighet.

II.

Den form, ett indossament bör iklädas för att ega laga giltighet, angifves i K. V. St. § 11. Här göres skillnad emellan fullständigt eller namn-indossament å ena sidan samt blancoindossament å andra sidan.

Till först må härvid framhållas, det hvarje indossament, till hvilketdera slaget det än må vara att hänföra, bör skriftligen affattas.

Beträffande sedan särskildt namnindossamentet bestämmes, att detsamma skall tecknas antingen å själfva växeln eller på en afskrift af densamma eller också å ett vid växeln eller afskriften häftadt blad, allonge. Härjämte stadgas, att namnindossamentet skall innehålla indossatens namn och indossantens namnteckning.

Ett så kalladt blancoindossament åter kan utgöras af, såsom i oberopade paragraf säges: „indossantens blotta namnteckning på vexelns baksida“. Häraf kunde möjligen synas följa, att blancoindossament icke finge tecknas å en växelcopia. Om dock i betraktande tages jämväl innehållet i K. V. St. § 66, hvarest säges: „Hvarje på vexelafskrift befintlig originalöfverlåtelse förbinder indossanten till enahanda ansvarighet, som om den vore på originala vexeln tecknad“, så torde förstberörda stadgande icke kunna tolkas vidsträcktare än såsom ett förbud mot tecknande af blancoindossament å en växels framsida; föreskrifvet, enär en därstädes befintlig namnteckning allmänneligen fattas såsom vexelaccept. Såsom ett giltigt indossament lärers äfver ett

blancoindossament därför böra anses, vare sig att detsamma tecknats å originalväxeln baksida, å en afskrift af växeln eller ock å ett vid någondera af dessa fästadt blad; en slutsats, som äfven praxis allmänt tillämpar.

För det fall, att ett indossament tecknas å en afskrift af växeln eller å allongen, bör man äfven beakta innehållet i K. V. St. § 65. Här föreskrifves nämligen, att, då afskrift af en växel tages i ändamål att medels tecknande af indossament å afskriften öfverlåta originalväxeln, i copian bör införas å själfva växeln redan befintliga öfverlåtelser och anteckningar samt anmärkas, huru långt den utgör afskrift och hvar originala öfverlåtelserna vidtaga, äfvensom slutligen hos hvem originalväxeln finnes. I slutet af samma paragraf tillägges dock, att sistnämnda omständighets utslutande ej beröfvar behörigen indosserad afskrift dess växelkraft, hvaraf synes e contrario kunna slutas, att, ifall öfriga i paragrafen uppräknade omständigheter från afskriften bortlämnas, densamma icke kan med växelrättslig värkan indosseras.

Ifrågasätts kunde, huruvida ej ett indossament för att ega rättslig giltighet äfven borde vara dateradt och innehålla upplysning om indossantens boningsort. En uppgift om tiden, när indossamentet blifvit tecknad, hade betydelse särskildt vid pröfning af öfverlåtelseräckans kontinuitet, äfvensom då afgöras skall, om växeln indosserats före eller efter det densamma förfallit till betalning eller blifvit protesterad, eller då tilläfventyrs indossamentets förhållande till annan vid viss tidpunkt fästad omständighet skall bestämmas. Ehuru å dessa grunder indossamentets dagtecknande i praktiken icke torde vara ovanligt, kan detta dock, enär K. V. St. icke påbjuder sådant, ej anses oafvisligen nödvändigt. Man torde vid afgörandet af frågan, om dateringens betydelse för öfverlåtelseanteckningens giltighet beträffande finsk rätt kunna instämma till och med i de konsekvenser, för tysk rätts vidkommande¹⁾ dra-

¹⁾ Anm. *Lehmann*: s. 482 a. b 1; *Grünhut*: D. II s. 112 a. 5; *Staub*: s. 49.

gits, nämligen att, där ett senare indossament bär ett tidigare datum än ett förut stående sådant, indossamenträckan därigenom dock ej blifvit afbruten samt att ej ens ett fullkomligt omöjligt datum förtager indossamentet dess växelrättsliga kraft.

Spörsmålet, om det är nödvändigt, att indossantens boningsort angifves i indossamentet, bör på samma grund som frågan om dateringens nödvändighet besvaras nekande. Såväl den i Tyskland gällande „Allgemeine Deutsche Wechselordnung„ af 1869 (§ 45) som den i Sverige gällande „Vexellagen“ af 1880 (§ 45) ålägga växelborgenär, den där för bristande betalning ernar väcka återgångstalan mot någon af sina förmän att, efter anmäld protest, därom meddela skriftlig notifikation åt den honom närmaste växelgäldenären, hvarvid i den svenska vexellagen uttryckligen finnas tillagda orden: „vid hvars namn å vexeln uppgift om ort finnes“. Häraf kan slutas, att såväl tysk som svensk växellag förutsätta, att en uppgift angående indossantens boningsort kan inflyta i indossamentet, ehuru detta ej uppställts såsom en oafvislig fordran. Då emellertid den finska växelstadgan icke känner till slik notifikationsplikt, ty framstår det svar, här gifvits, beträffande finsk rätt så mycket mera befogadt. Å andra sidan bör dock beaktas, att, ifall uti ett indossament till underlättande af berörda äfven i Finland i praktiken ofta förekommande notifikation influtit en upplysning angående indossantens boningsort, detta ingalunda har någon menlig invärkan å indossamentets giltighet, ej ens om uppgiften senare befunnes icke vara med verkliga förhållandet öfverensstämmande.

Beträffande i öfrigt hvilken affattning ett indossament bör hafva för att ega full rättskraft, har lagstiftaren lämnat sedvänjan frihet att inom de gränser, för hvilka här tidigare redogjorts, uppträda normerande. Det är därför med ledning af K. V. St. § 11, gängse språkbruk och tilläfventyrs bruklig fackmannaterminologi det i hvarje konkret fall skall afgöras, huru en växelöfverlåtelse bör stiliseras, äfvensom huruvida en tecknad öfverlåtelse innebär en sådan medels indossament eller ej.

Blancoindossamentet har af lagstiftaren erkänts såsom en öfverlåtelseform främst kanske, emedan detsamma, tack vare sin ytterst enkla beskaffenhet, är synnerligen väl egnad att underlätta växelöfverlåtelsen. Om emellertid en person, som på grund af ett blancoindossament blifvit innehafvare af en växel, af en eller annan orsak icke skulle önska begagna sig af samma form för växelns vidare öfverlåtande, så stå honom härvid tvänne utvägar öppna. Antingen kan han genom att efter blancoindossamentet teckna ett namnindossament med afseende å växelns öfverlåtande införa eller återinföra denna senare öfverlåtelseform, eller också kan växelinnehafvaren, genom att ifylla blancoindossamentet, göra detta till ett å viss person lydande indossament. Dock har han ej dymedels bundit tilläfventyrs förekommande senare indossanter vid viss öfverlåtelseform.

Under det att t. ex. „Allgemeine Deutsche Wechselordnung“ af 1869 beträffande ifyllandet af ett blancoindossament medgifver växelinnehafvare rätt att inskrifva antingen sig själf eller annan person såsom indossat, begränsar den i Finland gällande K. V. St. växelinnehafvares rätt härutinnan därhän, att han eger, såsom i slutet af § 11 säges: „blancoindossament fylla genom insättande af dens namn, till hvilken vexeln vidare indosseras“. Någon som hälst skyldighet hårtill åligger honom dock ej, utan säges det tydligen i samma paragraf, växelinnehafvaren „stående fritt“ att göra det.

En fråga, vid hvars besvarande olika åsikter hafva uttalats, är den, huruvida ett namnindossament kan genom ändring förvandlas till ett blancoindossament. Enighet tyckes nog råda därom, att, ifall en indossat utan tillstånd af indossanten å ett namnindossament, som af denne tecknats, stryker ut indossatens namn och öfriga omständigheter, hvilka framhålla namnindossamentet såsom ett sådant, därigenom icke skapas ett giltigt blancoindossament. Däremot anse somliga¹⁾, att indossanten själf har rätt att utstryka

¹⁾ *Anm. Lehmann: s. 482 a. 2; Grünhut: D. II s. 101 ff; Stranz: s. 65; Dernburg: s. 330.*

transportanteckningen och indossatens namn å ett af honom upprättadt namnindossament och sålunda förvandla detta till ett giltigt blancoindossament. Man tillerkänner äfven indossaten sådan rätt, blott han därtill har tillstånd af den, som tecknat indossamentet; — med afseende å hvilken omständighet indossaten är bevisskyldig.

I motsats härtill hålla emellertid andra¹⁾ före, att hvarken indossanten själf eller indossaten i något fall eger dylik rätt. Konsekvenserna af denna åsikt utsträckas till och med ända därhän, att växelnehafvare på grund af blancoindossament, hvilken behörigen ifyllt detta med ett namn, fränkännes rätt att genom utstrykande af samma namn återframställa ett blancoindossament. Det förefaller dock onekligen, som om detta vore att gå alltför långt och som om den motsatta åsikten sålunda hade mera skäl för sig.

I detta sammanhang kan fråga uppstå därom, huruvida ett blancoindossament, på grund af hvilket en person är rättmätig växelnehafvare, sedan växeln af honom å annan öfverlåtit, utan att något nytt vare sig namn- eller blanco-indossament tecknats, jämväl för den nya växelnehafvaren medför full växelrättslig värkan. Ut i § 36 af den i Tyskland gällande växellagen ingår en bestämning af innehåll, att då ett blancoindossament efterföljes af ett annat indossament, så skall det antagas, att utställaren af det senare förvärfvat växeln genom blancoindossamentet. Här af synes ett bejakande af den framställda frågan följa. Den finska växelstadgan har visserligen ingen fullt motsvarande föreskrift, men då i slutet af förut åberopade § 11 säges, att växelnehafvare stånde fritt att blancoindossament fylla genom insättande af dens namn, till hvilken växeln vidare indosseras, synes just förutsättas ett slikt förfaringssätt. Härvid gäller naturligtvis dock enligt såväl finsk som tysk växelrätt, att den nya indossaten icke i kraft af växelrätt har någon talan emot den eller de öfverlåtare, hvilka icke framgå af öfverlåtelseanteckningarna. — Att indossateu na-

¹⁾ Anm. Bl. a. Staub: s. 56.

turligtvis äfven gent emot dessa eger alla de anspråk, hvilka i följd af öfverlåtelsens art kunna finna stöd i allmän civil- eller kriminal-lag, behöfver väl knappast tilläggas.

I förberörda förhållande finner man ett af blanco-indossamentets företräden framom namnindossamentet. Växel-innehafvare på grund af blancoindossament beredes därigenom möjlighet att med växelrättslig värkan öfverlåta en växel och dock tillika själf undgå den ansvarighet för växels godkännande och betalning, som finnes för växelindossant föreskrifven i K. V. St. § 13, utan att han behöfver enligt stadgande i samma paragraf medels uttrycklig clausul fritaga sig från densamma; — en clausul, hvilken till följd af den förklenande betydelse, som i affärslifvet allmänligen tillägges densamma, ogärna lär användas af affärsmän.

Inom den vetenskapliga litteraturen äro åsikterna divergerande beträffande, huruvida ett växelindossament, som lyder å innehafvaren, är giltigt. Några¹⁾ anse, att ett sådant indossament bör likställas med ett blancoindossament och att där detta af lagen tillåtes, borde förty äfven ett innehafvareindossament tillerkännas full rättskraft.

I motsats härtill hålla andra²⁾ före, att ett innehafvareindossament ingalunda kan likställas med ett blancoindossament, enär det förra just lämnar fullkomligt obesvaradt frågan, huruvida indossanten afsett att upprätta ett namn- eller ett blanco-indossament. Medan ett innehafvareindossament förklarar hvarje innehafvare för berättigad innehafvare, lämnar ett blancoindossament hela frågan, om hvem, som är behörig växelegare öppen; ett förhållande, som gör, att blancoindossamentet i motsats till innehafvareindossamentet städse måste framstå såsom i viss mån ofullständigt. Detta i förening med den omständigheten, att ett blancoindossament alltid, genom att indossatens namn inskrifves, kan förvandlas till ett å viss person ställt indossament, gifver nämligen vid handen, att olikhet emellan inne-

¹⁾ *Ann. Aubert*: s. 123; *Lehmann*: s. 350; *v. Canstein*: s. 228 a. 20; *Stranz* s. 64; *Staub*: s. 20.

²⁾ *Ann. Bl. a. Grünhut*: D. II s. 99 ff.

hafvare- och blanco-indossamenten måste anses föreligga. Till stöd härför framhålles ännu, att äfven om ett innehafvareindossament skulle efterföljas af ett namnindossament, så måste dock hvarje innehafvare af växeln allaredan på grund af det förra framstå såsom en fullt rättmätig innehafvare och därför, ifall denne egenmäktigt skulle stryka ut alla efter detsamma tecknade indossament, dock icke kunna anses göra sig saker till någonting orätt, men att däremot, om ett namnindossament följde å ett blancoindossament, eller ifall ett blancoindossament blifvit ifyllt, så beröfvas senare växelnehafvare möjlighet att med rättslig effekt åberopa sig å blancoindossamentet samt att innehafvaren städse i och för sin legitimation måste kunna framvisa en oafbruten indossamenträcka, hvilken denne icke vore rättsligen befogad framställa genom egenmäktigt företagna utstrykningar och tillägg.

I K. V. St. omnämnas icke andra giltiga former för indossament än namn- och blanco-indossamenten. Därför, och då det knappast kan förnekas, att differenser äfven af en viss betydelse förefinnas emellan innehafvare- och blanco-indossamenten, torde man vidkommande finsk rätt böra instämma i deras mening, som icke tillerkänna ett innehafvareindossament laga giltighet.¹⁾

Kunna till ett indossament med rättslig värkan fogas clausuler af ett eller annat slag? Redan ur den föregående framställningen lærer det jakande svaret framgå.

I K. V. St. § 14 förutsättes, att indossant i ett af honom tecknad indossament med en viss rättsvärkan kan inrycka ett förbud mot växelns vidare öfverlåtande. I närmast föregående paragraf omtalas, hurusom indossant genom uttryckligt förbehåll i indossamentet kan fritaga sig från den ansvarighet, som enligt samma lagrum i annat fall åligger indossanten gent emot indossaten och dennes eftermän. I 2 mom. af § 17 medgifves indossant rätt att vid

¹⁾ *Anm.* Åtminstone en del af härvarande bankinstitut lära icke håller erkänna indossament lydande å innehafvaren såsom giltigt form för växelöfverlåtelse medels indossament.

växel, ställd att betalas vid viss tid efter uppvisandet, uti det af honom tecknade indossamentet utsätta viss förevisningstid. I § 15 säges, att växelinnehafvare kan, genom att uti indossamentet därom intaga en uttrycklig bestämning, begränsa indossatens rätt därhän, att denne icke har eganderätt till den å honom öfverlåtna växeln, utan allenast är befogad såsom syssloman vidtaga särskilda i paragrafen närmare angifna åtgärder. Några andra clausuler med växelrättslig värkan omnämnas icke i K. V. St.

Häri kan man dock ej se ett förbud mot att vidfoga indossament clausuler med civilrättslig innebörd och värkan.

Af hvilket slag ett sådant förbehåll, som göres vid en växels öfverlåtelse, än må vara, gäller såsom allmän regel, att detsamma alltid bör genom en skriftlig clausul uttryckas uti indossamentet, enär förbehållet i annat fall kan tillerkännas rättslig värkan blott inter partes. Dessutom gäller beträffande sådana förbehåll, att de böra vara så affattade, att de icke kunna väcka några som helst tvifvelsmål angående den rätta innebörden. En allmänt godkänd tolkningsregel härvid är den, att presumption städse är för ett fullständigt, oinskränkt indossament.

Slutligen bör i afseende å äfven indossamentets form beaktas K. V. St. § 80¹⁾. Ifall indossamentet tecknats å utländsk ort, skall detsamma alltså betraktas såsom behörigen upprättadt, vare sig detta skett i enlighet med å orten i fråga härutinnan gällande föreskrifter eller med iakttagande af finsk rätt.²⁾

Tilläggas bör slutligen, att K. V. St:s bestämmingar beträffande växelförbindelses form äro tvingande. § 91 har icke afseende å den yttre formen. Ett åsidosättande af stadgandena rörande denna betaga därför den tecknade förbindelsen växelrättslig karaktär.

¹⁾ *Anm.* Tidigare har varit fråga om dess betydelse i afseende å själfva växeln.

²⁾ *Anm.* *Reuterköld:* s. 116; *Meili:* D. II s. 331 ff.

III.

Då fråga är om indossamentets rättsliga verkningar, synes berättigadt att främst beröra spörsmålet om förhållandet emellan inhemsk och utländsk rätt härutinnan.

K. V. St. innehåller icke några stadganden, som skulle angifva, det främmande lag någon gång finge eller borde tillämpas vid pröfning af växelförbindelses, inclusive indossamentet, växelrättsliga verkningar. — Den omständighet, att bestämmingar finnas därom, att utländsk rätt i vissa fall får tillämpas, synes motivera den slutsats, att detta ej är tillåtet i annan händelse. Alltså icke håller i afseende å de växelrättsliga verkningarna af ett indossament. Så snart i Finland ett växelrättsligt anspråk göres gällande, skall således tillämpas finsk lag, oafsedt hvar den förbindelse, hvarå detta stödes, ingåtts; utan hänsikt därtill om härvid följts finsk eller främmande lag, och fastän tilläfventyrs utländsk fullgörelseort skulle aftalats.¹⁾ — Regeln synes enkel, men kan dock föranleda vissa komplikationer. — Man antage t. ex. det fall, att en växel utställes och accepterats i staten A med iakttagande af hvarken där gällande eller finsk lag utan i enlighet med gällande rätt i staten B, samt att växeln därå indosseras till en person i Finland, hvilken sedermera följande formföreskrifter härutinnan i finsk rätt medels indossament öfverlåter den till en annan person härstädes. Fråga uppstår då därom, huruvida detta med iakttagande af finsk lag tecknade växelindossament har full växelrättslig värkan, som i Finland kan göras gällande. Svaret torde böra gifvas nekande. Såsom påpekats äro nämligen stadgandena beträffande växelförbindelsernas form absoluta och deras åsidosättande medför ogiltighet. Indossamentet är åter en accessorisk förbindelse anslutande sig till själfva växeln. Då emellertid denna enligt finsk rätt ej är i behörig form upprättad och sålunda af finsk rätt icke tillerkännes

¹⁾ *Ann.* K. M. utsl. Holm: Nytt Juridiskt Archiv 1879 n:o 147, 1897 n:o 11, 1900 n:o 55, särsk. 1904 n:o 153; Se ock *Reuterskiöld:* s. 115 ff.; *Meili:* D. II a. 334 ff. o. 340 ff.

karaktär af växel, kan tvifvelsutan icke håller accessoriet tillerkännas sådan karaktär. Att det enligt finsk rätt i behörig form tecknade indossamentet, accessoriet skulle kunna gifva hufvudförbindelsen, icke-växeln karaktär af växel låter ju ej tänka sig. K. V. St. § 91 har åter ej afseende å föreskrifter, hvarför ej kan påstås, att indossanten på grund af denna dock vore växelrättsligt ansvarig gent emot indossaten. — Förändrande synes ej håller den omständigheten kunna anses värka, att den ifrågavarande förbindelsen först indosserats till någon i staten B och därefter af denna uti en där tillåten form till indossat i Finland. Visserligen har utan tvifvel det i B tecknade indossamentet därstädes full växelrättslig värkan, ty det ansluter sig till en förbindelse upprättad uti den form lagen i B stadgar för växel, men enligt finsk rätt hänföra sig emellertid samtliga indossament till en förbindelse, som icke är behörigen upprättad. Häraf motiveras det nekande svaret äfven för detta fall. — Tilläggas må, att, därest växeln t. ex. skulle från Finland åter indosseras till en person i B och sedan där göras gällande, samtliga växelförbindelser utan tvifvel därstädes skola anses fullgiltiga. Det låte till och med tänka sig, att finsk indossant — t. ex. om han i B idkar själfständig handelsrörelse eller under vistelse eljes i B — blefve åhvälfd växelrättslig ansvarighet på grund af sitt i Finland med iakttagande af finsk rätt tecknade, men dock ej — enligt hvad ofvan anförts — i Finland växelrättsligt bindande indossament.

Indossamentets växelrättsliga värkan består¹⁾ uti indossantens ansvarsplikt samt indossatens legitimation och själfständiga berättigande. Af dessa påföljder är indossantens legitimation en alldeles väsentlig värkan. De båda andra däremot inträda väl i regeln, men kunna äfven göra det uti inskränkt mått eller till och med alldeles uteblifva.

¹⁾ *Anm. Grünhut: D. II s. 107 ff.*

A.

Vidkommande indossantens ansvarighet stadgas i K. V. St. § 13, att enhvar, som öfverlåter en växel medels indossament, står för växels godkännande och betalning i ansvarighet enligt växelrätt till alla dem, som efter honom blifva där af innehafvare. Genom växels indossering uppkommer sålunda en räcka af personer, hvilka alla tillika med växelutställaren och, sedan växeln blifvit godkänd, acceptanten gent emot sina respektive eftermän åligga anförda ansvarighet och detta enligt § 89 „en för alla och alla för en“. Medan vid cession af en fordran cedenten ansvarar inför cessionarien blott för den cederade fordrans veritas, men icke för dess bonitas, omfattar indossantens ansvarighet den indosserade växelfordrans såväl äkthet som godhet enligt växelbrevet.

Växelgifvare och indossant ansvara, såsom nämnt, först och främst för växels behöriga godkännande. På grund här af eger legitimerad växelinnehafvare jämlikt K. V. St. §§ 26 och 28 rätt att, ifall växeln ej inom laga tid blifvit godkänd, accepten skett med villkor eller förbehåll eller blifvit inskränkt till viss del af växelsumman, eller också om den, som växeln godkänt, innan densamma förfallit till betalning, blifvit försatt i konkurstillstånd eller vid utmätning befunnits sakna tillgång till gälds betalande och icke håller på anfordran förmått ställa antaglig säkerhet för växels inlösande å förfallodagen, efter skedd protest, emot protestbevisets aflämnande af växelgifvare eller hvilken som helst indossant fordra antaglig säkerhet för det behöriga erläggandet af såväl växelsumman som växelinnehafvaren genom det uteblifna, ofullständiga eller värdelösa godkännandet åsamkade kostnader. Likaledes tillkommer enligt 2 mom. i förstnämnda paragraf indossant rätt att, då protest för uteblifvet godkännande skett, emot protestens aflämnande af växelgifvare eller tidigare växelöfverlåtare fordra antaglig säkerhet. Med afseende här på är dock i K. V. St. § 29 föreskrifvet, att säkerhet ej må fordras af indossant, sedan den

blifvit ställd af växelutställaren eller tidigare öfverlåtare, så framt ej den prästerade säkerheten är otillräcklig.

Härvid bör man dock dessutom observera särskilda stadganden i 8 kap. af K. V. St. Enligt dessa är växelnehafvare, då nödfallsadress finnes å växeln tecknad, skyldig att, ifall växeln ej blifvit godkänd af honom, å hvilken den i första rummet är dragen, i och för godkännande presentera densamma inför nödfallsadressaten, vid äfventyr att, om detta underlåtes, växelgifvare och öfverlåtare undgå att nödgas ställa säkerhet för uteblifven accept. Har växel på grund af nödfallsadress blifvit godkänd eller har af annan person trassenten eller någon indossant till heder fullgod accept gifvits, då hafva växelnehafvaren, och de öfverlåtare, som följa efter den, som tecknat nödfallsadressen, eller till hvars heder växeln godkänts, icke rätt till återgångstalan för uteblifvet fullständigt godkännande. Till följd häraf är till bevakande af indossanternas intressen föreskrifvet, att växelnehafvare, där flere nödfallsadressater finnas å en växel angifna, bör vända sig först till den, genom hvilken de flesta öfverlåtare befrias från sin ifrågavarande skyldighet.

Slutligen är i K. V. St. § 27 påbjudet, att växelutställare och öfverlåtare blifva fria skyldigheten att ställa säkerhet, om den, å hvilken en växel är dragen, efter att först hafva vägrat accept, dock sedan, efter anmäld protest för uteblifvet godkännande, accepterar växeln, hvilken accept växelnehafvaren måste antaga, där växeln ännu är i hans värjo, och acceptanten ersätter honom alla protestkostnader. Det samma är ock enligt § 52 förhållandet, då den, å hvilken en växel är dragen, efter tidigare vägrad accept sedermera växelgifvaren till heder godkänner växeln.

Beträffande den ansvarighet för växels betalning, som hvilat å indossant, finnes i K. V. St. §§ 40—43 och 89 föreskrifvet, att växelnehafvare, sedan han å förfallodagen inför den, å hvilken växeln är dragen, eller som vid domicilierad växel däri är anvisad att densamma betala, till inlösen presenterat växeln, samt då betalning inom behörig tid icke följt, däremot protesterat, har rätt att genom an-

ställande af återgångstalan utkräffa växelbeloppet jämte ränta, provision och samtliga växelinnehafvaren till följd af den bristande betalningen åsamkade kostnader, utan afseende å växelöfverlåtelseernas ordning, af enhvar, som för växelns behöriga inlösande står i ansvarighet, särskildt eller af flere samtidigt eller af alla desse i förening. I K. V. St. §§ 44 och 45 är bestämdt, att, sedan växelindossant emot erhållande af växeln tillika med protestbeviset och kvitterad räkning öfver omkostnaderna inlöst återgången växel, han eger rätt att af sina förmän bekomma det belopp han själf varit nödsakad erlägga jämte ränta och provision samt ersättning för alla de kostnader han fått vidkännas.

Likasom vid fråga om en indossants ansvarighet för uteblifvet godkännande bör äfven på tal om hans ansvarighet för bristande betalning beaktas bestämningarna i 8 kap. af K. V. St. Här föreskrifves nämligen, att växelinnehafvare, då nödfallsadress eller accept till heder finnes tecknad å en växel, som för bristande betalning protesterats, är skyldig att jämväl inför nödfallsadressaten eller den, som annan till heder accepterat växeln, till inlösen förete densamma jämte protestbeviset, vid äfventyr att, om detta uraktlåtes, eller om växelinnehafvaren vägrar att af någon af desse emottaga erbjuden betalning — hvarvid gäller, att, om flere därtill förklara sig villiga, den, som gör det för växelgifvaren, och därefter den, som gör det för äldre öfverlåtare, skall hafva företräde —, så varda de växelgäldenärer befriade från sin nu ifrågavarande ansvarighet, hvilka, ifall icke växelinnehafvaren låtit sådan uraktlåtenhet eller vägran komma sig till last, hade därifrån befriats. Om emellertid någon på grund af nödfallsadress eller annan till heder erlagt växelsumman jämte alla omkostnader, så äro såväl växelgifvaren som alla öfverlåtare till och med den, för hvars räkning betalningen skett, gent emot honom ansvariga å enahanda sätt som inför behörig växelinnehafvare. Dock är med afseende härå ännu påbjudet, att, ifall någon mellankommit med betalning, ehuru annan, enligt hvad ur protesthandlingarna framgår, därtill bort hafva företrädesrätt, alla de växelgäldenärer undgå ansvarighet mot den,

som erlagt betalningen, hvilka skulle hafva blifvit från betalningsskyldighet befriade, om den, som därtill i första rummet varit berättigad, fått uppfylla sitt betalningsanbud.

Fråga om växelöfverlåtares ansvarighet ega jämväl bestämningarna i K. V. St. §§ 75 och 76 betydelse. Där stadgas nämligen, att, om innehafvare af en för bristande betalning protesterad växel eller öfverlåtare, som inlöst slik växel eller för sådan blifvit sökt, ej inom de i samma lagrum angifna tiderna mot trassent och tidigare öfverlåtare bevakat sin talan, desse varda fria den ansvarighet dem i motsatt fall enligt växelrätt ålegat. Härvid gäller dock jämlikt K. V. St. § 77, att, i händelse växelgäldenärerna äro flere, och fordringsägare försummat sin talan blott mot en del af dem, allenast desse blifva från sin växelrättsliga ansvarighet befriade.

För det fall, att å en växel funnes falska namnteckningar eller underskrifter af personer, de där ej hafva växelhabilitet, bestämmer K. V. St. § 91, att detta icke medför upphäfvande af den växelrättsliga ansvarighet, som hvilat å de öfverlåtare, hvilka äro berättigade att ingå sådana aftal, och hvilkas namnteckningar äro äkta. Detta stadgande bör utsträckas ända därhän, att, om ock växelutställarens eller acceptantens namnteckning vore falsk, eller om desse saknat antydde befogenhet, detta dock ej fritager öfverlåtare, som hafva sådan habilitet, eller hvilkas underskrifter äro äkta, från växelrättslig ansvarighet.¹⁾

Det har framhållits, att, då en växel indosseras, kan indossamentet tecknas äfven å en afskrift af växeln. Till följd häraf vore det tänkbart, att en och samma växel medels indossament å skilda copior öfverlätas till flere olika personer. Hvilken ansvarighet ålåge då öfverlåtare? Däraf att enligt K. V. St. växelgäldenär icke är skyldig infria växeln, med mindre den lämnas till honom behörigen kvitterad i original, följer, att växelgäldenär icke kan tagas i anspråk för gäldande af växelsumman mera än en gång. Dock torde det få anses oomtvistligt, att den indossant, som

¹⁾ *Ann.* Så t. ex. *Grünhut*: D. II s. 114 ff; *Staub*: s. 178 ff.

till olika personer öfverlåtit samma växel, emot sina eftermän å enbvar af de olika växelafskrifterna står i full växelrättslig ansvarighet såsom äfven hvarje senare indossant gent emot sina på grund af samma växelcopia som han själf legitimerade eftermän.¹⁾

Det har ock påpekats, att en växelnehafvare eger full frihet att indossera växeln äfven bakåt till hvilken som helst af de å växeln förut förekommande personerna. Härigenom kommer emellertid den, till hvilken växeln sålunda öfverlåtes att stå såväl såsom växelborgenär gent emot samtliga sina förmän som tillika såsom växelgäldenär emot de af dem, hvilka i förhållande till hans tidigare plats å växeln framstå såsom hans eftermän. Här föreligger således ett fall af confusion. Till följd af denna varda alla de af växelnehafvarens gäldenärer, i förhållande till hvilka han själf till följd af sin tidigare ställning är växelgäldenär, befriade från sin växelrättsliga ansvarighet emot honom. Dock är denna deras befrielse icke definitiv. Om nämligen växeln vidare indosseras, åligger dem åter gent emot alla följande indossater full växelansvarighet.²⁾

Ehuru ansvarigheten för en växels godkännande och betalning i regeln åligger hvarje växelöfverlåtare, kan dock jämlikt K. V. St. § 13 indossant genom uttryckligt förbehåll uti indossamentet fritaga sig från densamma. Själffallet värkar dylikt förbehåll icke inskränkande å hvarken tidigare eller senare öfverlåtares ansvarighet.

Om indossant med stöd af K. V. St. § 14 medels clausul i ett af honom tecknadt indossament förbjudit växelns vidare öfverlåtande, men växeln dock blifvit indosserad, så undgår han enligt samma paragraf växelrättslig ansvarighet gent emot dem, till hvilka växeln i strid med förbudet indosserats.³⁾ Har sådant förbud tecknats af trassenten, åligger, såsom af K. V. St. § 10 framgår, ingen, som ändå öfverlåter växeln, ansvarighet enligt växelrätt.⁴⁾

¹⁾ *Anm. Grünhut: D. II s. 363 ff; Staub: s. 163.*

²⁾ *Anm. Grünhut: D. II s. 160 ff.*

³⁾ *Anm. Grünhut: D. II s. 92 ff; Staub: s. 60.*

⁴⁾ *Anm. Grünhut: D. II s. 90; Staub: s. 51; jämf. a. 59.*

Ifall indossant, efter det han allaredan indosserat en växel, till det af honom upprättade indossamentet tillägger ett förbud mot vidare öfverlåtelse eller förbehåll om ansvarsfrihet, kan detta naturligtvis icke ega någon betydelse gent emot alla dem, hvilka därförinnan blifvit växelnehafvare. Har återigen senare växelnehafvare å eget bevåg till tidigare indossament gjort slikt tillägg, kan detta ej tillerkännas någon betydelse gent emot dennes förmän. Däremot måste väl förbudet, respective förbehållet tillmätas full kraft och värkan emot den, som sålunda tillagt detsamma och dem, å hvilka växeln därefter indosseras. Ifall tecknad förbud eller förbehåll blifvit, sedan växeln redan öfverlåtit, utstruket, torde det dock böra tilläggas full rättskraft, men bevisskyldigheten härvid åligga indossant, som påstår, att detsamma utan tillstånd utstrukits. Har detta åter skett med behörig indossants begifvande, måste väl det utstrukna förbudet eller förbehållet fränkännas all värkan gent emot samtliga den ifrågakomna indossantens eftermän.¹⁾

Kan en indossant medels förbehåll äfven allenast inskränka den ansvarighet honom i regeln åligger? Då i K. V. St. uti särskilda angifna fall växelgäldenär medgifvits rätt att på sätt eller annat minska sin ansvarighet, synes man berättigad anse, att, för så vidt detta icke uttryckligen tillåtits, sådan rätt icke håller kan honom tillerkännas. I K. V. St. § 17 mom. 2 omnämnes, att indossant genom clausul i öfverlåtelseanteckningen kan inskränka sin ansvarighet för den indosserade växeln med afseende å tiden, under hvilken ansvarigheten skall gälla. I betraktande däraf, att K. V. St. icke uttryckligen medgifvit indossant rätt att äfven i andra hänseenden inskränka sin ansvarighet, torde man således vara berättigad besvara frågan nekande utom för anförda undantagsfall.²⁾

¹⁾ *Ann. Staub:* s. 180 ff.

²⁾ *Ann. Staub:* s. 60.

B.

Indossamentet värkar äfven indossatens legitimation. Härvid¹⁾ kan man skilja emellan formell och materiell legitimation.

1. För att en person skall vara formellt legitimerad egare af en växel, erfordras enligt K. V. St. § 35, att växeln af honom innehafves, och att han, såsom det i paragrafen säges: „genom öfverlåtelse in blanco eller en behörigen sammanhängande och till honom fortgående följd af öfverlåtelser visar sig vara vaxelns rätte ägare“. Den sammanhängande kedja af indossament, hvilken sålunda erfordras, föreligger, då det första indossamentet är af remittenten under-tecknad och ett hvart af de följande af den i föregående öfverlåtelseanteckning namngifna indossaten, äfvensom växel-innehafvaren angifves såsom indossat i det sista indossamentet. Härifrån göres dock en afvikelse i så måtto, att en fortlöpande följd af indossament anses föreligga, ehuru den icke synligt framstår, äfven då flere blancoindossament följa å hvarandra, eller då ett blancoindossament efterföljes af ett namnindossament, eller också slutligen då det sista indossamentet är en blancoöfverlåtelse.

Där i andra fall sammanhanget emellan öfverlåtelserna icke framstår tydligt, utan en lucka uti indossamenträckan förefinnes, där medför ett senare indossament icke formell legitimation.

Då indossamentet på sätt och vis innebär en ny tratta, genom hvilken indossanten gifver växelgodkännaren i uppdrag att betala växelsumman åt indossaten, kunde man nähända hålla före, att ett indossament, som tecknats å en växel efter en uti öfverlåtelseföljden förekommande lucka, dock borde för senare indossater medföra växelrätt gent emot växelgodkännaren och alla dem, som efter den förefintliga luckan i öfverlåtelseserien indosserat växeln, ehuru regress-

¹⁾ Anm. Grünhut: D. II s. 110 ff.

rätt mot öfriga växelgäldenärer saknades. Indossamentet kan visserligen fattas såsom en ny tratta, men är dock, såsom tidigare blifvit antydt, icke af själfständig natur, utan sluter sig såsom ett accessorium till grundväxeln, hvarför, när sammanhanget emellan denna och indossamentet är afbrutet, det senare icke har växelkraft.

Hvilken betydelse öfverlåtelseernas dagtecknande har för bedömandet af indossamenträckans kontinuitet, därom har tidigare varit fråga, hvarför här nu allenast hänvisas därtill.

I särskilda fall kan tvivel uppstå därom, huruvida indossamenträckan bör anses vara afbruten eller ej. Såsom ett sådant anför Grünhut¹⁾ ur tysk rättspraxis det fall, då på en icke till egen order dragen växel det första indossamentet är upprättadt af trassenten, det andra af remittenten och samtliga därpåföljande sålunda, att de bilda en sammanhängande serie. Grünhut påpekar dock med rätta, att här lika litet, som då t. ex. ett indossament tecknats flere gånger omedelbart på hvarandra, kan anses föreligga något afbrott i öfverlåtelseföljden, ty i först antydda händelse utgör det första indossamentet allenast en betydelselös upprepning af grundväxels innehåll, och i det senare fallet åter kan näppeligen den legitimation, det första indossamentet medför, upphävas af att öfverlåtelseanteckningen upprepats. Denna uppfattning af saken har enligt Grünhut ock af praxis åtminstone i Tyskland godkänts.

I sammanhang med frågan, om hvem, som har rätt att indossera en växel, har allaredan behandlats spörsmålet om en cessionaries samt legitimerad växelinnehafvares arfvinges, förvaltares af legitimerad växelinnehafvares konkursbo och sysslomans tillsatt vid exekution i legitimerad växelinnehafvares förmögenhet rätt härutinnan. Tilläggas bör här dock, att det tillkommer växelinnehafvare — för så vidt sådant ej af själfva öfverlåtelsen framgår — förebringa utredning därom, att, då en person i egenskap af växelegares arfvinge, konkursförvaltare eller vid exekution tillsatt sysslo-

¹⁾ *Anm. Grünhut: D. II s. 112 a. 5.*

man indosserar en växel, denne verkligen varit såsom sådan därtill befogad, vid äfventyr att indossamenträckan eljes måste anses vara afbruten¹⁾

Såsom tidigare i samband med frågan om växelöfverlåtares ansvarighet påpekats, bestämmes i K. V. St. § 91, att å en växel förekommande falska underskrifter eller sådana af personer, de där ej ega rätt att ingå bindande växelaftal, icke lända till förändring af ansvarigheten för de växelgäldenärer, som hafva sådan rätt, och hvilkas namnteckningar äro äkta. Detta stadgande synes förutsätta, att ej håller växelnehafvares formella legitimation genom anförda omständigheter upphäfves.

Ett indossament, som blifvit utstruket eller på något sätt gjordt fullkomligt oläsligt, betraktas såsom icke skrifvet. Detta finnes visserligen ej i den finska växelstadgan, såsom exempelvis i den tyska växelordningen (§ 36),²⁾ uttryckligen bestämdt, men torde dock få anses vara öfverensstämmande äfven med finsk rätt. Här af följer, att, ifall ett indossament, som ingått uti en serie sammanhängande öfverlåtelser, utstrukits eller oläsliggjorts, indossamenträckan afbrutits. Har en person, som på sätt eller annat kommit i besittning af en växel, men icke genom öfverlåtelseanteckningarna framstår såsom formellt legitimerad, i ändamål att åvägabringa detta, egenmäktigt företagit sig att stryka ut ett eller flere indossament, så har han visserligen gjort sig saker till förfalskning, men denna omständighet upphäfver lika så litet som tillagda falska indossament senare växelnehafvares ur öfverlåtelseanteckningarna härflytande formella legitimation.

Det har nämnts, att en växel kan indosseras äfven å en tidigare indossant. Klart synes härvid vara, att det indossament, på grund hvaraf han tidigare blifvit indossat, eller tidigare blancoindossament, som blifvit ifyllt eller efterföljes af ett annat indossament, icke äro egnade att förskaffa honom formell legitimation. Denna kan härvid åvägabringas antingen genom upprättande af ett nytt å honom lydande indossament eller ett blancoindossament, eller

¹⁾ Anm. Jämf. *Serlachius*: s. 159 a. 1.

²⁾ Anm. *Straub*: s. 103 ff.

också genom att alla de öfverlåtelseanteckningar utstrykas, hvilka följa å ett blancoindossament eller efter det indossament, i kraft af hvilket han första gången förvärfvade växeln.

En tidigare indossant kan emellertid åter blifva innehafvare af en växel, äfven då han till följd af emot honom anställd återgångstalan inlöser densamma. I detta fall framstår han såsom behörigen legitimerad, allaredan genom att han bekommit växeln jämte bevis öfver i laga ordning värkställd eller värkställda protester och kvitterad räkning öfver af honom till växelborgenären erlagda kostnader. Både tysk (§ 55)¹⁾ och svensk (§ 55) växellag medgifva för dylikt fall indossant rätt att stryka ut såväl sin egen som alla efterföljande öfverlåtelser. Därigenom kommer växelnlösaren att äfven genom själfva indossamenten framstå såsom fullt formellt legitimerad växelinnehafvare. Detta stadgande i utländsk lag återfinnes emellertid ej i den finska växelstadgan. Af denna orsak kan dock näppeligen för finsk rätts vidkommande anses utesluten rätten att i berördt fall å antydt sätt framställa växelnlösarens legitimation.

Om en växelindossant, innan protest för uteblifven betalning skett och återgångstalan väckts, af växelborgenär inlöser en växel, måste hans legitimation framställas å något af de sätt, som blifvit angifna i sammanhang med frågan om en indossants legitimation, då växeln till honom ånyo indosseras.

Här har redan påpekats, att det erfordras, för att en person skall vara formellt legitimerad egare af en växel, förutom att han genom en fortlöpande serie af öfverlåtelser framstår såsom sådan, äfven att han kommit i besittning af växeln. Med afscende härå gälla vanliga sakrättsliga normer för lösöreförvärf.

2. När förberörda förutsättningar äro för handen, presumeras innehafvarens materiella legitimation.

Härvid bör ihågkommas, att, enär en växel kan indosseras äfven medels indossamert tecknade å en växelcopia,

¹⁾ *Anm. Staub: s. 105 o. 140.*

det för vinnande af eganderätten till växeln icke är nödigt, att man kommer i besittning af själfva originalväxeln. Dock gäller härvid jämlikt stadgande i K. V. St. § 67, att den, som på grund af en i hans värjo befutlig växelafskrift är växelegare, har rätt att af den, som förvarar originalväxeln, på anfordran erhålla densamma. Denna befogenhet är emellertid icke en rätt ur växeln utan en rätt till växeln i kraft af materiell legitimation.¹⁾

I och med det en person blifvit behörigen legitimerad växelnehafvare, har han förvärfvat rätt till alla ur själfva växeln härflytande befogenheter. Denna rätt vidtager, så snart förberörda förutsättningar äro för handen, men fortfar äfven, sedan växeln vidare indosserats och råkar härigenom blott i ett stadium af hvila, hvarur den vaknar upp, så snart växeln ånyo kommer i förra innehafvarens ego, vare sig genom att till honom ånyo indosseras eller till följd af återgångstalan. Den verkliga innebörden af indossatens rätt framträder tydligt vid jämförelse med en cessionaries. Under det att den sistnämnda genom cessionen erhåller den cederade fordran tillika med alla de rättsliga befogenheter och inskränkningar, hvilka allaredan i cedentens hand voro med densamma förknippade, är indossatens förvärf af själfva växelbrevet visserligen af derivativ art, men däremot är hans förvärf af de befogenheter, hvilka honom ur själfva växeln tillkomma, utaf originär natur. Indossaten inträder således med afseende å sina obligationsrättsliga befogenheter icke uti indossantens rätt utan i den rätt, som ur växelbrevet härflyter.²⁾

En konsekvens häraf är, att växelgäldenär, såsom det säges i K. V. St. § 85: „må ej begagna andra jäf eller invändningar än sådana, som äro grundade på vexels beskaffenhet och i själfva vexelrätten“, dock att honom enligt bestämning i samma paragraf jämväl tillkommer rätt att göra

¹⁾ Anm. Grünhut: D. II s. 122.

²⁾ Anm. Bl. a. Wrede: s. 151 ff. särsk. 155 ff; Serlachius: s. 78 o. 159 ff; Aubert: s. 131 ff.; Lehmann: s. 480; v. Canstein: s. 290; Cosack: s. 261; Dernburg: s. 331 ff.; Stranz: s. 61 ff; Staub: s. 53 ff.

sådana invändningar gällande, hvilka äro beroende på växelgäldenärens „omedelbara förhållande till kåranden“, såsom orden därstädes lyda.

Angående den rätta innebörden af dessa stadganden hafva emellertid mycket olika åsikter uttalats.

Enligt motsvarande lagrum i den tyska växellagen (§ 82) eger växelgäldenär rätt att framställa alla de invändningar, hvilka såsom där säges: „aus dem Wechselrechte selbst hervorgehen oder ihm unmittelbar gegen den jedesmaligen Kläger zustehen“. Ett korresponderande stadgande afseende orderpapper ingår i „Handelsgesetzbuch“ § 364 mom. 2, hvilket såsom belysande citerade stadgande äfven må här anföras: „Dem legitimierten Besitzer der Urkunde kann der Schuldner nur solche Einwendungen entgegensetzen, welche die Gültigkeit seiner Erklärung in der Urkunde betreffen oder sich aus dem Inhalte der Urkunde ergeben oder ihm unmittelbar gegen den Besitzer zustehen“. Med hänsikt till dessa stadganden har man inom den tyska doktrinen¹⁾ gjort skillnad emellan exceptiones in rem eller objektiva invändningar och exceptiones in personam eller relativa invändningar. De förra äro sådana, hvilka, enligt lagens ord, „aus dem Wechselrechte selbst hervorgehen“, hvilka röra den ifrågavarande växelrättsliga förklarings objektiva giltighet, eller som framgå af själfva växelbrevet. Exceptiones in personam eller de relativa invändningarna äro åter sådana, som tillkomma viss växelgäldenär „unmittelbar gegen den — Kläger“, hvilka sålunda kunna göras gällande blott, då växeln är i viss persons hand. Det torde emellertid få betecknas såsom en stadgad rättsuppfattning²⁾ i Tyskland, att dessa invändningar kunna framställas icke allenast emot den växelborgenär, som själf står i det personliga förhållande till gäldenären, hvilket uti invändningen åsyftas, utan äfven

¹⁾ Anm. Bl. a. Cosack: s. 289 ff.; Dernburg: s. 362 ff.; Stranz: s. 239 ff.; Staub: s. 199 ff.

²⁾ Anm. Bl. a. Cosack: s. 290; Dernburg: s. 368; Stranz: s. 208; Staub: s. 175. Jämf. ock Aubert s. 138.

mot de senare växel innehafvare, som med afseende å den samma äro mala fides. Denna rätt utsträckes till och med ända därhän, att dylik invändning anses tillåten äfven emot den, hvars bristande kunskap om och beaktande af den samma kan tillräknas honom såsom grof vårdslöshet. Stöd för denna åsikt har man hämtat ur § 74 i den tyska växelagen. Där stadgas, att växel innehafvare, som enligt bestämmingarna om indossats formella legitimation framstår såsom fullt formellt legitimerad innehafvare, kan tvingas att utgifva växeln, om han, såsom där säges: „den Wechsel in bösem Glauben erworben hat oder ihm bei der Erwerbung des Wechsels eine grobe Fahrlässigkeit zur Last fällt“.

Äfven fransk rättspraxis tillåter växelgäldenär att göra gällande en relativ invändning emot växelborgenär, som ej i återopadt afseende befinner sig i god tro. Till och med den mening har härutinnan uttryckts, att sådant finge ske, så snart blott utredas kunde, att det ifrågavarande befriande förhållandet varit för borgenären bekant vid tiden för indossamentet. Denna åsikt har dock äfven rönt gensaga. Man¹⁾ har nämligen häremot uttalat: „Cette opinion nous paraît contraire à l'esprit de la loi en notre matière; le débiteur est tenu directement envers le porteur et doit le payer, à moins de prouver à la charge de ce porteur, non pas seulement qu'il connu telle ou telle exception dont le débiteur pouvait se prévaloir, mais qu'il est rendu complice d'une véritable fraude destinée à obtenir un paiement qui autrement aurait pu être refusé.“

För svensk rätts vidkommande har Hammar skjöld²⁾ gjort gällande, att stadgandet i Klg. Förordn. „om nya vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall“ af d. 7. V. 1880 § 5 p. 7: „Vexelgäldenär ege begagna endast sådana jäf eller invändningar, som äro grundade på vexelns beskaffenhet och i sjelfva vaxelrätten eller till hvilka han kan vara befogad på grund af sitt

¹⁾ *Anm. Lyon—Caen & Renault* s. 98 ff.

²⁾ *Anm. Hammar skjöld*: särsk. s. 324. Jämf. *Aubert*: s. 138; *Welin*: s. 130 ff.; *Bergstrand*: s. 245 ff.

medelbara förhållande till käranden,¹⁾ väl utesluter användandet af sådana invändningar, som äro grundade utslutande på gäldenärens förhållande till en tidigare växelborgenär. Däremot vore icke sådana invändningar utslutna, hvilka, fastän ej härflytande af växeln eller växelrätten, likväl icke håller äro grundade blott å gäldenärens förhållande till en tidigare växelborgenär eller, om ock ursprungligen beroende å ett slikt förhållande, dock genom någon tillstötande omständighet kunna anses hafva kommit att ingå äfven i gäldenärens förhållande till den nuvarande växelnehafvaren, käranden. Den omständighet, hvilken sålunda kunde öfverföra invändningen, vore, enligt Hammarskjöld, indossatens, kärandens mala fides beträffande densamma. Emellertid håller han äfven före, att ingalunda alla de invändningar, som enligt hans åsikt genom anförda lagrum icke utesluts, kunna af växelgäldenär framställas. Han skiljer härvid emellan sådana invändningar, som stå i ett inre, väsentligt sammanhang med växelfordringen, och hvilka, för att ej gå förlorade och därigenom åsamka gäldenären en rättsförlust, måste göras gällande i samband med växelkrafvet å ena sidan samt sådana fristående invändningar, som gäldenären äfven utan risk af rättsförlust kan underlåta att i växelprocessen framställa å andra sidan. Invändning af det förra slaget tillerkänner Hammarskjöld växelgäldenär rätt att med rättslig värkan göra gällande mot växelborgenär, då denne med alseende å invändningen är i ond tro. Slutligen påpekar han, att vid besvarande af frågan, när mala fides hos växelborgenär bör anses föreligga, beaktas bör § 76 i den svenska „Vexellagen“ af d. 7. V. 1880, hvarest såsom i § 74 uti den tyska växelordningen grof vårdslöshet likställes med ond tro.

I afseende å finsk rätt har den åsikt¹⁾ blifvit uttalad, att uttrycket i K. V. St. § 85: „— sitt omedelbara förhållande till käranden“ skulle åsyfta allenast deliktsförhållanden. Med hänsikt härtill och enär växelförvärf borde bedömas enligt sakrättsliga normer med beaktande särskildt af stad-

¹⁾ Anm. Chydenius: s. 75 ff.

ganden i H. B. XI: 4 och XII: 4 samt S. L. V och XXXII äfvensom S. P. § 11 har sedan den slutsats dragits, att blott den växelgäldenär, hvars förbindelse fått sitt upphof genom ett brott, egde göra gällande invändning och detta allenast mot den växelborgenär, som vid brottets begående varit gärningsman eller varit däri delaktig eller vid sitt förvärf haft skälig anledning misstänka detsamma; dock att växelgäldenär, hvars förbindelse uppkommit genom tjufnad, rån eller utpressning, äfven mot växelborgenär i god tro egde framställa invändning med befriande värkan. Om däremot växelförbindelse icke uppstått genom brott, utan af annan orsak varit från början ogiltig eller blifvit upphäfd — t. ex. betald —, så och enär indossants föryttring ej innefattade brott, och indossat sålunda ej håller varit i sådant delaktig eller haft skälig anledning att sådant misstänka, egde han icke med någon framgång göra gällande invändning emot växelborgenären, indossaten, käranden.

Om sålunda A såsom växelgäldenär hos växelborgenären B inlöser en växel, men B därå, i stället för att öfverlämna den åt A, indosserar växeln till C, och C trots kännedom därom, att A betalt växeln, kräfver den af honom, så skulle A icke kunna göra invändning mot C om skedd betalning; — och dock synes C jämlikt S. L. XXXVIII: 7 förfallen till straff för brott mot A. — (Ifrågasätts kunde kanske dock, huruvida ej B enligt S. L. XXXVIII: 6 vore skyldig till brott och A därför berättigad till invändning emot C.) — Ett annat fall: A har medels våld eller hot af det slag i S. L. XXV: 12 afses, tvungit B att ikläda sig en växelförbindelse att uppfyllas om två månader. B underlåter att om tvånget göra sådan anmälan i U. L. II: 15 stadgas. Växeln indosseras till C under omständigheter, hvilka objektivt bedömda nogsamt synas egnade att gifva C skäl att misstänka förbindelsen uppkommen genom brott. Emellertid kan full utredning icke förebringas därom, att C vid sitt förvärf ej varit i god tro. I detta fall skulle B likvisst med framgång kunna göra gällande invändning emot C. Hade däremot förbindelsen ifråga icke varit en växel, utan annan löpande förskrifning, så skulle jämlikt U. P. § 13 B icke

kunnat göra detta. Växeln vore sålunda uti nu berörda hänseende så att säga svagare än annat löpande skuldebref.

Konsekvenserna uti dessa exemplfall äro icke tillfredsställande.

Med fog synes man för öfrigt kunna ytterligare framhålla, att uttrycket: „— sitt omedelbara förhållande till käranden“ näppeligen får gifvas den inskränkta betydelse, att därmed afsåges endast deliktsförhållanden. Det bör ju nämligen beaktas, det K. V. St. § 85 afser att uttömmande angifva alla de invändningar, hvilka uti „rättegång i vaxelmål“ kunna framställas och leda därtill, att det mot gäldenären gjorda yrkandet på dennes åläggande att erlagga visst belopp alla icke eller blott delvis bifalles. Slik invändning kan hänföra sig antingen till grunden för det framställda krafvet eller ock lämna denna oberörd, men annorledes vara egnad att föra till samma resultat. Af det senare slaget är t. ex. kvittningsyrkandet. K. V. St. § 85 kan icke anses hafva afsatt att från växelprocessen eliminera rätten att framställa kvittningsanspråk. Stadgad praxis tillåter ock detta. Likvisst kan intet deliktsförhållande påstås föreligga, åtminstone icke nödvändigtvis.

Åsikten, att uttrycket „svek“ i H. B. XI: 4 skulle afse att angifva, det ett brott måste föreligga, synes ock kunna bestridas. Det är visserligen sant, att den förvärfvare, hos hvilken fanns „svek“, skulle enligt nämnda lagrum bestraffas med böter, hvilket utvisar, att lagen betraktade hans förhållande såsom brottsligt. Detta torde dock icke vara liktydigt med uttalandet af den allmänna rättssats, att ett af gällande straffrätt känt brott bör föreligga „hos then, som köpte, i pant tog eller gäfvat fick“, för att vindication utan lösen skall få ske i fall, hvarå H. B. XI: 4 och XII: 4 hafva afseende. — Däremot synes berättigadt att i uttrycket „svek“ i H. B. XI: 4 innelägga begreppet „mala fides“, fattadt såsom doktrinen det gör; — ett förhållande hos förvärfvaren, som ådrog honom böter enligt 1734 års lag, om ock icke numera.¹⁾

¹⁾ *Ann. Jämf. Wrede: s. 161 ff.; Serlachius: s. 149, 152 o. 159 ff.*

Vidkommande återigen efter hvilka normer indossatens förvärf skall bedömas, så lärer stå utom tvifvel, att, för så vidt detta beror af växelbrevets utgifvande från gäldenärens och förvärfvande å borgenärens sida, sakrättsliga normer äro tillämpliga. Det förpliktande, grundläggande momentet vid en växelförbindelses ingående är emellertid „scripturacten“. Att i afscende å denna tillämpa uteslutande rent sakrättsliga normer, synes åter icke befogadt.¹⁾ Detta därför icke håller beträffande invändningar hänförande sig till denna.

Samtliga dessa omständigheter berättiga att söka en annan tolkning af K. V. St. § 85.

Härvid bör särskildt beaktas den synpunkt forskaren å den internationella rättens gebit, Meili²⁾, gör gällande, då han skrifver: „Der Wechsel ist ein Stück des nationalen oder vaterlandslosen Rechts und es wäre deswegen unpassend, hier das nationale Recht betonen zu wollen. — — — Es ist gerade auf dem Gebiete des Wechselrechts eine intensive Bestrebung vorhanden, ein einheitliches Wechselrecht zu begründen. Dieser Tendenz ist in der That Beifall zu zollen.“ Samma tanke framlyser ock ur följande af „Der Deutsche Juristentag“ redan 1872 fattade resolution³⁾: „Die Herstellung eines gemeinsamen Wechselrechts der europäischen Staaten und der Vereinigten Staaten von Nordamerika entspricht dem heutigen Stande der Wissenschaft und ist ein Bedürfnis des internationalen Handelsverkehrs und Kredits“. Växels uppgift att i betydande utsträckning förmedla det mellanfolkliga utbytet gifver växelrätten hos hvarje handelsidkande folk internationell bärvidd. I betraktande häraf gäller det för särskildt ett litet folk att, intill dess en internationell växelrätt vunnits, så ordna sin växelrätt samt att i den utsträckning detta blott låter sig göra utan våld å positiv rätt, så tolka och tillämpa sin växelrätt, att största

¹⁾ Anm. Wrede: s. 152; Serlachius: s. 154 ff. Jämf. m. 164.

²⁾ Anm. Meili: D. II s. 312.

³⁾ Anm. Cit. fr. Meili: D. II s. 313.

möjliga öfverensstämmelse ernås med de stora kulturfolkens rätt och praxis härutinnan.

K. V. St. har i de väsentligaste delar — äfven i afseende å dess nu ifrågavarande 85:te § — anslutit sig till tysk växelrätt. Berättigadt synes därför ock vara att jämväl med hänsikt till K. V. St. § 85 beträffande tillåtna invändningar med tysk doktrin göra skillnad emellan *exceptiones in rem* och *exceptiones in personam*. Så ock att hålla före, det växelborgenärs mala fides i afseende å växelgäldenär gent emot någon borgenärens förmån berättigar gäldenären att mot borgenären, käranden göra samma invändning gällande.¹⁾ Det kan så mycket mindre vara stridande mot finsk rätt att härvid lägga afgörande vikt på förekomsten af god tro hos växelborgenären, käranden, som U. P. § 13 — detta lagrum har icke tillämpning å växlar, såsom längre fram skall närmare utredas —, härå baserar gäldenärs rätt att vid kraf på grund af löpande skuldebref vägra betalning.

Till besvarande framträda här emellertid äfven frågorna, när mala fides bör anses föreligga, huruvida medvetande om förefintlig invändning är till fyllest, eller om en positiv afsikt att kränka gäldenärens rätt måste uppvisas; vidare huruvida denna onda tro skall föreligga vid förvärfvet, eller om äfven senare vunnen kännedom om invändningen konstituerar mala fides.

Finsk rätt skyddar i allmänhet förvärf i god tro²⁾ och „mala fides superveniens non nocet“; — H. B. XI: 4 o. XII: 4; e contrario af S. P. § 11; U. B. IV: 3 (U. P. § 13 har näppeligen afsett att härutinnan införa någon förändring). I enlighet härmed är sålunda den omständighet af betydelse, huruvida indossat vid sitt förvärf varit i god tro. Har detta icke varit fallet, tillkommer honom ej annat, än hvad indossanten egt. „Nemo plus juris ad alium transferre potest, quam ipse habet.“ Växelgäldenär får sålunda mot indossat göra gällande äfven invändningar grundade å sitt förhållande till indossanten. Alltså, om t. ex. indossanten innehaft växeln endast

¹⁾ Anm. Jämf. Wrede: s. 162; Serlachius: s. 156, 159 o. 160.

²⁾ Anm. Se t. ex. Serlachius: s. 149, 150, 152 o. 156.

såsom säkerhet för annan förbindelse, ehuru sådant ej framgår af växelurkunden, och han trots detta medels vanligt eganderättsindossament vidare öfverlåter den till annan, som sedan, fastän vid sitt förvärf medveten om dess karaktär af depotväxel uti indossantens hand, utan hänsikt härtill mala fides utkräver växelfordringen enligt växelbrevet, så kan detta kraf mötas med invändning grundad å växelns karaktär af depotväxel från den växelgäldenärs sida, som på grund af sitt förhållande till indossanten kunnat ufvärja kraf af honom medels en exceptio in personam rörande samma omständighet. Enahanda rätt tillkommer växelgäldenär, som till växelborgenär erlagt betalning för växeln. Han har härmed fullgjort sin förbindelse och kan med invändning härom möta senare indossats kraf af samma gäld, ifall denne vid sitt förvärf icke haft god tro. Sammalunda ock om växelgäldenär och växelborgenär emellan kvittning egt rum, men växeln dock därefter vidare indosserats, och af indossat, som vid sitt förvärf icke är i god tro, göres gällande. — Har däremot kvittning icke företagits, ehuru sådan obestriddigen varit möjlig, då fortlevver fordran oförminskad och kan jämväl förtryttas och vidare indosseras. „Quo jure suo utitur, neminem lædit.“ Detta leder till erkännande af det berättigade i den ofvan omtalade inom svensk doktrin gjorda skillnaden emellan invändningar, hvilka stå i ett inre, väsentligt samband med växelfordringen samt måste, för att icke gå alldeles förlorade, göras gällande uti själfva växelprocessen och sådana invändningar, hvilka hafva en så till vida själfständig ställning, att de afse anspråk, som också utom växelprocessen, fristående eller äfven i annat sammanhang, kunna i processuell väg genomdrifvas. Invändningar af det förra slaget hafva afseende på omständigheter, hvilka materiellt, civilrättsligt betaga växelfordringen dess gäldenären förpliktande värkan. De kunna åberopas gent emot indossat, som i afseende å slik omständighet är i ond tro. Så däremot icke invändning af det senare slaget.

Den gensaga¹⁾ göres måhända. att sålunda faktiskt rätten att indossera inskränkes betydligt, utöfver hvad i K. V. St. § 10 säges. — Det bör emellertid beaktas, att detta stadgande har afscende å remittents och senare växelnehafvares formella rätt att öfverlåta växel medels indossament. Frågan rör sig emellertid nu icke härom, utan därom huruvida ett icke-växlerättsligt, vanligt civilt rättsanspråk får göras gällande af växelgäldenär mot formellt legitimerad växelborgenär i ett fall, då, om motsatsen antoges, gäldenären blefve kränkt i sin materiella rätt. Växeln är visserligen en formell, abstrakt förbindelse, som utan hänsikt till sin underliggande materiella causa berättigar den formellt legitimerade innehafvaren. Dess förpliktande värkan bör dock sålunda bindas, att en uppenbarligen annans rätt läderande användning förebygges, för så vidt detta med växels natur kan förenas. Just detta är stadgandets ifråga uti K. V. St. § 85 ratio legis.

I växelprocessen kan sålunda af gäldenär göras gällande omständighet enligt allmänna civilrättsliga grunder egnad att betaga en fordran dess förpliktande kraft; icke blott en sådan, som till följd af dess för uppkomsten och fortbeståndet af fordran essentiella beskaffenhet, utan äfven omständighet, som har sin grund i förhållandet emellan viss växelborgenär och växelgäldenär. Att den befriande omständigheten kan åberopas äfven mot efterföljande växelborgenär, senare formellt legitimerad indossat, beror på dennes bristande goda tro. Materiellt utgör detta en tillämpning af den allmänna, redan ofvan en gång citerade rättssatsen: „Nemo plus juris ad alium transferre potest, quam ipse habet“.

Det anförda ger vid handen, att afgörande vikt är lagd på objektiva synpunkter. Häraf synes följa beträffande när god eller ond tro bör anses föreligga, att afgörande är, icke den omständigheten huruvida borgenär har verklig positiv afsikt att kränka eller ej, utan hans vetskap vid tiden

¹⁾ *Ann.* Jämf. *Hammarssköld*: s. 329 ff.

för förvärfvet om den ifrågavarande omständigheten¹⁾). När åter denna bör anses utredd, när ej, måste bedömas med ledning af allmänna bevisregler och kan blott in concreto bestämmas.

Framhållas må härvid dock särskildt, att i brist på föreskrift i K. V. St. svara emot påpekade stadgande i svenska växellagen § 76 och tyska växelordningen § 74 det för finsk rätts vidkommande icke kan anses berättigadt att med ond tro likställa grof vårdslöshet.

I detta sammanhang framträder ock till besvarande det redan en gång i förbigående berörda spörsmålet, huruvida U. L. II: 15 och U. P. § 13 ega tillämpning äfven å växlar.²⁾ Dessa stadganden hafva karaktär af undantagsstadganden och få såsom sådana icke tolkas extensivt. Vid sådant förhållande och då U. L., enligt hvad framgår af U. L. III: 22 m. 1 — „och är beviset icke vaxel eller löpande förskrifning“ —, ej räknar växeln för en löpande förskrifning, synes ett nekande svar gifvet. Tvifvelsutan är ock detta vida lämpligare i betraktande särskildt af växels internationella uppgift. Önskvärdt och berättigadt måste ju nämligen anses, att en inom viss stat företagen publicationsåtgärd af den art, U. L. II: 15 stadgar, hvilken icke å själfva växelurkunden gifves något uttryck, ej tillerkännes en utöfver samma stats gränser nående rättsvärkan, helst ett motsatt förhållande säkerligen vore egnadt att betaga växeln en väsentlig del af dess betydelse såsom en abstrakt förbindelse förmedlande det mellanfolkliga utbytet.

En annan sak är, att sådan med anledning af tvång eller svek skedd anmälan och publikationen, U. L. II: 15 föreskrifver, kan hafva betydelse vid utredandet af indossats bristande goda tro. Dock bör äfven härvid beaktas, att stadgandena ifråga uti sagda lagrum näppeligen få ens i detta hänseende gifvas någon extensiv bärvidd. För att mala fides skall hållas för utredd, bör därför styrkas, att anmälan eller publicationen verkligt kommit till indossatens kännedom.

¹⁾ Anm. Jämf. *Hammar skjöld*: s. (325 ff.) 328 ff., 331.

²⁾ Anm. Jämf. *Wrede*: s. 163 ff.; *Serlachius*: s. 148 (a. 2) o. 149 (a. 1).

En särställning intager det s. k. procuraindossamentet.¹⁾ K. V. St. § 15 angifver uttryckligen, att detsamma icke medför eganderätt till växeln. Den, som medels slikt indossament erhållit växeln å sig öfverlåten, har den blott till „in casso“. Han är berättigad allenast att utan annat skildt bemyndigande „såsom syssloman vidtaga erforderliga åtgärder till vaxelrättens bevarande samt vaxelsummans utsökande och uppbärande“. Dessutom medför procura-indossamentet rätt att utan särskildt tillstånd medels enahanda indossament å annan öfverlåta växeln. Tvifvelsutan kan dock, ehuruval i K. V. St. § 15 därom intet säges, på grund af §§ 10 o. 14 denna rätt betagas procuraindossat genom uttrycklig clausul uti indossamentet.

Som nämndes förvärfvar procuraindossat icke eganderätt till växeln, utan företräder endast indossanten. En naturlig konsekvens utaf denna indossatens ställning af „syssloman“ är den, att växelgäldenär mot honom kan göra gällande icke blott de invändningar, till hvilka han kan vara befogad till följd af dennes egenskap af „syssloman“ i grund af visst eller vissa procuraindossament, utan äfven de invändningar, utan hänsikt till deras karaktär af exceptiones in rem eller exceptiones in personam, hvilka växelgäldenären egt framställa mot den procuraindossant, som har eganderätt till växeln, d. ä. den sista indossaten i grund af eganderättsindossament.

Stadgandena angående procuraindossament hafva natur af undantagsbestämningar i förhållande till dem om eganderättsindossament. Här af följer jämlikt vanliga tolkningsregler, att de böra tydas restrictivt. För att procuraindossament skall anses föreligga bör äfven därför detta vara uttryckligen uti indossamentet angifvet. Är ej så fallet, skall eganderättsindossament antagas. Detta äfven i den händelse, att ett s. b. tyst procuraindossament måhända är för handen.²⁾ Växelförbindelsernas abstrakta natur och stadgandenas om procuraindossamentet karaktär af undantagsbe-

¹⁾ Anm. Se särsk. *Hammar skjöld*: s. 304 ff.

²⁾ Anm. Jämf. *Hammar skjöld*: s. (307) 332 ff.

stämningar motivera denna slutsats. Indossat i grund af s. k. tysk procuraindossament är sålunda icke uti annan ställning än indossat i grund af vanligt eganderättsindossament. Mot honom kan således icke göras gällande andra invändningar än sådana, som kunna framställas mot hvilken som helst indossat i grund af eganderättsindossament, nämligen förutom exceptiones in rem också exceptiones in personam, d. ä. sådana, genom hvilka viss växelgäldenär på grund af sitt personliga förhållande till viss växelborgenär kan afvärja dennes kraf såsom ock senare indossats, hvilken vid sitt växelförvärf haft kännedom om existensen af det uti invändningeu åsyftade förhållandet.

Det har här tidigare blifvit nämnt, att, ehuru den finska växelstadgan icke uttryckligen medgifver, att en växel får indosseras äfven sedan den förfallit till betalning, man dock torde få anse sådant äfven enligt finsk rätt tillåtet, om ock värkningarna af slik öfverlåtelse äro något andra än påföljderna af en före förfallotiden skedd indossering.

I ett härmed kongruent fall har en något afvikande mening uttalats af Aubert¹⁾ för norsk och svensk växelrätts vidkommande. Han håller nämligen före, att tystnaden härutinnan i dessa länders växellagar bör tolkas sålunda, att rättsvärkningarna af ett efter förfallotiden tecknad indossament skola vara de samma som af ett före denna tid upprättadt sådant, utom beträffande det, som med nödvändighet härflyter därpå, att visshet dämera vunnits angående betalningens uteblifvande från växelgodkännarens eller växelgifvarens vid egen växel sida. Ifrågasättas kan emellertid, huruvida ej med afseende fästadt å växelrättens internationella tendenser äfven i dylika fall de bestämmningar, hvilka föreskrifvas af växellagar, som äro upprättade enligt ena-

¹⁾ Anm. Aubert: s. 141 ff.

handa grundsatser som det ifrågakomna landets, böra så vidt möjligt tillämpas äfven där. Det förefaller äfven, som om man åtminstone inom en del affärsmannakretsar hos oss skulle i hufvudsak anslutit sig till denna åsikt, enär man merendels lär tillämpa den tyska växellagens stadganden.

I tysk doktrin bedömas hithörande förhållanden med hänsyn till tysk rätt i hufvudsak å följande sätt.¹⁾

Har en växel indosserats, innan protesttiden tilländalupit, och förrän protest för uteblifven betalning skett, skall sådan öfverlåtelse bedömas alldeles, som om den inträffat före fallodagen.²⁾

Om åter en växel indosseras, sedan protest allaredan anmälts, eller sedan protesttiden tilländalupit, men protest försumrats, gälla för formen af dylik indossering, d. ä. s. k. efterindossering och för efterindossats formella legitimation fullkomligt samma regler som vid vanlig förindossering.³⁾ Härvid förtjänar dock särskildt att beaktas, det efterindossat äfven torde kunna åberopa sig å ett före protesten eller protesttidens utgång tecknad blancoindossament (förblancoindossament), såväl när efter detta icke blifvit upprättade några nya indossament, som när sådana tecknats, men behörigen utstrukits.⁴⁾

Beträffande i öfrigt värkan af ett efterindossament gör man skillnad emellan det fall, då protest skett och det, då protest försumrats.

I förra händelsen⁵⁾ är en växelöfverlåtelse medels indossament fullkomligt likställd med vanlig cession. Växelindossanten ansvarar gent emot sina eftermän icke enligt växelrätt utan allenast enligt för cession gällande normer. Indossaten förvärfvar ej en själfständig rätt utan blott i bästa

¹⁾ Anm. Särsk. *Grünhut*: D. II. s. 165 ff.; *Staub*: s. 61 ff.

²⁾ Anm. *Grünhut*: D. II. s. 166 o. 171 ff.; *Staub*: s. 61.

³⁾ Anm. *Grünhut*: D. II s. 167; *Staub*: s. 61.

⁴⁾ Anm. *Grünhut*: D. II s. 183 ff. Annan mening dock *Serlachius*: s. 158; *Staub*: s. 64.

⁵⁾ Anm. *Grünhut*: D. II s. 168 ff. o. 173 ff.; *Staub*: s. 61 ff.

fall den första efterindossantens. Växelgäldenär kan emot honom göra gällande ej blott alla de invändningar, denne eger mot honom själf, utan äfven de, hvilka gäldenären tillkommit mot tidigare växel innehafvare efter protesten.

Har växel innehafvaren åter försummat att anmäla protest för bristande betalning¹⁾, så har han därigenom gått förlustig sin växelrätt emot trassenten och samtliga förindossanter men icke emot växelgodkännaren och växelgifvaren vid egen växel. Ifall innehafvaren sedan indosserar växeln, betraktas detta, som om han skulle utfärdat en ny växel.²⁾ Indossaten och dennes eftermän förvärfva mot växelgodkännaren, växelgifvaren vid egen växel, den första öfverlåtaren efter växels præjudiciering såsom utställare och alla senare efterindossanter fullkomligt samma befogenheter och alla desse åligga samma skyldigheter som vid en indosserad ännu ej förfallen växel.

Doktrinen tyckes i allmänhet betrakta en dylik præjudicierad och vidare öfverlåten växel såsom en sigtväxel³⁾, hvilken bör göras gällande med iakttagande af samma bestämmingar som de, hvilka gälla för ännu ej förfallna sigtväxlar med de undantag, som betingas däraf, att växeln redan accepterats eller för bristande accept protesterats, senast å sista dagen af den tid, inom hvilken en sigtväxel enligt växellagen bör till betalning förevisas, beräknad från tiden för det första efterindossamentet. — En något afvikande mening har dock äfven uttalats.⁴⁾ Man har nämligen framhållit, att en præjudicierad växel, hvilken ju allaredan är till betalning förfallen, af efterindossat bör göras gällande och, ifall betalning uteblir, protesteras, så snart detta är för indossaten möjligt och i hvarje fall inom utgången af den tid, som är för anställande af protest föreskrifven, beräknad från den dag efterindossaten bekommit växeln, hvilken dag ansetts vara med afseende å den sistnämnda för-

¹⁾ *Anm. Grünhut:* D. II s. 170 ff. o. 176 ff.; *Staub:* s. 61 ff.

²⁾ *Anm. Grünhut:* D. II s. 176 a. 13; *Staub:* s. 62.

³⁾ *Anm. Grünhut:* D. II s. 166 o. 178; *Staub:* s. 62.

⁴⁾ *Anm. v. Canstein:* s. 294 ff. o. 341.

fallodag. — Den först anförda åsikten torde dock vunnit ett allmännare erkännande.

Ett annat spörsmål af intresse stående i samband med värkningarna af förtallen växels indosserande afhandlar förblancoindossants och efterindossats inbördes ställning.¹⁾

I den händelse att en växel är præjudicierad, torde förblancoindossaten icke vara ansvarig gent emot indossat, som förvärfvat växeln, sedan den præjudicierats, om denne ock åberopar sig å den förres blancoindossament, utom i det fall att förblancoindossanten själf efter växelns præjudiciering öfverlämnat den åt indossaten, då indossanten måste betraktas såsom efterindossant. Har växeln blifvit för bristande betalning protesterad, lär åter förblancoindossant vara såsom sådan ansvarig, så framt han ej själf, begagnande sig af sitt förblancoindossament, efter skedd protest, öfverlämnar växeln åt annan, i hvilket fall han borde betraktas såsom efterindossant. Efterindossatens ställning åter måste i båda fallen bedömas, icke på grund däraf att han formellt härleder sin rätt från ett förblancoindossament, utan med hänsyn därtill, att han de facto är efterindossat.

O. Hj. Granfelt.

¹⁾ Anm. Grünhut: D. II s. 186 ff.; Jämf. Staub: s. 64.

Grunden för bevisvitsordet i landskapslagarnas straffprocess vid förfarandet med ed eller vittnen.

I.

Bevisvitsordet.

Den germanska processen har af ålder tilldragit sig rättshistorikers intresse. Och särskildt har bevisrätten varit föremål för ifriga undersökningar. Härvid hafva icke heller den svenska medeltidsrättens urkunder förbisetts eller lämnats obegagnade. Man kan dock icke undgå att finna hurusom en och annan af de slutsatser, vid hvilka forskningen på detta område stannat, kräfva att underkastas en förnyad ompröfning, och samtidigt de problem, till hvilka desamma hänföra sig, ånyo ställas under debatt.

En af orsakerna, som bidragit att försvåra uppfattningen om de svenska medeltidslagarnas bevisrätt, synes hafva varit den föreställning, som öfverhufvud varit rådande, att rättsmaterialets innehåll kunde sammanfattas och framställas uti ett och samma system.

Visserligen hafva olikheter i rättsordningen mellan landskapen observerats, hvarförutom åtskillnaden i lagstiftningen för land och stad naturligtvis framstått. Men försök att klargöra de successiva utvecklingsstadier, dem rätten genomgått och som kvarlämnat ofta svårtydda och fragmentariska spår i lagredaktionerna, hafva icke i större utsträckning blifvit gjorda. Äfven landskapslagarnas process har sålunda i alltför hög grad betraktats såsom ett enhetligt helt. Men nyckeln till dess tydning har kanske just därför förgäfvets sökts. För att taga ett exempel, så har väl järnbörden hänförs till

de relikta bevismedlen i förhållande till ed, vittnen eller nämnd. Men nämnd i brottmål har åter som oftast ställts i samma plan med ed och vittnen, icke blott såsom ju faktiskt existerande samtidigt med dessa, utan äfven såsom ingående i ett och samma, af enahanda principer genomträngda och sålunda enhetligt formade bevissystem. Att detta betraktelsesätt icke är berättigadt, särskildt äfven med hänsyn till nämnden och dess plats bland bevismedlen, skall i någon mån ådagaläggas äfven genom efterföljande undersökning.

Men om sålunda forskningen måhända icke tillbörligen skänkt afseende åt de egendomliga naturerna hos dessa historiska skikt, hvilka i den svenska medeltidsrätten kunna uppvisas och som säkert skola gifva ett rikt utbyte, har uppmärksamheten i stället dröjt vid processens och processmedlens formella karaktär. Och man har, stundom nog ensidigt, i denna sökt enda vägledningen till lösning på många af de grundväsentliga spörsmål, som å detta område uppstålla sig, liksom ock i allmänhet till hufvudändamål med framställningen tagits processens yttre gestaltning, ehuru visserligen om densamma vidt divergerande meningar uttalats. Sådana iögonenfallande omständigheter som den dömande myndighetens ringa inflytande på processledningen, vittnesbevisets synbarligen stränga normering, edsafläggandets skematisering inom i lagen gifna formulär, svarandens egendomliga bevisroll o. s. v. hafva tilldragit sig intresset genom de kontraster desamma erbjudit eller synts erbjuda till den moderna rättegången.

Härvid har den så att säga inre sidan af detta bevissystem trädt tillbaka och saknar altjämt en fullständig eller ingående undersökning och framställning. Det frågas huru en process, hvilken för det nutida betraktelsesättet ter sig öfvervägande formell, kunde motsvara och tillfredsställa den skärpta och — om uttrycket tillåtes — juridiskt skolade rättsuppfattning, hvilken påtrycker den svenska landskapsrätten en omissskännelig prägel och aflägsnar hvarje tanke på att vi i densamma hade att se en barbarisk rätt, den där för vår tid kunde ega blott ett kuriositetsintresse.

Hvaraf kom det sig — för att taga ett konkret exempel — att de frie medlemmarne af de forna tingssamfundet kunde se en akt af rättsutöfning i ett förfarande, sådant som inträdde, då den, hvilken grep tjuv å bar gerning, fick här- om föra bevis samt ernå straffexekution, utan att delinkven- ten alls kom till svaromål? Eller huru kunde ett ordnadt samhällstillstånd öfverhufvud tänkas, om den dömande myn- digheten icke ingick i pröfning af bevisets materiella inver- kan å hvarje förevarande enskildt mål, utan endast anvisade något af de engång för alla i lag fastslagna och med hän- syn till såväl eds- som vittnesintygandena noggrant före- skrifna skemata, enligt hvilket bevisningen skulle fullbordas af den part, som bevisvitsordet ensam tillkom?

Det står emellertid utom allt tvifvel att den svenska medeltidsrätten, liksom ju hvarje rättsordning, uti sin process sökt att med de hjälpmedel, som stodo till buds, ernå mate- riell sanning. Huru uteslutande ur formell synpunkt dess föreskrifter än må synas gifna, verkar i dem en sådan sträf- van, kraftig och lifaktig, och förnimmes där såsom en lag- budens inre halt bestämmande och gestaltande princip.

I en afhandling „om klander å lösöre enligt äldre svensk rätt“¹⁾ har förf. till denna uppsats, i anslutning till klanderprocessen och med beaktande af stölds- och rånspro- cessen sökt närmare antyda på hvilket sätt beviset vid olika former af kriminelt förfarande syftade till att åstadkomma en öfvertygelse om det materielt sanna. Och befanns en materiell innebörd framgå ur de i lagen fastställda skemata för bevisningen, emedan uti desamma inrymdes allmängil- tiga, af erfarenheten vidhandengifna presumtioner, som ta- lade till förmån för sanningen af det påstående parten be- kräftade i och med uppfyllandet af sitt bevis enligt skemat. Rätt att efter eget skön bestämma hvilkendera parten borde erhålla bevisvitsordet, äfvensom hvari bevisprestationen skulle bestå, tillkom icke domsmyndigheten. Fastmer var bevis- rätten allaredan på förhand i lagen angifven för de olika där

¹⁾ Estlander, E.: Bidrag till en undersökning om klander å lös- öre enligt äldre svensk rätt. 1900, Kap. 1.

beskrifna typiska fall af brott, i hvilka sålunda ett visst mått och slag af faststæld bevisning ansågs gifva laga visshet. Emot detta mått af bevis svarade altså den kombination af formella bevisakter, medels hvilka det af rätten uppställda sanningskrafvet realiserades. Vitsord till bevis gafs sålunda åt den, som kunde utfästa sig att fullgöra beviset enligt det bland dessa bevisskemata, hvilket på grund af de sanningspresumptioner det innehöll, af lagen tillades företräde framom andra ¹⁾).

¹⁾ Bland arbeten, i hvilka de ofvan angifna spörsmålen ur olika synpunkter beröras, må här anföras: Nordström J. J.: Den Svenska Samhällsförfattningens historia 1839, 1840. II p. 750—60; dens.: Skildring af bevisningsmethoderne i brottmål etc. Akad. Afh. 1832, där å pag. 62 klart framhålles, att „hvarje mål hade sin engång för alla gifna bevisningsmethod, antingen så att nämnd öfver målet skulle tillsättas, eller så att anklagaren hade rätt att framställa vittnen, eller ock den anklagade att värja sig med ed och edgärdsmän“ samt att „det utlåtande öfver factum, som sålunda tillkom, också måste anses fullkomligen bestämma sakens utgång“. Bevisets förmåga att meddela materiell öfverbevisning beröres däremot icke. — Serlachius, J.: Om klander å jord etc. 1884, Bilaga. — Afzelius, I.: Om parts ed etc. 1879, p. 22 ff. 52 ff. — Lehmann, K.: Der Königsfriede der Nordgermanen, 1886 p. 13 ff. p. 80 f. — Uppström, W.: Öfversigt af den svenska processens historia, 1884 p. 23—62, särsk. p. 26 f., 41, 44 ff. — Amira, K. v.: recens. af Uppströms arbete, i Gött. gel. Anz. 1885 p. 158—171.

För dansk och norsk rätt jemf. Hertzberg, E.: Grundtrækkene i den ældste norske proces. 1874 p. 254 ff. — Secher, V.: Om vitterligheden og vidnebevis, 1885. Sylow, H.: Den materielle bevisteoris udvikling i dansk ret. 1849. Matzen, H.: Om bevisreglerne i den ældste danske proces, (i K:hamn-universitetets festskrift år 1893) p. 2, 42 ff.

För äldre tysk, delvis ock för äldre fransk (normandisk) rätt hafva beträffande bevisrättens grunder uttalats åsikter, med hvilka den ofvan i texten anförda uppfattningen erbjuder jämförelsepunkter. Se ex. Maurer, K. v.: Das Beweisverfahren n. deutsch. Rechten, i Krit. Überschau V. 1857, (berör också nordisk rätt). Bar, L. v.: Das Beweisurtheil des germ. Processes, 1866, pp. 41, 47, 58, 60 f. Brunner, H.: Deutsche Rechtsgeschichte. 1906, 1892, II, 370—75. dens.: Entstehung der Schwurgerichte 1872 p. 177 ff. 183. Hübner: Der Immobiliarprocess d. fränk. Zeit. 1893 p. 198 samt 159 ff. v. d. Pfordten: Die Beweisführung n. d. oberbair. Landrecht. Ztschr. f. d. Rechtsgesch. (hrsg. v. Böhlau) Bd. 12, 1876. Anföras må här Donandt: Der Bremische Civilprocess des 14 Jahrhunderts, im Bremer Jahrbuch V. 1870 p. 73, som under hänvisning till

Bevisets stereotypering och dess anknytande till presumtioner synes hafva förekommit icke allenast inom straffrätten. Därmed sammanhänge ock en annan karaktäristisk sida af den äldre processen. Man finner hurusom rättsbuden i talrika fall, i stället för att uttala satser af materiellt eller teoretiskt innehåll, beskrifva rättigheters försvar eller förlust genom process och därvid egna en synnerlig omsorg åt att angifva förloppet vid vissa tänkta typiska fall af rättstvister, därvid främst bestämmande bevisvitsordet i desamma.

I det väsentliga säkerligen under äldre tider kända för meniga tingsallmogen från tingsbesök och ur lagens föredrag, genom domarens responderande ¹⁾ eller tilläfventyrs ock genom lagkunniga rättegångsbiträden, bidrogo dessa processtyper med tillsvarande bevisskemata att göra rätten fast och därmed lättfattlig. Härtill kom med hänsikt till straffrättsförfarandet, att sambandet emellan den materiella innebörden af bevisprestationerna och dess yttre moment för tidsmedvetandet framträdde lifligare och mer bindande än stundom för en nutida uppfattning.

Och af denna rättstvisternas stilisering var åter en betydelsefull följd, att lagen i sina föreskrifter tillhandahöll den om sin rätt förtänksamme en möjlighet till framtida skydd och en fördel framom den efterlåtne. Talrika äro i alla de svenska medeltidslagarna de stadganden, hvilka anvisa huru en man skall lagligen förfara för att tillförsäkra sig vitsord beträffande något relevant sakförhållande, som kunde vara antingen farligt eller förmånligt i händelse af kommande

v. Bars uttalande (a. a. p. 41) att bevisdomen afsåg att tilldela den af parterna bevisrätt, som hade sannolikheten på sin sida, tillägger: „Diese Wahrscheinlichkeit wurde aber nicht jedesmal den concreten Verhältnissen und Vorträgen der Parteien entnommen, es gab vielmehr . . . abstracte Regeln für diese Wahrscheinlichkeit, allgemein gültige Präsumtionen“; ett uttalande, hvilket icke anförts i not 1 å p. 12 af „Klander å lösöre“ jemte citatet ur v. Bars arbete, emedan det var förf. obekant. — Jmf. yttermera Planck, J. W.: Das Deutsche Gerichtsverfahren im Mittelalter, 1879. Laband, P.: Die vermögensrechtl. Klagen etc. 1869. Loening, R.: Der Reinigungseid bei Ungerichtsklagen im d. Mittelalter, 1880. — Jmf. ock Grimm, J.: Deutsche Rechtsalterthümer, 1899.

¹⁾ Se W. M. L. I. pg B. 8.

tvist. På sådant vis kunde han säkerställa sig vid hvar betydelsefullt steg för framtida eventualiteter, ungefär som en schackspelare enligt spelets regler garderar sina positioner. I straffprocessen hade detta sin motsvarighet däri, att en förbrytelses art och förlopp eller gerningsmannens person kunde göras notorisk genom „skärskutande“ inför tillkallade vittnen. Det som skett blef härigenom allmänskunnigt och dess bevislighet fastslagen. Också „skärskutandet“ var till form och innehåll lagbestämt; väsentligen hänförde det sig till de sakförhållanden, vid hvilka lagen anknöt vissa presumtioner.

Genom denna rättens beskaffenhet betingades arten af den öfverbevisning, som särskildt medels vittnen, men i öfrigt äfven genom annat bevis, s. s. synliga tecken och andra dylika, enligt lag relevanta omständigheter, åvägabraktes. Den hvilade nämligen på lagens omedelbara förutsättning, att dylik bevisning garanterade materiell sanning. Och följaktligen uteslöt den principiellt all motbevisning.

Syftet med denna uppsats är att, väsentligen uti landskapsrätten, söka uppvisa, hurusom ofvan framställda uppfattning om vitsordets samband med sanningspresumptionerna samt om bevisningen såsom skematiserad och uteslutande hvarje bevispröfning i det individuella fallet, men likväl garanterande en materiell öfverbevisning, kan erhålla en vidsträckt tillämpning inom brottmålsprocessen, på samma gång den i flera afseenden är grundläggande äfven för uppfattningen af bevisrätten i dess helhet. Ehuru det skulle leda för långt, att i detta sammanhang söka bestämma gränserna af den grupp rättegångssaker, som enligt de äldre lagarna äro att anses såsom underliggande en straffrättslig procedur, skall det emellertid låta sig påvisas, att förfarandet vid ett stort antal viktiga och det forntida rättsmedvetandet karaktäriserande förbrytelser kunna betraktas ur de här antydda synpunkterna.

Då undersökningen rör sig endast kring bevisvitsordet, men icke afser processen i dess allmänhet, har af själfva

bevisförfarandet, så vidt möjligt, upptagits allenast det, som sammanhänger med och eger omedelbar betydelse för sanningspresumtionernas bedömande. En särskild uppgift skulle det härvid varit att framställa bevisförfarandets formella sida, hvilken uppenbarligen bort vara medbestämmande, i händelse det gällt ett försök till uttömmande framställning af bevismedlen och processens typiska former.

Följaktligen har heller ingen fullständig undersökning kunnat egnas förfarandet „å bar gerning“ och dess frändskap med ett förmodadt äldre extrajudiciellt tillvägagående, eller åt detsammias motsatser, de typer af förfarande, då svaranden kom till vitsord med vittnen eller allenast med edgång. I stället har bemödandet gått ut på att vid analysen af processen för hvarje slag af förbrytelse särskildt visa huru vid förfarandet det större eller mindre måttet af presumtioner för eller mot den anklagade, äfvensom ändringar i detta förhållande antingen gaf målseganden vitsord till bevis eller tillät den åtalade att som försvar anlita vittnen, eller ock med ed och lag värja sig.

Äfven med denna begränsning och med den reservation, som en dylik isolering af ett enda probläm naturligen betingar, torde af undersökningen slutsatser kunna dragas rörande åtskilliga till den medeltida svenska bevisrätten hörande förhållanden.

II.

Presumtioner och bevisskemata.

Förfarandet i mål om våldtäkt.

Rörande de presumtioner, som vid mål angående våldtäkt reglerade bevisvitsordet, innehåller Gotlandslagen ett utförligt stadgande.

Gotl. L. I 22. Verþr cuna schiend. j. scogi oc til symnjs noyd eþa annan staþ. þa laiþi mann miþ opi. en han ai vil scam þula. oc fari þengat eptir sum hann far firir. þa en nequar hoyrir op hennar þa ma þan biera hennj ful schiel oc all so sum hann viþr vari oc augum a sagi. þa en engin hoyrir op hennar. þa schirscuti han sic þegar vm fyrsta dygr þar sum han til byar cumbr oc segi namn manz. þaira njautr han oc schiela at en þaun duga vilia. þa en han lengr suelir oc kerir ai þa ir þigia best ifir þan far þa witorþ sum vers. þa en mandr verþr at slicu sandr oc fylgia schiel cunu. þa bytir hann gutniscri cunu XII marcir silfs . . . Uerþr firi laggipt cuna gutnisc . . . þa hafr hann firi gart lifi sinu. eþa loysi sic miþ so miclu vereldi sum cuna ir dyr. þa en cuna kennjr ai mann. oc schirscutar þau sic vm fyrsta dygr siþan hann til byar cumbr oc latz siþan hafa kient mann siþan lengra ir fran gangit. þa vers hann miþ XII manna aiþi. (B. add. fyri teiri, som ey ier haffandi) þa en han ier hauandi oc biers a þaim tima sum han scam sina scirscutaþj þa aigi han vitorþ miþ tolf manna aiþi oc vitnum þaim sum han sic schirscutaþi firir. (II 25; III 26).

Det bevis emot gerningsmannen, som enligt detta lagrum gaf kvinnan vitsord, härflöt ur det laga förfarande hon omedelbart efter brottets föröfvande iakttagit samt af den därpå grundade sannolikheten för riktigheten af hennes utsaga. Hon skulle förfölja våldsverkaren med rop och „fara dit efter hvart han far före“. Om hon på detta sätt gifvit offentlighet åt brottet, fick hon till vittnen taga de personer, hvilka hört hennes rop¹⁾. Dessa fingo „bära henne fullt vittnesbörd, såsom om de hade varit tillstädes och med ögonen åsett“²⁾. Den omständighet att afgörande beviskraft

¹⁾ Jmf. Magnus Erikssons Gårdsrätt. (Klemming: Småstycken på fornsvenska, 1871).

Jmf. norsk rätt Brandt: Retshistoria II p. 85 samt där anf. lagrum, särsk. Bjark, R. 46, 96 äfvensom Borgarth. Christenret, II 13;

här uttryckligen tillägges intygan af personer, hvilka icke varit åsyna vittnen till brottet, utan stöda sin kunskap här- om på det de åhört äfvensom på hvad kåranden „skär- skutat“ för dem, är beaktansvärd. Den ger vid handen, att fullt bevis medvetet grundades å en sannolikhet, enär den- samma under förhandenvarande omständigheter tycktes lik- värdig med det ojäfaktiga vittnesbörd om sanna sakförhål- landet, som ögonvittnen medförde.

Denna värdesättning af sannolikheten är så mycket mera iögonenfallande, som „skärskutandet“ omfattade ej allenast brottet, utan äfven förbrytarens person, hvilken en- dast på detta sätt blef för vittnena bekant.

Också därest kvinnans rop icke hörts, kunde hon på samma sätt försäkra sig om vittnen, blott „skärskutandet“ skedde under första dygnet samt där, hvarest hon först kom till gårds. Lagen framhåller i detta sammanhang ut- tryckligen att hon borde uppgifva mannens namn³⁾.

danak rätt Matzen: Om Bevisreglerne i den ældste danske Proces. 1893 p. 30. Jydske Lov. II 17 (Kold. Rosenvinges edit. p. 146 f.). Analoga stad- ganden anträffas flerstädes i rätt med germanska anor: se ex. F. Wolff i Sitzungsbericht der Wiener Academie etc. 51 p. 89 f. att enligt span- ska „fueros“ kvinna, som blifvit våldtagen, borde med rop förfölja vålds- mannen och infinna sig i rätten utan att därförinnan hafva beträdd någon boning. Tardif: Très ancien Coutume de Normandie, Cap. L. “De puellis . . . Si aliquis aliquam puellam rapuerit, si in villa, vel in campis, vel in nemore fuerit. Oportet eam clamare, si poterit, et vicinos clamorem audisse. Raptor tenebitur capere si possint, et puella, quam citius poterit, in continenti festinare [debet] ad primam justiciam Ducis, quam invenire poterit, justiciaque faciet puellam videri et ejus lesionem per bonas mulieres et legales matronas que hujus raptus lesio- nem moverint discernere“

³⁾ Schlyters öfversättn. till Gotl. L.

³⁾ I Gotl. L. [II: 25] heter det i tyska öfversättningen: „ . . . wen nymand ir rufen höret Sa sal sy indeme negesten dorfe dar sy kumpt des irsten tages sich vntschuldigen vnde den namen des man- nes vrogen . . .“ Den mening synes böra läggas häri, att kvinnan, som ju icke alltid kunde förutsättas känna mannens namn, i närmaste by, där hon angaf brottet, äfven beakref förbrytarens utseende samt ef- terforskade hans namn och därefter riktade sin anklagelse mot viss person.

Äfven den sålunda åstadkomna vittnesbevisningen kunde hon bruka sig till godo. Stadgandet tillägger likvisst en reservation: „dessa bevis åtnjuter hon ock, om de vilja duga“¹⁾. Hvilken inverkan på bevisvitsordet häraf kunde föranledas framgår ej med säkerhet.

Ofvan beskrifna förfarande å kvinnans sida var, enligt Gotlandslagen egnadt att till fullo²⁾ bekräfta brottets verklighet och art samt gerningsmannens identitet. Kraften att öfverbevisa låg i att förfarandet omedelbart följde å brottet. Åberopandet af den sålunda tillkomna vittnesbevisningen medförde för kåranden uteslutande bevisrätt, och om beviset sedermera formenligt aflades, var därmed rättstvisten sliten till hennes förmån.

Men presumptionen om sanningen af kvinnans utsaga undergick förändring, i händelse ej de af lagen äskade öfvertygelsemomenten förelågo. Så exempelvis, i fall kvinnan väl tagit vittnen under samma dygn, men „icke känner mannen“ följaktligen icke kunnat uppgifva hans namn, eller, måhända, beskrifva hans utseende. Om hon sedan då någon tid är förfluten „föregifver sig hafva känt mannen“ tillägges detta påstående icke längre någon verkan. Bevis om förbrytarens identitet saknas, och den anklagade värjer sig med edgång.

Lagen erkänner dock ett villkor, hvarunder äfven i detta fall tilltron till kvinnans utsaga ånyo ökas. Om hon strax fullgjort krafvet på „skärskutande“ af våldet och hon därefter blir hafvande och detta står samman med tidpunkten för våldtäkten äfvensom hennes därå skedda omedelbara, offentliga „kungörande af sin skam“ — som lagen uttrycker sig — eger hon vitsord emot den, hvilken hon senare namngifver såsom gerningsmannen. Att kvinnan genast angifvit våldet och att denna hennes uppgift bekräftas af tidpunkten för hennes hafvandeskap, tillgodoräknas henne — efter

¹⁾ Schlyters öfversättning. I den tyska öfversättningen står å motsvarande ställe: „der bewisunge genisse sy ouch wy vil sy mag“; i den danska heter det: „der nyder hon oc vitnisbyrd oc skeell: om saa er at de tyge oc vitne vele“.

²⁾ „ful schiel“.

hvad det tyckes — i detta fall jämväl vid bedömandet af sanningsenligheten i hennes uppgifter om mannen, dem hon först senare kunnat lämna.

Beviskraften uti hennes till vittnena afgifna berättelse rörande det mot henne föröfvade våldet kunde emellertid gå förlorad också med hänsyn till beviset om själfva brottets existens. „Om hon länge dröjer och ej kärer, då är det bäst att tiga därmed; den får då vitsord som värjer sig“. Att hon icke strax ger offentlighet åt våldsdådet låter händelsen framstå i en annan dager. Möjlighet föreligger att hon samtyckt till lägersmål med mannen och det blir tvifelaktigt om således alls ett brott af föregifvet slag egt rum¹⁾.

Enligt samtliga öfriga landskapslagar hänföras stadgandena om våldtäkt till edsöresrätten. Å desamma har därför i allmänhet tillämpats det för denna lagstiftning karakteristiska brottmålsförfarandet med nämnd. Det stadgande, som, i hufvudsak likalydande, är infördt i svealagarna, är emellertid till sin affattning sådant att det ger anledning förmoda, att edsöreslagstiftningen i själfva verket här blott med hänsyn till bevismedlet (och straffet) omgestaltat ett äldre lagbud, som därförinnan upptagit de samma tvänne typiska fall af process dem Gotlandslagen bibehållit. Af den äldre rättens bevisningskema, därvid käranden fick vitsord, skulle då ännu kvarstå „skirskotandet“²⁾. Bestämningarna härom förfullständiga också dem, för hvilka ofven redogjorts.

Upl. L. Kun. B. 6 . . . takær man kunu mæþ wald. synis a syn. antwiggia a hænni. ællr a hanum. þe ban giorþi henni. ællr hun hanum. allr ær þæt swa. nær by ællr wægh. at höræ ma oþ ok a kal læn. warþær þæt laghlikæ skizerskotæt. þa a þæt

¹⁾ Såväl den tyska som den danska öfversättningen nyttja uttrycket att kvinnan genom omedelbart „skärskutande“ af tilldragelsen skall „sich entschuldigen“, „orsage . . sig“, hvilket har afseende å miss tanken att hon samtyckt till lägersmål med mannen.

²⁾ Stadgandet i Ö. G. L. Edz. B. 3 samt det därmed öfverensstämmande W. G. L. II Add. 7: 12, härröra äfven ur edsöreslagstiftningen, men äro något mindre fullständiga i fråga om „skärskutandet“, än bestämmningarna i svearrätten.

hundæris næmpd witæ. hwat þær ær sant um. Takær man kunu mæþ wald. ok wærþær þær takin. ællr fangin a færski gjærning. ok witnæ han tolf mæn þær til. þa a han undir swærþ dömæs ¹⁾).

„Skärskutandet“ skulle för att vara lagligt hänföra sig antingen till märken, de där syntes å mannen eller kvinnan af det våld han gjort henne eller hon honom. Eller ock hade det afseende å den omständighet att våldet föröfvats så nära väg eller by att man kunnat höra rop och åkallan. Detta senare bevismoment tillades med all sannolikhet den betydelse, att om ingen hört henne ropa, ehuru afståndet varit sådant, att rop kunnat höras, detta ansågs som ett indicium för att hon fogat sig i våldet. Om afståndet mellan gärningsorten samt närmaste väg eller by — således till de personer, för hvilka hon kungör det skedda — var kort, kräfdes sålunda icke blott företeendet af synliga spår utaf ågången våld, utan äfven intyg om att hon upphäft rop och klagat ²⁾).

Bevisningen emot svaranden anknöt sig också enligt detta lagbud till våldsmannens omedelbara förföljande medels rop, äfvensom brottets skyndsamma publikation. Här till kom föranstaltandet af bevisning jämväl rörande de synliga följderna af detsamma. Också detta stadgande förknippade altså presumptionerna vid vissa i lag normerade yttre förhållanden och iakttaganden.

Konstaterandet å förbrytaren af tecken till det motstånd kvinnan gjort förutsatte uppenbarligen att mannen greps å färska gärningen såsom ock uttryckligen i lagrummet angifves.

¹⁾ S. M. L. Kon. B. 6; W. M. L. II. Kon. B. 3; I. Edz. B. 3.

²⁾ Jmf. det å pag. 9 citerade stället ur den normandiska coutumerätten. Jmf. Brunner: R. G. II. p. 667 samt litteratur i not. 11 ibid.; v. d. Pforten: Die Beweisführung n. Kön. Ludwigs oberbair. Landrecht v. 1346, i Zeitschr. f. d. Rechtsgeschichte, hrsg. v. Böhlau Bd 12 (1876). Brandt: II p. 85. Matzen: Bevisreglerne p. 33.

Processen rörande äktenskapsbrott.

Också de olika formerna af förfarande vid mål om äktenskapsbrott hvilat på en inre åtskillnad enligt den större eller mindre sannolikhet, som lagen tillmätte de åberopade bevisskemata.

- Ö. G. L. Eþz. 26. Nu uarþær man i horsiang dræpin. bært til uitne bulstær ok blea. þa skal han fiætra mæþ kununne ok til þingx föra: a han skulu uitne ganga. þæt tue mæn uita at han uar dræpin i horsiang. ok sua andre tue at þæt. uar skærskutat rætlika a sama dagh ok sama döghni. þriþiu tue þæt uita at han ær sua sotær sum lagh sighia: þa ma han utan kirkiu garþ læggia ok ogildan döma. Nu uarþær han egh uitnaþær för æn han ær döþær. þa skal arui hans gozs taka. uitnas han för æn han döþær ær. þa skiptas hans lösöra. aruani taka iorþ hans
- ibid. uap. 30. Nu guisær man andrum sak at han gær hor undir han. uarþær han takin uiþær ok slippær undan. þa dylt mæþ þrætylftu ælla böte fiuratighi markær . . .¹⁾.

Den fullkomligaste grad af öfvertygelse var den bevisning egnad att medföra, hvilken skulle företes, i händelse målseganden, den förorättade äkta maken, tagit den brottsliges lif. För att göra det uppenbart att hämnaden föröfvats å bar gärning, så att någon tvekan om brottet och förbrytaren icke kunde uppstå, fjättrades äktenskapsbryterskan samman med den dräpte och fördes till tings. Därjämte framlades synliga bevis om att hämnaden skett omedelbart å brottet. Dessa sakförhållanden styrktes genom vittnen, inför hvilka de tillkännagifvits, äfvensom af vittnen om att „skærskutandet“ försiggått genast efter det hämnaden, resp. brottet skett.

Att denna öfverbevisning emellertid kunde vinnas endast under förutsättning att samtliga moment i bevisske-

¹⁾ Jmf. W. G. L. I mandr. 11: II Dr. B. 22. — Jmf. Skånelagen I. 204; II. 126; IV. 52.

mat voro för handen kan slutas af lagbestämningen i samma lag, uaf. B. 30. Måseganden hade visserligen tagit den brottslige mannen å bar gärning, men kunde icke framföra honom å tinget, emedan han lyckats undkomma. Här förefanns icke mer det handgripliga beviset om brottslingens identitet och om brottet, hvilket var af nöden, och därför kunde allenast en dulsmålsprocess uppstå.

Samma slutsats kan dragas af följande lagrum:

W. M. L. I kr. B. 9 § 3: Wardir man takin J. horsængþ meþ kunu. oc meþ fullum skiællum. oc takir agrepp af þaþum þem weri san at sak sinni. oc böti þrea markir hwart þera. Warþir takit aff aðru. oc æi af þaþum. hawi wizerð oc wæri sic meþ twem witnum oc tolf manna eþ. oc dömis af þöm þrea markir. sum þön tooc oskiællika . . .

Liksom brottslingens bindande och tingförande enligt Östgötalagen var villkor för att laga mått af sannolikhet skulle förefinnas och en afvikelse från lagens anvisning härutinnan medförde förlust af bevisvitsord, så bestämde Dalelagen¹⁾ vid samma äfventyr att „agreper“, kläder eller annat som togs af dem, hvilka gripits vid brottet, skulle vara för handen. Om „agreper“ ifrån den ena medbrottslingen saknades, medförde detta en minskning i sannolikhetsbeviset om att han blifvit gripen under omständigheter, som gjorde hans skuld uppenbar. Ja, tvifvel syntes möjliga huruvida alls förbrytelsen egt rum. Svarandene tillätos då att med ed gifva styrka åt den presumption, som talade till deras förmån.

Den befrielse från käromålet, hvilken svaranden kunde ernå, om han fick och förmådde gå ed och lagh, hvilade emellertid — materielt sedt — på det sakförhållande, att de misstankar måseganden gjort gällande ej varit sådana, att de tillsammans svarade emot de presumptioner, som lagens skema förutsatte för den tilltalades fällande. Härtill kom att svaranden för sin skuldfrihet fått medhåll hos sina „vittnen“ och edgårdsmän.

¹⁾ Uti citat betecknas Dalelagen enligt Schlyters upplaga såsom W. M. L. I.

Senare tillkomna omständigheter kunde likvisst bringa svaranden i en annan situation.

ibid. kr. B. 9 § 6. Gangir man eþ fori hoor. ella frænz-sama spiæl. takir siþan samu konu oc löpir burt meþ. hawi förlöpit wizorþum sinum. eþrin gange attir. kænnis manni ælla kunu hoor ella frænzæ-misþiæl. gangir lagh fori. fõþis barn siþan oc han ær faþir at sum lagh hawir gangit at þy tali at barn war aaflat. fyr æn eþir war gangin. þæn eþin gangi till fastu oc sæboth . . .

De materiella presumptioner emot svaranden, hvilka här göras gällande och likasom återupplifva de misstankar, från hvilka denne genom edgång lyckats värja sig, ingå visserligen uti ett stadgande, som förråder — liksom f. ö. hela kap. 9 — kyrkligt inflytande, men de stå icke i strid med bevissystemets grund.

I svearätten har bibehållit sig ett presumptionsskema, analogt till det ofvan för götalogarna analyserade ¹⁾. Den skillnad är dock för handen, att nämnd har att pröfva om målseganden lagligen förfarit vid utöfvandet af sin bestraffningsrätt. Emellertid synes det framgå, att denna undersökning just bestod i att konstatera huruvida förloppet och målsägandens bevis därom öfverensstämde med lagens föreskrifter och däri gifva kännetecken å laga bevis. Af Södermannalagen vill det synas som vore bestämningen om nämnd endast infogad uti den äldre ordalydelsen, hvilken i öfrigt utan ändring bibehållits.

S. M. L. G. B. 4: § 1. Kan mæper taka annæn i siang meþ husfru sinni. Dræper þen man bape saman kunu oc man. þön dömes baþin ogilð. oc vtan kirkiu garð. þet aghu XII. mæn wæriæ eller sællæ. Comber mannin odræpin vndan. oc haver þo a sic fulla a syn. warin a comor hans allar ogildær oc böte III. marker. wari oc þet ensac bondans. Nu ær ei a syn a hanum eller af griper nocor takin. wæri sic meþ eþe XII. manna . . .

¹⁾ Upl. L. Æ B. 6 § 2; W. M. L. II Æ B. 6 § 2; H. L. Æ B. 6.

Detta stadgande berör, förutom den händelse att de brottslige blifvit afdagatagna, ännu ett fall, då misstanken som häftar vid svaranden är sådan, att han uteslutes från vitsord och edgång. Så förhåller det sig nämligen ock, då å „mannen“, hvilken „kommit odräpt undan“, visas uppenbara märken af det våld, som ågått honom vid gripandet,¹⁾ äfvensom²⁾ „af griper“, klädesplagg eller dylikt, som vid tillfället blifvit honom fräntaget, föreligger. Dessa indicier fattas af lagen såsom fullt bevis på hans skuld. Saknas de däremot, tillfaller honom försvarsrätten gentemot käromålet, som då mera ter sig såsom en blott misstanke³⁾,⁴⁾.

¹⁾ Att han alt jämt är fängslad synes böra antagas, då ju bevis om „fulla asyn“ och „a comor“ föres å honom.

²⁾ Detta torde böra suppleras ur sista meningen.

³⁾ I svealagarnas kyrkobalkar anträffas därjämte stadganden, som angifva en utsträckt rätt för offentlig (kyrklig) åklagare att taga sig talan beträffande äktenskapsbrott och samtidigt antyda en vittnesbevisning af annat slag, än den, som reglerades af de skemata, hvilka ofvan anförts.

Upl. L. Kk. B. 15 § 3 . . . ængin ma ok andrum sak fore hor giwæ. utæn husfru ællr bonde giwi sak sinæ mællum. utæn þe wærpín inni takin. ællr æru til twæggjæ mannæ witni. þæræ sum synt ok sett hawæ til gangu ok fragangu. þær ma biskups man fa antwingjæ lagh. ællr pænningæ. giteær þæn man lagh fore sic at gangit sum horit witis. þa wærin þön bapín saklöa. ok witnis mæn saklösir. wærpær man bar ok takin mæþ sliikum witnum sum sighthæs skal. i. giptæ malum. þa böte horbotenæ hwart þæræ. maþ þrim markum. þem a biskupær. (jmf. W. M. L. II. kr B. 21; S. M. L. kk. B. 15 § 3.)

Såsom motsats till den process, hvilken grundade sig å kändens bevis, „sådant som skall sägas i giftermålsbalken“ och hvarmed icke kan åsyftas annat än stadgandet i .E. B. 6, ställes här en rätttegång, inledd af biskopens soknare och där anklagelsen hemtar stöd ur vittnesmål af tvänne personer, „som sett då karlen gått till kvinnan och från henne“. Detta vittnesmål var icke ett vittnesmål om tillgången vid gripandet, sådant det af lagen uppskattats till fullt bevis. Det medförde därför icke bevisvitsord för känden. Ej heller omtalas tagandet af vedermåle. Vittnesintyget var fastmer ett vittnesmål i modern mening om hvad personen tillfälligtvis erfarit i saken. Det tillerkändes icke enligt lagen annan verkan än att svaranden måste fria sig med ed. — Införandet af detta slags vittnesbevis torde här som på en del andra ställen i land-

Bjärköarätten omtalar ett målsegandens förfarande å bar gerning, dervid dock endast säges att sex vittnen skulle framföras, utan att innehållet af vittnesmålen angifves ¹⁾ 2).

Förgifnings och trolldomssaker.

Såsom mål, i hvilka vissa af lag bestämda saktörhållanden utgjorde presumtioner emot svaranden och, om de kunde af kåranden göras gällande, förskaffade honom vitsord eller åtminstone förhöjde svarandens ed, böra äfven nämnas de som rörde förgifning och trolldom.

Ö. G. L. uaf 31 §: 1: Nu kœnnis kunu trulldombær ok uarþær takin uifær ok mæþ sannum uitnum leþt. þa hauær hon friuærkat liui sinu: ok hana skal stænka i hæ. nu kœnnis hænnæ þæt. ok synis a bondanum ælla a hionum hans ælla a bo hans sanna forgærninga: þa uæri sik mæþ þræþylftum eþe ælla böte fiuratighi markær: uænis hænnæ þön sak ok þæt ær huarghin synt a bo hans: þa uæri sik mæþ eþe tolf manna ælla böte þreia markær.

W. M. L. I. kr. B. 11 warþir kuna takin meþ truldom. meþ horn oc haar quiet oc döt þæt ma wel truldom heta. þæt ær fyritighi marka sak. ær æi san oc atakin meþ. wæri sic meþ þrim witnum oc þrætoltum eþe.

skapslagarna vara att tillskrifvas påverkan af kyrklig rätt. — Rörande biskops soknares rätt att väcka talan i horsmål, se ock W. M. L. I. kr. B. 9 § 5. — Horsmål var ett af de undantagsfall, då kvinna fick bära vittne lika som man, se Upl. L. ping B. 11.

¹⁾ Lagrum där vänslusak i horsmål omtalas, äro vidare ex. H. L. kk. B. 15 § 2; S. M. L. G. B. 4; W. M. L. I. kr. B. 9 § 5.

²⁾ Jmf. ang. förfarandet vid äktenskapsbrott enligt äldre norsk rätt: Brandt II p. 85. G. L. 160; F. L. IV 39; B. R. 18. För dansk rätt: Matzen, Retshistorie III p. 142 p. 2; dens. Bevisreglerne: pag. 17, 32 f. Jüdske L. (anf. uppl. p. 356); Eriks Sjøell. L. (anf. uppl. p. 64); Wald. Sjøell. L. (Thorsens upp. p. 37).

³⁾ Bj. R. 15.

gitir æi gangit epin. fallen ær þæssum kuna at fyrirtighi markum. gangi bot i. þræskipti oc niw markir fori banz mal oc biscopir raþe script hennar. hawir æi böta. wari stens maþir oc stranda.

Smál. L. Kr B. 13 §: 7: Thætta ær . . . sak thær mather scal sik rætta meth kyni oc kunnum mannum ¹⁾ . . . trolldomber, warther takin innæn garz oc grindæ. meth horn oc hari. ²⁾ thet scal a næfnd koma. thættæ scal næfnd skiæra. eller till næs fællæ. æn thættæ næfnd fælle. tha scal till skrift fællæ oc ey till fæ botæ. utæn bondanom siæx öra firi trolldoms abyrrthenæ. Nu æn till næs fælle. rætte sik meth kyni. oc kunnum mannum sinom.

Full öfvertygelse om skuld betingades af att den anklagade blifvit tagen å bar gerning och vittnesbevis härom föranstaltats. Till begreppet „tagen vid“ hörde att hos delinkventen å ort och ställe för gerningen öfverkommits trolldomsredskap ³⁾ eller jämväl enbart att denne anträffats med dylikt ⁴⁾. Hvad lagarna förstodo med slikt trolltyg, „sanna föröörningar“, exemplifieras sålunda: „naglar och hår, lefvande djur och döda föremål om hvart annat“ ⁵⁾.

Förefanns emellertid icke denna öfverbevisning, enär förbrytarens och anklagades identitet icke var fastställd ge-

¹⁾ Jmf. Schlyters Edit. af Smál. L. p. 109 not 51.

²⁾ Jmf. i norsk rätt, Borgarth. Christenret 16: „su er fordæða uærst er firer gerer ku eða kalve kono eða barn. En ef fordæðo skapr værdör funnin i bæðium eða bolstrom manna har eða frauda fotr manna næghl eða þa luti er uener pikkia till gærningia. þa ma sok geva . . .“ — Brandt: a. a. II p. 149 not 1.

³⁾ Ö. G. L. uap. 31 §: 1; jmf. Smál. L. kr B. 13 §: 7 där bevis genom kyrklig nämnd är föreskrifvet. Jmf. S. M. L. Mh B. 32.

⁴⁾ W. M. L. I Kr B. 11. där innehafvandet af trolldomsredskap i och för sig tyckes konstituera brottet, oafsedt om förgörande af människor eller kreatur tillkommit.

⁵⁾ Se Gloss. till W. G. L. s. v. Qvikker; samt Allm. Gloss. eod. v. & s. v. Trolldomber. — I detta lagrum återfinnas allaredan desamma rekvisita, hvilka under långa tider fortforo att spela en roll i folkmedvetandet och vid hexprocesserna. — Jmf. W. G. L. I. Rl. B. 5 § 5; II R. B. 10. Gotl. L. I. 39.

nom gripandet, fordrade billigheten att svaranden fick gå ed för sig. Var likvisst brottets föröfvande stäldt utom allt tvifvel därigenom att å mannen eller gårdsfolket eller boskapen syntes tydliga spår af förgörandet medels trolldomskonster, verkade denna konkreta bevisning, till hvilken misstankarna anknöto sig, därhän att den tilltalades ed försvårades och straffet, i fall hon brast åt eden, likaledes utsattes högre än vid enkel vänslusak.

På sätt anförda lagrum ur Östgötalagen och Smålandslagen visa stod förgifning synnerligen nära trolldomsbrottet. Ombringandet af folk eller få tänktes just ske förmedels hemlig konst. Särskildt har lagstiftaren haft för ögat dylik gerning föröfvad af hustrun emot mannen ¹⁾.

De lagrum i svearätten där denna förbrytelse omhandlas med angifvande af bevisningens beskaffenhet, ansluta sig ock nära till ofvan anförda stadganden om trolldom. Dock har bruket af nämnd här föreskrifvits i fall då brottslingen gripits och hemtats till tinget ²⁾. Kvinna, som bär „forgiærningær“ å man, samt varder bar och åtagen, skall gripas, fjättras och sålunda föras till tings och de samma „forgiærningær“, synliga anstalter till och bevis om brottet, med henne. Tolf män skola „witæ“, utlåta sig „huruvida hon gjort dessa förgörningsmedel eller icke, eller om hon är bar och åtagen eller ej“.

Också enligt lagar, som sålunda underkastade bevisningen om svarandens gripande å bar gärning samt tagande med vedermälen af brottet en pröfning genom nämnd, bibehölls svaranden vid sin rätt till värjemålsed, i händelse inga lagbestämda sakförhållanden kunde mot honom åberopas.

¹⁾ Ö. G. L. uap. B. 31. W. G. L. I Bard. B. 8; II Rl. B. 10. W. M. L. II pg B. 21; Mh B. 16. Upl. L. pg B. 11; Mh B. 19; S. M. L. Mh B. 32. Jmf. att okvädinsord, som ha afseende å brottet, företrädesvis brukas om kvinna, W. G. L. I Rl. B. 5 § 5. Bjärk. R. 21 pr Se dock H. L. Mh B. 7.

²⁾ Upl. L. Mh B. 19; W. M. L. II Mh 16; S. M. L. Mh B. 32.

Mordbrands och brandstiftansmål.

Det var målsegandens rätt att på stället afdagataga den vid gerningen gripne mordbrännaren. Att denne bevisligen anträffades med „eldbrand i handen“ eller med „blåsande mun och brinnande brand“ gaf ett omotsägligt vittnesbörd om hans brott. Äfven afsikten att innebränna husens egare, att „bränna både by och bonde“, betraktades såsom ådagalagd genom omständigheterna vid gripandet. Detta torde böra antagas, ehuru beviskraften i detta hänseende ej särskildt framhåfves¹⁾.

Förde målseganden delinkventen bunden för rätta tillkom honom likaledes enligt somliga lagar fullt vitsord.

Ö. G. L. Edz. 31: Nu stiæl maþær eld i hus annars ok will han inne brænna. þæn sum sua gær han beti kasna warghær. warþær alt takit saman hand ok brandær. þa ma hanum ogildum i eld skiuta.²⁾ . . . Nu þær sum þylikht mal uitis manne. þa skulu ok siax boande mæn han uitna. ok suæria han þær sannan at uara. §. 1. (ang. anstiftan till mordbrand) §. 2. Nu ær han egh takin at utan uænis þerre sak. þa ær þæt epær þrætylfær. bristær at epe böte fiuratighi markær. ok egh lif sit. ok egh eghn sina.³⁾

Presumtionsmomenten vid gripandet och bindandet styrktes sålunda af sex vittnen⁴⁾. Afsaknaden af dessa mo-

¹⁾ Se Ö. G. L. Edz. 31; Upl. L. Wip. B. 25 § 1: Bjärk. R. 36. Jmf. ock H. L. Wip. B. 20.

²⁾ Att brännas eller rådbråkas var straffet i dansk rätt enligt Eriks Sjæll. Lov. II 15. I Magnus Erikssons Gårdsrätt stadgas om den, hvilken till följd af vangömsla vid vakthållning i konungens gård vålar skada genom eld och gripes vid färska gerningen, att han skall tagas och i samma eld kastas.

³⁾ Jmf. Bjärk. R. 36: Hwilikin maþær annæn myrþir. wærþær til wnnin meþ sex mannum, han skall stægæs. æller wæri sik meþ tolf mannæ epe. havin morþbrænnaræ sama ræt“. — Jmf. ock W. M. L. I B. B. 45. § 4 in fine.

⁴⁾ Enl. andra lagar föreskrifves härvid nämnd, Upl. L. wip. B. 25 § 1.

ment, då kändens talan blott stödde sig å misstankar mot hvilka intet bevisskema i lagen svarade („uænis þerre sak“), tillförde svaranden, som naturligtvis då icke var bunden, bevisrätt.

Då brottet gått ut på att anstifta brand, utan att vara förenadt med afsikt att ombringa människor, omtalas i lagtexterna samma slags bevisning.

W. M. L. II: B. B. 25. Gangær man mæþ brande ællær eld-före. oc vill brænna annarsmanz quærna hus taks han mæþ blasande munne oc brinnanda brande. þa binde han oc til þinghs före. binde þær við han mæþ witnom twem oc eþe tolf manna. [jmf. Upl. L. við B. 25 . . . æru til sæx mannæ witni. þa bindi han. ok til þinx före. ok fylli a han. sæx mannæ witni. þeræ þær waru. ok a saghu siþæn han ær laghlikæ til wnnin . . .] bygge op attær þa quærn . . . oc sæx markr mæþ af botine . . . ær æi bar oc atakin. wæri mæþ eþe tolf manna . . .

De två typerna af processförfarande härröra sålunda också enligt dessa stadganden ur tillvaron eller afsaknaden af presumptioner mot den åtalade¹⁾.

Mål om dråp och dödsvållande.

Framställningen af de särskilda processtyperna med hänsyn till dråp äfvensom af de presumptioner, å hvilka desamma hvilade, kräfver beträffande götalagarna en ingående undersökning af hithörande lagrum, delvis jämväl i hvad desamma ha afseende å själfva det formella förfarandet.

Ö. G. L. Dr. B. 2 § 1: Nu fa þe draparan ok dræpa egh ginsta. þa aghu þer han til þingxs föra²⁾

¹⁾ Jmf. W. G. L. II. utg. B. 21. där nämnd föreskrifves.

²⁾ Jmf. ang. bindandet äfven Dr. B. 2 § 2.

Nu flytia þer han til þingxs. þa skal han uitnas sum fram aleþe skils. ok siþan ma han saklöst hals-hugga lata.

- ibid: 3. Nu dræpær inlændingær inlænding. þæn sum drap han hauær firihuggit friþi sinum. ok allu þy firi huggit sum han a innan lanzs ok laghsaghu. for utan eghn sinne. þa ma drapara ennæt þing stæmna ok a första þingi friþsökia han: þæt skulu tue mæn uita at han ær sandær at þy drape. þæt skulu andre tue uita at þæt uar skærskutat a sama dagh ok sama döghni sum atte ok lagh uaru. þriþiu tue þæt uita at hanum uar laghlika þing stæmt firi sina sanna gærþ: þæt skulu uara böndær ok boande mæn þæn skal til draps taka sum a wighualle uar ok egh annan. utan hærra uisi manni sinum. ælla bonde þræli sinum. þa ma taka huarn sum hældær will. þæn sum uisa ælla þæn sum drap §: 1. Nu uill han egh sökia sum æpti kære innan nat ok iamlanga. kom-bær þæn til þingxs sum drap innan nat ok iamlanga ok gangær wiþ drapinu. þa ær hæræþit saklöst. ok siþan uiþær gangan ær gör. þa taki þæn til sum sandær ær at þy drape. æn þo at iamlangin se ute þa söke sua sum i drapamalum skils §. 2. Nu sökir man annan firi drap. ok hin sum kærís til sighær sik egh nær haua uarit þa sum hin war dræpin: þa skal hin a mote suæria uista uitni mæþ siax mannum a sama dagh sum hin suor sakina in til hans. siþan skal bo hans i takum standa. a fæm-tinne þa skulu þe suæria tolf manna eþ æpte huart uittnit. þæt ær huar þerra þrænne tylftær. ok sua suæria at hinir sum för suoru þe suoru baþe sant ok lagh. Nu orkar egh annar tylftar eþum þa falzs fætillös byrþe. þe sum för suoro i þöm uitnumin sum falzs firi þer skulu fasta. ok böta malsæghanda ok hæraþe ok kununge. ok biskuþe. Nu æn þe suæria baþir tylftar eþa. þa uiti hæræzs næmdin huat þær ær sant um. Nu uær hæræzs næmdin draparan ok fællir hin sum sot hauær. þa skulu þe uisa ha-

num sannan drapara: ælla böte hææpæt þet morþ-gialdit § 3. Nu gangær han uipær at han uar a wighualle þa sum hin dræpin uar. ok þæs egh uiliande ælla ualdande at han döþ fik: þa gaf sua birghir iarl i lagh at han skal a fæmtinne þrætlyftan eþ föra. sua sum för uar skilt. §. 4. Nu æn han sum drapit kænneis uill egh mote suæria huatske þa han sökir han ælla a fæmtinne. þa skal hin egh tylfta eþa æpte sin uitne suæria: þa skal draparans bo skiptas ok han sialuær friþlös fara . . .

Ö. G. L. Dr. B. 5. §. 1: Nu haldær annar ok annar dræpær. þa skal hanum a sama dagh stæmna sum draparanum ok mæþ sinum uitnum huarn þerra beta. Böte halzs bani i lagha fæmptum . . . Nu uill halzs bani amote suæria. þa suæri sua amote sum skilt uar æn draparin uill amote suæria

Östgötalagen redogör icke för den bevisning, som skulle framställas angående dråparens gripande, om han omedelbart nedhuggits. Däremot säges beträffande förfarandet, då dråparen bunden förts till tinget, att „han skall öfverbevisas såsom framdeles skiljes“. Härmed afses tydligen stadgandet i Dr. B. 3 pr, hvilket närmast syftar å det fall, då måls-eganden stämmer svaranden till tings.

Bevisningen består i tre par vittnen, dem kåranden eger framföra. Af dessa skulle det första paret bestyrka: „att han är sann till det dråpet“. Detta innebar förty ett bekräftande af brottets existens och af gerningsmannens och svarandens identitet. Om dråparen fängslad förts till tinget, betydde det ett intyg att denne gripits under omständigheter, de där gåfvo vid handen, att han verkligen var dråparen. Var svaranden: fri och blott stämnd till tinget, kunde denna vittnesintyg i dess skematiska form jämte öfriga bevis, som laggiltigen afgåfvos, anses innefatta full visshet, emedan vittnena därmed bekräftade, att de igenkände svaranden såsom den, hvilken de sett tillfoga personen ifråga

dråpslaget¹⁾, eller som den, hvilken genom målsegandens „skärskutande“ för dem utpekats såsom brottslingen.

Det andra paret vittnen intygade: „att det var „skärskutadt“ å samma dag och samma dygn“. Genom omedelbar publikation af brottet samt af sitt eget förfarande vid gripandet af förbrytaren vann målseganden en kraftig presumption för sanningen af sin sak.

Också detta vittnesbörds materiella innehåll måste tänkas i samband med brottets konkreta omständigheter. Hade målseganden dödat eller bundit gerningsmannen, tog han „skärskutavittnen“ därom; i motsatt fall och särskildt om dråparen var okänd uppmanades vittnesmännen att bestyrka att händelsen med dess omständigheter för dem tillkännagifvits samma dag den skett eller blifvit känd. Man måste antaga att lagen med denna särskilda intygan om „skärskutandet“ afsåg en ytterligare säkerhet för den inre sanningen af hvad som allaredan genom de första vittnena bekräftats. Man tänke exempelvis på dulgadråpsprocessen, sådan den skildras i Dr. B. 11:

Ö. G. L. Dr. B. 11. Nu uarþær man a skoghi dræpin: ok uita egh huar sum han drap. will þæn til fara sum æpti mæli þöm manne. þa skal han þöm by stæmna sum eghnina a. ok byrin skal hæraþínu til sighia ok kræfia uiþær gangu manzssins . . . Nu kombær egh uiþærgangu maþrin innan nat ok iamlanga. þa ær hæraþe sakt át fiuratighi markum. kombær þæs manzs arue innan nat ok iamlanga. ok bindær laghlika in sak sina: þa skal han up taka þrættan markær ok atta örtughær: þa skal han sak sina mæþ þingstæmnum in binda. stæmna þry þing ok þrea fæmpti.

¹⁾ Innebörden af denna del af beviset framgår ur jämförelsen med målsegandens bevis enligt Ö. G. L. Dr. B. 11. Då här gäller ett dulgadråp, vittna de två första vittnena „att å den byns mark var han dräpen“. De afgifva sålunda en mot detta slag af dråp svarande bekräftelse å de faktiska omständigheterna dem de kände till rörande brottet. De tvänne andra vittnesparens utsagor äro i detta fall till innehållet identiska med dem i Dr. B. 3.

fiarþa lionga þing. a lionga þinge skulu uitne hans fram ganga: þæt skulu tue i þingi uita. at a þæs byiar eghn uar han dræpin: þæt skulu andre tue uita at þæt uar laghlica skærskutat. þriþiu tue þæt uita at þæt uar laghlika þing stæmpt

Antager man att liket funnits af personer, hvilka härom underrättat arfvingen, är det tydligt att desse i främsta rummet skulle anlitas som vittnen till att dråpet skett å byns mark. Emellertid kunde desse vittnesmän vara utsatta för misstanke att själfve haiva föröfvat brottet. De måste därför redan i sitt eget intresse omedelbart „lysa“ likfyndet ¹⁾. Härigenom uppstod då en ytterligare bevisning. Eller blef målseganden omedelbart tillkallad och infann sig då med grannar och vittnen ²⁾, för hvilka han „skærskutade“ såväl dråpet som berättelsen om likfyndet.

Slutligen bestyrkte tvänne män att „den tilltalade var lagligen stämnd till ting för hans sanna gerning“.

Denna bestämning i lagen kunde naturligtvis icke hafva afseende å ett förfarande då delinkventen var antingen dräpt eller bunden ³⁾. Vittnesbördet i denna del afsåg icke att materiellt belysa saken, utan att säkerställa målseganden mot invändningar, grundade på att rättegångens formaliteter blifvit urakllättna.

Bevisningen, sådan den här skildrats, ansågs af lagen full och förbindande. Dock omtalas invändningar dem svaranden fick göra, därest han icke var fängslad ⁴⁾. Dessa voro af annan art än då svaranden hänvisade till kompletterande sakförhållanden, som kommo hans handlings sätt att framstå i annan dager än käranden gifvit det samma. Här var det nämligen fråga om ett direkt bestridande af käromålet och i anslutning därtill ett upphäfvande

¹⁾ Jmf. Upl. L. Mh B. 12 § 6; jmf. Mh B. 8.

²⁾ Jmf. uttrycket „bönder och boende män“, Ö. G. L. Dr. B. 3

³⁾ Man finner ock att detta formulär är utbytt mot ett annat, „att han är så sökt som lag säger“, när det gäller att föra vittne mot den som blifvit dräpt „i horsäng“. Ö. G. L. Edz. 26.

⁴⁾ Denna limitation torde böra fasthållas.

af målsegandens bevisning i någon punkt, som var för det påstådda brottets existens konstituerande. Tvänne gemälen omtalas.

Tilltalade kunde förneka att han alls varit å vigvallen. Han säger sig ej hafva varit tillstädes då dräpet skedde, åberopar sitt alibi.

Af detta finner man att anklagelsen innehållit samt målsegandens bevisning bekräftat denna omständighet. Att förhållandet var sådant framgår af uttrycket i Dr. B. 3: „den skall man antaga såsom dråpare, hvilken var å stridsplatsen (vigvallen), och icke annan“¹⁾. Detsamma bestyrkes ock af hvad lagrummet, i § 3, innehåller om den tilltalades erkännande „att han var å vigvallen vid det tillfälle, då ifrågavarande person vardt dräpt“. Beviset härom låg i vittnesmålets formulär: „att han är sann till det dräpet“.

Emot denna punkt riktade sig altså svarandens gemäle. Han får „svära emot“; och den bevisning han skall framföra och som benämnes „uista uitni“ består af sex mäns vittnesbörd. Edstemat anslöt sig förmodligen till ett förnekande å svarandens sida. Beviset skall föras å samma dag, som kåranden för sin bevisning mot honom. Kan svaranden prestera detta motbevis, utsättes en fänt och å den skola båda parterna bekräfta hvar sina „vittnen“ med trenne tolfter, en tolt efter hvar „vittne“, som således räknades bestå af tvänne män. Bestyrkandet skedde förmedels edgärdsmannead: „att de som förut svurit, de svuro både sant och lag“. Utgången af beviset vid denna förhöjning i bevisskyldigheten afgjorde målet. Likväl, om bägge förmådde anskaffa denna bevisning, och således lika bevis stodo mot hvarandra, måste en utväg finnas. Det är tydligt att de gamla processmedlen i ett slikt fall ej längre räckte till; ett bevismedel af annat slag måste tillgripas. Detta var *nämnd*. Häradsnämnd skulle intyga hvad i saken var sant. Icke-förty fick dock nämnden ej utan vidare fria den anklagade. Den skulle, då den absolverade den tilltalade,

¹⁾ Utom i det särskilda fall lagen angifver.

samtidigt för kåranden utpeka den verkliga dråparen, eller ock borde process om dulgadråp anhängiggöras mot häradet¹⁾, ²⁾. Man finner häraf att nämnden själfständigt inkvirerade i målet.

Tolft efter „hvert vittne“ framfördes icke, med mindre svaranden kräfdde att få „svära emot“ kårandens vittnen³⁾.

Det andra genmålet gick ut på att svaranden visserligen varit å platsen vid dråpstillfället, men ej varit „viljande eller vållande“ till dråpet, med andra ord, hvarken banneman eller delaktig. Att en sådan invändning kunde göras, förräder att något moment i vittnesmålen emot den åtalade ansågs bevisa detta⁴⁾. Lagen uppgifver att Birger jarl beträffande proceduren vid denna invändning skulle hafva stadgat, att svaranden finge „å fämten föra tretylftared på sätt förr är sagdt“. Meningen är väl att samma förfarande som beskrifvits vid det förra genmålet också här skulle iakttagas.

Att svaranden framkom med dessa genmälen⁵⁾ torde hafva skett i samband med att han beskylldde motparten för „skroksak“ och hans vittnen för „skrokvitni“. Då genom fullföljd motbevisning vittnesbörd stod mot vittnesbörd, förelåg det som lagen kallade „tuæsuæri“. I R. B. 2 föreskrifves att alla dylika konflikter skulle „slitas å konungs räfst“ och af „konungsnämnden“, hvilken var liktydig med häradsnämnden⁶⁾. I lika måtto angifver Kr. B. 13 § 3 att „tuæsuare“ skulle afgöras af häradsnämnd. Då i sistsagda lagrum därjämte säges att om mened och „skrokvitne“ skulle dömas af „biskopsnämnden“, och då åter de vittnen, hvilka icke blifvit understödda af edgärdsmän, enär

¹⁾ Jmf. Ö. G. L. Dr. B. 12 samt den uppgift som häradsnämnd har sig ålagd i dulgadråpsprocess.

²⁾ Påföljderna af att eden „fålles“ å någondera sidan voro kyrkobot och böter. Jmf. Kr. B. 13. — Jmf. Matzen: a. a. p. 72.

³⁾ Jmf. ock W. G. L. se pag 57.

⁴⁾ Jmf. vittnesmålen i det analoga fallet i uap. B. 20: „at han fik af hanum pa skenu mæp uilia ok ureps hændi“. Jmf. uap. 8 § 2; 6.

⁵⁾ Jmf. uap. B. 8 § 2; 20. Jmf. W. G. L., hvarom nedan å p. 56 f.

⁶⁾ Jmf. R. B. 1.

parten icke mäktat anskaffa sådana, sägas skola „fasta och böta till målseganden och häradet och konungen och biskopen“¹⁾, måste man antaga, att svarandens invändning, jämte det den föranledde en process vid konungsråsten angående „olaga ed“, också kunde till påföljd hafva kyrklig bot, som af biskopsrätten fastställdes²⁾.

Äfven ur denna synpunkt betraktade synas dessa genmälen icke fullt stå samman med den grundläggande principen om bevisningens ensidighet och omöjligheten att kullhäfva en bevisning, som i enlighet med lagens skema ådagalagt ett visst faktums notoritet. Att desamma också därför följderiktigt ledde till anlitandet af nämnd må i detta sammanhang endast i förbigående anmärkas. Att dessa stadganden äro af nyare datum än lagbudet i öfrigt, bestyrkes beträffande det ena af dem genom uppgiften att detsamma gifvits af Birger jarl. Beträffande det andra undantaget tyder törhända därpå dess samband med kyrkligt förfarande och kyrkoplikt. Likvisst anträffas såväl i Östgötalagen som ock i andra landskapslagar dylikt motbevis i särskilda fall³⁾ ⁴⁾ ⁵⁾.

¹⁾ Se Dr. B. 3 § 2.

²⁾ Jmf. R. B. 16 § 1. Nu sæghær man eþ olagha uara. stæmnir ok sökir æftir þa ær þæt hans uitzorp sum firi ær staddær mæþ göþzslu epe flughurtan manna: . . . æn hin uar minna æn tuætylftær eþær . . . man skal göþa eþ mæþ epe ok egh tua mæþ enum: bristær göþzlu eþær för æn han ær gangin: ællar ok sipan falzs han at kunungxs ræfst. ælla a biskups ræfst. þa böte þe firi olagh sum för suoru i epinum: Nu stæmne man egh æfte utau bær olagha eþa til kunungx ræfst. þa skal hærazs næmd uita huat þær ær sant um ok kombær egh lengær til hans uitzs orpa: þy at biskups næmd skal i allum malum sannind leta. ok hærazs næmd lagh giort.

³⁾ Se Uppström: a. a. p. 40 f.

⁴⁾ Att motbevis med vittnen eller ed icke finge ega rum mot vittnen stadgas i Upl. L. þg B. 9: þættæ ær vm witnis mal. um all þe mal witni höræ til. hawi þæn wald æptir sinu klerir. hwat han will hældær witnæ. ællr wiþ laghum takæ . . . Gripær man til witnæ ok næmpnir witni a fyrstæ þingi. lati see a andru. swæri . . j . þriþiu. gangi ænti mot þöm witnum þær witnis mal ær . . . jmf. § 4, 5.

Uppström: a. a. p. 40 synes antaga att endast ed mot vittne här förbjudits.

Östgötalagen innehåller ännu ett stadgande, hvarur bevisvitsordet vid dråp framgår.

Ö. G. L. Edz. 29. Nu kænnes manne drap. synis þæt a li-
kinu antuiggia þa þæt ær nyhit manzs bandauærk.
ælla ok þa þæt takx up innan manaf þa aghu
aruani at sökia han sua suru i drapamalum skils.
ok orkar han gen at suæria mæþ þrætlyftum eþe.

*) De exceptioner från målsegandens rätt att föra vittnen å sva-
randen, hvilka omtalas beträffande mål emot kvinna, öfvermage eller
träl, hvilat ej på processuell grund och förbigås här. Se Dr. B. 9
§ 1; 13 § 2; 17; 19 m. fl.

I detta sammanhang må här fästas uppmärksamhet å en
egendomlig likhet mellan en bestämning uti Ö. G. L. Dr. B. 13 § 2
(som ingår jämväl i Addit. till W. G. L. II (Addit. 7, 29) samt ett ställe
i Pactus Alamannorum (3, 16). Sistanförda lagrum innehåller följande:
om en man blifvit ihjälbiten af annans hund, eger hans arfvinge obe-
tingadt anspråk endast å halfva mansboten. Kräfver han hela boten,
är han därtill berättigad, dock endast med villkor att han underkastar
sig att hunden upphänges öfver tröskeln till hans hus samt hänger
där tills den ruttnar ned. Enligt Brunner: Absichtlose Missethat p.
492 (i Forschungen zur Gesch. des Deutsch. und Franz. Rechtes), samt
R. G. II p. 549 (jmf. 475 not 46), är syftet i detta stadgande att
med svåruppfyllta villkor förknippa utkräfvandet af ett i lagen vis-
serligen teoretiskt medgifvet, men mot billighetskänslan stridande an-
språk. Det svenska lagrummets innehåll är följande. En träl har
dräpt en fräls man. Den dödes arfvinge får icke med vittnen öfver-
bevisa trälen, utan dennes egare har rätt att för dess gerning gå ed.
Fälles han åt eden, skall han böta tredjedelen af 40 mk, hvaremot in-
gen bot går till konung eller härad. Vill emellertid husbonden icke
böta för trälen, „då skall målseganden dom å tinget taga till att taga
en ekvidja och binda om trälens hals och upphänga (honom) vid bon-
dens portstolpe, Hugger (bonden) förr ned honom, än vidjan ruttnar,
häfte vid 40 marker“. Om man å detta lagställe tillämpar Brunners
här ofvan gifna förklaring, blir resultatet att man här har att se en sträf-
van å lagstiftningens sida att undertrycka husbondens rätt att gifva ut
trälen till målseganden för att undgå att själf betala böterna. Den
svenska landskapslagen använder här samma ntväg som den frankiska
stam- eller folkrätten: att som villkor för utöfvandet af en rättighet
sätta tvånget att tåla ett skymfligt och förnedrande behandlingssätt.
Intressant är också analogin vid det drastiska förfarande som dessa
tvåne till uppteckningstid och giltighetsort så vidt skilda germanska
rättskällor anvisa.

þa uiti hæræþs næmd huat sum þær ær sant um. synis þæt egh a likinu innan manað þa þæt ær ny hit. þa dyli hin sum sakin gifs mæþ þrætylfum eþe. bristær hanum eþær þa böte fiuratighi markær egh bo hans skiptis. ok lif hans þær firi gangi.

De här berörda processformerna äro desamma som ofvan beskrifvits. Men i detta lagstadgande framträder presumptionernas betydelse klarare. Ty de anknyta sig till ett särskildt angifvet förhållande, nämligen förekomsten å liket af tecken till våldsam behandling. De kunna sålunda göras gällande, på sätt lagen medgifver, genom likets uppgräfvande och anordnandet af syn, som dock borde ske inom en månads tid efter anträffandet. Då bevisningen säges vara densamma „som angående dråpmål urskiljes“, hänförde sig vittnesbeviset förmodligen till liksynen. Kunde ej vid densamma sådana tecken förmärkas, egde kåranden blott utvägen att utan bevis beskylla svaranden för brottet. Svarandens dulsed var trefyltared¹⁾ 2).

I Östgötarätten bör slutligen observeras ett lagrum, enligt hvilket tillvägagåendet icke höll sig inom de tvänne allmänna kategorierna i den äldre brottmålsprocessen, nämligen målsegandens bevisförfarande medels vittnen och svarandens nekande med ed, där kåranden icke har vittnesbevis.

Ö. G. L. Edz. 25: Nu myrþir maþær man. ælla kona man: ælla man kunu: ælla kona kunu biær i fiælstær ok læggær a lön. þa skal han stæghla ok hana stænka lata. æn þön uarþa takin uiþær ælla yppinbar uitne hittas til. uilia þön kæra firi kunungxs ræfst. þa skal han ælla hana lata fanga ok leta þær at mæþ sannum uitnum ok kuska ælla lokka. þa æn þön uilia sialf uiþær ganga ælla æru yppinbar uitni till þa skal han stæghla. ok hana stænka lata. Nu uill

¹⁾ Jmf. Edz. B. 17, 23.

²⁾ Svaranden kunde också enligt detta lagrum „svära emot“ målsegandens bevisning.

egh bin sum æfte kære kunungx ræfst biþa : þa gangi
bin sum til kæris þrætlyftan eþ for sik. gitær han
egh eþ gangit böte fluratighi markær ok egh lif sit.

Vid sidan af de tvänne allmänna process typerna upp-
träder här en tredje subsidiär, som på ett iögonenfallande
sätt afviker från dessa. Det är ett förfarande, som sker vid
„konungens ræfst“ och således ej inför den ordinarie folk-
domstolen. Det inledes med den misstänktes fängslande,
hvilket ej sker å bar gerning, samt fortsättes under hörande af
vittnen, måhända äfven medels tortyr för att aflocka delin-
kventen bekännelse ¹⁾. Att denna process, som hvilat på vä-
sentligen andra grunder än landskapslagarnas allmänna pro-
cess, vid försöket att rekonstruera denna ej bör tagas med
i räkningen, är utan vidare klart ²⁾ ³⁾.

Icke ringa svårigheter erbjuda Westgöotalagarnas stad-
ganden.

W. G. L. I af mandr. 1. Uærþer maþer dræpin ok af daghum
taken. þa skal uighi a þingi ⁴⁾ lysæ oc frafal ⁵⁾ ar-
uingiæ sigiæ. ok. a. adru ⁶⁾ Æn a þridia ⁷⁾ eftyr mælæ ⁸⁾
ællær ær mal hans spilt. þa skal væghændi til þingx
færæ ok vtæn vider þing standi mæn til þings gære.

¹⁾ Jmf. dock Uppström: a. a. p. 26 not. 2.

²⁾ Om denna nya form af brottmålsförfarande vid mord handlar
Edz. B. 17. Det heter där om mord å äkta make att fordom „jærn-
börd och Gudadom“ varit föreskrifven, i händelse dylik sak „uænis“
någon, men att Birger jarl i stället infört ett förfarande å konungs-
ræfst genom undersökning med vittnen och i afsaknad häraf medels nöd-
gande till bekännelse. Men om målet ej togs upp vid detta forum, utan
stämdes in till tinget, fick svaranden värja sig med tretylftared. Jmf.
Edz. B. 21.

³⁾ Angående spåren af ett inkvisitoriskt förfarande äfvensom sär-
skildt om detsammas inverkan på vittnesbeviset, se nedan afd. III.

⁴⁾ I W. G. L. II Dr. B. 1 saknas orden „a þingi“.

⁵⁾ W. G. L. II Dr. B. 1 har här „forfal“.

⁶⁾ W. G. L. II l. c. har här „þingi“.

⁷⁾ W. G. L. II l. c. add: „þinge skal han“.

⁸⁾ W. G. L. II l. c. add.: „ok lysæ ok næmpnæ allæ þa ær a vigh
valle varo ok sak giuer allær næmpnæ þa ær han vil“. Däremot saknas:
„ællær ær mal hans spilt“.

griðær at beþas. þings mæn skulu hanum loua þings gangu han skal uider þy banorði gangæ. § 1. þa skal arui banæ næmnæ þæt ær. vald hans at giua þem banorð ær han vill. æn væghænder aru marghir til¹⁾ þa skal haldsbænd næmpnæ ok atuistær mæn. þer skulu fæm varæ ok en rapsbani § 2. þa skal ændaghæ hem dömæ þæn sum allir mæn gö-ræes asatir a þingi. þa skal a ændaghæ þingsmanna²⁾ vittni bææ lætæ. Iak var þa a þingi ok vir mæn siax. Sua kum dombær a mal þit. at þu skuldi hæ standæ. i. dagh. ok vitæ a hænder hanum³⁾ banorð mæþ tvænni tylptum. Sva se mæi gud hull. ok uat-tum minum at sva kum dombær. a. mal þit sum ika bær nu vitni til þa skal arui sværræ. Sva se mæi guð hol ok uattum minum. at þu bart. a. han⁴⁾ od ok æg. ok þu ær sændær bani hans. ok sua gaf iak þær namni a þingi. þa skal arui firi adræ tylft gangæ ok samulund suærræ. Tolf man⁵⁾ skulu. i tylft standa ok et munhaf skal eptir tylft huæria vææ. þyy munhaf skulu æptir. tylptær eþ. hværn væ-ræ guþ hylla at sær ok at græmya⁶⁾ § 3. þa skal arui til sægnarþings fara lætæ dömæ sic af þingi ok uita⁷⁾ mæþ vmstaþumannum. Biþia sva sær guþ hull. ok uattum sinum. at han uan þat alt a endaghæ til fridær hans sum lagh til sæghæ. þa skal han a þing ganga afptar⁸⁾ latæ dōma friðlōsæn han firi

¹⁾ W. G. L. II l. c. add: „ok þæn han först sak giuir gange ekki þær af“. — I W. G. L. I af mandr. 1 se ett tillägg, not 7 å pag. 10 af Schlyters edit.

²⁾ Läses af Stiernhielm: „thing bana“. Se not 9 å pag. 10 af Schlyters edit.

³⁾ Ang. betydelsen af den å trenne ställen i W. G. L. II Dr. B. 3 uti formulären inskjutna bokstafven N. se not 19 å pag. 122 af Schlyters edit.

⁴⁾ W. G. L. II Dr. B. 3 har uttr. „at þu röt hanum oð ok æg“.

⁵⁾ W. G. L. II Dr. B. 3 infogar ordet „alz“.

⁶⁾ ibid. orden: „þyy munhaf“ etc. saknas.

⁷⁾ ibid. står „swærræ“.

⁸⁾ ibid. saknas ordet „afptar“.

arva ok æptimælændæ. ok vgilðan þa skal han friþ flyiæ. ætæ hema a daghurþi a sægnærþingi ok. i. skoghæ at natværþi . . .

ibid. 3: Æn hall bana uil sökia ællær atuistær mén. þa skal þing uisa ok talu ¹⁾ a þingi. wetæ ok hem ²⁾ lata endaghæ döma. þa skal þingsmannæ. vittni a endaghæ latæ. beræ. ok sva a huarium ændaghæ. ³⁾ þa skal þings mannæ vittni fyrst latæ bæra. siþan skal arvi. svaria. Sua se mær gud hull. ok uattum minum. at þu hælt hanum undir od. ok æg. ⁴⁾ ok sva gaf iac þer namni til. a þingi. § 1. Atvistær manni. skal þing uisa ⁵⁾ ok sva sværia a hæn-der hanum. Biðia sua sær gud holl ok uattum si-num at þu vært a vighuælli maþ vrassvilæ ⁶⁾ ok sua gaf iak þær næmpni til a þingi. § 2. Raszbana skal þing uisa ⁷⁾ vm sak þa þu kallar han sannæn at væra at han ræd han hælraþum. han skal uita firir a endaghæ mæð tylpt at fæþerni ok halua at möþerni. Falss. han at baþum þa skal han böta haluæ fæmtu mark. falss. han at tylpt böte þrer mark. falss. han at halvri böte tolf öra. ⁸⁾ § 3. Nu skal halss bani ⁹⁾ böta halui fæmtu mærk. þær. a. ækki konongær sak. a. eigh a razbænd. ok eigh a halss. bænd. Atvist ¹⁰⁾ a saksökæ örtogh ok oræ fæm. sva.

¹⁾ W. G. L. II Dr. B. 8 har ordet: „atalo“.

²⁾ I texten står „þem“; jmf. not 28 å pag. 12 af Schlyters edit.

³⁾ I W. G. L. II saknas orden: „þa skal . . . a endaghæ“.

⁴⁾ W. G. L. II har i st. f. orden: „at þu . . . ok æg“ följande „at þu est hanum swa skildær, at þu at þettæ næmpni bæra“. Jmf. ang. tolkningen K. G. L. Westman: Om delaktighet i dråp etc. i Antiquarisk Tidskr. 1902.

⁵⁾ W. G. L. II add: „ok endaghæ æm lata döme siþan skal han sværia a hænðer hanum swa sum a halbanæ“.

⁶⁾ Formulæret saknas i W. G. L. II

⁷⁾ W. G. L. II Dr. B. 8: „vm sak þa ær þu giuir hanum oc þu etc“.

⁸⁾ W. G. L. II ibid. add: „þær a kononger ikki sak a“.

⁹⁾ W. G. L. II har här „razbani“, som af Schlyter (not 43 å pag. 125) rättas till „halbani“.

¹⁰⁾ W. G. L. II ibid.: „af atuista manni“.

a konungær sva. a hæræd. § 4. Mæþ þingi skal hælghis bot¹⁾ ut tacæ ok eigh. næmæ til.

W. G. L. I. Bard. B. 6: Varþær manni vrang banæ sak giuin. þa skal hæræþshöfþingi²⁾ væriæ han med tvenni tylptum. næmdær mannæ af hæræþi. (jmf. W. G. L. II. friþ. B. 10.)

Lagrummet i Westgöotalagarna är i flere delar oklart. I stadgandets början tyckes en sammanblandning hafva skett emellan en dråparens skyldighet att lysa sig dråpet å händer samt målsegandens åligganden vid väckandet af dråpstalan³⁾. Större klarhet vunnas om man hänförde bestämningen om åtalets väckande å trenne ting till § 1⁴⁾ och i inledningen läte kvarstå föreskriften att dråparen skulle å ting kungöra dråpet samt tillsäga arfvingen om hans frändes fränfalle.

Emellertid gör också innehållet af stadgandets inledning i dess förhållande till bestämningarna i § 1 svårighet. Ty ehuru sådant kunde anses af sammanhanget följa, kan meningen näppeligen vara att § 1 skall reglera förfarandet, då dråparen inför tinget vidgått gärningen. Fastmer torde § 1 i motsats till inledningen hänsyfta på en process, då målseganden utpekad svaranden, „nämnt baneman“. Detta gäfvæ den naturligaste förklaringen till att klaganden först å tredje tinget behöfver precisera sin anklagelse emot viss man⁵⁾. Sammalunda ock bestämningen att han eger bland flere „dråpare“ gifva „banord“ åt den han vill. Likaledes skulle det ock vara öfverraskande att finna hurusom kla-

¹⁾ W. G. L. II har „manhæliæs bot“.

²⁾ W. G. L. II friþ. B. 10 add: „hans“.

³⁾ Jmf. Schlyter: Ordbok s. v. v. „lysa“ & „frafall“. Calenius: Opera I p. 294 not 9; „lysandet“ säges här ske å arfvingens-målsegandens sida. Jmf. Westman: a. a. Otman: Westgöotalagen: p. 13 not 1. Vendell: Äldre Westgöotalagen. p. 78. Nordström: II p. 442 ff. Beauchet: Loi de Vestrogothie p. 142 not 3, 4. — Jmf. Brandt: II p. 67 ff.

⁴⁾ Jmf. W. G. L. I. S. B. 1.

⁵⁾ Jmf. W. G. L. I Sm. B. 1 pr.

ganden, ehuru svaranden vidkänts dråpet, dock emot honom framför en saklig bevisning¹⁾).

Upptager man såsom den sannolikaste tolkningen af § 1 och dess innehåll den här ofvan gifna, skulle § 2 återgifva målsegandens bevis emot svaranden som nekat till brottet.

Den bevisning målseganden måste prestera hänförde sig dels till förfarandets laglighet, dels till själfva brottets existens och förbrytarens person. Emedan beviset framställdes å den „endagh“, som å tinget utsatts, borde därvid „tingsmanna vittnesbörd“ bäras fram i och för styrkandet att å tinget genom dom i målet faststälts ort och tid, då parterna skulle infinna sig och beviset gifvas. På uppmaning af kåranden intygar därför vittnenas förman²⁾: att han vid tillfället var å tinget och att jämväl de andra, som deltaga i vittnesintygandet, då voro där; att domen uti det instämde målet („mal þit“, klagandens sak) innehöll att klaganden skulle infinna sig på den ort, där man nu befann sig, och å den dag, som nu var inne; äfvensom att klaganden med tvänne tolfter skulle öfverbevisa sin motpart om dråpet³⁾. Detta bekräftades till yttermera visso genom edsformuläret: „så vare gudarne⁴⁾ mig och mina vittnen hulde, [som jag säger sant], att sådan dom kom å ditt mål, som jag nu bär vittne om“⁵⁾).

Denna del af bevisningen motsvarade till sitt innehåll östgötarättens vittnesbevis om „att svaranden lagligen blifvit instämd för hans sanna gärning“. Var förfarandets lag-

¹⁾ Jmf. Westman: a. a. p. 14. Jmf. Ö. G. L. Dr. B. 3 § 1: „ok sípan upær gangan ær gör þa taki þæn til sum sandær ær at þy drape“ Jmf. för dansk rätt: Matzen: Bevisreglerne p. 39 f.

²⁾ De närmare bestämningarna om vittnesmålen afäggande förbigås.

³⁾ Vendell: a. a. p. 8 uppfattar lagrummet så som skulle orden: „och vittna . . . med tvänne tolfter“ icke höra till vittnesintyget. — Jmf. Otmans och Beauchets öfversättningar.

⁴⁾ Om dessa formulär se Löffler i Antiquar. Tidskr. f. Sverige, 5 p. 149—60; samt Smärre uppsatser i svensk språkforskning p. 295 ff. Vendell: a. a. p. 79; Otman: a. a. p. 14; 116—120.

⁵⁾ Tingsmannavittnesbörd omtalas likaså å endagen i mål emot „haldbane“ och „atvistar män“; så ock i säramål.

enlighet bestyrkt, återstod för målseganden själfva öfverbevisandet i sak. Ordalydelsen skulle här betinga antagandet att bevisningen bestod uti att kåranden aflade ed jämte tvänne tolfte edgårdsmän. Någon vittnesbevisning skulle sålunda icke hafva förekommit. Emellertid förefaller det osannolikt att målseganden skulle haft bevisvitsord gentemot den tilltalade, om han icke stödt sin anklagelse å annan bevisning och sannolikhet än sin egen och ett antal mededsmäns ed ¹⁾).

Det finnes emellertid exempel på att samma uttrycksätt: att kåranden skall låta föra fram tingsmannavittne å endagen och bevisa saken svaranden å händer med tvänne tolfte, kommit till användning, medan det samtidigt framgår att å målsegandens sida kräfdes bevis medels syn eller vittnen. Så enligt S. B. 1 och B. B. 1. I det förra af dessa lagrum ålägges klaganden att på endagen hafva tingsmannavittnesbörd. Men därjemte omtalas ett föregående stadium af förfarande med vittnen, nämligen sårens lysande och synande å ting. I B. B. 1 heter det att målseganden i mål om misshandel och kränkning af personlig fred och „manhålgd“ skulle utsätta en „sjunätting“ för svaranden samt att han där låter framträda åsynavittnen till våldet äfvensom att också skärskutavittnen framföras ²⁾). Att dylika bevis kommit till användning också vid dråpsförandet intygas af

¹⁾ Rörande uppfattningen af bevisningen enligt detta lagrum jmf. ock Serlachius: a. a. Bilaga p. VI f.

²⁾ Jmf. Beauchet: a. a. p. 165 not 4. Jmf. Ö. G. L, uap. B. 6, där målseganden dels för fram vittnesmål af ögonvittnen om själfva våldet, dels ock vittnen på att detta blifvit lagligen „skärskutadt“, d. v. s. att han publicerat tilldragelsen under uppgift om de vittnen, som åsett densamma. Till jämförelse meddelas här

W. G. L. i S. B. 1. Uerþær maþær a manni sar. þa skal sarum lysa a þingi þy fyrstæ, væt eigh hvat hældr æptir mælr quikum ællær döpom. ok a adru þingi. æn. a. þriðæ æptir mælæ. ællær. ær mal hans spilt. þa skal han sar syna. þa skulu þingsmæn vittni ym bære æn þet ær fulsæri . . . þa skal hem late. dömæ endaghæ ok vitæ. a. hænder hanum. mæp tvom tylptum. ok. þriðæ (= þriggæ?) þingsmannæ vittni. (þyþia sva etc.) at han ær sandær (saræ) maþær hans ok sva gaf iak þær næmni til a þingi . . .

följande lagrum. W. G. L. I. Rl. B. 11: Löpær dræll bort allær ambut fra lawarþi sinum ok gör nokon skaða. dræpær. stial allær rænir. eig skal lauarpær. skæpæ gialpa num han aptær fa hion sit. Far þem aptær böte afgærþir þerræ sum lagh sigiæ én asynær vittni æru til ællær þiufnæpær i handum takin . . . (II. Rl. B. 26).

Härpå syftar kanske ock W. G. L. II orb. M. 1 § 4: Dræper maþer a þinge. þet ær orbotæ mal. kallær bræpæ vitni at laghum varum.

Det antagande saknar då icke all grund, att jämväl i W. G. L. I mandr. 1 § 2 en dylik vittnesbevisning förutsättes jämte edgången. Vittnesbevisningen tyckes hafva kunnat ega rum antingen å själfva endagen¹⁾, eller å en „sjunätting“. Men denna synes hafva varit en privat sammankomst parterna emellan, måhända närmast i syfte att ernå förlikning²⁾, och var antagligen fakultativ³⁾. Försiggick bevisningen där, föranledes antagandet att densamma skulle å endagen, hvilken var ett å tinget utsatt moment i förfarandet, antingen upprepas eller, snarare, resumeras och bestyrkas. Detta skedde förmodligen genom målsegandens ed med tvänne tolfter å endagen⁴⁾.

Målsegandens ed, sådan den i dessa stadganden af westgötarätten återgifves, skulle altså innefattat bevisningens materiella innehåll eller resultat. Men lagrummet skulle icke afse att uttömmande angifva genom hvilka slag af bevismedel densamma gjorts gällande.

¹⁾ Jmf. I Rl. B. 5.

²⁾ Jmf. Lehmann: Königsfriede p. 17.

³⁾ Jmf. B. B. 1 uttr. att målseganden skall hålla sjunätting med dem (de tilltalade) „om de vilja“.

⁴⁾ Om själfva beviset med tvänne tolfter innehåller W. G. L. II Add. 13: I allum þeem epom sum vitni ok forepæ agho fri gangæ. þa skulu þær fyst vitni bæra. swa ater i epe standæ. i twænni tylftom skulu fyrri mæn ok tiughu vara. ok eig flere . . . Jmf. § 1.

Börande förfarandet jmf. ock W. G. L. I J. B. 13 § 2, där proceduren, visserligen dock icke i ett brottmål, är noggrant beskrifven.

Under sådana förutsättningar erbjuder äfven denna del af Westgöotalagarnas stadganden en parallell till Östgöotalagens dråpmålsbevisning. Då målseganden betygade: att den tilltalade burit å den dräpte udd och egg eller uti hans sår färgat sina vapen röda; att den tilltalade (haldbanen) hållit honom under udd och egg; eller att han (atvistarmannen) varit med vredesmod å vigvallen, underförstods härvid att i dessa delar genom åsyna eller skärskuta vittnen eller syn å den döda ¹⁾ erforderlig sannolikhet fanns för svarandens skuld ²⁾ ³⁾.

Målsegandens bevisning kunde af den anklagade med laga verkan dragas i tvifvelsmål och detta på ett sätt, som erinrar om de invändningar Östgöotalagen tillät ⁴⁾. Det säges nämligen, att om svaranden gifvits „vrång banesak“, skall hans häradshöfding värja honom med tvänne tolfter „nämndemän“. Om toltfared i allmänhet säges i II Add. 2 § 2 att den „skall stånda och ej åter gånga, med mindre tvänne andra tolfter gås emot den i samma mål; då ligge det till sju af nämnden“, eller som det heter uti III: 48 „alla tvänne tylfter, med vittnen och häradsdom gångna, skola stånda etc.“.

Häraf ses att lagligen gången ed kunde invalideras ⁵⁾ Då såsom anledning uppgifves att käromålet varit „vrångt“,

¹⁾ Jmf. för norsk rätt huru af sårens art slöts till omständigheter vid gerningen särskildt rörande banemännens antal, Brandt: a. a. II p. 69. Hertzberg: a. a. p. 196.

²⁾ De öfriga delarna af förfarandet enligt ifrågavarande lagstadganden hafva icke omedelbart sammanhang med bevispresumptionerna.

³⁾ Äfven förfarandet i ett fall, där den åtalade eger vitsord, tyckes lagrummet framställa, näml. i W. G. L. I mandr. 3 § 2 (II Dr. B. 8; jmf. II Add. 2 § 12), där anklagelse mot rådbane omtalas, och svaranden värjer sig med ed och edgång af en tolt fäderne och half tolt möderne fränder inom sjetten led. Under hvilka omständigheter denna rätt för svaranden inträdde framgår icke med tydlighet.

⁴⁾ Se pag. 25 ff.

⁵⁾ Om den närmare tillgången härvid skall här icke blifva fråga. — Betr. uttrycket „7 af nämnden“ må erinras om stadgandet uti dansk rätt, Vald. Sjöell. Lov (Thorsens udgave p. 32) II, 16. Ang. detta uttryck i den svenska rätten se Schlyter: Glossar s. v. „næmd“ p. 467; „lukter“ p. 404, äfvensom eod. v. p. 801. Hjärke: Om den fornsvenska nämnden etc. i Upsala univ:s årskrift 1872. Nordström: a. a. II p. 813 ff.

bör sannolikt härunder förstås ett påstående att karendens bevisning varit falsk ¹⁾).

Af ett synnerligt intresse för uppfattningen om bevisvitsordets fördelningsgrund äro de stadganden, som beröra dråp under särskilda omständigheter, såsom exempelvis *dulgadråp*.

W. G. L. I. mandr. B. 14. Værþær maþær vtæn garzslip. dræpin. þa skulu grænnæ bötæ firi. niv marchum. ællær banæ. fæ. þær skal bænæ til þings. föræ hanum griþær æstæ til þings ok fra. han skal við banorþi ganga æghi siþæn friþ dax ok nattær til skogs. §. 1. Værþær maþær dræpin. þriggiæ by markum. (legendum: bya mællum. conf. Editio. Schlyter. p. 16. not. 65) kallær huar þærræ sik eig. i. mark æghæ. þa skulu þer. værræ sik mæþ. tvenni tylptum. Værþær enhvar full... þa skal þen aptær bötæ niu markum. ællær ok banæn fa siþæn skulu. þer allir marku mælli sin skiptæ. §. 2. Værþær boræn a mark a byrd ma se bloð ok bænd hinnugh sum dræpit var. þa skal. þen böta sum. þa mark. a. §. 3. Værþær maþær dræpin. a. aldra götæ marku vita mæn eigh banæ. til giui sak. þem by þær næst ær. Vill han igh við banorþæ gangæ. þa giui sak. þem by þær ær næst. han skal væriæ sik mæð. tvem tylptum sva skal ok hin þriði sik væriæ. þa þer æru allir værdir. þa skal hæræþ bötæ. þæt næst ær. ok þingæt sökær fang. þæt skal bötæ niv markum. ælær banæ fa. (II Dr. B. 28—31).

Ö. G. L. Dr. B. 11. Nu uarþær man a skoghi dræpin: ok uita egh huar sum han drap. will þæn. til fara sum æpti mæli þöm manne þa skal han þöm by stæmna sum eghnina a. ok byrin skal hæræþinu til sighia ok kræfia við þær gangu manzssins. Nu kombær þæn

¹⁾ Härom närmare i samband med bestämningarna om denna invändning vid sårsmål. — Att lagen betecknade målsegandens bevisning såsom „vrång“, visar att svaranden lyckats medels sina motvittnen häfva den förmodan, hvilken skapats genom beviset emot honom. — Jmf. ock Hjærne: a. a. p. 19.

sum drap ok uill uipær ganga . . . Nu kombær egh uipærgangu maþrin innan nat ok iamlanga. þa ær hæræpe sakt at fiuratihi markum. kombær þæs manzs arue innan nat ok iamlanga ok bindær laghlika in sak sina: þa skal han up taka þrættan markær ok atta örtughær: þa skal han sak sina mæþ þingstæmnum in binda. stæmna þry þing ok þrea fæmpti. fiarþa lionga þing. a lionga þinge skulu uitne hans fram ganga: þæt skulu tue i þingi uita. at a þæs byiar eghn uar han dræpin: þæt skulu andre tue uita at þæt uar laghlika skærskutat. þriþiu tue þæt uita at þæt uar laglika þing stæmpt þa takær af þerre bot kunungær tuænne þrættan markær ok tuenne atta örtughær: ok þriþung rættær arui. þy egh hæræpe at egh takær þæn sum bôte. Kombær han egh innan nat ok iamlanga ok uitna sum nu ær saght. þa takær kunungær alt þæt morþgialdit. §: 1 . . .

ibid. 12. Nu gifs hæræpe sak firi morþgiald. þa skal hæræþzs næmd þæt uita at han do af sylt ok sot ok egh af manzs hand uærkum. ælla ok at þær gaf rættær arue sannum sak mæþ stæmdu þinge innan nat ok iamlanga. ælla ok at þær uar uipærganga gör innan nat ok iamlanga. ok orkar egh þy. þa skal hæræþ morþgiald ut fæsta . . .¹⁾

W. G. L. mandr. 13. Dræpær. man man i ölstuvu. þær skulu banæ fa ællær bötæ firi markum. niv . . .

Af dessa lagrum framgår hurusom presumptionerna emot svaranden utgjorde så att säga en skematisering af erfarenhetsmässiga rön i ett flertal fall. „Om „åbörd“ varder buren å (någons) mark, och man kan se blod och märken²⁾ (af dråpet) åt det hållet, där dråpet skedde, då skall den böta som eger (den) marken“. Det faktum att en person bittas dräpt å någons mark är, om ej banemannen kan fram-

¹⁾ Jmf. Ö. G. L. Dr. B. 3 § 1.

²⁾ Jmf. Kock: Tydning af några gamla svenska ord. 1881. Jmf. Otman: p. 22.

hafvas, nog att fälla markens egare till bot, sådan som stadgats för det fall att någon är skyldig finna baneman, men ej förmår ¹⁾). Likväl kan den misstänkte fria sig genom att åberopa „åbörd“ och visa blod och andra märken af att den döda kroppen släpats från dråpstället och in på hans mark. Förmår han ådagalägga detta, svarar den för boten, å hvars mark dråpet således verkligen skett ²⁾). Om en af deltagarena i ett dryckeslag finnes dräpt, talar sannolikheten för att gärningsmannen är någon af de närvarande ³⁾). Misstanken riktas därför af lagen emot dem. Om de ej förmå fritaga sig och närmare utreda saken, svara de gemensamt för boten. Skillnaden mellan detta slags presumption och den, som uppkom i vanliga fall af brottmålsprocess, är att den förre riktade sig mot ett flertal personer, som därigenom nödgades till sitt försvar vidtaga anstalter för den skyldiges uppdagande ⁴⁾). I än högre grad fingerad förefaller den presumption som gjordes gällande emot häradet. Också här torde väl tanken varit den, att banemannen fanns inom häradet och borde af dess medlemmar uppspås. Detta tyckes framgå af att målseganden vänder sin talan först mot närmaste by, så mot den följande, sist mot den tredje, och att först därefter inträder ansvarighet för det härad, som är närmast och nyttjar marken ifråga. Huru som helst hvilade dock här momentet af misstanke emot byn eller häradet på en fiktion, ej på en sådan presumption som, ehuru reglerad af lagen, dock härrörde direkte ur omständigheterna vid det bevis, hvilket in concreto förbrakts emot svaranden ^{1) 2)}).

¹⁾ Jmf. ock Rl. B. 8 § 1.

²⁾ Om likfynd se p. 25, 43. — Ett stadgande om nämnd se II Add. 3.

³⁾ Jmf. i norsk rätt Fr. L. 4: 14 hurusom den, hvilken aflägsnade sig från ett gästabad, säkerställde sig mot förmodan om delaktighet i ett eventuellt skeende dråp genom att taga vittnen på att sämja rådde, då han bröt upp från laget. Jmf. G. L. 157. Se Brandt: II p. 70; Hertzberg: p. 196 f.

⁴⁾ Jmf. „granzla ed“ vid stöld i by, då föröfvaren är okänd. W. M. f. I ping. B. 11. — Jmf. Björling: Om bötesstraffet p. 150; Nordström: II p. 437; Amira: Obl. R. I p. 405; Wilda: Strafrecht. p. 216 f.

Presumptionen enbart medgaf emellertid i detta fall svaranden att värja sig, antingen genom att bevisa att måls-eganden allaredan instämt viss person för dråpet, eller genom att anvisa någon person som gerningsman — i hvardera fallet således genom att undanröjda förutsättningarna för den laga presumptionen — eller slutligen genom att ådagalägga att det påstådda brottet alls icke föröfvats, utan den dödfunne aflidit af „svält och sjukdom och ej af mans „handaverkan“. Härtill kom möjligheten af bevis om att liket ej anträffats å byns mark eller att det burits dit. I alla dessa fall innebär beviset ett vederläggande af misstanken om svarandens brottslighet.

För att målseganden skulle på sin sida hafva sannolikheten, behöfdes åter att han styrkte just de presumtionsmoment, dem svaranden bort göra kraftlösa. Han skulle altså hafva två vittnen om „att (den döde) blifvit afdagatagen å denna byns mark“, hvilket innefattade dels att ett dråp skett, dels att det skett å svarandens mark. Härtill kommo två par vittnen rörande kärandens förfarande¹⁾ ²⁾).

Ur svealagarnas stadganden erhållas ytterligare upplysningar om de presumptioner, hvilka betingade misstankar, i händelse dråparen ej var känd. Enligt Dalelagen, Mh. B. 4 jmf. 5 skulle husbonden svara för dråp å gäst i hans hus, om han ej kunde finna banen. Södermannalagen Mh. B. 22 föreskrifver att om lik finnes „ærat oc vndat“, inom tomt-

¹⁾ Af dylika laga presumptioner betjenade sig rättstekniken i stor utsträckning. — För äldre tysk rätt jmf. v. Bar: a. a. p. 58 ff.

²⁾ Att presumptionen uppfattades i hög grad formelt ses bl. a. där-af att, om liket anträffats emellan trenne byar, hvar och en by egde vitsord värja sig med bevis om att marken ej tillhör densamma.

³⁾ Jmf. pag. 23 ff.

⁴⁾ Jmf. härmed processen enl. W. G. L. I Rl. B. 8 § 1: om kreatur från en by anträffas dödad å annan bys mark och gerningsmannen ej kan finnas, må kreaturets egare stämma in hela byn och låta höra vittnen „att kreaturet fick den skada, som förorsakade dess död, å deras (= delegarenes i byn) mark af mans handaverk, och „ty ägen I det enligt lag åter böta“. Byn blef då skyldig erlægga hvad lag i detta fall stadgade. Jmf. ock förfarandet i mål om tillgrepp af skylar å annans åkerteg, S. M. L. B. B. 5 § 3.

rå eller utanför, utom hus eller i oläst hus, skulle hundaret utröna hvem som var banemannen eller uppehålla boten; hittades den dräpte i läst hus ansvarade husegaren ¹⁾. Likväl tillägges (§ 1) att om män anträffa lik å sin bolstad, de böra uppskåra budkaffe och gifva hela hundaret bud och nämna tolf män som skola skåda och syna, huruvida handaverkan synes å kroppen eller icke. Skåra bolstadsmännen ej upp budkaffe, och finnes det att dråp egt rum, svara de för boten och icke hundaret ²⁾.

På samma sätt borde öfverhufvud hvar och en, som anträffade ett lik, förmedels lysning skaffa sig bevis på att han ej var dråparen och dymedels motväga den presumption, som mot honom uppkommit ³⁾. S. M. L. Mh. B. 27 §: 5 ålägger en ensam vägfärande att i detta fall begifva sig till närmaste by att där „skærskute maal sit“. Men äro upphittarene två, måste den ena begifva sig åter, den andra fram till närmaste byar, och där skola de „inför vittne framställa sitt mål, att de hittade en död och gjorde ingen skada“. Naturligtvis underlåto de ej att anmäla om att den döde bar tecken af ågånget våld. Hade de icke förfarit enligt föreskrift och syntes spår af våld å liket ⁴⁾ och instämde dem målseganden, fingo de visserligen svära dulshed. Men denna var en trefyltered eller således, samma ed, som skulle sväras af den, hvilken var tilltalad för dråp eller mord, men fick värja sig [jmf. Mh. B. 24; 26 §: 3]. Brusto de åt eden, var dråpet „trebötes“ eller 120 markers sak.

Om de skemata, enligt hvilka dråpsbevisningen skulle ske, innehålla svealagarna inga närmare upplysningar. Här som i många andra fall kan man varsna att vittnesbeviset ej är till form och innehåll så noga angifvet som i den sydsvenska rätten. Den allmännast förekommande bevisningen

¹⁾ Jmf. H. L. Mh. B. 5. — Jmf. Upl. L. Mh. B. 8; 18. H. L. Mh. B. 27; W. M. L. II Mh. B. 8; S. M. L. Mh. B. 29.

²⁾ Jmf. W. M. L. I Mh. B. 5 § 1.

³⁾ Se Upl. L. Mh. B. 12 § 6; W. M. L. II Mh. B. 11 § 3. Jmf. p. 25.

⁴⁾ Sålunda bör väl stadgandet tolkas, ehuru denna omständighet är inskjuten i ett annat sammanhang.

är sex vittnen¹⁾ eller sex vittnen och tre tolfter ed²⁾ emot sann dråpsman, men mot rådbane tu vittnen och en tolft och mot hållbane tre vittnen och half annan tolft. Eller föreskrifvas tre vittnen och tre tolfter ed mot dråpare samt mot hållbane två vittnen och tolf edgärdsmän³⁾. Det säges uttryckligt i Uplandslagen att vittnena voro åsyna vittnen: „binda honom vid med sex män de där närvaro och åsågo“. Det heter ock om dem att de „vittnade dråpet“. Anklagelsen stödde sig här altså på en särdeles stark sannolikhet. Vittnenas bevistema anföres emellertid icke.

Också då svaranden kom till vitsord, visar det sig att detta stundom berodde på att han kunde sig till förmån åberopa något faktum, hvilket i lagen särskildt blifvit releveradt, emedan detsamma var egnadt att förringa betydelsen af de presumptioner, å hvilka käromålet stödde sig, och förty minskade dess sannolikhet. Svarandens invändningsrätt hvilade i dessa fall på samma grund, som kändens rätt till vitsord i andra fall, nämligen befogenheten att göra gällande de af lagen erkända skematiserade öfvertygelsemoment, hvilka talade för honom. Svarandens invändningar hade afseende å omständigheter, de där icke stodo i konträrt motsatsförhållande till käromålet, men likafullt stälde dess påstående i en väsentligen annan dager.

Huru bevisvärdet af dessa å ömse sidor erbjudna anklagelse- eller försvarspåståenden växlade synes tydligt af följande bestämmingar.

Gotl. L. I 18 § 1: Cuna scal barns at gieta at mungatj hueriu leggi . j . kietta oc hafi ner sir eþa hafj barn . j . knium eþa leggi . j . seng. Oc liggi sielf ner. So scal hueriun cuna vm þria vintra barnj gezlu veita. þa en nequar mandr verþr miþ waþa . j . þairu gezlu barnj at bana þa bytir hann vereldi fullu. þa en cuna leggir barn a gulf niþr eþa i setj varþa laust

¹⁾ Upl. L. Mh. B. 9 § 3 Sex vittnen kräfver ock Björk. R. 14 §§ 7, 10, 17.

²⁾ S. M. L. Mh. B. 23 § 1: 24: 26 § 11.

³⁾ W. M. L. II Mh. B. 9 §§ 3, 4.

eþa leggir . j . seng. oc varþr laust þa ir barn o byt
huat sum helzt can at cuma. þa en cuna gangr þar
miþ barnj . i . seng sum drucnir menn liggia firir oc
cufnar barn . j . þrangi. eþa miþ clepum. þa ir þau
barn obyt. þau et han liggi sielf ner.

Innehållet är följande. En kvinna beskyller en man
att vara vållande till hennes barns död. Svaranden vidgår
faktum, men invänder att felet är hennes eget, enär hon
icke egnat barnet laga omsorg, i ty att hon ej haft det hos
sig vid tillfället, ehuru det var spädt, utan lagt det på golf-
vet, eller i säng eller säte utan tillsyn. Med denna invänd-
ning kommer svaranden till vitsord och undgår böter.

Till hans invändning kunde emellertid kåranden gen-
mäla, att hon fullgjort lagens kraf på tillsyn om barnet, all-
denstund hon haft det hos sig i sängen, då olyckan skedde.
Häremot framhåller åter svaranden, att så visserligen för-
höll sig, men att kvinnan icke desto mindre är själförfvål-
lande till olyckan. Ty, säger han, hon hade med barnet
gått i säng, där drucket folk allaredan låg. (Bland dessa
var tydligen svaranden). Presumtionen om laga vård, som
härflöt ur det sakförhållandet att kåranden haft barnet när
sig, var härmed upphäfd och bevisvitsordet gick öfver till
svaranden.

Hvad lagarna innehålla, som hänför sig till dråpmål,
då svaranden edeligen nekar till beskyllningen, gifver in-
gen väsentlig upplysning om de olika gradationer af sanno-
likhet käromålet äfven i slikt fall tilläfventyrs kunde inne-
fatta¹⁾. Stadgandena inskränka sig till att karakterisera
processtypen negativt såsom den, där beträffande svaranden
ej äro förhanden de förutsättningar, som för öfriga slag af
förfarande kräfves.

W. M. L. I Mh. B. 9: Wm drap²⁾ ær æi sandir at. oc
atakin. wæri sic mæþ þrim witnum oc þrætoltum
eþe. þær skal rætir malsæghande firi wara.

¹⁾ W. M. L. I Mh. B. 6, 9; II Mh. B. 9: §§ 3, 4, 5; S. M. L.
Mh. B. 24, 26 § 3; Bj. R. 14: §§ 7, 10, 17.

²⁾ Schlyter läser: „draparin“.

Upl. L. Mb. B. 19 § 2: . . . Nu skiutær man annæn mæþ vilia wærki . j . eld. watn. ællr swa sum fyrr ær saght. liutær aff döþ. ællr skapæ. þa witnis til mæþ witnum. hwart æptir sinum brutum. hwat þæt ær sar. ællr drap. ok bötes . . . ær æi witni til. þa wæri sik mæþ lanzlaghum. Faldær at laghum böte mæþ lagha botum.

Såramål.

Inledandet af ett förfarande i åtskilliga mål om sår och slag var beroende på bevis angående den uppkomna och förhandenvarande kroppsskadan. Parternas inbördes ställning i fråga om bevisvitsordet berodde af den presumption, hvilken i olika fall var förknippad med denna om ständighet.

Bevis om existensen af brottet genom åkommans „skärskutande“ inför närvarande eller tillkallade personer, äfvensom synandet af uppkommet sår omtalas; och tyckes såret hafva stundom utgjort ensamt för sig fullt bevis mot den, hvilken vid „skärskutandet“ af målseganden angifvits såsom gärningsman ¹⁾.

W. M. L. I. Mb. B. 20: warþir acoma I by gior oc I asyn manna. taki æ lysninga witni aff þem mannum asag-

¹⁾ Jmf. i dansk rätt uttrycket i Vald. Sjøell. L. 39 (Thorsens edit. p. 32) „sår . . . thet thær siæft bær vitnæ til“. — Såsom ett exempel af samma grundsats för vitsordets bestämmande kan hänvisas till Ö. G. L. uap. B. 33 § 1: om tjuf varit gripen vid gerningen och bunden, men sedermera kommit på fri fot, samt förty icke kunnat ånyo fängslas utan egt vitsord att „dylia“ och jämväl lyckats gå eden, kan han mot den som bundit honom väcka sak. „Synis ær a bunulæggium hans. þa a han uitzorþ sökia sin band til fiæþær tiugxs. Synis egh a hanum. þa a hin uitzs orp. sum han bant. dylia mæþ þrætylftum epe . . .“ Käranden skulle förmodligen föra bevis med vittnen, för hvilka han upptett märkena efter fängslandet.

hu. Warþir gior a gatu ella a genlötum. taki þa fyrsta by han til combir. han skal lysa at rykandi sari oc rinnande bloþe första dagh han far acomo. ella annan þær æptir. oc næmpne þæn sum giorþi. hawi þa æ syn witni oc wæriande ænga. lysir þæn dagh æi. ella annan þær æptir. lysir gamblu sare. oc æi mæþan nytt ær. hawi þa wæriande witu oc ænga þæn þær lysti. Bærin lysninga witni af acomu a manni. oc æi af bloþe a klæþum hans ...

W. M. L. II. Mh. B. 21 § 1. Hoggær man fullom sarom annan. synis yuir þwært þing. combær wiþ baþi lin oc lækir. þær æro. XX. markær at sarom Dyl han at han aldri hiog han. þa hafr sarþole wizarþ at sökia a han. mæþ twem witnom. oc tolfmanna eþ. oc böte bot som fyr ær saght . . .

Gotl. L. I 19 §: 21. hafr mandr syna. slegi a hendi. oc segr hana o nyta wara. þa viti miþ samu vitnum sum til sara. þa en ei iru synjr slegir. þa hafi þan vitorþ sum vers.

Af särskildt intresse är stadgandet i Gotlandslagen, ty bevisningen om den yttre åkomman medförde att äfven klagandens påstående om den däraf föranledda lamheten i handen hölls för sant. Den inre sannolikheten af hans påstående i jämförelse med svarandens nekande var förty på sådant vis skematiserad, att den ansågs vara ådagalagd, så fort ett lagbestämdt synligt kriterium, hvarå han åberopade sig, blifvit fastställt¹⁾.

¹⁾ Då lagbestämningen sålunda, ehuru dess syfte var att reglera presumptionerna enligt deras materiella öfvertygelsevärde, gjorde vitsordet beroende af vissa yttre sakförhållandens existens, är det begripeligt att det kunde blifva nödvändigt på ett formellt sätt lösa de konflikter, hvilka instälde sig.

En sådan orsak spårar man till bestämningen i H. L. Mh. B. 9. in fine ...

„Kunnu thæssi sar (näml. de i lagrummet tidigare angifna) sinä mællum delä: Hawi then witzord sar hawer hōxtō at botum: Äru sar iamþn, tha hawi then witzord sum witni fölghir“.

En dylik laga presumption gaf utslaget i följande fall: Upl. L. Mh. B. 10 § 2: „Nu huggæs twe mæn. annær wærþær sar. ok annær dræþin. þær ær drap gilt. ok sar o gilt“.

Det framgår förty att icke blott åsynavittne till gerningen utan äfven vittnen, för hvilka målseganden endast företett såren och uppgifvit sin skademans namn, gäfvö nödig viss-het om brottet och den brottslige. Detta synes ock af det sätt, hvarpå sårskadan i lagstadgandena framhålles. Därför heter det, e contrario, i

W. M. L. II. Mh. B. 21 . . . Lysir maþær man bælgþ. oc ær ængon asyn. wæri sic þan sacin gifs. mæþ twem witnom. oc tolf manna eþ . . .¹⁾ äfvensom i

S. M. L. Mh. B. 8 §: 1: Warþir man slaghin blok hoggum friþa mællum. böte slagh eth mæþ þrim markum Synis ei acomur. wæris þa mæp eþe. XII. manna. (jmf. ibid. pr.)

O. G. L. uaþ. 23: Nu slar man annan mæþ stang ælla stafre bristær huld innan ok haldær huþ utan: þæt kalla suarta slagh: þa a þæn uiz orþ sum firi ær staddær²⁾ ok til hiog giua eþ tolf manna . . .³⁾.

Härmed bör ock jämföras Ö. G. L. uaþ 27: . . . Nu gær man atlöp andrum. synis a uaknum ælla a klæpum hans ok egh a sialuum hanum: þær kombær han laghum firi. þæt ær eþær tolf manna. sua at han giorþe hanum ængte atlöp. ælla böte þrea markær.

Att brottets tillkännagifvande för tillkallade vittnen afsåg att göra detsamma allmänt känt, kan man sluta till af ett uttryck, som W. G. L. II använder, Friþ. B. 1 (jmf. Add. II 4: § 2) där i fråga om sår såsom synonymt till „skièresku-

¹⁾ Om målsegandens rätt att väcka sak på grund af bevis om sår jmf. stadgandets början samt § 1. Härvid är likväl icke klart om vittnena borde vara vittnen till själfva våldet. — Jmf. W. M. L. I Mh. B 14: „Slar man, blan man æru asynir a þem manni. þæt ær þriggia marka sac . . .“

²⁾ näml. är stadd för åtal.

³⁾ Om betydelsen af „suarta slag“ jmf. Schlyter: Glossar. s. h. v. Freudenthal: Östgötalagen p. 97; Löffler: Arkiv f. nord. filol. VI p. 270; Vadstein: N. T. f. filol. 1894 p. 12; Beauchet: a. a. p. 167; Vendell: a. a. p. 83; jmf. norsk rätt; Brandt: a. a. II p. 81 f.; Hertzberg: Glossar till Norges gamle Love s. h. v.

tat“ brukas orden „by boret“. Då tillförlitligheten af beviset om sår, särskildt där vittnena ej voro åsyna, berodde på de omständigheter under hvilka detsamma tillkommit, finner man ock att lagarna häråt egnat största uppmärksamhet. Vid „skärskutandet“ af öfvervåldet skulle först och främst förbrytaren namngifvas. Själfva brottets konstaterande genom dylikt vittnesbörd gjordes beroende af att vittnen omedelbart sökts och erhållits, således samma, senast därpå följande dag, uti första by samt medan såret ännu var friskt. Blod å kläder eller skada å vapen hade ej betydelse, endast företedda verkliga sår. Också Uplandslagen har härom ett stadgande:

Upl. L. Mh. B. 30 §: 5: Nu giffs manni sak. fore sar. aghi ængin wald at fyllæ þem til hans utæn at öpnun sarum. Fyllir han æi swa. þa aghi þæn wizorþ sik will wæriæ. gangi lagh sin . j . laghþingum . . .

Såsom garanti för vittnesbevisets sanning tyckes hafva betraktats och kräfts att det skulle föras vid närmast infallande ting.

W M. L. I. Mh. B. 20 §: 2: Hwar saar sin wil gilda. han skal hawa til lysninga witni sum saghat ær till þings meþ sik I. fyrsta þingi. wari gild tala hans hawir æi hana standi wærnær orð fori bondanum.

Att vittnena, vare sig de voro „åsyna“ eller icke, borde formligen tillkallas och brottet för dem lysas, kan man sluta af

W. M. L. I. Mh. B. 20: . . . kærir wm bardagha oc gripir æi til lysning oc wær hin sik. warin bapir saklösir.

Detsamma torde ock kunna slutas af samma lagrum §: 1. Nw sighir (lege þighir; Schlyter: Edit. p. 23 not 27) þæn sum saar hawir fangit. kunungs lænsman talar til þæs þæt giorþi. han swarar ængu. Hawir lænsman witni af skiælikum mannum þæt þe saghu acomu hans. hawi þa lænsman wizorð. at fa annatthiggia aff þem acomu giorpi lagh ella

pænninga. falz þa þan at. gangi boot J. twæskipte . . . (Jmf. þg B. 16).

Om målseganden ej väcker sak, medför ej vittnesbevis, som af länsmannen åberopas, att svaranden skulle gått vitsordet förlustig, utan tillåtes honom värjemålsed; detta ehuru vittnena intygade att de „sett hans (målsegandens) sår“. Detta måste antagas bero på att vittnena icke blifvit af åklagaren tillkallade, ej heller brottet samt såret för dem lysta; hvilket åter berodde på att vittnen ej kunde af annan än den, som egt „lysa“ såret, framföras för rätta med verkan att utgöra fullt laga bevis.

Ett fullständigt bevisskema, utvisande huru öfvertygelsemomenten voro fixerade uti vittnesformulären, finner man uti

Ö. G. L. uaþ. B. 6: Nu huggær man annan sar mæþ uilia. skær uddær ok æg. þorþ uiþ lin ok læki. spik ok spær.¹⁾ aghe han uizs orþ sum sar sin sökir til fulz ok fiæþertiugx.²⁾ þa skal han þing stænna. mæþ tuem mannum i þinge sar sin lata miæta . . . þær (näml. å Lionga ting) skulu uitne hans fram ganga. þæt skulu tue mæn suæria at han fik af ha-

¹⁾ Om betydelsen af dessa uttryck se Schlyter Gloss.: s. v. „spik“; Freudenthal: a. a. p. 83; Vendell: a. a. p. 82; Otman: a. a. p. 24. — Om samma uttryck i danskt lagspråk se Vendell: Om alliterationer och rim i skand. lagspråk p. 119. Pappenheim: Die altdänischen Schutzgilden p. 357.

²⁾ Bestämningarna om huru sår skall synas, för att dess art och beskaffenhet må vara lagligen styrkt, kunna här förbigås, då de verka förnämligast på straffet. Jmf. W. M. L. II Mh. B. 21; S. M. L. Mh. B. 3. Jmf. ex. W. G. L. I S. B. 4 §: 8 om att „læstir“ skulle „ståndæ til iamlangæ“. Jmf. betydelsen af att lagligen värda sår för bevisning om dödsorsaken. Jmf. Upl. L. Mh. B. 23 §: 4; 24. W. M. L. II Mh. B. 22. — Jmf. Bj. R. 12 §: 2.

I detta sammanhang må erinras om ett såväl i danska som norska och svenska lagar omtaladt sätt att bestämma sårets betydelse, näml. genom att pröfva om benbitar som lösts ur detsamma åstadkomma ljud då de kastas mot en skål eller sköld. se Schlyters Gloss. s. v. „skal“ samt „muldug“. Motsvarande lagbestämning finnes i Lex Ribuarie kap. 68. Jmf. Grimm: R. A. II p. 108—11 (77—79).

num sar mæþ uilia ok ureþs hænde. þæt andre tue
suaría at þæt uar miætít til fulzs ok fiæþærtiughx.
sua þriþiu tue at þæt uar skærskutat ok laghlika
liona þing stæmpt').

Genom bevittnandet att målseganden af svaranden erhållit sår med vilja blefvo såväl själfva brottets realitet samt att det skett af vilja som ock parternas personer fastställda. Det förefaller som om de personer, hvilka intygade detta, skulle hafva vunnit sin kunskap genom „skärskutandet“ allena och icke varit åsynavittnen, äfvensom att man i det tredje paret vittnen skulle hafva att se personer, som bekräftade, att målseganden å laga ort och tid gifvit offentlighet åt tilldragelsen, samt bestyrkte, att de personer, för hvilka målseganden på detta sätt „lagligen skärskutat“ saken, just voro de, hvilka vittnade om brottet²⁾. Bevis om såret, både i dess egenskap af indicium för brottet och dess betydelse för bestämmandet af böternas storlek, gafs genom det andra paret vittnen.

Ett „skärskuta-bevis“ kräver Bj. R. 3 §: 1:

Hwilikin maþær slæghin varþær æller sarghaþær.
kunnughi. i. staþ vitnum. ok nagrannum þæn þæt
giorþi. ok foghotænum oc raþz mannum. ok viti þæt
eig siþan adrum manni. vitir han siþan adrum. böte
þre markær.

Säkerhet för sannfärdigheten af målsegandens uppgifter vid brottets publikation sökte lagen här i föreskriften om omedelbarhet i tid och rum samt böter och uppenbarligen äfven bevisets förlust i händelse af oriktiga uppgifter³⁾.

¹⁾ Jmf. Ö G. L. uap. B. 20. — Om vittnena heter det i uap B. 8 §: 1: „Nu æn man sökir annan firi drap. ælla firi sar. ælla firi huat sum han sökir han: þa skulu i allum uitnum boande mæn uara. ok egh löska mæn ælla leghu drængia“. — Beträffande dråpvittnen jmf. Ö. G. L. Dr. B. 3.

²⁾ Jmf. pag. 23 ff.

³⁾ Att han bötte 3 mk skulle i och för sig icke med nödvändighet behöfva betyda att han ej fick stämma in annan än den han namn-

Också i Gotlandslagen finner man att målsegandens bevisrätt förknippas vid ett vittnesbevis, som icke behöfde afgifvas af åsyna vittnen I. 18 pr: Ber maþr cunu so at barn spillis o burit. oc hafr þau quiet. i. giuþi verit. þa bytir halfu vereldi. þa en han kiennir þet mannj en hann dular. þa bindi han hann viþr miþ tuem viþnum þaim sum hann sic scirscutaþi firir a þriþia dygri et han berþ vari. eþa þaim sum viþr waru. oc þau bol fastum oc tueim quinna vitnum et barn vari siþan datt burit sen han var berþ oc viti þet sielf miþ siex þiaupa aiþi et þet quiet vari.

En kvinna har blifvit misshandlad; hon var hafvande och fostret födes sedermera dödt. Funnos åsyna vittnen. har hon strax påkallat dem. Eller har hon å tredje dagen efter misshandeln för tvänne personer „skärskutat sig“¹⁾. Därhos framför hon tvänne kvinnors intyg om att barnet föddes dödt. Ytterligare svär hon ed, själf sjunde, att fostret var lefvande i moderlifvet. Sannolikheten i detta fall för hennes käromål besticker sig i att hon omedelbart inom laga tid tillkallat vittnen samt uppgifvit hurusom hon blifvit slagen äfvensom att hon var hafvande och hyste farhågor att fostret skulle förfarits. Detta visas ock sedermera hafva skett²⁾.

Åsynavittnen såsom bevis om det af klaganden framförda påståendet funno vi omtalade i nyssberörda stadgande af Gotlandslagen jämsides med vittnen, för hvilka sakens sammanhang genom „skärskutande“ blifvit bekant.

gifvit. Men att detta ej var tillåtet synes följa af att hans „tillkännagifvande af brottet“, som gälde den först namngifne, ju icke kunde aberopas som vittnesbevis mot en senare namngifven person.

¹⁾ Ovisst är om fordran på bofasthet ställes å hvardera slaget af vittnen eller blott på dem som närvarit.

²⁾ Ett vittnesmål på grund af målsegandens utsago samt syn å sårskadan torde också åsyftas i Gotl. L. I 19 §: 1, där den som blifvit sårad, säges skola hafva vittnesbörd af två „rådmän“ i samma härad och en „landsdomare“ i samma sjetting samt svärja sjelf, antingen med sex eller med tre män, beroende af skadans, resp. botens storlek.

Enligt Uplandslagen borde i allmänhet vittnen till sår och slag såsom i öfrigt vid ett flertal brottmål¹⁾ vara åsyna vittnen. I gengäld kräddes icke att de voro bofasta såsom faillet däremot var med bl. a. „lysninga vittnen“. De kunde vara s. k. „bræpæ witni“, om hvilka det säges att „de skulle tagas där, hvarest gerningen göres“, och hvilka sätas såsom motsats till vittnen „dem man har rådrum att efter sin vilja tillkalla“.

Dalelagen tillstodder kāranden att föra bevis med lysningavittnen, som i visst fall skulle vara testes de visu, men under andra omständigheter åter af honom efteråt påkallades²⁾.

I svealagarna är för öfrigt antalet vittnen, dem måls-eganden skulle prestera, olika, sex, tre, två, i allmänhet beroende på huru allvarsam skadan eller förbrytelsen var³⁾.

Upl. L. Mh. B. 28: Slar man pust annæn. ællr mæp stang ællr sten. ok synis æi a komæ. wærpær þæt giørt fore kirkiu sokn. fore öldrykki. a torghe. at baztuw. ællr a þingi. þa skulu þæt sæx mæn witæ þe þær waru. ok a saghu. wæriæ þe han. wæri saklös. Fallz han. falli til þriggiæ markæ⁴⁾ . . .

Angående kausaliteten mellan slag och skada kunde enligt Gotlandslagen invändning göras vid följande händelse:

Gotl. L. I 19 § 35: Uerþr maþr berþr miþ luca haggum⁵⁾
oc liggir . j . seng samu so et hann ai gangr uppi

¹⁾ Jmf. stadg. om „bræpæ witni“ i Upl. L. þing. B. 9 § 4 jmf. § 5. jmf. 11 §: 1; S. M. L. þg. B. 9 § 4; H. L. þg. B. 10. — Jmf. Amira: Recht, p. 166.

²⁾ W. M. L. I Mh. B. 20. (se å pag. 46.)

³⁾ Se ex. Upl. L. Mh. B. 22, 23, 26, 29, 31; W. M. L. II Mh. B. 24 § 1. Bjärk. R. 12 §: 2; 14 §§ 1, 3 ff. 12.

⁴⁾ Här torde trots ordalagen icke åsyftas nämnd, att döma af att H. L. å motsvarande ställe, Mh. B. 13, kräver blott tvänne vittnen. — Jmf. Upl. L. Mh. B. 26. Bjärk. R. 12, 14.

⁵⁾ „Slag, som ej lämnar blodvite“. Se Schlyters öfversättning af Gotl. L.

millan. oc far þau forschiel.¹⁾ þa hafj fiugura bol-
fasta manna vitnj. oc þriggia domera af sama siet-
tungj. oc þar til so marga et tolf sein. þa en hann
aj far forschiel. þa hafi hans aruj vitorþ miþ samu
vitnum. En gangr hann vppi mjllan. þa hafi vitorþ
sum vers.

Lagrummet anvisar tvänne fall, då kåranden själf eller hans arfvinge erhåller vitsord på grund af en presumption, som talar för att ett på misshandeln följande långvarigt sängliggande härrört af de slag svaranden tilldelat honom. Men presumptionen förlorade sin kraft och verkan, om den sjuke icke varit oafbrutet sängliggande. Beviset rörde sig altså om detta sakförhållande.

Liksom svaranden vid process om dråp enligt götalandskapens rätt kunde göra invändning därom att falsk sak emot honom väckts, så ock enligt samma lagar uti sårsmål. Tilltalade kom då till vitsord, och bevisningen afsåg att fritaga honom från de presumptioner, dem måls-egandens bevis innehöll.

W. G. L. I. Sm. B. 2: Værdær skroksak giuin saræ mal.
þa skal a þingi. næmd gæræ. tryggjæ mannæ af fiar-
þungi þæs at sværiæ at han ær eigh sændær saræ-
maþær hans ok eigh var maþ vræsviliæ. a vighualli.
ibid. B. B. 1. Uærþær maþær barþær oc friþir a brutin. þa
skal han saku latæ lysæ. i. garþ hans ok syunæt-
tingh latæ göræ at siundæ daghi. scal syunættingh
haldæ sanna siunættings gyarþ mæþ þem. æn þer
uilia. þa skal latæ bææ asynæ uittni. at somi hans
uar skærdær ok manhælghi hans brutit. Annær skal
skærscutæ vittni uetæ. þa skal þing uisæ aldra götæ.
þa skal þem (lege: hem; conf. Schlyt. Edit. p. 20
not 2) letæ endaghæ dömæ þingsmannæ uittni læ-
tæ bææ vittnæ a hændær hanum bardaghæ maþ
tvenni tylptum. þa skulu hörængisær æptir gangæ

¹⁾ „far þau forschiel“ betyder „återfår sansningen (så att han kan göra reda för sig)“. Jmf. Schlyters öfversättning.

tvænni tylptum. þa skal læghæ vnd (lege: bud; cfr. Schlyter: Edit. p. 20 not 4) firi sær. hauæ æn han vil friþ sin hægnæ. fiarðungs næmd æn han ær. lughin sakar. .

Ö. G. L. uaþ. 8 § 2: Nu sökir man annan firi sar ok han sighær sik osakan firi uara þa skal han amote suæria uista uitne mæþ siax mannum a sama dagh sum in suors sakin til hans a fæmtinne siþan skulu þer suæria tolf manna eþ æpti huart uitnit. þæt ær huar þerra þrænne tylftær: ok sua suæria. at hini sum förra suoru þe suoru baþe sant ok lagh: nu orkar annar þerra egh tylftar eþum. þa falzs fætillos byrþe: þer sum för suoru i þöm uitnumin sum falzs firi: þe skulu fasta: ok böta malsæghanda ok kununge ok hæraþe ok biskuþe. Nu æn þer suæria baþe tylfta eþa þa uiti hæraæzs næmd huat þær ær sant um. Nu gangær han uidþ at han uar nær þa han sarghaþær uar ok egh þæs uiliande at han uarþ huggin: þa skal han a fæmtinne þrætylftan eþ föra sua sum för uar skilt: ok hin a fylla tylfta eþa sum saght uar. Nu æn þæn sum sarit kænneis uill egh mote suæria huatske þa han sökir han ælla (a) fæmtinne. þa skal hin egh tylftar eþa æpti sin uitni suæria.

Ö. G. L. uaþ. 20: Nu slar man annan til bloþs: . . . Nu. hauær han uitzsorþ sum sik sökir . . . þa skal han stæmna þry mal þing ok fiarþa lionga þing: a lionga þinge skal han mæþ uitnum sinum a han ganga: . . .¹⁾ Nu sighær han sik egh sannan þær at uara: þa skal han amote suæria mæþ eþe fiughurtan manna at han ær egh þær sandær at. ælla han uar egh þær nær þa han akomu fik: siþan skal hin sum uitnaþe suæria fiughurtan manna eþ a fæmtinne at hini siax²⁾ suoru baþe sant ok lagh: orkar han egh eþinum þa æru hinne falne sum suoru i uitnumin: suæria þe

¹⁾ Vittnesmålen samt deras formulär öfverensstämma i alt väsentligt med motsvarande stadgande uti uaþ. 6. Se pag. 50.

²⁾ nämligen de af målseganden förda sex vittnen.

bæpe þa uiti hæræzs næmd huat þær ær sant um.
 Nu æn han suær egh amote hanum: þa skal han
 egh flughurtan manna eþ æpte sin uitne ganga . . .

Den invändning här omtalas är formulerad dels så att svaranden säger sig „ej vara sann åt gerningen“, det vill säga, nekar sig hafva begått brottet eller vara därom lagligen öfverbevisad, och påstår sig vara „osakan“, oskyldig till det samma. Dels ock så att han föreger „att han lögnaktigt är gjord saker“, med andra ord, falskeligen blifvit öfverbevisad¹⁾. Eller säges han påstå att „skroksak“ gifvits honom. Den anklagade vänder sålunda sitt försvar mot kärandens bevisning och uppgifver sig kunna styrka att den är falsk. Detta sitt motpåstående kan svaranden yrka att få bevisa på sätt lagrummen närmare föreskrifva. Östgötalagens stadganden äro härom fullständigare. Lyckas han föra sitt motbevis, kan det emellertid enligt denna lag hända att käranden, som i ty fall bör framföra edgärdsmän efter sina vittnen, därmed bekräftar sitt tidigare bevis. Rättstvisterna hänskjutes då till häradsnämnd och synes förty hafva öfverflyttats till konungsräfsten. Westgötalagens stadganden kunde tolkas så att målet omedelbart öfverlämnas till fjärdingsnämnd, om svaranden väcker påståendet att kärandens beskylldning är falsk, med andra ord, hvilat på oriktiga vittnesbörd²⁾. Jämförelsen med Östgötalagen gör dock troigt att svaranden, då han påbördade motparten „skroksak“,

¹⁾ Schlyter Ordbok, s . v. Liugha, återgifver uttr. med: „falskeligen anklagad“, och anser att, om saken äro brustit i sin bevisning, målet lög till fjärdingsnämnd. Emellertid framgår tydligen af stadgandet i W. G. L. att målsegaren fullgjort lagens föreskrifter om bevis och att altså färdigt bevis mot svaranden allaredan förutsattes, då denne gör sin invändning. Svaranden tänkes redan skola hafva laga bud för sig för att bjuda böter, därest han ej medels påstående om att han blifvit „lugin saker“ kan komma till bevis. Invändningen innebär därför också just att bevisningen är falsk. — Jmf. Beauchet: a. a. p. 165 — Jmf. Westman: a. a.

²⁾ Af B. B. 1 ses att denna invändning göres af svaranden först sedan klaganden fört sitt bevis. Det är således ej strax då denne framställt sin talan som invändningen sker.

borde på något sätt styrka sitt genmäle, innan afgörandet medels nämnd ifrågakom ¹⁾. Detta svarandens bevisstema för moteden omtalas i Östgötalagen och kan för Westgötalagen härledas. Det heter i den förra lagen: „Nu säger han (svaranden) sig ej vara öfverbevisad“, nämligen på lagligt vis, eller ock „ej vara skyldig till brottet“; „då skall han svära emot med fjorton manna ed, att han ej är därtill „sander“, skyldig, eller att han ej var där tillstädes, då han (käranden) fick sår“. Han antingen nekar in toto; eller medger han delvis, men nekar i andra stycken. „Nu vidgår han att han var tillstädes, då han (käranden) sargades, och icke viljandes att han (denne) vardt huggen“ . . . ²⁾. Till innehållet af svarandens motpåstående enligt den senare lagen kan åter slutas ur den ed fjärdingsnämnden svor, om den frikände svaranden. Den bekräftade att „han icke är målsegandens sanna såreman och ej var med vredesmod å vigvallen“, ett formulär, som, lagdt i svarandens egen mun, betydde ett förnekande af gerningen. Men af dessa svarandens formulär kan man åter sluta till att de motsatta påståendena ingått i målsegandens bevisning. Man kommer då till den slutsatsen att också enligt Westgötalagen målseganden fört bevis bland annat om att svaranden „varit å vigvallen med vredesmod“ och att han varit „rätte såreman“ ³⁾.

Såsom resultat af undersökningen om svarandens „mot-ed“ framgår då att äfven enligt Westgötalagen I målsegaren fört ett materiellt bevis, hvilket hänförde sig till särskilda bestämda punkter, och som svaranden likaledes punkt för

¹⁾ Jmf. ock W. G. L. II Add. 2 § 2: „allær tuenni tylftær sculu standæ oc eig ater gangæ. vtan adrær tuenni tylftær gangæ i gen. vm sama malit. þa liggi þæt til siu mannæ af nempdinni“. Jmf. III. 48.

²⁾ Jmf. ofvan om dråp, pag. 27.

³⁾ Jmf. Ö. G. L. nap. 20 hurusom kärandens vittnen svära: „att han (K.) fick af honom (S.) denna åkomma („skena“) med vilja och vredesmod“. — Westman: a. a. p. 30, anser att formuläret i W. G. L. I S. B. 2 syftar på delaktighetsansvar, samt erinrar om parallellen till anklagelseformuläret emot „atvistarmän“ vid dråp, Mandr. B. 3. Uttrycket „sander såreman“ syftar dock omedelbart å gerningsmannaskap.

punkt måste vederlägga. I det att vittnesbeviset bemöttes med lika starkt vittnesbevis, betogs den kraft, som käromålet genom detsamma erhållit, och annan utgång ur processen gafs ej, än att låta nämnd efter mer eller mindre fri pröfning afgöra hvad som var sant i saken ¹⁾.

En egendomlig användning af presumption emot svaranden omtalas

Gotl. L. I 19 § 30: Slar þu mann miþ nefa byt tua oyra gangr þu viþr ainum þa hafi hann vitorþ til fygura slegða. gangr þu ai viþr þa haf þu vitorþ sum vers.

Här är förmodligen tal om sår, som ej efterlemnats synliga märken, då ju svaranden har bevisrätt därest han nekar. Om den tilltalade erkänner att han slagit klaganden ett slag, ter sig detta medgifvande såsom en bekräftelse af käromålets sanning. Käranden får räkna sig detta moment till godo. Limitationen vid erkännandet räknas däremot ej svaranden till godo. Sannolikheten för målsegandens påstående har stigit, och han får vitsord att bevisa det också i de delar detsamma af svaranden förnekas.

Vid ett annat fall af partielt erkännande finner man att lagen väl gifver svaranden vitsord, men höjer fordran på beviset, ögonskenligen därför att brottet såsom det af åklaganden framstälts anses vinna i sannolikhet genom att den tilltalade nödgas delvis medgifva detsamma eller blifvit i visst afseende bunden till saken.

Ö. G. L. uaf. 11. §: 1. Nu sarghar man annan mæþ kniui fullum sarum ²⁾ . . . Nu sæghær kunungx soknare knifs lagh uara ok bondin sighær egh. ok gangær þo uiþ sarinu. kunungx soknarin stæmnir ok sökir æptir. þa uæri sik mæþ þrænne tylftum sælla böte

¹⁾ Att förfarande med nämnd är en senare rättsuppfattnings innovation, tyckes sannolikt. Jmf. Westman: a. a. p. 30. Jmf. W. G. L. II. Fr. B. 1.

²⁾ Härför var en 40 mks bot, konungens ensak, utöfver boten öfrigt. Jmf. Dr. B. 15 samt R. B. 2.

fiuratighi markær: dyl han sarit ok malsæghandin
giuær hanum uitzs orþ. þa dyli mæþ tolf manna eþe.
gitær han eþ gangit þa uari saklös firi knifs laghit:
nu æn han gitær egh eþ gangit firi malsæghandan
ok hafþe þo sarghat han ok egh mæþ kniui: þa uæri
sik mæþ þrænne tolf manna eþum firi knifs laghit.
uill egh kunungx soknarin sökia a han: þa skal hæ-
ræps næmd uita huat þær ær sant um . . .

Det första af de fall lagen förutsätter är att den för knifhugg åtalade erkänner att han tillfogat personen i fråga sår, men nekar att han därvid begagnat knif. Den sårade uppträder ej härvid som målsegande, enär brottet i denna del allaredan är erkänt och försonadt, utan som åklagare uppträder konungens soknare samt stämmer för konungens ensaksböter på grund af att knif användts¹⁾. Svaranden värjer sig med trefylftered. Det andra fallet är det, då svaranden helt och hållet nekar till påståendet att hafva tillfogat sår. Den som lidit skadan är här själf åklagare. Om i detta mål svaranden får vitsord till bevis²⁾, friar han sig med tolfmannaed. Och därest han förmår framföra denna ed, är han i och med detta kvitt beskyllningen om knifslaget; någon särskild ed kan soknaren ej härför affordra honom. Motsatsen åter inträffade, om han i processen emot målsegaren brast åt sitt vitsord; det var då fastställt att han tillfogat denne sår, och soknaren kunde därpå väcka sak

¹⁾ Om knifs karaktär af „mordvapen“ se H. L. pg. B. 14 § 1; W. M. L. I. Mh. B. 19; S. M. L. Mh. B. 26 § 3. — Jmf. äfven W. G. L. II Add. 3 § 5; III. 146.

²⁾ Lagarna använda stundom uttryck, som torde hänsyfta på att målseganden kunde afstå från sin rätt till bevisvitsord och öfverlåta åt tilltalade att värja sig med ed. Se Ö. G. L. uap. 6 §: 6; 11; S. M. L. Mh. B. 5 in fine; Upl. L. Mh. B. 25 § 1. En dylik dispositionsrätts förekomst kunde anses tala emot uppfattningen att bevisrätten och särskildt bevisvitsordets fördelning hvilade å materiell grund. Dessa förhållanden kunna dock tänkas existera jämsides, om man beaktar att straffprocessen ingalunda reglerades af ett genomfördt offentligträttsligt intresse. — I alla fall var målsegandens rätt till de olika bevis-skemata noga reglerad i lagen.

mot honom för knifslaget som han altjämt förnekade. Vål fick han äfven då gå ed för sig, men denna var en tretolf-tar ed ¹⁾.

Olikheten i svarandens bevisställning tyckes i dessa fall återgå till hans erkännande af såret, eller hans bristande åt bevis för sitt nekande till detsamma; hvilket sakförhållande väckte förmodan emot honom också i fråga om vapnet han därvid brukat ²⁾.

Stundom hafva i lagarna influtit bestämmningar för rättsfall, vid hvilkas behandling sträfvan att uti beviset ernå en materiell sanningshalt alldeles särskildt tydligt manifesterar sig. Så exempelvis i

W. M. L. II. Mh. B. 24 §: 6. Warþær man barþær ællær hoggen fullom sarom. far formæle sin. oc næmpner scaþa man sin. fore grannom oc nagrannom oc scriffta faþær sinom. aghe þær ærfwinge wizorþ sökia sic æfter præsts witnom. mæþ þrim witnom oc þrætollftom eþe. orcar æi witne. hawe þa wærcande (lege. wæriande; Schlyter: Edit. p. 155 f. not 52.) wizorþ. (jmf. W. M. L. I. Mh. B. 8; S. M. L. Mh. B. 10: 2.).

Å andra sidan kunde ett jämförligt intyg åberopas af den tilltalade och medföra åt honom vitsord:

W. M. L. I. Mh. B. 11: howð saar oc hwlsaar þem skal wærkiænde warþa. þær til vti ær naat oc iamlange . . . Sar all annur. warþi æki længir æn attir ær helt oc hwdh iwi wæxin. gangir wiþ l. sin ytirsta tima fyri sinum scripta faþur oc flerum mannum. þæt han dör

¹⁾ Nämds användning framställles här och flerstädes i lagen såsom fakultativ. Jmf. R. B. 2. — Jmf. W. G. L. II. Add. 3 § 5.

²⁾ Det försvarade beviset skulle kunna förklaras såsom beroende på att boten för knifslag var vida större än för sår som med annat tillhugge åstadkommits, om icke stadgandet gäfve vid handen att svaranden i visst fall kunde med enkel tolf-tar ed befria sig också från beskyllningen om att ha sargat med knif.

aff andri soot oc æi aff þem sarum wari saclös
fori drapinu ¹⁾).

Slutligen må här ännu uppmärksammas ett lagrum, där villkor uppställts för rätt att väcka vänslusak, nämligen det tidigare berörda W. M. L. I. Mh. B. 20 § 1 ²⁾). Där omtalas, att målseganden i ett sårsmål ej väcker sak och att konungens länsman då talar till den, som gjort såret, men att denne ej träder i svaromål, „han swarar ængu“. Har länsmannen emellertid vittnesbörd af trovärdige män att de sett ifrågavarande sår, ege länsman vitsord att få af den tilltalade antingen ed eller böter. Svaranden måste altså i detta fall ha ansetts vara i sin goda rätt att vägra svaromål, innan åklagaren gifvit sannolikt skäl för sin tillvitelse.

I öfrigt var det, såsom vi redan sett, frånvaran af de presumptioner, hvilka lågo i vittnen eller synliga skador, som gaf svaranden rätt att värja sig med ed. Några lagtexter må ännu som exempel angifvas:

Ö. G. L. uap. B. 6 § 6: Nu uill han egh sökia sik (näml. för sår). utan stæmnir hanum ok biþær han dylia: þa skal han dylia mæþ tolf manna eþe. gitær han eþ gangit uari saklös. falzs at eþe . . . þa böte . . . ³⁾).

Såsom ett stadgande, däri motsatsen mellan svarandens och karendens bevis skarpt framhållves och samtidigt förfarandets ensidighet klart kommer till synes, må här anföras:

H. L. Mh. B. 11. Huru man skal annän widh Sar bindä. Griper man til witnä ok wil han fore bindä, Tha skal han bindä han widh medh twem mannum, ok fughurtan manna edhe, them thär waru ok a saghu thet han the giärd at giärdi: Fyllir han swa lagh i stämpnum, tha giäldi hin botena äpti brutum si-

¹⁾ Jmf. norsk rätt. Hertzberg: a. a. p. 198. Inverkan af kyrklig uppfattning behöfver icke antagas ligga till grund för bestämningen om bevisvitsordet.

²⁾ Se pag. 49.

³⁾ Jmf. Ö. G. L. uap. 26; 27 § 2. Upl. L. Mh. B. 24 § 3; 26.

num til sakinni är bundin. Griper til witnä, ok latter see witnin sijn, ok falder sidhan, Tha wari then saclös sakin gifs. Wites hanum sakinä, ok är ey witni til, Tha wäri sik medh fiughurtan manna edhe.

Stöldsmål.

De utförligaste och mest systematiska lagbestämningar rörande de presumptioner, hvilka gåfvo käranden vitsord, samt det laga förfarande, hvarmed desamma skulle göras gällande, anträffas i stadgandena om tjufnad.

Westgöotalagen gifver sjelf ledning för uppfattningen af denna systematik.

W. G. L. I. þiuf. B. 4 (II þ. B. 29): Sva ær i laghum talt at þrir æru þiuuer. En ær. þæn ær stial ok takar. Annær rapær i hænpær þivfi. þriþi takar uiþr. þær æru allir ena lund sakir. §: 1. þreær ærv þiuvs vitulösor. En æn i handi takar. Annur æn or husi draghær. þriþiæ æn leþess til gaarsz ok grinþær gitær hvarghin sik orþiuþæ giort. §: 2. þrer æru þiuvs vitur. En at iak stal eigh fæ þit ok eigh þyftis iak. a. Annur at iak ræþ eig fæ þit i hanþær. þiuvi. þriþiæ at iak ær eigh viþærtaku. þiuvær þin ok væri sik sum saghæt ær.

Vid hvar och en af här angifna tre former för stöldsprocess, hvilka gemensamt kännetecknades af målsegandens vitsord, kan man ur lagstadgandena härleda den materiella bevisning, som svarade mot skemat, hvars åberopande rättfärdigade företrädesrätten till bevis. Äfven för en nutida bevispröfning bibehålla dessa presumptionsserier i det väsentliga sin öfvertygande kraft¹⁾.

¹⁾ Jmf. E. Estlander: Bidrag till en undersökning om klander å lössöre etc. kap. I, II.

Då tjuften gripits med det stulna i handen, och de af lagen härför uppställda fordringarna voro fullgjorda, innebar detta främst att målseganden, genom att omedelbart offentliggöra, „lysa“ att han varit utsatt för brott samt angifva hvad han förlorat, hade förskaffat sig en sannolikhet för att hos honom verkligen ett föremål, sådant han uppgifvit, bortkommit genom tjufvahand.

Genom spårföljandet och gripandet under flykten, innan tjuften hunnit föra det stulna till sitt hemvist, vanns åter bevis för att den, som öfverkonis med det stulna och igenkända föremålet „uti handen“, verkligen var själfva föröfvaren af brottet och sålunda icke kunde påyrka att få leda beskyllningen från sig och till annan person¹⁾. Att detta var den ledande tanken, finner man af stadgandena därom att bunden tjuv, hvilken blifvit fri eller lösgifven, därmed kom till vitsord²⁾.

Det stulnas indentitet med det återtagna åskådliggjordes genom att detsamma bands å brottslingens rygg och jämte honom fördes till tinget.

Bevisningen skedde med vittnen, närmast med dem, för hvilka brottet lysts och som varit behjälpliga vid förföljandet och bindandet.

Ö. G. L. uap. B. 32 § 1: ³⁾ Nu stial man inne unde lase ok uarpær takin uipær: þa skal þiufnaþ a bak hanum binda ok til þingxs föra . . . þæt skulu tue suæria at han ær at þy sandær þiuuær. þæt skulu andre tue suæria. at þa han uar stulin þa uar laghlika skærskutat: þæt þriþiu tue uita at hanum ær fuldær þiufnaþær a bak bundin . . .⁴⁾

W. G. L. I þiuf. B. 3 (II þ. B. 24): Takær maþær þiuf sin ok þiuft mæþ bindi þiuf a bak ok leþe til þings. mæþ

¹⁾ W. M. L. I wm þiuf. 5 § 1: „Warpir þiufwer han(d) takin. hawi ængin wizord næmpna annan til þiufs“.

²⁾ Se ex. Upl. Mh. B. 39 § 3, 40, 41; S. M. L. p. B. 4 § 3; Ö. G. L. uap. B. 33 § 1.

³⁾ Jmf. Ö. G. L. uap. B. 32 pr.

⁴⁾ Jmf. Ö. G. L. Edz. B. 32; jmf. ibid. uap. B. 33: „Nu ær þiuuær uunnin mæþ lagha domum ok lagha epum“ . . .

tua vittnismæn þa ær vittnæ a þinge. han sannæn þiuf væræ. mæþ tolf mannum. af þingi gangæ. þæs at swæriæ at han ær fuldær þiuf. þy ær han varþær lif sit latæ. Siþæn skal han dōrnæ til hogs ok til hangæ etc.¹⁾.

Upl. L. Mh. B. 38: Takær man þiuff mæþ fulli þyfft . . . tok han þæn man mæþ twæggiæ manna witnum. bindær han ok bastær. ok til þinx före. þa skal han sialwær swæriæ. at þe atær fang frammi liggia. æru hans skiær ok hemul. hini twe skulu swæriæ at han sandær þiuffær. ær. ok þer þa wiþ waru. han tokx mæþ þöm þiuffnæþi. ok siþæn mugbu þe han a galghæ ælir gren latæ. ok þær upp hængia (jmf. ibid. 36, 37)²⁾.

W. M. L. II Mh. B. 26 § 18: Nu can mötas baþe a eno þinge. þiufnaþer oc sara mal. warþa samo mæn som kæra. hafwer han haft [lege hæft. Schlyters edit. p. 164 not 60] oc haldet han [not 61 ibid.] swa saran som osaran. mæþ sannom agrep. swære þan oc söke æfter laghom. giore swa þiuff af hanom. oc sar hans ogild. Hæfter han æi oc halder. oc swær oc söker. þa ware han oþiufwa. oc gillde sar sin. oc acomor æfter laghom³⁾.

Emot de materiella sanningsmomenten svarade alltså de bevisskemata, hvilka skulle vid bevisningen följas.

Ett dylikt skema utgjordes enligt Östgötalagen af tvänne personers intygande om att den (bundne och å tinget framförde) är sann tjuf till det (ifrågavarande godset, som hos honom anträffats och var bundet å hans rygg). Tvenne andra vittnen bestyrkte, att då (målsäganden) vardt bestulen, „skärskutades“ (stölden) lagligen (näml. af honom). De voro sålunda vittnen om att den bestulne genast gifvit pub-

¹⁾ Jmf. W. G. L. I, mandr. 8: . . . „bæræ vittni a hænder hanum. at han ær þiufær at þyft þeræ. ok uiti æptir mæþ tyftær epe“ . . . — Om uttrycket „af þingi“ se Otman. Bih. 11.

²⁾ Jmf. S. M. L. p. B. 1, 3; W. M. L. I. wm þiuf. 2; H. L. Mh. B. 28, 33.

³⁾ Rörande „agrep“ jmf. ibid. §§ 2, 3, 4, 5; W. M. L. I. wm þiuf. 4, 5.

licitet åt brottet genom lysning. Ändtligen egde två män bestyrka gripandets laglighet, i det de garanterade att full tjufnad bundits å tjufvens rygg, med andra ord, att det stulnas värde var sådant att denne därför fick bindas¹⁾ 2).

Westgötarättens skema anföres något mindre fullständigt. Edsintygandet omfattade att den gripne är sann tjuf till den å honom bundna, stulna saken, hvilken sålunda finnes till hands å tinget. Härtill kom bevis om att det gälde full tjufnad. Att målseganden deltog i eden är här angifvet.

Uplandslagen låter målseganden bedyra att det återbekomna föremålet är hans, hvilket jämväl innebär att det är detsamma, som stulits från honom. Vittnena bekräfta att fången är målsegandens sanna tjuf och att de varit tillstädes då han togs medan han innehade detta samma tjufgodset.

Westmannalagens skema är blott summariskt angifvet. Förutom gripandet föreskrifves här ett annat rekvisit, nämligen „agreper“, ett vedermåle till visst värde i förhållande till det stulna och hvilket målseganden fick taga af tjufven. Ovisst är i hvad afseende en presumption anknöts till denna omständighet³⁾.

På sätt här af framgår sörjde dessa lagar för att den logiska beviskedjan kom till synes uti det bevis, hvarmed målseganden kräde sin rätt.

Bevisvärdet hos dessa laga förmodanden framstår tydligt, då man besinnar huru frånvaran af något visst moment i skemat kunde vara nog att låta parten gå förlustig sitt vitsord. Rörande delinkventens bindande och framhållande å tinget är detta redan anmärkt. Men också tjuf-

¹⁾ Se Ö. G. L. nap. 32 §. 1.

²⁾ Det förtjänar erinras om att uti flere af dessa formulär liksom f. ö. mångenstädes i lagarna vittnesutsagan är iklädd formen af ett juridiskt omdöme om förfarandets giltighet och således innehåller mer än blotta faktum. Jmf. Serlachius: a. a. Bilaga. Jmf. v. Amira i Gött. gel. Anz. 1885.

³⁾ „Agreper“ omtalas af W. M. L. I Kr. B. 9 § 3 som rekvisit vid förfarandet mot äktenskapsbrytare (se p. 14). Jmf. ock „agreper“ i W. M. L. I B. B. 43.

godsets förande tillstådes hade af alt att döma en sådan betydelse. Detta framgår af att vittnena och målseganden i sina bevis angifva det stulna och återtagna såsom förefintligt, omtala detsamma såsom bundet å tjufven ¹⁾).

Också härutinnan ser man huru rättsformalitetserna motsvarades af ett reelt innehåll.

Omgärdadt med alla de formella iakttaganden, som äro karakteristiska för den medeltida svenska processrätten, tillerkändes ock detta målsegandens förfarande å bar gerningen en utomordentlig öfvertygelsekraft, snarlik det handgripligas eller omedelbart åskådligas omotsäglighet ²⁾).

Härpå grundade sig det summariska i förfarandet och den extrajudiciella execution, hvilken kunde vara förenad med detsamma och gör att man däri tycker sig spåra den urtyp, från hvilken lagarnas allmänna processförfarande med vitsord för målseganden utvecklats sig under bibehållande af många ursprungliga drag ³⁾).

I flere lagar stadgades att tjufssaker, då tjuf var gripen, skulle dömas å nästinfallande ting, och var det en målsegandens rätt att erhålla skyndsamt execution ⁴⁾).

Dalelagen omtalar sålunda att för dylik orsaks skull ett extra ting fick sammankallas ⁵⁾).

Huru vid en sådan sammankomst förfors skildras i

W. M. L. II. Mh. B. 26 § 3: . . . Stæl man til half marc.
ællær mera . . . Stæl han mællan þingariþa þa scal

¹⁾ Jmf. yttermera Upl. L. Mh. B. 41 § 1; W. M. L. I Wm piuf. 3, 4, 5; S. M. L. p. B. 2.

²⁾ Jmf. uppfattningen att den gripnes egna gerningar dömde honom. Brunner: a. a. II p. 487. — Jmf. Graf und Dietherr: Deutsche Sprichwörter. 1864, p. 441, 447.

³⁾ Estlander: Klander å löse, p. 17 f. Serlachius: a. a. p. 22 f. För tysk rätt se Brunner: R. G. II p. 328, 481 ff. För norsk rätt se Hertzberg: a. a. p. 203 ff; jmf. 207 f. För engelsk rätt jmf. Pollock and Maitland: History of English Law: II p. 157 ff.

⁴⁾ S. M. L. p. B. 4, 6; Upl. L. Mh. B. 39 § 2, 41; jmf. W. G. L. II tiuf. B. 17.

⁵⁾ W. M. L. I. pg. B. 1 § 1.

bonde sænda boþ lænsmanne. lænsman scal boþ-cafla op skæra. oc þinge soman calla leþe þær bonde fram tu witne at han ær sandær þiuffwær hans. take þær dom oc skæl til. siþan ma han þan þiuff a galgha ællær gren lata oc þær op hængia. siþan scal bonde i fyrsto þingariþ þær combær næst æfter. ganga tolf manna eþ. at han war sandær þiufwær hans.

Ett annat förfarande af icke mindre anmärkningsvärd art beskrives i samma kapitel, § 1. Värdet af det stulna var här ringare och straffet, om brottslingen ej orkade botten, var icke förlust af lif, utan af öron: Stäl minna æn öre oc mera æn örtogh.... Nu can han stæla mællan þingariþa. calle þa soman granna oc nagraþna. ællær hamno mæn siþa. gange op a han twæggia manna witne. oc gioræ hanom þiufs ræt. æfte þy som fyr ær sact. oc hafwe lænsman ængon wizorþ at quælia bondan þær om.

Uti dessa stadganden framträder det drag, som utgjorde detta processförfarandes kärna, nämligen sambandet med själfhämnden. Vitsordets förknippande med det bevisliga fullgörandet af laga föreskrifter, som i sig upptogo hvad som erfarenhetsmässigt måste gifva en öfvertygelse om målsegandens goda rätt och motpartens skuld, ledde nämligen ända därhän att målseganden fick verkställa straffet, trots att beviset skedde utom rätta eller åtminstone utom ordinarie ting.

Lagrummets affattning gifver, lika litet som i allmänhet stadgandena i svearätten, det detaljerade innehållet af bevisskemat; blott för det ena fallet anföres vittnesutsagan. Dock torde man kunna antaga att öfverbevisningen här som i öfriga anförda fall hvilade å gripandet in continenti¹⁾ under omständigheter, hvilka tilläto de närvarande vittnena att intyga att „han var hans sanna tjuf“.

¹⁾ Härvid borde enligt § 3 „agreper“ tagas.

Det iure sambandet uti deliktsbeviset vid stöldsprocessen å bar gerning, då denna anknöt sig till en husransakning, var följande ¹⁾.

Lysandet af egendomsförlusten bildade också här förfarandets utgångspunkt ²⁾. Däremot utgjorde de omständigheter, hvilka med spårföljandet hade sammanhang, icke någon nödvändig förutsättning för husransakningen. Hvad åter beträffar formaliteterna vid denna, öfvade de uti tvefaldt afseende inverkan på presumptionerna i målet.

Sålunda sökte man före själfva husundersökningen förebygga att den, som kräfde ransak, själf eller genom sina följeslagare brakte i huset det föremål han uppgaf sig leta efter, och gjorde husegaren „abyrþ“. Detta var anledningen till de föreskrifter, som beträffande husundersökningen gäfvos bl. a. därom att de till ransakan utsedde skulle „vara utan hufvudbonad och med upplöst gördel, barfota och med benkläderna bundna till knäna“, eller, såsom det uttryckligare säges: skulle „ingå med upplöst gördel och kapuschongen nedfäld öfver axlarna och därförrinnan undersökas att de icke bära „a byrþ“ å bonden ³⁾. Härigenom afskars på förhand för husegaren utvägen att, om föremålet hos honom

¹⁾ Beträffande de närmare detaljerna af husundersökningen och de till dess utgång sig anslutande olika presumptionerna se förf:s afhandling „Om klander å lösöre“ (kap. II o. V), där hithörande lagrum finnas anförda.

²⁾ Se Ö. G. L. uaf B. 32 § 4, 6.

³⁾ W. G. L. I piuf. B. 5 §: 1; samt Upl. Mh. B. 47 § 1, med fl. lagrum. Samma eller jämförliga föreskrifter anträffas ej blott i nordiska utan ock i sydgermaniska lagar samt jämväl i grekiska och romerska urkunder, hvarför de antagits ega ett gemensamt ariskt ursprung. Litteratur härom se förf:s afh. „Om klander å lösöre“, p. 31 not 6. I Sverige hade stadganden i berörda syfte intagits ännu i det förslag till balk „Om Tiufwerij“, som Kongl. Lag-Commissionen utsände till granskning af åtskilliga personer och myndigheter under åren 1696—97. — I Christian IV „Norske Lov“ af år 1604 är i „Tyvebolker“, 6:te kap. angående „randsak efter stoolengods“ införd en föreskrift om att de, som ransaka, skola ingå i gården „i deris eniste skiorter vtlibundit“; se F. Brandt och F. Hallager: Udgave av Christiern IV:s norske lov år 1604, 1855 pag. 189.

anträffades, göra gällande att det svikligen blifvit brakt in i hans gård vid själfva husundersökningen.

Men därjämte borde enligt Östgötalagen han, som yrkade att få verkställa ransak, säga „huat hanum ær huruit ælla þylik“, medan husegaren var tvungen uppgifva „huat sum inne æ firi þöm“, eller således yttra sig därom huruvida en sak, sådan som den efterspanade och enligt uppgift genom tjufvahand förlorade, fanns i hans värjo ¹⁾. I Södermannalagen framhålles detta med följande ord: „þen æpte sinu leter han scal þy namn giwa han mist hawer oc þæs märke sighthæ“. Detta skedde under utfästande af vad för den händelse husegaren icke annars ville tillåta en undersökning. I detta fall var husegaren skyldig att å sin sida uppsätta samma värdebelopp. Härmed bestred han påståendet att föremålet i fråga funnes hos honom ²⁾. Husets egare hade alltså bundit sig för den händelse saken vid undersökningen anträffades ³⁾.

Då undersökningen sedermera försiggick, skulle den bestulne „igenkänna föremålet såsom sitt“, d. v. s. uppvisa att den sak han tog i anspråk just var den sak han sökte och tidigare beskrifvit. Detta gjorde han genom att angifva „sanna järtecken“ och särskildt sitt „bomärke“ å föremålet. Betydelsen häraf inses, då man finner att rörande detta igenkännande samt bomärket en särskild tvist kunde uppstå, som för hela förfarandet kunde blifva afgörande.

Emellertid var husegarens ansvarighet begränsad i fall det stulna trots hans nekande påträffades i hans gård. Ty husegaren förutsattes böra känna till och ansvara blott för hvad som fanns i vissa byggnader och förvaringsrum, eller för det som under särskilda i lagarna angifna omständigheter öfverkoms.

Sålunda bekräftades, enligt Westgötalagen, den misstanke, som sakens innehafvande i och för sig väckte, genom

¹⁾ Ö. G. L. nap. B. 32 § 4.

²⁾ S. M. L. piuf. B. 12 § 1.

³⁾ Blott om husegaren nekade att innehafva det stulna, behöfde ransak hållas. Huru konflikten löstes och presumptionen emot innehafvaren utjämades, i händelse denne erkände sig besitta föremålet, se Estlander: a. a. p. 78 ff.

att densamma funnits i de s. k. „invistær hus“, dem lagen också närmare angifver. Det är tydligt att man härvid utgick från tanken att husbonden i regeln måste hafva vetenskap om alt som i dessa hus förekom. Och om det därtill ännu inträffat att föremålet i fråga befanns vara undandoldt „under lås och bom och höljdt med halm“, var hans brottslighet i och med detsamma stäld öfver hvarje tvifvel ¹⁾. Lagen synes hafva tillåtit urtjufvabevisning om „åbörd“, om blott det stulna icke varit undandoldt. Men annars, heter det, „är han sann tjuf och på intet vis gitter han med edsbevisning (lagh) undgå denna sak“.

Östgötalagen ålägger samma ansvarighet med afseende å det, som anträffades „i hus för hvilka lås finnas, dem husbonden råder om“. Dock skulle, om det stulna befanns inne i dessa lästa hus, „undersökas huruvida vindöga finnes å vägg så stort att (ett) dylikt (föremål) kunde hafva blifvit inkastadt och huruvida icke det stulna ligger doldt eller på sådant sätt att det kunnat dit inkastas, eller ock glugg är under syllarna, så att detsamma kunnat inkomma därigenom“.

Endast för detta noggrant beskrifna fall, då möjlighet gafs att föremålet inkommit eller blifvit inpraktiseradt utan husbondens vetenskap och vilja, tillät lagen att han fick vitsord värja sig med tolf manna ed genom att bevisa att „abyrþ“ egt rum ²⁾. Men „om vindöga ej fins, då eger han ej vitsord“ ³⁾.

¹⁾ Estlander: a. a. p. 32 ff.

²⁾ Härmed hade han blott en möjlighet att fria sig från misstänke om brottet, göra sig urtjufva, ej att få behålla föremålet. Jmf. a. a. p. 34 ff. — Utom detta fall omtalas i kap. 32 §: 3 ytterligare att saken träffades under lås, „för hvilka råder „þræl ælla annþught hion“ Husbonden fick då leda från sig misstanken om delaktighet medels ed „att hvarken han eller hans fria tjenstehjon, för hvilkas gerningar han egde svara, stulit (föremålet)“. Jmf. ock betr. husfrus ansvar, a. a. p. 33 ff. 35 not 2; 44, 47. — Om motsvarande presumptionsbestämningar i norska lagar se Brandt, a. a. II p. 101, samt där angifna lagrum, äfvensom Eidsiv. Christenret: 24, rörande den hvilken misstänkes för att „blota“ till hedna gudar.

³⁾ Af intresse är jämförelsen med Ssp. Ldr. II. 35: „Die hant-hafte dat is dar, svar man enen man mit der dat begript, oder in der

Igenkändes det förlorade i gårdens „vtuistær hus“ (W. G. L.) eller „olästa hus“ (Ö. G. L.), kunde visserligen en misstanke emot husegaren göras gällande förmedelst deliktsbeskyllning.

W. G. L. I þiuf. B. 7: „Nu ær vtuistær hvs. giuær hin sak ær sins haur mist. þu kom þær at. þu havir ualdit ællær hion þin ær þu at male at mælæ . . .“

Och husegaren blef härigenom „bundin við vitu“. Men han hade då rätt att bevisa „abyrþ“ och svor:

„at þet kum þær hvarti mæþ uitu ællær valdi minu ællær þerræ iak a mæle at mælæ. þæt ær abyrrþ ok eig wlti iak þiufnæpe þem“.

Enligt Östgötalagen var det med den i wænslumål vanliga dulseden som husbonden förnekade sin brottslighet, utan att bevis kräfdes för att åbörd förelåg¹). Likväl fick han icke heller enligt denna lag medelst ed och nekande värja sin rätt till saken, enär han stält sig okunnig om dess därvara.

I svealagarna, hvilka åt hithörande processuella omständigheter egna lika ingående bestämningar som götalandskapens rätt, möter en i någon mån afvikande presumtionsberäkning.

Husbondens ansvar för hvad som fanns uti hans lästa hus inträdde blott om han kräft uppsättandet af vad för att tillåta ransakning. Ty, såsom nämnt, ansågs han först därmed hafva förklarat att det eftersökta icke var i hans värjo. För detta fall innehålla lagrummen emellertid bestämmningar, analoga med götalandarnas. „Kan det anträffas“, säger Södermannalagen, „som de leta efter, och finnes antingen nertill eller upptill på det huset vindöga eller öppning,

vlucht der dat, oder düve oder rof in sinen geweren hevet, dar he selve den slotel to dreget, it ne si so klene, dat man't in en venster steken moge“. Jmf. *ibid.* 36, 37.

¹) Om den sannolika anledningen till denna skiljaktighet mellan W. G. L:s och Ö. G. L:s bestämmingar, se a. a. p. 35 not 4.

så stor att ett dylikt föremål kan derigenom föras in, stånde då han å sitt vitsord. Finnes icke öppning eller fönster därå, och tages därut (det) som är stulit, böte då den som ville förhemliga (näml. godset och dess besittning) och hete tjuf. Han må bindas och föras till ting och „agriper“ med honom. Målseganden söke honom till tjuf med tretolfter ed (och) tage sedan upp tjufs rätt. Hittas (det) icke hos honom, hvarken i lästa hus eller i olästa, vare (han) saklös och tage upp sitt „wæp fæ“¹⁾.

Det ansvar han bar för de lästa husen²⁾ gifver vid handen att han enligt denna rätt liksom enligt götarätt endast kunde åberopa „åbörd“ för att fria sig och detta under samma förhållanden allenast som ock i sistnämnda rätt vore angifna. Att husbonden förnekat sin kunskap om att föremålet befann sig i hans olästa rum medförde åter endast att han icke kunde göra anspråk på att få värja det åt sig, utan måste utgifva det.

Hade han åter icke påyrkat vad såsom villkor för att upplåta sitt hus, och hittades det stulna, egde han „vitsord att värja sig eller leda sig från handen“, om det gälde läst hus. Men om det var i oläst hus, „stående lagh“ för honom, som husen äger, så som för andra saker, där man „wænrir“ till annan. Då annans stulna gods fanns hos honom i läst rum, om hvars innehåll han följaktligen presumerades ega kändedom, berodde möjligheten för honom, att ådagalägga att han dock icke var brottslig, helt och hållet på att han ej behöft yttra sig huruvida han innehade saken eller icke och således ej heller förhemligat dess förefintlighet hos honom. Han kunde förty fritaga sig från ansvar endast genom att styrka

¹⁾ S. M. L. piuf. B. 12. Jmf. i öfrigt „Om klander å lösöre“, p. 43 ff.

²⁾ Såsom likabetydande måste uppfattas uttrycket i Upl. L. Mh. B. 47 § 6: (jmf. W. M. L. II Mh. B. 30) „Ehvar som hus eger, då värje den husen för tjufgods som har huanyckeln. Ält det som under bondens lås kommer, eller i hans gård (här torde böra suppleras: med hans vetenskap) då ege båda böta tjufnaden, bonden och husfrun. Togs det utom bondens gård, då gälde den bot, som stal, och de vare saklösa som i bo äro med honom“.

att han personligen på ett redligt sätt åtkommit densamma. Han var tvungen att bevisa detta.

I senare fallet stod väl ock denna utväg honom öppen. Men emedan han icke graverades af någon presumtion att hafva egt kännedom om sakens förefintlighet, fick han i detta fall, i motsats till det föregående, också värja sig såsom i vänsломål. Han kunde sålunda medels ed förneka sin brottslighet, vetskap om eller delaktighet i stölden. Sin åtkomst till saken mäktade han icke därmed skydda. — I båda fallen kunde han dock bestrida den ransakandes påstående, men skulle då visa sin rätt att innehafva ¹⁾).

Emellertid kunde det inträffa att redan innan den formliga ransakningen skedde misstankarna emot husegaren stegrades genom det sätt, hvarpå han förhöll sig, i det han nämligen vägrade att låta den lagliga förrättningen hafva sin gång. Så heter det i Westgötalagen I þiuf. B. 6: „Far bonde efter sitt (stulna) gods, nekas honom ransakning . . . då drager (husegaren) tjufnaden å sig“. Meningen torde här vara den, att om det efterspanade godset vid den undersökning, som med anlitan af nödigt våld fick ske, fanns inne i gården, egaren under alla omständigheter betraktades såsom förvunnen om brottet. — Genom att neka ådrog han sig nämligen en så kraftig förmodan om att hafva afvetat att det stulna var i hans värjo, att ingen undanflykt eller invändning vidare togs för god ²⁾).

Också enligt Östgötalagen medförde vägran att tillåta lagligen äskad husundersökning den påföljd att alla de omständigheter vid sakens anträffande, hvilka annars betingat modifikationer i presumptionen för eller mot husets egare,

¹⁾ Här förbigås de möjligheter, som då under klanderprocess funnos, att husegaren kunde lyckas ådagalägga att saken icke blifvit stulen ifrån käranden, utan af denne förtrytats åt honom eller hans hemulsmän, likasom ock eventualiteten att svaranden visade att motparten med orätt påstått sig igenkänna saken som sin. — Se a. a. p. 45, 51.

²⁾ Det kunde väl här hafva satts ifråga om husegaren själf varit tjuften eller om han blott dolde tjufgods. Men härå fäste lagen ingen särskild vikt. — Jmf. a. a. p. 33 f.

gjordes värdelösa eller öfverflödiga. Om godset fanns i gården, blef han hållen för tjuften.

Ö. G. L. uaf. 32 § 4: . . . Syn han hanum ranzsak . . . þa a uarþ firi durum balda ok hæræz höfþinga buþ fa . . . þa skal han buþkafla up skæra ok þit næþ hæræþe koma: þa ma han saklösu þæt hus up lata: hitta þe þæt inne sum af hanum ær stulit. þa ma han binda ok til þingx föra: hittis egh uari saklös¹⁾.

Befogenhet att med våld förskaffa sig tillträde, gafs enligt svearätt, då egaren ej ens emot utfäst vad velat upplåta sitt hus. Att saken fanns, hölls för fullt bevis.

S. M. L. þiuf. B. 12 § 2: Nu will han hwarte vplæsæ. æller wæþiæ mote þem ranzaca beþæs. þa mogho þe dyr hans vpstötæ. oc æpte þiufnaþe letæ. Hittis mæþ hanum þiufnaþer þen. þa böte oc þiufwer hete. oc sökis sum sagt ær. Hittis ei. böte þen. III. marker huus let brytæ . . .

Den ledande tankegången vid denna kasuistik är densamma som behärskade stadgandena om bevispresumtionerna då tjuv greps å färsk gerning. Det gälde främst att ådagalägga brottets realitet, hvilket skedde genom lysningen. Därefter att gifva sannolikhet för brottsligens identitet med den person, hos hvilken saken anträffades under omständigheter, som utvisade att han velat hindra dess upptäckt eller dölja och förneka dess befintlighet i hans värjo. Härutöfver var det slutligen en uppgift att utröna det funna föremålets identitet med det som den bestulne vid lysningen äfvensom före husransakningens början uppgaf och beskref. Och detta skedde, på sätt ofvan antydts, genom att den bestulnes på förhand meddelade uppgifter och beskrifning om det förlorade kunde jämföras med det föremål han vid husransakningen sade sig igenkänna såsom sitt. Konstaterandet åskådliggjordes genom att „agriper“, det återfunna tjuvgodset, fördes till tinget jämte tjuften. Härmed var den sannolikhet för käromålet vunnen,

¹⁾ Betr. ransak enligt Gotlandslagen se a. a. p. 39 ff.

som betingade målsegandens vitsord. Och genom beviset fastställdes dessa presumtionsmoment såsom lagligen bekräftade.

Dessa omständigheter ådagalades genom samma bevisskema, som lagarna angifva för den händelse tjuv gripits in *continenti* och som var jämväl å detta fall fullt tillämpligt.

Ransakningen, äfven om det stulna igenfanns, medförde likväl icke alltid som omedelbart resultat att husegarens brottslighet blef uppenbar. Den kunde enligt svearrätt gifva upphof åt ett förfarande med „ledsn“, om nämligen husegaren icke fordrat att vad skulle utfästas, utan strax fogat sig i yrkandet på husvisitation. Därvid hade han — såsom nyss antyddes — icke heller på förhand behöft yttra sig huruvida han innehade den sak, hvilken efterforskades. Om tjufgodset anträffats, följde däraf ännu icke att dess innehafvare var tjufven; han kunde åberopa att han i god tro bekommit det af annan person, som han uppgaf. Han gjorde då sin åtkomst beroende af dennes rätt. På samma sätt efter Gotlandslagen. Enligt densamma tyckes någon betydelse för husegarens vitsord icke hafva fästats vid vägran att tillåta ransakning. Ej heller var husegaren förpliktad att på förhand yttra sig huruvida tjufgodset fanns hos honom eller icke. Först om detsamma vid ransak anträffades, blef han skyldig förklara huruvida saken var hans eller icke och samtidigt angifva huru han ville bevisa sin rätt till densamma.

Enahanda situation uppstod därjämte, enligt samtliga lagars rätt, utan att ransakning försiggått, om husegaren vid tillfrågan strax erkände att han i sin värjo hade det efterspanade godset, men ville till detsamma visa loflig åtkomst eller rätt att innehafva detsamma. Likaså, under enahanda förutsättning, om egaren af det stulna, utan spårföljande eller ransak, af en händelse anträffat detsamma i annan mans hand¹⁾.

Gemensamt för alla dessa fall var att innehafvaren af en sak, som någon gjort anspråk på såsom sin och såsom

¹⁾ a. a. p. 52 f.

honom fränstulen, icke förhemligat sin besittning. Den misstanke om brottet, hvilken mot honom förelåg, kunde då icke berättiga till en direkt beskyllning. Det bör nämligen ihågkommas, att den, som klandrade saken i innehafvarens besittning, visserligen igenkändt den och tilläfventyrs uppvisat å densamma kännetecken och bomärke. Men därmed var dock ännu icke hans rätt till densamma i lagens ögon afgjord. Å andra sidan hade innehafvaren icke nekat att han besatt ett sådant föremål som det, hvarom fråga var. Han kunde därför påstå att detsamma tillhörde honom. Såsom sakerna stodo, tillerkände lagen innehafvaren rätt till vitsord och det på grund af hans besittning. Han fick, om han kunde, styrka sin rätt att behålla genom att, till exempel, visa originärt fäng. Därvid bestred han klandrarens påstående att saken varit i hans värjo och genom tjufvaband frångått honom. Kunde han likväl icke fullfölja sin åtagna bevisning, ökades presumptionen om att han olagligen kommit i besittning af tvisteföremålet, och samtidigt växte ock sannolikheten för att detta tillhörde klandraren. Denne fick därför fylla bevisningen om att saken verkligen var hans, och motparten som brustit i sitt bevis befanns hafva å sig dragit den misstanke om tjufnad, som väcktes då saken anträffades i hans värjo. Denna presumption ansågs i styrka jämlik med den sannolikhet, som uppkom då husegaren nekat sig innehafva och sedan fanns hysa föremålet hos sig. Och han behandlades på samma sätt — Men innehafvaren af saken kunde jämväl leda till sin hemulsman. Också då var den bevisning om brottslighet, som hans innehaf uppväckt, tillsvidare endast ofullständig, innan det visat sig huruvida han förmådde göra reda för sin åtkomst. Ty det kunde hända att icke han, utan t. ex. den, af hvilken han köpt föremålet, var den brottsliga. Då den, som innehade saken, ledde ifrån sig till annan man, hade han ej heller därmed förnekat att det tvist underkastade eventuellt var stulet, men han uteslöt ej heller möjligheten att klandraren misstagit sig. Kunde det visas att innehafvaren af saken icke förmådde framskaffa sin föregångsman, eller binda honom till hemuls, tedde sig hans påstående såsom falskt. Och därmed antogo hans förvärf

och besittning af saken skenet af att vara olagliga. Sannolikheten förblef helt å hans vedersakares sida, och denne fick förfara med honom såsom med den där var förvunnen om stölden.

Samma öde kunde drabba någon af de inom det laga ledandet till hemul åberopade, därest han i sin tur sökt, men ej förmått leda från sig ¹⁾.

Presumtionen hade sålunda under det. för klandertalan egendomliga förloppet och genom de för densamma specifika bevisvitsorden utvecklats därhän att den numera bestämdt utpekade sakens innehafvare eller hans fängesman såsom den där olofligen åtkommit.

Målsegandens bevisning innebar bekräftelse å det stulnas identitet med det klandrade föremålet ²⁾. Genom att svaranden brustit åt sitt bevis, förelåg åter nödig säkerhet för hans identitet med den, som beröfvat målseganden hans egendom ³⁾.

Då klandertalan egt rum och svaranden brustit åt beviset, antingen att han icke mäktat föra bevis om originärt fång ⁴⁾, eller att han annorledes icke fått hemul för sig, behandlades han såsom gripen å bar gärning ⁵⁾. Denna ut-

¹⁾ De närmare detaljerna vid klanderprocessen samt dess utgång se „Om klander å lösöre“, kap. III—V. Om en afvikande behandling af den sakfällde hemulsmannen enligt vissa svealagar se a. a. p. 189. Då leden var begränsad, förblef det i viss mån osäkert huruvida icke en aflägsnare hemulsmän, utom laga ledsn, kunnat hemula; huru denna omständighet värdesattes, se a. a. p. 187.

²⁾ Att bevis om eganderätt till föremålet ej nödvändigtvis kräfdes för att klandertalan skulle vinnas, se a. a. kap. VIII. Jmf. p. 158.

³⁾ Också här kunde tvifvel kvarstå huruvida den som förlorat uti klandertalan själf var tjuften eller blott dolde tjuftgoda. Men, såsom redan framhållits, var denna möjlighet icke väsentlig.

⁴⁾ Huruom svaranden också annorledes än genom laga fång kunde visa klanderpåståendets oriktighet, se a. a. kap. VII.

⁵⁾ Se Ö. G. L. up. B. 32 § 3; Edz. B. 7 § 1; una. B. 6 § 2; W. G. L. II piuf. B. 5 jmf. 1, 2, 3, 29, 30, 51, 58; I. piuf. B. 4, 16; IV. 18: 5; III, 145. Gotl. L. I 37; W. M. L. II Mh. B. 28; I B. B. 35 § 1; H. L. Mh. B. 31; S. M. L. piuf. B. 8; kk. B. 16 § 1; Upl. L. Mh. B. 44; Bj. R. 11 pr §§ 1, 2, 32. Att förfarandet dock icke i alla

gång af klandret och ledsn måste emellertid af den vinnande parten göras gällande medels ett särskildt förfarande, däri han hade bevisvitsordet.

Ö. G. L. uaf B. 32 § 3 (jmf. §§ 1, 4): . . . leþis a hændær hanum sandær þiufnaþær och gitær egh let af handum sik . . . þa ma han binda ok til þings föra, uitna ok up hængia . . . (jmf. Ö. G. L. Edz. 7 § 1.)

Uttrycket att målseganden hade delinkventen till tings och där „förde vittnen emot honom“ kan här icke syfta på annat än det „vittnande“ som omtalas i § 1 af samma lagrum ¹⁾.

Detsamma framgår ock omissskänneligen af de lagstadganden, hvilka såsom trenne jämnställda fall med afseende å vitsord och förfarande uppräknas tjufvens gripande under det han har tjufgodset i handen, dettas anträffande vid ransak i hans hus samt dess ledande honom å händer ²⁾.

Enahanda förfarande antydes ock, då det heter om den, hvilken icke förmått ställa hemulsman för sig, „vare då tjuf den som är tagen å (bar gärning)“ ³⁾. Också af flere andra lagrum kan man sluta till att den, hvilken i klanderprocessen dukade under, behandlades som om han gripits vid gerrningen. Dock var detta icke alltid fallet. Och det framgår icke med afseende å svearätten att straffverkställigheten betingat ett nytt bevisförfarande ⁴⁾.

Man kan icke annat än beundra den utomordentliga fullständighet och den logiska skärpa, med hvilka lagarna framställa kasuistiken rörande de presumptioner, som stöda och bekräfta målsegandens påstående samt gifva honom bevisrätten. Det torde kunna sägas att denna serie af typiska fall, hvilka sålunda i den äldre rätten anföras med hänsyn

afseenden var analogt med det som ägde rum, då det stulna togs i tjuvens hand, se a. a. p. 189.

¹⁾ Se pag. 63.

²⁾ Se W. G. L. I. þiuf. B. 4 jmf. 16; II *ibid.* 1, 2.

³⁾ W. M. L. II Mh. B. 28.

⁴⁾ Se a. a. p. 141, 189.

till sannolikhetsmåttan för och mot svarandens skuld, icke blott utgör höjdpunkten af dess lagstiftningsteknik med afseende å det formella processförfarandet, utan ock medgifver den säkraste inblicken i sjelfva den materiella bevisrättens grund och struktur.

Med dessa skemata böra jämföras de särskilda fallen af klanderprocess¹⁾ äfvensom de stöldsmål, då svaranden erhöill vitsord. Dessa sistnämnda skola här beröras, enär de utgjorde en form af deliktsprocess, som också den i sin mån vittnar om den genomgående grundtanken vid bestämmandet af bevisvitsordet i stöldsmål.

Lagarnas beviskemata voro oföränderliga. Endast i så måtto berodde det på målseganden, om han ville åberopa ett visst processkema, att, om han hade tillgång till lagbestämda bevis, som erfordrades för detsamma, lämnades det honom likväl fritt att afstå därifrån samt gifva svaranden tillfälle att värja sig²⁾. Presumptioner kunde visserligen vara till finnandes som talade för hans käromål, äfven då motparten fick bevisrätt. Det framgår af lagstadgandena att om något af de väsentliga öfvertygelsemomenten i något skema saknades, målsegandens talan nedsjönk till „vänslusak“, ehuru de öfriga sakförhållandena kvarstodo. Så till

¹⁾ Det inbördes förhållandet mellan presumptionerna emot svaranden, å ena sidan uti klanderprocessen, å andra sidan uti stöldsmålsförfarandet å bar gärning äfvensom vid vänslusak i fråga om tjufnadsbrott, utgör ett afgörande bevis för att klandertalan måste särskiljas från brottmålsprocessen och behandlas såsom en processtyp för sig. Den innehöll icke och kunde på grund af presumptionens sakliga beskaffenhet icke innehålla en omedelbar deliktsbeskyllning emot den, i hvars värjo det omtvistade föremålet igenkändes. Klanderförfarandets egendomliga art betingades just af innebörden hos de sannolikhetsmoment, hvilka förelågo och mot hvilka svarade de utvägar, som under processen voro anvisade innehafvaren af det klandrade föremålet och som icke hade kunnat komma till användning, därest beskyllningen för stöld omedelbarligen och direkte riktats mot denne.

Jmf. en motsatt åsikt angående klanderprocessens natur i recens. af förf:s afhandling „Om klander å lösöre“ i J. F. T. år 1901, p. 126—138, af A. Charpentier, äfvensom i Zeitschrift der Savigny-Stiftung f. RG. Bd. 22 p. 402—9, af M. Pappenheim.

²⁾ Ex. Upl. L. Mh. B. 25 § 1; ping. B. 9 pr. Ö. G. L. uap. B. 6 § 6.

exempel vid husransakning. Eburu det efterletade föremålet funnits och igenkänts, kunde det dock hända att husegaren fick vitsord värja sig med ed. Han förmodade dock icke enbart medels edeligt förnekande af sin skuld vederlägga käromålet. Om saken anträffats, sedan husens egare nekat att han innehade den, och funnits å sådan plats att han bort om dess därvaro ega kännedom, var hans bevis kvalificerad i det eden måste innehålla ett betygande att saken genom „åbörd“ kommit i hans hus, honom ovetande. Hade han åter icke nekat till ransakan och kunde han ej enligt lag förmodas hafva afvetat saken, gick hans ed visserligen blott ut på att helt enkelt göra honom „urtjufva“, betyga hans oskuld. Men saken kunde han dock nu lika litet som vid åbörd härmed värja för sig. Den bekom käranden på grund af ransakningens eller klanderförfarandets utgång. Att svaranden undan tjufsstraff lyckades rädda sin person, därtill var orsaken att identiteten mellan honom och tjufven icke kunnat på ett bindande sätt fastställas, och att det bevis han fått föra, enär det lyckats honom, borttagit udden af de misstankar som uppkommo, då det stulna påträffades hos honom. Hade åter svaranden i klandertalan lyckats binda sin fängesman till ansvar, men denne åter brustit åt hemul, kvarblef mot den förre en misstanke om att hafva förvärfvat med vetskap om sin föregångsmans oredliga åtkomst. Också denna presumption måste undanrödjas genom urtjufvaed. Dessa fall äro delvis redan berörda.

I dessa fall hade dock förfarandet med vitsord för svaranden icke naturen af en särskild typ för deliktsprocess. De anslöto sig fastmer såsom speciella lösningar till ett förfarande, som inledts under andra förutsättningar. Och det förändrade vitsordet härrörde af omskiftningar, de där under förfarandets lopp skett i afseende å presumptionerna.

Den tilltalades position i rättegången, då han erhöll vitsord, berodde i allmänhet af att klagomålet icke var substantieradt¹⁾. En viss förmodan emot svaranden var natur-

¹⁾ Ö. G. L. nap. B. 32: pr. §§ 1, 2, 3, 5; W. G. L. I. piuf. B. 4 § 2; W. M. L. I. wm. piuf. 1, 2; II Mh. B. 26 §§ 1, 11, 13, 14, 16; H. L.

ligtvis därför icke utesluten. Understundom användes ett slags preliminärt förfarande för att bereda målseganden en möjlighet att emot bestämd person rikta sina misstankar.

W. M. L. I wm þiuf. 11: Wardir stulit nokot i. by. þa maghu byamen lata ganga granzla eð. taki book at kirkiu. oc lægia dagh þæt hwar skal fa een man þær firi han swær. hwar sum æi gitir gangit þan fyrsta dagh. þa skal han annan dagh twa men fa sum þöm¹⁾ wæria han. Far æi þæn dagh. at þriþia dagh skal han þrea men fa sum han wæria. far æi þöm þrea. böti skil fall þrea markir .i. þræskipti. oc hawi æn wizorð at wæria sik a lagha þingum firi þiupti.

Den här föreskrifna edgången var egnad att utröna huruvida den allmänna meningen bland byamännen utpekade någon viss person såsom besvärad med misstankar. Detta visade sig i och med att denne rönt svårighet att anskaffa edgårdsman till ett slags urtjufvaed. Och för hvarje gång han underlät att gå eden och misstanken sålunda vann i styrka, skärptes fordran på beviset. Likväl var förfarandet allenast förberedande; den som ej förmått bland sina grannar finna tilltro till sin skuldfrihet, fick dock vitsord att värja sig, om den bestulne emot honom utförde talan.

Olik denna „granzla ed“ var därför den edgång, som under namn af „granna ed“ omtalas vid ett i öfrigt jämförligt fall.

S. M. L. B. B. 5 § 3: Hwærwer skyul a akre vti. ganger engin wiþer takit hawer. þa a þen swæriæ fyrstæ skyul atte granna eþ. oc siþan allir eptir swæriæ sum i by saman boa. A eþ sworin sculu þe þen skyul allir saman ater giældæ. Fellir nocor þeræ eþ oc will ei swæriæ giældi þen skyl ater oc a. III. marker til þræskiptis . . .

Mh. B. 28; Bj. R. 11 §: 2; S. M. L. þj. B. 5; B. B. 5 §: 1; Upl. L. Mh. B. 40, 49, 50.

¹⁾ lege „þöm sum“, se Schlyters edit. p. 56 not 11.

Enligt detta lagrum uppfattades den presumption om olofligt tillägnande, hvilken uppkommit i och med att någon af byamännen brast åt granna-eden, såsom tillfyllesgörande bevisning. Och något efterföljande, emot honom särskilt riktadt förfarande omnämnes därför icke. Huruledes denna ed skulle afläggas omtalas ej närmare.

De fall af stöldsmål, då svaranden genast kom till vitsord med ed, karaktäriseras i lagarna väsentligen negativt.

W. G. L. II þiuf. B. 1: (II: 58.) Giuer maþer manni þiufsak. ok ær eig i handum takit ok eig or husum dræhit æller laghlike leet a han. væri sik meþ tuenni tylftom. ok tuenni foreþum. ok swæri huar væti sins lestum.

Det var sådana fall, då målseganden icke hade tillfälle att betjena sig af ett i lag regleradt bevisskema. De benämndes, på sätt ofvan antydts, mål, där man „vänir“ till annan, gör gällande emot honom misstankar. Eller kallades de mål, där svaranden har „dul fore sik“, får med ed neka till beskyllningen. Bevislöst var karendens påstående endast i den mening, att han ej kunde referera till ett fullständigt bevisskema.¹⁾

Från process å bar gärning liksom ifrån klanderförfarandet skilde sig denna processtyp på ett iögonenfallande sätt, i ty att den genom tjufvahand förlorade egendomen, om hvilken målet rörde sig, icke kunde påvisas hafva varit uti svarandens besittning. Dennes försvar emot en deliktsbeskyllning hvilade förty på annan grund, än ofvan framstälts. Käranden kunde endast uppgifva att han blifvit bestulen och lyst därom, men däremot icke att saken igenfunnits i svarandens värjo. Käromålet behöfde dock icke därför utföras utan hvarje motivering. Den direkta beskyllningen för brott, som här var förfarandets utgångspunkt, kunde upptaga en grund för misstanke emot svaranden. Så, där svaranden vägrat tillstånd till ransak.

¹⁾ Angående uttr. „granzla ep“ och „granna ep“ se Schlyters Allmänna Gloss.

W. G. L. I þiuf. B. 6: . . . syns hanum ranzsak þa dragher han þiufsku a sik. þa skal skirskutæ firi grannum at nu ær ranzsak svnd. þa kallær bonde han þiuf sin. þy at han sundi ranzsak. Nu kuapær han ne við . . . §. 1 . . . Nu standær sak open su at han ær þiuvær kallapær. han skal væriæ sik mæþ tvæni tylptum ok. III:or mannæ forræpe . . .

Af sammanhanget framgår¹⁾ att här husundersökningen tänkes hafva försiggått, men varit resultatlös. Käranden riktade då en omedelbar beskyllning mot husegaren och motiverade den med att denne sökt undandraga sig ransakningen.

Svaromålet bestod vid vänsломål uti ett edeligt förnekande af käromålet, med andra ord, i ett betygande af att svaranden icke stulit. Då med beskyllning för stöld likställdes anklagelse för delaktighet däri eller för döljande af tjufgods, kunde svarandens ed vara härför afpassad.

Ö. G. L. uap B. 32 §. 5: þri æru þiuua: en rapær. ok annar stial. þriþi takær við. þöm ma allum firi ena þiust sak giua: aghin alle uitzsorþ æn egh ær i handum takit.

W. G. L. I. þiuf. B. 4 §. 2: þrer æru þiufs vitur. En at iak stal eigh fæ þit ok eigh þyftis iak. a. Annur at iak ræþ eig fæ þit i hanþær. þiuvi. þriþiæ at iak ær eigh viðertaku þiuvær þin ok væri sik sum saghæt ær.

Det bevis som borde presteras, om husfrun var miss-tänkt för delaktighet, och hvilket hennes fränder för henne egde framsöra på det att icke hennes andel i boet skulle gå i mät i anledning af omständigheterna vid husransakningen då mannen sakfäls för stöld, anföres i.

Ö. G. L. uap. B. 33: . . . þa aghu frændær husfrunna uitzsorþ uæria husfrunna þriþiung mæþ eþe tolf manna at hon stal egh. ok aldrih nōtte hon mæþ þy at hon uisse at stulit uar . . .

¹⁾ Se a. a. p. 27.

Processen vid rån.

Bevisförfarandet vid rån anslöt sig, efter hvad man kan finna, nära till stöldsprocessen. Dock äro lagbestämningarna mindre fullständiga och tydliga. Gripandet å bar gerning under förföljandet skildras i Östgötalagen sålunda.

Ö. G. L. uaf. B. 31 § 2. Nu rænir mæþær man þa uill han öpa sik til hialp. þa kiplæran han. þa ær þæt fiæþær tiught. nu uill han löpa sik til hialp. þa bindran han: þæt ær ok fiæþærtiugh sak: nu leþis þæt ran mæþ oþe ok akallan ok buþum ok buþkafla: þa ær þæt ran fult ok fiæþærtiught þa ær þön gærþ gild at hundraþ markum þæt ær höghsta ran: §. 3. Nu gær man bos ran wrakær bort hund ok hiorþ kuærn ok kætil: byrlar ok a bak læggær. leþis þæt ran mæþ oþe ælla buþkafla þæt ær fult ok fiæþær tiught. Nu leþis þæt egh mæþ opi stæmni þing ok mæli at þæt ær eþær þrætlyftær bristær æt eþe böte fiuratighi markær. § 4. Nu gær man hand ran andrum a uæghum ute. leþis þæt mæþ oþe ok buþkafla þa ær þæt ran fult ok fiæþærtiught. leþis þæt egh mæþ oþe. þa ær þæt eþær tolf manna ælla böte þreia markær. Nu taks þæt ut mæþ ransakan þæt sum han af hanum rænte ællas i handum hanum: þa ær þæt fiæþærtiught. ælla dyli mæþ þrætlyftum eþe: uill han egh stæmna æpte utan biþa kunungx ræfst. þa skal hæræþs næmd uita huat þær ær sant um. §. 5. Nu rænis man i skipum ok i skærium: þæt ran ær fult ok fiæþærtiught. kombær han undan mæþ sum rænte. þæt ær þrætlyftær eþær . . . gitær egh eþ gangit fallis til fiæþærtiughx.

Då i detta lagrum betonas den processuella skillnaden emellan det rån, som „ledes med rop och åkallan, med bud och budkafla“, samt det förfarande, hvarvid stämning sker till ting och åklagan därstädes utföres, kännetecknas med

den förra typen ett tillvägagående, därvid missdådaren, sedan den rånade tillkallat bistånd, förföljdes å färska gerningen och fick gripas med godset samt, fängslad, ställas för rätta. Denna rätt att bemäktiga sig rånaren framgår ock indirekte, då som ett motsatt förhållande betecknas att förbrytaren „kommer undan med (godset)“ och stadgas att han i ty fall fick vitsord att värja sig¹⁾.

Dock är det anmärkningsvärdt att denna rätt att försäkra sig om rånarens person icke omtalas lika uttryckligt som vid stöldsmål, hvarjämte må erinras om att brottet icke medförde dödsstraff.

Ett motsvarande förfaringssätt tillämpades äfven i det fall att det rånade „tages ut med ransakan“ (§ 4). Det måste förutsättas att härvid kommo till användning samma bevisregler och sannolikhetsberäkningar som lagarna uttryckligare och allmännare omtala för stöld vidkommande.

Rån såsom upphof till klanderprocess, då käranden klandrat det rånade i annans hand, torde åsyftas i

W. G. L. II Rl. 14: Rænir maþær man a vægh vti clæþæ sinnær. gar viþer. böte. III. marker . . . callar sik agha oc giter eig vart. gar eig uiþer. varþer siþan openbart. þæt ær þrenni nio marka sak æn han falz at (jmf. ibid. kap. 13)²⁾.

Stadgandet synes afse det fall att svaranden haft vitsord värja sitt fäng, men ej kunnat det.

Ett annat hithörande lagrum är

S. M. L. kp. B. 4 §: 1: Sigher maþer hawa cöpt af andrum boscáp allan sum han stander. þæt scal a witnum þera twægia wara sum wærþ matu. oc þeræ fiuræ sum bo oc huus matu. oc XII. manna eþe af sokn þeræ sum þæt cöp war giort innan. Giter han ei swa fullat eþ oc witne. wari fulder ransmaþer . . .

¹⁾ Jmf. och Ö. G. L. Dr. B. 6; Upl. L. Mh. B. 10.

²⁾ Jmf. W. G. L. I piuf. B. 10, 17.

Ett särskildt intresse för bevispresumptionernas bedömande har granskningen af de bestämmingar som anförda lagrum i Östgötalagen och jämväl andra lagars stadganden innehålla rörande den rånades åtgärder för att omedelbart förskaffa sig bevis. Att genom rop tillkalla i närheten befintliga personer, att med bud och budkaffe sprida kunskap om brottet och påyrka hjälp vid förföljandet, förskaffade här som vid tjufnadsförfarandet den fördel, hvilken offentligheten alltid medförde, nämligen att de sålunda publicerade sakförhållandena gäfvö en förmodan om riktigheten af måls-egandens utsaga.

Brottets existens och hvad samt huru mycket som blifvit rånadt kunde på detta sätt genom „skärskuta vittne“ konstateras. Också uppstod en presumption emot den hvilken den rånade vid lysningen angaf såsom skyldig.

W. M. L. I. wm þiufa. 16: Gangir man byamillum ella landa millum warþir ræntir af þingum sinum. lysi fori fy(r)sta moti þær han mötir. ella .i. fyrsta by. þær han til combir. taki þær witni til. wari ran swa höght sum þe wilia witna. han fyrst firi liusti. liusir raan oc næmpnir ængti. standi þa lagh firi þöm han witi. falz at laghum. böti raan . . . (jmf. §. 1.) §. 3. Lysi man rani han skal hawa witni af fyrsta by. hawir æi þæssa. hawi hin wizord þær æi atti fyrra. wæri sik með twem witnum oc tolf manna eþi. Hwar sum lysi rani oc ær æi (sandir at) wæri sik með laghum oc böti þæn þrea markir . . . sum liusti oc næmpdi. (II Mh. B. 25).

Beaktansvärd är den enständighet, hvarmed rätten betonar presumptionens beroende af att bevisningen omedelbart å brottet föranstaltats. Det var däri man sökte det säkraste öfvertygelsemomentet.

Tilldragelsens framställande inför vittnen var ock måls-egandens utväg att försäkra sig om vitsord vid det speciella fall af rån, som förelåg, då han blifvit beröfvad bunden missgerningsman.

W. G. L. I. þ. B. 5 § 1: . . . Takar maþær bundin þiuf mæþ rani. af manni. han skal skirskutæ firi næstu manni ok i næstæ by. at han ær þiufs sins ræntær ok þy ær hin sakær at. XL. markum. (II. þiuf B. 32 Jmf. Ö. G. L. Dr. B. 2 § 1).

Liksom i allmänhet i svearätt finner man att i rånsprocessen vittnenas karaktär af åsynavittnen framhåfves.

Upl. L. Mh. B. 32: Rænir man drapæræ aff aþrum. þiuff ællr þæn aff hug hawær giört. þa fylli þæn ræntær ær ranswærk. til þæs rænti. mæþ sæx mannum. þem þær waru ok a saghu. ok hin böte fiurætighi markær . . . æru æi witni til. þa wæri sik mæþ þrætylptum eþe. Faldær at eþe böte sum fyrr ær saght. ok lati þo hwarti liiff ællr limi. (jmf. addit. 9; S. M. L. Mh. B. 14; H. L. Mh. B. 17, jmf. 20)¹⁾.

ibid: Mh. B. 33. (Conf. 32 in fine: Nu six um handraghit ran) . . . Giffs hanum sak at han hawær meræ rænt æn fiuræ pænnungæ . . . þa skulu sæx mæn han til witnæ. þe þær waru ok a saghu. þe aghu ok witæ huru mykit ranit ær . . . ok æptir þy skal bot utt gangæ. sum ranit ær til . . . þa ær atær gildi feær ok . . . markær boten. § 1 hwilikin andrum kiæn-nir ran. ok ær æi witni til. þa ær wæriændi til wiz-orþ komin . . .²⁾.

Käromålets sannolikhet hvilade i dessa fall på vittnesbörd af de personer, hvilka varit tillstädes och åsatt tilldragelsen. De bestyrkte såväl brottets verklighet och kriminella beskaffenhet som ock förbrytarens identitet. Att det rånade återfåts framgår icke af Mh. B. 33, och sålunda gifves icke heller någon föreskrift om att detsamma skulle finnas till hands

¹⁾ Af hvilken art vittnesbeviset var enligt dessa lagar framgår ej med säkerhet.

²⁾ För processen angående *röfveri* föreskrifver Bj. R. 39 sex vittnen å klagandens sida. I allmänhet hemföll dock dylika brott under nämnd. Upl. L. Mh. B. 31; H. L. Mh. B. 16; S. M. L. Mh. B. 13. — Jmf. Maurer: Ält. Hofrecht. p. 71.

å tinget. Fastmer antyder bestämningen att den sakfælde skulle prestera en „atergildi feør“ att godsets värde ersattes kåranden. På grund af lagbudets affattning och med hänsyn äfven till sistberörda omständighet förblir ovisst huruvida i det fall Mh. B. 33 afser rånaren förutsättes vara gripen, eller om han skulle stämmas till tinget.

Svarandens rätt till bevis i rånsmål är, liksom vid dultsmål i tjufnad, negativt bestämd. Till de redan anförda lagrummen må här fogas följande:

W. G. L. II. Rætl. B. 12: Maþer rænir man (handrani). oc ær eig blat æller bloþokt. æller san asynir vitni til. þa skal væriæ sik meþ tolf mannæ eþe. ok tuer mæn skulu vitni bæraæ. ok ater .i. tölft standæ falz han at. þet ær þrigiæ marka sak ¹⁾ ²⁾.

Vitsordet var sålunda betingadt genom frånvaron utaf de laga omständigheter, dem kåranden kunnat emot svaranden göra gällande.

Mål om upprättandet af bolstada skäl å annans mark eller brytande af rå och rör.

Ett klart intryck af sannolikhetsberäkningens betydelse för bevisprivilegiet gifva lagbestämningarna uti Uplandslagen angående villande eller fördärfvande af annans rå och rör.

Upl. L. Wip. B. 18. §. 1: Giör man ra ok rör a bolstap annærs. ællr brytær hans ra. ok rör. wærþær bar.

¹⁾ Jmf. W. G. L. II. R. B. 13. (Add. 3 § 3, 4; III 72, 78) att nämnd föreskrifves såsom bevismedel, om kåranden företer „acomer“ eller ock „sanna åsyna vittnen“. Jmf. W. M. L. I. Mh. B. 14 att åkommer enbart voro fallt bevis vid såramål.

²⁾ Som svarandens bevis föreskrifvas tvänne „hvilka skola bæra vittne“, men det är svårt att utröna hvad dessas vittnesbörd innehöll.

ok a takin. æru til sæx mannæ witni. þa ma han bindæ ok til þinx föræ. ok þeræ sæx mannæ witni a han fyllæ. sum þær waru. ok a saghu. Hawi malseghandi wald hwat han will hældær liff hans takæ. ok upp hængiæ ællr lösi sik wiþ hwarn lot. sum han wiþ kombær Nu kan han sialffwær undæn komæ. ok wærþæ klæþi aff hanum takin. ællr æru til twæggiæ mannæ witni. þa wæri sik mæþ atærtan mannæ eþe. Faldær at eþe. böte atærtan markær. Nu ær æi afftækt til. ællr witni. wæri sik þa mæþ atærtan mannum. ællr böte sæx markær.

Vid detta brott kräfdes för delinkventens lagförande, såsom enligt denna lag vid andra grofva brott, då förfarandet stödde sig på gripandet å bar gerning, en intygan af sex åsyna vittnen. Och straffet angifves i ty fall kunna gå å lif. Vid denna förbrytelse ansågs det icke gifva nödig evidens att kåranden blott hade tvänne vittnen, äfven om därtill kom „aftäkt“, tagen ifrån brottslingen, hvilken emellertid själf undsluppit. Svaranden kom då till eds såsom i vänslumål. Och det mått af misstanke, hvilket lādde vid honom, tjänade blott till att höja boten. Däremot var beviset med ed detsamma som i fall kåranden icke haft några särskilda gravamina att åberopa emot svaranden.

I någon mån annorlunda finnes proceduren beskrifven i ett lagrum af

S. M. L. B. B. 23: Hwar sum rywer ra a bolstaþe annærs. æller gör annæn orætlica. warþer gripin wiþ með fullum witnum. þa scal syn þer til næmnæ. witnæ siþan synæmæn swa. at þær synis ra ruwin oc annær gör. Söke þa han sum mannen grep wiþ raförning þo með. VI. manna witnum oc þrætylptum eþe. Giter swa sökt. þa misti þen balsin sun ra gamblan vpcastaþe. oc nyæn giorþe annæn. æller löse sik með. XL. markum. Giter oc ei swa sökt. þa scal þen sum sakin gifs. wæriæ sic með eþe þrætylptum. Giter han sic swa wart. wari saclös Falz

at eþe. böte¹⁾ sum skilt ær. oc han wari sacløs
sum af tæct giorþe.

Måsegandens vitsord vid det förra af de tvenne förfaranden som medgåfvos, stödde sig dels å gerningsmannens gripande vid gerningen („wiþ raförning“), hvarom sex åsyna vittnen jämte tre tolfter edgångsmän gåfvo besked, dels på ett synebevis, som utvisade att den rätta rån blifvit rifven och en annan i stället utmärkt.

Däremot var blotta „aftäkten“ ifrån brottslingen icke nog, om denne lyckats hålla sig på fri fot²⁾.

*Presumtionsfördelningen vid förfarandet i ett antal
smärre brottmål.*

Förutom i de fall, som ofvanför behandlats, förekom vid ett antal andra brott en indelning af processen efter bevisvitsordet uti de tvänne typerna af förfarande: å ena sidan karendens bevis rörande i lag bestämda sakförhållanden, till hvilka sannolikhetspresumptionerna anknöto sig; å den andra svarandens värjemålsed.

Den förra processtypen omnämnes ofta med uttryck, de där låta förmoda att brottslingen ansågs vara om brottet förvunnen, t. ex. „sandir at“ „tagen med“ eller „tagen vid“, utan att det dock förefaller troligt att härvid menas att delinkventen kunnat gripas och bindas, då han öfverkoms under brottets utförande. De skäl och omständigheter, å hvilka karendens bevisprivilegium baserade sig, voro, förutom vittnen, jämväl förhandenvaran af „vedermäle“ och „aftäkt“, hvarigenom svarandens identitet ådagalades äfvensom ock

¹⁾ Cod. B. add. „niu marker ok“; Schlyters edit. p. 114 not. 76.

²⁾ Jmf. med i W. M. L. I B. B. 20 pr (jmf. 6 pr) nämnda brott; samt W. M. L. II B. B. 18 § 1, där å brottet följer blott 8 marks bot. Jmf. W. G. L. I. J. B. 19.

att brottslingen omedelbart vid gerningen öfverkommit. Eller användes syn för att åstadkomma beviset. Afsaknaden af lagföreskrifvet bevis var här som annars liktydig med vitsordets förlust ¹⁾).

I lagarna omtalas en form af åverkan, som benämnes „åverkan grannar emellan“. Ett slag häraf behandlas i

Upl. L. wip. B. B. 12. §. 1: Rindær hiul iwir akær. manz o skorin. ællr ax ohæmpt. ællr æng o slæghnæ. ællr o ræffsæpæ . . . § 2: Nu wærþær han bar ok a takin. mæþ twæggiæ mannæ witnum. þa taki aff hanum repp ællr reþe hans. dyl han. þa bindi han wip mæþ samu witnum. twem mannum sum wip waru. ok a saghu. ok sialwær han þriþi. ok giældi bot. . .

S. M. L. B. B. 5 § 2: . . Akar iwi en aker oskurin. böte III. marker . . . oc spiell bötins ater epti miezmanna eþe. Kan þen dylia sum akit hawer. þa scal syn af sokn til næmnæs. oc wita hwaþan þen wægher leþer. Wari þet a þeræ witnum. hwem þe wilia þen wægh til leþæ. þa hawi han wizerþ wæria sic með twem oc. XII. eller böte sum skilt ær.

Medan det förra lagrummet föreskrifver åsynavittnen och vedermäle såsom förutsättning för kårändens vitsord, gifver det senare bestämningar om huru denne förmedels anställande af syn skall lyckas emot viss delegare i grannelaget precisera misstankarna om åverkan samt sålunda tvinga denne till värjemålsed.

Hithörande lagrum behandla äfven åverkan i skog och mark.

¹⁾ I det följande skola icke anföras de talrika lagrum, som blott angifva skilnaden mellan förfarandet, då svaranden är „sandir at“ eller „tagen vid“, samt processen, då svaranden fick vitsord, men ur hvilka intet närmare kan slutas till angående grunden för denna indelning.

Upl. L. wip. B. 14 §. 8: Nu löpir man ek ok aldu. wærþær bar ok a takin ær twæggjæ mannæ witni til. þa böte . . . han ma bindæ ok huzstrukæ. æn han æi botum orkær. ok þo skal han a þingi laghlikæ wip bindæs

Presumptionen och beviset härom anknyta sig här till vittnen, i andra fall dels till vittnen, dels till aftäkt¹⁾.

Genom Södermannalagens stadgande om olofligt skogshygge erhålles en intressant öfverblick af bevisningsmomentets stegring till kårandens fördel.

S. M. L. B. B. 17: Hogger man i scoghe annærs timber eller döfwip. warþer takin með. böte . . . Hogger i scogha skiælum. hygger sit wara. þa scal syn til næmnæ. sum scuþa scal baþe stumn oc stubba . . . at siæ bolstaþa skiæl þeræ. hawer han hoggit swa fiærræn skiælum at bolöxe ma til casta. wæri sic með eþe sinum oc. II. manna með sic. at han wilder for oc hugþe sit wara. Hogger siþan fiærmer skiælum warþer takin með. oc fölghia swa full af tect witne. aghe þær aftæct wizorþ. með. II. manna witnum oc siælwer han²⁾ þriþi. Fölgher ei aftæct eller witne. wæri sic með eþe. XII. manna . . .²⁾.

Den utredning, som det ankommer å målseganden att presteras, har ögonskenligen afseende å frågan om åverkan skett af misstag eller med vett och vilja. Svaranden har invändt att han trodde sig hugga på sin sida om rån. Genom synen utrönes hurusom åverkan skett så nära rån, att en arbetssyxa kan kastas dädan och till rån. Enär afståndet ej är större, fäster lagen härvid den presumption att svaranden eger bevisa sin undskyllan och goda tro „att han tog miste och trodde det vara å hans (mark)“. Men om afverkning sedan skett på längre afstånd från rån, ute-

¹⁾ Uutr. „honom må man binda och hudstryka“, har afseende blott å executionen, af straffet, där gerningsmannen ej förnådde böta. — Upl. L. wip. B. 14 §. 7.

²⁾ Jmf. W. M. L. II B. B. 14 § 8, 7; Ö. G. L. B. B. 19.

sluter lagen svaranden från denna invändning, tydligen enär sannolikheten ej ansetts tala för densamma. Målsägandens bevisning består i öfrigt af vittnen om aftäkt, som han gjordt, då gerningsmannen anträffades.

Vissa svaromål å den tilltalades sida har lagen upptagit. De gå ut på att något brott icke vore för handen, enär skogsafverkningen skett med vederbörandes ¹⁾ lof eller annorledes på grund af öfverenskommelse.

S. M. L. B. B. 17 § 6: Takær man annæn i scoghe sinum. han ma af hanum til skiælæ oc til wiþer mæle taka yxe. eller clæpe hans. med witnum. II. manna. þær comber han ei nei firi sic. sum bar ellr a takin ær. vtan han giti sic wart med lof eller leggho. Giter han sic þer með wart. taki ater aftæct sinæ. oc warin baþe saclöse. Nu delæs þe wiþær vm af tæctenæ. Sigher þen sit hawer mist at han rænter war i sjælfs sins scoghe. eller oc annærstaþ. þa hawi hin wizorþ sum af tæct giorþe. þænnæ wiþer bindæ með. II. manna witnum. þem wiþer waru. þa han af tect giorþe. til skiælæ oc ei til ran. Ær oc ei þe witne til. þa hawi wizorþ þen af tect war gör til wæriæ sic með. II. byghfastum mannum. (W. M. L. II. B. B. 14 § 10 har följande tillägg: vil han binda lofwitne a han. binde mæþ witnom tvem oc eþe tolf manna.) ²⁾).

Upl. L. wiþ. B. 14 § 10: Huggær man fiærþung aff byæ skoghe. böte atær . . . fore barkæ löpo. ællr skoghæ brænnu. þær standi hwarti loff ællr legghæ fore. Hux fiærþungær aff skoghe allr hælfningær. ællr aldær þær standær æi loff. ællr legghæ fore.

Sitt genmåle egde svaranden styrka medels vittnen om aftalet. Lagen utsätter emellertid också vissa gränser för denna invändning om „lof eller lega“, utom hvilka densamma ej längre betraktades såsom rimlig ³⁾).

¹⁾ Jmf. W. M. L. II B. B. 14 §: 8.

²⁾ Jmf. Upl. L. wiþ. B. 14 § 7

³⁾ Jmf. ock Upl. L. wiþ. B. 12 § 1.

Om bevisvitsordet vid mål angående *olaga fiske* och *jakt* inhämtas följande:

Upl. L. wip. B. 15. Nu ma ængin .j. annærs skogh mæþ gildri gangæ. utæn æptir biorn . . . Giör man gildri wærþær bar ok a takin. æru til twæggiæ mannæ witni. þa böte þre öræ. æru æi witni til. þa standi fore mæþ tiu mannæ eþe . . . §. 1. nu ma ængin gangæ .j. skogh annærs manz. ællr sin siælf. aptir ykornum före hælghunæ mæssu. gangær han fyrr. ok wærþær bar ok a takin aff grannum. ællr na-grannum. ok æru til twæggiæ mannæ witni. takær allt samæn man ok gildri. þa böte þre markær. wærþær æi bar ok a takin. þa standi fore mæþ tiu mannæ eþe. (W. M. L. II B. B. 15.)

Upl. L. wip B. 16 § 1. Dræghær man not .i. annærs manz fiski watnum . . . þa taki þæn notinæ sum fisk-watn a. mæþ twæggiæ mannæ witnum. ok þæn böte þre markær sum o lowandis for .i. annærs fiskiwatn . . .¹⁾.

Innebörden af kändens vittnesbevis framgår af stad-gandets fortsättning:

Dyl han. at han æi takin war. a hans goz. sum æptir kærir. þa fylli þæn witni til hans sum afftæc-tinæ giörþi. mæþ twem mannum. sum þær waru. ok a saghu. at han tok han a sinu goz.

Svaranden nekar icke till saken i öfrigt, men invänder att han icke fiskat uti kändens vatten och att det ej heller varit där denne träffat honom och af honom tagit aftäkten. Vittnena skola då intyga att det var å kändens fiskevatten svaranden blifvit anträffad. Vittnena voro åsyna vittnen. Lof eller lega kunde svaranden därmot åberopa; likväl har Westmannalagen II här den begränsningen, att svaranden „hafve ej rätt att binda lof å den samme (person) mer än

¹⁾ Jmf. ibid. pr. samt W. M. L. II B. B. 16; S. M. L. B. B. 20.

en gång¹⁾. Därest svaranden gjorde invändning om att aftäkten blifvit rånad eller stulen ifrån honom, egde vittnena åter intyga „huruvida den (aftäkten) med rätta blifvit tagen eller icke“²⁾.

Där ej vittnen funnos innebar svarandens ed ett nekande till käromålet.

Om tillvägagåendet i mål rörande *olofligt bete* stadgar

Upl. L. wip. B. 6. §. 4. Nu hældær man a annærs tegh ællr tyuprær. wærþær bar ok a. takin. þæþi þæn hældær. ok þæt sum hældæt ær. ok ær til twæggjæ mannæ witni. þre markær bot at. Nu kan ai þæn fangin wærþæ. sum tyupræt hawær. ok takær þo hæst hans mæþ tiupri. ællr hældu .j. æng sinni. ællr akri sinum. þa standi þæn fore sum hæstin a. ællr hwat fæ þæt hælzt ær. mæþ tiu mannæ eþe. at han æi a hans hældæþi. ællr tyupræþi. fallz at eþe. böte þre markær. gitær han eþen gangit. lösi þa atær mæþ laghskillingi.

För att ernå bevisvitsord kräfdes af kāranden att han utfäste ett fullständigt bevis om att svaranden med vett och vilja tjudrat sitt kreatur å hans mark. Kārandens vittnen skulle därför intyga att svaranden blifvit anträffad under det han därstädes tjudrade hästen. Om kāranden icke kunde föra bevis härom, utan allenast intagit hästen, som han anträffat å sin mark „med tjuder eller hælde“, tillkom det svaranden att gå ed, att han icke tjudrat hästen å den andres äng.

W. M. L. I. B. B. 39. §. 5. Kænnir man aræk ok ær æi sandir at. wæri sik meþ twem witnum oc tolf manna eþi. takir alt suman hirþingia oc hiorð .i. ængium ella akrum. (W. M. L. II B. B. 6 § 6. add: „mæþ tweggia manna witnom“) þæt ær þriggia marka sak . . .

¹⁾ W. M. L. II B. B. 16 § 1.

²⁾ Upl. L. wip. B. 16 § 1.

Vittnena uttalade sig ock rörande marken, därå „invrak“ skett, i händelse svaranden i detta afseende ville förebära någon invändning. Så enligt

W. M. L. II B. B. 6 § 3: nu sikhær annar vara a hiorþ-walle intakit. oc annar sikhær i akrom ællær ængiom. ællær i skipaðom scoghi. viti þæt mæþ twem mannom som viðær varo. oc asagho at han þæt innan wærn toc . . . (jmf. §. 2).

Om brytande och bortförande af annans gärde innehåller

Upl. L. wiþ. B. 6 § 2 . . . Nu huggær man upp garþ annærs. ok förir hem til sin. ok wærþær þær bar ok a takin. þa taki aff hanum öxe hans. ællr klæþi mæþ twæggiæ mannæ witnum. ok hin böte þre markær . . . Nu fa þe at delæ. þæn sikhær stolit wæræ. ællr rænt aff sik. sum mist hawær. þa giffs þöm wizorþ afftæct giörþi. witi þæt mæþ twem mannum. ok hin böte brut sin . . .¹⁾

Också i stadgandena rörande mål om dödande af annans kreatur kan man se huru beviset anknöt sig till ett af lagen fixeradtt mått af sannolikhet.

Upl. L. wiþ. B. 29. §. 1. Nu slar man annærs fæ mæþ harms hændi. til döz . . . giældi atær . . . ok mæþ þre markær . . . Dyl þæn giærning giörþi. þa hawi han til twæggiæ mannæ witni. ok þæn komi ængu duli fore giærning giörþi. æn þær ær mannæ handæ wærk. a. synis æi handæ wærk. a. þa a han hwarti ep. ællr bot aff. Gripær han til witnæ ok faldær at witnum. þa wæri þæn saklös sum sakin witis . . .

Ö. G. L. B. B. 15 § 1: Nu löpær fæ manzs a handuirki. manz ok far af bana. æltir annar a maþær ælla manzs fæ. þa skal han gialda mæþ halwu. ælla dylia mæþ

¹⁾ Jmf. öfriga stadganden i samma paragraf.

eþe at þæt fik egh þy bana at hans at gulde. ælla hans feia: Nu far fæ af handuærkum bana ok faldær af: synis alt saman fæ þæt sum bana fik ok bloþughur stawr. þar ok handuirki: þa a hin uitzorþ sum fæt atte mæþ tuæggia manna eþe at þæt fik af hans handuærkum bana. takx egh alt saman: þa hauær han uitzsorþ at uæria sin handuirki mæþ tolf manna eþe at þæt fik egh af hans handuirkum bana. bristær at eþe böte halfgildi¹⁾.

Kärandens bevisrätt hade till förutsättning den sannolikhet, som uppstod, då genom syn och vittnen de i lagen angifna omständigheterna vid skadans tillkomst kunde styrkas.

III.

Processtyper.

Det har visat sig möjligt att erhålla en inblick i den teknik, medels hvilken lagarna tillgodosågo processens syftemål i hvad det gälde åstadkommandet af en materiell öfverbevisning. Och af undersökningen har framgått denna materiella bevisnings allmänna innehåll vid de olika slagen af brottmålsförfarande, där bevismedlen utgjordes af vittnen eller ed.

Parternas, framför alt kärandens, lagbestämda uppgifter, fixerade som de voro i skemata för bevisningens innehåll och formulär till dess framförande, anknöto sig i allmänhet till gifna yttre fakta. Dessa utmärkte dels förfarandets formenliga gång, dels utgjorde de kriterier å ett visst inre saksammanhang. Sådana omständigheter, till hvilka öfvertygelsemoment anslöto sig och som förty uppfattades såsom presumptioner, voro exempelvis brottets lysande in-

¹⁾ Jmf. W. G. L. I Rl. B. 8, 9 § 2; W. M. L. II B. B. 6 § 5.

för grannar, tillkallade personers vittnesbörd om rop dem den rånade eller misshandlade upphäft, förbrytarens gripande omedelbart å färska gerningen eller under oafbruten förföljelse, det stulnas anträffande hos tjuften och dennes bringande inför rätta med godset bundet ^å bak, synliga märken och tecken af våld eller misshandel, spår af trolldomsutöfning eller förgöring, vedermäle taget ifrån gerningsmannen vid tillfället. Härtill kommo vittnens allmänt eller i form af omdömen hållna uttalanden rörande bevisfakta.

Säkerligen formalistiskt uppfattad inneslöt dock den bevisföring, som sålunda anknöts till dessa merendels yttre omständigheter, samtidigt ett empiriskt bevis för vissa substantiella sakförhållanden, ur hvilka sanningen äfven i det individuella rättsfallet framgick. Sådana voro brottets verkliga föröfvande, ådagalagdt genom att målseganden offentliggjort detsamma och dess enskildheter, exempelvis genom uppteendet af färska sår eller andra rekvisita för brottet; vidare, förbrytarens identitet med den omedelbart gripne eller med den, ifrån hvilken aftäkt tagits; slutligen också säkerhet för att den sak, brottet såsom vid rån och stöld gällde, var en och samma som den, hvilken funnits hos och fräntagits delinkventen.

I en del fall hvarken fanns eller fordrades denna så att säga fullkomliga grad af öfverbevisning, som dylika synliga bevis ansågos skänka. Det bevisskema, hvilket medförde vitsord, gaf då endast en större sannolikhet för denna partens påstående, än för den andras.

I hvarje fall ernåddes emellertid laga visshet först genom att det utfästa beviset fullbraktes i öfverensstämmelse med lagens kraf och föreskrifter, till hvilka hörde äfven edgång å partens sida.

Och jämväl uti själfva den yttre bevisningen sökte rättsordningen en viss garanti för ernåendet af materiell sanning rörandet det sålunda bestyrkta. Att målseganden aktiskt förmådde anskaffa erbjudna vittnen, samt, i lika måtto, att svaranden var i stånd att värja sig med ed och edgångsmän, flere eller färre alt efter målets art och beskaf-

fenhet, var uppenbarligen ett på tingsmenighetens uppfattning betydelsefullt verkande skäl till förmån för den bevisförande partens sak.

Hvad särskildt vidkommer vittnen såsom bevismedel bör härvid dock ihåggas hurusom själfva vittneshöran-det ingalunda på sådant sätt som vid ett vittnesmål i en modern rättegång var beräknadt att meddela materiell öfvertygelse. Hvarken utfrågades vittnet af någon processledande myndighet, ej heller pröfvades dess utsaga än mindre dess vilja eller förmåga att i saken lämna upplysning. Och märkas bör att åsyna vittnens uttalande var icke mindre skematiskt än skärskuta vittnens, så länge ett verkligt vittnesförhör saknades. Härmed i samband står att stundom en nära öfverensstämmelse är till finnandes mellan edgärdsmanautlåtaudet och vittnesintygandet. Och det troligen från en äldre uppfattning ännu i många fall i landskapslagarna bibehållna sex-talet af vittnen inbjuder ur denna synpunkt till jämförelse med den bevisning genom personer till samma antal, medels hvilken en målsegare enligt den tyska medeltidsrätten skulle öfverbevisa den vid „handhaft That“ gripne missdådaren ¹⁾.

Bevisrättens ledande tanke, att vitsord ankom å den af delomännen, hvilken kunde förete en större sannolikhet för sitt påstående, måste förefalla naturlig, då i anledning både af beskaffenheten hos domstolens myndighet och förfarandets anordning i öfrigt äfvensom bevismedlens art en undersökning af det enskilda rättsfallet icke kunde ske och förty ett val emellan parterna måste i berörda hänseende ega rum. Också härutinnan finner man bekräftas omsorgen om att utröna det materiellt riktiga. Då kärandens talan icke förmådde stöda sig å någon relevant sannolikhet, var det nämligen en följd af denna sträfvan att svaranden tillerkändes „värnarord“ och hade „värn“ för sig. Ty vid sådant förhållande talade till hans förmån den allmänt gil-

¹⁾ Jmf. Brunner: R. G. I p. 267; II p. 389, 399, 486; Loening a. a. p. 65; Planck: a. a. II p. 129 f. — Förutom de tidigare åberopade lagrummen jmf. Ö. G. L. Edz. B. 30.

tiga grund, att han för sig kunde åberopa det bestående rättsläget, medan hans motpart yrkade en ändring uti det-samma. Svarandens försteg till bevis hvilade förty i krimi-nella mål på samma grunduppfattning, som föranledde att lagen vid klandertalan tillerkände beviset åt den, hvilken innehade det omtvistade föremålet ¹⁾).

Det är då ock möjligt att uppdraga vissa karakteristiska konturer af de processtyper, i hvilka förfarandet särskilde sig i hvad desamma grundade sig på bevisvitsordet och dess ensidiga tilldelande åt den ena eller andra af veæerparterne.

Det har visat sig att i samtliga landskapslagar ett stort antal väsentliga lagrum, som framställa bevisförfarandet i brottmål, upptagit den här ofvan beskrifna, på bevisningens ensidighet och presumptionernas inbördes styrka grundade indelningen af det rättsliga tillvägagåendet. Och bevisvits-ordets centrala betydelse i den svenska medeltida process-rätten berättigar därjämte att taga detsamma till utgångs-punkt för en systematisering af processtyperna å det straff-rättsliga området.

Härvid kan visserligen dock icke åsyftas att allenast på grund af denna ena karaktäristiska sida hos förfarandet angifva en definitiv indelning af dessa typer. Ty ej blott det materiella beviset och det däraf härledda vitsordet, utan äfven den yttre gestaltningen af processen måste tagas med vid beskrifningen och förklaringen af det rättsliga tillväga-gåendets olika arter. Sålunda måste härutinnan en i mer än ett hänseende vägledande betydelse tillmätas exempelvis ger-ningsmannens gripande och bindande, i ty att därmed gafs upphof åt en ej blott ur formell synpunkt egenartad proce-dur. Ehuru för sin afslutning principiellt hänvisad till tinget såsom forum, hade densamma dock att uppvisa egenheter, de där te sig såsom reminiscenser af ett tidigare, utom-rättsligt förfarande, äfvensom ock andra sådana skiljaktig-heter från en regelmässig rättegång, att denna dess afvi-kande art lika litet kan förbises vid en systematisering af landskapslagarnas rätt, som själfva spörsmålet, om i dessa

¹⁾ Se „Klander å lösöre“, p. 251.

lagar förfarandet å bar gerning skall räknas såsom en med den vanliga rättegången jämslåd prosesstyp. På samma sätt borde ock komma i betraktande de egenheter, hvilka synas åtskilja förfarandet å; bar gerning vid smärre brottmål och vid gröfre. — Dessa frågor hafva dock icke vid undersökningen kunnat behandlas, huru stort än deras intresse är för en utredning af den svenska processrättens ålsta former och deras inbördes förhållande.

Tager man, med detta förbehåll, till indelningsgrund bevisvitsordet, framstår såsom själfva fonden för bevisrätten i landskapslagarna satsen att, där målseganden icke åberopar ett särskildt presumptionsskema sig till fördel, där tillfaller svaranden vitsordet att värja sig.

Uplandslagen lågger uttalandet af denna regel i lagmannens mun med följande direkta ord: (wip. B. 16 § 1) „Fore allær þe sakir. sum man wærþær æi barr ok a takin. ok æi ær witis mal. þöm skil iæk allum lagh fore sik. hwart æptir sinum brutum“.

Detta var typen för alla de mål, där klagomålet icke substantierats genom hänvisning till ett laga bevissskema. Där kunde svaranden med edeligt nekande till beskylningen värja sig. Målsegandens påstående ansågs då som „wänsl“. grundadt å misstanke allenast, emedan det ej kunde lita till sådana bevis, som gåfvo en laga förmodan och som förty skulle medfört vitsord. Detta hindrade likväl icke att viss sannolikhet talade för käromålet, till och med en sådan, som lagen fäste ett visst afseende vid, i ty att bevismåtet å svarandens sida genom densamma höjdes. Likväl måste man antaga att dylik talan kunde väckas utan att någon egentlig sannolikhet förefanns, annat än den, hvilken tillåfventyrs kunde ligga i att en person tilltrodde sig offentlig mot annan framställa densamma.

En motsats till denna prosesstyp bildades af de fall, där målseganden hade vitsord. Denna typ af rättsligt förfarande kännetecknades altså genom att den, som framstålde anklagelsen, därvid angaf hvilka omständigheter betingade den öfverbevisning han påstod föreligga gentemot vederparten. Detta bevis utfäste han sig att fullfölja, och borde det

noga svara till hvad lag i ty fall kräfde. Denna substantiering af talan vållade att den tilltalade icke kunde blott med ed bemöta densamma.

Vi finna slutligen att i de händelser, då lagarna specificerat vissa invändningar, dem svaranden kunde gripa till med verkan att vitsordet öfvergick å honom, detta hade sin förklaring i att desamma öfvervunno de mot honom åberopade materiella sanningspresumptionerna förmedels andra dylika. Så i det, pag. 45, omtalade fall, då enligt Gotlands-lagen svaranden fick gehör för sitt genmåle att modern till ett barn, som ha nvid ett dryckeslag skadat, ej egnat detsamma laga omvårdnad. Svaromålet stälde här kärandetalan i ett annat ljus, kompletterande densamma med en ny, relevant omständighet. Så ock, då svaranden, beskyld för olofligt skogshygge eller dylikt, hänvisade till lof eller lega. Detta innefattade icke ett direkt gendrifvande af de fakta, hvilka talade för käromålet, utan belyste allenast sakläget på ett sätt, som kom tilltalades handling att te sig som rättfärdigad, om invändningen leddes i bevis. För att ernå vitsord gentemot ett efter lagens fordringar substantieradt påstående, måste svaranden följaktligen å sin sida framdraga och bevisa ett sakförhållande, vid hvilket lagen fäst en förmodan, den där förringar det mått af öfverbevisning käromålet ställt i utsikt.

Dessa äro de trenne typer af förfarande, som urskiljas i de ofvan analyserade talrika lagrummen.

Af hvad som ofvanför utvecklats torde kunna slutas till att dessa typer representerade en specifik fas, ett historiskt skikt i den svenska landskapsrättens kriminalförfarande. Och det beskrifna bevissystemets enhetlighet äfvensom den logiska tillämpningen af dess bärande idéer gifva anledning tro, att detsamma, trots att det i själfva verket knappt i någon landskapslag uppträder fullkomligt obemängdt, utgjort ett grundläggande system. Man ville då i detsamma igenfinna den svenska brottmålsprocessen i den äldsta form, hvarom urkunderna lämna ett tillförlitligt och fullständigt vittnesbörd.

Visserligen omtalas äfven i svensk rätt ordalier såsom bevismedel. Men hvad som angående deras bruk är känt gifver närmast intryck af att detta bevisningssätt å rättsbildningen utöfvat blott ett temporärt och åter försvinnande inflytande ¹⁾).

Då det likväl måste erkännas, att det ensidiga bevissystemet icke var i landskapsrätten allena tillämpadt, spörjes det, hvilka de nya inflytanden voro, som söndrande och upplösande, men på samma gång utvecklande gjorde sig gällande, äfvensom hvilka brister voro orsaken till att den gamla rätten nödgades gifva vika.

Den gamla kriminalprocessen var egentligen afpassad för samhällen, sådana som existerade i de särskilda landskapen, där brottens beifrande och försoning altjemt betraktades väsentligen ur synpunkten af den enskilde förörrättades eller hans ätts befogenhet medan organen för domsmyndigheten främst voro beräknade på ett öfvervakande af målsägandens rättsutöfning. Med den öfverhandtagande betydelse konungamakten erhöll för stats- och samhällsskicket i de småningom sammansmältande landsdelarna och som synnerligen under senare hälften af 1200-talet skarpt framträder, följde likväl en förändrad uppfattning om intresset vid rättsrealisationen. Ett nytt åskådningssätt beträffande straffrättens syfte och medel utbredde sig. Det offentligas uppgift vid förbrytares lagförande trädde i förgrunden.

Samtidigt som den centrala statsmakten visade sin auktoritet på lagstifningens område genom att utfärda påbud, som kommo att gälla för hela riket, tyckes dess verkan hafva sträckt sig till ordnandet af domstolsväsendet. Nya organ för utöfvandet af konungens domsrätt trädde i verksamhet.

Denna evolution erbjuder jämförelse med en rätts- och samhällsutveckling, hvilken kan iakttagas ej blott i de öfriga skandinaviska länderna utan äfven, ehuru långa tider

¹⁾ Jmf. Amira: *Recht.* p. 168 (218); Brunner: *R. G. I.* p. 265. — Rörande *tvekamp* såsom utväg att slita rättstvister se Amira: *Recht.* p. 167 (217); Brunner: *R. G. II.* p. 402; *I.* p. 264 f.

därförinnan, inom de statsbildningar, som uppstodo på det sydgermanska rättsområdet.

En annan medverkande, väsentlig faktor var utan tvivel kyrkan och dess rätt samt judiciella särställning.

Å bådadera hållen stodo dessa omdaningar i samband med kännedommen och inverkan af utländsk rätt, vare sig den romerska eller, särskildt, den kanoniska rätten ¹⁾. På kriminalprocessens gebit förspörjes detta bland annat i en domstolarnas processledande, delvis därjämte inkvirerande verksamhet och en ny uppfattning af bevisningens uppgift. Härmed i samband stod åter att bevisningen i rättegången begynte pröfvas materialiter för det individuella fallet, hvilket blef af genomgripande betydelse för bevismedlen. Sålunda finnas redan i landskapslagarna spår af ett vittnesbevis, som stod i dessa nya uppgifters tjänst ²⁾. Och då i samband med rättsbildningar, de där uppenbarligen härröra af denna straffrättens och processens reformering i modern anda, omtalas ett särskildt bevismedel, nämnd i brottmål, som visar sig vara formadt för andra uppgifter, än det äldre förfarandets vittnen eller edgång, och som därför är med detta oförenligt, men däremot tillgodoser sträfvandena i den nya riktningen, ligger det antagandet nära tillhands, att detsamma kommit i bruk såsom ett resultat af sagda utveckling ³⁾.

Den olika grad af fullständighet, hvarmed hvart och ett af dessa nya element inträngt i och sammanfogats med den tidigare rätten kan i de särskilda lagarna studeras dels med hänsikt till edsöresprocessen, dels uti det kyrkliga förfaran-

¹⁾ Det stadgande i landskapslagarna, där en procedur enligt kanoniska föreskrifter utförligast framställles, är Ö. G. L. kr. B. 21 (se Nordström II p. 366 f.). Med detta lagrum bõr sammanställas hvad som är föreskrifvet i W. G. L. I Rl. B. 5 § 6. (II Rl. B. 9).

²⁾ Se pag. 16; Upl. L. kr. B. 15 §§ 3, 5; W. M. L. I kr. B. 21; W. M. L. II kr. B. 21, 22; S. M. L. kk. B. 15; Ö. G. L. Edz. B. 17, 21, 25.

³⁾ Jmf. Amira: Recht. p. 170 (220); Lehmann: a. a. p. 41 f., 65 f., 75, 80.

dets former, dels ock beträffande bevismedlen. Utredningen af det äldre förhållandet är härvid egnad att klargöra och belysa det nyare.

Undersökningen af den forna svenska processrätten har emellertid ett intresse, som sträcker sig utöfver dessa rättshistoriska specialuppgifter.

De tvänne egenskaper, hvilka gestaltat och altjämt dominerade bevisförfarandet under det ifrågavarande skedet af utveckling, nämligen ensidigheten i bevisföringen och stereotypningen af det materiella sanningsbeviset, härrörde i sin innersta grund ur föreställningen om själfva rättsrealisationens uppgift och utvägar. De hörde samman å ena sidan med rättsformalismen, hvilken innebar att det en gång i laga ordning fastställda skulle oåterkalleligen förblifva. Å andra sidan betingades de af domsmyndighetens ställning och befogenhet, hvilken, såsom redan blifvit anmärkt, väsentligen bestod i att sanktionera och öfvervaka den enskildes rättsutöfning. I hvardera afseendet visa dessa bevisrättens egenheter hän mot den i landskapslagarnas rättssamhälle herskande grundåskådningen om den genom allas fria öfverenskommelse vedertagna lagen såsom en samfundets absoluta, förpliktande norm.

I lagen voro, liksom till ett af erfarenheten under tidernas lopp hopadt förråd, nedlagda alla de föreskrifter, dem ett laga förfarande ansågs kunna kräfvä. I honom funnos uttalade de domslut, hvilka för samhällets olika förhållanden befunnits erforderliga. Kasuistiskt affattad motsvarade lagen altjämt det enhetliga rättsmedvetandet och utgjorde den samhällsauktoritet, för hvilken den enskilde böjde sig och till hvilken han vädjade.

Huru lagens kraft och verkan härutinnan förspordes, detta kommer ingenstädes tydligare till synes än genom lagarnas stadganden om bevisrätten.

Ernst Estlander.

Litteratur.

K. A. Moring, *Om vattenverk enligt finsk rätt*, I, Rätten till strömfall.

Författarens framställning inledes med definierandet af vissa i densamma förekommande allmänna begrepp, bland annat begreppen strömfall och kvarnställe, hvarefter frågan om den allmänna beskaffenheten eller arten af det egovälde, som lag medgifver enskilde med afseende å vattendrag, upptages till skärskådande (s. 5—41). Sedan följer framställningens hufvudtema, nämligen undersökningen om innehållet af de rättssatser, ur hvilka framgår vattendragens indelning i särskilda områden för egovälde resp. huruvida dylikt område kan delas (sid. 42—139), samt om befogenheten att anlägga vattenverk och dennas innebörd äfvensom förenande af strömfall och strand på samma hand (sid. 140—174. Till sist utlägges innehållet af vattenverksegares talan om fastställande af hans rätt till strömfallet och af talan mot vattenverksegare om andel i strömfallet (sid. 175—180). Då en redogörelse för afhandlingens innehåll med afseende å ämnets beskaffenhet icke låter sig göra utan ganska stor bredd, inskränker jag mig till ofvanstående antydan om framställningens gång, helst viktiga delar af arbetet komma att utförligt behandlas i sammanhang med de anmärkningar, hvilka detsamma föranleder; och öfvergår jag förty nu till att anföra de väsentligaste af dessa.

Kvarnställe utgöres enligt författarens mening „i allmänhet såväl af strandtomt som af nyttjanderätt till strömfall, innefattande befogenheten att uttaga dess drifkraft“. Denna begreppsbestämning härleder författaren dels af den omständigheten, att genom anläggning af ett vattenverk väl strömfallets drifkraft, men icke fullständigt herravälde öfver detsamma tages i anspråk, så att andra kunna tillgodogöra sig detsamma med afseende å fisket, dels däraf att för vat-

tenvärk ett utmål, oftast bestående af strandområde, vore nödigt.

Emellertid kan den gifna definitionen ingalunda deduceras af de antydda premisserna, äfven om de vore riktiga, och densamma är både från metodisk synpunkt och sakligt oriktig.

Såsom kvarnställe betecknar lagen ett sådant ställe i ström eller bäck, där kvarn eller annat vattenvärk kan byggas. Detta är en beteckning af en saklig egenskap, alldeles på samma sätt som begreppet »strömfall»; likalitet som i detta ingår i »kvarnställe» någon som helst relation till en rättighet. Det är därför från systematisk synpunkt alldeles otillåtet att i bestämningen af begreppet kvarnställe innänga en dylik rättsrelation, och författarens definition vänder i själfva verket förhållandet upp och ned, i det författaren reducerar sagda begrepp till en till viss strandtomt hörande subjektiv rätt. Oriktig är ock definitionen därutinnan, att den innebär, att ett ställe i ström, hvarest kvarn kan byggas, icke vore kvarnställe, om ej strandtomt hör till det samma. Härutinnan skiljer sig »kvarnställe» alls icke från »strömfall»: med samma fog som egenskapen af kvarnställe måste egenskapen af strömfall förnekas, då strandtomt ej finnes.

I dessa afseenden förefinnes således icke någon olikhet mellan »kvarnställe» och »strömfall». Olikheten hänför sig till något helt annat. Strömfall betecknar nämligen i ursprunglig mening det hela, hela fallet, resp. hela ena sidan af fallet, medan kvarnställe åter kan beteckna såväl det hela som en del däraf och sålunda i detta afseende är mer eller mindre obestämdt. Denna åtskilnad kan dock ingalunda urgeras. Där strömfall genom byarå är deladt emellan byar vare sig å ömse sidor eller å samma sida af fallet, är hvarje bys vattenområde i strömfallet likaledes ett strömfall i lagens mening; och det sagda gäller äfvenså om de genom strömfalls delande enligt VL 1:11 uppkomna vattenområdena.

Men ej heller det kan med fog påstås, att lagbegreppet kvarnställe i och för sig skulle innefatta, att allenast rätten till drifkraften vore i fråga. Etymologiskt betecknar

ordet en viss plats medelst framhåfvande af en egenskap hos densamma, och det betecknade är således *platsen med denna egenskap, icke egenskapen* såsom sådan. Författarens vidare, på betydelsen af ordet fiskevatten i 1734 års lags terminologi stödda bevisföring för nämnda påstående är åter icke bindande.

Författaren framhåfver, att 1734 års lag betecknar vattenområde med ordet fiskevatten, och att till detta väl äfven hörde strömfall, så vidt det ej var föremål för den nyttjanderätt, som tillkom innehafvare af kvarnställe, men att kvarnställe betraktades såsom en särskild egoförmån och icke såsom del af fiskevatten, hvilket skulle framgå såväl däraf, att lagen behandlar dem i särskilda kapitel, som äfven af skatllägningsförordningarna. Förstnämnda sats har tidigare uttalats äfven af mig, men är icke exakt. Det generella begreppet, det, hvarmed området för byns rådande i vattendrag betecknas, är icke fiskevatten, utan „vattn“ — jfr JB 12: 4 — och hvarken kan ur den omständighet, att lagen i skilda kapitel stadgar, „Huru bys fiskevatten nyttjas må“ och „Om kvarnar“, härledas slutsatsen eller antyder lagen eljes på minsta sätt, att den skulle betrakta vattendrags nyttjande såsom drifkraft för vattenverk såsom något vare sig mera ovanligt eller mera afvikande från det regelrätta ändamålet än vattendragets nyttjande för fiskfångst. Tvärtom framhåfvas tillgodogörande af drifkraft och fiske såsom de två typiska formerna för vattendrags privaträttsliga nyttjande. Då byns vattenområde i sin helhet är byns fiskevatten, omfattar visserligen fiskevattnet äfven byn tillhörigt kvarnställe; men detta får icke urgeras därhän, att fiskevatten vore det öfverordnade begreppet i förhållande till kvarnställe. Likasom egenskapen af kvarnställe icke förutsätter att vattenverk finnes å detsamma, så ingår kvarnstället ock i fiskevattnet alldeles oberoende däraf, om det är bebygdt eller icke, såframt och så länge kvarnstället tillhör byn. Under denna förutsättning är sålunda riktigt, att fiskevatten och vattenområde territoriellt äro detsamma; oriktigt är däremot att uppfatta dessa begrepp såsom identiska, enär fiskevatten betecknar vattenområdet allenast i

dess egenskap att kunna nyttjas för fiske. Systematiskt alldeles otillåtet är därför att på grund af lagens angifna terminologi definiera eller betrakta det byn tillhöriga kvarnstället såsom en begränsad subjektiv rätt till en pars qvanta af fiskevattnet. Och lika litet kan för det fall, att någon utom eller i byn har enskild rätt till kvarnstället, ur sagda terminologi dragas någon slutsats om denna rätts beskaffenhet och innehåll.

I öfverensstämmelse med Längs indelning af vattenområdena, hvilken bland dessa upptager kronans enskilda fisken, behandlar författaren dylika fisken i kapitlet om eganderätt till rinnande vatten. Denna oegentlighet har synbarligen föranledts däraf, att författaren anser sådana kronans enskilda fisken, hvilka omfatta all fiskfångst, innefatta eganderätt till vattendraget. Emellertid är denna uppfattning, hvilken tidigare äfven af mig antydts, icke hållbar. Ordet fiskevatten betecknar ett visst vattenområde, sedt från synpunkten af dess nyttjande för fiske, men blir ingalunda därför identisk med rätt till fiske. Ej heller berättigar det faktum, att kronan har rätt till allt fiske i ett vattendrag, till antagandet, att denna rätt uppkommit eller stöder sig på den mera omfattande eganderätten till själfva vattendraget. Tvärtom måste det anses utredt, att kronans enskilda fisken i regeln tillkommit på annat sätt; och att bestämningen af kronans rätt hänför denna till fiskfångsten, icke till vattnet eller ens „fiskevattnet“, synes tala starkt emot ett sådant antagande. Senatens af författaren i annat sammanhang åberopade, den 21 Maj 1906 gifna dom uttalar ock tydligt den rättsuppfattning, att kronan förbehållen rätt till fiskfångsten i vattendrag icke är annat än blott *fiskerätt*.

Vidkommande begreppet by uttalar författaren under åberopande af JB 12: 6, att bys odlade egor icke, på sätt den härintills i vetenskapen företrädde åsikten antager, nödvändigtvis behöfva vara afgränsade. Författaren förbiser emellertid, att frågan icke kan besvaras allenast med ledning af JB 12: 6, äfven om detta lagrum enbart för sig skulle synas gifva stöd för författarens mening. Alldeles obestridligt är, att JB 12: 2—5 icke känna andra byar än sådana,

hvilka hafva ett genom gifna gränser bestämdt egoområde. Än mera afgörande är dock BB 19 kap., hvilket karakteriserar begreppet by. Redan den här gifna definitionen å bolby och å afgärdaby innebär alldeles tydligt, att bolbys område är bestämdt genom gifna gränser; och detta bekräftas yttermera vid jämförelse å ena sidan med de nyss åberopade lagrummen i Jordabalken, å den andra med RB 25: 17, 20: 3, 10: 14, 19. Härtill kommer, att både innehållet i och affattningen af stadgandena i kapitlets 2—4 §§ så uppenbart äro bygda på nämnda förutsättning, att de icke förnuftigtvis kunna tänkas, än mindre tolkas utan densamma. I hvarje händelse borde alltså JB 12: 6, då en själfmotsägelse i lagen icke får antagas, tolkas i öfverensstämmelse med det i BB 19 kap. uttryckta bybegreppet.

Men icke heller JB 12: 6 innehåller det, som författaren förmenar. Lagrummet omnämner två särskilda fall, nämligen det ena att emellan byar ligger skog eller betesmark, hvari ingen gränsskillnad finnes, och det andra att flere byar ligga inom en rågång och icke äro sig emellan åtskilda. För det förre fallet stadgas, att byarna ega del i den mellan desamma liggande marken efter öre och örtug — eller således efter samma grund som den, enligt hvilken tomt vid byggande af by af nyo skall tilldelas gårdarna (jfr BB 1 1;) — för det senare gäller „lag samma“. Med afseende å hvardera fallet tillägges, att ödesby har lika rätt som bygd by.

Tillämpningsområdet för lagbudets senare föreskrift är klart begränsadt till det fall, att flere byar ligga inom gemensam rågång. Likaledes är den för detta fall stadgade rättssatsens innehåll klar: de särskilda byarna hafva andel i den af rån omslutna marken efter den allmänna delningsgrund, som gäller för skifte af by. Då detta innebär att sagda mark, så vidt den icke redan lagligen intagits, är gemensam intill dess skifte eger rum, och då yttermera ödesby uttryckligen förbehålles lika rätt som bygd by, så är väl härmed alldeles tydligt utsagdt, att denna mark underlyder de lagbestämningar, hvilka skulle gälla, om endast en by

egde marken, eller m. a. o. att de särskilda byarna rättsligen gälla såsom en by.

Vidkommande åter det förstnämnda fallet, är dess tillämpningsområde genom det senare utan vidare inskränkt till två alternativ såsom in abstracto möjliga, det ena att fråga är endast om byar hvar med gifna gränser, det andra att byarna icke hafva ett begränsadt egoområde. Hade lagen afsett det andra alternativet, så skulle det i lagbudets senare del omförmälda fallet redan vara fullständigt inbegripet i och regleradt med stadgandets första del, och ett särskildt omnämnande af sagda fall hade sålunda varit icke blott obehöfligt utan ock — enär detsamma framhåfves såsom något från det förra afvikande — till och med vilseledande. Antages ifrågavarande alternativ, uppstår dessutom en lucka i lagbudet, i det att stadgande saknas för det fall, att en eller flere af de kringliggande byarna hafva gifna gränser, de andra åter icke, hvilken lucka vore ytterst påfallande och svårligen kan antagas. Lagrummets första del *måste* således afse sådan genom råer icke afdelad mark, som på alla sidor omgifves af byar med bestämda gränser; denna mark är då byarnas gemensamma, är en med by likartad samfällighet för dem.

Författaren synes icke hafva beaktat, att „by“, såsom han uppfattar ordet, icke mera är ett rättsbegrepp, utan blott ett annat uttryck för det obestämda begreppet bygdelag. Det rättsliga innehållet af begreppet by är nämligen just det, att byn är den ursprungliga enheten för jordbesittningen, att den angifver de egor, hvilka bilda ett gemensamt helt, en samfällighet. Sedt från synpunkten af ett förestående storskifte kan det sagda ock uttryckas så, att därigenom att något betecknas såsom en by eo ipso är utsagdt att hela detta något, ej mer och ej heller mindre, skall omfattas af och ingå i samma storskifte, att m. a. o. byn städse bestämmer skifteslaget. Men detta är möjligt endast om by verkligen är ett afgränsadt egoområde: i motsatt fall saknas den erforderliga bestämningen i antydnda afseende och en sådan måste ernås utifrån, genom ett afgörande, för hvars innehåll rättsregler icke äro och svårligen heller kunde vara

meddelade af lagen. Det som konstituerar samfälligheten blir då tvärtom städse det mer eller mindre godtyckligt bestämda skifteslaget.

Det oriktiga och oklara i författarens ståndpunkt framträder pregnant i yttrandet å sid. 44: „Utgöres däremot den samfällighet, som vid storskiftet delas i skifteslag, af flera byar“ — —, hvilket yttrande innehåller en tydlig själfmotsägelse. Samfällighet är nämligen icke heller ett tekniskt begrepp under andra vilkor än begreppet by. Visserligen sammanfaller begreppet samfällighet icke med by, enär å ena sidan samfälligheter finnas — såsom i det i JB 12: 6 förra delen omnämnda fallet — hvilka icke äro byar, å den andra sidan ett enstaka hemman väl är en by, men icke alltid en samfällighet. Men likasom begreppet by förutsätter begreppet samfällighet en å materiellt-rättslig grund bygd rättsgemenskap, som omfattar ett genom denna rättsgrund bestämdt, afgränsadt område. I motsatt fall finnes icke någon samfällighet, innan en sådan konstituerats genom bestämningen af skifteslaget, och blir samfälligheten sålunda identisk med detta. Hvad därförinnan kallas samfällighet är i själfva verket under en kollektiv beteckning sammanfattade egor, hvilka icke hafva eller behöfva hafva annat gemensamt med hvarandra än att de icke undergått storskifte och icke afskiljas från hvarandra genom gammal by eller redan bildade skifteslag. Föreligger nu en verklig samfällighet, så kan den delas endast genom skifte, icke genom en mer eller mindre godtycklig indelning i skifteslag. Där åter skifteslag bildas, där har icke heller en samfällighet funnits.

Den felaktiga utgångspunkten har ock ledt författaren till den uppenbara inkonsekvensen, att skifte af mark emellan byar eo ipso medför en sådan fördelning äfven af vattenområde emellan dem, som följer af landråernas läge, medan skifte af mark inom by icke har denna värkan. Författaren åberopar, att rättsregeln för det senare fallet skulle bero på den egendomliga gemenskapen mellan hemmanen i en by och dessutom är uttryckligen stadgad i lag, medan lag däremot icke skulle känna för byar gemensamma vattenområden. Emellertid beror den anförda rättsregeln alls icke

på „hemmanens egendomliga gemenskap“, utan därpå, att det, som skiftas, är en på materiellträttslig gemenskap beroende enhet, och att skiftet, såsom hänförande sig allenast till marken, utförts utan att taga hänsyn till hvad bort iakttagas, om äfven delning af vattenområdet skulle ske genom detsamma. Visserligen är rättsregeln stadgad för by. Men med by förstås just den på materiellträttslig gemenskap beroende, af vissa gränser omslutna enheten, och regeln gäller sålunda hvarje likartad samfällighet.

I kapitlet om vattendragens fördelning emellan byar upptages till undersökning jämväl spörsmålet, huru afvittrad öfverloppsjord i detta afseende bör anses. Härvid formulerar författaren sin ståndpunkt sålunda, att afvittringsbeslutet utsäger, att de afvittrade egorna med orätt tillagts den samfällighet som skall skiftas, och att afvittringen principiellt är en rågångsförrättning. Då det vore orimligt att kronan, på samma gång viss skogsmark förklaras icke tillhöra byn, likväl för denna skogsmark toge i anspråk delaktighet i vattenområde inom byns hank och stör, måste sålunda det afvittrade området och bysamfälligheten bilda skilda egokomplexer, hvardera med den rätt i vattendrag, som enligt JB 12: 4 tillkommer densamma. Denna grundsats är dock enligt författarens mening icke tillämplig, om öfverloppsjorden vid afvittringen tilldelats de gamla hemmanen vare sig mot uppskattning af mantal och ränta eller mot skogsränta, eller om vid afvittringen bestämts att öfverloppsjorden skall användas till anläggning af nybyggen. I förra fallet skiljer sig nämligen det vattenområde, som gränsar till öfverloppsjorden, icke på något sätt från byns vatten; i det senare åter intaga nyhemmanen vid skiftets utförande samma ställning som de gamla, bilda icke heller någon enhetlig komplex och äro åtskilda från de gamla hemmanen, icke genom byarå utan blott genom skifteslinier, riktigare skiftesråer. Byn omfattar sålunda i de nämnda fallen äfven den förra öfverloppsjorden, utom där nyhemman utbrutits, förrän storskiftet af de gamla hemmanen slutförts, och sålunda kommit att bilda en skild by.

Oklarheten och den bristande noggrannheten i förfat-

tarens bestämning af begreppen by, samfällighet och skifteslag har gjort sig gällande jämväl i behandlingen af afvittringsbegreppet. Afvittringsförfattningarna hafva icke lagligen kunnat stadga och få förty icke heller så tolkas, att afvittring finge ske inom odalby, d. är verklig by. Principiellt åter är afvittringen ett i en råbestämning utmynnande förfarande, som afser att fastställa storleken af de egor, hvilka skola ingå i visst storskifte och af hvilka jordlägenheter skola bildas åt jordegarene inom det sålunda bestämda skifteslaget. Detta har dock numera sin fulla tillämpning endast i landets nordligaste delar, tilläfventyrs också där gränser kring ett egoområde tillkommit sålunda, att skifteslag bildats kring detsamma å alla sidor. Men förhållandet blir annat, då afvittring är i fråga inom ett särskildt konstitueradt skifteslag. Samfälligheten har i detta fall bildats just genom skifteslagets konstituerande, och någon annan har ej funnits. Omöjligt är att påstå, att den jord, hvilken sedan såsom öfverloppsjord afvittras, skulle i mindre mån hafva hört till samfälligheten än den, hvilken skiftas mellan jordegarene. Vore ej sakförhållandet sådant, kunde ju ej heller afvittringsbeslutet, på sätt författaren dock medger, med bindande värkan fastslå, att den afvittrade öfverloppsjorden skall vara delaktig med hemmanen i vattenområdet inom deras råer. Just emedan så är, beröres icke heller samfällighetens vattenområde af en sådan bestämning, att öfverloppsjorden tilldelas de gamla hemmanen mot uppskattning af mantalet eller mot skogsränta eller att den skall användas till anläggning af nybyggen. Bestämningen innefattar nämligen i förra fallet, att de gamla hemmanen skola erhålla mera än dem rätteligen tillkomme, i det senare att kronans anspråk på öfverloppsjorden förverkligas såsom anspråk på skifte enligt den allmänna delningsgrunden. Med författarens konstruktion kan man däremot icke utan att begå en tydlig inkonsekvens komma till de nämnda slutsatserna. Men likasom i dessa delar har författaren äfven vidkommande den åt kronan verkligt afskilda öfverloppsjordens rätt till vattenområde stannat vid ett i sak riktigt slut, ehuru hans konstruktion är förfelad. Det teoretiskt riktiga uttrycket härför

är dock, att öfverloppsjordens afvittring i detta fall innefattar en indelning af skifteslaget, en åtgärd af alldeles enahanda slag som det ursprungliga bestämmandet af skifteslaget, och att sålunda öfverloppsjorden och den hemmanen förbehålla jorden därigenom blifvit hvar en samfällighet.

Författaren uppvisar, att ett emellan byar löpande vattendrags fördelning efter principen att hvardera eger hälften och efter principen att hvardera råder öfver den del af vattnet, som är närmare dess strand än annans, ofta icke gifver samma resultat. Hvad vidkommer 1734 års lag och således fortfarande i fråga om rinnande vatten bör enligt författarens mening den förra principen hafva företräde, helst den senare icke vore i lagen direkt uttalad. Orden „Ligger holme midt uti insjö eller ström, vare lag samma. Ligger then ettdera landet närmare, hafve then holme, som vattn eger“ skulle nämligen icke afse att gifva normer för fördelning af vattenområde utan endast att föreskrifva att holme skall tillhöra den, som skulle egt det vattenbetäckta området, om holmen icke funnes.

Denna lagtolkning synes mig icke vara hållbar. Ofvanstående sats hade, om lagen afsett att uttala endast den, kunnat uttryckas bättre med en långt kortare affattning, och allraminst hade väl en affattning blifvit vald, som säger motsatsen till hvad sålunda skulle åsyftas. Orden „ligger den ettdera landet närmare“ förklara nämligen alldeles tydligt, att byns rätt till holme i vattendraget utanför bestämmes enligt den senare af de tvänne principerna, således just efter en annan princip än den, hvilken skulle bestämma fördelningen af själfva vattenområdet. Författarens tolkning är sålunda icke heller i minsta mån egnad att undanrödja motsägelsen, som ligger däri att, om de åberopade orden innehålla en annan regel än orden „ege halft hvardera“, två stridiga principer uttalas. Då det är otillåtet att antaga en dylik motsägelse, måste äfven förf:s tolkning bygga på förutsättningen, att enligt lagstiftarens uppfattning andra och tredje meningen af JB 12: 4 uttala en regel, som i sak sammanfaller med regeln „ege halft hvardera“; och riktigheten af denna förutsättning bekräftas däraf att senare för det fall, att by ligger vid ändan

eller sidan af stor sjö, vattenområde och holme likställas. Resultatet blir således, att lagrummets tredje mening skulle utsäga: Ligger holme närmare ena byns strand än den andras, tillhör den den förra såsom fallande inom dennas vattenområde. Och detta vore väl ett tydligt, om än indirekt, meddelande af en regel om vattenområdets fördelning.

Ifrågavarande tolkning är dessutom i och för sig sökt Mest öfverensstämmande med den tekniska metoden i 1734 års lag är den förklaring, att lagen särskildt omnämner holme för att innebörden af dess just förut uttalade princip för vattenområdets fördelning skall närmare tydliggöras för de äfven vid första påseende alldeles ögonskenliga fall, i hvilka spörsmålet om dess rätta förstånd måste framträda och utan en sådan anvisning vore svårt att lösa. I själfv a värke gör den för det enklaste fallet stadgade regeln „ege halft hvardera“ alls icke tjänst, då särskilda byar ligga såväl vid sidan som vid ändan af sjö, medan den andra regeln är tillämplig å alla fall. Då, såsom ofvan visats, lagstiftaren icke varit medveten om att en divergens emellan dem föreligger just i det fall, för hvilket den förra meddelats, måste tolkningen utgå från det, att lagstiftaren velat fastslå en och samma regel, och vid sådant förhållande kan tvekan icke råda om valet. Den regel måste hafva företräde, som har större allmängiltighet, icke den, som kan tillämpas endast i en del fall.

Afhandlingens syfte synes mig icke hafva påkallat upptagande af spörsmålet om rågångsförrättning, hvadan 14 och 15 §§ saklöst kunnat uteblifva. För öfrigt är det icke riktigt att, såsom författaren påstår, rårosen ega vitsord ramför kartan, om ej skäl finnes att antaga att de äro rubbade. Förhållandet är det, att vid stridighet om rå hvarken kartan eller rösen hafva vitsord framför hvarandra, utan den råled bör med beaktande af alla föreliggande omständigheter utletas, hvilken vid råbestämningen tillkom.

Författarens påstående (å s. 68 och 106) att fiskeställe är liktydigt med vattenområde, inom hvilket finnes fisk af värde, och att urminneshäfd å fiskeställe gäller eganderätten till detsamma, beror på uppenbar missuppfattning af 4 § i RL

Frånsedt det fall, i hvilka kronan har rätt till allt fiske i annans vatten, kände den tidigare lagstiftningen icke en fiskerätt i annans vatten, utom där densamma hänförde sig till viss bestämd plats eller var begränsad till visst eller vissa fiskslag. Då emellertid icke sällan förekom, att denna viktiga begränsning vid lagtillämpningen förbisågs, erhöll det åberopade lagrummet en affattning, tydligt uttalande nämnda begränsning. Rätt till visst fiskeställe betecknar sålunda en rätt att i annans vatten eller utom byarågång idku fiske på visst ställe, rätt till fiske åter är rätt att i annans vatten fänga visst eller vissa fiskslag, därutöfver ock genom dom i följd af oriktig lagtillämpning tilläfventyrs konstituerad rätt till fiske, som är hvarken rätt till visst fiskeställe eller rätt till visst fiskslag. Så vidt fiskestället ligger inom enskild tillhörigt vattenområde, innefattar fiskerätten därför icke heller någonsin, att vattenegaren vore betaget att själf fiska därstädes.

Författarens påstående att egobyte medför en ändring vidkommande eganderätten till vattendrag synes mig icke grundad och är för det fall, att egobytet sker för uträtning af rå, helt säkert oriktig. Betänkligare är dock motiveringen för detta påstående. Enligt författarens mening vore nämligen uträtning af råled en delning af byns mark, och som anledning icke funnes att antaga, att vattenområdet, ehuru beläget vid den mindre i byte gångna delen, borde göras till beståndsdel endast af den större, skulle annat val icke återstå än att sagda vattenområde antingen följer den mindre delen åt eller blir gemensamt för de ursprungliga byamännen och den till annan by öfvergångna markens egare, hvilket senare alternativ likväl vore omöjligt. Emellertid är egobyte icke en delning; med fullt samma fog kunde uttagandet från en bordsskifva af ett skadadt stycke och dettas ersättande med ett nytt rubriceras såsom delning af bordet. Med den af författaren gifna begreppsbestämningen faller ock hans vidare deduktion ohjälpligt. Anmärkas bör jämväl, att det af författaren för hans åsikt åberopade utslaget icke gifver något stöd för densamma, enär sagda utslag meddelats i ett mål angående olofligt fiske och reciten icke

vidhandengifver, att de tilltalade skulle egt den jord, hvar-
under vattnet före egobyttet lydde, utan tvärtom antyder
motsatsen.

I 19 §, som handlar om strömfall, hvilka på grund af
koncession tillhöra lägenhet eller lägenheter enskildt, ingår
författaren bl. a. på spörsmålet, huru förhållandet gestaltar
sig, om vattenverk i ett flere delegare tillhörigt strömfall
af en delegare allena anlagts på grund af tillstånd, som med-
delats enligt 1868 års förordning i ämnet och sedan det i
BB 17: 2 föreskrifna förfarande egt rum, men delegarene
efter den af häradsrätten fastställda tidens utgång äro af
olika mening huruvida verket skall forbestå. Samma spör-
smål kan emellertid uppstå jämväl då rätt till strömfallets
nyttjande beviljats delegare enligt 13 eller 14 § WL, hvarom
afhandlas i 39 och 47 §§; och för det förra fallet upptager
författaren i 39 § också detta spörsmål till skärskådande. I
alla dessa fall föreligger fullkomligt enabanda sakförhållande,
så vidt icke domstolen vid bestämmandet af tiden för ström-
fallets nyttjande tillika meddelat föreskrifter, hvilka undan-
rödja spörsmålet. Systematiskt hade förty det riktiga varit,
att frågan hade handlagts gemensamt för alla nämnda fall. Men
äfvén från metodisk synpunkt är författarens framställning i
denna del otillfredsställande. Det metodiskt riktiga hade
 varit att först för den tidigare rätten härleda svaret på frå-
gan ur lagens allmänna normer för sameganderätt och se-
dan undersöka, huruvida WL. vidhandengifver en annan
rättssats än den sålunda erhållna. Af nämnda normer fram-
går utan allt tvifvel, icke blott att verkets undanskaffande
icke kan begäras, innan delegarene enats om eller domstol
tillagt en eller flere af dem rätt att anlägga ett annat vat-
tenverk, hvilket nödvändiggör det förnas undanskaffande, utan
äfvén att, om och så vidt det gamla värkets undanskaffande
innefattar skada för den delegare, hvilken detsamma tillhör,
beviljande af dylik rätt förutsätter såväl att det nya värkets
värkliken kan komma och bör antagas komma till stånd
som att gagnet af strömfallets tillgodogörande blir väsentli-
gen större genom det nya än genom det gamla verket; och
enligt min mening leder en riktig tolkning af BB 17: 2 ock

därtill, att domstolen kan förknippa sitt tillstånd vid vilkoret, att värdet af det gamla verket i sin helhet eller delvis godtgöres egaren.

Där byarne enligt den före 1868 gällande lagstiftningen, sedan syn enligt BB 19: 4 egt rum utan att jäf mot hans begäran framställts af annan byaman, erhållit landshöfdingens tillstånd att anlägga vattenverk å byns samfälda kvarnställe, innebär tillståndet enligt författaren en realkoncession, som grundlägger en vid den af honom företrädde jordlägenheten bunden realrättighet, och hvilken garanterar att kvarnstället tillhör sagda fastighet samt prekluderar öfrige byamäns rätt. Tillika anföras särskilda rättsfall såsom utvisande, att tillståndet ansetts hafva nämnda värkan och sålunda förskaffa anläggaren eganderätt till kvarnstället. Härvid bör dock erinras, att syn enligt BB 19: 4 var föreskrifven endast i fråga om anläggning af kvarn eller såg, men att lagen omnämner äfven bruk och hamrar (RB 10: 17), hvilkas anläggning ock förutsatte en föregående undersökning, men icke syn vid häradsrätt, och att syn ej heller var nödig för vattenverk, afseende sådan industriell drift, som föll under hallordningen. En brist är vidare att meddeladt anläggningstillstånds rättsliga innebörd icke bestämmes utom för så vidt ofvan antydts för där nämnda fall. Verkan af anläggningstillstånd, tillkommet enligt 1868 års förordning eller enligt WL, är blott negativt angifven, sålunda att det icke tryggar anläggarens rätt till strömfallet. Å sidan 131 ingår åter yttrandet att flertalet odalkvarnar väl uppstått så, att någon byaman upplåtit kvarnställe, som han egt eller trodde sig ega, och att köparen sedan genom urminneshäfd, skattläggning, *koncession* eller dom fått sin rätt bekräftad. Men å sid. 108 yttras, att skattläggning icke ger upphof åt rättigheter, utan presumerar att ett fång föreligger, och att „icke heller koncession afser att gifva upphof åt en privaträttighet till strömfall: den förutsätter att anläggaren förut tillkommer sådan“.

Vidkommande LR 46 § 8 mom. är gentemot författaren att erinra, att nämnda stadgande icke kunnat ändra JB 15: 3 och sålunda har giltighet, blott så vidt det samman-

går med sistnämnda lagbud. Men å andra sidan får vid tolkningen af JB 15: 3 icke heller förbises, att dess föreskrift hänför sig till by i lagens mening, således till en verklig materiellrättslig samfällighet med gifna gränser. Endast under denna förutsättning kan det öfverhufvud sägas, att kvarnställe, hvilket häfdas under enskild lägenhet, men ligger inom samfällighetens område, tillhört och bör tillhöra samfälligheten. Saknas däremot nämnda förutsättning, så saknas ock hvarje skäl för antagandet att kvarnställe, som af ålder häfdats under enskild lägenhet, vare sig någonsin tillhört annan eller icke lagligen kunnat tillhöra lägenheten, och förefinnes icke heller någon viss samfällighet, hvilken vid någon tidpunkt hade kunnat omfatta kvarnstället. Att kvarnstället genom skifteslagsbestämning eller i följd af sådana kommit att ingå i samma skifteslag som själfva lägenheten kan icke invärka på rättsförhållandet; och landtmätareglementets ifrågavarande stadgande står sålunda i fullkomlig öfverensstämmelse med JB 15: 3, så vidt blott icke fråga är om odalby. Af det anförda framgår ock, att det i 46 § s. 109 förekommande uttalandet att byamans enskilda rätt till kvarnställe inom samfällighet tillkommit genom intrång i dennas rätt är riktigt blott så vidt gäller verklig by.

Ur sin bestämning af begreppet kvarnställe härleder författaren satsen, att sådan rätt till kvarnställe, hvilken tillkommit annorlunda än genom att visst vattenområde tillskiftats rättsegaren, i allmänhet icke innefattar eganderätt till annat än utmålet, utan endast rätt till drifkraften i strömfallet invid utmålet. Till yttermera stöd för denna sats åberopas, dels att RL 4 § 2 mom. begagnar uttrycket „kvarnställe“ och icke „strömfall“, hvilket ord enligt den nya vattenrättslagstiftningens terminologi betecknar visst vattenområde, dels stadgandet i RL 14 § att, om i strömfall rätt till vattenkraften lagligen fränskilts, likväl fiskerätten däri skall skiftas, af hvilket stadgande skulle framgå, att rätt till drifkraft ej nödvändigtvis medför eganderätt. Enligt författarens mening föreligger förty i fall af skattläggning eller koncession eganderätt till strömfall allenast om strömfallet är behörigen afgränsadt genom råer, åtminstone uppdragna

å karta, samt vid urminneshäfd å kvarnställe, om rättsegaren tillika med andras uteslutande idkat fiske i strömfallet inom bestämda gränser.

Emot den ofvan anförda bevisföringen bör anmärkas, att frågan är just om betydelsen af kvarnställe, och att det således är en *petitio principii*, att detta ord i RL 4 § användts i stället för strömfall för att beteckna det, som författaren vill inlägga i ordet. Emot författaren talar däremot afgjort de af honom själf ur WL 1: 11 citerade orden „strömfall, som — — i grund af — — lagligen vunnen särskild rätt till vattenkraften tillhör två eller flere lägenheter gemensamt“. Utan att göra våld på den tydliga ordalydelsen kan nämligen detta icke tolkas annorlunda än att rätt till vattenkraften innefattar rätt till själfva strömfallet; och hvarje annan tolkning uteslutes yttermera däraf, att „lagligen vunnen rätt till vattenkraften“ likställes med strömfalls undantagande vid skifte till samfäld ego, skifte och dom såsom ett sådant rättsfaktum, hvilket grundlägger eganderätt till strömfallet. RL. 14 § omnämner åter allenast, å ena sidan „rätt till vattenkraften“, å den andra sidan „fiskerätten“, och gifver således i ingen händelse stöd åt författarens mening. Då rätten till vattenkraften antages hafva „*härförinnan utom skifte lagligen fränskilts*“, och i sådant fall „likväl fiskerätten skall i allmänt vattenskiye ingå“, så antyder tvärtom detta redan i och för sig, att i nämnda fall endast fiskerätten såsom en jus in re tillkommer samfälligheten; och en jämförelse med WL 1: 11 gör denna tolkning oafvislig.

Vidkommande åter omfånget af en rätt till kvarnställe, som tillkommit på ofvanangifvet sätt, anser författaren valet böra stå emellan två alternativ, det ena att sagda rätt omfattar endast den tidigare d. v. s. faktiskt använda vattenkraften, det andra att all vattenkraft, som med hänsyn till lagbestämningarna om dämning får uttagas, tillhör rättsegaren. För den händelse strömfall kan delas utan att däri anlagdt verk lider men, får enligt författarens mening delning ske; kvarnegaren tillkommer endast vattenkraften i den del, där hans kvarn är belägen, och återstoden tillhör

samfälligheten. Är åter fallet odelbart, skulle den vattenkraft, som tilläfsventyrs är öfrig utöfver den af vattenverket upptagna, kunna af samfälligheten användas först, då rättsegaren önskade förstora sitt verk, och tillvaron af en sådan slumrande, från ekonomisk synpunkt olämplig rätt till nämnda återstod finge ej antagas. Lagrummen om urminneshäfd & kvarnställe åsyftade „tydligen“, att den berättigade tillkommer hela vattenkraften. Då skattläggning och koncession presumera ett fång till strömfallet, vore det ej heller tillåtet att förutsätta, att fångtet gällt endast en del af vattenkraften — hvilket vore en i lag icke känd rättighet — så vidt icke det koncessionen föregångna aftalet utvisar att så är fallet.

Författarens utläggning i denna del är otillfredsställande. Till en början kan „den tidigare använda vattenkraften“ beteckna den vattenkraft, som rättsegarens verk, d. ä. dess motorer erfordra, men också den kraft, hvilken den genom verkets vattenledningar nedflytande vattenmängden representerar. Vidare står frågan om strömfalls delning icke i någon som helst relation till de nyss anförda eller det af författaren nämnda tredje alternativet, om frågan ställes såsom författaren det gjort, nämligen så, huruvida fallet kan delas utan att verket lider men. Denna fråga åter kan icke besvaras, utan att först afgjorts, hvilken rätt rättsegaren har. Hvad vore i motsatt fall delningsgrunden? Hvilken känd faktor borde läggas till grund för pröfningen, huruvida delning kan ske utan men för rättsegaren? Då å andra sidan satsen „Kvarnegaren tillkommer endast vattenkraften i den del, där hans kvarn är belägen“ väl icke kan afse att bestämma förhållandet efter slutförd delning, utan efter sammanhanget måste hänföra sig till sakläget därförinnan, förutsätter densamma, att kvarnegaren redan före delningen har en viss pars kvanta, alltså i själfva verket, att en delning af strömfallet allaredan består. Slutligen är det otillåtet att vid besvarandet af spørsmålet om omfånget af tidigare förvärfvad rätt till kvarnställe utgå från de villkor för delbarhet, hvilka WL 1: 11 uppställer.

Grundfelet i författarens bestämning af ifrågavarande rätts beskaffenhet och omfång ligger emellertid dels i hans felaktiga definition å kvarnställe dels i en oriktig uppfattning om strömfalls delbarhet och delning. Innan jag antyder den enligt min mening riktiga begreppsbestämningen, är det därför nödigt att här till skärskådande upptaga författarens utläggning om skifte af strömfall, så vidt den sammanhänger med nu förevarande spørsmål.

Författaren förmenar att skifte af samfällighet tillhörigt strömfall icke får ske, om samfälligheten icke tillika eger stranden invid fallet. I händelse strandegaren finge sin andel utbruten, blefve återstoden oanvändbar; och då WL 1: 11 stadgar såsom vilkor för skifte, att vattnet i hvarje del kan användas såsom drifkraft, måste detta förty afse, att egarene till hvarje del skola kunna bygga vattenverk å de områden, hvilka de vid skiftet erhålla och förut ega. Denna bevisföring bygger emellertid i själfva verket på den mot författarens egen definition å strömfall uppenbart stridande förutsättningen, att enligt WL:s terminologi icke heller ordet »strömfall» betecknar strömfall i annat fall än att äfven stranden hör till strömfallet. Betyder nämligen »strömfall» i WL. en sådan del af rinnande vattendrag, i hvilket vattnet i följd af bottnets lutning har en viss större hastighet, så få de i WL 1: 11 stadgade villkoren för delning af strömfall icke heller, utan att lagrummets ordalag eller annat lagbud vidhandengifver motsatsen, hänföras till annat än strömfallet såsom sådant. Att WL 1: 11 jämväl skall tolkas efter nu nämnda princip framgår ock af WL 1: 13, hvilken uttryckligen utsäger att delegares lott i samfäldt strömfall kan utbrytas, då han ensam eger stranden invid — en bestämning, som kan hvarken reduceras till en antydan eller än mindre bortförklaras — likasom däraf att WL 1: 11, såsom författaren själf medgifver, omfattar jämväl sådant strömfall, hvars strand tillhör hvarken samfälligheten eller enskild delegare i denna.

I sammanhang härmed står författarens påstående, att en sådan delning icke är tillåten, att gemensamma dammar och rännor användas, hvilket påstående motiveras därmed, att

WL 1: 11 fordrar att vattnet i hvardera delen kan användas ändamålsenligt såsom drikraft, och att följaktligen de delar, i hvilka strömfall skiftas, böra utgöra särskilda vattenområden. Omförmälda i WL 1: 11 uttalade fordran berättigar likväl icke till den slutsats, författaren dragit; och utom logiskt oriktig är denna uppenbart orimlig. Öfverhufvud urgerar författaren för mycket vattenområdet vid användningen af sitt strömfallsbegrepp. Strömfall inbegriper väl ock själfva grunden såsom det bäcken, hvilket samlar och uppbär den i hvarje nu däröfver strömmande vattenmassan. Men skifte af strömfall är en delning från synpunkten af vattenkraftens tillgodogörande, en delning, hvars hufvudprincip och syfte är, att till hvarje del skall höra en dess storlek motsvarande mängd af det odelade strömfallets vattenkraft. Om än tillika en delning af grunden är nödvändig, kan denna icke så utföras, att hvarje del af den angåfve eller stode i i öfverensstämmelse med den vattenkraft, hvilken bör tillkomma delens egare. Då lagen ifråga om strömfall, som är deladt genom byarå, t. o. m. föreskrifver byggande af gemensam damm, där strömfallet eljes icke kan tillgodogöras utan oskäligen kostnad, kan ännu mindre påstås, att skifte icke vore tillåtet, om det ej kan ändamålsenligen utföras annorlunda än att delarna komma att hafva gemensam damm. Likasom vid jordaskifte vissa gemensamma platser dels böra dels kunna utbrytas, måste ock vid skifte af strömfall område för gemensam damm kunna öfverst afskiljas för att förblifva samfäld för alla delarne. Det förhåller sig till och med så, att i regeln ett planmässigt skifte af strömfall icke kan ske annorlunda än så, att först bestämmes, att gemensam damm skall finnas, samt dennas läge och beskaffenhet angifves, att sedan fastställas storleken af den öppning i dammen, från hvilken hvarje dels vattenledning skall utgå, rännans tröskelhöjd och lutning och den plats, hvarå delens egare får uppföra sitt vattenverk, samt att slutligen den af den gemensamma dammen icke upptagna grunden så delas, att hvarje delegare kan hafva sitt verk och så vidt möjligt sin ränna å egen grund.

Beschaffenheten och omfånget af den rätt, hvilken betecknas såsom rätt till kvarnställe, framgår bäst af följande exempel. I ett by tillhörigt strömfallet om 200 hästkrafter finnas två kvarnar A. och B., en å hvardera sidan, hvilka innehafvas med urminneshäfd af lägenhetsegare utom byn och hvardera tillgodogör 10 hästkrafter. Obestridt har städse gällt, såväl att kvarnegarene äro egare till den grund, hvilken upptages af deras verk och ledningar, dock sålunda att fiskerätten tillhör byn, som ock att kvarnegarene hvar ej hafva rätt till större vattenkraft än den kvarnarna faktiskt använda. Teoretiskt måste förhållandet då uttryckas så, att strömfallet är deladt i tre delar, nämligen kvarnen A:s, kvarnen B:s och den återstående, byn tillhöriga delen, och att kvarnegarene äro egare hvar till sin del. Vidare kan icke bestridas, att hvardera kvarnens del är ett kvarnställe i lagens mening. Vidgås måste slutligen, att delningen tillkommit just därigenom, att kvarnarne med deras ledningar finnas i strömfallet.

Varieras det ofvanantagna sakförhållandet så, att byamännen medgifva att kvarnarne med deras ledningar väl sedan urminnestid innehafts å den plats, de intaga, och att kvarnegarene hafva rätt till den af dem använda vattenkraften, men bestrida en rätt för dem till själfva grunden, så blir resultatet dock detsamma som i förstnämnda fall. Urminneshäfdens gäller enligt lagens tydliga ord »kvarnstället», och såsom tidigare visats betecknar kvarnställe antingen strömfallet eller viss begränsad del af strömfallet. Men icke ens vid en variation i motsatt riktning, så att kvarnegarene göra anspråk på hela strömfallet med uteslutande dock af fiskerätten, kan det rättsliga bedömandet utfalla annorlunda. Att det, kvarnegarene faktiskt och obestridt innehafva, i och för sig är »kvarnstället» i lagens mening står fast, och icke något föreligger, som skulle vidhandengifva en mera än sagda kvarnställe omfattande urminneshäfd. Hvarje tvifvel i detta afseende uteslutas dessutom af JB 15: 3, som erkänner urminnes häfd, icke å kvarnställe enbart, utan å *kvarn* och kvarnställe eller annat *vattenverk*. Urminneshäfdens för

hvardera kvarnegaren omfattar förty i det antagna fallet blott den del af strömfallet, som genom inrättandet af hans kvarn med dess rädda intagits och sålunda individualiserats såsom ett kvarnställe.

Det riktiga är sålunda, att urminneshäfd å kvarnställe innefattar eganderätt till strömfallsområde, vare sig hela strömfallet eller viss del däraf. I senare händelsen har genom den ursprungliga intagan, genom vattenverkets inrättande en delning af strömfallet skett, hvilken från detta afskilt visst kvarnställe åt den intagande, och hvilken omfattar såväl grunden som vattenkraften. Vattenkraftens fördelning bestämmes af verket: till kvarnstället hör den vattenkraft, hvilken dess motorer erfordra för att drifva verkets inrättningar, hvardera i den omfattning, de af ålder hafva, och egaren är sålunda berättigad att till verket inleda den vattenkvantitet, som gifver nämnda vattenkraft. Ändras verket, förblir den gifna delningen af vattenkraften likväl fortfarande gällande. Strömfallet i öfrigt med den återstående vattenkraften tillhör åter den, hvilken skulle egt hela strömfallet, om ej urminneshäfdens vore. Huruvida det ena eller andra af ofvannämnda alternativ föreligger, beror på urminneshäfdens omfattning och måste in concreto afgöras. Till kvarnställe hör däremot i och för sig icke fisket. Fiskerätten i kvarnstället tillhör den by, inom hvars råder detta ligger.

Eganderätt är likaså rätt till kvarnställe, hvilken grundar sig å skattläggning eller annat sådant rättsfaktum, hvilket icke redan i och för sig karakteriserar rätten såsom allenast en begränsad sakrätt. Hvilken territoriell utsträckning kvarnstället har och huru vattenkraften, i händelse kvarnstället utgör endast en del af strömfallet, är fördelad mellan kvarnstället och återstående delen bör i hvarje fall undersökas och afgöras med ledning af de ofvanantydde synpunkterna. Desamma äga äfven tillämpning å själfständiga strömfallslägenheter, tillkomna annorledes än genom styckning eller parcellering. Huru i dessa fall må förhålla sig med fiskerätten må här lämnas därhän.

På ett uppenbart förbiseende beror påståendet å s. 121, att hemman enskildt tillhörigt vattenområde eller strömfall *vid klyfning* af hemmanet *bör* delas, om delning enligt WL 1: 11 och RL är tillåten, och att dessa stadganden böra tillämpas vid delningen. Enligt LR:s uttryckliga bestämning skola nämligen vid klyfning föreskrifterna om storskitte lända till efterrättelse. Att fråga om delning af strömfall alls icke kan upptagas vid klyfning af jordlägenhet framgår för öfrigt ock af WL 1: 11 och 6: 1.

För den händelse styckning af jordlägenhet, hvilken jämte andra till en och samma ursprungliga samfällighet hörande lägenheter har samfäldt vattenområde eller andra samfälda förmåner, skett i anledning af en föryttring, anser författaren den af de genom styckningen bildade lägenheterna, till hvilken föryttringen hänförde sig, icke hafva del i sagda vattenområde eller förmåner, utan hela andelen i dessa tillkomma den andra lägenheten. Såsom skäl anför författaren bl. a., att föryttringen omfattat endast ett visst ordområde, och att det sålunda vore obilligt att afhända öfverlåtaren något, som han icke afsett att sälja.

Detta argument hänför sig emellertid, äfven antaget att det i sak är riktigt, blott till frågan om tolkningen af det afslutade föryttringsaftalets innebörd och omfattning. Relevant för afgörandet om själfva styckningens innebörd kan detsamma förty vara endast under förutsättningen, att styckningen till sitt väsen är en laga form för genomförandet eller förväckligandet af ett så beskaffadt föryttringsaftal. En sådan uppfattning uteslutes dock alldeles bestämdt af lagen om delning af jordlägenheter. Lagen uppställer såsom hufvudtypen för styckning den, som sker på begäran och enligt bestämning af jordegaren, och medgifver såsom ett undantag en icke-egare, som på grund af rättsärende har anspråk på styckning, att direkt begära sådan. Styckningens begrepp måste således bestämmas efter den generella typen — af hvilken styckning mellan samegare är blott ett enskildt fall, — icke efter undantaget.

Jorddelningslagen är emellertid yttermera oomtvistlig däri, att styckningen till sitt formella väsen är *delning af*

jordlägenhet; detta framhäfves upprepade gånger. Då det för själfva delningen är absolut likgiltigt, om den skiljelinie efter hvilken en jordlägenhet skall delas i två, bestämmes godtyckligt af jordegaren eller om den af honom bestämmes i ett aftal med tredje person, borde frågan härmed utan vidare vara bragt utom diskussion, helst det af författaren åberopade referatet i Juridiska föreningens tidskrift fullständigt klargjort saken. För att dock icke en skymt af tvifvel skall kunna hysas, må ytterligare anföras följande.

För sin mening åberopar författaren, att styckning i 2 § af lagen om delning af jordlägenheter definieras såsom ett „frånskiljande af visst eller vissa områden.“ De citerade orden afse att angifva en motsättning mot begreppet klyfning, den karakteristiska olikheten emellan dessa två särskilda slag af jordlägenhets delning. Härvid är främst att märka, att äfven klyfning af lagen beskrifves såsom ett frånskiljande. En kvotdel säges nämligen „utbrytas“ från en lägenhet; det förhållande, att lägenheten delas efter kvotdelar, uppfattas då sålunda, att så stort område af lägenhetens hela egomassa, som motsvarar sagda kvotdel, efter föregående uträkning frånskiljes från det hela. Sedt från synpunkten af nämnda kvotdel är ock detta såväl formellt som i sak alldeles riktigt. Men ingen vill väl påstå, vare sig att den „utbrutna“ delen är af annat slag än, icke koordinerad med den andra delen, eller att den sistnämnda, äfven om den är flere gånger större än den förra, skulle mera än denna tillkomma egenskapen af det förutvarande hela, minskadt med det frånskilda. Äro kvotdelarna A och B, kan därför utbrytning af A korrekt jämväl betecknas såsom utbrytning af B; och då A utbrytes, bildas genom klyfningen lika lägenheten B som lägenheten A.

Förhållandet är emellertid alldeles enahanda vid styckning. Låter en jordegare stycka sin lägenhet i två delar, omfattande den ena området A och den andra området B, kan icke om någondera området med fog sägas, att just *det* är det frånskilda området, medan det *andra* är det hela, minskadt med det frånskilda. Att A frånskilts är alltid identiskt med att B frånskilts. Bildas genom styckningen lägenheten A, måste

samma delning ock bilda lägenheten B., och omvänt, att B. bildas innebär tillika att A. bildas. Förhållandet är fullkomligt detsamma, om egaren, sedan han sålt området A, föranstaltar styckningen. Begär åter köparen styckning, skall väl från hans synpunkt sedt genom delningen något afskiljas från det hela, och denna synpunkt framhäfves isynnerhet därigenom, att säljaren förblir egare af det hela. intill dess styckningen skett. Men hvarken styckningens formella natur eller dess innebörd kan dock bestämmas eller påverkas däraf, i hvems intresse delningen företagits.

Ofvan har visats, att äfven klyfning korrekt kan betecknas såsom ett fränskiljande. Likaså är det, som därvid fränskiljes, städse ett eller flere egoområden. I dessa afseenden uppvisar således styckningen icke något afvikande från klyfningen. Skilnaden mellan dem är däremot, att vid klyfning delningsförfarandet afser att jämväl bestämma dessa områden, medan vid styckning de skiljolinier, hvilka delningen skall uppdraga, äro på förhand gifna. Och just detta är de af författaren citerade ordens verkliga och, om än icke alldeles exakt uttryckta, dock fullt tydliga innebörd.

Den antydda olikheten hänför sig endast till sättet, hvarpå delningen utföres, men innefattar icke något, som vore egnadt att åstadkomma, att delningseffekten blefve olika i det ena och det andra fallet. Likasom klyfning skapar styckningen själfbestående lägenheter. Ej heller antyder lag, att genom styckning bildade lägenheter i något afseende vore af annan kvalitet eller rättslig natur än de, som uppkommit genom klyfning; tvärtom likställas de uttryckligen. Så mycket mindre kunna då genom styckning bildade lägenheter sinemellan vara af olika kvalitet.

Äfven om en klyfning, omfattande jämväl vattenområde, före råskillnadslagen varit teoretisk möjlig, var en sådan dock af praktiska skäl icke tänkbar. Med fullt fog kan därför påstås om begreppet klyfning i jorrdelningslagen, att klyfning är en delning af jordegor, alltså en delning, hvilken ej berör jordlägenhetens vattenområde — resp. lott i vattenområde — utan eo ipso låter detta kvarstå såsom de genom klyfningen bildade lägenheternas samfälda tillhörighet. Att

styckningen städse är en delning af jordlägenhet, aldrig en af lag erbjuden eller påbjuden legaliseringsform för en för-
yttring, innebär oafvisligt, att den konkreta styckningens
innehörd bestämmes uteslutande af och genom själfva delnings-
förrättningen; likalitet som i fråga om klyfning kan här re-
curreras till rättsgrunden för delningen. Så vidt icke lag i
förevarande afseende uttryckligt förmår annat, måste det
ofvan sagda således gälla äfven om styckning. Antaget nu,
att lagen medgifver att styckning af jord kan på ett eller annat
sätt omfatta äfven vattenområde, blir konsekvensen likväl
städse den att, *så vidt ej själfva styckningförrättningen*
bestämmer annat, vattenområdet ej berörts af, ej ingått i
delningen. Sker — under nyss nämnda antagande — stycknin-
gen i öfverensstämmelse med en föryttring, hvarmed afses att
den ena af de genom styckningen tillkommande lägenheterna
skall bestå enbart af det i föryttringen betecknade *jordom-*
rådet, den andra åter hafva såväl det återstående jord-
området som den förut odelade lägenhetens vattenområde,
resp. dess lott i samfäldt vattenområde eller annan förmån,
bör sålunda strängt taget ett uttryckligt förbehåll härom
göras i styckningsurkunden och fastställelseutslaget äfvensom
förhållandet antecknas i jordregistret. Då emellertid öfver-
låtelseurkunden intages i styckningsinstrumentet samt hvar-
dera åberopas i fastställelseutslaget, kan man dock möjligen
anse att, där öfverlåtelseurkunden tydligt uttalar ett dylikt
förbehåll, detta därmed också ingått i själfva styckningen,
och för egen del finner jag ett sådant betraktelsesätt fullt
befogadt.

Spörsmålet huruvida en styckning, sådan som i senast
nämnda fall förutsatts, af lag tillåtes kan emellertid icke besva-
rar allenast från synpunkten af sagda fall. Bejakas frågan för
detta fall, innebär svaret med nödvändighet, att styckning
kan utföras i enlighet med öfverlåtelsaftalet äfven där detta
bestämmer, att den lägenhet, hvilken bildas åt köparen,
allena skall hafva den förut odelade lägenhetens hela vatten-
område eller lott i samfäldt vattenområde. Frågan måste
förty ställas generell.

Så alldeles själfklar är väl saken icke, som författaren synes antaga. Med frågans bejakande vidgår man ock den konsekvens, att styckning är tillåten med sådan bestämning, att den odelade lägenhetens lott exempelvis i samfäldt vatten är fördelad emellan de nybildade lägenheterna efter annan än proportionell grund, således ock så, att hela lotten i strömfall eller kvarnställe tillhör den ena, hela lotten i det öfriga vattenområdet tillhör den andra af dem. Frågan måste dock bejakas.

Uppställer man ett styckningsbegrepp rent teoretiskt, måste nämligen erkännas, att ett sådant begrepp icke innehåller någon bestämning, hvilken skulle utgöra hinder för en styckning af anförda beskaffenhet. Lagens bestämmingar om styckning åter vidhandengifva icke, att en inskränkning af det, som innebäres i begreppet styckning, åsyftats: ett positivt stöd emot antagande af en sådan inskränkning är tvärtom stadgandet i lagens 11 § att parcell icke utan skildt förbehåll tillkommer del i vattendrag, hvilket innebär att parcell lagligen kan förbehållas del i vattendrag. Vid tolkningen af detta stadgande bör ihogkommas, att det i hufvudsak oförändradt upptagits från de tidigare förordningarna i ämnet, enligt hvilka ett storhetsmått för parcellen icke bestämdes. Enligt dessa kunde således parcellens andel i vattendrag icke bero på dess storhetsmått, utan på särskild bestämning, hvaraf följer att denna bestämning kunde träffas godtyckligt och således omfatta t. o. m. stomlägenhetens hela lott i samfäldt vattenområde eller i viss pars kvanta däraf. Någon anledning att antaga att lagen om delning af jordlägenheter afsett ändring härutinnan förefinnes icke. Då sålunda enligt lagen afsöndring lagligen kan ske med en bestämning af anförda innehåll, måste detsamma gälla äfven vid styckning. Beträffande parcell har författaren i sak uttalat enahanda uppfattning, ehuru endast i fråga om strömfall och med den icke hållbara inskränkningen, att strömfallet då bör vara afskildt från byns fiskevatten.

Författarens tolkning af det i slutet af förordningen den 23 Juli 1902 angående ändring af vissa paragrafer i jorddelningslagen införda öfvergångsstadgandet är icke blott

oriktig utan alldeles absurd. Sagda stadgande hänför sig till 40 § i jorddelningslagen och uttalar klart och tydligt, att köpare är berättigad att, om begäran göres före öfvergångstidens utgång, erhålla styckning, utan afseende därå, huruvida det i 40 § för dylik rätt generellt stadgade villkoret är förhanden eller icke. Det legislativa motivet till bestämmningen var att bereda tillfälle att förskaffa rättskraft åt de veterligen talrika och i regeln såsom bestående och giltiga ansedda afhandlingar om strömfall, hvilka tidigare tillkommit och på hvilka ofta stora företag bygts, men på grund af hvilka i följd af de vanligen invecklade rättsförhållandena och äfven den tidigare lagstiftningens ofullständighet styckning ännu icke kunnat äskas. Och det är att märka, att vid lagens antagande af ständerna den i 41 § af jorddelningslagen stadgade tid ännu ej expirerat.

För den händelse egarene af lägenheterna i en samfällighet, hvilken ett strömfall tillhör, gemensamt däri anlägga ett vattenverk och sedan drifva sådan näring, som enligt förordningen om handelsregister är registrering underkastad, uttalar författaren påståendet, att de äro „tvunga“ att bilda något i sagda förordning nämndt bolag eller ett andelslag. Detta påstående kan enligt min mening icke erkännas för riktigt. Att vattenverket drifves gemensamt kan väl medföra, att delegarene för de genom driften tillkomna förpliktelserna svara enligt samma grunder som bolagsmän i handelsbolag. Antaget ock att nu antydda förhållade bör teoretisk formuleras så, att driftgemenskapen i och för sig innefattar ett bolagskap, så är likväl i hvarje händelse bolagskapet inskränkt enbart till *själfva driften*. Ett dylikt bolagsskap är emellertid något väsentligt annat än att vattenverket eges och drifves af ett af lägenhetsegarene för sådant ändamål särskildt bildadt bolag. Om exempelvis någon af lägenheterna genom öfverlåtelse öfvergår till annan egare, inträder i förra fallet denne omedelbart i sameganderätten till vattenvärket och jämväl i det näringsföretag, som gemensamt drifves, och svarar ej för de därförinnan tillkomna förpliktelserna. Förordningen om handelsregister föreskrifver endast, att, af hvem och huru anmälan om näring skall ske,

men stadgar ingalunda i någon händelse förpliktelse för enskilde att konstituera ett bolag eller ens att anmäla sig såsom ett bolag, om de vilja hvarken begagna gemensam firma eller eljes göra anspråk på de fördelar, ett i lag erkänt bolagsförhållande medför.

Författarens utläggning om ingåendet af och rättsförhållandet i det af honom förutsatta bolaget är också otillfredsställande. Teoretisk må medgifvas möjligheten att egare af en sak genom bolagsaftalet konstituerar och i bolaget insätter nyttjanderätt till saken. Omfattar emellertid nyttjanderätten en del af en fastighet eller en till fastighet hörande förmån, innebär upplåtelsen skattskyldig jords minskning och är förty ogiltig. Utan inteckning skulle en sålunda skapad nyttjanderätt till jordlägenhet icke bestå mot ny egare eller panthafvare; ej heller kunde nyttjanderätten, ehuru intecknad, utmätas för bolagets gäld, enär den icke får öfverlätas utan jordegarens lof, medan å andra sidan ny egare till någon af lägenheterna vore beröfvad tillgodonjutandet af ifrågavarande förmån, om han icke ville eller honom förvägrades att inträda i bolaget, eller om förre egaren gjort konkurs, i hvilket fall hans borgenärer förfoga öfver hans lott i bolaget. Då nyttjanderätten ej utan jordegarens lof får öfverlätas, finge icke ens själfva verket intecknas för bolagets gäld; och utan att gå utöfver sin uppgift kan bolagsaftalet icke stadga nyttjanderättens öfverlåtbarhet i större omfattning än att den kan utmätas för bolagsgäld, hvilken begränsade öfverlåtbarhet icke är tillräcklig för att verket må vara inteckningsgillt. Att åter gällande lag skulle medgifva intecknande af en nyttjanderätt, för hvilken icke något vederlag utgår och hvilken icke är begränsad till vare sig absolut eller relativt bestämd tid utan att det oakadt tiden för dess bestånd i minsta mån beror på jordegaren, det synes mig mer än tvifvelaktigt.

Vidkommande gäldandet af lösen i fall, som i WL 1:13 omnämnes, är att anmärka, att stadgandena om lösen vid börd ega tillämpning.

Riktigt är väl, att nyttjanderätt, som enligt WL 1:13 konstituerats genom domstols beslut, består utan inteckning.

Men grunden härtill är icke, såsom författaren anser, den att domstolen konstituerat sagde rätt. Domstolens föreskrift är till sitt väsen ett skiljande emellan samegare, fastställer huru samegarene rätteligen bort öfverenskomma och ersätter sålunda en öfverenskommelse mellan dem. Delegarenes enhälliga öfverenskommelse måste förty hafva samma kraft som en föreskrift af domstol: huruvida domstols fastställelse å öfverenskommelse erfordras, må lämnas därhän. Den verkliga grunden därtill att ifrågavarande nyttjanderätt icke fordrar inteckning för att bestå mot senare egare af lägenheterna är däremot, att densamma — likasom exempelvis rätten att genom uppdämning hålla mark under vatten — är en servitut, hvars stiftande lag uttryckligen medgifver.

Ehuru författarens definition å kvarnställe betecknar detta såsom en begränsad rätt öfver en pars kvanta, alltså såsom något analogt med en „jus in re aliena“, och häraf således bort följa, att rätten till drifkraftens tillgodogörande går framför fiskerätten, har författaren dock icke dragit denna slutsats. Tvärtom uttalar författaren, dels att, oin särskild rätt till fiske i strömfall tillkommer någon utomstående, denna rätt såsom en begränsad sakrätt har företräde framför eganderätten, hvilken förty icke finge så utöfvas, att innehafvaren af fiskerätten hindras i utöfvandet af sin rätt, dels att, om än fiskerätten i ett strömfall tillhör samfälligheten själf, men anläggning af vattenverk komme att skada fisket, enskild delegare icke finge medgifvas rätt till sådan anläggning, om skadan kunde anses utgöra väsentligt men för de öfriga, dels slutligen att delning af strömfall, hvari fiskerätten tillhör annan, vore tillåten endast under förutsättning att vattenkraften i de skilda delarna kan användas utan förfång för fisket. Emellertid skulle antydda slutsats träffat det riktiga såväl för den tidigare lagstiftningen som för den nu gällande.

Vidkommande 1734 års lag förbiser författaren, icke blott att BB 20:4 hänför sig allenast till kvarnar — ehuru lagen själf i kapitlets 1 § omnämner „annat vattenverk“ — utan ock att stadgandet omfattar både vatten- och väderkvarnar, hvadan dess bestämmingar alls icke gälla vattenverk,

utan kvarnindustrin. Detta stadgande berör förty icke egares af kvarnställe rätt att anlägga vattenverk, utan blott villkoren för drifvande af kvarn- eller sågrörelse. Rätten att anlägga vattenverk och villkoren för anläggningen bestämmas däremot i kapitlets 1 och 2 §§. Den förra innehåller att den, som eger, resp. allena eger kvarnställe, har rätt att där anlägga vattenverk, och enligt den senare gälla icke andra villkor för „byggandet“ än att detta ej får ske så, att annan *ofvan eller nedan* har men däraf, eller att kungsådra eller farled stänges. Härmed är ytterligare att jämföra BB 20:7, hvilken förbjuder att inrätta nytt aflopp från vattendrag eller annorledes draga till sig *vattnet* eller *fisket* ur dess förra djup och läge. Att sålunda men å fiske omnämnas såsom hinder för *aflodning*, men icke för byggande af vattenverk, är så mycket märkligare, som lagen endast två kapitel tidigare behandlar om konungens frikallade fiskerier. Hade det men, som anläggning af vattenverk i strömfall alltid i någon mån måste tillskynda fisket och som i fråga om exempelvis lax- eller sikfiske kan vara ganska stort, ansetts kunna utgöra hinder för dylik anläggning, där fiskerätten tillhör kronan, så skulle 1734 års lagstiftare, hvilka voro så angelägna att framhålla kronans rätt, helt visst icke underlåtit att antyda härom i BB 20:2. Strömfallsegare är sålunda ovilkorligen berättigad att bygga vattenverk i fallet, om han blott icke därmed uppdämmar vattnet för öfverbyggare eller afhåller vattnet för underbyggare och icke heller stänger kungsådran; så vidt dessa villkor iakttagas, är fiskeegarens rätt under alla omständigheter tillgodosedd och kan denne ej hindra vattenverksanläggning på den grund att fisket lider intrång eller men genom att anläggningen kommer till stånd.

Fullkomligt tydligt är samma uppfattning uttalad äfven i WL. 1:2, 3, 4 och 9 jämförda med hvarandra vidhandengifva nämligen, att egare af strömfall är ovilkorligt berättigad att däri bygga vattenverk och dammar samt till och med under vissa förhållanden draga till sig *vattnet* från kungsådran, om blott icke härigenom åstadkommes sådan *förändring af vattendragets djup eller läge eller af vattenståndet*, att annan lider däraf men; är menet icke nämnvärdt, får

det, enligt 1:5, icke ens utgöra hinder för åtgärder af sist-nämnda slag. Fiskerättsegare kan sålunda icke motsätta sig anläggning af vattenverk, ändå att fisket af denna lider men, såframt anläggningen sker utan att åstadkomma en förändring af nyssangifna slag. Detta, och endast detta, utsäger ock den af författaren åberopade senatsdomen af den 21 Maj 1906. Käröålet förkastades, under åberopande af WL 1:2, emedan kronan genom *Kiviniemi fors' beröfvande af den vattenmängd*, som den ifrågasatta kanalen skulle afleda, komme att lida märklig skada och men å dess värdefulla fiske; domen talar sålunda icke för, utan tvärtom emot författarens mening.

Julian Serlachius.

Några synpunkter i fråga om rättsförhållandet mellan Ryssland och Finland.

I betraktande af den synnerligen omsorgsfulla och skarp-sinniga utredning, som uti den inhemska doktrinen kommit frågan om Finlands statsrättsliga ställning till del, förefaller det möjligen obefogadt, måhända t. o. m. förmätet att söka därutinnan framställa några nya synpunkter. I det stora hela har ju intet förmått jäfva riktigheten, den vetenskapliga hållbarheten och det praktiska värdet af den utredning, som just den inhemska rättsvetenskapen uti detta afseende presterat. För att alls icke tala därom, att de vantolkningar af fakta och rättsförhållanden, som å emot Finland fiendtligt håll sett dagen, skulle förmått påverka eller öfvertyga ett upplyst och opartiskt omdöme, så hafva icke ens oförvillade och i öfrigt kompetenta forskare utom vårt land, hos hvilka ju i allmänhet icke samma sakkunskap kan förutsättas som hos den inhemska rättsvetenskapens målsmän, men hvilkas uttalanden å andra sidan måste åtnjuta presumptionen af en större, ja en oinskränkt objektivitet, förmått tillföra de i den inhemska doktrinen tidigare vunna resultaten något nämnvärdt nytt, utan fastmera väsentligen bidragit endast till att bekräfta desamma. — Emellertid gifves det väl knappt något område för mänsklig kunskap i allmänhet eller rättsvetenskaplig forskning i synnerhet, hvarå uppställandet af nya synpunkter vore h. o. h. uteslutet, något som ju delvis redan är en följd af föränderligheten uti allt mänskligt.

I det följande skola några spörsmål af teoretisk beskaffenhet beröras, beträffande hvilka afvikande åsikter dels tidigare tagit sig uttryck inom doktrinen, dels ännu göra sig gällande.

En af vår tids främsta forskare på det offentliga rättens gebit, Jellinek, har som bekant, under fullt erkännande af att Finland är i besittning af okränkbara politiska rättigheter, af teoretiska skäl icke ansett sig kunna tillerkänna Finland egenskapen af stat, emedan Finlands offentliga rättsordning, dess rättsliga struktur, enligt hans förmenande företar vissa brister, hvilka verka, att landet icke till fullo uppfyller alla i statskriteriet ingående essentialia. De argument Jellinek i sådant afseende framställt hafva emellertid varit af växlande innebörd. Efter att tidigast uti sitt arbete „Lehre von den Staatenverbindungen“, uppenbarligen till stor del på grund af bristande kännedom om faktiska historiska förhållanden samt de för Finlands rättsliga ställning relevanta urkundernas innehåll, hafva förklarat Finland innehafva ställningen af endast en privilegierad provins, alldenstund vid Finlands förening med Ryska riket någon statsförbindelse och uppkomsten af en ny stat alldeles icke varit afsedd, samt möjligheten däraf varit t. o. m. rättsligt utesluten till följd af att Finland icke uti något tidsmoment uppträdt såsom handlande internationellt subjekt ¹⁾, frångick Jellinek sedermera denna formalistiska uppfattning. Senare har han t. o. m. själf fällt det fullkomligt riktiga yttrandet, att uppkomsten och existensen af en stat är ett faktum, som icke kan bortförklaras med några juridiska argument, och således medgifvit att några förmenta nullitetsgrunder icke kunnat göras gällande på detta rättsgebit. Insikten om ohållbarheten af det nyss anförda påståendet föranledde likvisst icke ett erkännande af Finlands statskaraktär. Jellinek trodde sig icke desto mindre uti Finlands rättsliga struktur finna ett sådant minus, hvilket omöjliggjorde dess hänförande under statsbegreppet. Bristen skulle bestå däri, att Finland saknade egen organhöghet, i det att Finlands monark vore *rättsligen* identisk med Rysslands. I denna uti „Staatsfragmente“ utvecklade uppfattning, hvilken f. ö. hvad såväl argument som slutsatser beträffar, redan ådagalägger en

¹⁾ Anförda uppfattning finnes vidlyftigt refererad och vederlagd i Hermansons „Finlands statsrättsliga ställning“.

mycket riktigare insikt uti de faktiska och rättsliga förhållandena samt ställer Finland på ett vida högre plan af politisk existens och själfstyrelse, lög emellertid ett förbiseende där-af, att Finland vid sin förening med Ryssland erhöi en egen fullständig statsförfattning, hvilken otvifvelaktigt individualiserar och såsom distinkt rättsperson kvalificerar den såsom fysisk person gemensamma och enbart af rysk rättserdning bestämda och personifierade monarken. Därutinnan har Jellinek tvifvelsutan rätt, att föreningen mellan de båda rättsliga personerna uti samma fysiska individ är af så att säga intimare beskaffenhet än fallet är i en realunion, och han har med fullt skäl tillbakavisat påståendet, att han öfverhufvud icke skulle förmått uppfatta innebörden af formeln „unus homo plures sustinens personas“. Han har tvärtom alltför starkt urgerat den af honom nogsammt insedda åtskilnaden mellan det nu ifrågavarande fallet å ena sidan och förhållandet uti en realunion å den andra.

Uti senare upplagan af sin välbekanta „Allgemeine Staatslehre“ har Jellinek emellertid velat befästa hållbarheten af sina tidigare argument med delvis nya synpunkter, hvilka enligt hans förmenande skulle beslå försvararne af Finlands statskaraktär med felslut och ådagalägga den teoretiska omöjligheten af deras doktrin. Dessutom söker han göra troligt, att hans egen uppfattning tillika skulle för Finland innebära större och säkrare praktiskt-politiska fördelar än teorin om Finlands egenskap af stat¹⁾.

Jellinek säger, att ingen af dem, som förfäktat läran om en särskild finsk stat, för sig uppställt frågan, i kraft af hvilken rättssats kejsaren af Ryssland väl vore förhindrad att genom andra tvångsmedel än krig underkufva den såsom distinkt rättspersonlighet uppfattade storfursten af Finland²⁾. — Det synes emellertid uppenbart, att den som på allvar formulerar spørgsmålet sålunda, medvetet intager en

¹⁾ Säsom bekant är Jellinek den förste att erkänna, att Finland besitter okränkbara politiska rättigheter, i flere afseenden säkrare och utsträcktare än de, hvilka vissa af honom såsom stater erkända samhällen åtnjta.

²⁾ Allgemeine Staatslehre, s. 641, not 1.

fullkomligt oriktig ståndpunkt, i det han, alldeles oberättigadt, i visst afseende betraktar Finland såsom, eller likställer det med, ett internationellt rättssubjekt och såsom sådant utsätter det för vanskligheterna och den relativa rättslösheten uti de international-politiska relationerna, likvisst utan att därjämte — hvilket ju visserligen vore omöjligt — vilja tillerkänna detsamma några folkrättsliga förmåner såsom möjligheten af internationell skiljedom, främmande — om också blott h. o. h. fredlig — intervention o. s. v. Med Jellineks uppfattning skapar man ett alldeles omotiveradt „antingen — eller“ och söker genom att ådagalägga orimligheten af det ena alternativet bevisa riktigheten af det andra, utan att vilja inse, att här icke föreligger ett „tertium non datur“. — Den förbjudande rättsats, hvars existens Jellinek ifrågasätter, framgår naturligtvis af sjelfva statsförbindelsens beskaffenhet; den omständigheten att det mellan stater, som befinna sig i realunion, såsom grund för förbindelsen existerar ett formligt fördrag, under det föreningen mellan Ryssland och Finland grundar sig på annorlunda beskaffade, men såsom äfven Jellinek till fullo erkänner, icke mindre otryggliga rättsliga förpliktelser, hvilka å ena sidan det finska folket iklädde sig, å andra sidan Alexander I åtog sig samt pålade sina efterträdare och den ryska statsmakten såsom sådan¹⁾, denna olikhet medför ingalunda, oaktadt förbindelsen uppfattas och bör uppfattas såsom en förbindelse mellan *stater*, att icke äfven i det senare fallet angrepp från den ena — låt vara den öf-

¹⁾ Gentemot Rehms oriktiga och mot ovedersägliga rättsatser och rättsfakta stridande konstruktion af förhållandet mellan Ryssland („der Hauptstaat“) och Finland („der Nebenstaat“), ur hvilken konstruktion Rehm deducerar uppenbart ohållbara och, man kan säga, i doktrinen enhälligt förkastande konsekvenser, anför Hermanson med rätta bl. a. : „Die Bestätigung der Grundgesetze kann nicht als ein Akt nur des Grossfürsten von Finnland, welcher rechtlicher Bedeutung für Finnland entbehrte, angesehen werden. Die, sechs Monate vor dem Friedensschlusse erfolgte Bestätigung der Konstitution war ihrer Natur nach eine Handlung des russischen Kaisers — — —“. (Rehms uppsats *Finnland und Russland* ingår i årg. 1900, n:o 22 af *Deutsche Juristen-Zeitung* och Hermansons genmäle i dess följande årgång, n:o 2).

verordnade — statens sida på den andras rätt vore rättsligen uteslutna och förbjudna. Fastmer äro alla åtgärder, hvarigenom, för att använda Jellineks uttryck, „kejsaren af Ryssland“ såsom inkarnation af eller representant för den ryska statsmakten kan tänkas söka tillintetgöra „storfursten af Finland“ såsom särskild rättspersonlighet, riktade emot Finlands inre statliga självständighet, stridande emot dess oomtvistliga rätt samt såsom sådana rättsligen förbjudna. Och att här verkligen är fråga om *rätt* icke om *makt*, lärrer icke ens af en utprägladt formalistisk uppfattning bestrides. Det tillåtes måhända att i detta sammanhang i korthet återgifva några yttranden i en utländsk publikation berörande den „finska frågan“. Uttalandet hänför sig just till förhållandet mellan Ryssland och Finland och synas åtminstone *delvis* vara därå tillämpligt; i hvarje fall innebär det en beaktansvärd allmän sanning. „— — il existe, en effet, certains droits qui, pour n'être pas inscrits dans les codes et catalogues dans les ouvrages de jurisprudence, n'en sont pas moins couramment reconnus et acceptés comme nécessaires à la vie des peuples et celle des individus. — — — On parlera sans doute, au sujet de la situation de la Finlande, de défaut de toute sanction possible de ses réclamations et l'on dira peut-être qu'un droit non sanctionné n'est pas un droit. — — — nous avons précisément groupé un certain nombre de cas où le droit des uns n'est pas sanctionné contre l'arbitraire des autres et où l'existence de ce droit n'est cependant pas contestable. Au demeurant, toute personne accoutumée à étudier les rapports politiques des hommes et des nations sait, de science certaine, que s'il n'existait pas de droit sans une sanction assurée, le droit public n'existerait pas“¹⁾.

Härtill kommer en omständighet af afgörande betydelse, ehuru af annan rättslig beskaffenhet. Så godt som hvarje slags kränkning af Finlands, den finska statens (således samtidigt jämväl den finska storfurstens) rätt, som den

¹⁾ A. Pillet & J. Delpech: La question finlandaise, Paris 1900. — Här till kan blott tilläggas, att Finlands rättigheter nog äro „sanctionnées“, om än icke „garantis“ i så hög grad som önskvärdt vore.

gemensamma monarken kan tänkas begå, inetattar *tillika* ett författningsbrott i egentlig mening, således en handling af monarken, tänkbar i hvilken stat som helst, äfven uti en fullkomligt oberoende och fristående. Det är i själfva verket svårt att föreställa sig en rättsvidrig handling, hvarigenom — för att fortfarande använda Jellineks terminologi — Rysslands kejsare endast skulle förgripa sig på Finlands storfurste, m. a. o. rysk statsmakt på finsk statsmakt utan att monarken tillika gjorde sig skyldig till en kränkning af Finlands konstitution. Med andra ord: här föreläge icke allenast ett yttre ingrepp eller våld, som den ena staten genom sitt högsta organ beginge mot den andra, utan en rättskränkning, ett författningsbrott, hvartill landets egen monark, här således Finlands storfurste, gjorde sig skyldig. Det har ju äfven gifvits rättskränkningar, uti hvilka sistnämnda karaktär vid ett rättsligt bedömande just utgör det afgörande momentet, om också det politiska syftmålet ytterst gått ut på ett rättsvidrigt upphäfvande eller rubbade af Finlands rättsliga ställning med hänsyn till Ryssland. Man tänke sig, för att taga ett praktiskt exempel, ett ensidigt och rättsvidrigt förordnande af Kejsaren och Storfursten af innehåll, att enligt grundlag oafsättliga tjänstemän skola kunna i administrativ väg afsättas. I formellt-rättsligt hänseende föreligger ju här, såvida åtgärden till det yttre framstår såsom vidtagen af finsk myndighet, i kraft af finsk statsmakt, icke något principiellt negerande af Finlands statsmakt såsom sådan, hvilket däremot framträder t. ex. uti ett förordnande af innehåll att icke-finske medborgare skola kunna utöfva offentlig myndighet i Finland eller att finsk medborgare i strid med finsk lag skall kunna ställas inför rysk domstol¹⁾. Ur rättslig synpunkt kan således en sådan åtskilnad uppvisas, om ändensamma saknar egentlig praktisk betydelse. Beträffande

¹⁾ Under samma rättsliga bedömande faller hvarje föregifven lögstiftningsåtgärd, hvilken, med anspråk på att ega rättelig giltighet i Finland, icke ens till formen vill gälla såsom en yttring af finsk statsmakt, utan grundar sig på rysk eller på „rikslagstiftning. Rättsatsen att rysk rättsordning ensam bestämmer tronföljden och eger giltighet med afseende å Finland, betingar naturligtvis härvidlag ett undantag.

Finland eger nämligen, i motsats till hvad fallet är med oafhängiga stater, det förhållande rum, att statens yttre bestånd och den inre rättsordningens upprätthållande stå i det allra intimaste direkta samband med hvarandra. Hela vår „yttre politik“ går ju ut på statlig själfbevarelse och, i oskiljaktigt samband därmed, på upprätthållandet af våra grundlagars okränkbarhet; af allt som utgör ett hot eller en kränkning af de sistnämnda, drabbas statens existens antingen direkt eller undergräfvades densamma indirekt, men icke mindre effektivt. Af denna orsak kan man säga, att den rättsliga åtskillnaden mellan juridiskt olikartade kränkningar saknar egentlig praktiskt-politisk betydelse. I rent teoretiskt afseende däremot ligger det vikt därpå, att rättsvidriga handlingar af monarken kunna tänkas, genom hvilka han, rättsligen sedt, endast skulle öfverskrida sin rätt såsom Finlands storfurste, sin af Finlands författning i egentlig mening begränsade rätt, samt andra handlingar, hvilka *samtidigt* innebure ett angrepp från den ryska statsmaktens sida på den finska, men att jämväl handlingar af sistnämnda slag alltid innebure en kränkning af Finlands konstitution, således vore verkliga författningsbrott. Man kunde måhända tala om enkla och kvalificerade författningsbrott. Häraf torde framgå, huru oriktigt del är att med Jellinek — nämligen i den händelse, hvars riktighet han ju ej erkänner, att Finland bör erkännas såsom stat — uppfatta antydde rättskränkningar såsom väsentligen varande af internationell, eller låt oss säga qvasi-internationell beskaffenhet, men saknande författningsrättslig relevans i händelse Finland uppfattas såsom stat.

Följaktligen måste det jämväl vara oriktigt att med Jellinek anse Finlands ställning rättsligen säkrast betryggad, om Finlands författning uppfattas icke såsom en särskild statsförfattning, utan såsom en integrerande del af en enhelig rysk statsförfattning, hvilken i sin helhet komme att kränkas hvarje gång den för Finland gällande delen däraf utsattes för angrepp. Frånsedt den utomordentliga svårigheten af en sådan konstruktion, särskildt sålänge Ryssland är eller var en autokratisk stat (hvilket fall Jellineks yttrande just afser), lider antydde uppfattning af felet att vara h. o. h. teoretisk

och praktiskt värdelös: mot slika rättskränkningar kan det ryska rättsmedvetandet i själva verket alls icke antagas reagera.

Det kan nu icke bestridas, att frågan om den rättsliga naturen af antydda rättskränkningar synes blifva något mera invecklad, då den autokratiske kejsaren af Ryssland ersättes med en konstitutionell monark och en lagstiftande församling. Den ryska statsmakten komme då icke att bildas och uppbäras af den gemensamma monarken allena, utan af tvenne statsorgan. Om då dessa i samverkan med hvarandra tilläte sig rättsvidriga handlingar gentemot Finland, så föreläge här visserligen ett mycket uppenbarare fall af öfvergrepp från själfva den ryska statsmaktens sida än vid en rättskränkning, hvars upphof uteslutande låge hos den gemensamma monarken. Men icke ens då skulle en dylik åtgärd upphöra att, ur finsk rättståndpunkt betraktad, vara ett författningsbrott. Såsom sådant komme den att framstå redan därigenom att monarkens medverkan och samtycke vore till en sådan åtgärd erforderlig, äfven om han icke ensam representerade den ryska statsmakten. Men den gemensamma monarken kunde icke heller då företaga eller medverka till en åtgärd af en antydd art utan att därigenom såsom Finlands monark kränka dess konstitution. Slutligen utgör redan den omständigheten i och för sig, att statsförbindelsen mellan Ryssland och Finland, såsom ju allmänt erkännes och måste erkännas, är af statsrättslig och icke af folkrättslig beskaffenhet, ett hinder för att under alla omständigheter i dylika åtgärder se annat än rättskränkningar af statsrättslig relevans eller, om man så vill, författningsbrott uti vidsträckt mening. Förhållandet till Ryssland utgör en grundväsentlig del af Finlands offentliga rättsordning och kan hvarken i ett eller annat afseende ändras eller rubbas utan att Finlands statsrätt i sin helhet, således jämväl statsförfattningsrätten i inskräntaste mening, därpå påverkas. De rättssatser, som reglera rättsförhållandet mellan Finland och Ryssland tillhöra ju visserligen vår statsrätt, den så att säga utåt riktade delen därpå, samtidigt som de å andra sidan tillhöra Rysslands statsrätt. Innehållet af dessa rättssatser uttrycker rättsförhållandet mellan tvänne stater och kan naturligtvis

icke ensidigt ändras eller upphävas af någondera staten. Den mäktigare staten kan icke begå någon *rättsligt* relevant orätt mot den svagare, utan att en statsrättslig orätt, ett brott mot dess offentliga rättsordning, därjämte varder begånget. För att säkerställa den författningsrättsligt bindande kraften af Finlands rätt gentemot Ryssland är det således, såsom redan antydts, ingalunda nödvändigt att med Jellinek betrakta Finland såsom integrerande del af en enhetlig stat, och dess författning såsom en blott beståndsdel af Rysslands statsförfattning. Att en sådan teoretisk konstruktion icke heller, såsom Jellinek vill göra gällande, på något vis kunde anses politiskt fördelaktigare för Finland, framgår delvis af det, som redan yttrats, och torde för öfrigt knappast behöfva framhållas. Ett prägnant uttryck af den begreppsförvirring, af de falska och ödesdigra påståenden, hvartill förnekandet af Finlands egenskap af stat i praktiskpolitiskt afseende kan leda, finna vi i åtskilliga uttalanden äfven af sådana ryska publicister, hvilka icke djärfvas förneka giltigheten af Finlands särskilda rättsordning öfverhuvud. Ganska ofta har man ju fått läsa yttranden, hvilka uppenbarligen tyda på att man på detta håll uppfattar all den makt monarken i Finland utöfvar, såsom varande ett slags central *rysk* statsmakt, och i öfverensstämmelse härmed uppfattar t. ex. en yttring af folkrepresentationens kompetens eller en ifrågasatt utvidgning af densamma icke allenaast såsom en inskränkning uti monarkens befogenheter, utan såsom en inskränkning i den förmenta allmänna centrala statsmakten, hvilken därför förmenas hafva direkt intresse af — och jämväl rätt till medverkan vid — lösningen af så godt som hvarje finsk angelägenhet. Den ofantliga betydelsen af en riktig teoretisk uppfattning framgår redan här af med full evidens. Men det synes icke heller nödvändigt att, för vinnande af teoretiska förklaringsgrunder, ansluta sig till uppfattningen, att „Ryska riket“, summan af Ryssland och Finland, är en sammansatt stat, en uppfattning, hvilken om än ock ur rent systematisk synpunkt måhända mest tillfredsställande, likvist, såsom i det följande skall framställas, vidlades af vissa vanskligheter.

Ehuru det väl nu måste erkännas, att Jellinek afgjort misslyckats uti försöket att med sin senast relaterade bevisföring drifva försvararne af Finlands statliga karaktär in absurdum samt påvisa de vanskliga praktiskt-politiska konsekvenser, till hvilka deras teori enligt hans förmenande leder, kan man icke bestrida, att han samtidigt ganska skarpsinnigt kommit att inse och framhålla, att af Ryssland d. v. s. den ryska statsmakten, mot Finland föröfvade våldsåtgärder, såframt Finland tillkommer egenskapen af stat, innebära en kränkning, begången af en stat mot en annan, ehuru denna kränkning icke såsom Jellinek synes förmena, då faller under folkrättsligt bedömande. Såsom redan påpekats, är detta en sida af saken, som vid ett rättsligt bedömande förtjänar allt beaktande, ehuru den af Jellinek alltför ensidigt urgerats och därjämte tillagts en afgjort oriktig betydelse, allt i afsigt att ådagalägga, att Finland icke kan anses såsom stat, samt att en sådan uppfattning ej heller är fördelaktig. Men om än det sålunda står fast, att hvarje af Rysslands statsmakt begången kränkning af Finlands rätt till inre statlig själfständighet direkt innebär ett brott mot Finlands författning (synnerligast så länge Ryssland och Finland äro förenade under samma *monarkiska* statsöfverhufvud), så är det å andra sidan, såsom redan antydts, uppenbart, att man t. ex. vid ett rättsligt och teoretiskt bedömande af de från det högsta statsorganet utgångna åtgärder, hvilka under ofärdsåren öfvergingo vårt land, skall finna dels s. a. s. rena författningsbrott, tänkbara i hvilken stat som helst, dels handlingar, hvilkas speciella karaktär och *direkta* syftemål bestämmas däraf, att Finland är förenadt med Ryssland och utsatts för våldsåtgärder af dess statsmakt i syfte att rubba grundvalen för själfva förbindelsen. Dessa åtgärder äro förty begreppsensligt af den innebörd och beskaffenhet, att monarken icke vidtagit eller tillåtit dem enbart i egenskap af Finlands högsta statsorgan, utan såsom utöfvande rysk statsmakt, hvilken då brukats oriktigt, nämligen till ett inkräktande på Finlands rätt. Konstaterandet häraf synes nu gifva uppslag till en del andra spörsmål och reflektioner.

Att man uti Finlands statsrätt kan särskilja s. a. s. en inre del, hörande till själfva statsbegreppet samt en yttre del, hvars existens just grundar sig på, och hvars principer omfatta, statsförbindelsen mellan Ryssland och Finland, detta är ju själfallet samt framgår af särskilda omständigheter, ehuru det visserligen till det yttre fördunklas genom den åtminstone formella bristen att det icke gifves någon särskild föreningsakt, innehållande de rättssatser, som ligga till grund för statsförbindelsen. Emellertid är det uppenbart, att stadganden af antydd art visserligen tillhöra såväl Rysslands som Finlands statsrätt, men icke den egentliga statsförfattningen i den mening, att de vore rättsligt och formellt likställda med öfriga delar af författningen. Visserligen är det systematiskt och formellt fullkomligt riktigt, att jämväl sådana rättssatser, i kraft af hvilka en stat befinner sig i en bestående, synnerligast en statsrättslig förbindelse med en eller flere andra stater, ingå i en modern författning, hvilken ju afser att innehålla grundstadgandena i statens positiva rätt i allmänhet och särskildt i den offentliga rätten, men om än rättssatser af ifrågavarande art intagas och omnämnas i författningen, kunna de på grund af sitt innehåll icke underordnas densamma i den mening, att de kunde ändras eller upphävas i samma ordning och under samma förutsättningar som öfriga grundlagsstadganden. Det af senaten uppgjorda förträffliga förslaget till ny regeringsform upptager uti 1 och 2 §§ stadganden af antydt innehåll; uti slutstadgandet säges, att hvad i nämnda §§ är sagdt, förblifver bestående, äfven om öfriga stadganden i regeringsformen ändras eller upphävas. Detta är ett lyckligt valdt sätt att kort och lättfattligt återgifva den väsendtliga praktiska åtskilnaden mellan dessa rättssatser och den tillämnade grundlagens öfriga delar. Men i själfva verket är det naturligtvis icke i kraft af ett positivt stadgande, sådant som det uti 99 § af förslaget ingående, utan i följd af sin egen beskaffenhet som ifrågavarande rättssatser äro oåtkomliga för ensidiga författningsändringar af den finska statens lagstiftande organ. Men desamma äro icke desto mindre af grundlagsnatur i det afseende att, om det gällde att i

rättslig väg, d. v. s. genom lagstiftningsåtgärd underkasta dem revision, så skulle denna för Finlands vidkommande själfallet ske i den för *grundlagsändring* stadgade ordning. Sålänge ingen särskild föreningsakt existerar, vore det äfven fullt sakenligt att de till Finlands yttre statsrätt hörande hufvudstadgandena inge i den yppersta grundlagen, regeringsformen.

Såsom bekant gifves det uti vissa utländska konstitutioner sådana kardinalstadganden hvilka lagstiftaren velat en gång för alla undandraga alla ändringsmöjligheter och af sådan orsak förklarar icke kunna göras till föremål för revision, och hänföra sig sådana bestämmingar vanligtvis till själfva statsformen. Sålunda stadgar det genom en lag af år 1884 till art. 8 af den franska konstitutionella lagen af den 25 febr. 1875 (*Loi constitutionnelle sur l'organisation des pouvoirs publics*) gjorda tillägget: „La forme républicaine du gouvernement ne peut faire l'objet d'une proposition de révision“. Äfven några andra författningar innehålla likartade bestämmingar. Uti förbundsstater är delstaternas (republikanska) statsform ofta garanterad genom förbundsstatens författning. Detta är förhållandet uti Nordamerikanska unionen, Schweiz och Brasilien. — Att det rättsliga förhållande, hvori Finland står till Ryssland, i själfva verket innebär en garanti till förmån för Finlands statsform af med senast berörda bestämmelser i visst afseende jämförlig beskaffenhet, skall i det följande visas. — Å andra sidan är det såsom af det ofvanstående torde framgå uppenbart, att den rättsliga och legislativa grunden till antydda stadgande uti t. ex. Frankrikes författning är en helt annan än den, som verkar, att vissa normer i vår offentliga rätt icke skulle kunna i vanlig ordning af landets monark och folkrepresentation upphävas¹⁾. I förra fallet beror ifrågasatt egenskap hos en viss rättssats uteslutande af den konstituerande lagstiftarens fria vilja, i det senare på orsaker, som ligga utom området för hans makt. Men oföränderligheten af de rättssatser, som beröra Finlands statsrättsliga

¹⁾ Tillkomsten af en folkrepresentation i Ryssland låter naturligtvis denna olikhet framträda ännu tydligare.

ställning, dess förhållande till Ryssland, utsträcker sin verkan jämväl till en viktig del af själfva den inre statsrätten, näml. till statsformen. Att Finland är en monarkisk stat, har en egen konstitutionellt monarkisk statsförfattning är naturligtvis en princip, som tillhör dess egen statsförfattningsrätt, men den rättsliga oföränderligheten af denna *statsform* betingas af förhållandet till Ryssland. „Man kunde“, yttrar Hermanson (Finlands statsrättsliga ställning, s. 267), „t. o. m. säga: det är en *kejsaredömet* tillkommande rätt, att dess öfverhufvud jämväl är Finlands storfurste“. Visserligen är en i öfverensstämmelse med statens rättsordning försiggående ändring af själfva statsformen öfverhufvud något högst sällsynt, men likväl tänkbar och rättsligen möjlig¹⁾; i stater däremot, hvilka befinna sig i statsförbindelser, är en sådan förändring i regeln antingen genom uttryckligt stadgande förbjuden²⁾ eller också själfallet utesluten på den grund att densamma icke ensidigt kunde företagas utan att en annan stats rätt därigenom läderades. Arten af den mellan Ryssland och Finland bestående förbindelsen och särskildt den fullkomliga afhängighet, i hvilken Finlands monark, såsom *fysisk person* betraktad, står till Rysslands monark eller m. a. o. det, att rysk lag ensam bestämmer tronföljden och monarkens person, verkar nu själfallet, att Finlands statsform är undandragen möjligheten af ändringar i vanlig lagstiftningsväg, ändringar, hvilka i annat fall vore åtminstone in abstracto möjliga.

Att Finland är i besittning af okränkbara politiska rättigheter och en särskild konstitutionell rättsordning, som

¹⁾ Särskildt uti en republik är en sådan författningsändring icke så otänkbar, och just därför är det som republikanska stater velat förebygga och utesluta alla därpå syftande åtgärder. Den omtvistade frågan, huruvida det är logiskt och legislativt möjligt att sålunda juridiskt h. o. h. säkerställa innehållet af ett visst stadgande, och om icke det lagrum, som föreskrifver denna oföränderlighet, själf måste vara underkastadt möjligheten af rättslig ändring, kan i detta sammanhang icke upptagas till dryftande.

²⁾ Jfr ofvanberörda stadganden uti Schweiz' och Nordamerikas Förenta Staters författningar, hvilka garantera delstaternas republikanska statsform.

icke kan utan dess samtycke upphävas, inskränkas eller substitueras med icke-finsk rätt, därom råder, kan man säga inom den statsrättsliga doktrinen full enstämmighet. Med öfverväldigande flertal hafva, för det andra, samtida rättslärde, som gjort sig förtrogna med den „finska frågan“ uttalat sig därhän, att Finland till sin rättsliga struktur väl uppfyller de villkor, som uti teoretiskt hänseende äro väsentliga för en stat. Däremot göra sig allt ännu afvikande åsikter gällande därom, huru rättsförhållandet mellan Ryssland och Finland begreppsensligt bör bestämmas, under hvilken allmän kategori denna statsförbindelse är att hänföra. Uppfattningen att här föreligger ett slag af realunion, är måhända den, som fortfarande allmännast uppbäres. — Hvad särskildt den utländska doktrinen beträffar, finner man i synnerhet bland franska författare denna mening företrädd¹⁾. Det bör emellertid uttryckligen framhållas, att de som ansluta sig till denna åsikt, ingalunda a priori utgå från ett gifvet begrepp, för att med stöd af detta draga konsekvenser, som icke hålla stånd inför verkligheten, eller söka tolka in uti det bestående rättsförhållandet något, sådant hvar till detta icke berättigar. Tvärtom inslår man den enda riktiga vägen, i det man samvetsgrannt undersöker det i verkligheten gifna och på grund där af drager de teoretiskt-systematiska slutsatserna. Svaret kommer sist och slutligen att bero där på, hvad man anser väsentligt för begreppet realunion, på hvilken rättslig grund förbindelsen bör basera sig, hvilket mått af gemensamhet och hvilken grad af koordination är väsentlig för, resp. förenlig med, ifrågavarande statsförbindelser, samt i samband här med, hvilken kompetens hvardera staten bör besitta och hvilka

¹⁾ Bl. a. vill Delpech (*La question finlandaise au point de vue juridique*) bestämdt uppfatta förhållandet såsom en realunion. — De flesta uttala sig dock med en viss reservation beträffande denna konstruktion. — De, hvilka anse en realunion föreligga, finna det vara tillräckligt, att Finland uppfyller fordran på s. k. „inre suveränitet“ (*souveraineté interne*). hvilken den franska doktrinen plägar åtskilja från den „yttre suveräniteten“, kännetecknet på det fulla oberoendet och egenskapen af internationellt rättssubjekt.

statliga funktioner den oberoende af den andra bör utöfva. Frågan om möjligheten af och sättet för förbindelsens eventuella upplösning gör sig likaså gällande. — I vissa afseenden kommer onekligen förhållandet mellan Ryssland och Finland realunionen, sådan denna vanligen ter sig, mycket nära, så nära att mången funnit detta begrepp fullkomligt motsvara verkligheten. Den synnerligen vidsträckta inre själfständighet med oinskränkt lagstiftande makt i egna angelägenheter, som tillkomma Finland, låter den i detta afseende förefintliga likheten framträda synnerligen prägnant. — Men icke desto mindre fordras det en mycket vid utsträckning af begreppet realunion, ett bortseende från det, som i regeln är och anses vara karaktäristiskt för ifrågavarande statsförbindelser, för att föreningen Ryssland—Finland skall finna plats i denna kategori. Att emellertid en del forskare alls icke anser en sådan utsträckning otillåtlig, medan den af andra betraktas såsom absolut oförenlig med realunionens begrepp, bevisar blott, att samstämmighet ännu icke vunnits uti läran om statsförbindelserna. Obestriddligen står det ju fast, att om staterna i en realunion anses böra vara principiellt fullkomligt likställda, suveräna stater, om förbindelsen måste vara af folkrättslig beskaffenhet och hvardera staten bevara sin folkrättsliga personlighet, ehuru de internationella relationerna äro gemensamma, och om hvarderas rättsordning måste *själfständigt* bestämma ordningen för tronföljden, så måste för Finlands vidkommande tanken på en realunion upp gifvas. Därmed är naturligtvis icke sagdt, att det ej vore fullkomligt berättigadt samt egnadt att klargöra rättsförhållandets natur att franshålla den stora likhet, som härvidlag uti väsentliga afseenden förefinnes. Men huruvida det i systematiskt hänseende är en vinning att på antydt sätt utsträcka själfva realunionens begrepp, därom torde starka tvifvel kunna hysas.

Utan att fästa tillbörligt afseende vid själfva det bestående rättsförhållandets innebörd har Rehm trots sig kunna ur de obestämda begreppen „Hauptstaat“ och „Nebenstaat“ deducera vissa rättsligen giltiga satser, men därigenom i själfva verket råkat ut för uppenbar vantolkning. — Born-

hak har visserligen till fullo erkänt Finlands statsrättsliga ställning och okränkbarheten af dess rättigheter, men hans teori, att Finland vore „ofullständigt inkorporerad“ i Ryssland innebär alls icke någon riktig uppfattning eller förklaring af förhållandet, särskildt i betraktande af de olikartade fall, i hvilka han anser en „ofullständig inkorporation“ vara eller hafva varit förhållanden.

Att förbundsstatstypen i fråga om förhållandet mellan Ryssland och Finland är h. o. h. utesluten, kan af ingen betvivlas. Emellertid har man stundom på ryskt håll velat göra gällande att här i själfva verket föreläge en med ett förbundsstatsförhållande i viss mån analog rättsbildning, såtillvida som en „allmän rikslagstiftning“ äfven här borde kunna utan vidare utöfvas och utsträcka sig till vissa, vanligen alls icke närmare begränsade områden. Oriktigheten och den rättsliga grundlösheten af dylika påståenden är uppenbar för enhver, som känner till och vill erkänna den rättsligen bestående och genom sekellång häfd betryggade grundvalen för Finlands rättsordning. Utan vidare utläggningar må därför det senast anförda i korthet sammanfattas sålunda, att en „allmän rikslagstiftning“, för att kunna vinna hälgd och giltighet, nödvändigtvis skulle måsta föregås af lagförändringar, lagstiftningsåtgärder såväl i Ryssland som jämväl i Finland, hvars otvunget och i laga ordning afgifna samtycke således skulle utgöra en oundgänglig förutsättning för tillkomsten af en sådan rättsförändring.

Oberoende af lösningen utaf sistnämnda spörsmål återstår emellertid frågan, huruvida Ryssland och Finland bilda en sammansatt stat. Själffallet har denna fråga, rättsligen sedt, alls icke någon gemenskap med frågan om den rättsliga möjligheten af och förutsättningarna för en enhetlig lagstiftning af antydd art, eftersom en sådan enligt gällande rätt är utesluten¹⁾. Frågan kommer därför naturligtvis att ställas sålunda: kan man med hänsyn till det rättsligen be-

¹⁾ En annan sak är, att en för vantolkningar benägen politisk uppfattning möjligen kunde för sina grundlösa påståenden söka ett *skenbart* stöd uti någon viss teoretisk konstruktion.

stående förhållandet mellan Ryssland och Finland i teoretiskt afseende anse, att dessa stater tillsammans bilda en *sammansatt stat*, således en ny en högre *statlig* enhet i egentlig mening, gifves det, med andra ord sagdt, ett tillräckligt substrat för en verklig sammansatt stat, det Ryska riket? Vi upprepa: i teoretiskt afseende, ty frågan är så godt som uteslutande af rent teoretisk betydelse, men såsom sådan af ganska stort intresse och synes icke heller vara utan allt inflytande på lösningen af de i början af denna uppsats afhandlade frågorna, vid hvilka utgåts från den förutsättning, att här *icke* föreligger en sammansatt stat. Det torde redan af denna orsak få anses lämpligt att här framställa några synpunkter till försvar för sistnämnda uppfattning.

Uti sitt oöfverträffliga verk „Finlands statsrättsliga ställning“ har den främste kännaren och tolkaren af vår offentliga rätt, Hermanson, på särskilda ställen (s. 183, 199, 281 o. a.) uttalat den satsen, att storfurstendömet Finland är med kejsardömet Ryssland förenadt till ett rike, *som utgör en sammansatt stat*. Beträffande den praktiska innebörden af detta begrepp synes Hermanson icke ur detsamma hafva dragit särskilda, beaktansvärda och det förutan oförklarliga praktiska konsekvenser, fastmer synes begreppet i fråga, såsom äfven naturligt är, närmast vara uppställt för att gifva den teoretiska konstruktionens dess fulländning, för att tillgodose den systematiska fullständighetens och rättslogikens kraf. Det bör äfven framhållas, att Hermanson anser hvarje statsförbindelse mellan en suverän och icke-suverän stat, t. ex. det Osmaniska riket, utgöra en sammansatt stat, en uppfattning gentemot hvilken, i följd af statens begrepp, icke ringa betänkligheter synas föreligga. — Till Hermansons uppfattning hafva särskilda utländska författare anslutit sig ¹⁾.

¹⁾ Nyholm (Finlands Stilling i det Russiske Kejserrige) talar äfven om „en sammansatt Stat eller et Rige, i hvilket Suveræniteten tilkommer Rusland og dets Kejser“. — De holländska professorerna Openheim, Reiger, de Louther och de Hartog yttra likaså i en uppsats Die finnische Frage (Archiv für öffentliches Recht 1900), „— — dass das russische Reich ein zusammengesetzter Staat ist, der völkerrechtlich ein einziges unteilbares internationales Rechtssubjekt bildet, staatsrechtlich

Då argumenten för ifrågavarande uppfattning torde få förutsättas såsom bekanta, synes det icke vara af nöden att här ingå på en redogörelse för desamma. I stället skola omedelbart några synpunkter framhållas, hvilka synas tala emot riktigheten af att beteckna Ryska riket, summan af Ryssland och Finland, såsom en sammansatt stat.

Till först: en sammansatt stat är en stat som själf består af stater, hvilka således böra kunna betecknas såsom delstater, och i förhållande till hvilka den sammansatta staten, dess kompetens må nu vara än så kringskuren, synes framstå såsom en *principiellt* öfverordnad stat, en stat af högre rang. Med hvilka reservationer man än omgärdar den sammansatta staten, så måste ju dock själfva begreppet i förevarande afseende hafva en viss innebörd, förhållandet mellan de här förekommande statsbildningarna måste kunna på något sätt angifvas, och de här använda uttrycken torde knappast kunna anses till innehållet alltför bestämda eller annars otillbörliga.

De betänkligheter gentemot tillämpligheten, i förevarande fall, af begreppet sammansatt stat, hvilka här endast i korthet skola framläggas, grunda sig dels på Finlands statsrättsliga ställning, dels på kejsardömet's maktställning, dels däpå att den antagna sammansatta staten, Ryska riket, icke synes kunna uppvisa de för en *stat* väsentliga kännetecknen.

Att „Finlands egna medborgare stå endast under finsk lag och med finsk lag enlig öfverhet“, „att blott finska laggar kunna utfärdas att gälla i Finland“, „att monarken icke i sin egenskap af rikets öfverhufvud, utan blott såsom Finlands storfurste kan utfärda påbud för detta land“¹⁾, dessa oomtvistliga rättsprinciper tala afgjort emot uppfattningen,

aber aus zwei ungleichen Teilen besteht, — — —“. Till samma uppfattning synes Seidler (Das juristische Kriterium des Staates) ansluta sig. „Die Thronfolgeordnung“, säger han, „kann als ein integrierender Bestandteil der russisch-finnischen Reichsverfassung naturgemäss nicht Inhalt der speziell finländischen Verfassung sein“.

¹⁾ Finlands statsrättsliga ställning, s. 288, 296.

att den finska staten kunde utgöra en delstat af en verklig sammansatt stat, hvars makt dess medborgare då tillika borde vara i vissa afseenden omedelbart underkastade. Finlands statsmakt är visserligen i viss mening inskränkt af Rysslands statsmakt och densamma underordnad, men detta innebär icke ett underordnande af den principiella och allmänna art, hvilken träder oss till mötes uti förhållandet mellan en verklig sammansatt stat och dess delstater särskildt därutinnan att hvarje enskild medborgare är underkastad en dubbel statsmakt, nämligen den ifrågakommande delstatens och den sammansatta statens.

Gör man verkligen allvar af satsen, att „Ryska riket“ är en sammansatt stat, och drager man häraf den oundgängliga konsekvensen, att Ryska riket och kejsaredömet Ryssland såsom stater principiellt kunna åtskiljas från hvarandra, så torde ifrågavarande konstruktion äfven härutinnan erbjuda betydande svårigheter. Den omständigheten, att vid Finlands förening med Ryssland säkerligen ingen medveten afsikt förefunnits att skapa en ny, sammansatt stat i egentlig mening, är visserligen icke i och för sig afgörande, ty nya stater kunna uppkomma såsom produkter af den historiska utvecklingen utan att en medveten rättsstiftande afsikt kan uppvisas. Men huru skulle väl den sammansatta staten „Ryska riket“ å ena sidan och „kejsaredömet Ryssland“ å den andra kunna åtskiljas med en för statsbegreppet erforderlig noggrannhet och distinktion, huru skulle för den förra statens vidkommande kunna påvisas statliga funktioner, åtskilda från Rysslands, och sist och slutligen: skulle icke den sammansatta statens, rikets, suveränitet utesluta möjligheten af att delstaten i och för sig vore en suverän stat? Hermanson talar om „riket, d. v. s. Ryssland, som *eger utöfva suveränitetsrättigheterna*“¹⁾, men just detta alldeles riktiga uttryckssätt synes uppenbarligen gifva vid handen att „riket“ och Ryssland icke kunna vara från hvarandra åtskiljda såsom stater, ty „riket“, den sammansatta staten synes då knappast kunna hafva karaktären af en i viss mening Ryssland

¹⁾ Op. cit. s. 290.

öfverordnad stat, något som dock synes följa af själfva begreppet sammansatt stat ¹⁾.

Åtminstone delvis torde redan af det ofvanstående framgå, att den antagna sammansatta staten, Ryska riket, icke uppvisar de för statsbegreppet väsentliga kännetecknen. Ty den blefve i det stora hela hänvisad till „de angelägenheter, som lagligen äro rikets (utrikespolitiken)“ ²⁾ såsom grundval för och källa till sin statliga existens, men enbart härpå synes en själfständig statlig tillvaro, en statsmakt, icke kunna grundas. Några egna funktioner, hänförande sig till den inre statliga verksamheten, förmådde den icke utöfva, utan vore dess statsmakt härutinnan fullkomligt vanmäktig eller rättare sagdt alldeles obefintlig, synnerligast i så måtto som den hvarken utöfvade eller ens på grund af någon potentiell maktbefogenhet kunde tillägna sig någon rätt till allmän lagstiftning, som skulle inskränka delstaternas befogenheter på detta område; ej heller skulle den i öfrigt förmå pålägga deras statsmakt nya inskränkningar.

Undantagslöst erkännes, att uppkomsten af Finland såsom stat, i samband med dess förening med Ryssland, icke var förknippadt med uppkomsten af ett nytt folkrättsligt subjekt. En motsatt konsekvens kan emellertid icke undvikas såframt uppfattningen, att Ryska riket utgör en särskild stat, är riktig. Finlands förening med Ryssland skulle då i själfva verket gifvit upphof åt ett förut obefintligt rättssubjekt, nämligen Ryska riket, antingen då detta anses hafva trädt vid sidan af kejsardömet Ryssland såsom internationellt rättssubjekt eller uti detta afseende hafva absorberat det tidigare „Ryssland“ sedermera, „kejsardömet Ryssland“.

¹⁾ Frågan torde icke vara löst därmed, att Ryssland förklaras utöfva suveränitetsrättigheterna, ty föreligger en gång en högre statlig enhet, så måste väl, *rätteligen* sedt, *dess* statsmakt och dess organ på vissa områden vara verksamma, äfven om denna maktutöfning uteslutande bestämmes af den ena parten.

²⁾ Op. cit. s. 290.

Förutom svårigheten att med hvarandra förena den öfverordnade statens, rikets, suveränitet med delens, kejsardömet, suveränitet, medföra de i det föregående framhållna bristerna i rikets statliga struktur och funktioner, att det samma åtminstone sålänge kejsardömet Ryssland var autokratiskt, svårigen kunde betecknas vare sig såsom en konstitutionell eller såsom en oinskränkt monarki.

På grund af det ofvananförda, torde man få anse, att den „sammansatta staten“ syntesen af den suveräna och den underordnade, icke-suveräna staten, ter sig såsom ett blott systematiskt postulat, som emellertid icke kan sammanstå med statens, statsbegreppets, ofafvisliga realitet och som därför bör vid den teoretiska konstruktionen uppgifvas. Härmed är själfallet ingalunda sagdt, att icke begreppen Ryska riket och kejsardömet Ryssland böra nogsamt åtskiljas och hafva sitt särskilda omfång och innehåll, utan blott ati Ryska riket ej är en särskild stat och alltså icke heller kan betecknas såsom en sammansatt stat. För såvidt som, eller beträffande de angelägenheter, uti hvilka, Ryssland och Finland bilda en kollektiv enhet, betecknas denna med benämningen Ryska riket, uti hvilket då kejsardömet utgör den suveräna och aktiva samt såsom sådan utåt synliga faktorn. I anseende härtill kan man äfven säga, att Ryska riket såsom „makt“, d. v. s. såsom uppträdande gentemot och i förhållande till främmande stater, sammanfaller med kejsardömet Ryssland, betraktadt ur en viss aspekt, nämligen ur synpunkten af de förhållanden, med afsende å hvilka det s. a. s. betäcker Finland, således ur synpunkten af de förhållanden, i hvilka de, till följd af inskränkingar uti Finlands statsmakt, verkligen bilda en enhet¹⁾. — Fullkomligt saken

¹⁾ Att stater kunna i vissa afseenden bilda en kollektiv enhet, utan att därför bilda en ny, sammansatt stat, torde af ingen bestridas. Den omständigheten, att statsförbindelsen mellan Ryssland och Finland är af statsrättslig beskaffenhet, ehuru den visserligen väsentligen afviker från den vanliga typen för såbeskaffade statsförbindelser, betingar icke i och för sig med nödvändighet uppfattningen att den också måste konstituera en sammansatt stat. Under förbundsstatens, statsförbindelsetypens par préférence, tidigare skeden, rädde såsom bekant bland dem, hvilka

ligt betecknas Ryska riket såsom folkrättsligt subjekt, utan att samtidigt utgöra en statlig enhet, på den grund att riket såsom makt framstår identiskt med kejsardömet Ryssland såsom utåt verkande och handlande. M. a. o.: för såvidt Finlands statsmakt är utesluten och icke kan göras gällande, uppträder Ryssland såsom „Ryska riket“ omfattande jämväl Finland¹⁾, men från den punkt, där Finlands statsmakt vidtager, finnes det ej längre rum för begreppet riket såsom något från kejsardömet åtskiljdt. „Ryska riket“ är alltså icke med hänsyn till kejsardömet och storfurstendömet något principiellt alltomfattande och desamma såsom

såsom stater erkände endast suveräna stater, meningsskiljaktighet därom, huruvida delarna, delstaterna, vore suveräna och således stater, eller om endast förbundsstaten, enheten, vore det. Den omständigheten, att man öfverhufvud kunde sätta i fråga att bestrida enhetens, „förbundsstatens“ statliga karaktär, ehuru förbindelsen delarna emellan här uppenbarligen är af *statsrättslig* natur, torde i sin mån utvisa att „statsrättslig förbindelse“ och „sammansatt stat“ icke ansetts såsom oskiljaktiga begrepp.

¹⁾ Emellertid är det visserligen icke riktigt att med några franska författare i denna del bestämma rättsförhållandet sålunda, att Finland endast i förhållande till Ryssland är en stat, men ej i förhållande till främmande folkrättsliga subjekt. Egenskapen af stat är icke något relativt, utan statsbegreppet är absolut, och den omständigheten, att Finland, såsom endast autonom stat, icke för egen del, utan blott genom Rysslands förmedling och såsom en del af Ryska riket kan stå i förhållande till främmande stater, betager icke detsamma dess statliga karaktär som sådan. Egenskapen af stat kan icke *dels* vara förhanden, *dels* saknas. Statsbegreppet är *i och för sig* ett äfven för folkrätten relevant begrepp; betydelsen häraf kan under gifna förhållanden äfven i verkligheten göra sig gällande. Hvad särskildt Finland beträffar, så är det naturligtvis såväl riktigt som nödigt, att t. ex. uti statsfördrag vid förekommande fall Finlands statsgebit, finskt medborgarskap o. s. v. uttryckligen framhållas. — Behm, hvars uppfattning af förhållandet mellan Ryssland och Finland går i en för Finlands politiska rättigheter någorlunda ogynsam riktning, har däremot velat tillerkänna Finland en ovanligt hög grad af relativt folkrättsligt för sig — vara, ja, han yttrar t. o. m.: „Wohl ist die völkerrechtliche Handlungsfähigkeit Finnlands durch seine Zugehörigkeit zu Russland beeinträchtigt, aber sein Charakter als besonderer völkerrechtlicher Organismus ist dadurch nicht beseitigt“.

delar inneslutande begrepp, sådant det emellertid borde vara, i händelse det vore en öfverordnad stat.

Då det nu torde kunna sägas, att Ryska riket, dess begrepp må nu i teoretiskt afseende bestämmas på det ena eller andra sättet, likvisst icke utgör någon egentlig statsrättslig enhet, så är det uppenbart, att lika litet som riket är i besittning af någon befogenhet att inskränka „delarnas“ lagstiftningsrätt, lika litet kan det vara fråga om något allmänt „rikesstatsskick“. Kejsardömet har sin statsform och sitt statsskick, storfurstendömet Finland likaså, men i följd af den, förhållandet mellan de båda staterna bestämmande rättssatsen, att Rysslands kejsare eo ipso är Finlands storfurste, sakna Finlands statsorgan, såsom tidigare utlagts, all rättslig möjlighet att förändra själfva statsformen; denna är en gång för alla monarkisk, och detta icke på grund af en grundsats i en allmän riksförfattning¹⁾, utan helt enkelt i följd af rättsförhållandet mellan Ryssland och Finland, hvilket så obetingadt förutsätter, att Ryssland är en monarkisk stat, att en förändring i detta afseende uti Rysslands statsskick, därest en sådan vore tänkbar, skulle påkalla en viss revision af själfva statsförbindelsen, själfallet under medverkan af hvardera staten.

Oföränderligheten såväl af Finlands statsform, d. v. s. den rättsliga omöjligheten för Finlands statsorgan att oberoende af Ryssland förändra denna, som äfven af tronföljdsordningen upphäfver emellertid ingalunda den grundprincipen, att Finlands statsform såsom en del af dess statsskick beror af dess egen rättsordning. Detta följer af landets statliga karaktär. Ett statsväsendes handlingsfrihet kan nämligen visserligen vara i så måtto inskränkt på grund af förbindelsen med en annan öfverordnad eller koordinerad stat att denna senare hindrar och utesluter eventuella, i annat fall rättsligen möjliga, förändringar af den förras statsform

¹⁾ Vidhåller man satsen, att Ryssland och Finland bilda en sammansatt stat, Ryska riket, så vore det väl riktigast att uttrycka förhållandet sålunda att rikets monark eo ipso är *sedes* Rysslands som Finlands monark.

eller vissa andra delar af dess författning, men själfva statsformen kan icke stå i ett sådant fullständigt rättsligt beroende af en annan statsform, att den utan vidare vore utsatt för samma eventuella växlingar som, eller m. a. o. utgjorde endast en reflex af denna. I sådant fall skulle den för statens högsta organ väsentliga rättsliga själfständigheten, dess rättsliga individualisering, icke vara förbanden.

Öfverbudvud skulle förändringar uti Rysslands inre statliga förhållanden för Finlands vidkommande icke ipso facto kunna framstå såsom ombildningar af en allmän, äfven för Finland gällande riksförfattning, utan såsom tilldragelser, omedelbart berörande endast kejsardömet. Finlands samtycke vore för desamma icke erforderligt, men å andra sidan skulle de, såsom stående utom området för Finlands medverkan och bifall, icke heller kunna inverka på dess rättsställning. För icke länge sedan har professorn i rysk statsrätt och rysk rättshistoria vid vårt universitet häntydtt på möjligheten af att Ryssland, i följd af dess oerhörda utsträckning och inom detsamma förefintliga nationella olikheter, möjligen i en framtid kunde komma att finna det med sin utveckling bäst förenligt att inom sitt inre genomföra en viss statlig decentralisation¹⁾ och sålunda måhända förverkliga en tillsvidare ännu opröfvad typ af förbundsstat — för öfrigt samma typ, hvilken den österrikiska monarkin skulle uppvisa, i fall dess kronländer förbyttes uti autonoma stater — nämligen en förbundsstat, hvars monark samtidigt (ehuru uppbärande skilda rättspersonligheter) vore monark uti enhvar af delstaterna. Möjligheten af en sådan utvecklingsgång uti Ryssland kan här icke upptagas till pröfning. För att en omdaning af antydd beskaffenhet skulle kunna inverka på förhållandet mellan Ryssland och Finland, vore själfallet Finlands medverkan och samtycke till en partiell omreglering af detta oundgängligen nödvändigt. Äfven om Finland härigenom i visst afseende komme att intaga ställningen af

¹⁾ En sådan har i själfva verket för icke länge sedan egt rum uti Brasilien, hvars provinser upphöjdes till autonoma stater, medlemmar af den nyskapade förbundsstaten.

en delstat uti en högre statlig enhet, så skulle naturligtvis såväl dess nuvarande statsrättsliga ställning som äfven dess redan af själfbevarelse framkallade behof af utsträckt politiskt och nationellt för-sig-vara betinga dess ställning af en s. a. s. kvalificerad delstat, i följd hvaraf det i viktiga hänseenden stode h.o.h. utom den öfverordnade statsmaktens befogenheter, och, i öfverensstämmelse därmed, i motsvarande delar vore uteslutet från dess utöfning. Och framför allt komme naturligtvis dess eget fritt afgifna samtycke äfven framgent att vara en oundgänglig förutsättning för hvarje ändring af det bestående förhållandet.

Möjligheten af vare sig dessa eller andra omgestaltningar af det ryska folkets politiska lif undandrager sig emellertid så godt som h. o. h. vårt bedömande. Men ett står i hvarje fast fast, nämligen det, att inga dylika tilldragelser, lika litet som öfverhufvud någon förment politisk nödvändighet böra eller rättsligen kunna upphäfva eller ensidigt modifiera Finlands rätt till statlig autonomi och särskildt dess rättsliga anspråk därpå, att dess förhållande till Ryssland — samtidigt dess enda, men desto djupare ingripande yttre politik — icke må utan dess eget samtycke undergå förändringar. Ett åsidosättande häraf skulle innebära en kränkning af allmänna rättsgrundsatser, af betydelsefulla, obetingadt förpliktande statsrättsliga principer samt tillika, såsom en utländsk författare uttryckt sig, af den internationella moralen.

R. Erich.

Nam och lösörevæp i den äldre vestgötalagen.

Den fornsvenska rätten betecknar med *skuld* det, som enligt lagen utgör ett *måste*¹⁾. Grundar en utfästelse en *skuld*, beror äfven detta på lag. *Skuld* är sålunda icke en logisk kategori, utan ett begrepp, som är bestämdt af positiv lag. Den äldre vestgötalagen angifver åtminstone vid tvenne fall af ett lagligt måste, fallande inom privaträttens område utvägen af en rättsrealisation för fordringsegaren. Hit höra såsom vi nedan önska göra sannolikt utgörandet af förfallna böter och återställandet af en erhållen sak eller ett sakvärde, som icke definitivt öfverlåtits eller hvarför påräknadt vederlag uteblifvit. Det af lagen angifna förfarande, hvarigenom realiserades den fordringsrätt, som svarade mot *skuld* af angifvet slag, är framställd i Vg. L. I RB. 7 lydande:

Æn ma þær kræ værmanskuld, þa skal
han a grænnæ hans kallæ, latæ þem við
væræ ok höræ, at han kræ vær hans kuld.
Þa ma hann næmæ hans i þæn, æn han vil. A
hanskyldat kræfiæ, þa ma hans ökiæ han
til, sum lagh sighiæ; ok e þ sin a ovan æn
þem skilum, at han a hanumeigh meræ at
gialdæ. Kuæ þærhinne við, kallær sik
eighæghæ hanumskyldatgialdæ, þa skal
han suæriæ mæ þ tolf mannum, at han a
eigh hanum, skyld at gialdæ ællær gæf
at lönæ. Bær han þryt við, böte þrænni

¹⁾ Jmf Amira I. s. 33.

saxtan örtoghær ok skyldinæ. § 1. Nam skallössæ mæþ skuld mæþ tylptær eþe. *)

Tolkningen af lagrummet synes vidhandengifva följande. Fordringsegaren kräver skuld. Detta behöfver icke obetingadt afse kvantitetsskuld eller i fungibilia angifven ersättningsskuld²⁾. Man kan här tänka sig inbegripen jemväl restitutionsplikt af ett individualobjekt³⁾. Sker krafvet förgäfves i det gäldenären i anledning deraf icke skrider till någon åtgärd (se nedan) må fordringsegaren skrida till nam⁴⁾, innebärande tillgripandet af ett objekt, ett lösöretning såsom säkerhet för sitt fordringsanspråk, men möjligen ock, i mindre egentlig mening, återtagandet af en sak, hvilken gäldenären innehade såsom depositum, lån eller dylikt⁵⁾.

*) För en sådan, nämligen försummad hägnadsskyldighet synes uti Vg. L. II. UB. 6 antagas ske nam i gångande få att döma af satsen þa ma han æltæ þet fra hanum oðe eigrænæ. Jmf Vg. L. I. FS. 6 pr. Vg. L. II FornB. 24. Jmf ock Vg. L. I FornB. 6 pr.

2) Jmf Sjögren Skuldpr. s. 38 n. 1, 41 n. 1, 42 m. fl. contra. Sjögren a. a. s. 38 gör gällande „att skuldprocessen i sin ursprungliga form tillhör en tid, då försträckning varit den enda grunden för uppkomsten af ett obligatoriskt rättsförhållande“. Detta är påtagligen oriktigt, ty deliktsobligationerna äro förvisso tidigare (jmf närmare nedan), hvarhos försträckning i teknisk mening synes vara en senare företeelse i det densamma i det äldre systemet knapt synes hafva differentierat sig från lån. Jmf Amira I s. 654 ff. Jmf antydningar i samma riktning hos Sjögren, Kontraktsbr. s. 77: „egenskapen af försträckningagifvare, som den oreflekterade uppfattningen icke skiljer från egenskapen af långifvare.“

3) Sjögren, Skuldpr. s. 71 n. 1 sluter af användandet af ordet siþæn att någon tid förflutit mellan krafvet och nam, i anseende hvartill svaranden på grund af tidigare skedt kraf vid namtillfället befann sig i mora. Ordet siþæn synes oss dock blott utsäga att kraf egde föregå nam, hvarmed kan afses blott att angifva kraf såsom en oundgänglig beståndsdel af namförfarandet.

4) Det synes nämligen mindre egentligt att antaga det fordringsegaren vid namförfarandet väl finge taga ett fungibelt vederlag för ett depositum, som gäldenären (depositarien) å anfodran icke återbar, men icke sjelfva objektet, om detta påträffades. En annan fråga är hurvida fordringsegaren vid namtagandet egde intränga i debtors gård och hus (Jmf þiuv B. 5) eller öfverensstämmande med i danska lagar

5) Enl. Vendell, dock med uteslutning af orden þa skal o. s. v. (jmf Schlyter).

Satsen a han skyld at kræfiæ o. s. v. kan gifva anledning till olika tolkningar. Sökia kan här afse ett särskildt förfarande⁶⁾, slutande med fredlöshet⁷⁾. Emellertid torde detta icke vara lagens mening. Det synes mer sannolikt att ett sådant förfarande eger inslås blott i fall af gäldenärens tredska — i nedan närmare angifven mening. Ifrågavarande sats kan tolkas i sammanhang med stadgandet om namtagandet antingen sålunda att en skuld antages kunna fortbestå efter namtagandet eller ock så att man anser orden a han skyld at kræfiæ inleda lagens stadgande för det gentemot kapitlets första bestämning stående alternativet att gäldenären icke förbåller sig passiv då kraf göres. I förra fallet synas orden þa ma han sökiæ han til sum lagh sighæ kunna anses åsyfta förfarandet i JB. 6: 1 och kreditor sålunda ega fö-

ingående bestämmningar nām böra ske utan gäldenärens vetskap (Matzen, Panter. s. 44) och utanför hans gårdsled (Jyske Lov II 59. Eriks sjæll. Lov III 26). Detta är svårt att afgöra i brist på närmare uppgifter för den äldsta tiden (Jmf Secher, 174 n. 1). En hänvisning i samma riktning gifver emellertid Ög. L. RB. 3: 2, der det angifves att nam före konung Knuts dagar var tillåtet då man var lagh wnnin eller firi giald dock med tillägget þo matte egh næma innan garþss ok grinda stulpa (Jmf Stiernhöök s. 125). — Om man emellertid oberoende häraf tänker sig en långifvare, deponent o. d. ur förtroendemannens besittning hafva återtagit det låntagna föremålet synas reglerna vid nam sålunda böra komma till tillämpning att den sistnämnde om han fann namtagaren hafva tillegnat sig något annat föremål än det emottagna kunde återlösa det tagna med presterandet af det föremål han erkände sig hafva emottagit m æ þ tylptær e þ e RB. 7: 1; RB. 13 (FornB. 6) Jmf ÅB. 20 samt framställningen nedan. Man kunde ock tänka sig att en identitetstvist kunde uppstå om fordringsägaren, som ärnade skrida till nam påfann det föremål han kräfde samt tog detta i anspråk medan svaranden bestred att ifrågavarande föremål vore det han af kåranden erhållit. Häri låge emellertid ett erkännande af skulden, hvarvid svaranden då antingen egde framlägga densamma med tolfmanna ed eller ock tillåta kåranden att fullfölja namtagandet. Här föreläge tillika det egendomliga förhållandet att medan kåranden tillgrip föremålet såsom sin tillhörighet, detta ur svarandens synpunkt utgjorde ett namfå. (Jmf Estlander s. 228 i. f., 232, 233).

⁶⁾ Jmf Vg. L. I BB. 1.

⁷⁾ Detta är Amiras åsikt (I s. 235).

relägga gäldenären en sjunätting att lösa namet⁸⁾. I det senare fallet kommer man till den mindre tillfredställande

⁸⁾ Sjögren Skuldpr. s. 46 n. 1 anser JB. 6: 1 icke kunna medgifvas tillämpning i detta fall och finner det troligen vara „lagens mening att om nam icke löses, dervid får bero.“ Jmf dock Amira I s. 239, 240. Antagandet af ett återlösningsförfarande sådant Vg. L. II UB. 6 stadgar synes dock framstå mindre sannolikt på sådan grund att Vg. L. I saknar denna bestämning. Vid Upl. L. ÄB. 25, hvars stadgande om nam närmast motsvara Vg. L. I RB. 7 finner Amira (loc. cit.) jemväl sannolikt, oaktadt detta af lagen icke utsäges, att namet förföll till ego enligt samma grunder som vid væp.

För dansk rätt se Matzen, Panter. s. 40 ff. Stemann, Ugeskr. f. Retstv. 1869. Secher, Vitterlighed s. 168 ff. Såsom betingelse för rätt att skrida till nam framhåller Matzen (a. a. s. 43.) att förpliktelsen är konstaterad „ved Dom“ (Jmf Secher s. 188 n. 2). I öfrigt anser M. inom danskt rättsområde framträda tvenne namtyper. I skånsk och jutsk lag förmenas namtagandet framstå såsom ett kompulsivt tvångsmedel icke såsom ett förfarande ledande till „Fyldestgørelse“: „Nogen Beføielse til at forelægge! Debitor en Frist til Løsningen og derefter, ifald denne ikke skeer, at kjendes berettiget til positivt at raade over Tingen, har han hverken efter Jydske eller Skaanske Lov. Selv om Debitor derfor ikke behager att løse Tingen i nok saa lang Tid, vedvarer dog Forholdet uforandret, hvorfor Kreditor hverken kan bruge og benytte Tingen, eller oppebære Frugterne uden Forpliktelse til eventuel Erstatning, saalidt som han, naar Tingen frakommer ham, kan vindicere“ (a. a. s. 53). Och jemväl angående betydelsen af nam i svensk rätt antyder M.: „I de svenske Loves Bestemmelser om Nam er der heller ikke Noget, som strider i mod den her fremsatte Anskuelse“ (a. a. s. 52). I själländsk rätt åter finner M. (a. a. s. 57) att: „det ved Nam indtraadte faktiske Forhold til Tingen eventuelt kunde afføde en positiv Raadighed over det Borttagne, nemlig naar Skyldneren ikke inden en passende Frist paa Opfordring vilde hidføre en Løsning“. Men med namet förmedlas icke heller här någon definitiv realisation af fordringsegarens rätt, utan blott konstituerandet af en panträtt i godset. Häremot Stemann, Ugeskr. f. Retstv. 1869, som gör gällande att sistantydta namtyp, hvilken M. betecknat såsom „særlig sjællandsk Ret“ ger uttryck för de i dansk rätt om nam öfverhufvud gällande regler. Secher anser i motsats till Matzen och Stemann att namtagaren enligt jutsk och skånsk lag omedelbart bekom det namtagna i ego samt att i Eriks sj. Lovs bestämmelse, hvarigenom en blott panträtt uppkom för namtagaren, borde skönjas en mer utvecklad rättsordnings sträfvan att underkasta fordringsegarens rätt att taga nam „flere og flere Indskrænkninger“ (a. a. s. 176). Afvikande Lehmann, Königsfriede s. 118 n. 2.

För norsk rätt se Amira II s. 259. Jmf vidare Hazeltine Gesch. d. engl. Pfandr. s. 114 ff. Brunner Rechtsg. II s. 445 ff.

slutsatsen att sagda ord egde tolkas såsom betydande „endast att borgenären skall kräfva betalning på det sätt som lagen föreskrifver d. v. s. i tillkallade grannars närvaro.“⁹⁾

Kuæþær hin ne við afság ett bestridande af skulden, antaga vi, i ändamål att förebygga namtagandet¹⁰⁾, som dock fick rättslig relevans blott genom fullgörande af den i lagen föreskrifna eden. Skred fordringsegaren till nam oberoende häraf var han påtagligen förfallen till ansvar¹¹⁾. Debtors edstema omfattar skyld och gæf. Skyld utgör här i koordinationen med gæf ett mer begränsadt begrepp än skuld i början af kapitlet, måhända böteskuld. Att gæf här utgjorde en teknisk term¹²⁾ för

⁹⁾ Jmf Sjögren, Skuldpr. s. 47, 69 ff. En jämförelse mellan Vg. L. I RB. 7 och Vg. L. II RB. 16 synes icke stöda Sjögrens tolkning (jmf a. a. s. 47 n. 3). Snarare torde stadgandet om utsättandet af en siunkättning för gäldens betalande hänvisa på ett samband med JB. 6: 1 (Vg. L. I). På skal han gæræ siunkattung o. s. v. ok skuld kræfiæ. Genom att namtagandet bortfallit i Vg. L. II gælde siunkettigs-fristen icke vidare namets återlösande utan blott skuldens gäldande, hvarom gäldenären i grannars närvaro erinrades. Betydelsen af sökia i detta sammanhang skola vi icke undersöka. Sjögrens antydning om att sökia „å ena sidan kunnat stå näma ganska nära å andra sidan kunnat närma sig det i öfriga lagar kända mæt“ synes dock afsevärdt fördunkla frågan. Angående valfrihet mellan näma och sökia se Amira I s. 73, 235 och contra Sjögren, Skuldpr. s. 47. Jmf ock Matzen, Forel. Retsh. Off. R. II. s. 136, 141, 143 och Secher, Vitterlighed s. 168 ff.

¹⁰⁾ Jmf Amira I s. 235 n. 7.

¹¹⁾ Svaranden har härvid bjudit rätt för sig (jmf Ög. L. RB. 22 och n. 69 nedan). I öfrigt skall lemnas afgjort om eden fick ske (resp. bjudas) vid namtillfället (jmf ofvan n. 4) — jmf Lehmann, Königsfr. s. 15. Sjögren, Skuldpr. s. 72 n. 2 — eller om edsdom å tinget egde föregå samt efter edens afläggande eller fällande slutlig dom gifvas. Sjögren gör (loc. cit.) gällande det senare alternativet, men det blir härvid oklart om nam kunde ske i annat fall än vid svarandens fullkomliga passivitet. Blef åter yppad tvist afgjord genom tingsdom föreligger frågan om härefter ånyo skall skridas till nam eller om svaranden egde föreläggas att bjuda rätt vid äfventyr af fredlöshet. Jmf Beauchet, Loi de Vg. s. 208 n. 6.

¹²⁾ Jmf Amira I s. 505: „Niemals ist *gava* oder *gæf* untechnisch=*datio*, *traditio* überhaupt, sondern immer=*donum* oder *donatio*.“ Men Amira konstruerar den äldre svenska rättens gäfva i teknisk me-

gåfva är osannolikt. Ordet *gæf* förekommer blott på detta ställe i Vg. L. I samt är här användt i ett versifieradt edsformulär¹³⁾, der korthet och välljud hafva kunnat vara bestämmande för ordvalet. I hvarje fall finnes icke anledning att ur det etymologiska sammanbandet mellan *gæf* och *gåfva* härleda för det förstnämnda en inskräntare betydelse än hvad med en rimlig tolkning af förevarande lagrum är förenligt. Det synes icke kunna vara tvifvel underkastadt att *gæf* såsom gifvande upphof åt en skuld, afser en öfverlåtelse utan omedelbart vederlag, men ock utan *animus donandi*¹⁴⁾. En sådan öfverlåtelse bin-

ning såsom en öfverlåtelse, kräfvande en motprestation. Försåvidt *datio*, *traditio*, jemväl grundlägga för emottagaren förpliktelse till vederlag borde sålunda det för gåfvan specifika utgöra att gåfvan vore ett rättsärende i emottagarens intresse samt att vederlaget gifves af tacksamhet. Att dessa omständigheter såsom särmärke för den äldre gåfvan icke tillkomma någon juridisk betydelse har Amira sjelf ådagalagt. (Jmf Beauchet, Propr. s. 325).

¹³⁾ Jmf Vendell, Vg. L. s. 37. Otman s. 139. Bergin, The Law of the Westgoths s. 16, 18.

¹⁴⁾ *Gæf* är enligt Amira (I s. 516) ett obligatoriskt rättsärende. Emellertid gifver dess framträdande såsom exekutionsgrund i Vg. L. I RB. 7 ingen som helst anledning att antaga förpliktelsens innehåll utgöra en tacksamhetsbevisning (Amira I s. 343, 506). Ännu mindre kan godkännas antagandet att skyldigheten att löna *gæf* enligt Vg. L. grundade sig på någon „uttryckligen åtagen förpliktelse“ (Charpentier, Gåfva s. 301. Beauchet, Propr. s. 324). Gåfvobegreppet i inskräntare och senare utvecklad gestalt sakna vi anledning att här närmare beröra. Sjögren, Skuldpr. s. 72 antager att edstemats i Vg. L. I RB. 7 utvidgning med påståendet att svaranden ej hade gåfva att löna grundade sig på „lagens förmenande“ att härigenom „svarandens oskuld vore så mycket säkrare styrkt.“ Men nu förmenar Sjögren (loc. cit. n. 3.) att gåfvogifvare, icke hade någon rätt att yrka på gåfvas lönande utan endast rätt att återkalla gåfvan, hvarom talan egde utföras genom klanderprocess. Om sålunda talan uti intetdera afseendet egde ske på sätt RB. 7 föreskref kan man icke tillmätta intygandet i detta lagrum att svaranden ej hade *gæf* att löna någon som helst betydelse för styrkandet af „svarandens oskuld.“ Det kan vara konsekvent då Sjögren i anslutning till dessa antaganden gör gällande: „enligt vår mening böra inga vidare slutsatser vare sig i privaträttsligt eller processuellt hänseende dragas af denna singulära bestämmeelse.“ En tolkning, som gifver detta resultat, är dock uppenbarligen föga tillfredsställande.

der icke den presterande till hemuls och konstituerar vid afsaknaden af *vin* en direkt förpliktelse för emottagaren. Hvarje saköfverlåtelse grundar sålunda en skuld innebärande en plikt att vare sig återlemna det öfverlåtna föremålet¹⁵⁾ eller utgifva vederlag¹⁶⁾. Man synes kunna antaga att sådana formlösa öfverlåtelser af ensidig natur i RB. 7 sammanfattas under benämningen *gæf*¹⁷⁾. Skyld och lönande af *gæf* i Vg. L. I RB. 7 kunna anses mottvaras af *sak* och *giald*¹⁸⁾ i Ög. L. RB. 3: 2, der ett äldre rättstillstånd beskrifves, hvarunder *nam* fått ske för fordringar af de båda angifna kategorierna¹⁹⁾. Såsom stöd för vårt antagande kan äfven åberopas den jemväl för den fornsvenska rätten bevisade grundsatsen att sakesgare kunde återkräfva ett frivilligt utgifvet föremål blott af sin medkontrahent, ej af tredje man²⁰⁾.

Bær han þryt við o. s. v. Härmed afses enligt vår tanke blott det fall då gäldenären hindrar *nam* utan att med ed vilja styrka ett förnekande af skulden²¹⁾. An-

¹⁵⁾ Jmf Amira I s. 353, 516; II s. 615.

¹⁶⁾ Jmf Ög. L. Vins B. 7: 1. Här kräfves bevis att godset utgifvits frivilligt och mot full vedergällning. Jmf ock Estlander s. 235.

¹⁷⁾ Upplysande ur denna synpunkt synes oss Schlyters af Amira (I s. 507 n. 1 och 2) motsagda uttalande vid ordet *gæf* (Glossarium till Vg. L.; Ordboken s. 243): „Då köp eller skifte af lösegendom afslöts utan *vin* skedde det enligt VG. och ÖG. under sken af ömsesidiga gåfvor, då den ene sades *giva* och den andre *löna*, hvaraf uppkom edsformuläret“ i Vg. L. I RB. 7. Att antaga ett „sken“ af gåfva synes dock knappt nödvändigt. Det väsentliga är tvenne hvar andra kompenserande formlösa öfverlåtelser.

¹⁸⁾ Jmf Sjögren Kontraktsbr. s. 7 n. 2; Skuldpr. s. 49 n. 1. Jmf ock Serlachius, Klander s. 26 (der hållbarheten af jemförelsen med den tyska rätten kan vara tvifvel underkastad).

¹⁹⁾ Vid denna uppfattning föreläge här i den tidigaste svenska rätten exempel på de i germansk rätt anmärkta äldsta skuldkategorierna, uppkomna utan formelt aftal: deliktaskuld och skuld på grund af realkontrakt. Jmf Puntschart, Schuldvertrag s. 401 n. 1 och Horten, Kritik s. 140 i. f., 141. Jmf angående *res prestita* Sohm, Process der Lex Salica s. 34 ff. Heusler, Inst. II s. 234. Geffcken, Lex Salica s. 202.

²⁰⁾ Se Estlander s. 239, 241, 242, 259 ff.

²¹⁾ Jmf Secher, Vitterlighed s. 104. Annorlunda Sjögren, Kontraktsbr. s. 80.

tager man att bötesstraffet för tredska innefattade moraböter²²⁾, som i hvarje fall borde erläggas när det kommit till nam, stode detta främst i strid dermed att namet finge lösas med skulden (böter nämnas icke)²³⁾. Lagens mening synes oss vara sådan att vid namförfarandets hindrande under angifna förutsättningar en talan egde mot gäldenären anhängiggöras vid tinget å utbekommande af den lagbestämda boten och skuldbeloppet, hvilket förfarande slutade med fredlöshet²⁴⁾ för svarande, som framhårdade i sin vägran att bjuda rätt²⁵⁾.

Nam skal lösæ mæ þ skuld. Härmed afses påtagligen den prestation hvarpå kreditor genom krafvet gjort

²²⁾ Så Sjögren, Kontraktsbr. s. 80 och Amira I s. 73, 144, 408. Att såsom Sjögren beteckna böterna såsom straff för kontraktsbrott då skulden hvilat på aftal är konsekvent (jmf Sjögren a. a. s. 5, 78—81), men leder till det mindre tillfredsställande resultat att karaktären af boten i alla öfriga (i den äldsta rätten påtagligen öfvervägande) fall förblir oförklarad. I öfrigt anmärkes att det icke kan vara riktigt att tolka Vg. L. I och Vg. L. II i ett sammanhang uti förevarande afseende. Då namtagandet i Vg. L. II bortfallit är hela förfarandet förflyttadt på en annan botten. Orden bær han þrytviþ, som jemväl återfinnas i Vg. L. II behöfva dock för ingen del i hvardera lagen tolkas lika, hvilket framgår bl. annat deraf att den form af tredska, som kan anses komma till uttryck uti svarandens förhållande vid sjelfva namför rättningen, är genom den nya lagens ändrade ståndpunkt utesluten.

²³⁾ För antagandet att böter icke förfalla kumulativt med namtagande kan man tilläfventyrs finna ett stöd i stadgandet i Sdm. L. KkB: 1: 1, enligt hvilket utpantning får ske för vid kyrkobyggnad underlåtna dagsverken derest dessa icke öfverstiga tre. Men om den byggnadskyldige fæller niþer daxwærken flere æn þry får utpantning ej mer ske, men härvid blir den försumlige äfven förfallen till 3 marks boten. Att detta är regeln synes fastmer bekräftas af bestämningen i Sdm. L. add. 9, som uppenbarligen (detta framgår redan af de för den äldre rätten okända bötessatserna) utgör ett jemförelsevis sent stadgande, hvilket tillåter utpantning af lagmanspenningar o. d. om den lagbestämda förfallodagen försummats. Jmf ock Wm. L. II MB. 25: 12. Sjögren, Skuldpr. s. 71 n. 1 contra.

²⁴⁾ Jmf Amira I s. 74, 235.

²⁵⁾ Jmf Sjögren, Skuldpr. s. 49 n. 3. Härvid kan anmärkas att „utfästelsen“ att uppfylla karendens anspråk i den äldsta rätten fick relevans blott om för densamma ställdes säkerhet, se härom nedan.

anspråk i den utsträckning gäldenären erkände dess berättigande.

Namnförfarandet gälde en civilrättslig skuld (häri inbegripna förfallna böter). Svaranden egde antingen fullgöra den begärda prestationen, vid tvist bekräftad med ed, tillåta nam eller edligt förneka skuldkravets berättigande. I sistnämnda fall synes vidare talan från fordringsägarens sida vara förfallen. Denne kunde sålunda icke sedan han inledt förfarandet på civil grund, under påstående att svaranden tillagnat sig hans gods genom brott inkaminera ett derpå grundadt klanderförfarande.

Det synes icke osannolikt att förfarandet enligt Vg. L. I RB. 7 gäller den civila lösöreprocessen i vidsträckt mening²⁶⁾ d. v. s. talan icke blott å kvantitetsskuld, utan ock å individualskuld, innebärande yrkande på restitution af till svaranden frivilligt utgifvet lösöre²⁷⁾ (resp. dess vederlag). Det är uppenbart att ju längre man går tillbaka i tiden desto mindre skäl finnes att tudela förfarandet härvidlag²⁸⁾. Det kunde bero på en tillfällighet eller godtycke om i visst fall ett föremål betraktades som individualobjekt eller kvantitetssak. Härom kunde väl vara på förhand särskildt öfverenskommet,²⁹⁾³⁰⁾ men verkan häraf var närmast bero-

²⁶⁾ Jmf Hertzberg, Proces s. 27. Jmf Gotl. L. I 32.

²⁷⁾ Jmf Brunner, Rechtsg. II s. 442: *lex salica* förutsätter att borgenär, som infinner sig för att uppbära en kvantitetsskuld, åtföljes af värderingsmän.

²⁸⁾ Jmf Sjögren, Skuldpr. s. 43, 72 n. 3 contra (möjligen lika Estlander se Klander å lösöre s. 231 n. 1, 232 n. 8). Jmf dock Brunner Rechtsg. II s. 328. Matzen, Panter s. 43: „Udentvivil kan derfor Anvendeligheden af Nam siges at være hjemlet ved Ikkeopfyldelsen af alle Forpligtelser af Pengeværdi, hvad enten Skyldgrunden er civil eller kriminell, og uden Hensyn til, om Ydelsen er individuel eller generisk bestemt.“ Jmf Jyske Lov II 61. Kold-Rosenv. III.

²⁹⁾ Jmf Amira I s. 660. „Das Darlehen unterscheidet sich von der gemeinen Mobiliarleihe nur dadurch, dass die Schuld des Entleihers von vornherein Ersatzzschuld ist.“

³⁰⁾ Jmf Amira I s. 443 ff. (och der citerad literatur). Wilda s. 329 ff. Grimm, Rechtsalterthümer II s. 99. Brunner, Rechtsg. I s. 230, 321 ff. I ett fall kunde få vara betalningsmedel, men skulle

ende af den möjlighet lagen medgaf, för en sådan öfverens-kommelses styrkande³¹⁾. Den omständigheten att Vg. L. I icke gifver någon antydan om något annat förfarande³²⁾,

dock förryttras såsom ett individualobjekt med laga formaliteter Vg. L. I piuv B. 19: 2. Vg. L. II add. 2: 6. Jmf ock Aubert, Kontraktsant s. 54. Estlander s. 196.

³¹⁾ Oss synes Vg. L. I icke gifva stöd för Estlanders uttalande (Klander s. 228) att en person icke kunde värja sig med ett osubstantieradt nekande, då mot honom framställdes yrkande om utbekommande af ett individualobjekt, som förmenades vara till honom af kåranden frivilligt utgifvet. Att i detta afseende komplettera Vg. L. I ur senare lag synes ej riktigt. Det är sålunda icke gifvet att svaranden, som, uppfordrad att gifva något gods till kåranden, i enlighet med RB. 7 nekar sig stå i skuld, skall genom af kåranden framförda vittnen kunna öfvertygas om en restitutionsplikt. (Jmf Matzen, Bevisreglerne s. 70, 71, 75, 106. Jmf ock Dipl. suec. 297 a. 1327). Vittnen finnas sålunda icke heller i lagen antydta såsom förekommande i hithörande fall, medan detta väl är händelsen i senare lag. Här har påtagligen en utveckling egt rum, som senare äfven i fråga om kvantitets skuld gör sig märkbar genom bevisningens öfverflyttande på kåranden då skuldens uppkomst genom prekonstitueradt bevis blifvit fastslagen. (Jmf Sjögren, Skuldpr. s. 82). Jmf Sdm. L. pgB. 6 pr. Sylow, Bevis teori s. 45 förfäktar jemväl för äldre dansk rätt svarandens plikt att vid återkräfande af ett anförtrödt lösörefremål substantiera sitt svaromål så att vid ett blott abstrakt nekande kåranden komme till bevis. Under medgifvande att någon positiv grund för detta påstående ej kan anföras anser S. analogislutledningar i antydd riktning kunna dragas ur förhållandet vid utkräfande af hittegods, bortflugen bisvärm o. s. a. De anförda exemplen synas dock icke lemna stöd i antydt afseende då i desamma klandret stöder sig på presumeradt brott. Jmf Estlander s. 79, 159. Taranger, Besiddelsesret s. 32. — En annan sak är att kreditor genom iakttagande af offentlighet vid öfverlåtelsen kan betaga medkontrahentens utsigten att vinna edgårdsmän för bekräftandet af ett eventuelt nekande.

³²⁾ Sjögren, Skuldpr. s. 43 hänför såsom tidigare antydts Vg. L. I RB. 7 blott till talan å penningar eller fungibla ting, hänvisande till att „lagen meddelar andra processuella stadganden för det fall, då en obligatorisk rättighet föreligger, hvilkens objekt är individualiseradt gods.“ Såsom stöd för detta påstående, åberopas emellertid blott JB. 2. Här är likväl fråga om jord och dess öfverlåtande på grund af köpfäst. Man saknar sålunda fortfarande all antydan om förfarandet vid talan å restitution af eller vederlag för frivilligt utgifvet lösöretning. (Jmf Sjögren, Kontraktsbr. s. 43).

som egde komma till användning vid återkräfvande af frivilligt utgifvet lösöre, hvarom icke öfverenskommits att återbärandet finge ske i lungibelt vederlag, talar jemväl för en vidare tillämpning af reglerna i RB. 7. Vi skola dock icke uppehålla oss härvid.

Ofvan har gjorts gällande att nam egde ske för skuld i bemärkelsen af bötes-skuld³³⁾ och skuld på grund af emot-tagen valuta, d. v. s. kausal skuld³⁴⁾. Det kan vara tvifvel underkastadt huruvida utfästelse såsom sådan af civil skuld i den äldsta rätten tillkom betydelse³⁵⁾. Icke heller torde en blott utfästelse af böter hafva tillerkänts vikt och verkan enligt Vg. L. I. Bjudandet, lagha buþ af böter innebar förvisso tillika en säkerställelse af böterna. Blott ett sådant anbud hade rättslig verkan och befriade svaranden från den menliga påföljden af tredska härutinnan³⁶⁾. Detta framgår med all önskvärd tydlighet af Vg. L. II add. 7: 10³⁷⁾.

³³⁾ Detta vill Sjögren Skuldpr. s. 37 medge blott för „bötes-skuld, som blifvit föremål för utfästelse utom rättgång.“ (Jmf Sjögren, Kontraktsbr. s. 5). Detta är tilläfsventys så till vida riktigt som i process utfästa böter påtagligen egde omedelbart säkerställas, men ovisst är huruvida utom process *ipso facto* förfallande böter hade bort „utfästas“ för att vara exigibla genom nam (Jmf nedan n. 39). Det är tänkbart att nam fått ske för vinnande af säkerhet för boten då denna icke utfästes och säkerstälts vid utkräfvandet, dervid svaranden icke heller genom ed förnekat sin skuld. Namförfarandet hade här inledts i st. för en tingsprocedur, som vid svarandens ohörsamhet för honom medförde fredlöshet. En sådan uppfattning stödes af stadgandet i Md. 3: 4: Mæþ þingi skal hælghis bot ut takæ ok eigh næmæ til. I detta fall egde sålunda det sistnämnda förfarandet omedelbart tillämpas. (Jmf Gotl. L. I 17: 4. Sk. L. I 84 i. m. Stemann, Retsh. s. 260. Matzen, Forel. Retsh. Proces s. 142. Lehmann s. 117. Jmf ock Egger s. 435.)

³⁴⁾ Jmf Amira I s. 662.

³⁵⁾ Sjögren, Skuldpr. s. 43 contra.

³⁶⁾ Jmf Vg. L. I SB. 1; BB. 1; þiuv B. 5: 1.

³⁷⁾ Nv ma man eig hemnæs æptir böter festær — utan þær u eig borghaþær etc. Här kan ännu hänvisas till Vm. L. I Manh B. 22: wari wapa boot, ella pantir firilagha þing. Jmf ock Serlachius, Klander s. 21. Jmf vidare Brunner Rechtsg. II s. 368. Hazeltine Gesch. d. engl. Pfandr. s. 76, 127.

Namförfarandet utgjorde utan tvifvel ett led i en utveckling som kunde benämnas „eine Ökonomisierung des Schuldrechtes“³⁸⁾. Här förelåg ett procederande mot gäldenärens förmögenhet inom rättsordningens gränser. Namförfarandet öppnade en möjlighet att göra gäldenären förmögenhetsrättsligt ansvarig³⁹⁾ för en skuld genom att ur hans förmögenhet afskilja ett skulden motsvarande objekt, som fordringsegaren behöll till dess detsamma med den ursprungliga prestationens fullgörande återlöstes. Gäldenärens personliga ansvarighet⁴⁰⁾ såsom sådan framträdde blott i fredlöshets-

³⁸⁾ Egger, Vermögenshaftung s. 421, 432 ff. Amira II 186, 172 ff.

³⁹⁾ Egger s. 389 ff., 415, 416 och passim (och Gierke II s. 811) framför den åsikt att i anseende till den rätt till utpantning i gäldenärens lösöreförmögenhet, som genom vadiationen grundades, den sistnämnda innebar en *obligatio bonorum*. En sådan förelåg icke *ex lege* utan inrymdes genom formalfördrag. För en skuld, som icke på sådant sätt säkerstälts, återstod blott ett förfarande af ren pöenal karaktär, enligt hvilket för bristande uppfyllelse förelades successivt tilltagande bötesstraff och vid ernådt visst belopp af dessa fredlöshet för den tredskande. Detta sistnämnda förfarande afsåg vadiationen att förebygga. Amira I s. 161 hänför „die Gefahr vor dem nam“ till „Personenhaftung“ (jmf Egger s. 401, 402 n. 1) (jmf ock följ. not). Den „Haftung“, som utgör förutsättning för nam synes dock föreligga *ex lege*. (Stadgandet i Ög. L. RB. 22 pr. ger antydning om ett formalförfarande liknande vadiationen, jmf Amira I s. 297, men något samband mellan detta och en rätt till utpantning får ej antagas då Ög. L. icke mer tillåter namtagande). Vg. L. gifver icke någon anledning att antaga att den skuld, för hvilken nam fick ske, hade bort vara genom ett formalförfarande utfäst. Förhållandet har kunnat vara annat vid borgen der förpliktelsen (jmf Amira I § 7) tilläfventyrs grundas på en utfästelse, men en utfästelse, som främst afsåg en prestation från gäldenärens sida. Borgen förmedlade till äfventyrs „eine Haftung fremden Vermögens“ (Egger s. 401 n. 2), och såsom man af Ög. L. BB. 39 finner egde borgesmannen blott vidkännas förmögenhetsaförlusten, medan kontumacialföljderna träffade gäldenären. (Detta synas Amira I s. 698 och Ekström, Löftesmans regress I s. 239 icke skänka behörligt beaktande). Vi skola i öfrigt icke inlåta oss på dessa svårlösta frågor.

⁴⁰⁾ Det kan anmärkas att „personlig ansvarighet“ här är användt i icke-teknisk mening och utan afseende å den meningsskiljaktighet, som är rådande angående den begreppsensliga innebörden af „persönliche Haftung“. Jmf Amira I s. 160 ff. o. a. Puntschart, Schuld v. s. 490 ff. Egger, 413, 419, 431, 432 ff. Gierke II s. 811 n. 7.

eventualiteten. Till förutsättningarna för namförfarandet bör påtagligen räknas den omständighet att det ännu vid denna rättsperiod icke kunde vara fråga om någon personalkredit ⁴¹⁾.

Nam fick ske för en skuld så snart den uppkommit. Detta var påtagligen händelsen med förfallna böter. Likaså synes hvarje objekt, som utan vederlag utgafs, hafva fått omedelbart återtagas eller säkerhet för vederlaget utpantas. Härvid tillkom möjligen vinen en betydelse, som dock här icke närmare skall undersökas ⁴²⁾.

Det synes emellertid naturligt att äfven då lösöre öfverlättes mot frivilligt vederlag, detta stundom icke var afsedt att utgöra det definitiva vederlaget, hvilket sistnämnda kontrahenten icke kunnat eller velat omedelbart utgifva. Men det definitiva vederlaget kunde innebära antingen återställande af det först erhållna eller dettas substitution med andra ting vare sig detta skedde på grund af aftal eller icke. Den i omedelbart utbyte mot den ursprungliga saköfverlåtelsen gjorda prestationen tedde sig såsom en förmögenhetsrättslig motvikt mot densamma och kunde såsom sådan tienstgöra såsom ett provisoriskt vederlag, hvilket, derest den slutliga motprestationen uteblef, af fordringsegaren fick definitivt behållas i ersättning för det till gäldenären öfverlåtna ⁴³⁾. Äfven vid fordringsanspråk på kriminell grund

⁴¹⁾ Annorlunda Hagerup, Panteret s. 1 (under åberopande af Roscher): „Historisk er maaske den rene personalkredit den oprindelige og overhovedet den for primitive samfundstilstande naturligste.“ Måhända ock Sjögren, Skuldpr. s. 38 i. f. Jmf dock Amira Grundrias s. 135; Vestnord. Obl. s. 180. Franken, Pfandr. s. 213. Meibom, Pfandrecht s. 273. Wigmore, Pledge-Idea I s. 322: „In short, all transactions of the sort must be cash transactions, because there is no credit. We know that the absence of credit is a feature of the times, both from the ethnological study of primitive surviving communities, and from the fact that credit presupposes a use, legal or moral (customary), of the force of the community, which is wholly inconsistent with the private redress notions of primitive times“.

⁴²⁾ Jmf Amira I s. 346 ff. Nordström II s. 692. (Estlander s. 197 ff.).

⁴³⁾ Jmf Heusler, Inst. II s. 132. Jmf ock Aubert, Kontraktspant s. 54.

kunde påtagligen, der en slutlig kompensation icke omedelbart egde rum, ifrågakomma en saköfverlåtelse af enahanda art. Detta till fordringsegaren öfverlåtna föremål, som förmedlade tvenne till tiden i sär fallande prestationer eller eventuellt sjelft genom uteblifvande af annan slutlig prestation fick af fordringsegaren definitivt behållas, utgjorde sannolikt lagens væþ. Vg. L. I JB. 6:1 stadgar härom följande:

Læggær maþær annur væþ, gul sællær silvær, þa skal hangæræ siunatting firi hanum ok halda at lösæ væþ sit ok skuld kræfiæ. Han skal skyld lukæ, eþ sin æptir at skuld æreigh mere ænnu ar fram laghþ. Vil eigh skyld lukæ ok eigh lagh gangæ, þa skal væþium haldæ ok til þings föræ, latæ dömæ sær at sæliæ. *)

Här synes vidhandengifvas följande. Såsom Væþ kan tjenstgöra ett ting hvilket som helst, som icke är jord: annur væþ, äfven en kvantitetssak: gul sællær silvær⁴⁴⁾. Væþegaren förelägges en frist af sju nätter för væþets lösande. Væþtinget löses med skulden d. v. s. fullgörande af den definitiva prestationen. Pantegaren bör med ed styrka att skulden fullständigt motsvaras af det framlagda. Undandrager sig pantegaren att utgifva skulden och gå eden, får fordringsegaren definitivt hålla panten, dock med skyldighet att föra den till tings och latæ dömæ sær at sæliæ⁴⁵⁾.

Af lagens formulering synes få antagas att vid sjelfva öfverlåtandet af væþ en sjunätting egde utsättas för dess lösande⁴⁶⁾. I hvad mån vid lagens tillämpning ifrågava-

44) För en inskränkning till arbetadt guld eller silfver gifver lagen ingen grund.

45) Till betydelsen häraf återkomma vi nedan.

46) Jmf Diplom. Islandicum L. N:o 86 (a. 1200): I hond skal leigu giallda eðr setia veð halfu betra eðr meira ok forveðia a vijnatta fresti. Jmf ock Visby St. L. II 31. Vm. L. II KrB. 7 pr.

*) Enl. Vendell.

rande termin obligatoriskt utsattes vid væpsättningen eller tillkommit karaktären af en uppsägningsfrist skall lemnas ofafgjordt. I hvarje fall måste man antaga att væpsättningen vid denna tid afsåg blott en kort och tillfällig kredit ⁴⁷⁾. Uti væpföremålet hade fordringsegaren i sin hand ett säkerhets objekt. Detta innebar tvenne moment: væpets egenskap af provisorisk prestation var beroende af ett resolutivt vilkor, dess egenskap af definitiv godtgörelse åter af ett suspensivt. Här af följer ock att innehafvarens rätt till væpobjektet *in suspensio* var annan än efter stämmodagen om detta icke återlöstes. Væpfäet utgjorde pantsättarens tillhörighet — innan det förfallit ⁴⁸⁾. Panthafvaren stod i samma förhållande till panten som till ett inlagsfä i specifik bemärkelse ⁴⁹⁾ och egde sålunda bedömas enligt RB. 13 ⁵⁰⁾.

Læggær maþær manni fæ sitin til gætslu, þa ma þæt fæ eightapas af þem, við takar, huarti mæþ styld æller mæp rani, num bondæ þæs fæ ær viðærtakær allær kostær værþa maþtaknir. Aftær skal han gialdæ. Læggi fram þæt, han vil, ok maþtylptær eþ, at han fæk eigh meræ hansfæ at gætslu, æn han havir nu framlaghat. *)

Vidkommande arten af den skuld för, hvilken væpsättning i lagen förutsättes öga rum kunde man af edstemat: at skuldær eigh mere, æn nu ar framlag hþ

⁴⁷⁾ Jmf Matzen, Panter. s. 297.

⁴⁸⁾ Jmf Matzen, Panter. s. 299.

⁴⁹⁾ Jmf Amira I s. 216. Matzen, Panter. s. 298. Matzen, Forel. Retsh. Pr. R. II s. 135. Det är påtagligt att der (de äldre) lagarna sakna stadganden om panthafvarens förhållande till væpfä detta subsumeras under inlagsfä. Detta bevisas dels deraf att pant i sådant afseende af andra lagar dels koordineras (Jmf Upl., L. þB. 9: 5. Wm. L. 1 BB. 17. Jmf ock M.E.L. KpB. 6, 7 o. Schlyter, Corp. J. X sid. 205 n. 1) dels underligger enahanda bestämmelser: Sdm. L. JB. 16; KpB. 7. Wm. L. II KpB. 8, 10. (Jmf dock Visby St. L. II 30 i. f.)

⁵⁰⁾ Jmf FornB. 6 pr.

*) Enl. Vendell.

draga slutsatsen att här skulle afses blott kvantitetsskuld. Ett sådant antagande, i sig sjelfft osannolikt, vederlägges jemväl af förekomsten af en enahanda formulering i fråga om inlagsgods, vid hvars återkräfvande depositarien fick beediga: at han fæk eigh meræ hans fæ at gæt-slu. Vid den ordknappa affattningen af edsformuläret kan tveksamhet råda om edens omfattning, hvilket dock vid sjelfva edens tillämpning in casu icke behöfver vara fallet. Man komme sålunda dertill att en substantiel olikhet mellan skuldojektet och pantobjektet icke var oundgänglig⁵¹⁾.

Ofvan är antydt att den äldre Vg. L. icke synes förutsätta någon personalkredit. Det rena försträckningsaftalet är påtagligen frukten af en senare rättsbildning. Härpå tyder ock dess varsamma framträdande i Vg. L. II KkB. 65. De kyrkliga institutionernas växande förmögenhet eröfrade åt dessa småningom ställningen af samhällets främsta ekonomiska subjekt. Den anhopade förmögenheten, som var mer rörlig vid frånvaran af inskränkningar i något⁵²⁾ släktintresse, kände tidigast banden af de primitiva kreditförhållandena tryckande. Vi finna sålunda i KkB. 65 antydan om ett kredit aftal, hvilket ter sig som försträckning, dock bärande spår af att vara blott nödtorfligt befriadt ur det rådande tillståndets band. Oaktadt kyrkan hade ett specifikt tvångsmedel till sitt förfogande i exkommunikationen finner man dock densamma icke nöja sig med en ogaranterad individuel personalkredit. Handhafvarene af kyrkoförvaltningen i en socken egde icke åt enskild sockenmedlem utgifva lån af kyrkans penningar om ej all sockn öfvertog ansvarigheten för lånet. Och ett sådant lån skulle obetingadt återbetalas till påsk om ock pant erbjöds. Dessa stadganden,

⁵¹⁾ Jmf Aubert, s. 54. — I hvilken utsträckning væp kom till användning för fordringar på kriminell grund kan vara ovisst. För säkerställande af böteskuld omnämnes af lagen borgen: þiuvB. 5: 1. Jmf Vg. L. II add. 7: 10. Huruvida här är fråga om borgen i teknisk mening och hvad dermed i den äldsta rätten afsågs skall här lemnas å sido (Jmf ofvan n. 39). Væp stäldt för skadeersättningsanspråk omnämnes nedan.

⁵²⁾ Jmf Vg. L. II add. 11: 11 i. f.

som saknade hvarje motsvarighet i äldre Vg. L. synas stöda vårt antagande att ett rent försträkningsaftal tidigare var okänt.

Det synes icke finnas skäl att för den äldre vestgö-talagens tid förutsätta någon annan kreditform än en realkredit⁵³), dock i sådan mening att en förmögenhets prestation i krediteringssyfte kunde påräknas blott mot gifvande af ett provisoriskt vederlag. Här förelåg ett aftalsförhållande, men ett aftalsförhållande, der rätt och plikt hvilade på real grund. A öfverlät åt B n, utan att definitivt afstå från att återfå n eller fullt vederlag. B undfick n, men var skyldig att efter x dagar till A återbära n eller utgifva fullt vederlag. För att A icke omedelbart skulle återkräfvat n eller för att öfverhufvudtaget bestämma A för att skilja sig från n lemnade B till A v, hvilket B förbehöll sig att vid utgifvandet af n återfå. Här föreligga nu tvenne sjelfständiga rättsärender. Principiellt kan hvilkendera parten som helst yrka att återbekomma sitt öfverlåtne föremål, men i följd af det synallagmatiska bandet mellan rättsärendena blott emot erbjudande af vederlagsobjektet (eventuellt dess värde). Om A sålunda yrkar på att återfå n är B pliktig gifva detta blott mot återbekommande af v. Är nu kreditfristen tilländalupen innebär detta att en slutlig reglering af förhållandet bör ega rum. A: s ursprungliga rätt utgör hans fordran att återfå n eller att utbekomma dess värde, detta utgör innehållet af hans kraf mot B, men B har i afseende å n bevisrätten. Styrker han med ed att det var n—z han emottagit (resp. var skyldig utgifva) får A nöjas med att erhålla detta eller dess af B styrkta värde-

⁵³) Vi afse icke en realkredit i sådan mening att „der Gläubiger dem Pfande allein kreditiert hat, dass also dieses allein haftet“ (Punt-schart, Schuld v. s. 255). Krediterande blott mot pant behöfver ej betyda att kreditor fränsade sig all rätt till utjämning ur annan förmögenhet, utan främst det att kreditor als icke var benägen att kreditera om pant ej gafs. Om kreditor godkände endast full pant, behöfde detta ej följa derur att han ej skulle haft rätt att få tillskott för *defectus*, utan bl. a. derpå att han med rådande bevisrätt hade små utsikter att få ersättning för det felande. Se nedan.

belopp. Men A har icke blott en rätt att återfå n, han är äfven pliktig att emottaga detta vid B: s erbjudande deraf. Han kan ej förklara att han hellre vill behålla v, ty B har från sin sida rätt att återfordra v då han tillhandahåller A n. Men det ankommer åter på A att styrka om han fått v eller exempelvis v—y. Innehar A icke mer v blir innehålllet af hans bevis att ådagalägga dess värde.

Det skall nu härnäst gälla att undersöka i hvad mån parternas ursprungliga fordran undergått förändring genom utgifvandet och emottagandet af v. Kan man antaga att A: s fordran är begränsad blott till v medan B vore berättigad att vare sig återbära n eller låta A hålla v? Det låge dervid i B: s hand att skydda sig för förlust vare sig v var mer eller mindre värdt än n. I förra fallet var det i B: s intresse att återlemna n och återtaga v, i det senare att låta A behålla v. Eller kan man tvärtom antaga att B genom att åt A såsom säkerhet för n öfverlåta v i något fall kan blifva begränsad i sitt anspråk på v (eller dess värde) och få åtnöjas med att behålla n. Vi tänka oss att A icke har kvar v in specie. B: s rätt blir då en rätt till vederlag. Då kan uppstå frågan huruvida vederlaget kvittas emot n (värdt 100) eller beräknas efter v: s värde (t. ex. 150). Härmed beslågadt är frågan om B, som icke kan utgifva n, dermed förlorat all talan å v eller om han kunde påyrka att A om n hade ett ringare värde än v måtte utgifva värdeöfverskottet.

Vg. L. I JB. 6:1 kunde synas icke gifva svar på dessa frågor. Sålunda har ock Amira antagit såsom gifvet att panten i sin helhet och definitivt tillfaller panthafvaren ⁵⁴⁾ utan skyldighet för någondera parten att utjämna någon värdedifferens. Detta anser Amira bero derpå att vid pantsättningen „Personenhaftung“ utbyts mot „Sachhaftung“. För ett sådant antagande finner Amira jemväl stöd af det för en tidigare period såsom sannolikt angifna förhållandet att för-

⁵⁴⁾ Amira I s. 217. Jmf ock Landtmanson, Pantr. Konstr. s. 234 n. 4. Aubert, Kontraktpant s. 103 n. 2, hvilka förff. uttala någon tvekan härutinnan.

lusten af pantobjektet medfört fordringsrättens undergång⁵⁵⁾ 56). Det bör emellertid beaktas att äfven i senare lag, der Amira medger fortbestånd af „Personenhaftung“ efter pantsättningen, panthafvare, för hvilken panten vådligen förkommit, icke heller vidare kunde göra något fordringsanspråk gällande mot pantsättare. Några slutsatser i antydda riktning böra sålunda icke dragas af ett sådant förhållande⁵⁷⁾.

Antagandet att væpshafvaren genom emottagandet af væpobjektet afstått från anspråket på fordringsobjektet synes ock icke bekräftas vid en närmare granskning af lagens text. Panthafvare eger förelägga pantsättaren en siunättning för pantens lösande (væp sit) samt *kræfva skulden*⁵⁸⁾. Panthafvaren förutsättes sålunda kunna utkräfva en skuld efter pantens emottagande. Men icke nog härmed, gäldenären är äfven pliktig att betala skulden: han skal skyld lukæ. Det synes sålunda som om gifvandet af pant icke verkat någon ändring i paciscenternas rättigheter och skyldigheter. Panthafvaren har icke genom pantens emottagande afsagt sig en rätt, som han haft derest han ej fått pant, och gäldenären genom gifvande af pant icke

55) Detta göres i mer bestämd formulering gällande hos Punt-schart, Schuldv. s. 253. „Es kann der zufällige, ohne Schuld des Pfandgläubigers erfolgte Untergang des Pfandes den Untergang der Schuld zur Folge haben. Das ist unmöglich, wenn neben dem Pfande auch noch die Person des Schuldners haftet.“

56) Amira finner (I s. 218) Visb. St. L. II 7: 1, 2 gifva uttryck åt en nyare rättsuppfattning derutinnan att panthafvare kunde kräfva skulden af pantsättaren äfven sedan panten frångått honom. Härvid är dock att märka att det åberopade stadgandet gäller blott det fall då pantsättaren pantsatt honom icke tillhörigt gods och påtagligen är föranledt af den för egaren af en sæk uppkomna möjlighet att i detta fall äfven af tredje man återtaga det frivilligt utgifna godset. Jmf Estlander s. 260.

57) Jmf nedan n. 77—79.

58) Denna för Amira ogynnsamma formulering söker han neutralisera (a. a. s. 218) sålunda: „Möglicherweise ist jedoch dort unter *skuld kræfia* nichts anderes zu verstehen als das Anbieten des væp zur Rücklösung, welche Schulderrücklösung ist.“ Att erbjudandet att lösa panten och kräfvandet af skulden icke äro kongruenta framträder i senare rätt då *defectus* skulle erläggas.

definitivt befriat sig från fordringsanspråket. Men å andra sidan gifver lagen ej grund för att antaga att skilnaden mellan skuld och pant skall likvideras. Undersöka vi särskildt pantsättarens skuld skulle det då gälla att utreda huruvida och i hvad afseende pantgäldenären genom leverande af pant blifvit kvitt (den „personliga“) ansvarigheten för densamma. Pantsättaren är berättigad styrka fordrans innehåll. Men detta berättigande innebär tillika att derest gäldenären underlåter att begagna sig deraf fordrans innehåll förblir ostyrkt. Under beaktande häraf synas orden *Vil eigh skyld lukæ ok eigh lagh gangæ. Þa skal væþium haldæ* gifva anledning till följande slutsatser. Vill ej gäldenären betala skulden eller med ed styrka dess belopp må panthafvaren hålla panten, men kan härvid ett utgifvande af något värdeöfverskott alls icke komma i fråga då gäldenären ej styrkt skuldens belopp och någon annan utväg för dess fastställande af lagen icke gifves.

Det låg sålunda i pantsättarens hand att begagna sig eller icke af sin bevisrätt. Om han erbjöd pantskillingen (skuldojektet) fick han styrka dess belopp, men tilläts möjligen att styrka detsamma äfven om han å den utsatta stämmodagen förklarade sig icke kunna lösa. Lagens formulering *Vil eigh skyld lukæ ok eigh lagh gangæ* är icke oförenlig med en sådan tolkning. Då pantinnehafvaren kräver sin skuld kan gäldenär, som icke kan återbära densamma på annat sätt än i form af den redan öfverlåtna panten, tänkas kunna få beediga den ursprungliga fordrans belopp liksom då vederlag för lån eller depositum med ed styrkes. Om på sådant sätt en värdedifferens kunde göras gällande bör det dock beaktas att åter med afseende å det såsom pant öfverlåtnas art och mängd pantinnehafvaren var bevisberättigad⁹⁹). Mot ett kraf på utbekommande af en värdedifferens kunde sålunda panthafvaren tänkas prestera bevisning om att panten icke hade ett högre värde än det för fordran ådagalagda. Önskade åter panthafvaren göra

⁹⁹) Jmf Jydske Lov II 61. Kold.-Rosenv: III.

anspråk på *defectus* tillkom detta icke någon betydelse sålänge pantsättaren ej styrkte skuldens värde, hvartill denne var skyldig blott om han önskade återlösa panten. Här yppar sig sålunda icke någon „subsidiär“ personlig ansvarighet emedan densamma ej blifvit till sitt innehåll substantierad och bevisad ⁶⁰⁾. Dessa förhållanden synas sålunda främst hvila på processuella premisser icke på någon säregen materiell-rättslig struktur af pantaftalet ⁶¹⁾.

I de fall då sålunda pantsättaren icke bidrager till fastställandet af fordrans storlek synes man i lagen kunna inlägga en presumtion om båda prestationernas lika värde (resp. värdeförhållandets bristande relevans). Någon rätt för panthafvaren att styrka fordrans belopp ⁶²⁾ kan icke antagas. Den senare rätten har härvid tillerkänt vittnesbeviset vitsord.

Bristen på närmare bestämmingar i JB. 6:1 antaga vi bero derpå att lagen saknade anledning att i fråga om de genom ett pantaftal sammanbundna realkontrakten göra något undantag från gällande allmänna grundsatser. Det ankom på paciscenterna att vid aftarstillfället iakttaga möjligaste fullkomliga ekvivalens mellan objekten. Äfven kunde härvid tillerkännas aftalsobjektens individuella egenskaper en mer framträdande betydelse, hvarvid frågan om en värdeutjämning bortföll. Värdeförhållandet fick en mer framträdande betydelse då pantsättningen utbildats till ett kreditmedel för den ekonomiskt svagare, hvarigenom denne mot ställande af individuel pant fått till sitt förfogande ett visst kvantum omsättningsmedel. Vid hvilken tidpunkt denna utveckling var ernådd är svårt att afgöra. I hvarje fall synas de modifikationerna i den äldre vestgöotalagens bestämmingar, som fram-

⁶⁰⁾ Man kan sålunda väl med Amira säga: „es würde sich ja nach dem Pfandverfall schlechterdings nicht angeben lassen, wofür dem Gläubiger noch die Genugthuung ausstehe, was er noch zu fordern habe“ (jmf Schwind, Pfandr. s. 9), men detta ej på den grund att en ansvarighet för pantsättaren icke vore för handen, utan enär innehållet af densamma icke är styrkt.

⁶¹⁾ Jmf Sylow s. 37. Estlander, Bevisvitsordet s. 201.

⁶²⁾ Jmf Meibom s. 393 n. 420. Albrecht, Gewere s. 131. Franken, s. 255.

träda i dess yngre redaktion, tyda på penningkreditens ökade betydelse. Vi finna sålunda i Vg. L. II JB. 14 med bibehållande af tidigare grundsatser en förändring med afseende å sättet för fastställandet af pantobjektets värde. Detta skulle mätas å tinget medan pantsättaren- gäldenären fortfarande tillkom bevisrätt för fordrans belopp. Om och i hvad utsträckning panthafvarens bevisrätt blef genom detta stadgande i princip inskränkt skall lemnas ofgjordt, men i hvarje fall voro härigenom gifna regler för bestämmandet af pantobjektets värde i den mån detsamma till art och värde af panthafvaren medgafs utgöra pant och förebragtes vid tinget. Såsom motiv för lagändringen måste antagas panttagarens presumeradt fastare ställning i egenskap af långgivare gentemot pantsättaren såsom låntagare. Det låg nära till hands att antaga att den sistnämnda kunde se sig föranlåten att erbjuda en högre värd pant för att erhålla omsättningsmedel, hvaraf han var i behof⁶³). Äfven här var sålunda blott för handen en modifikation i fråga om bevisningen.

En jämförelse med senare lagar torde gifva stöd för hvad här anförts. I de nyare lagarne, hvilka i regeln stadga att pantsättning eger ske med vittnen, hvari vi vilja se blott ett prekonstitueradt bevis⁶⁴), skyldigkännes jemväl pantsättaren-gäldenären att ersätta *defectus*, jämte det panthafvaren förklaras pliktig att efter värdering af panten utgifva *hyperocha*⁶⁵). Att å andra sidan gäldenären, derest pant-

⁶³) Jmf Matzen, Panter. s. 306. Wigmore, Pledge Idea I s. 331 i. f.

⁶⁴) Jmf Amira I s. 220, 282 afböjer likaledes uppfattningen af vittnena såsom „Geschäftsform“.

⁶⁵) Se Upl. L. KpB. 7. Sdm. L. KpB. 8. Vm. L. II KpB. 10. M. E. L. KpB. 7, 8. St. L. KpB. 6, 7 (10, 11). Chr. L. KpB. 10, 11. — H. L. KpB. 5 räknas af Amira I s. 217 till de lagar, der en subsidiär personlig bundenhet icke är för handen. Lagens synnerligen ordknappa formulering kan icke läggas till grund för ett bestämdt påstående i någondera riktningen. Osannolikt förefaller oss emellertid att här skulle föreligga en singularitet gentemot den öfriga svearätten. Gotl. L. I 30 ansluter sig närmast till Vg. L. II.

Belysande för det antydda sakförhållandet att användningen af vittnen vid pantsättning utgjorde frukten af en senare rättsbildning är en jämförelse mellan stadgandena om väp för återbekommande af aker-

sättning in casu skett utan vittnen icke heller enligt sistantydde lagar kunnat göras ansvarig för *defectus* är påtagligt och bekräftas af stadgandena i Bjärk. R. 37:2 och St. L. KpB. 12⁶⁶). Enligt vår uppfattning är genom de senare lagarne förty icke införd någon förändring i det materiella rättsläget eller en utvidgad ansvarighet för pantkontrahenterna, utan bero de stadganden, som gifva ett skenbart stöd för ett sådant antagande, på den utveckling af bevisförfarandet, som kännetecknas af partsedens inskränkning och vittnesbevisningens (resp. urkundsbevisets) ökade betydelse^{67, 68}).

nam i Ög. L. samt i Upl. L. och senare lagar. Man har sålunda i Ög. L. BB. 17:1: Nu takær man fæ hans in. þa komær hin æftir sum a ok biupær uæþ til:æ huru mykil sum þøn æru. þa skulu væþ vara þy. at egh ma sipan dylia:þa a haneghlængær inne haldæ och i Upl. L. WB. 7:1: Nu hawær man fæ inwrækitt, ok þæn kombær æftir sinu. sum a ok biupær rætt fore fæ sitt. hin will æi utgiwæ sum handæ mællum hawær. þa taki þæn mæþ sik. sum utt kræffwær twa bolfastæ mæn. ok sæti bondænum skiælæ wæþ mæþ vitnum fore fæ sitt o. s. v. Ängsöhandskriften har här läsarten: mæþ prea witnom, hvilken dock visar sig korrumperad då senare följer: þa seti androm mannæ mæþ þera samu twægge mannæ witne. (Jmf ock Schlyter ed. Upl. L. s. 224 n. 11). Senare lagars affattning är i hufvudsak öfverensstämmande med Upl. L. Jmf nedan n. 75.

⁶⁶) St. L. KpB. 12: Nu wil man sin pant aterlösa, ok then pantin haffwer kræffwer meer æn pantin staa, lægge swa mykyt fram som han kænneis, fore foghatin ok radhmænnena, ok göri sidhan sin edh aa, epter thy honum skuld fore panzins sætninga giffs; vtan ther æru witne til.

⁶⁷) Jmf Vg. L. II add. 2:10, 11. Vg. L. III. 48. Ög. L. RB. 5:2. Jmf ock Amira I s. 282 n. 8 och där citerade lagrum.

⁶⁸) Jmf Meibom s. 273, 424 ff., som medgifver att fråga om *hyperocha* och *defectus* kunde uppstå först sedan en uppskattning af pantobjektet vidtagit, och vid „Satzung für Schuld“ anser M. värdeutjämning i regeln hafva bort ega rum. (Jmf ock a. a. 425 n. 87. Det i Hamburg, Lübecks och beslägtade rättsområden yppade bruket att gäldenären genom särskildt löfte förband sig att ansvara för *defectus* betecknas såsom en singularitet. Jmf Puntchart, Schuld v. s. 463. Heusler, Inst. II a. 204. Gierke II s. 823 n. 81, 960.

Om ock pantsättningen sålunda icke utöfvade ett omedelbart inflytande på skuldförhållandet var dess betydelse så mycket större för skuldens exekution. Pantsättning ter sig enligt vestgötalagen icke blott såsom ett villkor för krediteringen, inclusive ett uppskjutande af den exekution eller rättsrealisation, som enligt RB. 7 får ske omedelbart efter uppkomsten af en skuld, utan ock såsom ett hinder för inkamnerandet af sagda förfarande. Namnförfarandet begynte med tagandet af pant, men ett sådant tagande förutsatte att gäldenären ej frivilligt lemnade pant ⁶⁹⁾. Var pant gifven och emottagen utgjorde detta faktum utgångspunkten för det vidare förfarandet. Fordringsegaren är ej betagen sin rätt att kräfva skulden och gäldenären var ej fri betalningsskyldighet, men blef skulden ej å stämmodagen gulden eller panten återkräfd inträdde en definitiv kvittning af anspråken vare sig panten förblef hos gäldenären såsom ett oakkortadt satisfaktionsobjekt eller såsom i Vg. L. II fick en mer framträdande karaktär af exekutionsobjekt ⁷⁰⁾. Innan denna slutliga kompensation har i båda fallen væp funktionen af en säkerställelse.

⁶⁹⁾ Sker detta föreligger sannolikt ofsokn. Jmf Vg. L. III 127. Jmf ock Ög. L. RB. 3:1, 22, 23. Jmf härmed Heuslers, Inst. II s. 132 i. f. uttalande: „Aus unsern heutigen Anschauungen heraus sind wir leicht geneigt, das so auszudrücken: der Gläubiger sei nicht berechtigt gewesen, seine Forderung noch geltend zu machen, nur der Schuldner habe die Befugnis gehabt, durch Zahlung der Schuld das Pfand zu lösen. Im Sinne der mittelalterlichen Anschauung aber müssten wir sagen: der Gläubiger war nicht verpflichtet, seine Forderung erst noch einzuklagen und den immer langwierigen und zweifelhaften Weg der Pfandbetreibung zu betreten, der Schuldner dagegen hatte die Pflicht, das Pfand als definitive Leistung in der Hand des Gläubigers zu lassen, wenn ihm die Lösung unmöglich war“. Vg. L. I gifver icke stöd för någondera af dessa formuleringar. Panthafvaren är både berättigad och förpliktad att kräfva sin skuld (likaså efter namtagandet) och pantsättaren var berättigad att återlösa sin pant, men jemväl förpliktad att derest han underlät detta låta panthafvaren behålla panten. (Jmf Amira I s. 218. Jmf ock Meibom s. 134, 422 Amira I s. 206. Wigmore, Pledge-Idea I s. 332 n. 2. Gierke II s. 960.)

⁷⁰⁾ Jmf Haderslevs Stadsrätt af 1292 art. 26 och det dertill i den tyska öfversättningen fogade tillägg. Se Kold-Rosenv. V s. 478 n. 72. Jmf Matzen, Panter. s 296.

Hvad detta innebär påkallar någon uppmärksamhet. Betecknas öfverlåtande af væp såsom en provisorisk presentation, hvarvid objektet om det ej återlöstes skulle utgöra det definitiva vederlaget för skulden⁷¹⁾, blir det i själfva verket oklart hvad med detta säkerställes och om härvid öfverhufvudtaget något säkerställes, samt hvari säkerställelsen består. Det kan sålunda vara tvifvel underkastadt, huruvida pantobjektet utgör säkerhet för skulden såsom sådan eller blott för sitt eget värde⁷²⁾ samt huruvida garantin består deri att panthafvaren får saken i omedelbar besittning eller deri att densamma utgör det eventuella vederlaget för fordran. Frågan om hvad med væp säkerställts sammanfaller med spörsmålet om væpsättningen upphäft eller med ett till densamma inskränkt anspråk substituerat panthafvarens fordran, hvilken ofvan underkastats granskning. Ur den härutinnan intagna ståndpunkt synes ock själfva säkerställsens art och verkan kunna bestämmas blott på ett sätt.

Lösörepantsättningen tedde sig enligt hvad tidigare blifvit nämndt såsom ett frivilligt öfverlemnande af det som fordringsegaren, der sådant underläts, kunde, fränsedt möjliga inskränkningar, taga genom nam⁷³⁾. Namförfarandet, som utgjorde en tvångsåtgärd, substituerades af pantsättningen, som utgjorde ett aftal. Grunden för detta aftal utgjordes af gäldenärens erkännande af en skuld, för hvilken gäldenären för att vinna betalningsanstånd öfverlätit åt fordringsegaren en pant. Denna pant substituerade i fordringsegarens hand den pant han kunnat få genom nam, men denna pant utgjorde samtidigt något annat: den utgjorde ett vedermåle

⁷¹⁾ Jmf Heusler, Inst. II s. 132.

⁷²⁾ Jmf Wigmore, Pledge-Idea I s. 329, 332 n. 1: „the treatment of the res and his claim as equivalent shows clearly how the res is regarded as measuring the claim as representing it, as having in effect paid it by forming the sole resort of the pledgee for satisfaction.“

⁷³⁾ Jmf Franken, Pfandr. s. 15. „Beim Mobilar-Engagement, das wie gesagt pincipiell auf Verfall oder Verkauf zielt, ist die Betrachtung des genommenen und des gegebenen Pfandes kaum zu trennen.“

af gäldenärens erkännande af sjelfva skulden⁷⁴). Om det sålunda af gäldenären vidgicks att han gifvit pant kunde han icke vidare förneka en skuld.

Man finner en synnerligen upplysande äntydan om detta förhållande i Ög. L. BB. 17:1. Om fä, som påträffats i åker, af jordegaren intagits, egde denne utgifva detsamma till dess egare om den sistnämnde infann sig och erbjöd væp motsvarande fäkreaturets värde. Var detta gjordt kunde kreaturets egare icke förneka sin ersättningsskuld. Den omständigheten att skuldens belopp (eventuellt dess existens) egde genom syn, förrättad af grannar, fastställas inverkade icke på det principiellt betydelsefulla sakförhållandet att namegaren genom lemnadt frivilligt væp betagit sig rätten att dylika en skuld⁷⁵). Besittaren af pantobjektet fick mot dettas erbjudande å stämmodagen kräfva skulden. Men det kunde gälla att afgöra huruvida panthafvare, för hvilken panten gått förlorad, var betagen rätt att fordra skuldens utgivande. Huruvida genom denna frågas afgörande var gifven en ledning för en riktig upplåtning af kontrahenternas förpligtelser i normala fall är dock tvivel underkastadt. Lagen kan vid pantobjektets undergång uppställa presumptionen att prestationerna hafva samma värde⁷⁶). I senare lag, der fortvaran af hvardera partens skuld är tydligt angifven, uteslutes såsom ofvan anmärkts⁷⁷) möjligheten af fordrans och pantens utkrävande vid den sistnämndas vådliga undergång⁷⁸), medan man sy-

⁷⁴) Här betonas formuleringen: erkännande af skulden, och detta erkännande hänför sig till skulden såsom kausal grund. Det synes oss ligga en icke nödvändig konstruktion i att uppfatta sjelfva pantsättningen såsom ett löfte: promise. Wigmore I s. 322 o. 323. Jmf ock Stobbe—Lehmann II 2 s. 117.

⁷⁵) Jmf Ög. L. 17:1. I senare lagar: Upl. L. VB. 7:1. Sdm. L. BB. 6. Vm. L. II BB. 6:1 stadgas att væp skall sättas med vittnen och förutsättes icke möjligheten af ett dyliande. För dansk rätt jmf Matzen, Panter. s. 17 ff.

⁷⁶) Jmf Bar, Beweisurt. s. 123 n. 203.

⁷⁷) Jmf ofvan n. 57.

⁷⁸) Detta är sålunda fallet i svealagarne: Upl. L. KpB. 7. Sdm. L. KpB. 8. Vm. L. II KpB. 10. (Jmf uttrycket hawi bapir skapæ, wari scapi bæggia þeræ och „so sal der schade ire beyder schade syn“ Die Magdeburger Fragen I. 6. 6. cit hos Punschart, Schuldv.

nes få antaga att vid dess af panthafvaren vållade undergång gäldenären väl kan utkräfvä mervärdet, men knapt nog panthafvaren *defectus*⁷⁹⁾. Härvid synes den äldre rättens tidigare framhållna bevisläge hafva verkat yttermera modifierande.

Enligt Vg. L. och öfriga svenska lagar⁸⁰⁾ fick en sak (ett lösöreting) karaktär af væþ, pant blott genom dess öfverlemnande i fordringsegarens besittning. Häraf kunde man sluta att besittningen här var ett nödvändigt vilkor för panträttens uppkomst⁸¹⁾. Men man kan äfven antaga att besittningen vore nödvändig för att göra pantförhållandet verksamt⁸²⁾. Ur detta antagande skulle följa att besittningsöfverlåtelsen vid pantsättning utgjorde en publikation af panträtten såsom en själfständig rätt och en specialisering af dess objekt. Besittningen af en lösöreant tedde sig förty och i öfverensstämmelse med allmänna grunder såsom ett

s. 257. Meibom s. 289 m. fl. i följ. not anf. förf.) Samma förhållande finner påtagligen uttryck i landslagarne (M. E. L. KpB. 7. Chr. L. KpB. 10) och t. o. m. i St. L. (KpB. 6) oaktadt denna enl. Amira (I s. 217) drager „die volle Consequenz aus der Personenhaftung“ genom stadgandet i ÅB. 17:1. Först i slutet af 1600-talet (Jmf Rosengrenska lagförs. KpB. 10. Handl. rör. Sv. Hist. II 1 s. 423) synes en ändring härutinnan hafva inträdd. Jmf Abrahamsson s. 562. — I Danmark finner man den äldre ståndpunkten angifven icke blott i en Herredagsdom af 23 nov. 1635 (Matzen, Panter. Bil. 60 i. f.) utan ock i Chr. V:s D. Lov 5—7—1 (jmf Secher o. Støchel, Forarb. II s. 142). Se härom ock Matzen, Forel. Retsh. Pr. R. II s. 137, hvilken anser detta förhållande icke vara „fra tidligere Tid overleveret“. Härmed synes öfverensstämma Matzen, Panter. s. 373: „Det er en Feiltagelse, naar man paastaar, at Panthaveren i ældre Tid maatte staae til Ansvar for Kasus“.

⁷⁹⁾ Angående *periculum* vid pant jmf Amira II s. 231. Brandt I s. 202. Matzen, Forel. Retsh. Pr. R. II s. 135. Hazeltine s. 194 ff. Wigmore I s. 330, 333 n. 1. Heusler, Inst. II s. 202 ff. Meibom s. 283 ff. (och der anf. literatur), 366 ff. Puntchart, Schuldv. s. 253 ff. Franken s. 334 ff. Stobbe-Lehmann II. 2 s. 129 n. 52. Kohler s. 112 ff. Gierke II s. 958.

⁸⁰⁾ Jmf Amira I s. 216. Lösöreant utan besittning påträffas i Visby St. L. (a a. s. 215).

⁸¹⁾ Jmf Matzen, Panter. s. 243 o. a. Amira II s. 227 ff. (cf. Ta-ranger s. 102). Heusler, Inst. II s. 201.

⁸²⁾ Jmf Schultze, Gerüfte s. 3.

medel att skydda, bevara en rätt och ett legitimationsmedel för rättsinnehafvaren. Dessa omständigheter synas tillräckliga för att förklara besittningsöfverlåtelsens förekomst vid lösöreant⁸⁵⁾ 84). Besittningen af ett lösöre tedde sig såsom en rättspresumtion⁸⁵⁾ och denna kunde ovillkorligt brytas blott då det blef ådagalagdt att föremålet frångått rätta innehafvaren, den förre besittningshafvaren⁸⁶⁾, genom brott⁸⁷⁾. Hade den sistnämnde frivilligt utgifvit föremålet, utan att dock helt och hållet uppgifva sin rätt till detsamma (ex pant), voro saklegitimationen och rättens kunbarhet gentemot tredje man tillika öfverlåtna till förtroendemannen. Blott gentemot denne kunde öfverlåtaren göra sin rätt till föremålet gällande och detta på grund af öfverlåtelseaftalet⁸⁸⁾. Innehade förtroendemannen icke mer föremålet förbyttes säkarens anspråk till ett kraf på ersättning⁸⁹⁾. I fråga om pantsättarens rätt motvägdes dennes anspråk af panthafvarens fordringsrätt, hvarvid ersättningen för en hos panthafvaren icke mer befintlig pant blef reducerad till det *bevisliga* värdeöfverskottet. Denna omständighet har tidigare berörts. Man finner sålunda att pantsättaren icke frånträdt sin rätt genom besittningsöfverlåtelsen, denna förtroendemannen såsom ett anspråk eller från objektets synpunkt såsom en bundenhet, hvilken vid objektets förskingrande öfvergick i en ansvarighet för vederlaget⁹⁰⁾. Pantobjektet var åter bun-

⁸⁵⁾ Jmf Heusler, Inst. II s. 4. Gierke Pr. R. II s. 956 anser att en sakrätt uppkom för panthafvaren först genom pantbesittningen. An-norlunda Meyer, Neuere Satz. s. 5 ff. Schultze, Gerüfte s. 9.

⁸⁶⁾ Jmf Schultze s. 5, Heusler, Inst. II s. 5, 7. ang. jord. Härpå skola vi icke inlåta oss i detta sammanhang.

⁸⁷⁾ Jmf Estlander s. 248.

⁸⁸⁾ Jmf Estlander s. 216—225, 219 n. 2 (och der citerad literatur; bland senare publ. arbeten se: Meyer, Entwurung s. 14 ff. Schultze, Gerüfte s. 4) 221 n. 1, 2, 3. Se ock Amira Grundr. s. 126 i. f.

⁸⁹⁾ Estlander s. 223, 224.

⁹⁰⁾ Jmf Estlander s. 227. Schultze s. 3. Det var sålunda förtroendemannen aktivlegitimationen tillkom för klandertelan. Jmf ang. lösöreant Upl. I. KpB. 7.

⁹¹⁾ Jmf Estlander s. 232. Jmf Matzen, Panter s. 224, 337 i. f. Jmf ock Matzen, Forel. Retsh. Pr. R II s. 135, der uttalandet blott kan gälla nyare tid.

⁹²⁾ Belastande panthafvaren eller hans gods. Jmf ofvan n. 38, 39, 40.

det gentemot panthafvaren såsom säkerhet för hans fordran. Medel att göra denna bundenhet evident, bevislig och effektiv, utan objektets öfverlåtande voro icke för handen. Besittningen realiserade icke denna bundenhet, utan konkurrerade dermed. Förlorade panthafvaren ofrivilligt besittningen inverkade detta icke modifierande på hans rätt till pantobjektet. Panthafvarens rätt var icke beroende af besittningen utan af pantaftalet. Genom aftalet grundades panthafvarens och inskränktes pantsättarens rätt. Besittningen gaf publicitet åt den nya rätten, men öfverlåtarens rätt blef häraf inskränkt till sitt innehåll blott i den mån aftalet innehöll.

I processuellt afseende var visserligen pantsättaren icke i samma gynsamma ställning som panthafvaren, men pantsättaren hade förmånen att kunna åberopa tidigare besittning, hvilket kunde komma honom till godo icke blott i stöldsprocessen, utan ock vid utkräfvande af förtrodt gods i betraktande deraf att det bort falla sig svårare för panthafvaren att sammanbringa det nödiga antalet edgårdsmän då pantsättarens tidigare innehaf var känt ²¹⁾. Panthafvaren hade blott den närvarande publiciteten att åberopa och hade i brist på denna förmån haft synnerligen små utsikter att kunna göra gällande en rätt till pantobjektet ²²⁾.

Panthafvaren är genom pantbesittningen beredd möjlighet att så att säga förvalta ett eventuellt vederlag för sin

²¹⁾ Jmf Matzen, Bevisregler s. 71. Brandt II s. 248.

²²⁾ Någon ändring i sjelfva rättsläget hade sålunda icke varit förhanden i det fall att besittningen förblifvit i pantsättarens hand blott för objektets specialisering och pantsättningens publicitet blifvit skrifvt genom andra medel. (Aagesens säregna konstruktion af nödvändigheten af pantbesittning: Overdragelse af Eiendomsret s. 28 ff. synes icke hafva vunnit anslutning).

I den svenska rätten har dock ett specialhypotek i lösöre ej vunnit insteg, medan ett sådant rätt tidigt är till finande i lybsk rätt, och genom hanseatiskt inflytande inkommit i Visby Stadsrätt. (Jmf Amira I s. 216). Jmf Meyer, Neuere Satz. s. 1. och der citerad litteratur. Pappenheim Z. d. Sav. St. f. Rechtsg. G. A. 24 (1903) s. 433 ff. Schultze s. 9. Puntchart Kr. V. Schr. XLVII s. 49 ff. Meibom s. 410, 442. Jmf å andra sidan Gierke Pr. R. II 956 n. 6. Planck II s. 340 n. 17. (Häremot Amira I s. 216 n. 3).

fordran samt att å utsatt dag, derest pantsättaren ej gör sin rätt till panten gällande, genom dess återlösande med den krediterade prestationen skrida till åtgärd, egnad att låta den fortsatta besittningen framstå såsom utöfningen af en, åtminstone i förhållande till auctor ovilkorlig rätt.

Den äldre Vestgötalagens: latæ dömæ sær at sæliæ innebär enligt vårt förmenande intet annat än ett konstaterande af att återlösning ej skett och ett legitimerande af panthafvarens rätt att fritt disponera öfver pantgodset⁹³). Pantförhållandet har härmed upphört. Detta förutsätter en slutlig likvidation af motanspråken å stämmodagen. Dessa gingo påtagligen enligt den äldre vestgötarätten i kvittning, derest parterna sjelfva ej yrkade på värdeutjämning för såvidt detta kunde ske. Och vare sig detta var fallet eller icke, blef, så snart återlösning var utesluten, sambandet mellan de genom pantförhållandet förenade rättsärendena brutet. Den fordran som derefter kunde fortbestå var af fristående art och kom såsom sådan till evidens först, då vid likvidationstillfället en värdeolikhet mellan prestationerna konstaterats. Vid förfallandet upphörde pantförhållandet genom att panten tjenstgjorde såsom ett definitivt *datio in solutum*, genom återlösningen⁹⁴) å andra sidan genom att det före pantsättningen rådande tillståndet återställdes.

A. W. Gadolin.

⁹³) Jmf Matzen, Panter. s. 236 „Dommen er da en Legitimation for hans Adkomst til at disponere derover“. (Jmf ofvan n. 70). Man får dock icke af användandet af ordet sæliæ i Vg. L. I sluta till att panthafvaren „förudsattes principaliter at ville omsætte Pantet i Penge“. Detta kan antagas af sæliæ siþan i Vg. L. II. Den panthafvaren tilldömda rätten att sälja synes i Vg. L. I fastmer vara i fråga. Samma förhållande uttryckes uti den i panturkunder om jord redan tidigt använda lokutionen: si — redemptum non fuerit ex tunc — possidendj, alienandj, seu quolibet modo ordinandj liberam habet facultatem: Dipl. succ. 1128 (a. 1295).

⁹⁴) Att äfven denna i många fall kunde ske genom *datio in solutum* är uppenbart. Jmf Amira I. s. 478 ff. (Jmf Dipl. succ. 1237 a. 1298).

Förteckning öfver citerad literatur.

- Aagesen, A.*: Bidrag til Læren om Overdragelse af Eiendomsret og andre tinglige Rettigheder. (Indbydelsesskrift til Københavns Universitets Fest 8 April 1866).
- Abrahamsson, P.*: Swerikes Rijkets Landz-Lag. Stockholm 1726.
- Albrecht, W. E.*: Die Gewere, als Grundlage des ältern deutschen Sachenrechts. Königsberg 1828.
- Amira, K. v.*: Grundriss des germanischen Rechts. Strassburg 1897. (Sonderabdr. a. d. zweiten Aufl. v. Pauls Grundriss d. germ. Philologie).
- Amira, K. v.*: Nordgermanisches Obligationenrecht. I. Altschwedisches Obligationenrecht; II. Vestnordisches Obligationenrecht. Leipzig 1882—1895.
- Aubert, L. M. B.*: Kontraktpantets historiske Udvikling især i dansk og norsk Ret. Kristiania 1872.
- Bar, L. v.*: Das Beweisurtheil des germanischen Processes. Hannover 1866.
- Beauchet, L.*: Histoire de la propriété foncière en Suède. Paris 1904.
- Beauchet, L.*: Loi de Vestrogothie, traduite et annotée. Paris 1894.
- Bergin, A.*: The Law of the Westgoths. Rock Island, U. S. 1906.
- Brandt, F.*: Forelæsninger over den norske retshistorie I—II. Kristiania 1880, 1883.
- Brunner, H.*: Deutsche Rechtsgeschichte I. Zweite Aufl. Leipzig 1906. II Leipzig 1892. (Binding, Syst. Handb. d. deutschen Rechtswissenschaft II 1. I. & II.)
- Charpentier, A.*: Om gäfvä enligt äldre rätt (Tidskr. utg. af Jurid. Fören. i Finland.) Helsingfors 1896.
- Diplomatarium Islandicum* I. Kaupmannahöfn 1857 ff.
- Diplomatarium Suecanum* utg. af J. G. Liljegren, B. E. Hildebrand och E. Hildebrand. Stockholm 1829—1878.
- Egger, A.*: Vermögenshaftung u. Hypothek nach fränkischem Recht. Breslau 1903. Untersuch. z. deutschen Staats- u. Rechts-gesch. hrsg. v. Gierke Hft. 69).

- Ekström, F. W.*: Löftesmans regress till gäldenären och medlöftesmännen. Helsingfors 1907.
- Estlander, Ernst*: Klander å lösöre enligt äldre svensk rätt. Helsingfors 1900 (cit Estlander).
- Estlander, Ernst*: Grunden för bevisvitsordet i landskapslagarnas straffprocess vid förfarandet med ed el. vittnen. (Tidskr. utg. af Jurid. Fören. i Finland.) Helsingfors 1908.
- Franken, Alex.*: Geschichte des Französischen Pfandrechts. Berlin 1879.
- Geffcken, H.*: Lex Salica. Leipzig 1898.
- Gierke, O.*: Deutsches Privatrecht II Sachenrecht. Leipzig 1905. (Binding, Syst. Handb. d. deutschen Rechtswissenschaft II. 2. II).
- Grimm, Jakob*: Deutsche Rechtsalterthümer. IV:te verm. Ausg. (ed. Heusler u. Hübner). I—II Leipzig 1899.
- Hagerup, F.*: Den norske Panteret. II:den Udg. Kristiania 1898.
- Handlingar rörande Sveriges historia. II ser., 1. Lagförslag i Carl IX:s tid. Stockholm 1864
- Hazeltine, H. D.*: Die Geschichte des englischen Pfandrechts. Breslau 1907 (Untersuch. z. deutschen Staat- u. Rechtsgesch. hrsg. v. Gierke Hft. 92).
- Hertzberg, Ebbe*: Grundtrækkene i den ældste norske proces. Kristiania 1874.
- Heusler, A.*: Institutionen d. deutschen Privatrechts. I—II. Leipzig 1885, 1886. (Binding, Syst. Handb. d. deutschen Rechtswissenschaft II. 2).
- Horten, H.*: Amn. af Puntschart: Schuldvertrag i Grünhuts Zeitschrift 24 (1897).
- Kohler, J.*: Pfandrechtliche Forschungen. Jena 1882.
- Kolderup-Rosenvinge, J. L. A.*: Samling af gamle danske Love I—V. Kjøbenhavn 1821 ff.
- Landtmanson, I. S.*: Några anm. om den äldre svenska panträttens juridiska konstruktion. (Tidsskr. f. Retsvid. 1889.)
- Lehmann, K.*: Der Königsfriede der Nordgermanen. Berlin u. Leipzig 1886.
- Matzen, H.*: Forelæsninger over den danske Retshistorie. Kjøbenhavn 1894—1897.
- Matzen, H.*: Den danske Panterets Historie indtil Chr. V:s Lov. Kjøbenhavn 1869.
- Matzen, H.*: Om Bevisreglerne i den ældste danske Proces (Inbydelsesskr. t. Kjøbenhavns Universitets Aarsfest. 1893.)
- Meibom, V. v.*: Das deutsche Pfandrecht. Marburg u. Leipzig 1867.

- Meyer, Herb.*: Entwerung u. Eigentum im deutschen Fahrnisrecht. Ein Beitrag zur Geschichte des deutschen Privatrechts u. des Judenrechts im Mittelalter. Jena 1902.
- Meyer, Herb.*: Neuere Satzung v. Fahrniß u. Schiffen. — Eine Beitrag zur Geschichte des deutschen Pfandrechts. Jena 1903.
- Nordström, J. J.*: Bidrag till den svenska samhällsförfattningens historia. I—II. Helsingfors 1839—1840.
- Otman, L.*: Äldre Vestgötalagen öfversatt och förklarad. Helsingfors 1883.
- Pappenheim, M.*: Anm. af Meyer, Neuere Satzung i Zeitschr. d. Savigny St. für Rechtsgeschichte. Germ. Abt. 24 (1903).
- Planck, J. W.*: Das deutsche Gerichtsverfahren im Mittelalter. I—II. Braunschweig 1879.
- Puntschart, P.*: Anm. af Meyer, Neuere Satzung i Kritische Vierteljahrsschrift f. Gesetzgeb etc. XLVII (1907).
- Puntschart, P.*: Schuldvertrag und Treugelöbniß des Sächsischen Rechts im Mittelalter. Leipzig. 1896.
- Schlyter, C. J.* (och H. S. Collin I o. II): Corpus Iuris Sueo-Gotorum Antiqui. Saml. af Sveriges gamla lagar I—XIII Lund 1827—1874.
- Schultze, Alfr.*: Gerüfte und Marktkauf in Beziehung zur Fahrnisverfolgung. Ingår i Festgabe für Felix Dahn. Breslau 1905.
- Schwind, E. v.*: Wesen u. Inhalt des Pfandrechts. Jena 1899.
- Secher, V. A.*: Om Vitterlighed og Vidnesbevis i den ældre danske Proces. Retshist. Studier I. Kjøbenhavn 1885.
- Secher, V. A. o. Støchel, Chr.*: Forarbejderne t. Kong Kristian V:s Lov. I—II. Kjøbenhavn 1891—94.
- Serlachius, J.*: Om klander å jord enligt de svenska landskapslagarne. Helsingfors 1884.
- Sjögren, W.*: Om den fornsvenska skuldprocessens grundformer. (Tidskrift. f. Retsvid. 1898).
- Sjögren, W.*: Bidrag till en undersökning af kontraktsbrotten enligt Sveriges medeltidslagar. (Ups. universitets årsskrift) Upsala 1896.
- Sohm, R.*: Der Process der Lex Salica. Weimar 1867.
- Stemann, Chr. L. E.*: Den danske Retshistorie indt. Christian V:s Lov. Kjøbenhavn 1871.
- Stemann, Chr. L. E.*: Anm. af Matzen, Den danske Panterets Historie indtil Chr. V:s Lov (Ugeskrift for Retsvæsen 1869).
- Stiernhöök, J. O.*: De jure Sveonum et Gothorum vetusto. Holmiae 1672.

Stobbe, O. (Lehmann, H.): Handbuch d. deutschen Privatrechts I—IV. Berlin 1893—1900.

Sylow, H.: Den Materielle Bevisteoris Udviklingshistorie i dansk Ret. Kjøbenhavn 1879.

Taranger, A.: Den norske besiddelsesret indtil Christian V:s Norske lov. I Halvdel. (Tillæg til Tidsskrift f. Retsvid.) Kristiania 1897.

Upplandslagen efter Ängsöhandskriften utg. af O. v. Friesen. Uppsala 1902.

Vendell, H.: Äldre Västgöotalagen. Helsingfors 1897.

Wigmore, J. H.: The pledge-idea: A study in comparative legal ideas. I-III, Cambridge U. S. 1897 (Harvard Law Review X, 6; X, 7; XI, 1).

Wilda, W. E.: Das Strafrecht der Germanen. Halle 1842.

Om barndomstolar,

anteckningar från en studieresa i Nord Amerikas Förenta Stater af
Harald Salomon. Stockholm 1907. 280 pag.

Juvenile Courts, barndomstolar, dessa hafva jemförelsevis nyligen inrättats i Nordamerikas Förenta Stater, befinna sig i rask utveckling derstädes och ådraga sig för närvarande en synnerlig uppmärksamhet äfven på denna sidan Atlanten. Författaren har under förra delen af år 1906 på ort och ställe gjort ingående studier af dessa domstolar, hvilka hafva till uppgift att handlägga ärenden angående försummade, vanartade och brottsliga barn och vid hvilka förknippa sig ett helt system af åtgärder för den uppväxande ungdomens skyddande mot och räddande från laster och brott. Uti föreliggande arbete skildras institutionens uppkomst och utveckling samt nuvarande organisation och verksamhet uti de stater och samhällen författaren besökt. Slutligen meddelas jemväl en kort öfversigt af rörelsens utbredning till öfriga delar af världen äfvensom en kritik af den i Sverige förefintliga lagstiftningen om försummad och vanartad ungdom samt de på grund af densamma vidtagna åtgärderna.

Äfven i Europa hafva ju sträfvandena att rädda ungdomen från sedligt förderf sedan senare delen af förra seklet vunnit stor anslutning och mycket har såväl uti lagstiftningsväg som genom praktisk verksamhet uträttats uti ifrågavarande afseende, men detta är väsentligen olik den märkliga rörelse i samma syfte, som nu pågår i Nord Amerika. I vårt land står frågan på dagordningen och ett omfattande af en specialkomité uppgjort förslag till densammes lösning föreligger, i hufvudsak byggt på enahanda principer, som gjort sig gällande annorstädes i Europa, gående förnämligast ut på barnens undanryckande från en dålig om-

gifning och deras placering i särskilda därför inrättade anstalter, hvarest barnen erhålla en för dem lämpad uppfostran och vård. Någon myndighet, kommunal eller statlig, med särskild uppgift att undersöka barnens förhållanden och förseelser samt barnens karaktär fanns till en början icke. I England, föregångslandet för arbetet på detta område, hafva intill senaste tid lagöfverträdelser af barn i regeln behandlats i summarisk väg af polisdomstolarna. Uti Norge har genom en lag af år 1896 behandlingen af ärender rörande försummade, vanartade och brottsliga barn öfverlemnats åt särskildt därför inrättade kommunala nämnder, benämnda „vaergeraad“ och efter denna förebild har genom en lag af den 13 Juni 1902 i Sverige motsvarande funktion öfverlemnats åt en s. k. „barnavårdsnämnd“ eller, der en sådan icke ansetts särskildt böra tillsättas, åt skoldistriktets styrelse. Ungefär enahanda anordning har förenämnda komité tänkt sig införd hos oss. Nämnden blefve en rent kommunal institution, dock med den afvikelse att frågor om barns skiljande från föräldrar och uppfostrare utan dessens samtycke skulle ankomma å nämnden förstärkt med en juridiskt bildad domare som ordförande. Till systemet med ifrågavarande nämnder hör jemväl att dessas verkningssområden skola vara indelade i kretsar med skilda ombud, som ega öfvervaka att barn icke vanartas eller sedligt försummas samt med råd och dåd bistå föräldrar och uppfostrare; dessa likasom barnen kunna jemväl erhålla föreställningar af nämnden o. s. v. Allt detta är emellertid såväl i teori som praktik något stelt och byråkratiskt anordnadt, med dermed vare ingalunda sagdt att icke också på detta sätt mycket godt skulle kunna åstadkommas.

Ifrågavarande arbete „om barndomstolar“ visar oss en väsentligen annan organisation, hvilken, särskildt i de af unionens samhällen, der densamma nått en högre grad af utveckling och fullkomning, synes hafva trädt frågan vida mera in på lifvet än de europeiska systemen.

Enligt författarens uttalande har den amerikanska lagstiftningens afsigt, beträffande organisationen af barndomstolarna varit „att bannlysa hvarje tanke på brott och straff,

att söka, såvidt möjligt, undvika allt, som kunde påminna barnet om att det befunno sig inför en domstol, och att i stället *åt domstolen förläna karaktären af en faderlig myndighet*“. Barndomstolen är tillika såsom Samuel J. Barrows*) säger en „lifräddningsanstalt i samhället“. De amerikanska barndomstolarna hafva organiserats som enmans domstolar och åt domaren gifvits mycket vidsträckta befogenheter och olika utvägar att nå målet: barnets bevarande för eller räddande från last och brott och dess uppfostran till en nyttig samhällsmedlem. Domstolarna utgöra antingen särskilda afdelningar af de allmänna domstolarna eller ock äro de själfständiga, verkliga specialdomstolar. I förra fallet kunna ledamöterna i den allmänna domstolen tura om att sitta i barndomstolen, eller ock kunna dessa ledamöter utse en bland sig att vara barndomare, *juvenile judge*. Barndomstolens beslut kan i allmänhet öfverklagas och likaså torde möjlighet i de flesta stater förefinnas att underkasta ett förekommande fall ett fullständigt processförfarande, men torde vara af ringa praktisk betydelse och ytterst sällan komma till användning. Organisationen är byggd på förtroende och synes äfven uti synnerlig grad hafva vunnit detsamma hos den amerikanska allmänheten, icke minst hos barnen sjelfva.

Huruvida domaren i barndomstolen skall vara en juridiskt bildad person eller icke derom synas åsigtarna vara delade. Vid förf:s besök voro emellertid alla sådana domare jurister, utom en enda. Men en sådan funktionär bör, säger förf., vara *människokännare*, kanske i ännu högre grad *människovän* och framför allt *barnvän*.

Till domstolen ansluter sig öfvervakningen *the probation system*, sjelfva kärnpunkten af den amerikanska organisationen. Detta system är i mycket likt den öfvervakning, som sedan länge uti staten Massachusetts användts för fullvuxna förbrytare och som derifrån vunnit spridning. Domaren till biträde finnas anställda särskilda personer „*probation officers*“, genom hvilka domstolen träder i närmare

*) Mr Samuel J. Barrows, som förlidet år äfven besökte vårt land, är Förenta Staternas ombud i internationella fängelsekommissionen

beröring med det verkliga lifvet och lär känna dem, med hvilka den tager befattning, främst barnen och dem rörande förhållanden. Öfvervakarena äro dels aflönade dels oaflönade såväl män som qvinnor. De hafva till uppgift att vid domstolens sessioner bevaka barnens intressen, tillhandagå domaren med råd och upplysningar, att för den händelse barnet sättes under *probation*, d. v. s. tillåtes qvarstanna i sitt hem under öfvervakning, utöfva tillsyn öfver barnet samt att när fråga uppstår, huruvida barn, som tagits från hemmen, kunna dit återvända, verkställa undersökning och häröfver till domstolen afgifva rapport. Jemväl kunna åt öfvervakarena uppdragas att anställa en förundersökning angående de fall, som komma under domstolens behandling, hvilket dock ofta är öfverlemnadt åt polismyndigheter eller en särskild funktionär „investigation officer“. Hufvudsaken är emellertid sjelfva öfvervakningen och härvid gäller det för öfvervakaren att *söka få till stånd ett vänskapsförhållande* icke blott med barnet utan äfven med familjen i dess helhet, att vinna såväl barnets som familjens förtroende och att få ett visst inflytande öfver hvardera, för att kunna länka barnets uppfostran in på rätt spår. Öfvervakaren måste därför gå till väga med stor klokhet, varsamhet och takt och sådant som ger intryck af spioneri och polisuppsigt bör sorgfälligt undvikas.

Denna öfvervakning utöfvas dels genom besök hos barnets familj dels genom att barnet ålägges att sjelf afgifva *rapport* om sitt förhållande. När ett barn ställs inför barn-domstolen och domaren finner att barnet verkligen förgått sig, kan han låta barnet återvända till sitt hem men ålägga det att regelbundet på viss tid afgifva rapport om sitt uppförande m. m. Barnet sättes „on parole“ såsom det heter. I fall rapporteringen icke är tillfredsställande, kallas barnet ånyo inför domstolen, som då vidtager någon annan åtgärd, sänder barnet till uppfostringsanstalt, till en annan familj att uppfostras eller sätter barnet fortfarande under öfvervakning mot rapporteringsskyldighet, sedan domaren gifvit detsamma några faderliga förmaningar, allt efter omstän-

digheterna *). Domstolens förordnanden hafva ofta formen af vilkorlig dom. Domstolen förklarar t. ex. att barnets vanart varit af den beskaffenhet att det bör intagas uti uppfostringsanstalt, men domen lemnas tillsvidare beroende och barnet sättes on parole. Har det visat sig att barnets uppförande under en tid, i allmänhet ca 6 månader, varit godt, befrias det från vidare påföljder samt från öfvervakning och skyldighet att rapportera, i motsatt fall går åter domstolens beslut i verkställighet, i fall ett vilkorligt sådant föreligger, eller förordnar domstolen om viss åtgärd.

Att öfvervakarena skola vara för sitt kall intresserade och dertill särskildt egnade personer är själfallet. Till en början var det enskilda föreningar och sällskap, som antogo och aflönade sådana funktionärer, men utvecklingen synes tendera derhän att de skola vara offentliga tjänstemän, aflönade af det allmänna. Mycket tilltalande synes det system, som vunnit tillämpning i Indianapolis, nemligen att åt de aflönade probation officers till biträde ställts frivilliga sådana, hvilka tillhöra snart sagdt alla samhällsklasser, och af hvilka enhvar har endast ett fåtal, två å tre barn att öfvervaka. Detta arbete blir sålunda icke betungande för den enskilde och för barnet är det åter af synnerlig vikt att någon oförvitlig och barnkär samhällsmedlem särskildt intresserar sig för detsamma.

I detta sammanhang må nämnas att, för omhändertagande af barn, som icke kunna lemnas i sin förra omgifning eller hvilka visat större vanart, finnas särskilda asyler (house of detention eller detention house), uti hvilka barnen intagas i afvaktan på domstolens undersökning och förordnande, ty man är i Amerika liksom i många andra länder, mycket angelägen om att icke sända barnen till fängelser, der de kunna komma i beröring med utbildade brottslingar. I en del samhällen äro nämnda asyler inrättade med skolrum m. m. der barnen erhålla undervisning och sysselsättning och domstolen förordnar stundom barn

*) Någon befogenhet att tilldela barnet äga torde icke vara tillerkänd de amerikanska barndomstolarna.

att intagas å en sådan inrättning för att under ett par veckor stå under observation.

De barn, med hvilka domstolen tager befattning, äro dels sådana, som till följd af föräldrarnas lastbarhet eller oförmåga eller eljest äro i fara att råka på afvägar och gå under (neglected and dependent children) dels barn, hvilka redan gjort sig skyldiga till vanart och brott (delinquent ch.) dels skolkare d. v. s. sådana, som icke ordentligt fullgöra sin skolgång (truants).

Beträffande den ålder, i hvilken ett barn kan blifva föremål för behandling inför barndomstol, så är densamma något olika i olika stater, men torde åldersgränsen uppåt i allmänhet icke vara lägre än 16 år; i en del samhällen s. s. i Chicago för gossar 17 och för flickor 18 år. Under domstolens inseende kan barnet stå ända till 21 års ålder. Härvid bör dock nämnas att de olika lagarna innehålla särskilda bestämmingar i detta afseende och att gröfre brott s. s. dråp, begångna af barn kunna blifva föremål för behandling inför allmän domstol.

Hvad sjelfva förhandlingarna inför domstolen vidkommer, så ställa sig dessa något olika i de skilda staterna. I de ostliga, exempelvis i New-York, synes man ännu icke tagit steget fullt ut beträffande syftet i den amerikanska lagstiftningen, nemligen såsom ofvan anförts, att åt domstolen gifva karaktären af en faderlig myndighet, och man fäster en synnerlig vikt vid att domstolen hos barnet skall ingifva respekt. Förhandlingarna äro offentliga. Domaren tronar på en estrad i embetsdräkt, är alldeles afskild från de barn han skall behandla och i domsalen finnes en mängd polis-konstaplar, hvilka stundom till och med temmeligen omildt gifva barnen anvisningar huru de skola förhålla sig inför domstolen. Sjelfva målen synas gå raskt undan, författaren talar om en massafverkning af mål. I de mera vesterut belägna staterna gestalta sig förhandlingarna mindre strama och ett mera personligt förhållande emellan domaren och barnet synes göra sig gällande. Probation officers, åklagare, föräldrar, målsmän och vittnen höras och eden, som torde hafva en mycket vidsträckt användning vid det amerikanska

domstolsförfarandet, afläggas äfven här, men barnen föras vid förhöret nära intill domaren och denne meddelar sig vänligt med dem och gör härunder sina iakttagelser samt söker komma underfund med barnens karaktär och deras behof. Han fattar barnets hand eller stryker det smekande öfver håret allt under det han förtroligt samtalar med barnet. Förfarandet kan väl lätt slå öfver till sentimentalitet, men domare sådana som Judge Mack i Chicago, Judge Lindsey i Denver och Judge Stubbs i Indianapolis, hvilka särskildt af författaren framhållas som erfarna och framstående barndomare, gå sålunda till väga utan att hvarken falla i nyssnämnda ytterlighet eller förlora i respekt; och då här till ansluter sig ett öfvervakningssystem med öfvervakare, hvilka jemväl de förstå att, med iakttagande af ett värdigt uppträdande, komma i ett personligt och godt förhållande till de öfvervakade och deras familjer, så kan man väl förstå att författaren funnit sig särskildt tilltalad af systemet sålunda genomfördt. Men härför erfordras ej blott att finna de rätta personerna utan äfven att få allmänheten intresserad för saken. En stor del af de mera framstående funktionärerna på detta område inskränka sig icke heller till att allenast sköta sina tjensteåligganden, utan arbeta för idén jemväl uti pressen och genom utgifvande af skrifter samt framförallt genom hållande af föredrag, för hvilket ändamål de företaga resor äfven långt utom det egna samhället. Sålunda har idén fått spridd och vuxit till en mäktig rörelse; som utbreder sig allt mer och mer. Vid författarens besök voro barndomstolar införda uti tjuguåtta af unionens stater, d. v. s. uti något mera än hälften af dem. Då rörelsen är ung, i dess mera fullkomnade form är den knappt ett decennium gammal, torde det tillsvidare vara svårt att med statistiska siffror gifva en korrekt och åskådlig bild af verksamhetens resultat. En mängd statistik anföres visserligen af författaren, men utredor hufvudsakligen endast verksamhetens omfattning och art. Det må dock nämnas att af c:a 1,000 barn, som under hvartera af åren 1904 o. 1905 stälts inför barndomstolen i Denver för vanart, endast omkring 6 % skickats till anstalt, och af dem som under nämnda år

stälts under öfvervakning, endast 3 % måst öfverlemnas till anstalt. Det stora förtroende med hvilket rörelsen omfattas af allmänheten synes vara en borgen för att den fyller ett viktigt samhällsbehof och bär god frukt.

Ur den korta öfversigt öfver Juvenile Court rörelsens utbredning utöfver Nord Amerikas Förenta Stater, som författaren lemnar i slutet af sitt arbete, finna vi, bland annat, att exemplet manat till efterföljd äfven i Canada. I England hade vid tiden för arbetets utgifvande på många orter åtgärder vidtagits i syfte att mål angående barn blefve behandlade skildt från mål angående vuxna, antingen i den allmänna domstolen på särskild tid eller i en särskild domstol för barn. Någon lagstiftning härom lika litet som angående öfvervakning af barn fanns ännu icke, d. v. s. för ett år sedan, men inlemnandet af ett lagförslag i ämnet till parlamentet var att vänta. I Frankrike, särskildt i Paris, har rörelsen omfattats med stort intresse. I praktiken hade man om ock i mindre skala sökt åstadkomma något liknande det amerikanska systemet med specialdomstolar och öfvervakning och ett energiskt fälttåg förbereddes mot det rådande systemet för behandling af vilsekommen ungdom. Ungefär enahanda synes förhållandet varit i Rom. Äfven i Tyskland har saken väckt uppmärksamhet och tyska jurister hafva i Förenta Staterna gjort omfattande resor för att göra sig underrättade om ifrågavarande förhållanden. Vidare nämnes att systemet med särskilda barndomstolar vunnit tillämpning i Egypten samt de australiska kolonierna. Författaren ingår härpå uti en kritik af det på grund af lagen af den 13 Juni 1902 införda systemet för behandling af vanartad och förkommen ungdom i Sverige samt uttalar sig, i korthet sagdt, derhän att förfarandet är alltför formelt och utan den folklighet och den personliga vaxelverkan mellan harnavårdsnämnderna d. v. s. barndomstolarna och allmänheten, framförallt barnen, som författaren funnit i Nord Amerika och anser vara af synnerlig vikt. Dertill är den sida af saken, som motsvaras af det amerikanska öfvervakningssystemet, alldeles försummad och författaren uttalar sig sålunda: „Att på de redan befintliga lagbestämmelserna såsom grund bygga

upp ett för svenska förhållanden lämpadt öfvervakningssystem torde vara en af de allra viktigaste samhällsuppgifter, som under närmaste framtiden kräfva sin lösning"; och anser författaren att genom en lämplig anordning af kretsombudsinstitutionen ett effektivt öfvervakningssystem skulle kunna anordnas.

Jag har begagnat mig af tillfället att något utförligare än som vanligen är fallet vid en bokanmälan redogöra för ifrågavarande arbete, då ju frågan om åtgärder för den försummade och vanartade ungdomens uppfostran, äfven hos oss är aktuell och, såsom framhållits, ett komitébetänkande i saken föreligger. Undertecknad, som haft äran deltaga uti sagda komitébetänkandes utarbetande, har vid genomläsandet af Herr Salomons sakrika arbete kommit till den öfvertygelse att, ehuru väl de förslag komitén afgifvit i det väsentliga äro väl afpassade för våra förhållanden, det dock vore af synnerlig vikt att barndomstolsorganisationen med det dertill hörande öfvervakningssystemet i Nord Amerikas Förenta Stater blefve föremål för grundligt studium af någon dertill egnad inhemsk man, förrän den emotsedde lagstiftningen om skyddsuppfostran *) kommer till stånd och en omfattande organisation på grund af densamma genomföres Ty nödvändigt är att arbetet på detta område från början ledes in på rätt spår samt vinner sympati och förtroende och en på platsen vunnen kännedom om de nya metoderna och erfarenheterna i Förenta Staterna vore helt visst härvid af ovärderlig nytta.

Axel af Forselles.

*) Komitén har med detta namn betecknat verksamheten å ifrågavarande område.

✕
1

TIDSKRIFT,
UTGIFVEN AF
JURIDISKA FÖRENINGEN
I FINLAND
1908.

FYRATIONDEFJÄRDE ÅRGÅNGEN.

BILAGA.

Kort redogörelse för Kajsersliga Senatens Justitie-Departements utslag och domar för 1907.

HELSINGFORS
J. SIMELI ARFV. BOKTRYCKERIAKTIEBOLAG
1908.

3. Hilda Zilken valitus irtolaisuutta koskevassa jutussa. *Viipurin läänin Kuv.* p. 14/11 06: Nojaten $\frac{2}{4}$ 83 irtolaisista ja niiden kanssa menettelemisestä annetun asetuksen 5 §:ään, tuomittiin vltja pidettäväksi 6 kuukautta yleisessä työssä. O. O.: Ei muutosta.

4. S. Antonoffin ja A. Tschifkulin armonanomukset hyljättiin.

Den 16:de. 5. E. Koiviston valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Tampereen Maistraatille* antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin 12:ssä äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, jätti p:ssä 17/12 06, siihen nähdessä vltjan mainitun kirjoituksen oli Maistraatille antanut hänen vaimonsa Henrika Koivisto esittämättä valtakirjaa, puheenalaisen vaatimuksen tutkintoon ottamatta. O. O.: Ei muutosta.

6. T. Hiekkarannan valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Maaningan kunnan* toisen äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut, että koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Kuopion läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä 5/12 06, kun vltja ei ollut näyttänyt tulleeensa vuonna 1906 hengille kirjoitetuksi Maaningan kunnassa, vltjan vaatimuksen. O. O.: Ei muutosta.

7. J. Ahon eli Anderssonin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Tampereen Maistraatille* annetussa, vltjan nimeen laaditussa kirjoituksessa oli vaadittu että, koska vltja oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin viidennessä äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, jätti

p:ssä ¹⁶/₀₇, kun ei vltja itse eikä hänen laillinen asiamiehensä ollut säädetyssä järjestyksessä sisäänantanut pubeenalaista kirjoitusta, tutkintoon ottamatta siinä tehtyä vaatimusta. O. O.: Ei muutosta.

Den 17:de. 8. P. Lipposen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Pielaveden kunnan* toisen eli Löytynjärven äänestysalueen vaalilautakunnalle toimitetussa kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Kuopion läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ⁶/₁₂ 06 vltjan vaatimuksen. O. O.: Koskei vltja ollut itse eikä laillisesti valtuuttamansa asiamiehen kautta vaalilautakunnalle jättänyt edellämäinnittua kirjoitusta, eikä Kuv:n olisi pitänyt ottaa tutkittavaksensa mitä vltja tuossa kirjoituksessa oli lausunut, jätti K. Senaatti, kumoten ja poistaen Kuv:n p:n, vltjan vaatimuksen varteen ottamatta. — (2 jäsentä: Koska vltja, joka K. Senaatissa oli näyttänyt suorittaneensa kruununverot vuodelta 1905, siis ei ollut laiminlyönyt suorittaa kruununveroja kahtena lähinnä edellisenä vuonna, julistivat senaattorit, kumoten Kuv:n p:n, nojaten 5 §:n 4 kohtaan Valtiojärjestyksessä, vltjan oikeutetuksi edustajaa valtiopäiville valitsemaan ja määräsivät että edellämäinnittu vaaliluettelo tämän päätöksen mukaan oli oikaistava. — 1 jäsen katsoi, koska Kuv. jo oli tutkittavakseen ottanut mitä vltja oli ylläkerrotussa kirjoituksessa lausunut, ei olevansa estetty valitusta tutkimasta.)

9. E. Mielikäisen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Parikkalan kunnan* Kangaskylän äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹¹/₁₂ 06 vltjan vaatimuksen. O. O.: Koska muutosta Kuv:n p:seen, Kuv:n antaman osoituksen mukaan, olisi ollut haettava alamaisella valituksella, mutta vltja oli asettanut valituksensa Kuv:lle, sentähden K. Senaatti ei ottanut tutkiak-

3. Hilda Zilken valitus irtolaisuutta koskevassa jutussa. *Viipurin läänin Kuv.* p. 14/11 06: Nojaten $\frac{2}{4}$ 83 irtolaisista ja niiden kanssa menettelemisestä annetun asetuksen 5 §:ään, tuomittiin vltja pidettäväksi 6 kuukautta yleisessä työssä. *O. O.*: Ei muutosta.

4. S. Antonoffin ja A. Tschifkulin armonanomukset hyljättiin.

Den 16.de. 5. E. Koiviston valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Tampereen Maistraatille* antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin 12:ssä äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, jätti p:ssä 17/12 06, siihen nähden että vltjan mainitun kirjoituksen oli Maistraatille antanut hänen vaimonsa Henrika Koivisto esittämättä valtakirjaa, puheenalaisen vaatimuksen tutkintoon ottamatta. *O. O.*: Ei muutosta.

6. T. Hiekkarannan valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Maaningan kunnan* toisen äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut, että koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Kuopion läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä 5/12 06, kun vltja ei ollut näyttänyt tulleeensa vuonna 1906 hengille kirjoitetuksi Maaningan kunnassa, vltjan vaatimuksen. *O. O.*: Ei muutosta.

7. J. Ahon eli Anderssonin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Tampereen Maistraatille* annetussa, vltjan nimeen laaditussa kirjoituksessa oli vaadittu että, koska vltja oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin viidennessä äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, jätti

p:ssä ¹⁶/₁ 07, kun ei vltja itse eikä hänen laillinen asiamiehensä ollut säädettyssä järjestyksessä sisäänantanut puheenalaista kirjoitusta, tutkintoon ottamatta siinä tehtyä vaatimusta. O. O.: Ei muutosta.

Den 17:de. 8. P. Lipposen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Pielaveden kunnan* toisen eli Löytynjärven äänestysalueen vaalilautakunnalle toimitetussa kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Kuopion läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ⁶/₁₂ 06 vltjan vaatimuksen. O. O.: Koskei vltja ollut itse eikä laillisesti valtuuttamansa asiamiehen kautta vaalilautakunnalle jättänyt edellämäinnittua kirjoitusta, eikä Kuv:n olisi pitänyt ottaa tutkittavaksensa mitä vltja tuossa kirjoituksessa oli lausunut, jätti K. Senaatti, kumoten ja poistaen Kuv:n p:n, vltjan vaatimuksen varteen ottamatta. — (2 jäsentä: Koska vltja, joka K. Senaatissa oli näyttänyt suorittaneensa kruununverot vuodelta 1905, siis ei ollut laiminlyönyt suorittaa kruununveroja kahtena lähinnä edellisenä vuonna, julistivat senaattorit, kumoten Kuv:n p:n, nojaten 5 §:n 4 kohtaan Valtiojärjestyksessä, vltjan oikeutetuksi edustajaa valtiopäiville valitsemaan ja määräsivät että edellämäinnittu vaaliluettelo tämän päätöksen mukaan oli oikaistava. — 1 jäsen katsoi, koska Kuv. jo oli tutkittavakseen ottanut mitä vltja oli ylläkerrotussa kirjoituksessa lausunut, ei olevansa estetty valitusta tutkimasta.)

9. E. Mielikäisen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Parikkalan kunnan* Kangaskylän äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹¹/₁₂ 06 vltjan vaatimuksen. O. O.: Koska muutosta Kuv:n p:seen, Kuv:n antaman osoituksen mukaan, olisi ollut haettava alamaisella valituksella, mutta vltja oli asettanut valituksensa Kuv:lle, sentähden K. Senaatti ei ottanut tutkiak-

sensa, mitä vltja oli valituskirjassaan lausunut saadakseen muutosta Kuv:n p:seen.

10. Elin Salon eli Sahlmanin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Tampereen kaupungin Maistraatille* annetussa vltjan nimeen laaditussa kirjoituksessa oli vaadittu että, koska vltja oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin 12:ssä äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, jätti p:ssä $17/_{12}$ 06, kun ei mainittua kirjoitusta oltu laillisesti valtuutetun asiamiehen kautta tahi muuten laillisessa järjestyksessä sisään annettu, puheenalaisen vaatimuksen tutkiakseen ottamatta. O. O.: Ei muutosta.

11. A. Skölin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Tampereen Maistraatille* annetussa vltjan nimeen laaditussa kirjoituksessa oli vaadittu että, koska vltja oli oikeudettomasti jätetty pois siitä asianomaisesta vaaliluettelosta, joka oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle Maistraatti oli lähettänyt asiakirjat, jätti p:ssä $17/_{12}$ 06, kun ei mainittu kirjoitus ollut laillisessa järjestyksessä vltjan itsensä tahi hänen laillisesti valtuuttamansa asiamiehen Maistraatille sisäänantama, puheenalaisen vaatimuksen tutkiakseen ottamatta. O. O.: Ei muutosta.

12. O. Turusen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa *Kivennavan kunnan Raivolan äänestysalueen* vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut, että koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty tänä vuonna toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle valiokunta oli lähettänyt asiakirjat, hylkäsi p:ssä $11/_{12}$ 06, kun selvitystä puuttui niinhysin siitä, että vltja olisi suorittanut kruununveronsa vuosilta 1904 ja 1905, tahi että samat verot varomattomuuden tähden olivat jääneet maksamatta, kuin myös siitä että hän vuonna 1906 olisi ollut hengille pantava Raivolan kylässä, vltjan vaatimuksen.

O. O.: Koskei vltja ollut näyttänyt olleensa vuonna 1906 hengille pantuna Raivolan kylässä, vahvisti K. Senaatti sen lopputuloksen, johon Kuv. p:ssä oli asiasta johtunut.

13. H. Kiurun valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Kivennavan kunnan Joutselän äänestysalueen* vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli Y. Kiuru vaatinut että, koska hänen veljensä H. Kiuru oli oikeudettomasti jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Vipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta oli lähettänyt asiakirjat, jätti p:ssä 13/12 06, kun ei Y. Kiuru ollut näyttänyt olevansa valtuutettu valvomaan H. Kiurun oikeutta asiassa, puheenaolevan vaatimuksen tutkiakseen ottamatta. *O. O.*: Ei muutosta.

14. A. Haapasen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa jutussa. *Tampereen kaupungin Maistraatille* antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin p:ssä äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä 17/12 06, kun vltja vielä voimassa olevalla päätöksellä 15/7 91 oli tuomittu kolmas-kertaisesta juopumuksesta vetämään sakkoa ja julistettu kelvottomaksi ottamaan osaa vaaleihin tai itse tulla valituksi toimituksiin, jotka edellyttivät kansalaisluottamusta, eikä vltja ollut näyttänyt milloin hän oli suorittanut sanotun sakon, vltjan vaatimuksen. *O. O.*: Koskei vltja sen rikkomuksen johdosta, josta hänet oli edelläkerrotulla tavalla tuomittu, Valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n mukaan ollut vaalioikeutta vailla, julisti K. Senaatti, kumoten Kuv:n p:n, ettei puheena oleva rangaistus estänyt vltjaa valitsemasta edustajia Valtiopäiville, joten sanottu vaaliluettelo siis oli tältä kohden oikaistava.

15. K. Hällin ja hänen vaimonsa Sofia Hällin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Tampereen Maistraatille* postissa saapuneessa kirjoituksessa olivat vltjat vaatineet että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaali-

luettelosta, joka sanotun kaupungin 12:ssä äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, jätti p:ssä ¹⁷/₁₂ 06, siihen nähden ettei mainittu kirjoitus ollut vltjain itsensä eikä heidän laillisen asiamiehensä kautta Maistraatille annettu, heidän vaatimuksensa tutkintoon ottamatta. O. O.: Ei muntosta.

16. F. Lindroosin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Tampereen Maistraatille* antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin 6:ssä äänestysluettelossa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹⁷/₁₂ 06, kun vltja oli ⁶/₇ 91 juopumuksesta tuomittu sakkorangaistukseen ja julistettu kelvottomaksi ottamaan osaa vaaleihin tai itse tulla valituksi toimituksiin, jotka edellyttivät kansalaisluottamusta, sentähden ja koska näyttämystä puuttui siitä, milloin vltja oli suorittanut hänelle sanotusta rikkomuksesta tuomitun sakon, vltjan puheenalaisen vaatimuksen. O. O.: Koskei vltja sen rikkomuksen johdosta, josta hänet oli edelläkerrotulla tavalla tuomittu, Valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n mukaan ollut vaalioikeutta vailla, julisti K. Senaatti, kumoten Kuv:n p:n, ettei puheenaoleva rangaistus estänyt vltjaa valitsemasta edustajia Valtiopäiville, joten sanottu vaaliluettelo siis oli tältä kohden oikaistava.

17. O. Elon eli Grönholmin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Tampereen Maistraatille* antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin 6:ssä äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹⁷/₁₂ 06, kun vltja oli ²⁰/₈ 94 juopumuksesta tuomittu sakkorangaistukseen ja julistettu kelvottomaksi ottamaan osaa vaaleihin tai itse tulla valituksi toimituksiin, jotka edellyttävät kansalaisluottamusta, vltjan puheenalaisen vaatimuksen. O. O.: Koskei vltja sen rikkomuksen johdosta, josta hänet oli tuomittu,

Valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n mukaan ollut vaalioikeutta vailla, julisti K. Senaatti, kumoten Kuv:n p:n, ettei puheena-oleva rangaistus estänyt vltjaa valitsemasta edustajia Valtiopäiville, joten sanottu vaaliluettelo siis oli tältä kohden oikaistava.

18. O. Muukkosen, omasta ja hänen vaimonsa Kaarin Muukkosen puolesta, valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Suojärven kunnan* Leppäniemen äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska vltja ja hänen vaimonsa oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta oli lähettänyt asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹²/₁₂ 06, kun selvitystä puuttui niin hyvin siitä, että vltja olisi suorittanut kruununveroansa vuosista 1904 ja 1905 tabi että samat verot varomattomuuden tähden olisivat jäänet maksamatta, kuin myös siitä, että vltja vuonna 1906 olisi säädetyssä järjestyksessä Suojärven kunnassa antanut ilmoituksen henkikirjoitukseen, vltjan vaatimuksen. O. O.: Sen ohessa ettei K. Senaatti, koskei vltja ollut näyttänyt Kaarin Muukkosen valtuuttaneen häntä ajamaan Kaarin Muukkosen puhevaltaa asiassa, ottanut tutkiaksensa mitä valituksessa oli Kaarin Muukkosen puolesta lausuttu, katsoi K. Senaatti, ettei vltja, joka oli jättänyt selvittämättä tulleen sa vuonna 1906 Suojärven kunnassa hengille kirjoitetuksi, ollut puolestaan esiintuonut syytä muuttaa sitä loppupäätöstä, johon Kuv. p:ssä oli asiasta johtunut.

19. J. E. Sirenin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Lahden kaupungin Järjestysoikeudelle* antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa kaupungissa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle Järjestysoikeus oli lähettänyt asiakirjat, hylkäsi p:ssä ²¹/₁₂ 06, koska vltja oli ²⁰/₁₁ 94, Rik. K:n 40: 1 nojalla, tuomittu rangaistukseen varkaudesta, eikä ²⁰/₁₁ 96 annetun, eräitä määräyksiä papiston annettavista todistuksista sisältävän asetuksen 5 §:ssä säädetty 15 vuoden aika vielä ollut kulunut siitä kun vltja oli kärsinyt sanotun rangaistuksen, sentähden ja kun vltja siis

oli katsottava vielä olevan hyvää mainetta vailla, nojaten Valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n 2 momentin 8 kohtaan, vltjan vaatimuksen. O. O.: Ei muutosta.

20. A. Sassin ja hänen vaimonsa Anna Sassin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. Viipurin p:n Alasommeen äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa olivat vltjat vaatineet että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo luettelo oikaistaisiin siinä kohden. Viipurin läänin Kuv., jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä 11/12 06, vltjen vaatimuksen. O. O.: Koska vltjen valitus oli päällystössä saapunut Kuv:lle, ei K. Senaatti ottanut tutkittavakseen mitä vltjat olivat lausuneet saadakseen muutosta Kuv:n p:seen.

Den 18:de. 21. Besvär af J. Kopperi i ett mål ang. falsk angivelse. Vid Rn i Helsingfors yrkade klgdn W. Levantins fällande till straff för det denne uti en till Järnvägsstyrelsen inlämnad skrift ohemult tillvitat klgdn att hafva vid utföningen af sin tjänst såsom stationsinspektör å Inkilä järnvägsstation ej mindre ådalagt våld och mannamån än jämväl i särskilda andra afseenden förfarit straffbart i tjansten. Rn utlät sig medels u. den 29/6 04, och som Levantin icke gittat styrka sina mot klgdn uti ifrågasvarande skrift gjorda angivelser, dömde Rn, i stöd af 26:3 S. L. Levantin att för osann angivelse böta 100 mk, hvarjämte Levantin skyldigkändes att med 400 mk godtgöra klgdn dennes kostnader i rättegången. Åbo Hfr., dit Levantin besv. sig, fann g:m u. den 18/11 05 Levantin hafva till stöd för sina påståenden företett sannolika skäl, hvarför Hfr., med upphäfvande af Rns u., jämlikt 26:4 S. L., frikallade Levantin ej mindre från straff i saken, än äfven från skyldigheten att utgifva den klgdn tilldömda rättegångskostnadsersättningen. J. D. fann det icke vara styrkt, att klgdn i utföningen af sin tjänst gjort sig skyldig till sådant straffbart förfarande, som honom tillvitats uti förenämnda skrift, hvarför och då Levantin sålunda stannade till last att hafva uppsåtligen, dock icke emot bättre vetande, påbördat klgdn gärning, som varit egnad att ådraga honom missaktning, K. Senaten, med upphäfvande af Hfrs u., likmätigt 27:2 S. L., lät bero vid det slut, hvori Rn i saken stannat, dock sålunda att de Levantin ådömda böterna,

jämlikt det i anledning af Tronföljaren Alexejs födelse utfärdade nåd. Manifest och Pardonsplakat, minskades med en tredjedel; i följd hvaraf Levantin ålåg att i böter gälda 66 mk. — (1 ledamot lät bero.)

22. Tehilla Marttisen valitus murhaa koskevassa jutussa. Kruununnimismies B. Bromsin *Ristiinan p:n K. O:ssa* tekemästä syytteestä sekä sittenkun K. O., toimitettuaan tutkimuksen jutussa, oli julistanut siihen päätöksen ja alistanut sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, katsoi H. O. vltjan tehneen syypääksi murhaamiseen ja tuomitsi, R. L:n 21:1 nojalla, vltjan pidettäväksi elinkautensa kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksen ainaaksi, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan Kruunulle erinäisiä korvauksia. O. O. katsoi toteennäytetyksi, että vltja oli $\frac{1}{4}$ 06 saattanut myrkyä poikaansa A. Marttiseen, joka sitemmin oli saman kuun 10 p:nä kuollut, vaan selvitystä puuttuvan siitä, että tuo myrkyannos oli aiheuttanut A. Marttisen kuoleman, ja tuomitsi sentähden, muuttaen H. O:n p:tä, R. L:n 21 luvun 1 §:n 2 kohdan, 4 luvun 1 §:n ja 3 luvun 2 §:n nojalla, vltjan murhayrityksestä pidettäväksi 4 vuotta kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksensa 6 vuodeksi yli vapausrangaistusajan. Muuten ei muutosta.

23. A. Mäkeläisen valitus varkautta koskevassa jutussa. Kaupunginviskaali K. Basilierin, virkansa puolesta, ja Ulrika Jääskeläisen ilmiannon johdosta tekemästä syytteestä tuomitsi *Kuopion R. O.* p:ssä $\frac{30}{8}$ 06 R. L:n 28 luvun 5 §:n 1 kohdan ja 8 §:n nojalla vltjan toiskertaisesta törkeästä varkaudesta pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukautta kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksensa 6 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia, johon p:seen vltja ilmoitettuaan ensin sitä vastaan tyytymättömyyttä, sitemmin oli lausunut tyytyvänsä. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{30}{10}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Koska vltja oli $\frac{21}{8}$ 06 asianmukaisessa järjestyksessä ilmoittanut tyytyvänsä R. O:n mainittuun päätökseen ja pyytänyt sen täytäntöönpanemista sekä Kuopion läänin vankilasta lähetetty Helsingin kuritushuoneeseen kärsimään hänelle tuossa päätöksessä tuomittua rangaistusta, sentähden ja kun H. O:n, sanotun p:n vltjan vastaan saatua lainvoiman, ei olisi pitänyt ottaa tutkiakseen vltjan siellä jutussa tekemää valitusta, poisti K. Senaatti H. O:n p:n; ja asian näin päättyessä ei lausun-

toa annettu vltjan nyt kysymyksessä olevan valituksen johdosta.

Den 19:de. 24. F. Högman Hilda Mäkistä vastaan lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Näkkilän y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä $15\frac{1}{2}$ 06, nojaten O. K:n 17: 29 ja 30, F. Högmanin omalla valallaan puhdistautumaan kanteesta. *Turun H. O.*, johon Högman valitti, vahvisti p:ssä $18\frac{1}{8}$ 06, K. O:n p:n. O. O.: Ei muutosta.

25. Daniel ja David Pylkkösen valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. A. Pietarisen tekemästä syyttestä tuomitsi *Kymn y. m. p:ien K. O.* p:ssä $1\frac{1}{2}$ 06, nojaten R. L:n 21: 12, vltjan pidettäväksi kummankin 2 kuukautta vankeudessa. *Viipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, tuomitsi p:ssä $10\frac{1}{7}$ 06 vltjat, ylläsanotun lainpaikan nojalla, vetämään sakkoa kummankin 150 m:kaa. O. O.: Ei muutosta.

26. J. Aron eli Wirkkulan valitus luvaton kalaa pyyntiä koskevassa jutussa. Asianomaisen virallisen syyttäjän tekemän syytteen johdosta katsoi *Iin y. m. p:ien K. O.* $7\frac{1}{2}$ 06 julistamassa p:ssä selvitetyn, että vltja oli lokakuun 1 ja 10 päivien välillä 1905 linjoessa harjoittanut siian pyyntiä sekä tuomitsi siis, $23\frac{1}{7}$ 02 annetun Kalastussäännön 11, 14 ja 29 §:n nojalla, vltjan vetämään sakkoa 40 m:kaa. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $8\frac{1}{2}$ 06: Ei muutosta. O. O. katsoi vltjan viaksi jääneen, että hän oli ylempänä mainittuna aikana linjoessa pitänyt pyydyksiä siian kalastusta varten, vaikka tämä kalalaji silloin oli rauhoitettu, minkä tähden K. Senaatti jätti asian sen loppupäätöksen varaan, johon Oikeudet olivat jutussa johtuneet.

Den 21:sta. 27. Besvär af J. G. Lindberg eller Dahlbom i ett mål ang. förfalskning. På åtalan af stadsfiskalen K. E. Kulvik, efter angivelse af föreståndaren för Åbo Aktiebanks filialkontor i Mariehamn F. Ålander, förklarade *Jomala sns Hr. g:m* u. den $23\frac{1}{7}$ 06 utredt vara att klgdn å en från Tykö Bruks aktiebolags kontor i Bjerno socken förkommen kassakreditivcheck ifyllt summan 4,000 till order af sig själf samt med användande af den sålunda falskeligen tillkomna checken sökt utfå 4,000 mk från omordade filialkontor; i anseende hvartill Hr., med stöd af 36:5 S. L., dömde klgdn att för förfalskning hållas 1 år och 6 månader i tukthus samt att under 5 år utförver tiden för frihetsstraffet vara förlustig medborgerligt förtroende. *Åbo*

H/r., dit klgdn besv. sig, u. den 13/10 06: Ej ändring. *J. D.*:
Ej ändring.

28. J. ja O. Kankaanpään, K. Heikkilän ja Fanny Kankaanpään armonanomus hyljättiin.

29. E. Jalon, M. Salosen, J. Kanniston, J. Tiensuun, J. Kankaanpään, K. Heikkilän ja M. Marttilan valitukset kahdessa jutussa, joista toinen koski syytettä väärästä valasta ja yllytyksestä sellaiseen rikokseen ja toinen syytöstä väärästä ilmiannosta y. m. *Punkalaitumen y. m. p:ten K. O.* julisti 18/10 06 p:nsä jutussa ja alisti, mikäli se koski Kruununnimismies K. R. Rosenlindin ja E. Ollulan asiassa E. Jaloa, M. Salosta, J. Tiensuuta ja J. Kannistoa vastaan nostamaa syytöstä väärästä valasta ja yllytyksestä väärän valan tekoon, asian *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, sekä hylkäsi muuten, eli mitä tuli vltjien Rosenlindia ja Ollulaa vastaan väärästä ilmiannosta y. m. tekemiin rangaistusvaatimuksiin ja korvausvaatimuksiin, ne aiheettomina muuten, paitsi että Kankaanpää, Heikkilä ja Marttila osoitettiin, jos katsoivat syytä olevan, laillisessa järjestyksessä Ollulaa vastaan ajamaan syytöstänsä yllytyksestä väärän valan tekoon, sittenkun heitä vastaan ajettu samanlainen syyte oli lainvoiman saannella päätöksellä ratkaistu. *H. O.*, johon vltjat valittivat, samalla tehden muistutuksia sen alistettua osaakin vastaan, katsoi 26/10 06 antamassaan jutun alistettua osaa koskevassa p:ssä toteensaatuksi, että E. Jalo, M. Salonen, J. Kannisto ja J. Tiensuu olivat suunnitelman mukaan K. O:ssa tahallaan, vastoin parempaa tietoansa, valansa nojassa antaneet perättömät lausumat, M. Salonen kaksi eri kertaa kuulustettuna, jota paitsi jutussa esiintuodusta näytöksestä oli selville käynyt, että J. Kankaanpää, K. Heikkilä ja M. Marttila yhteisen sopimuksen mukaan olivat tahallansa vietelleet Jalon, Salosen, Kanniston ja Tiensuun sanottuihin rikoksiin, siten hankkiaksensa itselleen laitonta aineellista hyötyä; minkä vuoksi *H. O.*, joka piti M. Salosen rikosta jatkettuna, *R. L:n* 17:1 ensimmäisen ja kolmannen kohdan, 7:2 sekä 5:2 nojalla, tuomitsi Jalon, Salosen, Kanniston ja Tiensuun väärästä valasta pidettäväksi kuritushuoneessa, Jalon, Kanniston ja Tiensuun kunkin 5 vuotta sekä Salosen 5 vuotta 3 kuukautta, kuin myöskin Kankaanpään, K. Heikkilän ja M. Marttilan yllytyksestä väärään valaan jokaisen 5 vuoden 6 kuukauden kuritushuonerangaistukseen, joista kaikista rangaistuksista kuitenkin Perintöruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan

nojalla oli vähennettävä kolmasosa, ja sen ohessa että vltjat julistettiin kansalaisluottamuksensa menettäneiksi jokainen 6 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, velvoitettiin he maksamaan erinäisiä korvauksia, jonka jälkeen H. O. jutun muista osista vahvisti p:ssä $17\frac{1}{2}$ 06 K. O:n p:n, mikäli se koski vlttien Rosenlindia ja Ollulaa vastaan tekemiä rangaistus- ja korvausvaatimuksia, minkä ohessa vltjat velvoitettiin yhteisesti Ollulalle 40 m:llalla korvaamaan hänen jutun vuoksi H. O:ssa kärsimät kulut. O. O.: Ei muuta muutosta, kuin että vstjat siitä, mitä heidän syykseen oli luettu, H. O:n mainitsemain lainkohtain mukaan tuomittiin Jalo, Kannisto ja Tiensuu kukin 4 vuoden ja 6 kuukauden, Salonen 4 vuoden ja 9 kuukauden sekä Kankaanpää, Heikkilä ja Marttila jokainen 5 vuoden kuritushuonerangaistukseen eli, kun näistä rangaistuksista edellämainitun Julistus- ja Armahduskirjan nojalla oli vähennettävä kolmasosa, siis pidettäväksi kuritushuoneessa, Jalo, Kannisto ja Tiensuu kukin 3 vuotta, Salonen 3 vuotta ja 2 kuukautta sekä Kankaanpää, Heikkilä ja Marttila jokainen 3 vuotta ja 4 kuukautta sekä olemaan kansalaisluottamusta vailla kukin 6 vuotta yli rangaistus-aikansa. — (2 jäsentä oli muuten samaa mieltä kuin enemmistö paitsi että senaattorit tuomitsivat vltjat asiassa heidän syykseen luetusta rikollisuudesta kärsimään Jalon, Kanniston ja Tiensuun kunkin 3 v., Salosen 3 v. ja 6 k. sekä Kankaanpään, Heikkilän ja Marttilan jokaisen 4 v. kuritushuonerangaistusta, tahi, kun nämät rangaistukset, asiassa mainitun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla, olivat vähennettävät kolmaunnella osalla.)

Den 22:dra. 30. J. Niemisen valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. *Hauhon y. m. p:ien K. O. p. 10/12 04*: Koska vltja oli häiritsevästi tunkeutunut K. Tommolán taloon ja sen kautta itse oli aiheuttanut niin hyvin K. Tommolán ja V. Katajaisen väliintulon kuin myös vltjaa silloin kohdanneen lievemmän pahoinpitelyn, hylkäsi K. O. vltjan syytteen. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $9\frac{1}{12}$ 05: Ei muutosta. O. O. katsoi ettei vltja, joka ei ollut näyttänyt, että kysymyksessä olevassa tilaisuudessa olisi häntä vastaan käytetty enempää väkivaltaa kuin mikä oli ollut välttämätön hänen häiritsemän käytöksensä tarjumiseksi, ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:tä, joka siis jäi pysyväiseksi.

31. Arvid ja Aksel Siepin eli Kotakorvan valitus jutussa, jossa asianomainen virallinen syyttäjä ja Muonion

hoitoalueen metsänhoitaja K. Forsström olivat syyttäneet vltjia metsänhaaskauksesta. Muonioniskan y. m. p:ien K. O. p. $\frac{5}{9}$ 05: Vltjat tuomittiin puhdistusvalalle. Vaasan H. O., johon vltjat valittivat, p. $\frac{8}{2}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

32. L., H. ja J. Bäckin valitus jutussa, jossa asianomainen virallinen syyttäjä ja J. Ylimattila olivat syyttäneet vltjia metsänhaaskauksesta. Muonioniskan y. m. p:ien K. O. p. $\frac{5}{9}$ 05: Vltjat tuomittiin puhdistusvalalle. Vaasan H. O., johon vltjat valittivat, p. $\frac{13}{3}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

33. P. Auteron valitus kiinnitysasiassa. Orihveden p:n K. O. p. $\frac{20}{4}$ 06: Koska selvitetty oli, että vltja ostaessaan E. Mannerilta Koljun perintötalon oli kauppakirjassa ottanut vastatakseen Amanda Heikintyttäreille tulevasta eläkkeestä, sentähden ja kun vltjan asiassa tekemä väitös siitä, että vltja oli saamassa E. Mannerin sillä välin konkurssiin luovutetusta pesästä, sekä että ainakin tämä saatava oli eläkkeestä lyhennettävä, ei voinut vaikuttaa puheenalaisen kiinnitysasian ratkaisuun ja vltjan muutkin esiintuomat väitteet olivat perusteettomat, kiinnitti K. O., koska A. Nenosen ja hänen vaimonsa Amanda Heikintyttären vaatimus siis oli pidettävä riidattomana ja se myöskin oli suuruudeltaan määrätty, nojautuen $\frac{9}{11}$ 68 kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annetun asetuksen säännöksiin, edellämäinitun Koljun talon Amanda Heikintyttäreille vakuudeksi välikirjassa $\frac{21}{3}$ 98 hänelle maksettavaksi määrätyn 450 markan vuotuisen eläkkeen suorittamisesta, ja oli tämä näin vahvistettu kiinnitys pysyvä voimassa 10 vuotta eteenpäin, etuoikeudella hakupäivästä 15 päivästä huhtikuuta 1905. Turun H. O., johon vltja valitti, p. $\frac{18}{8}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

Den 23:dje. 34. J. Kirpun valitus kavaltamista koskevassa jutussa. Asianomaisen virallisen syyttäjän sekä G. Kankiaisen ja F. Vuorisen syytteen johdosta, lausui *Koiviston y. m. p:ien K. O. p:ssä* $\frac{6}{2}$ 06 tulleen toteennäytetyksi, että vltja alkukesällä vuonna 1904, ollessaan silloin Kankiaisen ja Vuorisen omistaman „Alku“ nimisen kaljaasin laivurina, oli eräästä sanotulla kaljaasilla Pietarin kaupungista tuodusta ruisjauholastista kaljaasin saapuessa Vatvuorin kylän kohdalle kavaltanut 11 säkkiä ruisjauhoja; mihin nähden K. O. tuomitsi, Merilain 50 §:n nojalla, sellaisen

kuin mainittu lainkohta kuuluu asetuksessa ¹¹/₁₁ 89, vltjan pidettäväksi 1 vuoden kuritushuoneessa, josta rangaistuksesta kuitenkin, Perintöruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla oli vähennettävä kolmasosa. Sen ohessa velvoitettiin vltja Kankiaiselle ja Vuoriselle maksamaan 117 m:kan 70 p:nin korvauksen kuin myös heidän oikeudenkäyntikulunkionsa asiassa 50 m:kalla sekä sitä paitsi suorittamaan erään viralisen syyttäjän esityksestä kuulustetun todistajan palkkion. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä ²⁰/₅ 06 K. O:n p:n muun puolesta, paitsi että vltjalle tuomittu rangaistus alennettiin 9 kuukaudeksi kuritushuonetta, joten ja kun tästä rangaistuksesta edellämainitun Julistus- ja Armahduskirjan nojalla oli vähennettävä kolmasosa, vltja oli pidettävä 6 kuukautta kuritushuoneessa. *O. O.*: Ei muutosta.

35. A. Lehti Hilda Wallinia vastaan lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Porin R. O.* p. ¹⁴/₆ 05: Lehti velvoitettiin maksamaan Hilda Wallinille lapsenelatusapua. *Turun H. O.*, johon Lehti valitti, p. ¹²/₂ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

36. I. Ravanderin valitus luvatonla lauttaamista koskevassa jutussa. Kruununnimismies E. J. Dahlströmin syyteen johdosta katsoi *Oulun y. m. p:ien K. O.* p:ssä ⁸/₉ 05 selvitetyn, että vltja kevätkesällä 1905 oli uitattanut puita irtonaisina Oulun joessa alapuolella Sotkajärven suvantoa senkin jälkeen kun senlaatuista uittamista mainitussa osassa Oulunjokea voimassa olevan lauttaussäännön mukaan oli kielletty eli kesäkuun 11 päivän ja syyskuun 1 päivän välisenä aikana, mihin nähden K. O., nojaten säännöksiin metsäntuotteiden lauttaamisesta Oulunjoessa ²²/₅ 85 vahvistetun Järjestyssäännön 1 §:ssä ja ²²/₇ 02 annetun Vesioikeuslain 7 luvun 3 §:n 2 kohdassa tuomitsi vltjan vetämään sakkoa 500 m:kaa. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. ²⁰/₁₂ 05: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

37. Besvär af K. A. Weckman i ett mål ang. olaga ölutskänkning. Efter angivelse af poliskonstapeln J. Lintala och åtal af stadsfiskalen K. E. Björkstén förklarade *Rn i Borgå* medels u. den ¹⁰/₁₀ 04 klgdn lagligen öfvertygad att hafva å gästgifveriet i sagda stad utskänkt åt särskilda personer, hvilka icke varit resande, samt dömdo förty, i stöd af 18 § i K. F. ²/₄ 83, angående försäljning och utskänkning af maltdrycker, klgdn att för slik olaga ölut-

skänkning böta 50 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, fann g:m u. den $17\frac{1}{2}$ 06 klgdn, hvilken stannade till last att hafva under angifven tid utskänkt öl åt andra än resande, icke hafva anført skäl till ändring i det slut, hvari Rn i saken stannat och vid hvilket förty, jämlikt ofvanåberopade lagrum, sådant detsamma lyder i K. F. $24\frac{1}{2}$ 02, fick bero. *J. D.* fann klgdn, såsom förvunnen om åtalet, icke hafva förebragt skäl till ändring i Hfrs u., hvarvid förty fick förblifva.

38. A. Lindrosin valitus jutussa, jossa Nurmijärven seurakunnan Kirkkoneuvosto oli vaatinut, että vltja joka hallitsi Nummensyrjä eli Nummela nimistä Granbackan lukkarivirkataloon kuuluvaa torppaa, tuomittaisiin rangaistukseen metsänhaaskauksesta. *Nurmijärven p:n K. O.* p. $20\frac{1}{2}$ 05: Vltja tuomittiin metsänhaaskauksesta vetämään sakkoa 80 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, katsoi p:ssä $1\frac{1}{2}$ 06 näytetyksi, että vltja syksyllä 1903 oli Granbackan lukkarivirkatalon metsästä hakannut lähemmin todistamatta jääneen määrän halkkoja kasvavista puista, vaikka metsässä oli ollut kuivia ja tuulenkaatamia puita, joita virkatalon $23\frac{1}{2}$ 98 lopetetussa metsänjaonkirjoituksessa ja paalutuksessa annettun määräyksen mukaan, olisi etupäässä ollut otettava kotitarpeiksi; minkä tähden ja koskei vltja ollut väittänyt, käännöksen olleensa tietämätön sanotusta määräyksestä, H. O., R. L:n 33 luvun 6 §:n 1 kohdan nojalla, tuomitsi vltjan vetämään sakkoa 60 m:kaa, jota sakkoa kuitenkin Perintöruhtinaan Alekseis syntymisen johdosta annetun arm. Julistuksen ja Armahduskirjan mukaan oli vähennettävä kolmasosa. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 24:de. 39. Kruununnimismies J. Hjortmanin valitus jutussa, jossa hän, virkansa puolesta, ja K. Pirttikorpi, asianomistajana, olivat vaatineet K. Kynnysmaan tuomitsemista rangaistukseen murhapoltosta. *Tyrvään p:n K. O.* antoi lausuntonsa asiassa ja alisti sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $18\frac{1}{2}$ 06 katsoi näytetyksi, että K. Kynnysmaa oli tahallansa syyttänyt tuleen K. Pirttikorven omistaman heinä- ja kerppusuovan, mihin nähdén ja koska Kynnysmaa kumminkin sanottua rikosta tehdessään, oli ollut täyttä ymmärrystä vailla, vaikkei häntä voitukaan kokonaan pitää syyntakeettomana, H. O., nojaten R. L:n 34 luvun 4 §:n 1 kohtaan, sekä 3 luvun 4 §:ään, verrattuna saman luvun 2 §:ään, tuomitsi Kynnysmaan rikoksestaan pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa. *O. O.*: Ei muutosta. — (1 jäsen katsoi, ettei Hjortman ollut esiin-

tuonut syytä muulla tavoin muuttaa H. O:n p:tä kuin että senaattori, nojaten H. O:n p:ssä mainittuihin lainkohtiin tuomitsi Kynnyksmaan pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa.)

Den 25:te. 40. Besvär af J. Nurmi ang. våld å polis, stadd i tjänsteutöfning. *Rn i Åbo* fann g:m u. den 29/2 04 utredt vara, att klgdn föröfvat våld mot poliskonstapeln F. V. Laine, medan denne varit stadd i tjänsteutöfning, samt dömde förty, i stöd af 16: 1 S. L., klgdn att för hvad honom sålunda tagits till last hållas 3 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, lät i u. af 30/3 06 bero vid Rns u., dock sålunda att det klgdn ådömda straffet på grund af Tronföljaren Alexejs födelse utfärdade nåd. Manifest- och Pardonsplakat skulle minskas med en tredjedel. *J. D.*: Ej ändring.

41. Esittelijäsihteeri R:n ja lääninnotario L:n valitukset virkasyytejutussa. A. Sahlgrénin K. Senaatin Prokuraattorin virastoon jättämän kirjoituksen johdosta oli Prokuraattori katsoen R., olessaan Oulun läänin virkaatoimittavana Kuvernöörinä nimittäessään ylioppilas T. Springertin Muhoksen piirin nimismiehen virkaan menetelleen vastoin määräyksiä 9/96 annettussa julistuksessa parannetuista palkkaeduista kruununnimismiehille y. m., kirjeessä 27/12 05 kehoittanut *Vaasan H. O:n* kanneviskaalinvirastoa panemaan R:n syyt-teeseen hänen puheenaolevasta menettelystään, minkä jäl-keen H. O:n silloinen v. t. kanneviskaali H. O:teen jättämäs-sään virkakirjelmässä oli vaatinut että, koska Kuvernöörin-virastolta, siihen nähden, että Springertin kanssahakijat, L. Helle, joka oli suorittanut kameraalitutkinnon ja A. Sahlgrén ylemmän hallintotutkinnon, täyttivät yllämainitun julistuksen 1 §:ssä kruununnimismiehevirkojen saamiseksi säädetyt kelpoisuusehdot, oli puuttunut laillista perustusta sovelluttaa saman julistuksen 2 §:ssä siltä varalta olevaa säännöstä ettei kukaan hakijoista olisi 1 §:n mukaan vir-kaan pätevä, sekä Kuvernöörinvirasto siis, nimittäessään puheenalaiseen virkaan Springertin, joka ei täyttänyt noita pätevyysheitoja ja jolla ei ollut edes sitäkään kelpoisuutta virkaan, jota kerrotussa 2 §:ssä mainittu asetus 11/7 57 edellytti, oli menetellyt vastoin lakia, R., ylempänä sanotussa toimessaan, ja lääninnotario L., joka asianomaisena esitte-lijänä erimielisyyttä ilmoittamatta oli ottanut osaa asian käsit-telyyn, tuomittaisiin rangaistukseen taitamattomuudesta teh-dystä virkavirheestä. P:ssä 13/7 06 katsoi *H. O.* sen mitä Kanneviskaalinviraston puolesta oli R:a ja L:a vastaan

esiintuotu, jäävän heidän syykseen ymmärtämättömyydestä ja taitamattomuudesta tehtynä virkavirheenä sekä tuomitsi siis, nojaten R. L:n 40 luvun 21 §:n 2 kohtaan, heidät vetämään sakkoa, R:n 200 m:kaa ja L:n 50 m:kaa. O. O.: Ei muutosta.

Den 26:te. 42. T. Honkosen valitus korvausta koskevassa jutussa. *Saarijärven y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{2}{3}$, 04 J. Westerisen velkapääksi korvaamaan vltjalle sen vahingon, jonka vltja oli kärsinyt sen kautta, ettei hän 8 vuoden aikana ollut saanut jauhattaa omassa myllyssään jauhatettaviaan, ja velvoitti sen vuoksi Westerisen siinä tarkoituksessa vltjalle suorittamaan, 50 m:kan jälkeen vuotta kohti, 400 m:kaa, jota paitsi Westerisen tuli 225 m:kalla palkita vltjan Oikeudenkäyntikustannukset. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{11}{16}$, 06: Koskei vltja ollut voinut näyttää, että Westerinen rakentaessaan myllyään Hietamankosken Saarijärven pitäjän Kiimasjärven kylässä olisi, hävittämällä vltjan myllyyn kuuluvia laitoksia, aikaansaattanut sen, ettei viimeksi mainittua myllyä, joka jo silloin oli aivan rappiotilassa, sen jälkeen oltu voitu tarkoitukseensa käyttää, vapautti H. O. Westerisen edelläkerrotusta korvausvelvollisuudesta asiassa. O. O.: H. O:n p. jäi pysyväiseksi, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Westeriselle, hänellä K. Senaatissa asiasta olleiden kulunkien korvaukseksi, 45 m:kaa.

43. A. Kulmalan valitus tappojutussa. *Virtain y. m. p:ien K. O:ssa* olivat Kruununnimismies J. G. Gyllenbögel, virkansa puolesta ja Ida Haapanen, asianomistajana, syyttänyt vltjaa siitä, että hän oli pahoinpidellyt Ida Haapasen miestä S. Haapasta niin että tämä siitä oli kuollut, oli K. O., toimitettuaan tutkimuksen asiasta, julistanut siihen päätöksen ja alistanut sen *Vaasan H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $\frac{20}{16}$, 06 katsoi selvitetynsi että sittenkun vltja ja S. Haapanen olivat Pohjan torpassa nauttineet päihdyttäviä juomia sillä seurauksella, että he molemmat olivat joutuneet kiihtyneeseen mielentilaan, sekä S. Haapanen sen jälkeen ilman tiettävää syytä oli ensin rekikalikalla lyönyt vltjaa ja sittemmin vltjan juostessa pakoon, ajanut häntä takaa, rekikalikka toisessa ja paljastettu veitsi toisessa kädessä, niin oli vltja jouduttuaan torpan läheisellä pelolla sellaiseen aidan kulmaukseen, ettei hän päässyt pitemmälle pakemaan, ryhtynyt vastarintaan ja pelloilta löytämällään haasian pönkköpuulla lyönyt Haapasta ja tuupannut hänet

kumoon sekä sitemmin, kun Haapanen heidän välillä siten syntyneessä käsikähmässä oli veitsellä haavoittanut vltjaa otsaan, riistettyänsä Haapaselta sanotun rekikalikan, sillä lyönyt Haapasta päähän niin, että tämä heti oli kuollut vastamainitusta lyönnistä aiheutuneeseen aivokalvonalaiseen verenvuotoon, kuten lääkäri oli todistanut, mihin nähden ja kun vltja joskin oikeutettuna kerrotussa tilaisuudessa puolustamaan itseään Haapasen hyökkäyksiä vastaan, kummin-kin sitä tehdessään oli käyttänyt enemmän väkivaltaa kuin häntä uhkaavan vaaran torjumiseksi oli ollut tarpeen, H. O., nojaten R. L:n 21 luvun 4 §:ään sekä 3 luvun 2 §:n 1 kohtaan ja 9 §:ään, tuomitsi vltjan pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa, ja velvoitettiin vltja maksamaan erinäisiä korvauksia, jota paitsi Ida Haapaselle jätettiin avoimeksi eri oikeudenkäynnin kautta riidellä vltjan kanssa Ida Haapasen vaatimasta elatusavusta Ida ja S. Haapasen alaikäiselle tyttärelle. O. O.: Ei muutosta. — (1 jäsen tuomitsi vltjan pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa.)

44. J. Lindholmin eli Lehmuston valitus edesvastausta hirven luvattomasta ampumisesta koskevassa jutussa. Kruununnimismies K. A. Lindroosin syytteestä katsoi *Porvoon y. m. p:n K. O. p:ssä* ^{11/3}05 selville käyneen, että vltja oli luvattomasti ampunut yhden hirvihärän ja yhden hirvilehmän, minkä vuoksi K. O. mainitseman lainkohdan nojalla tuomitsi vltjan vetämään sakkoa 250 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. ^{17/10}06: Koskei vltja ollut täyttänyt K. O:n antaman valitusosoituksen määräyksiä, ei H. O. ottanut tutkiaksensa mitä vltja valituskirjassa oli lausunut saadakseen muutosta K. O:n p:seen. O. O.: Ei muutosta.

45. J. P. Namman valitus asukasoikeutta Kruununuudistaloon koskevassa jutussa. Sittenkun J. A. Hoikka oli *Oulun läänin Kuvernööriltä* hakenut asukasoikeutta Jokela nimiseen kruununuudistaloon N:o 16 Rovaniemen p:n Namman kylässä sekä vltja Hoikan kanssa ^{21/1}97 tekemänsä välikirjan nojalla oli vaatinut itselleen samaa asukasoikeutta, hylkäsi *Lääninhallitus* p:ssä ^{20/12}05 vltjan anomuksen sekä luovutti puheenalaisen asukasoikeuden sillä välin konkurssitilaan joutuneen Hoikan konkurssipesälle. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. ^{30/11}06: Koskei vltja ollut H. O:n määräyksen mukaan näyttänyt antaneensa asiakirjat sanotun konkurssipesän toimitsijalle selityksen antamista varten, ei

H. O. ottanut tutkittavakseen vltjan valitusta. O. O.: Ei muutosta.

Den 28:de. 46. O. W. Stenvallin valitus metsänhaaskausta koskevassa jutussa. *Nurmijärven p:n K. O:ssa* oli Nurmijärven seurakunnan Kirkkoneuvosto vaatinut että vltja, joka hallitsi Granbakan lukkarinvirkataloon kuuluvaa Ahola nimistä torppaa, tuomittaisiin rangaistukseen siitä että hän tuon virkatalon metsästä luvattomasti oli hakannut rakennusaineita ja ainakin 30 syltä halkoja kasvavista puista, vaikka metsässä oli ollut tuulenkaatamia ja viallisia puita, joita, virkatalon ²³/₉₈ päätetyssä metsäjaon linjoituksessa ja paalutuksessa annetun määräyksen mukaan, ensiksi olisi pitänyt käytettämän, kuin myös velvoitettaisiin korvaamaan virkatalolle niinmuodoin syntynyt vahinko. Sittenkun vltja oli väittänyt, että K. O:n lautamiehot olivat jäävilliset käsittelemään juttua, hylkäsi K. O. p:ssä ¹³/₉ 04 tämän jäävimuistutuksen koskeivät lautamiehet voineet odottaa erityistä hyötyä tai vahinkoa asian ratkaisemisesta. Kiellettyään kanteen todenperäisyyden, oli vltja maininnut todistajaksi juttuun H. ja A. Lindrosin, minkä jälkeen Kirkkoneuvosto oli huomauttanut, että H. ja A. Lindrosin isä Aleksander Lindros oli Kirkkoneuvoston puolesta syytettynä samallaisesta rikoksesta Granbakan virkatalon metsässä kuin vltjakin, ja sentähden vastustanut heidän kuulustamistaan valalla jutussa, jonka jälkeen K. O. oli p:ssä ²⁵/₄ 04 katsonut Aleksander Lindrosin voivan odottaa itselleen hyötyä tai vahinkoa H. ja A. Lindrosin todistuksista sekä sentähden julistanut heidät esteellisiksi asiasta todistamaan. Sittenkun Granbakan virkatalon vuokraaja F. Laakso oli vedetty juttuun ja häntä siinä kuulustettu, mutta K. O. välipäätöksessä ²⁵/₁₀ 04 erottanut Laakson asiasta, oli Kirkkoneuvosto pyytänyt, että Laakso kuulusteltaisiin asiassa todistajana, jota anomusta vltja oli vastustanut, jonka jälkeen K. O. oli p:ssä ²¹/₂ 05, koska Laakso oli asiasta eroitettu eikä hän Granbakan virkatalon haltijana voinut odottaa hyötyä tai vahinkoa jutun päättymisestä, hyljännyt tämän jäävimuistutuksen. P:ssä ²⁹/₂ 05 tuomitsi K. O. vltjan metsänhaaskauksesta veltämään sakkoa 140 m:kaa, jonka ohessa vltja velvoitettiin korvaamaan Granbakan virkatalolle matkaansaattamansa vahinko 120 m:kalla sekä suorittamaan Kirkkoneuvostolle oikeudenkäyntikulujen palkkiona 100 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä ¹⁵/₂ 06 K. O:n edelläkerrotut kolme estepäätöstä. Mitä tuli pääasiaan, katsoi H. O. näytetyksi, että vltja oli syksyllä 1903 Granbakan virkatalon

metsästä hakannut ainakin $12\frac{1}{2}$ syltä halkoja kasvavista puista, vaikka metsässä oli ollut kuivia ja tuulenkaatamia puita, joita, edelläsanotussa $23\frac{1}{8}$ 98 lopetetussa toimituksessa annetun määräyksen mukaan, olisi etupäässä ollut otettava kotitarpeiksi, minkä tähden ja koskei vltja ollut väittänyt-kään olleensa tietämätön tästä määräyksestä H. O., R. L:n 33 luvun 6 §:n ja 1 §:n 2 kohdan nojalla, vetämään sakkoo 75 m:kaa, jota sakkoo kuitenkin Perintöruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arin. Julistus- ja Armahdus-kirjan mukaan oli vähennettävä kolmasosa, joten vltjan tuli maksaa sakkoo 50 m:kaa, minkä ohessa vltja velvoitettiin korvaamaan virkatalolle hakkaamainsa halkojen arvo 50 m:kalla. Muuten ei muutosta. O. O. katsoi, etteivät H. ja A. Lindros Oikeuksien mainitseamalla perusteella olleet esteelliset todistamaan jutussa, minkä vuoksi K. O:n estepäätös $25\frac{1}{10}$ 04 ja H. O:n p. tältä kohden kumottiin, mutta koskei vltjan näitten henkilöiden kuulustamisella todistajina tarjoama selvitys vaikuttanut asian päättymiseen, hylkäsi K. Senaatti vltjan H. O:ssa tekemän ja K. Senaatissa uudistaman pyynnön jutun lykkäämisestä takaisin K. O:teen tätä tarkoitusta varten. Muuten ei muutosta. — (2 jäsentä jätti H. O:n p. pysyväiseksi.)

47. J. Välin y. m. valitus jutussa, jossa kaupunginviskaali G. Toppelius ja K. Kaurala *Oulun R. O:ssa* olivat syyttäneet vltjia siitä että he, kokoonnuttuaan niinsanotun Holliha'an poikki Kauralan omistamalle Oulun kaupungin maalla sijaitsevalle nahka- ja kenkätehtaalle vievän tien varteen, olivat häirinneet Kauralan mainitulle tehtaalle kulkevaa työväkeä tarkoituksessa estää niitä työhön menemästä. Asiasta kuulustettuina, olivat vltjat, kiellettyään harjoittaneensa mitään laittomuutta, katsoneet ettei syyttäjällä ollut syyte-oikeutta jutussa, koskei kukaan ollut asianomistajana syytettä varten ilmiantoa siinä tehnyt, mutta oli R. O., välipäätöksellä $11\frac{1}{8}$ 05, koska syytteenalainen rikkomus oli tapahtunut yleisellä tiellä ja virallinen syyttäjä niin ollen asianomistajan ilmiannottakin oli oikeutettu panemaan sen syytteeseen, lykännyt jutun edelleen käsiteltäväksi 26 p:nä samaa kuuta. Sittenmin olivat, v. t. kaupunginviskaali A. K. Sundholmin ja K. Kauralan toistettua ennen tehdyn syytteen, J. Väli ja hänen asiakumppaninsa väittäneet, että puheenalainen tie ei ollut yleinen, varsinkin kun se sijaitsi yksityisen henkilön alueella, sekä sentähden ja kun asianomistajaa ei ollut asiassa esiintynyt vaatineet sen jättämistä tutkintoon ottamatta sekä syyttäjän ja Kauralan velvoittamista

korvaamaan heidän oikeudenkäyntikulunkinsa. R. O. antoi ²⁶/₁₀ 05 lausuntonsa asiasta; ja koska kysymyksenalainen rikos oli sitä laatua, ettei syyttäjää ollut oikeutettu siitä syytettä tekemään, ellei rikos ollut tapahtunut yleisellä paikalla tabi asianomistaja ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi, mutta yllämainittu Hollihaka, jonka läpi johtavalla tiellä rikos oli ilmoitettu tapahtuneeksi, oli selvitetty olevan yksityisen henkilön hallussa, eikä sanottua tietä siis voitu katsoa yleiseksi tieksi, sentähden ja kun syyttäjää ei ollut väittänytkään kenenkään asianomistajana ilmoittaneen puheenalaista rikosta syytteeseen pantavaksi; ei R. O. katsonut voivansa sillä kertaa ottaa juttua tutkittavaksi, vaan jätti sen sillensä sekä, asian näin päättyessä, samalla kun vltijen vaatimus syyttäjän velvoittamisesta korvaamaan heidän kulunsa asiassa perusteettomana hyljättiin, velvoitti Kauralan, asian ilmiantajana, sanotussa tarkoituksessa maksamaan vltijlle, kullekin, 10 m:kaa. Vaasan H. O., johon asianosaiset valittivat, vahvisti p:ssä ²⁷/₁₀ 06 R. O:n p:n muun puolesta, paitsi että Kaurala, koska hän ilmiantajana ei ollut itsenäinen asianosainen jutussa, vapautettiin maksamasta ylläsanottuja korvauksia. O. O.: Koska asiassa toimitetussa poliisitutkimuksessa oli tullut ilmi seikkoja, joiden perusteella jutussa esiintyneillä virallisilla syyttäjillä ja Kauralalla oli voinut olla syytä katsoa olevansa oikeutetut kysymyksessä olevan kanteen nostamiseen, jätti K. Senaatti sen loppupäätelmän pysyväiseksi, johon H. O. valituksenalaisessa p:ssään oli asiasta johtunut.

Den 30:de, 48. Kaupunginviskaali F. Ritzin valitus jutussa, jossa hän, virallisena syyttäjänä, ja A. Kurki, asianomistajana, olivat syyttäneet A. Skakunia, O. Poikolaista ja Emma Puustista varkaudesta sekä O. Torkiaista ja Emma Johanssonia varastettuun omaisuuteen ryhtymisestä ja sitä hyödykseen käyttämisestä. Viipurin H. O. p. ⁶/₁₂ 05: Samalla kuin syyte Emma Johanssonia vastaan hyljättiin, tuomittiin, R. L:n 28: 1 ja 8 §:n mukaan Skakun, Poikolainen ja Puustinen ensikertaisesta varkaudesta pidettäväksi vankeudessa, Skakun 4 kuukautta, Poikolainen hänen yksissä neuvoin Skakunin kanssa tekemästään anastuksesta niinkään 4 kuukautta sekä 3,500 m:kan varastamisesta 9 kuukautta eli rangaistukset yhdistettyä kaikkiaan 11 kuukautta ja Puustinen 3 kuukautta kuin myös menettämään kansalaisluottamuksen Skakun 3:ksi, Poikolainen 4:ksi ja Puustinen 2:ksi vuodeksi yli vapausrangaistusajan sekä R. L:n 29: 1 nojalla Tarkiainen kavaltamisesta vetämään

sakkoa 100 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon Ritz valitti, vahvisti p:ssä $\frac{2}{3}$ 06 R. O:n p:n muun puolesta, paitsi että Tarkiaiselle tuomittu sakkorangaistus korotettiin 200 m:kaan. O. O.: R. L:n 28 luvun 1 ja 8 §:n mukaan tuomittiin Skakun, Poikolainen ja Emma Puustinen pidettäväksi vankeudessa, Skakun ja Poikolainen varkaudesta, kumpikin, 6 kuukautta sekä Poikolainen ja Emma Puustinen heidän yksissä neuvoin tekemästään varkaudesta, Poikolainen 1 v. ja Emma Puustinen 6 k., joten Poikolainen, hänelle tuomitut rangaistukset yhdistettyä, oli kerrassaan kärsivä 1 v:n ja 4 k:n vankeusrangaistusta kuin myös menettämään kansalaisluottamuksensa Skakun 3:ksi, Poikolainen 4:ksi ja Emma Puustinen 3:ksi vuodeksi heille niinmuodoin tuomittujen rangaistusaikain yli. Muuten jäi H. O:n p. pysyväiseksi, mutta määrättiin, että se aika, minkä Skakun, Poikolainen ja Emma Puustinen ehkä olivat pidetyt kärsimässä Oikeuksien heille asiassa tuomitsemia rangaistuksia, oli tätä päätöstä täytäntöön pantaessa luettava heidän hyväkseen. — (1 jäsen tuomitsi R. O:n mainitsemain lainkohtain sekä R. L:n 28:2, 11 kohdan mukaan Skakunin ensikertaisesta varkaudesta pidettäväksi 6 k. vankeudessa, Poikolaisen samanlaisesta rikollisuudesta pidettäväksi myös 6 k. vankeudessa sekä Kurjen, maatessa tunnottomana, tekemästään törkeästä laatuja olevasta varkaudesta 1 vuoden kuritushuoneessa eli rangaistusten yhdistettyä kerrassaan pidettäväksi 1 vuoden ja 3 k. kuritushuoneessa, kuin myös Emma Puustisen pidettäväksi viimeksi kosketellusta törkeästä varkaudesta 6 k. kuritushuoneessa ja olemaan kansalaisluottomusta vaila 3 v. yli vapausrangaistusajan, joten muutettuna senaattori jätti H. O:n p:n muuten pysyväiseksi. — 1 jäsen vahvisti H. O:n p:n.)

49. J. Nummelan ja Amanda Kuttulan valitus jutussa, joka koskee vastarintaa virkatoimessa olevaa virkamiestä vastaan. V. t. kruununnimismies F. Saleniusen viran puolesta tekemästä syytteestä katsoi *Urjalan y. m. pien K. O.* p:ssä $\frac{7}{4}$ 05 toteen saatetuksi, että vlijat kun Salenius oli Amanda Kuttulan ja tämän miehen K. Kuttulan asumassa Kuttulan torpassa pakkohuutokaupalla myynyt K. Kuttulan ja J. Nummelan velkojen suorittamiseksi ulosmitattuja elukoita koettaneet väkivallalla pakottaa Saleniusta jättämään sanottua virkatointa tekemättä, minkä vuoksi K. O., nojaten R. L:n 16 luvun 1 §:ään, tuomitsi V. Nummelan ja Amanda Kuttulan pidettäväksi kummankin 6 kuukautta vankeudessa. *Turun H. O.*, johon J. Nummela ja Amanda Kuttula valit-

tivat, p. $2\frac{1}{6}$ 06: K. O:n p. vahvistettiin muun puolesta paitsi että J. Nummelalle ja Amanda Kuttulalle tuomitun rangaistuksen aika vähennettiin 4 kuukauden vankeuteen kummallekin. O. O.: Ei muutosta.

50. M. Pallarin valitus omavaltaista menettelyä koskevassa jutussa. *Rovaniemen p:n K. O.* p. $21\frac{1}{11}$ 05: Kruununnimismies L. Hellen ja Kemijoen lauttausyhdistyksen syyte hyljättiin ja veloitettiin Kemijoen lauttausyhdistys 100 mk:lla korvaamaan M. Pallarille hänen oikeudenkäyntikulunkinsa. *Vaasan H. O.*, johon Helle ja Kemijoen lauttausyhdistys valittivat, p. $10\frac{1}{4}$ 06: R. L:n 16: 14 nojalla tuomittiin M. Pallari omavaltaisesta menettelystä vetämään sakkoa 30 m:kaa, jota paitsi M. Pallarin tuli korvata lauttausyhdistykselle syntynyt vahinko 123 mk:lla 50 p:nillä sekä lauttausyhdistyksen oikeudenkäyntikustannukset K. O:ssa 150 mk:lla ja H. O:ssa 35 mk:lla. O. O.: Ei muutosta, ja veloitettiin M. Pallari suorittamaan Kemijoen lauttausyhdistyksen päällikölle H. Sandbergille, hänellä K. Senaatissa asiasta olleiden kulunkien korvaukseksi 35 m:kaa.

Den 31:sta. 51. E. Grönlundin ja hänen vaimonsa Hedvig Grönlundin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Viipurin kaupungin* äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli E. Grönlund vaatinut että, koska vltjat oikeudettomasti oli jätetty pois vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, p. $18\frac{1}{12}$ 06: Koska manttaalikirjurin antamasta todistuksesta kävi ilmi etteivät vltjat olleet vuonna 1906 hengille kirjoitetut mainituskaupungissa, sekä E. Grönlund oli myöntänyt, ettei hän eikä Hedvig Grönlund ollut suorittanut kruununverojansa vuosilta 1904 ja 1905, välttämättäkään varattomuuden tähden jättäneensä niitä maksamatta, bylkäsi Kuv. Valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n nojalla E. Grönlundin ja Hedvig Grönlundin puolesta asiassa tekemän vaatimuksen. O. O.: Sen ohessa että Hedvig Grönlundin valitus, koskei E. Grönlund ollut valtuutettu käyttämään Hedvig Grönlundin puhevaltaa asiassa Kuv:n luona, eikä Kuv:n siis olisi pitänyt ottaa tutkiaksensa mitä Hedvig Grönlundin puolesta oli lausuttu, jätettiin varteen ottamatta, katsoi K. Sensatti, ettei E. Grönlund, joka ei ollut vuonna 1906 hengille pantuna Viipurin kaupungissa,

ollut esiintuonut syytä muuttaa Kuv:n p:stä. — (1 jäsen oli valmis ottamaan asian kokonaan tutkittavaksi.)

52. Hanna Peltokankaan ja Loviisa Petäjän valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Oulun läänin* eteläiseen vaalipiiriin kuuluvan Kärkiskylän äänestysalueen vaalilautakunnalle annetussa kirjoituksessa oli vltjien puolesta vaadittu että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty vuonna 1907 toimitettavaa edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Oulun läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, jätti p:ssä 18/12 06 mainitsemillaan perusteilla puheenaolevan vaatimuksen tutkiaksensa ottamatta. *O. O.*: Koska vltjien olisi pitänyt antaa valituksensa asiasta Kuv:lle, mutta vltjat olivat jättäneet valituskirjansa vaalilautakunnalle, joka sitten oli sen Kuv:lle lähettänyt, ei K. Senaatti ottanut tutkittavakseen vltjien valitusta.

53. Helene och Maria Doubitskys besvär i ett ärende ang. rättelse af vallängd för landtdagsmannaval. Ut i en till *Mag. i Helsingfors* ingifven skrift hade klgdne yrkat att, enär de obehörigen uteslutits från den vallängd, som för 1907 års landtdagsmannaval uppgjorts för sagda stad, berörda vallängd måtte i antydt afseende rättas. *Guv. i Nylands län*, dit *Mag.* insändt handlingarna i ärendet, förkastade, g:m u. den 18/12 06, i stöd af 5 § i Landtdagsordningen nämnda yrkande, emedan utredning icke förebragts därom att klgdne förvärfvat medborgarrätt i Finland. *J. D.*: Enär klgdne i K. Senaten styrkt sig vara finska medborgare samt någon annan omständighet icke förebragts, på grund hvaraf de vore i afsaknad af valrätt, förordnade K. Senaten, med upphäfvande af *Guv:s* u., att sagda vallängd skulle uti ifrågavarande afseende rättas.

54. V. F. Skogsters besvär i ett ärende ang. rättelse af vallängd för landtdagsmannaval. Ut i en till *Paipis röstningsområde* i Sibbo kommun inlämnad skrift hade klgdn yrkat att, enär han obehörigen uteslutits från den vallängd, som för 1907 års landtdagsmannaval uppgjorts för sagda omröstningsområde, berörda vallängd måtte i antydt afseende rättas. Sedan valnämnden till *Guv. i Nylands län* insändt handlingarna i ärendet, förkastade *Guv. g:m u. den 18/12 06* klgdns yrkande, emedan klgdn enligt anteckning i

mantalslängden vore född år 1887 och honom sålunda ännu icke tillkomme valrätt. *J. D.*: Ehuru ändring i Guv:ns u., jämlikt stadgandet i 13 § Vallagen, bort sökas genom underdåniga, till Guv:n ingifna besvär, ville K. Senaten dock, med hänsikt till den otydliga anvisning Guv. meddelat, till undvikande af vidare omgång ingå i pröfning af besvären, hvilka varit ställda till Guv:n hvarvid K. Senaten, enär klgdn i K. Senaten styrkt sig hafva uppnått den i 5 § i Landtdagsordningen för deltagande i landtdagsmannaval stadgade ålder samt någon omständighet icke förebragts på grund hvaraf klgdn vore i afsaknad af valrätt, förordnade K. Senaten, med upphäfvande af Guv:s u., att sagda vallängd skulle uti ifrågavarande afseende rättas.

55. E. Johanssons besvär ang. rättelse af vallängd för landtdagsmannaval. Ut i en till Mag. i Helsingfors inlämnad skrift hade klgdn yrkat att, enär han obehörigen uteslutits från den vallängd, som för 1907 års landtdagsmannaval uppgjorts för 9:de röstningsområdet i sagda stad, berörda vallängd måtte i antydt afseende rättas. Sedan Mag. insänt handlingarna i ärendet till *Guv. i Nyland*, förkastade Guv. g:m u. den $18\frac{1}{2}$ 06 klgdns yrkande, emedan klgdn enligt anteckning i mantalslängden vore född $5\frac{1}{2}$ 85 och honom sålunda ännu icke tillkomme valrätt. *J. D.*: Enär klgdn i K. Senaten styrkt sig hafva uppnått den i 5 § i Landtdagsordningen för deltagande i landtdagsmannaval stadgade ålder samt någon annan omständighet icke förebragts, på grund hvaraf klgdn vore i afsaknad af valrätt, förordnade K. Senaten, med upphäfvande af Guv:s u., att sagda vallängd skulle uti ifrågavarande afseende rättas.

56. J. ja Eva Stiina Laihia valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Viipurin maalaiskunnan Yläsäiniön äänestysalueen* vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa olivat vltjat vaatineet että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty 1907 vuoden edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä $15\frac{1}{2}$ 06 vltjien vaatimuksen, koska asianmukaista selvitystä puuttui ei ainoastaan siitä, että vltjat olivat suorittaneet kruununveronsa vuosilta 1904 ja 1905 tahi että nämä verot varattomuuden tähden olivat jääneet maksamatta, vaan myöskin siitä että vltjat olivat säädetyssä järjestyksessä vuonna 1906

antaneet ilmoituksen henkikirjoitukseen sekä he siis olisivat olleet viimeainittuna vuonna hengille pantavat sanotussa Yläsainiön kylässä. O. O.: Sen ohessa ettei K. Senaatti, koskei J. Laihia ollut näyttänyt Eva Stiina Laihian valtuutaneen häntä käyttämään Eva Stiina Laihian puhevaltaa asiassa, ottanut tutkiaksensa mitä valituksessa oli Eva Stiina Laihian puolesta lausuttu, määräsi K. Senaatti, kun J. Laihia oli K. Senaatissa näyttänyt suorittaneensa kruununveronsa vuosilta 1904 ja 1905 sekä olevansa hengille pantuna mainittuun äänestysalueeseen kuuluvassa Suurperon kylässä kumoten Kuv:n p:n, mikäli se J. Laihiaa koski, että vaaliluettelo oli tältä kohden oikaistava.

57. Besvär af Cecilia Renfors i ett ärende ang. rättelse af vallängd för landtdagsmannaval. Ut i till Mag. i Helsingfors inlämnad skrift hade klgdn yrkat att, enär hon obehörigen uteslutits från den vallängd, som för innevarande års landtdagsmannaval uppgjorts för sagda stad, berörda vallängd måtte i antydt afseende rättas. Guv. i Nylands län, dit Mag. insände handlingarna i ärendet förkastade g:m u. den ¹⁶/₁₂ 06 klgdns yrkande, emedan klgdn vore i mantalslängden upptagen såsom norsk undersäte samt klgdn icke styrkt, att hon blifvit till finsk medborgare antagen. J. D.: Ehuru ändring i Guv:s u. jämlikt stadgandet i 13 § i Vallagen, bort sökas g:m underdåniga, till Guv. ingifna besvär, ville K. Senaten dock, med hänsikt till den otydliga anvisning för ändringssökande Guv. i saken meddelat, till undvikande af vidare omgång ingå i pröfning af klgdns till Guv:n ställda besvär, hvarvid K. Senaten, enär klgdn i K. Senaten styrkt sig vara finsk medborgare och hemmahörande i Helsingfors samt någon annan omständighet icke förebragts, på grund hvaraf klgdn vore i afsaknad af valrätt, förordnade K. Senaten med upphäfvande af Guv:s u., att sagda vallängd skulle uti ifrågavarande afseende rättas.

58. J. ja Eva Heinon valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Viipurin maalaiskunnan* Rosuvoin äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli P. Karvinen vaatinut että, koska vltjat olivat oikeudettomasti otetut siihen vaaliluetteloon, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty 1907 vuoden edustajain vaalia varten Valtiopäiville, heidät poistettaisiin tuosta vaaliluettelosta. *Viipurin läänin* Kuv:n p. ³¹/₁₂ 06: Kun vltjat eivät olleet

väittäneetkään, että he olivat vuosilta 1905 ja 1906 suorittaneet kruununveroja sekä heidän saottuun selitykseensä liittämi Viipurin p:n kunnallislautakunnan esimiehen antama todistus osoitti ainoastaan että vltjat olivat varattomat, vaan ei sitä että heiltä myöskin vuonna 1905 olisi puuttunut varoja kruununverojensa suorittamiseen, määräsi K. Senaatti että vltjat äänestysalueen vaaliluettelosta olivat poistettavat. O. O.: Sen ohessa että K. Senaatti, koskei J. Heino ollut näyttänyt Eva Heinon puhevaltaa asiassa, ottanut tutkiaksensa mitä valituksessa oli Eva Heino puolesta lausuttu, määräsi K. Senaatti, kun J. Heino K. Senaatissa oli näyttänyt varattomuuden tähden olleensa kykenemätön kahden lähinnä edellisen vuoden kruununverojen suorittamiseen, eikä muuta syytä hänen poistamiseensa vaaliluettelosta ollut esitetty, kumoten Kuv:n p:n, mikäli se J. Heinoa koski, että J. Heino oli pysytettävä puheenalaisessa vaaliluettelossa.

59. Anna, Nikodemus, Antti ja Olga Hasasen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Kuolemajärven kunnan* Summan äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa olivat vltjat vaatineet että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka oli tehty 1907 vuoden edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹²/₁₂ 06 vltjien vaatimuksen, kun selvitystä puuttui siitä, että vltjat olivat suorittaneet kruununveronsa vuodelta 1904, tahi että samat verot varattomuuden tähden olivat jääneet maksamatta. O. O.: Koska vltjat K. Senaatissa olivat näyttäneet suorittaneensa kruununveronsa vuosilta 1904 ja 1905, eikä muuta syytä jättää heitä pois vaaliluettelosta oltu esitetty, määräsi K. Senaatti, kumoten Kuv:n p:n, että sanottu vaaliluettelo oli tältä kohden oikaistava.

60. G. A. ja Wilhelmina Fröjdlundin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Viipurin maalaiskunnan* Yksipään äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa olivat vltjat vaatineet että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysluettelossa oli tehty 1907 vuoden edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta oli lähettänyt asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹⁷/₁₂ 06 vltjien vaatimuk-

sen, koska selvitystä puuttui siitä, että vltjat, jotka kyllä olivat suorittaneet kruununveronsa vuosilta 1904 ja 1905, olivat olleet vuonna 1906 hengille pantavat Ykspään kylässä. O. O.: Koskeivät vltjat olleet näyttäneet olleensa vuonna 1906 hengille pantuina Ykspään kylässä, vahvisti K. Senaatti sen lopputuloksen, johon Kuv. p:ssään oli asiasta johtunut.

61. E. Pulkkinen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa jutussa. *Viipurin maalaiskunnan* Tiiliruukin äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty 1907 vuoden edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ²⁹/₁₂06, kun ei oltu selvitetty, että vltja vuonna 1906 oli ollut hengille pantava Tiiliruukin äänestysalueella. O. O.: Koska vltja K. Senaatissa asianomaisen henkikirjurin antamalla todistuksella oli näyttänyt olleensa vuonna 1906 hengille pantuna Talikkalan kylässä, eikä muuta syytä jättää häntä pois vaaliluettelosta oltu esitetty, määräsi K. Senaatti että sanottu vaaliluettelo oli tältä kohden oikaistava.

62. E. Aarnion valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa jutussa. *Kotkan Maistraatille* antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin toisessa äänestysalueessa oli tehty 1907 vuoden edustajain vaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ²⁴/₁₂06 vltjan vaatimuksen, koska selvitystä puuttui ei ainoastaan siitä, että vltja oli suorittanut kruununveronsa vuosilta 1904 ja 1905 tahi että samat verot varattomuuden tähden olivat jääneet maksamatta, vaan myöskin siitä että hän vuonna 1906 olisi ollut hengille pantava Kotkan kaupungissa. O. O.: Koska vltja ei ollut vuonna 1906 hengille pantuna Kotkan kaupungissa, vahvisti K. Senaatti sen lopputuloksen, johon Kuv. p:ssä oli asiasta johtunut.

63. Antti Luukkosen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Viipurin Maistraatille* antamassaan kirjoituksessa

oli vltja vaatinut että, koska siihen valiluetteloon, joka sanotun kaupungin neljännessä äänestysalueessa oli tehty 1907 vuoden edustajain vaalia varten Valtiopäiville vltjan nimi erehdyksestä oli merkitty Matti Luukkoseksi, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹⁸/₁₂ 06 vltjan vaatimuksen koska vltja ei ollut näyttänyt olevansa sama henkilö kuin vaaliluetteloon merkitty Matti Luukkonen. O. O.: Koska K. Senaatissa oli selvitetty, että puheenalaiseen vaaliluetteloon Matti Luukkosen nimellä merkitty henkilö tarkoitti vltjaa, määräsi K. Senaatti, kumoten Kuv:n p:n, että vaaliluettelo oli tässä kohden oikaistava.

64. O. Mantereen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Helsingin Maistraatille* antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin ensimmäisessä äänestysalueessa oli tehty 1907 vuoden edustajainvaalia varten Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Uudenmaan läänin Kuv.*, jolle asiakirjat lähetettiin, hylkäsi p:ssä ²¹/₁₂ 06 vltjan vaatimuksen, koskei oltu selvitetty, että vltja oli ollut hengille pantava Helsingin kaupungissa. O. O.: Koskei vltja oli ollut näyttänyt olleensa vuonna 1906 hengille pantuna Helsingin kaupungissa, vahvisti K. Senaatti Kuv:n p:n.

65. J. ja Saara Mennan valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Kuolemanjärven kunnan* Summan äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa olivat vltjat vaatineet että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty edustajain vaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta oli lähettänyt asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹²/₁₂ 06 vltjen vaatimuksen, koska selvitystä puuttui siitä, että vltjat olivat suorittaneet kruununveronsa vuodesta 1904 tahi että sama vero oli varattomuuden tähden jäänyt maksamatta. O. O.: Koska vltjat olivat K. Senaatissa näyttäneet suorittaneensa kruununveronsa kysymyksessä olevalta vuodelta, eikä muuta syytä jättää heitä pois vaaliluettelosta oltu esitetty, määräsi K. Senaatti että sanottu vaaliluettelo oli tältä kohden oikaistava.

Februari.

Den 1:sta. 1. J. ja Anna Liisa Itkosen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaistamista koskevassa asiassa. *Viipurin maalaiskunnan* Tiili-ruukin äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa olivat vltjat vaatineet että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty edustajain vaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä $20/12$ 06 vltjien vaatimuksen, koska selvitystä puuttui siitä, että vltjat v. 1906 säädetyssä järjestyksessä olivat antaneet ilmoituksen henkikirjoitukseen sekä että he ase-
tuksen mukaisesti sanottuna vuonna olisivat olleet hengille pantavat mainitulla äänestysalueella. *O. O.:* Sen ohessa ettei K. Senaatti, koskei J. Itkonen, joka oli Kuv:lle jättänyt puheenalaisen valituksen, ollut näyttänyt Anna Liisa Itkosen valtuuttaneen häntä siihen, ottanut tutkiaksensa Anna Liisa Itkosen valitusta, määräsi K. Senaatti, kun J. Itkonen K. Senaatissa oli selvittänyt olleensa vuonna 1906 hengille pantuna Talikkalan kylässä eikä muuta syytä hänen poisjättämisensä vaaliluettelosta oltu selvitetty, että sanottu vaaliluettelo oli tältä kohden oikaistava.

2. H. Lundströmin ja Ida Lundströmin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaistamista koskevassa asiassa. *Helsingin kaupungin Maistraatille* antamassaan kirjoituksessa olivat vltjat vaatineet että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin 13 äänestysalueessa oli tehty edustajain vaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Uudenmaan läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä $31/12$ 06 vltjien vaatimuksen, koskei oltu selvitetty, että vltjat olivat $1/1$ 06 asuneet heidän ilmoittamassaan talossa mainitussa kaupungissa ja siis sanottuna vuonna olleet siellä hengille kirjoitetut. *O. O.:* Koska vltjat olivat jättäneet selvittämättä olleensa vuonna 1906 hengille pantuina Helsingin kaupungissa, vahvisti K. Senaatti sen loppupäätöksen, johon Kuv. p:ssä oli asiasta johtunut.

3. A. Wiljan ja hänen vaimonsa Hedda Lovisa Wiljan valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaali-

luettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Viipurin kunnan* Anttosenmaan äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa olivat vltjat vaatineet että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty edustajainvaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹⁸/₁₂ 06 vltjan vaatimuksen, koska selvitystä puuttui niin hyvin siitä, että A. Wilja oli suorittanut kruununveronsa vuodelta 1905, kuin myös siitä, että hän vuonna 1906 olisi säädettyssä järjestyksessä Wiipurin pitäjässä antanut ilmoituksen henkikirjoitukseen. *O. O.*: Sen ohessa ettei K. Senaatti, koskei A. Wilja ollut näyttänyt Hedda Lovisa Wiljan valtuuttaneen häntä käyttämään Hedda Lovisa Wiljan puhevaltaa asiassa, ottanut tutkittavakseen mitä valituksessa oli Hedda Lovisa Wiljan puolesta lausuttu, niin katsoi K. Senaatti, ettei A. Wilja, joka oli jättänyt selvittämättä olleensa vuonna 1906 hengille pantuna Wiipurin pitäjässä, ollut esiintuonut syytä muuttaa Kuv:n loppupäätöstä, ja joka siis A. Wiljaan nähden jäi voimaansa.

4. A. Pirhosen ja hänen vaimonsa Sofia Pirhosen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Kymen kunnan* Karhulan äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa olivat vltjat vaatineet että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty edustajain vaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ²²/₁₂ 06, mainitsemillaan perusteilla vltjen vaatimuksen. *O. O.*: Kun A. Pirhonen, Kuv:n antaman, lakiin perustavan valitusosotuksen mukaan, olisi pitänyt, jos tahtoisä säilyttää puhevaltansa Kuv:n p:stä vastaan, joko itse tahti laillisesti valtuuttamansa asiamiehen kautta antaa valituksensa asiasta Kuv:lle mutta valitus oli päälylystössä Kuv:lle saapunut, ei K. Senaatti ottanut tutkittavakseen mitä A. Pirhonen oli lausunut saadakseen muutosta Kuv:n p:seen.

5. A. Ponsin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Wihdin kunnan* Herrakunnan äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa

äänestysalueessa oli tehty edustajain vaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Uudenmaan läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹⁸/₁₂ 06 vltjan vaatimuksen, kun ei Ponsi ollut selvittänyt että hän ¹/₁ 06 oli asunut Wihdin kunnassa ja sen nojalla ollut siellä hengille kirjoitettava. O. O.: Koskei Ponsi ollut näyttänyt olleensa vuonna 1906 hengille pantuna Wihdin kunnassa, vahvisti K. Senaatti Kuv:n p:n.

6. J. L. Snellmans och hans hustru Nanny Maria Snellmans besvär i ett ärende angående rättelse af vallängd för landtdagsmannaval. Uti en till *Magistraten i Helsingfors* inlämnad skrift hade Snellman yrkat att, när han och hans hustru obehörigen uteslutits från den vallängd, som för 1907 års landtdagsmannaval uppgjorts för 4 röstningsområdet i sagda stad, berörda vallängd måtte i antydt afseende rättas. *Guv. i Nylands län*, till hvilken Magistraten insändt handlingarna i ärendet, förkastade medels u. den ¹⁸/₁₂ 06 Snellmans yrkande, emedan han, hvilken icke lagenligen var skyldig att för sin tjänst bo i Helsingfors, ej förbragt utredning därom att han den ¹/₁ 06 därstädes haft sin bostad, i hvilket fall han jämväl bort å samma ort mantalsskrifvas, samt Snellman ej heller erlagt kronoutsylder för år 1905. *J. D.*: Jämte det Nanny Maria Snellmans besvär, när J. L. Snellman icke varit befullmäktigad att hos Guv. för henne föra talan i saken samt Guv. således icke bort upptaga till pröfning hvad i förenämnda skrift å hennes vägnar anförts, lämnades utan afseende, fann K. Senaten Snellman, som år 1906 ej varit i Helsingfors stad mantalsskrifven, icke hafva anført skäl till ändring i det slut, hvari Guv. genom sitt u. i saken stannat och hvarvid förty, såvidt angick J. L. Snellman, fick förblifva.

7. K. W. Wihreälaakson ja hänen vaimonsa Maria Wihreälaakson valitus edustajainvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Viipurin Maistraatille* antamassaan kirjoituksessa olivat vltjat vaatineet että, koska heidät oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin Panssarilahden äänestysalueessa oli tehty edustajain vaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹⁸/₁₂ 06 vltjen vaatimuksen, kun selvitystä puuttui ei ainoastaan siitä että Kaarlo Werner ja Maria Wihreälaakso olivat suorittaneet kruununveronsa vuosilta

1904 ja 1905 taikka että samat verot varattomuuden tähden olivat jäänet heiltä maksamatta, vaan myöskin siitä että K. W. ja Maria Wihreälaakso vuonna 1906 olivat säädettyssä järjestyksessä antaneet ilmoituksen henkikirjoitukseen, jossa tapauksessa he sinä vuonna olisivat olleet hengille pantavat Viipurin kaupungissa. O. O.: Sen ohessa että Maria Wihreälaakson valitus, koska K. W. Wihreälaakso ei ollut näyttänyt olleensa valtuutettu Maria Wihreälaakson puolesta Viipurin kaupungin Maistraatille antamaan heidän yhteistä kirjoitustansa eikä Kuv:n siis olisi pitänyt ottaa tutkiaksensa Maria Wihreälaakson siinä tekemää vaatimusta, jätettiin varteen ottamatta, katsoi K. Senaatti, kun K. W. Wihreälaakso, jonka sukunimi ennen oli ollut Grönlund, asianomaisen henkikirjoittajan antaman, valituskirjaan liitetyn todistuksen mukaan oli vuonna 1906 ollut hengille pantu Viipurin kaupungissa vaikka hänen nimensä oli henkikirjaan erehdyksestä merkitty K. W. Grönbergiksi, eikä oltu väitettykään, että K. W. Wihreälaakso olisi jättänyt suorittamatta hänen maksettavakseen pannut kruununverot vuosilta 1904 ja 1905, eikä muuta syytä hänen poisjättämisensä vaaliluettelosta esitetty, oikeaksi määrätä että puheenaoleva vaaliluettelo oli tältä kohden oikaistava.

8. A. Huplin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Viipurin maalaiskunnan* Ykspään äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa, oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty edustajainvaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Viipurin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä 17/12 06 mainitsemillaan perusteilla vltjan vaatimukset. O. O.: Koska vltja, Kuv:n antaman, lakiin perustuvan valitusosotuksen mukaan, olisi pitänyt, jos hän tahtoi säilyttää puhevaltansa Kuv:n mainittua p:stä vastaan, joko itse tahi laillisesti valtuuttamansa asiamiehen kautta antaa valituksensa asiasta Kuv:lle, mutta valitus oli päällystössä saapunut Kuv:lle, ei K. Senaatti ottanut tutkittavakseen mitä vltja valituskirjaan oli lausunut saadakseen muutosta Kuv:n p:seen.

Den 2:dra. 9. J. Kimarin valitus holhousasiassa. *Hankasalmen p:n K. O.* p. 5/9 05: Koskei oltu näytetty laillista syytä J. Kimarin veljentytär Wilhelmina Kimarin, joka aikaisemmin omasta pyynnöstään oli asetettu holhuna-

laiseksi, edelleen pysyttämiseksi vajavaltaisena, julisti K. O. hänet holhunalaisuudesta vapaaksi. *Viipurin H. O.*, johon J. Kimari vetosi, vahvisti p:ssä $21\frac{1}{2}$ 06 K. O:n p:n. *O. O.*: Ei muutosta.

10. A. Palanders besvär uti ett mål angående tjänstefel och ersättning. *Rn i Viborg* fann medels u. den $2\frac{1}{11}$ 04 utredt vara att trafikdirektörsassistenten A. Helenius, hvilken på grund af Järnvägsstyrelsens förordnande ålegat att verkställa inventering af linjekassören R. O. Vikbergs i tjänsten ombänderhafda kassa, underlåtit att vare sig å ryggborden till de af Helenius underskrifna checker, med hvilka Vikberg uttagit medel, som af honom insatts på upp- och afskrifningsräkning, göra anteckningar om checkernas belopp och datum, ehuru slika anteckningar vid jämförelse med de å Finlands Bank i motboken med banken gjorda anteckningarna om å räkningen insatta medel kunnat vidhandengifva, huruvida och till hvad belopp Statsjärnvägarne haft tillgodohafvande i banken, eller på annat sätt granska riktigheten af Vikbergs uppgifter beträffande sagda tillgodohafvande, samt att Vikberg, hos hvilken sedermera i april månad 1903 uppdagats en kassabrist, som i vederbörlig ordning faststälts till 90,988 mk 22 p., i sina redovisningar plägat upptaga det senast i banken insatta beloppet såsom fortfarande innestående, ehuru detsamma i själfva verket redan uttagits, och sålunda genom Helenius omförmälda underlåtenhet att granska dessa uppgifter beredts möjlighet att dölja den del af balansens som motsvarade det senast insatta beloppet, på sätt äfven skett vid den af Helenius senast verkställda inventeringen den $21\frac{1}{2}$ 03, då beloppet uppgått till 50,000 mk, men det däremot icke vara ådagalagdt att de i öfrigt anmärkta bristfälligheterna uti Helenius, inventeringar varit af den beskaffenhet, att desamma skäligen kunde läggas Helenius till last, helst närmare föreskrifter beträffande inventeringsskyldighetens fullgörande icke meddelats Helenius och det icke håller visats, att balansens i följd af sagda bristfälligheter dolts; i anseende hvar till och då Helenius sålunda vore ansvarig för ifrågasvarande balans, såvidt den hänförde sig till förenämnda 50,000 mk, *Rn*, som likmätigt det i anledning af Tronföljaren och Storfursten Alexejs födelse utfärdade nåd. Manifestet och Pardonsplakatet, ansåg allt vidare utlåtande beträffande det i saken framställda ansvarsyrkandet böra förfalla, med förkastande af Järnvägsstyrelsens därutöfver sträckta ersättningsanspråk, ålade Helenius att till Stats-

järnvägarne utgifva omförmälda 50,000 mk, likväl efter afdrag af det belopp, hvarmed de ersättningar, hvilka Statsjärnvägarne dels uppburit af Th. Tallqvist på grund af uppbördsborgen och dels kunde komma att utfå i dividend ur Vikbergs konkursbo och det belopp af 2,400 mk, som, jämlikt nämnda Manifest och Pardonsplakat skulle efterskänkas Vikberg, sammanlagda tilläfventyrs kunde komma att öfverskjuta den del af balansen, som Helenius sålunda icke ålagts att ersätta. *Viborgs Hfr.*, dit såväl Palander som Helenius besvärade sig, fann g:m u. den ²⁰/₁₂ 05 det väl vara utredt, att Helenius vid de af honom månatligen företagna inventeringarna af Vikbergs kassa antagit det såsom inbetalning å upp- och afskrifningsräkningen med Finlands Banks kontor i Viborg uti den med kontoret förda motboken senast antecknade beloppet utgöra Statsjärnvägarnes för tiden varande tillgodohafvande hos banken, utan att å bankkontoret efterforska huruvida Statsjärnvägarne i själfva verket för tiden egt något tillgodohafvande hos banken och till hvilket belopp detta tillgodohafvande uppgått, ehuru anledning härtil kunnat ligga däri, att motboken icke innehållit anteckningar om de belopp, Vikberg medels honom af Helenius lämnade checker å bankräkningen uttagit, samt att Vikberg till följd häraf under en längre tid kunnat dölja den uti de af Vikberg omhänderhafda medlen förefintliga bristen, men emedan det tillika utreds, att uti sagda medel redan år 1895 förefunnits en brist på 2,000 mk samt att Helenius, sedan han den ¹⁰/₃ 97 tillträdit sin då innehafta tjänst, årligen åtnjutit tjänstledighet, hvarunder inventeringen förrättats af annan person, och det icke visats, till hvilket belopp Vikbergs kassabrist vid den af Helenius den ³¹/₃ 97 verkställda första inventeringen stigit och huru mycket densamma ökats under de tider, Helenius själf varit i utöfningen af sin tjänst, ty och då tillförlitlig utredning angående den skada Helenius genom bristfälligt fullgörande af sin inventeringsskyldighet förorsakat Statsjärnvägarne, således ej förebragts, förkastade Hfr. den å Järnvägsstyrelsens vägnar emot Helenius utförda talan och frikallade Helenius från all ersättningsskyldighet i saken. *J. D.*: Jämte det den ansvarstalan, som i förestående måtto utförts emot Helenius för tjänstefel på af Rn åberopad grund förföll, fann K. Senaten beträffande saken i öfrigt den af Helenius öfver Vikbergs kassaförvaltning utföfvade kontrollen väl icke hafva varit ändamålsenligt anordnad; men emedan Helenius ej meddelats närmare föreskrifter i detta afseende samt det ej heller utreds, i hvilken mån sättet för hand-

hafvandet af sagda kontroll medverkat till ifrågavarande balans, lät K. Senaten bero vid det slut hvori Hfr. i saken stannat. — (I ledamot: Emedan Järnvägsstyrelsen icke på sätt ske bort meddelat Helenius några föreskrifter om sättet för fullgörandet af den honom på sidan af hans egentliga tjänst ålagda inventeringsskyldighet, ty och med afseende jämväl å särskilda andra i saken inlupna omständigheter, fann senatorn Helenius icke kunna tillräknas sådan vårdslöshet och försummelse vid verkställandet af omordade inventeringar, att han i följd däraf kunde åläggas ersättnings-skyldighet i saken, hvarför senatorn lät bero vid det slut, hvori Hfrn däri stannat.)

11. E. K. Aallon ja Alma Aallon valitus edustajan-vaalia varten Valtioapäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Tammelan kunnan* Kuhalan äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hän ja Alma Aalto oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty edustajain vaalia varten 1907 vuoden Valtioapäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Hämeen läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ¹⁰/₁₂ 06 vltjan vaatimukset, kun eivät E. ja Alma Aalto olleet suorittaneet kruununverojaan kahdelta viime vuodelta. *O. O.*: Koskei E. Aalto ollut näyttänyt Alma Aallon valtuuttaneen häntä ajamaan Alma Aallon puhevaltaa asiassa, K. Senaatti ei ottanut tutkiakseen mitä valituksessa oli Alma Aallon puolesta lausuttu; mitä taas tuli E. Aallon valitukseen, katsoi K. Senaatti ettei E. Aalto, joka oli jättänyt selvittämättä olleensa vuonna 1906 hengille pantuna Tammelan kunnassa, ollut puolestansa esiintuonut syytä muuttaa sitä loppupäätöstä, johon Kuv. p:ssä oli asiasta johtunut ja joka siis E. Aaltoon nähden jäi voimaansa.

12. O. W. Sihvosen valitus varkautta koskevassa asiassa. *Viipurin R. O.* alisti p:nsä *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen *H. O.* p:ssä ²/₁₁ 06, nojaten R. L:n 28 luvun 5 ja 8 §:ään tuomitsi Sihvosen, joka aikaisemmin oli kärsinyt rangaistuksen kolmaskertaisesta varkaudesta, neljästä eri neljäskertaisesta varkaudesta, kustakin 3 vuoden kuritushuonerangaistukseen ja, kun nämät rangaistukset R. L:n 7:5:ssä säädettyjen perusteiden mukaan yhdistettiin, kerrassaan pidettäväksi 9 vuotta kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksensa 12 vuodeksi yli vapausrangaistusajan. *O. O.*: Ei muutosta.

13. J. K. Michelsonin valitus varkautta koskevassa asiassa. *Tampereen R. O.* alisti p:nsä *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen *H. O.* p:ssä $\frac{20}{100}$ 06, *R. L:n* 28 luvun 5 §:n 3 kohdan ja 8 §:n sekä 6 luvun 1 §:n 1 kohdan mukaan, tuomitsi vltjan varkaudesta pidettäväksi 5 vuotta kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksen 10 vuodeksi yli vapausrangaistusajan. *O. O.:* Ei muutosta.

Den 5:te. 14. H. Rinne ja W. Simolin ynnä viimeksimainitun vaimo Emilia Simolin Wilhelmina Eerolaa vastaan talonkaupan purkamista koskevassa jutussa. *Orimattilan y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä $\frac{20}{100}$ 03 mainitsemillaan perusteilla kanteen ja julisti riidanalaisen tilankaupan pysyvaiseksi. *Turun H. O.,* johon Wilhelmina Eerola vetosi, katsoi t:ssä $\frac{27}{100}$ 06 ettei kysymyksessä olevaa tilankauppaa vielä oltu lopullisesti päätetty sekä ettei sama kauppa siis myöskään ollut asianomaisia sitova, ennenkun se oli tullut hyväksytyksi siten kuin holhouslaissa holhouksenalaisen henkilön kiinteän omaisuuden myymisestä tarkemmin määrättiin, johon nähden *H. O.* kumosi *K. O:n* p:n ja asetti asian siihen tilaan, jossa se oli, ennenkuin haaste siitä otettiin. *O. O.* katsoi *H. O:lta* puuttuneen laillista aihetta mainitsemillaan perusteilla jättää asiaa lopullisesti tutkimatta, minkä tähden *K. Senaatti,* kumoten *H. O:n* t:n, siirti jutun takaisin *H. O:een,* jonka tuli ottaa se uudelleen käsiteltäväksensä ja siinä laillisesti menetellä.

15. E. J. Granholms nådeansökan afslags.

Den 6:te. 16. J. A. Lönnrothin ja kruununnimismies R. Renforsin valitukset virkarikosta koskevassa asiassa. *Kalvolan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{2}{100}$ 03 selvitetyn, että Renfors, saatuaan $\frac{16}{100}$ 03 asianmukaisen määräyksen Lönnrothin 125 m:kan suuruisen saatavan suorittamiseksi tehdä ulosmittauksen *O. Aaltosen* luona, oli siinä tarkoituksessa $\frac{18}{100}$ 03 saapunut Aaltosen asuntoon sekä, vaikka Renfors itse oli myöntänyt Aaltosen omistavan asuinrakennuksen ulkokuoneineen, vastoin säädöstä *U. L:n* 4 luvun 5 §:ssä ja huolimatta siitä että Aaltosen vaimo oli ollut sanotussa tilaisuudessa läsnä, vastoin säännöstä saman lain 3 luvun 25 §:ssä, jättänyt Aaltosen omaisuuden ulosmittaamatta sekä kirjoittanut köyhäntodistuksen; ja kun Renfors, joka ei kuitenkaan voitu katsoa tehneen tätä vastoin parempaa tietoa, ja hankkiaksensa itselleen tahi toiselle hyötyä taikka

toista vahingoittaakseen, niin muodoin oli tehnyt itsensä syyppääksi sellaiseen virkarikokseen kuin R. L:n 40 luvun 20 §:n jälkimäisessä kohdassa mainittiin, tuomitsi K. O. Renforsin vetämään sakkoa 200 m:kaa ja velvoitettiin Renfors korvaamaan Lönnrothille sekä kysymyksessä olevat 125 m:kaa, ellei niitä uudessa ulosmittauksessa voitu Aaltoselta saada, että Lönnrothilla asian vuoksi olleet kustannukset 200 m:kalla. *Turun H. O.*, johon sekä Lönnroth että Renfors vetosivat, katsoi p:ssä $24\frac{1}{2}$ 06, ettei Lönnroth ollut esiintuonut syytä K. O:n p:n muuttamiseen; mitä sitten tuli Renforsin valitukseen, havaitsi H. O., että Renfors oli ymmärtämättömyydestä menetellyt virheellisesti virkatoimessaan, mutta kun ei ollut käynyt selville että Lönnroth sanotun virkavirheen johdosta vielä olisi kärsinyt vahinkoa saatavansa ulossaamiseen nähden Aaltoselta, eikä syytettä senlaisesta rikoksesta, jonka Renforsin äskennämainittu menettely käsitti ja josta rangaistus säädettiin R. L:n 40 luvun 21 §:n 2 kohdassa, Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan saatu jatkaa, vapautti H. O. Renforsin K. O:n hänelle tuomitsemasta sakosta, ja hylkäsi sillä kertaa myös Lönnrothin jutussa tekemän korvausvaatimuksen Aaltoselta olevaan saatavaan nähden liian aikaisin nostettuna, jota vastoin K. O:n p. muissa kohdin jätettiin pysyväiseksi. *O. O.* katsoi ettei oltu esiintuotu syytä muuttaa H. O:n p:tä muun puolesta, paitsi että Renfors velvoitettiin puheenalaisesta virkavirheestään Lönnrothille välittömästi syntyneen vahingon korvaukseksi suorittamaan 125 m:kaa. — (2 jäsentä vahvisti H. O:n p:n. — 1 jäsen velvoitti Renforsin, jonka senaattori katsoi tehneen itsensä syyppääksi R. L:n 40 luvun 20 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun virkarikokseen, korvaamaan Lönnrothille siitä syntyneen vahingon 150 m:kalla, muuten vahvisti senaattori H. O:n p:n.)

17. T. Muurimäen valitus jutussa, jossa hän virkansa puolesta, sekä T. Muurimäki, asianomistajana, olivat syyttäneet J. Töyliä pahoinpitelystä *Isonkyrön y. m. p:ien K. O. p. 27/4 06*: Koska Töyli oli kieltänyt pahoinpitelyä eikä todistusta ollut hänen syyllisyydestään jätettiin asia vastaiseksi, jolloin se voisi ilmi tulla, ja kun Töyliä siis ei oltu rangaistukseen tuomittu, niin häntä ei myöskään voitu velvoittaa vaadittuja korvauksia Muurimäelle suorittamaan. *Vaasan H. O.*, johon Muurimäki valitti, vahvisti p:ssä $27\frac{1}{8}$ 06 K. O:n p:n. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 7:de. 18. U. A. Sántin valitus lapsenelatusapua koskevassa asiassa. *Teuvan p:n K. O.* velvoitti p:ssä $10/3$ 06, vltjan omalla valallaan, jos hän sen voisi tehdä, puhdistautumaan siitä mitä häntä vastaan oli ilmitullut. *Vaasan H. O.* p. $8/10$ 06: Ei muutosta. *O. O.:* Ei muutosta.

19. J. A. Lampisen valitus kuoleman tuottanutta pahoinpitelyä koskevassa jutussa. *Uvilan y. m. p:ien K. O.* alisti p:nsä *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $5/9$ 06 katsoi toteennäytetyksi, että Lampinen $6/10$ 05 tahallansa ilman tappamisen aikomusta haulipyssyllä oli ampunut Emma Lammin miehen, F. Lammin polviin niin, että F. Lammi sen johdosta $9/3$ 06 oli kuollut, minkä vuoksi H. O., nojaten R. L:n 21 luvun 4 §:n 1 kohtaan, tuomitsi Lampisen pahoinpitelystä, josta kuolema oli seurannut, pidettäväksi 3 vuotta kuritushuoneessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan paitsi muita korvauksia, 200 m:kaa vuodessa, $9/3$ 06 lukien, elatukseksi Emma Lammille sekä hänen kahdelle alaikäiselle lapselleen. *O. O.* katsoi, ettei vltja ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:stä muun puolesta, paitsi että vltja H. O:n hänen syykseen asiassa lukemasta rikoksesta, joka oli katsottava tapahtuneeksi erittäin lieventävien asianhaaran vallitessa, R. L:n 21 luvun 4 §:n 2 kohdan mukaan tuomittiin pidettäväksi 2 vuotta vankeudessa, sekä että Emma Lammille ja hänen alaikäisille lapsilleen tuomitun vuotuisen elatusavun määrä vähennettiin 150 m:kaan.

Den 8:de. 20. Ida Wahlbergin valitus varkautta koskevassa asiassa. Sen syytteen johdosta minkä virallinen syyttäjä sekä Eliina Ahonen, asianomistajana, olivat tehneet tuomitsi *Nurmijärven p:n K. O.* p:ssä $15/11$ 05, R. L:n 28 luvun 1 ja 8 §:än mukaan vltjan ensikertaisesta törkeästä varkaudesta pidettäväksi 8 kuukautta kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksensa 2 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. *Turun H. O.*, johon Ida Wahlberg valitti, p. $5/7$ 06: R. L:n 28 luvun 2 §:n 5 kohdan ja 8 §:n nojalla vahvisti H. O. K. O:n p:n. *O. O.:* Ei muutosta.

21. K. F. Michelssonin valitus kuoleman tuottanutta pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Kaupunginviskaali G. W. Asplundin, virkansa puolesta, ja Ida Peltosen, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta sekä sittenkun *Tampereen R. O.* oli alistanut p:nsä *Turun H. O:n* tarkastettavaksi,

katsoi H. O. p:ssä ²⁸/₉ 06 selvitetysksi että vltja oli ¹⁴/₇ 06 pahoinpitelyn aikomuksessa veitsellä lyönyt Ida Peltosen miestä D. Peltosta selkärangan oikealle puolelle, keuhkoppussin lävitse sillä seurauksella, että D. Peltonen ¹⁷/₇ 06 oli kuollut sekä tuomitsi sen vuoksi vltjan, R. L:n 21 luvun 4 §:än 1 kohdan mukaan, pidettäväksi 5 vuotta kuritus-huoneessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

22. K. Alihallan ja S. Sivénin y. m. valitus *Pornais-ten p:n Maanjakooikeuden* ⁵/₇ 05 julistamasta p:stä ilmoitetun tyytymättömyyden johdosta komissionimaanmittari F. Edelmanin toimittamaan isonjaon järjestelyyn Hevonselän kylässä. O. O.: Koskei S. Sivén ollut Kuvernööriin luona ilmoittanut tyytymättömyyttä puheenalaiseen maanmittaus-toimitukseen eikä sitä myöskään M. O:ssa moittinut, ei K. Senaatti ottanut Sivénin valitusta tutkittavaksi. Mitä tuli Alihallan ja hänen muiden asiakumppaniensa valitukseen, katsoi K. Senaatti etteivät nämä asialliset olleet esiintuoneet syytä muuttaa M. O:n p:tä, joka siis vahvistettiin.

23. E. Waldus m. fl. besvär öfver *Egodelningsrättens i Houtskär skn* u. den ²⁸/₉ 05 i anledning af anmaldt missnöje emot ett af vicelandmätaren E. Kniper uppgjordt förslag till skifte af Mussala bys gemensamma egor. J. D. fastställde Egdrns u.

Den 9:de. 24. J. Rindellin valitus korvausta koskevassa jutussa. *Heinjoen y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä ²⁸/₂ 05 vltjan, syystä että hän vuonna 1903 oli iskenyt suonta T. Hyytiäisen oikeanpuolisesta käsivarresta sillä seurauksella että Hyytiäisen käsi oli kipeytynyt ja hänen oli täytynyt olla 15—29 toukokuuta 1903 Viipurin läänin sairaalassa, maksamaan Hyytiäiselle 88 m:kaa sekä korvaamaan hänen oikeudenkäynnissä kärsimänsä kulungit 150 m:alla. *Viipurin H. O.* p. ¹⁸/₃ 06: Koska oli selville käynnyt, että Hyytiäisen sairaus oli johtunut vltjan taitamattomasti toimittamasta suonen iskemisestä, vahvisti H. O. K. O:n p:n muun puolesta, paitsi että oikeudenkäyntikustannusten korvauksen määrä alennettiin 120 m:kaan. O. O.: Ei muutosta.

25. J. Waldénin valitus haureelliseen tekoon ryhtymistä koskevassa jutussa, jossa kaupunginviskaali W. Palander, virkansa puolesta, ja poliisikonstapeli M. Röngän ilmiannon johdosta, katsoi Tampereen R. O. p:ssä ²²/₇ 05

toteensaatetuksi että vltja erään naishenkilön kanssa julkisesti oli ryhtynyt haureelliseen tekoon ja siten saattanut pahennusta aikaan ja tuomitsi, nojaten R. L:n 20 luvun 14 §:n 1 kohtaan, Waldénin pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa. *Turun H. O.* p. 27/7 06: Ei muutosta *O. O.*: Koska Waldénin valituksen oli K. Senaattiin antanut senaattinylivahtimestari L. Kjellberg, mutta Kjellbergiä eisaateta, vastoin O. K:n 15 luvun 2 §:n säännöstä, niinkuin tämä lainkohta on asetuksessa 23/11 98 hyväksyä oikeudenkäyntiasiamieheksi, sentähden K. Senaatti ei ottanut tutkittavakseen mitä Waldén valituskirjassaan oli lausunut.

26. N. Parran valitus pahoinpitelyä koskevassa asiassa. Sen syytteen johdosta, jonka v. t. kruununnismies P. Waittinen, virkansa puolesta, sekä V. Natri, asianomistajana, olivat tehneet ja sittenkun *Savitaipaleen y. m. p:ien K. O.* oli julistanut p:nsä ja alistanut sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, katsoi H. O. pillä 3/8 06 toteensaatetuksi, että vltja oli sauvaan kiinnittämällä puukolla ja asettauduttuaan väijyksiin tahallaan iskenyt Nattrin rintaan kolme ja käsi-varteen yhden haavan sekä sitä paitsi purrut Natria sormeen, josta pahoinpitelystä Natri oli saanut vähemmän vamman, minkä vuoksi H. O. R. L:n 21 luvun 11 §:n mukaan tuomitsi vltjan, jolle se seikka, että hän oli aseutunut väijyksiin ja muutenkin valmistautunut pahoinpitelemiseen, oli luettu erittäin raskauttavaksi asianhaaraksi, pidettäväksi 2 vuotta kuritushuoneessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.*: Ei muutosta.

27. F. Hakalan valitus lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Huittisten y. m. p:ien K. O.* p. 22/9 05: Vltja velvoitettiin suorittamaan Emma Syrjälle 70 m:kaa vuodessa, lukien lapsen syntymisestä kunnes se voi itsensä elättää tahi ainakin siksi kuin se oli täyttänyt 15 vuotta. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. 15/6 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

28. Reeta Rytkösen armonanomus hyljättiin.

Den 11:te. 29. J. Kilpeläisen, O. Jaakkolan, E. Iibolan, E. Sipisen, A. Hämäläisen, Y. Aarnion, E. Penttilän, A. Wesasen, M. Pellisen ja A. Larssonin valitus osallisuutta ko-koon-tuneen väkijoukon tekemiin väkivaltaisuuksiin koskevassa jutussa. Virallisen syyttäjän sekä Kotkan Kauppaseuran ja Kotka Konversationsklubb nimisen osakeyhtiön asianomista-

jina tekemän syytteen johdosta toinitti *Kotkan R. O.* tutkimuksen jutussa ja antoi p:ssä ²²/₁₁ 06 lausuntonsa asiasta ja alisti sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi. P:ssä ²⁴/₇ 06 katsoi H. O. toteennäytetyksi että, kun kokoontunut väkijoukko oli ¹/₂ 06 Kotkan kaupungissa yksin toimin ryhtynyt väkivaltaisuuksiin sekä siinä tarkoituksessa käynyt muun muassa Kotkan Konversationsklubbin talossa, Kotkan Kauppaseuran ja Universal Garden nimisen ravintolan huoneustoissa ynnä Kotkan Wähittäis-myynti ja Anniskelu-Osakeyhtiön viinamyymälän edustalla, olivat Kilpeläinen, Wesanen ja Penttilä olleet väkijoukon Kotkan Konversationsklubbin talossa harjoitetuissa väkivaltaisuuksissa osallisina siten, että Kilpeläinen väkivaltaisesti oli pidellyt erästä siellä ollutta henkilöä sekä Vesanen ja Penttilä lyöneet rikki klubbihuoneuston ikkunoita, jota paitsi Penttilä oli seurannut väkijoukkoa Kotka Kauppaseuran huoneustoon, kumminkaan ottamatta osaa väkivaltaisuuksiin, sekä että Jaakkola, Iihola, Larsson ja Hämäläinen olivat olleet mukana väkijoukossa sen käydessä Kotka Konversationsklubbin talossa, Larsson ja Hämäläinen sitä paitsi ynnä Sipinen ja Pellinen Universal Garden ravintolan edustalla sekä Aarnio Kotkan Wähittäis-myynti- ja Anniskelu-Osakeyhtiön myymälän edustalla, ilman että he kuitenkaan olivat ottaneet osaa itse väkivaltaisuuksiin; johon nähden H. O., hyljäten syytteen muissa kohdin, tuomitsi Kilpeläisen, Wesanen ja Penttilän R. L:n 16:5 nojalla pidettäviksi kuritushuoneessa, Kilpeläisen 8 kuukautta, Wesanen 1 vuoden ja Penttilän 6 kuukautta, Jaakkolan saman lainkohdan mukaan 3 kuukauden vankeusrangaistukseen sekä Iiholan, Sipisen, Pellisen, Hämäläisen, Larssonin, ja Aarnion, niinkään R. L:n 16:5 nojalla seka mitä koski Aarniota, nojautumalla myöskin säännöksiin R. L:n 3 luvun 2 §:ssä, vetämään sakkoa, Pellisen ja Larssonin kummankin 200 m:kaa, Iiholan, Sipisen ja Hämäläisen 150 m:kaa ynnä Aarnion 100 m:kaa, minkä ohessa vltjat velvoitettiin suorittamaan erityisiä korvauksia. *O. O.*: Koskei oltu näytetty Larssonin olleen mukana väkijoukossa tämän väkivaltaisuuksia yhtiön Kotka Konversationsklubbin talossa, Larssonin maksettavaksi tuomittu sakko vähennettiin 100 m:kaan. Muuten ei muutosta. — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n.)

30. O. Heilmans besvär i ett stöldsmål. I anledning af statsfiskalen A. Mestertons å tjänstens vägnar och efter angifvelse af J. Stjernbergs därom utförda påstående, dömdes *Rn i Helsingfors g:m u. den* ⁵/₁₀ 06, i stöd af 2, 5 och 8 §§ 28 kap. S. L. klgdn att för andra resan grof stöld hållas

2 år i tukthus samt att under 6 års tid vara förlustig medborgerligt förtroende, hvarjemte klgdn skyldigkändes att ersätta Stjernberg honom fränhända penningar med 20 mk *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig. u. den ¹²/₁₁ 06: Då klgdn den ²⁰/₁₂ 04 blifvit dömd att för första resan grof stöld hållas 9 månader i tukthus, men detta straff på grund af det i anledning af Tronföljaren och Storfursten Alexejs födelse utfärdade nådiga Manifestet och Pardonsplakatet nedsatts till 6 månaders tukthusstraff, och klgdn sålunda icke till fullo utstått förstnämnda straff, dömdes Hfr., med ändring af Rns u., i stöd af 2 och 8 §§ 28 kap. samt 1 § 6 kap. S. L. klgdn att för upprepad första resan stöld, innefattande grof sådan, hållas 1 år i tukthus samt vara förlustig medborgerligt förtroende under 5 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: Ej ändring.

31. K. A. Eerolan valitus laittoman kotietsinnön pitämistä koskevassa jutussa. R. Lindellin syytteestä tuomitsi *Kangasalan y. m. p:ien K. O.* p:ssä ¹⁸/₃ 05, nojaten R. Ln 24 luvun 2 §:ään ja saman lain voimaannpanemisesta ¹⁹/₁₂ 89 annetun asetuksen 13 §:ään, vltjan laittoman kotietsinnön toimittamisesta vetämään sakkoa 75 m:kaa, josta sakkomäärästä kuitenkin, Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Aleksejn syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan oli vähennettävä kolmasosa, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. ²⁷/₆ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

32. K. Bockin hakemus menetetyn ajan takaisinsaamisesta muutoksen hakemista varten *Vaasan läänin Kuv:n* ²⁰/₁₁ 06 antamaan p:seen irtalaisuutta koskevassa asiassa, kuin myös valitus sanotusta p:stä. *Kuv.* tuomitsi vltjan, nojaten ²/₄ 83 irtolaisista y. m. annettuun asetukseen, tois kertaisesta irtolaisuudesta pidettäväksi 9 kuukautta yleisessä työssä. *O. O.*: Samalla kun vltjan anomukseen menetetyn ajan takaisinsaamisesta myönnettiin, katsoi K. Senaatti itse asiata tutkiessaan, ettei vltja ollut esiintuonut syytä muuttaa *Kuv. p:tä*, joka siis, ylläsanotun asetuksen 2 ja 5 §:än nojalla, vahvistettiin.

33. K. Senaatti myöntyi H. Laitisen hakemukseen menetetyn ajan takaisinsaamisesta muutoksen hakemista varten *Turun H. O:n* ¹²/₇ 06 antamaan p:seen varkautta koskevassa jutussa.

Den 12:te. 34. Agnes von Konowin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Helsingin kaupungin Maistraatti* antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa kaupungissa oli tehty edustajain vaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Uudenmaan läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ²¹/₁₂ 06 vltjan vaatimuksen, koska selvitystä puuttui siitä, että vltja ¹/₁ 06 oli asunut ilmoittamassaan talossa mainitussa kaupungissa ja siis sanottuna vuonna oli siellä hengille kirjoitettava. *O. O.*: Koskei vltja ollut näyttänyt olleensa vuonna 1906 hengille pantuna Helsingin kaupungissa, vahvisti K. Senaatti sen lopputuloksen, johon Kuv. p:ssä oli aiasta johtunut.

35. J. A. Lainen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Maarian kunnan* Kärämäen äänestysalueen vaalilautakunnan luona oli vltja suullisesti vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty edustajain vaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Turun ja Porin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, jätti p:ssä ²¹/₁₂ 06, vltjan vaatimuksen tutkintoon ottamatta, koskei vltja ollut, uiinkuin Vaalilain 9 §:n 2 kohdassa säädettiin, vaalilautakunnalle antanut kirjallista oikaisuvaatimusta. *O. O.*: Ei muutosta.

36. J. Forssin valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Perniön kunnan* Mussaaren äänestysalueen vaalilautakunnalle antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudettomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotussa äänestysalueessa oli tehty edustajain vaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Turun ja Porin läänin Kuv.*, jolle vaalilautakunta lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä ²¹/₁₂ 06 vltjan vaatimuksen, koska oli selvitetty, että vltja 6 vuoden aikana oli vaimollensa ja alaikäiselle lapsellensa nauttinut vakituista vaivaisapua. *O. O.*: Koska vltja ei ollut omasta puolesta saanut apua vaivaihoidolta, eikä muuta syytä hänen poisjättämiseensä vaaliluettelosta oltu esitetty, kumosi K. Senaatti Kuv:n p:n ja määräsi, että sanottu vaaliluettelo oli tältä kohden oikaistava.

37. V. Närväsen valitus edustajanvaalia varten Valtiopäiville tehdyn vaaliluettelon oikaisemista koskevassa asiassa. *Helsingin kaupungin Maistraatille* antamassaan kirjoituksessa oli vltja vaatinut että, koska hänet oikeudetomasti oli jätetty pois siitä vaaliluettelosta, joka sanotun kaupungin ensimmäisessä äänestysalueessa oli tehty edustajain vaalia varten 1907 vuoden Valtiopäiville, tuo vaaliluettelo oikaistaisiin siinä kohden. *Uudenmaan läänin Kuv.*, jolle Maistraatti lähetti asiakirjat, hylkäsi p:ssä $21/12$ 06 vltjan vaatimuksen, koska ei oltu selvitetty, että vltja oli $1/1$ 06 asunut ilmoittamassaan talossa mainitussa kaupungissa ja siis sanottuna vuonna ollut siellä hengille kirjoitettava. *O. O.*: Koska vltja K. Senaatissa oli näyttänyt olleensa vuonna 1906 hengille pantuna Helsingin kaupungissa, eikä muuta syytä jättää vltjaa pois vaaliluettelosta oltu esitetty, kumosi K. Senaatti *Kuv:n p:n* ja määräsi että sanottu vaaliluettelo oli tältä kohden oikaistava.

38. W. Mannilan valitus törkeätä varkautta koskevassa asiassa. Kruununnimismies B. J. Färlingin, virallisena syyttäjänä, sekä J. Uiton ilmiannon johdosta, tekemästä syytteestä tuomitsi *Ulvilan y. m. p:ien K. O. p.* $19/9$ 06, nojaten R. L:n 28 luvun 2 §:n 12 kohtaan ja 8 §:ään, vltjan ensikertaisesta törkeästä varkaudesta pidettäväksi 1 vuoden kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksensa 4 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $16/11$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

39. Besvär af N. Makkonen i ett stöldsmål. På åttalan af stadsfiskalen A. Mesterton samt K. R. Slöör och E. J. Herlin dömdes *Rn i Helsingfors g:m* u. den $12/9$ 06 i stöd af 1, 2 och 8 §§ 28 kap. S. L. klgdn att för första resan grof stöld hållas ett år i tukthus och för tillgrepp af ett ur 4 m. i fängelse, eller i ena bot umgälla sin brottslighet med tukthusstraff i 1 år, 1 månad och 15 dagar samt att vara medborgerligt förtroende förlustig i 4 år utöfver frihetsstraffet. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. den $8/11$ 06: Ej ändring. *J. D.*: Alldenstund klgdn i K. Senaten upprepat sin vid domstolarna gjorda anhållan att få till styrkande af sin oskuld i saken, särskilda namngifna personer däri edeligen afhörda samt rådrum härtill skäligen icke kunde klgdn förvägras, upphäfde K. Senaten domstolarnas u. och förvisade målet tillbaka till Rn. — (1 ledamot fann klgdn icke hafva

anfört skäl till annan ändring i Hfrns u. än att, enär det icke styrkts att ifrågavarande, hos klgdn anträffade ur genom tjufvahand frångått Herlin senatoren ville, med upphäfvande af Hfrns u. i denna del, frikänna klgdn från hvad honom härutinnan till last tagits, jämte det Herlin ålades att till klgdn återställa sagda ur.)

40. W. Suihkosen valitus asiassa, jossa A. Närvä y. m. vaativat, että vltja korvaisi heille lohi- ja siikakalastusta varten rakennetun tokeen ulommaisena pään eli nukana särkemisestä 200 m:kaa. *Kokemäen y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä $15/10$ 04 vltjan korvaamaan nukana arvon sekä siinä tarkoituksessa Närvälle ja hänen myötäpuolilleen maksamaan 200 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $26/3$ 06: Ei muutosta. *O. O.* katsoi kyllä selvitetyn, että Kokemäenjoen tukinuittoyhtiön palveluksessa oleva työmieshistö $5/10$ 03 uittaessaan tukkeja Kokemäen jokea alas oli hajoitannut riidanalaisen nukana, mutta koska Närvä ja hänen myötäpuolensa, jotka säännösten mukaan mainittua jokea varten $29/3$ 79 vahvistetussa lauttaussäännössä olivat olleet velvolliset uittotajaksi korjaamaan pois tokeensa joesta, olivat nyt puheena olevaksi uittokaudeksi jättäneet tuon nukana paikoillansa voimatta toteuttaa että yhtiö olisi ollut siihen syyppää, ja asiassa sen ohessa oli selville tullut, että sanottu nukka oli estänyt uittotyön säännöllistä kulkua, niin ja kun yhtiö näin ollen oli ollut oikeutettu poistamaan sanotun nukana, kumosi K. Senaatti tuomioistuimien p:t ja vapautti vltjan kaikesta korvausvelvollisuudesta asiassa, mutta asian laatuun nähden sai vltja kumminakin itse kärsiä kulunsa siinä.

41. Besvär af A. Jäppinen i ett stöldsmål. På därom af statsfiskalen A. Mesterton, å tjänstens vägnar, och J. Gutverdt, i egenskap af målsägande utfördt åtal samt sedan *Rn i Helsingfors* i saken meddelat utlåtande och underställt detsamma *Åbo Hfrs* pröfning, dömde Hfr. g:m u. $2/10$ 06 med stöd af 5 och 8 §§ 28 kap. S. L., klgdn att för fjärde resan stöld hållas 3 år i tukthus samt i 8 år utöver frihetsstraffet vara medborgerligt förtroende förlustig. *J. D.*: Ej annan ändring än att den tid, under hvilken klgdn skulle vara förlustig medborgerligt förtroende, fastställdes till 6 år.

42. N. Paavilaisen valitus asiassa, jossa kruununnismies T. L. Streng, virkansa puolesta, ja poliisikonstaapeli A. Liikasen ilmiannon johdosta, oli syyttänyt vltjaa luvatto-

masta kaupan harjoittamisesta. *Pieksämäen p:n K. O.* p. $\frac{5}{4}$ 05: Nojaten $\frac{21}{3}$ 79 elinkeinosta annetun asetuksen 2 ja 40 §iin, tuomitsi K. O. vltjan vetämään sakkoa 20 m:kaa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä maksuja. *Viipurin H. O.*, johon Streng ja Paavilainen valittivat, vahvisti p:ssä $\frac{20}{6}$ 06 K. O:n p:n muuten, paitsi että vltja, K. O:n mainitsemain lainpaikkain nojalla, tuomittiin vetämään sakkoa 100 m:kaa. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 13:de. 43. *O. Ollilan* valitus ulosmittausasiassa. *Hämeen läänin Kuv:lle* $\frac{20}{10}$ 05 jättämässään kirjelmässä oli vltja vaatinut että K. Heiskalan anomuksesta $\frac{30}{6}$ 04 K. Vakerin luona toimitettu ulosmittaus kumottaisiin, minkä johdosta Kuv. p:ssä $\frac{4}{1}$ 06 lykkäsi asian riitaisena sen paikkakunnan Oikeuteen, missä ulosottoon kirjoitettu omaisuus oli. *Turun H. O.*, johon Heiskala valitti, antoi p:ssä $\frac{21}{7}$ 06 lausuntonsa, ja kun vltja Kuv:lle $\frac{16}{7}$ 04 antamassaan kirjelmässä oli anonut puheenaolevan ulosmittauksen peruuttamista ja Kuvernöörinvirasto $\frac{5}{10}$ 04 jo oli ratkaissut vltjan anomuksen pillä, joka oli saanut lainvoiman, niin H. O. katsoi, ettei Kuv. enää olisi pitänyt ottaa tutkintoon kysymyksessä olevaa anomusta ja jätti senvuoksi, kumoten Kuv:n $\frac{4}{1}$ 06 antaman p:n sikäli kuin siinä oli lausunto annettu asian lykkäämisestä K. O:n tutkittavaksi, vltjan Kuv:n luona tekemän vastasanotun anomuksen varteen ottamatta. *O. O.*: Ei muutosta.

44. *O. Heikkilän* valitus lapsenelatusapua koskevassa asiassa. *Urkalan y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä $\frac{23}{3}$ 04 vltjan valallaan, jos hän voi, puhdistautumaan siitä, mitä häntä vastoin oli ilmitullut. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{16}{5}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

45. *F. Toivolan* valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Viralliseksi syyttäjäksi määrätyn poliisikonstaapelin *A. Maunun* tekemästä syytteestä katsoi *Kittilän p:n K. O.* p:ssä $\frac{21}{7}$ 05 toteensaatetuksi, että *P. Laukinen* viedessään vltjan kanssa vaivaishoitolaista *J. Kulppia* tämän hoitopaikkaan mistä hän oli luvatta poistunut, oli löynyt ja muutenkin kovakätisesti pidellyt Kulppia, sekä että vltja ei ainoastaan ollut jättänyt ehkäisemättä tätä pahoinpitelyä, vaan päinvastoin toiminnallaan edistänyt sitä, minkä vuoksi K. O. nojaten *R. L:n* 21 luvun 11 §:ään, 5 luvun 3 §:ään ja 3 luvun 2 §:ään tuomitsi vltjan avunannosta pahoinpitelyyn pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa, minkä ohessa vltja velvoi-

tettiin suorittamaan paitsi muita korvauksia Kulpin sisaren pojalle A. Säärelälle, joka oli yhtynyt syytteeseen, 10 m:kaa. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{1}{2}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Samalla kuin vltjan muistutus, ettei virallinen syyttäjä ollut ollut oikeutettu kysymyksessä olevasta rikoksesta syytettä tekemään, hyljättiin, koska rikos oli tehty yleisellä tiellä, vahvisti K. Senaatti H. O:n p:n muissa kohdin, paitsi että kun Säärelä, R. L:n 8:4 mukaan ei ollut oikea asianomistaja jutussa, vltja vapautettiin Säärelälle suorittamasta Oikeuksien hänelle oikeudenkäyntikuluista myöntämää 10 m:kan korvausta.

Den 14:de. 46. J. Huuhtasen valitus jutussa, jossa vltja oli vaatinut M. Schildtin, K. Hellforsin, M. ja A. Kettisen sekä J. Savolaisen tuomitsemista rangaistukseen petoksesta ja M. Schildt oli vaatinut vltjalle rangaistusta väärästä ilmiannosta. *Kivennavan p:n K. O.* p. $\frac{21}{8}$ 05: Samalla kun syytös Schildtia ja hänen asiakumppaniansa vastaan hyljättiin, tuomitsi K. O. nojaten R. L:n 26 luvun 4 §:ään, vltjan väärästä ilmiannosta vetämään sakkoa 60 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{10}{4}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

47. Poliisikamarinsihteeri G. Gräsbeckin Prokuraattorille jättämä ja Prokuraattorin K. Senaattiin lähettämä anomus, jossa Gräsbeck oli anonut että, koska Porin R. O. p:ssä $\frac{3}{1}$ 06 oli julistanut hänet maan palvelukseen kelvottomaksi ainiaaksi, vaikka sellainen seuraus oli lain mukaisesti tuomittava määräajaksi, Prokuraattori ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta mainittu erehdys tulisi oikaistuksi. *O. O.*: Koska R. O., tuomitessaan Gräsbeckin rangaistukseen ja julistaen hänet maan palvelukseen kelvottomaksi, oli jättänyt noudattamatta R. L:n 2 luvun 11 §:n säädäntöä siitä, että puheenalainen rangaistusseuraamus oli tuomittava määräajaksi, ja Gräsbeck siten oli joutunut kovemman rangaistusseuraamuksen alaiseksi kuin laki sallii, harkitsi K. Senaatti oikeaksi, kumota ja poistaa R. O:n p:n tältä kohden sekä määrätä, että R. O. oli viipymättä asianosaisten läsnä olleessa otettava asia sanotulta osalta uudelleen lainmukaisesti käsiteltäväksensä. — (1 jäsen harkitsi oikeaksi, koska R. O. p:ssä vastoin säännöstä R. L:n 2 luvun 11 §:ssä oli laiminlyönyt lähemmin määrätä, kuinka kauan Gräsbeck'ille asiassa tuomittu kelvottomuus maan palvelukseen oli kestävä, senvuoksi sekä säännösten johdosta O. K. 31 luvun 3 §:ssä, kumota ja poistaa R. O:n p:n mikäli koski siinä

annettua lausuntoa siitä rangaistuksesta, minkä Gräsbeck oli katsottu rikoksestaan ansainneen, sekä määrätä että R. O:n oli viipymättä otettava asia tältä kohden uudelleen lainmukaisesti käsiteltäväksensä.

48. Besvär af stadsfiskalen O. Albrecht och J. Forsström i ett mål, hvori Albrecht å tjänstens vägnar yrkat ansvar å Forsström för 5 resan stöld. *Rn i Helsingfors* meddelade u. i målet och underställde detsamma *Åbo Hfrs* pröfning, som uti u. den ¹²/₆ 06, jämte Hfrn ansåg sig icke kunna i detta sammanhang upptaga Forsströms emot i saken såsom vittne afhörde G. E. Nikander utförda ersättningstalan, väl fann Forsström vara med misstänkliga omständigheter besvärad, att hafva begått ifrågavarande stöld, men emot sitt nekande och då full bevisning till hans öfvertygande ej förebragts, kunde Forsström icke åt saken fällas. *J. D.*: Jämte det vid Hfrns u., såvidt Forsströms ersättningstalan icke till pröfning upptagits, fick bero, förvisade K. Senaten, med upphäfvande af Hfrns u. i öfrigt tillbaka till *Rn*.

Den 15.de. 49. Toiminimi H. Füllnerin valitus jutussa, jossa vltja oli syyttänyt E. Heleniusta omavaltaisesta menettelystä. *Kurkijoen p:n K. O.* p. ²⁸/₁₀ 04: Koska E. Helenius asiassa esitetyn näytöksen mukaan oli katsottava olleen ottamiensa riidanalaisien koneiden omistaja ja siis oikeutettu Elisenvaaran aseman luona olevasta vajasta poisviemään hänelle kuuluvat koneosat, hylkäsi K. O. vltjan E. Heleniusta vastaan tekemän rangaistusvaatimuksen, mutta kun sen ohessa oli käynyt selville, että E. Heleniusen työmiehet ilmoitetussa tilaisuudessa olivat, särkemällä vltjan omistamia laatikkoja ja jättämällä vltjalle kuuluvia koneosia hajalleen vajan lattialle, saattaneet vltjalle vahinkoa, velvoitti K. O. E. Heleniusen suorittamaan vltjalle tuon vahingon korvaukseksi 75 mk:aa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, katsoi p:ssä ²⁰/₁₂ 05 toteensaatetuksi, että ⁴/₁₂ 01 toimitetussa pakko-huutokaupassa oli A. Heleniuselle myyty 3 Paperitehdas O. Y. Atlakselle kuuluvaa holländeri-konetta niihin kuuluvine koneosineen, josta osa siihen aikaan säilytettiin Elisenvaaran rautatieaseman läheisyydessä olevassa vajassa, ja että A. Helenius sittemmin kauppakirjalla ¹²/₁₂ 01 oli myynyt nuo koneet osineen E. Heleniuselle, kun myös että E. Helenius, saatuaan A. Heleniusen kautta vltjan paikallisasiamieheltä käsiinsä sanotun vajan avaimen, joka oli A. Heleniuselle toista tarkoitusta varten luovutettu, oli maaliskuussa 1903 äskenmainitussa vajassa olleista vltjan konelaitikoista, ne

aukaisutettuaan, itselleen eroituttanut erinäisiä ostamiinsa koneisiin kuuluvia osia, minkä vuoksi ja kun E. Helenius asian niin ollen oli voinut katsoa olleensa oikeutettu toimimaan kerrotulla tavalla, H. O. vahvisti K. O:n p:n, mikäli vltjan E. Heleniusta vastaan tekemä rangaistusvaatimus sen kautta oli hyljätty, samalla kuin sanottu p. muiltakin osilta jätettiin pysyväiseksi. O. O. katsoi toteen näytetyksi, että E. Helenius oli kevättälvella 1903 omin lupinsa avauttanut vltjalle kuuluvia ja sen käytettävänä olevassa, Elisenvaaran aseman läheisyydessä sijaitsevassa vajassa säilytettyjä laatikoita sekä jättänyt ainakin osan niistä otettuja koneosia hajalleen vajan lattialle ja täten tehnyt itsensä vikapääksi R. L:n 16 luvun 14 §:n 1 momentissa säädettyyn rangaistukseen, mutta raukesi Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Alekseini syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla lausunto tuon rangaistuksen määräämisestä, jota vastoin ja kun vltjan valitus ei antanut aihetta muulla tavoin muuttaa H. O:n p:tä, sama p. jäi muissa kohdin voimaan.

50. Kanneviskaali A. J. Sunellin valitus rangaistusta virheellisestä menettelystä virantoimituksessa koskevassa asiassa. Prokuraattorinviraston kehoituksesta oli vltja virkakirjelmässä alistanut *Turun H. O:n* harkittavaksi, olivatko Turun Arkkihiippakunnan Tuomiokapitulin jäsenet H. O:ssa pantavat vltjan ilmoittamista virheellisyyksistä syytteeseen, vai ei, samalla kuin vltja, siinä tapauksessa että H. O. katsoisi mainitunlaisen syytteen olevan H. O:ssa tehtävän, oli vaatinut että kirkkoherra E. Hannula, sihteeri A. v. Helens, notario J. A. Malmgren sekä tuomiorovastit G. Dahlberg ja J. M. Tallgren tuomittaisiin rangaistukseen R. L:n 40:21 mukaan. *Turun H. O.* p. 22/1, 06: Koska Tuomiokapitulin jäsen ja notario Kirkkolain 426 ja 427 §:n mukaan, olivat virkavirheestä asianomaisessa Tuomiokapitulissa syytteeseen pantavat, eikä H. O. siis ollut oikea tuomioistuimien käsittelemään tätä asiaa, sentähden H. O. ei ottanut tutkiakseen mitä vltja virkasyytekirjelmässään oli vaatinut. O. O.: Koska O. K. 8 luvussa Hovioikeuksien tuomiovallasta lausuttuihin periaatteisiin nähden oli asianmukainen käsittelemään puheenalaista juttua, hylkäsi K. Senaatti asian takaisin H. O:teen.

51. Pormestari G. Lagerlöfin valitus virkavirhettä koskevassa jutussa. Virkasyytekirjelmässä 2/1, 05 oli Vaasan H. O:n v. t. kanneviskaali G. Ignatius Kanneviskaalinviraston

puolesta mainitulle H. O:lle ilmoittanut, ettei Kokkolan kaupungin R. O. ollut H. O:teen lähettänyt 1) puhtaaksi kirjoitettuja kappaleita R. O:n lainhuudatus-, kiinnitys-, holhous- ja avioehtopöytäkirjoista lähinnäedelliseltä touko-, kesä- ja heinäkuulta, 2) todistuksia siitä, että otteet saman Oikeuden sakkoluettelosta huhti-, touko-, kesä- ja heinäkuulta sanottua vuotta olivat täytäntöön panoa varten säädetyssä ajassa toimitetut asianomaiselle ulosottomiehelle ja 3) todistusta siitä, että R. O:n rikosasianluettelo 1905 vuoden ensi neljännekseltä oli asianomaiselle papistolle toimitettu, sekä ettei R. O. myöskään ollut H. O:lle tehnyt ilmoitusta siitä, ettei mainittuna aikana sanotussa Oikeudessa oltu käsitelty sellaisia asioita, joista yllälueteltuja pöytäkirjoja olisi ollut pidettävä, eikä siitäkään ettei ketään olisi tuolloin tuomittu sakkoihin tahi semmoisesta rikoksesta, joka olisi ollut rikosasiain luetteloon merkittävät, oli H. O., jossa v. t. kanneviskaali Ignatius sen ohessa oli vaatinut, että pormestari Lagerlöf, R. O:n puheenjohtajana, sääntöjen mukaan O. K:n 7 luvun 3 §:ssä $\frac{6}{8}$ 1861 annetun asetuksen 2 kohdassa, 3 ja 4 §:ssä asetuksessa $\frac{19}{8}$ 98, koskeva tarkempia määräyksiä siitä, miten sakkopäätös on täytäntöön pantava, 1 §:ssä asetuksessa $\frac{20}{11}$ 96 papistolle annettavista rikosasiain luetteloista, ja R. L:n 40 luvun 21 §:ssä tuomittaisiin rangaistukseen kerrotuista laiminlyönneistään. Sittenkun pormestari Lagerlöfä sekä sen jälkeen ja sittenkun v. t. kanneviskaali A. F. von Willebrand oli Kanneviraston puolesta Lagerlöfin selitykseen vastannut ja samalla ilmoittanut, että R. O. oli sillä välin kirjeissä 4 ja 5 p:ltä lokakuuta 1905 oli täyttänyt velvollisuutensa, julisti H. O. p:ssä $\frac{10}{4}$ 06 Lagerlöfin syy-pääksi niihin rikkomuksiin, joista Kanneviskaalinvirasto oli vaatinut häntä rangaistavaksi ja tuomitsi Lagerlöfin edellämainittuin lainpaikkain nojalla vetämään sakkoa, laiminlyönneistään H. O:een lähettää puhtaaksi kirjoitettuja kappaleita R. O:n lainhuudatus-, kiinnitys-, holhous- ja avioehtopöytäkirjoista touko-, kesä- ja heinäkuulta vuonna 1905, jotka toimituskirjat olisivat olleet lähetettävät kultakin sanotulta kuukaudelta ennen seuraavan kuukauden loppua, jokaiselta ylikuluneelta p:ltä 5:76 eli yhteensä laiminlyödyiltä 195 p:ltä 1,123 m:kaa 20 p:iä, laiminlyönneistään lähettää todistusta siitä, että otteet R. O:ssa pidetyistä sakkoluetteloista huhti-, touko-, kesä- ja heinäkuulta 1905 olivat lähetetyt täytäntöön pantaviksi, 50 m:kaa ja laiminlyönneistään lähettää todistusta siitä, että R. O:n rikosasiain luettelo saman vuoden ensi neljännekseltä oli asianomaiselle papistolle toimitettu, niinikään 50 m:kaa eli yhteensä 1,223 m:kaa

20 p:ää. O. O. katsoi ettei Lagerlöf ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:stä muun puolesta paitsi että, koska puheenalaiset päiväsakot olivat sovellettavat ainoastaan sellaisiin tapauksiin, joista Kuninkaallisessa kirjeessä $\frac{1}{2}$ 1768 mainitaan, mutta Lagerlöf silloin, kun H. O. hänet niihin langetti, jo oli H. O:een lähettänyt puhtaaksi kirjoitetut kappaleet yllämainituista lainhuudatus-, kiinnitys-, holhous- ja avioehtopöytäkirjoista, Lagerlöf siis sanottujen päiväsakojen asemesta, R. L:n 40 luvun 21 §:n nojassa, tuomittiin laiminlyönnistään aikanaan H. O:een lähettää äskensanottuja pöytäkirjoja vetämään sakkoa 100 m:kaa ja oli Lagerlöf kaikista hänen syykseen ylläkerrotulla tavalla luetuista virkavirheistä maksava sakkoa yhteensä 200 m:kaa.

52. J. Kauppilan ja Ida Franzénin valitus *Oulun p:n Maanjakooikeuden* ^{18/12} 05 julistamasta päätöksestä. M. O. katsoi selville käyneen, että maanmittari J. H. Wallenberg vuonna 1789 oli eroittanut ja lohkaissut Oulun kaupungin ulko- ja kotitilukset Oulun ja Muhoksen p:ien jakokunnan tiluksista ja että tässä toimituksessa Oulun kaupungille oli jaettu, muun muassa, Raatin ja Kraaselin saaret, mihin nähden ja kun ei oltu näytetty että kommissionimaanmittari E. A. Leistenillä, joka vuosina 1883 ja 1884 Oulun p:ssä isonjaon täydennystä varten toimittamassaan rajankäynnissä silloin tehtyyn rajankäyntiselitykseen sekä rajakarttoihin oli merkinnyt Raatinsaaren itänoikan „lohipatovärkkien paikkana“ ja Kraaselinsaaren, edellisen Oulun p:lle ja jälkimmäisen Warjakan talolle kuuluviksi, oli ollut mitään pätevää syytä, vastoin edelläsannottua lain voiman voittanutta päätöstä, merkitä kysymyksessä olevia paikkoja Oulun p:lle ja Warjakan talolle kuuluviksi, M. O. määräsi, että mainittu isonjaon täydentäminen oli muutettava siten että Raatinsaaren itänokka, Kraaselinsaari ja Kraaselinkari eli Kraaselinletto sekä maatumat Kraaselin läheisyydessä tulivat kuuluviksi Oulun kaupungille. O. O.: Ei muutosta.

Den 16:de. 53. S. Palviaisen ja M. Bogdanoffin valitukset konkurssirikosta ja väärää ilmiantoa koskevassa jutussa. *Ilomantsin p:n K. O:ssa* olivat S. Palviaisen konkurssipesän toimitsijamiehet T. Surakka ja J. Kettunen sekä J. Blom ja O. Kinberg vaatineet että Palviainen tuomittaisiin rangaistukseen petollisena, huolimattomana ja kevytmielisenä konkurssintekijänä ja että Bogdanoff tuomittaisiin rangaistukseen avunannosta sanottuihin rikoksiin. P:ssä ^{13/4} 05 tuomitsi K. O. Palviaisen R. L:n 39 luvun 3 §:n nojalla

huolimattomana ja kevytmielisenä velallisena pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa, josta rangaistuksesta kuitenkin, Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan oli vähennettävä kolmannes, sekä määräsi ettei Palviainen saanut hyväkseen nauttia niitä etuja, jotka $\frac{9}{11}$ 68 annetun Konkurssisäännön 85 §:ssä, sellaisena kuin se on asetuksessa $\frac{9}{11}$ 95, olivat myönnettyt rehelliselle velalliselle. Mitä sitten tuli M. Bogdanoffia vastaan nostettuun syytteesen hylkäsi K. O. sen aiheettomana sekä tuomitsi tämän johdosta mainitsemainsa lainpaikkain nojalla. T. Surakan, J. Blomin, O. Kinbergin ja J. Kettusen väärästä ilmiannosta, T. Surakan pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa sekä J. Blomin, O. Kinbergin ja O. Kettusen vetämään sakkoa, Blomin ja Kinbergin kummankin 600 m:kaa sekä Kettusen 300 m:kaa, joita rangaistuksia, edellämainitun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla oli vähennettävä kolmannes. *Viipurin H. O.*, johon asianosaiset molemmin puolin valittivat, katsoi p:ssä $\frac{20}{12}$ 05, etteivät Palviainen ja Bogdanoff olleet esiintuoneet syytä muuttaa K. O:n p:stä, jota vastoin H. O., mitä tuli Surakan ja hänen myötäpuoliansa valituksiin, katsoi H. O. toteensaatetuksi, että Palviainen oli toimittanut kirjanpitonsa huolimattomasti ja vaillinaisesti sekä velkojiensa vahingoksi viivytttänyt konkurssiaan, jonka vuoksi H. O., nojaten R. L:n 39 luvun 3 §:n 2 ja 3 momenttiin, tuomitsi Palviaisen huolimattomana velallisena K. O:n määräämään 2 kuukauden vankeusrangaistukseen, joka ylläsanotun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla oli lyhennettävä 1 kuukauden ja 10 p:n vankeudeksi, muuten, eli mikäli Palviainen H. O:n p:n kautta oli julistettu menettäneeksi rehelliselle konkurssintekijälle tulevat edut, mutta vapautettu hänen tuomitsemistaan rangaistukseen petollisena konkurssivelallisena tarkoittavasta syytteestä jätettiin sama p. pysyväiseksi, mutta koska Bogdanoffia vastaan jutussa tehdyn ilmiannon tueksi oli esiintuotu todennäköisiä syitä, vapautti H. O., kumoten K. O:n p:n tältä osalta, T. Surakan, J. Kettusen, J. Blomin ja O. Kinbergin heille asiassa tuomituista rangaistuksista. *O. O.*: Ei muutosta.

54. K. Inkisen armonanomus hyljättiin.

55. J. H. Talvitien valitus jutussa, jossa kaupunginviskaali J. E. Lindqvist, Talvitien ilmiannon johdosta oli syyttänyt B. Öbergiä luvattomasta kalastamisesta sekä vaatinut, että Öbergiltä takavarikkoon otetut 13 rysää julistet-

taisiin menetetyiksi. *Porin R. O.* hylkäsi p:ssä $22/3$ 05 mainitsemillaan perusteilla kanteen ja määräsi samalla että Öbergiltä takavarikkoon otetut rysät olivat hänelle takaisin annettavat, mutta sai vltja, joka oli anonut korvausta asiassa kärsimistään kulungeista, itse kärsiä, mitä hän siinä tarkoituksessa oli kuluttanut. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $29/8$ 06: Sen ohessa että vltjan valitus pääasiassa jätettiin vartenottamatta, koskei vltja ollut jutussa asianomistaja eikä virkansakaan puolesta oikeutettu siinä kannetta ajamaan, vahvisti *H. O.*, mikäli koski vltjan kulunkivaatimusta, *K. O:n p:n. O. O.:* Ei muutosta.

56. *O. W. Ruikan* valitus konkurssirikosta koskevassa asiassa. *Rovaniemen p:n K. O.* alisti p:nsä *Vaasan H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen *H. O.* p:ssä $4/5$ 06 katsoi selvitettyksi että vltja, joka oli harjoittanut sellaista kauppaa, josta kirjaa oli ollut pidettävä, oli huolimattomasti toimittanut kirjanpitoa, jonka vuoksi ja kun ei vltja ollut näyttänyt täysin tyydyttäneensä velkojiansa. *H. O.*, *R. L:n* 39 luvun 3 §:n 2 kohdan mukaan, tuomitsi vltjan huolimattomana velallisenä pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa. *O. O.:* Ei muutosta.

57. *K. Lehtosen* valitus asiassa, jossa kaupunginviskaali *G. Aminoff*, virkansa puolesta, ja *O. Koivula* asianomistajana, olivat syytäneet vltjaa pahoinpitelystä y. m. *Pietarsaaren R. O.* p. $30/10$ 05: *R. L:n* 21 luvun 11 ja 13 §:än sekä 16 luvun 1 §:n nojalla tuomitsi *K. O.* vltjan pidettäväksi vankeudessa pahoinpitelystä 2 kuukautta ja vastarinasta virantoimituksessa oleville poliiseille 3 kuukautta tahi nämä rangaistukset yhdistettyä, kerrassaan kärsimään 4 kuukauden ja 15 p:n vankeusrangaistuksen, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erityisiä maksuja. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $9/5$ 06: *R. L:n* 21 luvun 12 §:n mukaan tuomittiin vltja pahoinpitelystä vetämään sakkoa 200 mk:kaa, minkä johdosta ja kun tähän yhdistettiin *R. O:n* vltjalle tuomitsema 3 kuukauden vankeusrangaistus, vltja oli pidettävä yhteensä 3 kuukautta ja 20 päivää vankeudessa; joten oikaistuna *R. O:n* p. muilta osilta jäi voimaansa. *O. O.:* Ei muutosta.

58. *M. Wirtasen* y. m. valitus perintöä koskevassa asiassa. *Jokioisten y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä $1/3$ 04 mainitsemillaan perusteilla kanteen. *Turun H. O.*, johon muiden muassa vltjat vetosivat, $20/12$ 06: Ei muutosta. *O. O.:*

Koskeivät M. Wirtanen ja hänen asiakumppaninsa olleet O. K:n 30 luvun 1 ja 6 §:ssä säädettyssä järjestyksessä varanneet itselleen tilaisuutta saattaa H. O:n tta armollisen tutkinnon alaiseksi eikä oltu näytetty sellaista virhettäkään tapahtuneen oikeudenkäynnissä, että sanottu t. siitä syystä olisi mitättömäksi julistettava, ei K. Senaatti voinut, vastoin säännöstä O. K:n 30 luvun 18 §:ssä, sellaisena kuin tämä lainkohta on asetuksessa ²⁷/₄ 1868, ottaa tutkittavakseen, mitä Wirtanen ja hänen asiakumppaninsa olivat K. Senaattissa lausuneet saadakseen muutosta mainittuun tuomioon.

Den 20:de. 59. Wendla Lindholmin valitus irtolaisuutta koskevaassa asiassa. *Turun ja Porin läänin Kuv.* p. ²/₁ 07: Nojaten ²/₄ 1883 irtolaisista ja niiden kanssa menettelemisestä annetun asetuksen 5 §:ään tuomitsi Kuv. vltjan kolmaskertaisesta irtolaisuudesta pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukautta yleisessä työssä. O. O.: Ei muutosta.

60. A. Suomalaisen valitus asiassa, jossa kaupunginviskaali K. O. Hardén, virkansa puolesta, ja P. Nylund, asianomistajana, olivat vaatineet vltjalle rangaistusta varkaudesta. *Heinolan R. O.* hylkäsi p:ssä ²⁴/₈ 06 mainitsemillaan perusteilla syytteen. *Viipurin H. O.*, johon Hardén ja Nylund valittivat, p. ³⁰/₁₁ 06: R. L:n 28 luvun 1 ja 8 §:n nojalla tuomitsi H. O. vltjan ensikertaisesta varkaudesta pidettäväksi 10 kuukautta vankeudessa, tahi kun tähän rangaistukseen yhdistettiin R. O:n vltjalle ensikertaisesta luvattomasta palo-viinan myymisestä tuomitsema 100 m:kan sakko, kerrassaan kärsimään 10 kuukautta ja 12 päivää vankeusrangaistusta, kuin myös menettämään kansalaisluottamuksensa 5 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

Den 21:sta. 61. Besvär af Förmyndarenämnden i Helsingfors i ett förmynderskapsärende. (Målet ref. i J. F. T. 1907 Rättsfall N:o 11.)

62. J. K. Löfstedt M. Wanhataloa vastaan häätämistä koskevassa jutussa. *Paimion y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä ³¹/₈ 03 mainitsemillaan perusteilla Löfstedtin heti muutamaan pois Hongistonpyölin talosta ja jättämään sen Wanhatalon haltuun, minkä ohessa Löfstedtin tuli 120 m:kalla korvata Wanhatalon kulungit jutussa. *Turun H. O.*, johon Löfstedt vetosi, vahvisti t:ssä ²⁵/₁₁ 05 sen loppupäätöksen, johon K. O. oli p:ssä johtunut muun puolesta, paitsi että

Löfstedtin maksettaviksi tuomitun oikeudenkäyntikulunkien korvauksen määrä vähennettiin 70 m:kaan. O. O.: Koska Löfstedt, H. O:n pöytäkirjanotteessa ²⁰/₁₂ 06 antaman lakiin perustuvan osotuksen mukaan miten H. O:n t:oon oli haettava muutosta, olisi ollut velvollinen, jos hän tahtoi säilyttää puhevaltansa mainittua t:ta vastaan, viimeistäänkin ²⁴/₁ 06 ennen kello 12 päivällä K. Senaatin O. O:n Rekistraattorinkonttoriin antamaan muutoksenhakemuksensa kaksinaisesti, mutta Löfstedtin sanotussa ajassa Rekistraattorinkonttoriin perustelman kaksoiskappaleena jättämä kirjoitus, niinkuin Wanhatalo oli tästä muistuttanutkin, oli vajanainen ja erosi melkoisesti muutoksenhakemuksesta, ei K. Senaatti ottanut tutkittavakseen mitä Löfstedt K. Senaatissa oli lausunut sadakseen oikaisua H. O:n t:oon. — (3 jäsentä tahtoi ottaa jutun tutkittavakseen.)

63. J. Helmisen eli Forströmin valitus asiassa, jossa v. t. kruununnimismies A. Löfman, virkansa puolesta, ja J. Lind, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa varkaudesta. *Tuusulan p:n K. O.* p. julisti asiassa p:n ja alisti sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ⁸/₁₁ 06 R. L:n 28 luvun 5 §:n 3 kohdan ja 8 §:n nojalla tuomitsi vltjan, joka ennen oli kärsinyt rangaistuksen neljäskertaisesta varkaudesta, viideskertaisesta samallaisesta rikoksesta pidettäväksi 5 vuotta kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksensa 10 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

64. A. Holmströms besvär i ett mål, uti hvilket statsfiskalen G. R. Wallen, å tjänstens vägnar ställt klgdn och minderåriga Hilda Österlund under tilltal för det de i en vilja och gärning med berädt mod afdagatagit Hilda Österlunds barn. *Åbo Rn* meddelade u. i saken och underställde detsamma *Åbo Hfrs* pröfning, hvarpå Hfrn genom u. den ¹⁰/₈ 06, förklarade klgdn och Hilda Österlund förvunna om åtalet hvarför och jämte Hilda Österlund, som vid tiden för ifrågavarande gärning icke varit fyllda 15 år på sådan grund undgick straff i saken, klgdn i stöd af 1 § 21 kap. S. L. dömdes att för mord hållas sin återstående lifstid i tukthus och att vara förlustig medborgerligt förtroende för alltid, hvarutom klgdn ålades att utgifva särskilda ersättningar. *J. D.* fann på grund af iakttagelserna vid obduktionen i förening med hvad i målet förefrigt inlupit utredt vara, att ifrågavarande barn bragts om lifvet sålunda, att

klgdn med berädt mod och i uppsåt att döda antingen ensam eller i samråd med Hilda Österlund först ingifvit åt barnet rogifvande droppar och sedermera utsatt detsamma i en skogsdunge med den påföljd, att barnet därstädes dött af köld, hvarför och då klgdn sálunda stannade till last, hvad honom af Hfr. tillräknats, K. Senaten lät bero vid det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

65. K. Senaatin Prokuraattorin kirjeen johdosta mää-räsi O. O. että, samalla kuin Ulvilan y. m. p:ien K. O:n p:n 7/9 04 ja Turun H. O:n 27/1 06 antaman p:n täytäntöön-pano O. A. Mäkelää vastaan oli lakkautettava, K. O:n tuli ottaa juttu, mikäli se Mäkelää koski, uudelleen käsiteltä-väkseen ja siinä laillisesti menetellä, mainittujen päätösten saaman lainvoiman sitä estämättä.

66. Ruokolahden kunnan valitus ulosottoasiassa. *Viipurin läänin Kuv.* hylkäsi p:ssä 18/8 06 vltjan anomuksen, että 25/7 06 toimitettu ulosmittaus peräytettäisiin sillä perus-teella, että kunta K. Senaatissa oli hakenut muutosta sen Viipurin H. O:n t:n, jonka nojalla sanottu ulosmittaus oli tehty. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. 9/11 06: Ei muutosta. O. O.: Koska Ruokolahden kunnan, Ulosottolain 10 luvun 15 §:n 2 momentin mukaan, olisi pitänyt, jos kunta olisi tahtonut säilyttää puhevaltansa H. O:n pä vas-taan, 30 p:vässä sen jälkeen, jona p. annettiin, sitä päivää kuitenkaan lukematta, ja siis, väliin sattuneen pyhäpäivän vuoksi viimeistään 10/12 06 K. Senaattiin antaa valituksensa asiasta, mutta Ruokolahden kunta oli vasta 7/1 07 ja niin-muodoin myöhään valituksensa K. Senaattiin toimittanut, sentähden K. Senaatti ei ottanut tutkittavakseen mitä Ruoko-lahden kunta valituskirjassaan oli lausunut.

Den 22:dra. 67. Anna Wäisäsen valitus asiassa, jossa kruununnismies T. Streng, virkansa puolesta, ja A. Häk-kinen, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa väärästä valasta. Sittenkun *Pieksämäen p:n K. O.* oli julistanut asiassa p:n ja alistanut sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, tuomitsi H. O. p:ssä 20/3 06, nojaten R. L:n 17 luvun 1 §:ään, vltjan väärästä valasta pidettäväksi 1 vuoden kuri-tushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksensa 3 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, josta kuritushuoneran-gaistuksesta kuitenkin Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Alekseini syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Ar-mahduskirjan mukaan oli vähennettävä kolmasosa, minkä

ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erityisiä maksuja. O. O. katsoi vltjan syyksi jäävän, että hän oli $\frac{4}{10}$ 00 K. O:ssa ajattelemattomuudesta valallaan perättömästi vakuuttanut ei olevansa Häkkiselle maksava erään velkakirjan vaadittua sisältöä, mutta koska oikeus, panna tällainen rikos syytteeseen 8 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan verrattuna saman lain 17 luvun 2 §:n 1 momenttiin, jo oli rauennut, kun puheenalainen juttu vuonna 1905 K. O:ssa pantiin viireille, ei vltjaa voitu tuomita rangaistukseen asiassa; ja samalla kuin vltja siis myöskin vapautettiin H. O:n hänelle tuomitsemasta rangaistuksesta, jäi H. O:n p. näin oikaistuna muun puolesta pysyväiseksi. — (1 jäsen katsoi, ettei oltu laillisesti selvitetty, että vltja oli valallaan vahvistanut perättömän lausuman, jonka tähden senaattori, kumoten H. O:n p:n, vapautti vltjan hänelle tuomitusta rangaistuksesta ja suorittamasta Häkkiselle tuomitut maksut. — 1 jäsen vahvisti H. O:n p:n ja velvoitti vltjan suorittamaan Häkkiselle korvaukseksi hänellä K. Senaatissa asian takia olleista kuluista 30 m:kaa.)

68. L. Vehviläisen valitus asiassa, jossa kruununmismies O. Lindqvist, virkansa puolesta, oli syyttänyt vltjaa murhasta. Sittenkun *Puumalan p:n K. O.* oli julistanut asiassa p:n ja alistanut sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, tuomitsi H. O. p:ssä $\frac{11}{10}$ 06, R. L:n 21 luvun 1 §:u ja 2 luvun 1 §:n mukaan vltjan murhasta pidettäväksi elinkautensa kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksensa ainiaksi, minkä ohessa vltja velvoitettiin korvaamaan erinäisiä maksuja. O. O.: Ei muutosta.

Den 23:dje. 69. Förre kronolänsmanen H. Malmstens besvär i ett mål, uti hvilket kronofogden K. I. Böök, i egen-skap af tillförordnad åklagare, ställt klgdn under tilltal för det klgdn den $\frac{6}{11}$ 01 emot V. Josefsson ur en revolver aflossat tvenne skott, hvilka träffat Josefsson utan att denne därpå fått svårare kroppsskada. Sedan Josefsson, såsom målsägande i saken endast anhöllit att blifva godtgjord för sina umgälder i målet och klgdn erkänt sig hafva på ofvannämndt sätt misshandlat Josefsson, men invändt, att brottet ej finge åtalas af allmän åklagare, enär målsäganden icke anmält saken till åtal, samt att rätten till åtal i hvarje händelse var förfallen. meddelade Hr. i Sibbo u. i målet och underställde detsamma Åbo Hfrs pröfning, därpå Hfr. medels u. den $\frac{25}{1}$ 06, med förkastande af klgdns invändning såväl angående allmänna åklagarens befogenhet att utföra

talat i saken som ock därom att rätten till åtal vore förfallen, jämlikt 5 § 21 kap. och 1 § 4 kap. S. L., dömde klgdn att för försök till grof misshandel hållas 1 år i fängelse, hvilket straff dock på grund af det i anledning af Tronföljaren och Storfursten Alexeis födelse utfärdade Nådiga Manifest och Pardonsplakat, skulle minskas med en tredjedel, hvarjämte klgdn, enligt 10 § 2 kap. S. L. förklarades under strafftiden förlustig de med hans kronolänsmanstjänst förenade löneförmåner. För öfrigt ålades klgdn att erlägga särskilda ersättningar. *J. D.*: Ej annan ändring, än att det klgdn i saken ådömda straffet nedsattes till 6 månaders fängelse, i följd hvaraf, och då jämlikt åberopade Nådiga Manifest och Pardonsplakat, denna strafftid skall minskas med en tredjedel, klgdn skulle hållas i fängelse i 4 månader.

Den 25:te. 70. Stadsfiskalen A. Mestertons, äfvensom K. Freimans, G. Tschokkes och P. Salins besvär i ett mål, uti hvilket Mesterton såsom allmän åklagare ställt Freiman, Tschokke och Salin under åtal för groft rån. Sedan *Rn i Helsingfors* meddelat utlåtande i målet och underställt desamma *Åbo Hfrs* granskning, förklarade Hfrn genom u. den 21/7, 06 det utredt vara, att Freiman och Tschokke jämte särskilda andra personer, om hvilka dock nu ej var fråga, den 26/2, 06 å Ryska Riksbankens Helsingfors filialkontor, dit de i gemensam afsikt att råna beväpnade inkommit, i sådant uppsåt öfverfallit filialkontorets personal, af hvilken A. Balandin därunder medels revolverskott och dolkstygn af de anfallande bragts om lifvet samt translatorn N. Gavriloff genom ett skott i ena handen åsamkats ett mindre lyte, äfvensom att vid omtörmälda rån tillgripits, utom annat, Riksbanken tillhöriga finska och ryska penningar till ett sammanlagdt belopp af, de finska penningarna däri inberäknade enligt för tiden gällande kurs, 170,743 rubel 68 kopek, af hvilka medel dock hade återbekommit 35,570 mk 30 p. i finskt och 36,425 rubel 33 kopek i ryskt mynt, men återstoden ännu saknades, samt en browningpistol, värd 50 mk, som likaledes tillhört Riksbanken och icke återbekommit, äfvensom en af Kejsrerliga ryska Agrarbanken utfärdad 100 rubels obligation, hvilken varit värd 75 rubel och ej heller återfåits, men det däremot icke vara ådaga-lagdt, att Salin hade deltagit uti ömtörmälda rån, utom endast stanna till last att hafva gömt och nött en del af de rånade penningemedlen, med vetskap om att desamma voro genom rån åtkomna, hvarför Hfr., med frikännande af Salin

från åtalet i öfrigt, dömde Freiman och Tschokke, i stöd af 6 § 21 kap. och 7 § 31 kap. S. L., att för hvad dem tillräknats undergå tukthusstraff hvaradera i 10 år samt att utöfver strafftiden vara förlustige medborgerligt förtroende under 15 år, äfvensom Salin att likmätigt 1 § 32 kap. S. L., för första resan döljande af tjufgods hållas 2 år i fängelse, och skyldigkändes Freiman och Tschokke gemensamt med hvarandra och öfriga i brottet delaktige, hvilka kunde förklaras därtill skyldige, eller den af dem som tillgång egde, utgifva särskilda ersättningar. *J. D.*: Ej annan ändring än att K. Senaten fann att jämväl Salin tagit del uti förenämnda öfverfall och bankplundring, hvarföre K. Senaten, i anledning af stadsfiskalen Mestertons besvär, med upphälvande af Hfrs u., såvidt Salin därigenom sakfällts endast för döljande af tjufgods, dömde Salin att för groft rån och därmed förenad misshandel med dödlig påföljd, i stöd af 6 § 21 kap. S. L., jämförd med 1 § 5 kap. samt 2 och 7 §§ 31 kap. i samma lag, hållas 10 år i tukthus samt 15 år utöfver frihetsstraffet vara förlustig medborgerligt förtroende, med hvilken rättelse vid Hfrs u. i öfrigt fick bero. — (1 ledamot dömde Salin, för hvad honom af Hfrn tillräknats, att hållas 2 år och 6 m. i tukthus. Vidkommande åter Freimans och G. Tschokkes besvär, fann senatorn desse icke hafva förebragt skäl till rättelse uti sagda u., hvarvid förty, i stöd af de af Hfrn åberopade lagrum samt 2 § 31 kap. S. L., med omförmälda ändring skulle bero. — 1 ledamot pröfvade rättvist, med förkastande af åtalet emot Freiman, G. Tschokke och Salin för mord, i stöd af 2 och 7 §§ 31 kap. S. L., döma Freiman, Tschokke och Salin att för rån hållas enhvar 9 år i tukthus samt vara förlustige medborgerligt förtroende i 10 år utöfver strafftiden. I öfrigt lät senatorn bero.)

Den 26:te. 71. F. Sillanpään valitus, asiassa, jossa F. Alapekkala oli syyttänyt vltjaa metsänhaaskuusta. *Karkun y. m. p:ien K. O. p.* $\frac{2}{3}$ 05: Koska vltja oli Alapekkalan talon metsästä, johon vltjalla $\frac{19}{1}$ 81 tehdyn kontrahdin nojalla oli nautintooikeus, kaatanut ja haloiksi hakkuuttanut sekä vltjan torpan hyödyksi käyttänyt 46 mäntyä ja 1 kuusen, vltjan voimatta laillisesti näyttää, että hänellä olisi ollut oikeus mielensä mukaan käyttää tuota metsää, velvoitti K. O. vltjan korvaamaan Alapekkalalle 54 m:kaa. *Turun H. O.* johon vltja valitti, p. $\frac{2}{5}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

72. Kaupunginviskaali F. Ritzin valitus asiassa, jossa vltja, virkansa puolesta ja A. Dunckerin ilmiannon johdosta,

oli syyttänyt J. Tobiassonia siitä, että Tobiasson ¹⁸/₇ 05 oli uhannut surmata Dunckerin. *Viipurin R. O.* p. ⁵/₁₀ 05: Mainitsemillaan perusteilla ja viittaamiensa lainkohtain nojalla tuomitsi K. O. Tobiassonin asean nostamisesta ja toista rikoksella uhkaamisesta pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa. *Viipurin H. O.*, johon Tobiasson valitti, p. ²⁰/₆ 06: Koska selvitetty oli, että Tobiasson oli mainituksessa tilaisuudessa peloitellaksensa Dunckeria ja siten vaikuttaaksensa että Dunckerin edustama lastausliike lopettaisi Uuraan työväen kanssa harjoittamansa kilpailun, puukollaan uhannut häntä, muutti H. O. R. O:n p:n siten, että Tobiasson R. L:n 25 luvun 13 §:n nojalla tuomittiin toista rikoksella uhkaamisesta pidettäväksi vankeudessa 2 kuukautta. *O. O.*: Koska selvitetty oli, että Tobiasson oli paljastanut puukon Dunckeria vastaan sekä heitettyään tuon puukon pakenevan Dunckerin jälkeen, uhannut inurbata hänet, sen vuoksi ja kun Tobiasson hänen syyksensä siten luetusta rikollisuudesta oli ansainnut sellaisen rangaistuksen, mihin R. O. oli hänet tuominnut, K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n, R. L:n 25 luvun 13 §:n sekä 7 luvun 2 §:n nojalla, vahvisti sen lopputuloksen, johon R. O. p:ssä oli johtunut.

73. A. Kurenajan valitus korvausjutussa. *Sysmän p:n K. O.* hylkäsi p:ssä ¹²/₉ 04 mainitsenmillaan perusteilla kanneen. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹⁰/₁₁ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Koskei vltja ollut O. K:n 30 luvun 1 ja 6 §§:ssä säädetyssä järjestyksessä varannut itselleen tilaisuutta saattaa H. O:n t:ä armollisen tutkinnon alaiseksi eikä oltu näytetty sellaista virhettäkään tapahtuneen oikeudenkäynnissä, että sanottu t. sentähden olisi kumottava, ei K. Senaatti voinut vastoin säännöstä O. K:n 30 luvun 18 §:ssä, sellaisena kuin tämä lainkohta on asetuksessa ²⁷/₄ 68, ottaa tutkittavakseen mitä vltja oli K. Senaatissa lausunut.

74. O. Henrikssonin valitus asiassa, jossa virallinen syyttäjä W. Westerdahl, virkansa puolesta, ja Maria Tökkäri, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa kuoleman tuottaneesta pahoinpitelystä. Sittenkun Kotkan R. O. oli julistanut asiassa p:n ja alistanut sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, katsoi H. O. p:ssä ²⁴/₁₀ 06 toteennäytetyksi että vltja oli, ilman tappamisen aikomusta, puukkoveitsellä iskenyt Maria Tökkärin pojan A. Tökkärin selkään keuhkon lävistäneen haavan, sillä seurauksella että A. Tökkäri kohta oli kuollut, jonka vuoksi H. O., R. L:n 21 luvun 4 §:n nojalla tuomitsi vltjan pidettäväksi 7 vuotta kuritushuoneessa, jonka ohessa

vlta velvoitetiin suorittamaan erityisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

Den 27:de. 75. Amalia Nokuan valitus hukkaamiskieltoa y. m. koskevassa asiassa. J. Luoman hakemuksesta julistii *Vaasan läänin Kuv.*, p:ssä $\frac{23}{7}$ 06 toimitetun hukkaamiskiellon ja talteenoton pysyväiseksi. *Vaasan H. O.*, johon vlta valitti, jätti p:ssä $\frac{9}{10}$ 06 mainitut toimenpiteet voimaansa. O. O.: Ei muutosta.

76. H. Pöyryn valitus asiassa, jossa A. Pöyry oli syyttänyt vltaa luvattomasta metsänhakkauksesta. *Laihian y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä $\frac{30}{3}$ 06 mainitsemillaan perusteilla A. Pöyryn kanteen. *Vaasan H. O.*, johon A. Pöyry valitti, p. $\frac{17}{10}$ 06: Koska se maa, jolla riidanalainen hakkuu oli tapahtunut, jo siihen aikaan kuului A. Pöyryn omistamaan osuuteen Pöyryn taloa, eikä H. Pöyry, joka oli myöntänyt mainitulla maalla hakanneensa A. Pöyryn ilmoittaman määrän puita, ollut voinut näyttää, että hän oli ollut tähän hakkuuseen oikeutettu, velvoitti H. O. H. Pöyryn A. Pöyrylle korvauksena hakatuista puista suorittamaan niiden arvon 27 m:kaa 50 p:ää. O. O.: Ei muutosta.

Den 28:de. 77. Besvär af G. Estlander i ett utsökningsärende. Sedan *Magistraten i Helsingfors* medels u. den $\frac{2}{12}$ 05 förklarar A. Anderson tillhöriga gården och tomten N:o 7₂ vid Albertsgatan utmätt till gäldande af en klgdns uti fastigheten in-tecknad fordran å 13,000 mk med ränta och lagsökningskostnad samt auktion å fastigheten utsatts att ega rum $\frac{26}{2}$ 06, hade, efter det klgdn vid borgenärsförhandlingarna $\frac{24}{1}$ 06 framställt yrkande att ur auktionsskillingen utfå betalning jämväl för en annan i berörda gård in-tecknad fordran å 15,000 mk, men detta anspråk af B. Juselius, såsom desslikes innehafvare af en i gården in-tecknad fordran, emellertid på anförda skäl motsagts till högre belopp än som motsvarande å skulden enligt uppgift ännu oguldna 4,000 mk, Magistraten i borgenärsförteckningen väl upptagit klgdns fordran till oafkortadt belopp och sedermera, då gården å auktionen försålts vid köpeskillingens fördelning $\frac{9}{4}$ 06 beräknat sagda belopp böra ur auktionsskillingen utgå med sammanlagdt 16,060 mk 50 p., men dock till utdelning fastställt endast ostridiga 4,000 mk jämte upplupna räntor eller inalles 4,288 mk 66 p., hvaremot klgdn anvisats att beträffande utbekommande af återstoden, hvilken emellertid skulle afsättas, särskildt tvista.

Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. den $22/8$ 06: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring.

78. Agnes Rönnerberg mot J. A. Rönnerberg och sysselmannen i dennes till konkurs upplåtna bo, G. Nyqvist, i ett mål angående häfvande af gäfvobref. *Rn i Hangö* förkastade genom u. den $14/11$ 04 på framhållna skäl J. A. Rönnerbergs käromål. *Åbo Hfr.*, dit J. A. Rönnerberg vädjade, upphäfde medels d. den $2/12$ 05, på likaledes upptagna skäl Rns u. samt förklarade det tvist underkastade gäfvobrefvet utan kraft och verkan. *J. D.*: Emedan Agnes Rönnerberg i K. Senaten anhållit om målets återförvisande till *Rn* på det hon komme i tillfälle att bl. a. genom edligt afhörda vittnen närmare styrka sin i saken utförda talan, och en sådan bevisförmån icke kunde henne förmenas vardt, med upphäfvande af Hfrs d. och Rns u., målet förvisadt tillbaka till *Rn*, som ägde detsamma, på anmälan, i vederbörandes närvaro ånyo till behandling företaga och därmed lagligen förfara.

79. K. Lindgrenin valitus jutussa, jossa hän oli vaahtunut että K. Mallila tuomittaisiin rangaistukseen kiristämisestä. *Loimaan y. m. p.ien K. O.* hylkäsi p:ssä $25/11$ 05 vltjan kanteen. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $5/8$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

80. Besvär af O. W. Aspelund i mål, uti hvilket stadsfiskalen G. R. Wallén, å tjänstens vägnar och på angivelse af poliskonstapeln J. E. Wallenius åtalat klgdn för det han varit drucken samt därvid ej mindre fört oljud än äfven våldfört sig å Wallenius. *Rn i Åbo* u. den $29/8$ 05: I stöd af 1 § 16 kap. S. L. dömdo *Rn* klgdn, hvars ombud vidgått riktigheten af förberörda angivelse, att för omförmälda våld hållas 3 månader i fängelse samt att böta för fylleri 20 mk och för oljud å gata 10 mk, eller efter sammanläggning af samtliga dessa straff i ena bot umgälla sin brottslighet med fängelse i 3 månader och 4 dagar. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. den $17/7$ 06: Ej ändring. *J. D.*: Enär klgdn redan i Hfr. återkallat det af hans ombud vid *Rn* gjorda erkännandet, såvidt detsamma hänförde sig till angivelsen för våld emot tjänsteman, samt i K. Senaten upprepat sitt jämväl i Hfr. framställda yrkande att, till stöd för sin uppgift att han vid ifrågavarande tillfälle icke våldfört sig å Wallenius, få särskilda namngifna personer edeligen afhörda, och då med hänsyn till sakens

sålunda förändrade skick rådtrum härtill skäligen icke kunde klgdn förvägras, vardt, med upphäfvande af domstolarnas u. i öfverklagade del, målet visadt tillbaka till Rn som ägde detsamma på anmälan, i vederbörandes närvaro ånyo företaga och därmed lagligen förfara, utan hinder af domstolarnas förre, sålunda undanröjda åtgärder.

Mars.

Den 1:sta. 1. D. Oikarisen valitus luvatonta hammaslääkärintoinen harjoittamista koskevassa jutussa. *Oulun R. O.* p. $\frac{9}{2}$ 06: Mainitsemillaan perusteilla vapautti R. O. vltjan syytteestä. *Vaasan H. O.*, johon virallinen syyttäjä valitti, katsoi p:ssä $\frac{13}{7}$ 06 selvitetyn, että vltja vuoden kuudessa ennen $\frac{23}{1}$ 06, jolloin asia oli R. O:ssa vireille pantu, oli Oulun kaupungissa yleisesti hammaslääkärintointa ammatina harjoittanut, vaikkei hän oikeudesta hammaslääkärin ammattin harjoittamiseen Suomessa $\frac{14}{6}$ 93 annetun asetuksen mukaan ollut siihen oikeutettu, sekä tuomitsi siis, nojaten saman asetuksen 4 §:ään vltjan hänen siten luetusta rikkomuksesta vetämään sakkoa 50 m:kaa. *O. O.*: Ei muutosta.

2. N. Borotinskyn valitus jutussa, jossa virallinen syyttäjä oli syyttänyt vltjaa siitä että hän oli väkivaltaa uhaten koettanut pakottaa v. t. kruununnimismiestä W. Jaakimaista jättämään toimittamatta julkisen pakkohuutokaupan. *Suistamon p:n K. O.* p. $\frac{29}{6}$ 05: Nojaten R. L:n 16:1 tuomittiin vltja pidettäväksi 9 k. vankeudessa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{14}{3}$ 06: Vltja tuomittiin K. O:n hänen syykseen lukemasta rikoksesta pidettäväksi 3 k. vankeudessa. *O. O.*: Ei muutosta.

3. J. Borotinskyn valitus jutussa, jossa virallinen syyttäjä oli syyttänyt vltjaa siitä että hän oli väkivaltaa uhaten koettanut pakottaa v. t. kruununnimismiestä W. Jaakimaista jättämään toimittamatta julkisen pakkohuutokaupan. *Suistamon p:n K. O.* p. $\frac{8}{2}$ 06: Nojaten R. L:n 16:1 tuomittiin vltja pidettäväksi 9 k. vankeudessa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{30}{6}$ 06: K. O:n p. vahvistettiin muun puolesta paitsi että vltja K. O:n hänen syykseen asiassa lukemasta rikoksesta oli pidettävä 3 k. vankeudesta. *O. O.*: Ei muutosta.

4. A. Heikkisen ja M. Wiinikan valitukset rikosta yleistä järjestystä vastaan koskevassa jutussa. *Sodankylän p:n K. O.* tuomitsi p:ssä $31\frac{1}{3}$ 06 esiintuomillaan perusteilla mainitseman lainpaikan nojalla vltjat kummankin vetämään sakkoo 100 m:kaa, jonka ohessa vltjat velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia, minkä jälkeen ja sittenkun K. O. oli *Vaasan H. O:n* tarkastettavaksi alistanut päätöksensä, mikäli se koski jutussa myös rangaistukseen tuomittuja P. Äijälää ja J. Väänästä, H. O. otti myöskin vltjien kohdalta asian tarkastettavaksensa sekä katsoi p:ssä $21\frac{1}{8}$ 06 toteensaatetuksi että yhtiön Trävaruaktiebolaget Kemi työlakossa olevat, päätöksessä mainitut työmiehet $\frac{8}{10}$ 06 tekemänsä päätöksen mukaan olivat $10\frac{1}{2}$ 06 murtaneet ovet yhtiön Syväjärven kylässä oleviin ruokatavara- ja heinämakasiineihin sekä ottaneet niistä tavaroita, yhteensä 150 m:kan arvosta, kuin myös että vltjat, sen jälkeen kuin varastot olivat joutuneet työmiesten haltuun, olivat niistä itselleen hankkineet, Heikkinen $\frac{1}{2}$ kilogrammaa voita ja 600 grammaa läskiä sekä Viinikka 40 kilogrammaa heiniä, 50 kilogrammaa ruisjauhoja, 2 kilogrammaa ja 200 grammaa läskiä sekä $2\frac{1}{2}$ kilogrammaa herneitä, jonka vuoksi H. O., R. L:n 16:5 mukaan tuomitsi vltjat osallisuudesta rikokseen yleistä järjestystä vastaan, kummankin, pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa, minkä ohessa vltjat velvoitettiin yhteisesti P. Äijälän ja J. Väänäsen ynnä asiassa myöskin rangaistukseen tuomittujen O. A. ja O. Turusen kanssa, tahi se heistä, jolla varoja oli, korvaamaan yhtiölle siltä riistetyn omaisuuden arvo 150 m:kalla ja yhtiön oikeudenkäyntikulut 1,155 m:kalla 20 p:illä sekä maksamaan yhteensä 446 m:kaa 26 p:iä erityisille todistajina kuulustetuille henkilöille. O. O.: H. O:n p. jäi pysyväiseksi, ja määrättiin että se aika, minkä vltjat ehkä olivat pidetyt kärsimässä K. O:n heille jutussa tuomitsemia rangaistuksia, oli K. Senaatin p:tä täytäntöön pantaessa luettava heidän hyväkseen.

5. Prokuratorn i K. Senatens skrifvelse ang. rättelse i Rn i Helsingfors u. den $15/11$ 06 rörande J. Hyypöläinen, dömd till straff för 1:sta resan stöld. *J. D.:* Emedan Rn vid bedömandet af Hyypöläinens brottslighet icke tagit i betraktande, att honom tillräknade tjufnadsbrott begåtts innan han fyllt 18 år, ty upphäfde och undanröjde K. Senaten omförmälda u., såvidt Hyypöläinen därigenom förklarats förlustig medborgerligt förtroende samt öfverlämnade åt Rn att i berörda del ånyo till pröfning upptaga målet och därmed lagligen förfara.

Den 2:dra. 6. Besvär af K. A. Silvenius i ett mål hvori t. f. kronolänsmannen J. Krook, efter angivelse af klgdns hustru Ida Silvenius, ställt klgdn under åtal för mordförsök å Ida Silvenius. *Lojo m. f. snrs Hr.* verkställde undersökning i saken och underställde sitt u. *Åbo Hfrs* granskning, hvarefter Hfr. g:m u. den 16/8 06 förklarade utredt vara, att klgdn uti makarna Silvenius' bostad hotat bringa Ida Silvenius om lifvet, i anseende hvartill och då klgdn tillika aflossat särskilda skott in i det rum, där Ida Silvenius för tillfället uppehållit sig, samt sålunda gjort det sannolikt att han skulle sätta sin hotelse i verkställighet, Hfr., i stöd af 25:13 S. L., dömde klgdn att för hvad han sålunda låtit komma sig till last, hållas 6 m. i fängelse. *J. D.: Ej ändring.*

7. F. Penttilän valitus jutussa jossa kruununnimismies K. Kelin, virkans puolesta, ja vltja, asianomistajana, olivat syvttäneet N. Noukkia kavaltamisesta. *Isojoen y. m. p:ien K. O. p. 9/8 05:* Kanne hyljättiin toteennäyttämättömänä. *Vaasan H. O.,* johon vltja valitti, p. 16/2 06: Ei muutosta. *O. O.: Ei muutosta.*

Den 4:de. 8. I. Ivanoff R. Koch'ia vastaan velkomusjutussa. *Koiviston y. m. p:ien K. O. p. 3/2 04:* Hkja velvoitettiin suorittamaan vstjalle 513 ruplaa 65 kopeekka ynnä 5 prosentin vuotuinen korko oikeudenkäynnin alusta 20/8 00: *Viipurin H. O.,* johon hkja vetosi, t. 17/2 06: Ei muutosta. *O. O.: Kumoten H. O:n t:n ja K. O:n p:n,* lykättiin juttu takaisin K. O:teen. — (1 jäsen tahtoi suorastaan lopullisesti ratkaista jutun.)

9. G. Rothmanin valitus jutussa, jossa Rothman oli vaatinut K. Liukkosen ja R. Järvisen tuomitsemista rangais-tukseen luvattomasta kalastuksesta sekä velvoittamista maksamaan Rothmanille siitä syntyneen vahingonkorvauksen. *Jämsän p:n K. O. p. 19/11 04:* Koska Turun H. O:n tilla 9/1 04 oli näytetty että Liukkonen oli oikeutettu kalastamaan Saa-lahden kalavedessä, sentähden ja kun myöskin oli selville tullut, että Järvinen ainakin osaksi oli kalastanut Liukkosen pyydyksillä sekä että Liukkonen oli saanut talojensa kala-tarpeet Järviseltä ilman kerrattaismaksua kaloista, kuin myös että Järvisen myymistä kaloista saatu hinta oli suori-tettu Liukkoselle, hylkäsi K. O., katsoen Järvisen kalastaneen Liukkosen puolesta Rothmanin jutussa ajaman kanteen ja velvoitti Rothmanin maksamaan oikeudenkäyntikustannusten

korvauksena Liukkoselle 130 m:kaa ja Järviselle 106 m:kaa. *Turun H. O.*, johon Rothman valitti, p. ¹⁸/₈ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Oikeuksien mainitsemilla perusteilla ja kun selvitetty oli, että Järvinen oli vuonna 1902 puheenalaisen veden osakkaan K. Alalehtimäen kalastajana harjoittanut kalanpyyntiä sanotussa vedessä, vahvisti K. Senaatti sen loppupäätelmän, johon Oikeudet olivat asiasta johtuneet, minkä ohessa Rothman velvoitettiin suorittamaan Liukkoselle ja Järviselle yhteisesti heillä jutun vuoksi K. Senaatissa olleiden kulunkien korvaukseksi 45 m:kaa.

10. S. Orloffin valitus kotirauhan rikkomista ja pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Kruununnimismies R. Palmbergin, virallisena syyttäjänä, ja O. Savolaisen, asianomistajana, syytteen johdosta, tuomitsi *Uudenkirkon p:n K. O.* p:ssä ⁹/₄ 06, R. L:n 21:1, 24:1, 3 kohdan ja 7:1 nojalla vltjan törkeästä yörauhattomuudesta ja pahoinpitelystä pidettäväksi yhteensä 4 kuukautta vankeudessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Savolaiselle ja asiassa kuulluille todistajille erinäisiä korvauksia. *Vipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ²³/₈ 06: R. L:n 24:1, 21:11 ja 7:1 nojalla tuomitsi H. O. vltjan pidettäväksi H. O:n määrämän ajan vankeudessa. Muuten jätettiin K. O:n p. pysyväiseksi. *O. O.* katsoi, ettei vltja, kun asiassa oli käynyt selville että vltja oli ilman syytä jättänyt noudattamatta Savolaisen käskyä lähteä pois Savolaisen asunnosta ja Savolaisen koetettua väkisin poistaa hänet sieltä, pahoinpidellyt Savolaista, kumminkaan saattamatta hänelle vaikeampaa ruumiinvammaa tahi pysyvistä terveydenhaittaa, ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa H. O:n p:tä, kuin että vltja, R. L:n 24:1, 1 kohdan ja 21:11 nojalla, tuomittiin kotirauhan rikkomisesta 1 kuukauden ja pahoinpitelystä 3 kuukauden vankeuteen eli nämä rangaistukset yhdistettyä kerrassaan pidettäväksi 3 kuukautta ja 20 p:vää vankeudessa. (2 jäsentä vahvisti H. O:n p:n.)

11. Besvär af E. Eriksson i ett mål ang. olaga fiske. Sedan sedermera aflidne E. Lundberg och hans hustru Karolina Lundberg medels en den ²³/₄ 95 upprättad afhandling till D. Danielsson och dennes hustru Erika Danielsson öfverlätit såsom parcell-lägenhet ett makarna Lundbergs ägande skattehemman N:o 1 i Flaka by underlydande Björkö udde benämndt jordområde med rättighet för parcellägaren att obegränsadt begagna sig af fiske under parcell-lägenhetens stränder, så hade, bl. a. klgdn, såsom delägare i Flaka bys oskiftade fiskevatten, vid *Lemlands sns Hr.* med förmälan, att Danielsson under åren

1901 och 1902 idkat fjäll och notskifte såväl invid stränderna till nämnda parcell, som också den till samma oskiftade fiskevatten hörande Rönnskogsfjärden, yrkat att emedan Danielsson bedrivit detta fiske jämsides med Karolina Lundberg och utan öfrige delegares samtycke samt därvid icke ens ställt sig till efterrättelse den vid fiskets bedrivande sedan urminnes tid af delägarene iakttagna ordning, Karolina Lundberg och Danielsson måtte för hvad de sálunda låtit komma sig till last, ådömas straff samt skyldigkännas att till skiftesdelägarenes fria förfogande omedelbart afträda nämnda fiskevatten. Medels u. den $13\frac{1}{2}$ 04 förkastade Hr. på anförda skäl den emot Karolina Lundberg och D. Danielsson utförda talan, hvarutom klgn ålades att jämte särskilda andra personer, hvilka jämväl uppträdt som klagandeparter i målet, med 40 mk godtgöra Karolina Lundberg för hennes å rättgången nedlagda kostnader. Åbo Hfr., dit klgn besv. sig, u. den $16\frac{1}{12}$ 05: Emedan Karolina Lundberg med afstående från begagnandet af sin rätt till fiske uti ifrågavarande oskiftade fiskevatten genom förberörda afhandling delvis upplåtit denna rätt åt Danielsson samt det icke blifvit styrkt, att Danielsson öfverskridit den honom sálunda medgifna fiskerätt, ty och då någon fiskeförening icke vore fastställd för Flaka by, fastställde Hfr., jämlikt 26 § i Fiskeristadgan af den $4\frac{1}{12}$ 65 det slut, hvori Hr. i saken stannat och skyldigkände klgn att med 40 mk ersätta Karolina Lundberg och Danielsson deras i Hfr. hafda kostnader. J. D. fann det väl utredt att Danielsson under uppgifna tid idkat fiske i Flaka bys oskiftade fiskevatten, men emedan sådant skett efter därtill af Karolina Lundberg såsom delägare i fiskevattnet lämnadt tillstånd och det ej styrkts att fiske under samma tid därstädes bedrivits jämväl af Karolina Lundberg ty och då den omständigheten, att Danielsson vid fisket icke iakttagit den i Flaka by i sådant afseende häfdvunna ordning, icke heller enär förening därom icke visats hafva blifvit för Flaka by i vederbörlig ordning fastställd, kunde Danielsson såsom straffbar handling tillräknas, lät K. Senaten likmätigt ofvanåberopade lagrum bero vid det slut, hvori domstolarna i saken stannat.

12. V. Toivio korvausta koskevassa jutussa. *Längelmäen y. m. pien K. O:ssa* oli V. Kivilahti lausunut, että Kivilahden perintötalossa, josta Kivilahti omisti $\frac{2}{3}$, ja Toivio $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{11}$ 00 päätyneessä halkaisujaossa oli sovittu että Toivio sai niiltä mailta, jotka mainituissa jaossa olivat siirtyneet Toivion talonosuudesta Kivilahden talonosuuteen, ennen

$\frac{1}{3}$ 03 ottaa kaikki sellaiset hakapuut, jotka rintakorkeudesta maasta mitaten täyttivät vähintään 8 tuumaa; mutta koska Toivio vastoin tätä sopimusta oli ottanut ja poisvienyt 217 sitä pienempää puuta oli Kivilahti vaatinut Toivion velvoittamista hänelle korvaamaan sanotut puut. P:ssä $\frac{11}{3}$ 05 hyljättiin kanne, mutta asian laatuun nähden kuitattiin oikeudenkäyntikulungit asianomaisten kesken. O. O.: Ei muutosta; ja velvoitettiin Toivio yhteensä 35 mk:alla palkitsemaan V. Kivilahden lesken Agata Kivilahden ja J. Kivilän K. Senaatissa kärsimät kulungit.

Den 6:te 13. Besvär af A. Wadenström i egenskap af ordförande i Borgå sockens förmyndarenämnd. *Borgå m. fl. snrs Hr.* u. den $\frac{10}{4}$ 06: Emilie Segerstråle förklarades omtyndig och L. Hagelstam utsågs till hennes förmyndare. *Åbo Hfr.*, dit Emilie Segerstråle besv. sig, fann g:m u. den $\frac{27}{7}$ 06 tillförlitlig utredning icke vara förebragt därom, att Emilie Segerstråle för dryckenskap vore oförmögen att förestå sin egendom, samt förkastade klgdns talan. *J. D.*: Ej ändring.

14. E. Kolkolan valitus juopumusta y. m. koskevassa jutussa. Kruununnimismies P. Wasz'in syytteen johdosta tuomitsi *Loimaan y. m. pien K. O.* p:ssä $\frac{29}{11}$ 05, R. Ln 43:6, 42:7, 16:2 ja 44:16 nojalla vltjan vetämään sakkoa juopumuksesta yleisellä maantiellä 40 mk:aa, rauhan häiritsemisestä 50 mk:aa, hurjasta ajosta 40 mk:aa ja haitan tekemisestä virantoimituksessa olevalle viranomaiselle 20 mk:aa sekä toisessa tilaisuudessa tekemistään rikkomuksista vetämään sakkoa juopumuksesta 40 mk:aa ja rauhan häiritsemisestä käräjäpaikalla 40 mk:aa kuin myös haitan tekemisestä virantoimituksessa olevalle virkamiehelle pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{9}{11}$ 06: K. O:n p. vahvistettiin; ja oli vltja, koska hän oli yhdellä kertaa tuomittava kaikista rikoksistaan, pidettävä siitä, mitä edelläkerrotulla tavalla oli luettu hänen syykseen, kerrassaan 1 kuukauden 20 päivää vankeudessa. O. O.: Ei muutosta.

15. Besvär af J. Heinonen i ett stöldsmål. I anledning af det åtal, stadsfiskalen A. Gyllenberg, å tjänstens vägnar, och J. Palo, såsom målsägande vid *Rn i Nykarleby* utfört samt sedan *Rn*, efter slutförd ransakning, i saken afkunnat u. och underställt detsamma *Vasa Hfrs* granskning, dömde *Hfr. g:m* u. den $\frac{7}{11}$ 06, enär klgdn, som tidigare ådömts straff för 2:dra resan stöld, på grund af det i anledning af

Tronföljaren och Storfursten Alexejs födelse utfärdade Nåd. Manifestet och Pardonsplakatet befriats från vidare undergående af sagda straff innan han till fullo utstått detsamma, med stöd af 28:5 och 8 samt 5:3 S. L., klgdn att för upprepad 2:dra resan tjufnad hållas 2 år i tukthus samt vara förlustig medborgerligt förtroende i 6 år utöfver tiden för frihetsstraffet, hvarhos klgdn ålades att gemensamt med A. Dolk, hvilken jämväl dömts till straff i målet, eller den af dem, som tillgång ägde, ersätta J. Palo den stulna egendomen med 24 mk 40 p. äfvensom godtgöra kronan de 92 mk 84 p. hvilka förskottsvis ur allmänna medel tillagts särskilda i målet afhörda personer. J. D. fann utredt vara, att klgdn i en vilja och gärning med A. Dolk begått ifrågavarande tillgrepp, hvarför K. Senaten, jämlikt 28:5 och 8 S. L. lät bero vid det slut, hvari Hfrn i dess u. i saken stannat. — (1 ledamot fann laglig utredning icke förekomma därom att klgdn varit delaktig uti ifrågavarande tillgrepp, hvarför senaten befriade klgdn från ej mindre straff i saken än skyldigheten att utgifva de honom i målet åhvälfda ersättniingarna.)

16. A. Tuuparin armonanomus ei antanut aiheita toimenpiteisiin.

Den 7:de. 17. K. Keskisen valitus jutussa, jossa kaupunginviskaali F. Ritz, virkansa puolesta, ja kuritushuonevanki J. Riento, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa pahoinpitelystä. *Viipurin R. O.* katsoi p:ssä $\frac{26}{4}$ 06 toteennäytetyksi, että vltja, joka oli palveluksessa sanotun kaupungin poliisilaitoksessa, virantoimituksessa ollessaan, oli niin sanotulla „batongilla“ lyönyt vltjaa useamman kerran selkään, saattamatta hänelle kuitenkaan erityistä vammaa, sekä tuomitsi sen vuoksi, R. Ln 21:12 ja 40:22 nojalla, vltjan pahoinpitelystä pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa; minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{9}{11}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

18. H. Timosen valitus jutussa, jossa J. Wattuaho oli syyttänyt vltjaa pahoinpitelystä. *Evijärven y. m. p:ien K. O.* tuomitsi p:ssä $\frac{9}{3}$ 06 vltjan pahoinpitelystä pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa sekä velvoitti vltjan suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, katsoi p:ssä $\frac{17}{10}$ 06 toteennäytetyksi että vltja oli puukolla lyönyt Wattuahon vasempaan olkavarteeseen haavan,

josta lääkärin todistuksen mukaan Wattuahon kainalokuoppaan oli syntynyt valtimonlaajentuma, mikä, jollei sitä leikattaisi, voi hänelle vastaisuudessa tuottaa haittaa, minkä tähden H. O., R. L:n 21:11 ja 13 nojalla, tuomitsi vltjan pidettäväksi K. O:n määräämän ajan vankeudessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

19. Besvär af E. Rosenqvist i ett mål hvori han, i egenskap af syssloman i aktiebolaget Paperitehdas Osakeyhtiö Atlas yrkat ansvar å E. J. Herlin för ocker. Rn i *Helsingfors* utlät sig i u. den $\frac{2}{5}$ 03 och ansåg att Herlin icke gjort sig skyldig till ocker, hvarför klagomålet af Rn förkastades. Åbo Hfr., dit klagn besv. sig, fann g:m u. den $\frac{20}{3}$ 06 utredt vara att, sedan aktiebolaget Paperitehdas Osakeyhtiö Atlas af firman Wilcken & C:o emot skuldsedel den $\frac{24}{12}$ 00 till låns erhållit 36,000 mk samt af detta belopp jämte därå löpande 6 procents ränta den $\frac{10}{10}$ 01 återstått oguldet 19,209 mk 85 p., så hade firman Wilcken & C:o nyssnämnda dag, vid det Herlin till firman erlagt sistsagda belopp och till M. Roiha, i hans egenskap af verkställande direktör för Paperitehdas Osakeyhtiö Atlas, ytterligare 5,790 mk 15 p., å Herlin öfverlätit skuldsedelns innehåll jämte ränta oafkortadt samt att Herlin härå eller den $\frac{2}{10}$ 02 af Rosenqvist, i dennes förenämnda egenskap, äfven utkräft skuldsedelns hela belopp med 39,834 mk, men enär Herlin genom detta sitt förfarande icke kunde anses hafva gjort sig skyldig till ocker, helst Rosenqvist emot Herlins bestridande icke tillförlitligen styrkt att Herlin vid det tillfälle, då skuldsedeln å honom öfverlåtits ägt kännedom om de å skuldsedelns innehåll skedda afbetalningarna, lät Hfr. bero vid det slut, hvori Rn i saken stannat. J. D. fann Rosenqvist, enär öfverlåtelsen af ifrågavarande skuldsedel till oafkortadt belopp å Herlin skett med Roihas skriftliga, å skuldsedeln tecknade begifvande och af särskilda under rättegången inlupna omständigheter framgick att den vinst, Herlin sålunda tillgodokommit utöfver det belopp han försträckt Roiha, icke stod i uppenbart missförhållande till den risk han genom försträckningen iklädt sig, icke hafva anförst skäl till ändring i Hfrns u., hvarvid förty skulle bero; men fick Herlin dock, i anseende till sakens beskaffenhet, själf vidkännas sina i målet i K. Senaten hafda kostnader. — (1 ledamot lät på anförda skäl bero vid Hfrns u. — 1 ledamot ålade, jämte det utlåtande rörande den emot Herlin utförda ansvarstalan likmätigt det i anledning af Tronfö-

jaren, Storfursten Alexejs födelse utfärdade nåd. Manifestet och Pardonsplakatet förfölle, Herlin att till Rosenqvist utbetala 12,363 mk med 6 % årlig ränta därå från den $\frac{3}{10}$ 02 samt att därjämte ersätta Rosenqvist för hans i målet vid Rn hafda kostnader med 500 mk. — 1 ledamot ansåg att Herlin gjort sig skyldig till sådan straffbar handling, hvarom stadgas i 38:10 S. L., men att han likväl, jämlikt oberopade pardonsplakat undgick ansvar för densamma samt pröfvade rättvist, med upphäfvande af domstolarnas u., ålägga Herlin att Rosenqvist i hans förenämnda egenskap återbära af Herlin orättmätigt uppburna 12,363 mk 17 p. med 6 % ränta från $\frac{3}{10}$ 08 äfven att med 500 mk ersätta Rosenqvist för dennes vid Rn hafda kostnader.)

20. Kruununnimismies H. Palmrothin ja Kalle Otonpoika Keskisen valitus omankädenoikeutta koskevassa jutussa. *Jämsän p:n K. O:ssa* olivat vltjat vaatineet Kustaa Keskiselle, Kalle Kustaanpoika Keskiselle ja K. Hatanpäälle rangastusta ryöstöstä. P:ssä $\frac{29}{4}$ 05 katsoi K. O. asiassa selvitettyksi, että Kustaa Keskinen, joka kesällä 1901 oli häädetty Keskisen torpasta, saatuaan sitä ennen Eskolan talonomistajalta J. Hinkkalalta luvan panna torpan pellot suviviljelykseen sitä vastaan että Hinkkala saisi kolmannen osan sadosta, oli niihin kylvänyt, muun muassa kauransiementä ollen osa kasvusta kuitenkin niin huonoa ja heinänsekaista että Kustaa Keskinen oli niittänyt sen osan rehuna ja pannut ne Keskisen torpan heinäväjaan sekä sitten, luullen olevansa niiden omistaja ja siihen oikeutettu, $\frac{2}{11}$ 01 yhdessä Kalle Kustaanpoika Keskisen ja K. Hatanpään kanssa, vastoin Kalle Otonpoika Keskisen kieltoa ja estelyä, niistä poisvienyt noin 40 leiviskää, jotka Kalle Otonpoika Keskinen kumminkin oli jälestäpäin saanut takaisin, johon nähden K. O., nojaten R. L:n 16:14, 5:3 sekä 3:2, tuomitsi Kustaa Keskisen ja hänen asiakumppaninsa vetämään sakkoo omankädenoikeudesta, Kustaa Keskisen rikoksen päämiehenä, 150 m:kaa sekä Kalle Kustaanpoika Keskisen ja K. Hatanpään, rikoksen avustajina, kumpaisenkin 75 m:kaa, joista sakoista kumminkin Perintöruhtinaan, Suuriruhtinaan Alekseinin syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla oli vähennettävä kolmasosa, jota paitsi Kustaa Keskinen ja hänen asiakumppaninsa velvoitettiin suorittamaan Kalle Otonpoika Keskiselle oikeudenkäyntikustannusten korvausta 50 m:kaa. *Turun H. O.*, johon Palmroth ja Kustaa Keskinen valittivat, katsoi p:ssä $\frac{29}{4}$ 06, että, koska puheenalaiset kauransekaiset heinät kysymyksessä

olevaan aikaan olivat olleet Kustaa Keskinen hallussa, Keskinen ei ollut tehnyt itseään syypääksi mihinkään rikokseen, minkä vuoksi H. O., tässä osassa, kumoten K. O:n p:n, hylkäsi Kustaa Keskestä vastaan ajetun kanteen sekä vapautti Kustaa Keskinen hänen maksettavakseen tuomittujen oikeudenkäyntikulujen suorittamisesta, minkä ohessa Kalle Otonpoika Keskinen velvoitettiin 80 mk:lla korvaamaan Kustaa Keskiselle hänellä K. O:ssa asian vuoksi olleet kustannukset. Sittä vastoin jäi K. O:n p., mikäli se koski Kalle Kustaanpoika Keskestä ja K. Hatanpäättä, heihin nähden lain voiman voittaneena noudatettavaksi, kuitenkin siten että H. O., noudattaen edellämainittua Julistus- ja Armahduskirjaa vapautti Kalle Kustaanpoika Keskinen ja K. Hatanpään koko heidän maksettavikseen tuomittujen sakkojen suorittamisesta. O. O. katsoi jutussa tulleen toteennäytetyksi, että Kustaa Keskinen, pitäen itseään Hinkkalan kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla oikeutettuna saamaan $\frac{2}{3}$ osaa puheenalaisista kauransekaisista heinistä, oli ilmoitettu aikana, vastoin Kalle Otonpoika Keskinen kieltoa ja hänen estelyistään välittämättä, yksissä neuvoin Kalle Kustaanpoika Keskinen ja K. Hatanpään kanssa ottanut ja kuljettanut pois 2 kuormaa samoja Keskinen torpan heinäväjaan panemiansa kauransekaisia heiniä, jotka Kalle Otonpoika Keskinen kumminkin sittemmin oli saanut takaisin, minkä vuoksi ja kun Kustaa Keskinen niin muodoin oli tehnyt itsensä syypääksi R. L:n 16 luvun 14 §:ssä mainittuun rangaistavaan tekoon, josta syyte kumminkin edellämainitun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan oli raukeava, K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n, siinä osassa, jossa se koski Kustaa Keskestä, vahvisti K. O:n p:n, mikäli Kustaa Keskinen oli velvoitettu yhdessä Kalle Kustaanpoika Keskinen ja K. Hatanpään kanssa 50 mk:lla korvaamaan Kalle Otonpoika Keskinen K. O:ssa asiassa kärsimät kulungit. Muuten jäi H. O:n p. pysyväiseksi.

Den 8:de, 21. F. Svenssonin valitus veden luvatonta johtamista koskevassa jutussa. *Lohjan y. m. p:ien K. O:ssa* oli N. Ahlgrén vaatinut vltjalle rangaistusta siitä että vltja oli muuttanut veden luonnollista juoksua Hongiston joessa ja sen kautta tuottanut haittaa Ahlgrénin Hogiston koskessa oleville vesilaitoksille sekä hänen velvoittamista sakon uhalla täyttämään hänen tekemänsä kaivokset, jossa jutussa kruununnimismies O. Wickström, virallisena syyttäjänä, oli käyttänyt kannevaltaa. P:ssä $\frac{5}{3}$ 03 katsoi K. O. tosin selvitetynsi että Svensson oli tekemillään kaivamistöillä tarkoittanut johtaa vettä pois Lehmijärven ja Hongiston joen varsilla

olevilta tiluksiltaan, mutta koska sen ohessa oli selvitetty, että Koikkalan koskessa juokseva vesimäärä oli vähentynyt sen kautta, että vltja oli johtanut osan joen vedestä sanotun kosken ohitse kaivaamaansa pienempään ojaan, johon vltja ei ollut oikeutettu ja siihen nähden, ettei $\frac{50}{100}$ 94 tehdyn, muun muassa, vltjan omistamaan Ylitalon tilaan kinnitetyn vuokrakirjan mukaan vedenkorkeutta Lehmijärven ja Hongiston kosken myllyn välisellä matkalla saatu muuttaa, velvoitti K. O. vltjan ennen $\frac{1}{100}$ 03 100 m:kan sakon uhalla sulkemaan tuon ojan; saaden asialliset kuitenkin itse kärsiä kustannuksensa asiassa. *Turun H. O.*, johon Ahlgrén ja Svensson valittivat, katsoi p:ssä $\frac{14}{100}$ 06 että Svensson, kaivamalla ojan Koikkalan kosken sivuitse ja johtamalla vettä siihen Hongiston joesta, mistä toimesta Ahlgréenin Hongiston koskessa oleville vesilaitoksille voi olla haittaa, oli tehnyt itsensä syyppääksi $\frac{23}{100}$ 68 vedenjohdoista ja vesilaitoksista annetun arm. asetuksen 16 §:ssä mainittuun luvattomaan veden johtamiseen; jonka vuoksi H. O., hyljäten Svenssonin valituksen, velvoitti Svenssonin heti tukkeamaan mainitun Koikkalan kosken sivu kaivamansa ojan, määräten sen ohessa Svenssonin 500 m:kalla korvaamaan Ahlgréenin oikeudenkäyntikustannukset K. O:ssa. O. O.: Ei muutosta.

22. V. Leinon valitus huoruutta koskevassa jutussa. J. Johanssonin vaatimuksen johdosta katsoi *Helsingin R. O.* p:ssä $\frac{20}{100}$ 05 toteensaatetuksi, että Johanssonin vaimo Matilda Johansson oli tehnyt huorin vltjan kanssa, minkä vuoksi R. O. julisti J. ja Matilda Johanssonin avioliiton puretuksi. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{17}{100}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

23. Besvär af Naima Airaksinen i egenskap af tillförordnad rättsbevakare för sin sinnessjuke man A. Airaksinen i ett mål ang. ersättning. *Rn i Helsingfors* u. den $\frac{13}{100}$ 06: Emedan A. Airaksinens emot Amanda Winha riktade talan afsåg vinnande af rättelse i en af Åbo Hfr. den $\frac{15}{100}$ 05 gifven laga kraft vunnen dom, kunde samma talan af *Rn* icke till pröfning upptagas. *Åbo Hfr.*, dit A. Airaksinen besv. sig, u. den $\frac{9}{100}$ 06: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring. — (1 ledamot fann *Rn* icke hafva ägt afvisa A. Airaksinens talan innan Amanda Winha tillhållits att svaromål i anledning häraf afgifva, hvarför senatorn ville förvisa målet tillbaka till *Rn*. — 1 ledamnt fann A. Airaksinens talan icke innefatta ansökan om ändring i Hfrns u. af den $\frac{15}{100}$ 05 samt *Rn* förty icke hafva ägt att, på åberopad grund,

undandraga sig att ingå i pröfning af sagda talan, hvarför senatoren ville förvisa målet tillbaka till Ru.)

Den 9:de. 24. Besvär af kronolänsmannen G. Tidström i ett mål hvari han yrkat ansvar å Maria Røj eller Paksal för lönläggning af foster. *Malaks m. fl. snrs Hr.* u. den ²⁰/₇ 06: Med stöd af 4 § 22 kap. S. L., dömdes Maria Røj att för fosters lönläggning hållas 6 m. i fängelse. *Vasa Hfr.*, dit Maria Røj besv. sig, u. den ²⁰/₁₁ 06: Enär emot Maria Röjs bestridande icke blifvit styrkt, att hon vid uppgifven tid varit hafvande, upphäfde Hfr. Hrs u. och befriade Maria Røj från allt straff. *J. D.*: Ej ändring.

25. P. Toukosen valitus varkautta ja juopumusta koskevassa jutussa. Sen syytteen johdosta, minkä v. t. kaupunginviskaali A. Kotonen, virallisena syyttäjänä, ja E. Pakkanen, asianomistajana, olivat tehneet, tuomitsi *Sortavalan R. O.* p:ssä ²³/₄ 06, R. L:n 28:2 ja 8 sekä 43:6 nojalla, vltjan ensikertaisesta varkaudesta, joka oli törkeätä laatua, pidettäväksi 6 k. kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksensa 6 vuodeksi sekä juopumuksesta vetämään sakkoa 30 m:kaa tahi, nämä rangaistukset yhdistettyä, kerrassaan pidettäväksi 6 k. ja 2 p. kuritushuoneessa sekä olemaan kansalaisluottamustaan vailta 2 v. yli rangaistusajan. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹⁹/₁₀ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

26. J. Michelssonin armonanomus hyljättiin.

Den 11:te. 27. V. Tikan valitus jutussa, jossa kruununnimismies K. Törnqvist, virkansa puolesta ja J. Saarela, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa pahoinpitelystä. *Kivennavan p:n K. O.* määräsi p:ssä ²⁷/₁₀ 05 vltjan puhdistusvalalle. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹²/₃ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

28. Maria Jokisen valitus jutussa, jossa vltja oli vaatinut että, koska apulaiskaupunginviskaali S. Niinivirta ennen valitusajan loppua oli pakkohuutokaupalla myynyt hevosen, joka oli ollut vltjan oma, hän kun oli kauppakirjalla ¹⁹/₃ 03 400 m:kan hinnasta ostanut hevosen J. Nummiselta, Niinivirta velvoitettaisiin joko toimittamamaan tuo hevonen takaisin vltjalle tahi maksamaan hänelle sen arvo 400 m:kaa. *Tampereen R. O.* p. ³/₈ 03: Vltjan kanne hyljättiin. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, katsoi p:ssä ¹¹/₅ 06 selvitetynsi,

että Niinivirta asianomaisena ulosottomiehenä oli Nummisen velasta $18\frac{1}{3}$ 03 ulosmitannut kysymykseen tulleen hevosen ja myynyt sen $22\frac{1}{3}$ 03, huolimatta siitä että Numminen ulosmittauksen jälkeen oli ilmoittanut hevosen olevan Maria Jokisen oma, mutta kun Niinivirta, siihen nähden ettei Nummisen mainittu ilmoitus, Ulosottolain 4 luv. 10 §:n 2 kohdan mukaan, saanut estää täytäntöönpanon loppuun saattamista, ellei ulosotonhaltija ollut niin määrännyt, oli katsottava olleen oikeutettu menettelemään kerrotulla tavoin, eikä Niinivirran menettely muutenkaan ollut ollut virheellinen, jätti H. O. asian sen loppupäätöksen varaan, johon R. O. oli p:ssä johtunut. O. O.: Koskei Maria Jokinen ollut näytännyt todellisella kaupalla tulleen puheenalaisen hevosen omistajaksi, eikä näin ollen voitu ottaa huomioon mitä Maria Jokinen ulosottotoimitusta vastaan muuten oli muistuttanut, vahvisti K. Senaatti sen loppupäätöksen, johon Oikeudet olivat asiasta johtuneet.

29. K. Peräläisen eli Nirhamäen valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. J. Koivusen tekemän syytteen johdosta tuomitsi *Jyväskylän y. m. p:ien K. O.* p:ssä $7\frac{1}{2}$ 06 R. L:n 21:11 nojalla vltjan pahoinpitelystä vetämään sakkoa 100 m:kaa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erityisiä korvauksia. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $22\frac{1}{5}$ 06: Koskei vltjan valituskirjaan liittävä takauskirja ollut asianomaisen viranomaisen kelvolliseksi todistama, sentähden ei H. O. ottanut vltjan valitusta tutkittavakseen. O. O.: Ei muutosta.

30. K. Savolaisen valitus *Hankasalmen p:n Maanjakooikeuden* $21\frac{1}{5}$ 06 julistamasta p:stä jutussa, jossa vltja on vaatinut että varamaanmittari A. Cautonin toimittama halkaisujako Pääniemen talolla N:o 9 Hankaveden kylässä kumottaisiin *M. O.* hylkäsi vltjan vaatimuksen. O. O. jätti mainitsemillaan perusteilla sen loppupäätöksen pysyväiseksi, johon M. O. p:ssä oli johtunut.

31. Besvär af K. Stenberg i ett mål ang. brott mot allmän ordning. *Rns i Helsingfors* u. hemställdes *Åbo Hfrs* granskning, därå Hfr. g:m u. den $24\frac{1}{5}$ 05 dömdo klgd, som dock ej visats hafva vid angifna tillfälle uppträd såsom anstiftare eller anförare, att för brott emot allmän ordning i stöd af 16:5 S. L. hållas 1 år och 6 m. i tukthus, hvarjämte klgdn ålades att utgifva särskilda ersättningar. *J. D.:* Det klgdn ådömda straffet nedsattes till 10 m. tukth-

hus, och som målet utan klgdns förvällande efter skedd återförvisning utgjort föremål för ny behandling vid Rn, hvarigenom sakens afgörande fördröjts från $\frac{2}{6}$ 05 till $\frac{7}{7}$ 05, förordnade K. Senaten, enär klgdn under sagda tid hållits häktad, med hänsikt till stadgandet i 3:11 S. L., att från det klgdn ådömda straffet skulle afdragas 15 dagar samt klgdn i följd däraf för ifrågavarande brott hållas i tukthus 9 m. 15 d. — (1 ledamot dömde klgdn att hållas i tukthus 1 år, från hvilket straff dock skulle afräknas förenämnda 15 d. — 1 ledamot dömde klgdn att hållas 6 m. i tukthus.)

32. Besvär af Stefanida och Anna Smirnoff i ett in-teckningsärende. Vid Rn i *Helsingfors* ansökte klgdne om fastställande af inteckning i D. Smirnoff tillhöriga gård och tomt klgdne till säkerhet för en dem i ett af deras aflidne fader den $\frac{25}{7}$ 00 gjordt testamentstillägg tillförsäkrad bostadsrättighet. Medels u. den $\frac{26}{3}$ 06 utlät sig Rn, och emedan den ansöktta inteckningen afsåg att säkerställa den uti omförmälda skriftliga testamentstillägg klgdne tillerkända nyttjorätt, men Rn, hvarest tvist emellan parterna varit anhängig ang. tillgodonjutandet af sagda förmån genom däri den $\frac{14}{3}$ 06 afsagdt u., som åkommit laga kraft, emellertid förklarar antydda förmån icke kunna D. Smirnoff i verkligheten afvingas, utan böra i stället uppskattas och värderas samt på sådant sätt klgdne godtgöras, ty kunde Rn icke bifalla till den begärda inteckningen utan vardt ansökningen därom förkastad. Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. den $\frac{4}{6}$ 06: Ej ändring. J. D.: Ej ändring.

33. K. Michelssonin armonanomus hyljättiin.

Den 12:te. 34. K. Kirkkopellon valitus kuoleman tuot-tanutta pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Kruununnismies E. Westlingin, virkansa puolesta, ja Liisa Kauppilan, asian-omistajana, tekemän syytteen johdosta sekä sittenkun *Miehikkilän K. O.*, toimitettuaan tutkimuksen asiasta, oli julistanut siihen päätöksen ja alistanut sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, tuomitsi H. O. p:ssä $\frac{9}{6}$ 06, R. L:n 21:4 ja 12 nojalla, vltjan pidettäväksi 2 v. kuritushuoneessa, jonka ohessa vltja volvoitettiin suorittamaan erinäisiä kor-vauksia. O. O.: Ei muutosta.

35. Besvär af J. och Lena Ollas öfver *Egodelnings-rättens i Lappträsk* sn u. af den $\frac{5}{6}$ 05 i anledning af

anmält missnöje emot ett af vicelandtmätaren E. Tukkila uppgjort förslag till reglering af storskiftet i Hindersby by. J. D. fastställde Egdras u.

Den 18:de. 36. K. H. Renlundin, sekä omasta että W. von Frenckell'in ja S. Sohlbergin valtuusmiehenä, valitus kiinnitysasiassa. *Alatornion y. m. p:n K. O:ssa* oli vltja anonut että se kiinnitys, minkä K. O. p:ssä $21/3$ 04 oli, $12/6$ 95 annetun, mautilojen osittamista koskevan asetuksen 40 §:n nojalla, vahvistanut Vongan perintötaloon vltjalle ja hänen myötäpuolilleen niiden $9/11$ 96 ja $1/2$ 97 päivättyjen kauppakirjain pysyväisyyden vakuudeksi, joilla vltja ja hänen myötäpuolensa olivat itselleen hankkineet erään Wongan-niska nimisen maapalstan sekä kaiken Wongan taloon kuuluneen Oikeuden niin sanottuun Matkakoskeen ja muuhun veteen ynnä vesivoimaan Tornionjoessa, uudistettaisiin. K. O. hylkäsi p:ssä $28/2$ 06 hakemuksen. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $21/9$ 06: Koskei vltja ollut näyttänyt, että hän ja hänen myötäpuolensa jo olivat ryhtyneet alustaviin töihin yllämainitun vesioikeutensa erottamiseksi, vahvistettiin K. O:n p. O. O.: Koskeivät vltja ja hänen asiakumppaninsa olleet näyttäneet että anomus puheenalaisen vesialueen erottamisesta Vongan talosta olisi asianomaisessa virastossa tehty, jätti K. Senaatti asian sen loppupäätöksen varaan, johon H. O. p:ssä oli johtunut.

37. K. H. Renlundin, sekä omasta puolestaan että W. von Frenckellin ja S. Sohlbergin valtuusmiehenä, valitus kiinnitysasiassa. *Alatornion y. m. p:ien K. O:ssa* oli vltja anonut että se kiinnitys, minkä K. O. p:ssä $21/3$ 04 oli, $12/6$ 05 annetun, maantilojen osittamista koskevan asetuksen 40 §:n nojalla vahvistanut Pannimaan perintötaloon vltjalle ja hänen myötäpuolelleen niiden $9/11$ 96 ja $1/2$ 97 päivättyjen kauppakirjain pysyväisyyden vakuudeksi, joilla vltja ja hänen myötäpuolensa olivat itselleen hankkineet erään Matkakoski nimisen maapalstan sekä Pannimaan taloon kuuluneen oikeuden Matkakoskeen ja muuhun veteen ynnä vesivoimaan Tornionjoessa, uudistettaisiin. K. O. hylkäsi p:ssä $28/2$ 06 hakemuksen. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $21/9$ 06: Koskei vltja ollut näyttänyt, että hän ja hänen myötäpuolensa jo olisivat ryhtyneet alustaviin töihin yllämainitun vesioikeutensa erottamiseksi, vahvistettiin K. O:n p. O. O.: Koskeivät vltja ja hänen asiakumppaninsa olleet näyttäneet, että anomus puheenalaisen vesialueen erottamisesta Pannimaan talosta olisi asianomaisessa virastossa tehty, jätti

K. Senaatti asian sen loppupäätöksen varaan, johon H. O. p:ssä oli johtunut.

38. L. Jönssonin valitus virkavirhettä koskevassa jutussa. *Turun H. O:teen* jättämässään virkasyyttekirjelmässä oli kanneviskaali A. J. Sunell lausunut että vaikka, Hollolan y. m. p:ien K. O:n 26/10 04 toimittaessa tutkimusta jutussa, josta K. Postia oli syytetty taposta, eräs Lennart Stenholm silloin oli nimitetty todistajaksi asiaan ja vannonut todistajanvalan, sitä ei oltu merkitty K. O:n tutkimuskirjaan, ehkä Stenholmia oli asiassa kuulusteltu todistajana, minkä vuoksi ja kun ei H. O., juttua 18/1 05 esiteltäessä, ollut voinut lopullisesti käsitellä sitä ennenkuin sanottu puutteellisuus oli korjattu ja puheenalainen tutkimuskirja täydennettynä 3/2 05 H. O:teen palautettu, sekä tästä ollut seurauksena, että K. Post oli ollut vangittuna 18/1—3/2 05 päivien välisen ajan eli siis 16 p:vvää kauemmin kuin olisi tarvinnut tapahtua, kanneviskaali Sunell oli vaatinut että vltja, jonka asiana K. O:n puheenjohtajana kysymykseen tullessa tilaisuudessa, O. K:n 2:6 mukaan, sellaisena kuin tämä lainpaikka on asetuksessa 19/8 98, olisi ollut pitää oikea tuomiokirja ja joka siinä kohden oli tehnyt itsensä syyppääksi varomattomuuteen, tästä tuomittaisiin rangaistukseen. P:ssä 9/8 06 tuomitsi H. O., nojaten R. L:n 40:21, vltjan varoitettavaksi tuollaisesta varomattomuudesta tuomarinviran toimittamisesta. O. O.: Ei muutosta. — (1 jäsen katsoi että vltja tuomiokirjan laatimisessa tosin oli tehnyt puheenalaisen virheen, mutta koskei tuota seikkaa voitu lukea hänen syykseen virkavirheenä, hylkäsi senaattori vltjaa vastaan ajetus syytteen.)

Den 18:de. 39. Besvär af ombudsmannen vid Statsjärnvägarna A. Palander samt telegrafisten K. Petroff i ett mål ang. ersättning. *Rn i Helsingfors* förklarade g:m u. den 4/3 05 utredt vara, att ett af lokomotiv, tender och konduktörsvagn bestående extratåg, som den 12/12 03 strax efter kl. 3 e. m. utsändts från Riihimäki station för att transportera en sårad person till Helsingfors vid ankomsten till Fredriksbergs station samma eftermiddag omkring kl. 4,38 e. m. stött emot det på väg från Järvenpää station till Helsingfors stadda och å Fredriksbergs station ännu stående lokaltåget N:o 161 med den påföljd att extratågets lokomotiv och lokaltågets två sista passagerarevagnar af tredje klass skadats samt särskilda personer erhållit sårskador; och jämte det stationsinspektorn K. R. Ståhle och bokhållaren K. Sidorow, hvilka

vid tiden för ifrågavarande sammanstötning icke varit i tjänstgöring, frikallades från ersättningskyldighet i saken, fann Rn det stanna telegrafisten Petroff, som mottagit telegram från Riihimäki station om utsändandet af ifrågakomna extratåg, uraktlåtit att, på sätt uti § 2 af det för tågordning af den 26/3 föreskrives, muntligen och genom anteckning å en för sådant ändamål anbragt anslagstafel underrätta den vid Fredriksbergs station anställda tjänstepersonalen om extratågets ankomst, att telegrafisten Petroff, sedan han som för tillfället varit tågexpeditör å Fredriksberg från Malm station fått telefonmeddelande om att extratåget afgått därifrån omedelbart efter det lokaltåget lämnat Äggelby station samt å centralväxelstället vid Fredriksberg tjänstgörande A. H. Eklund anmält att lokaltåget inkomme å stationen, till svar å strax därpå från Äggelby station ingåendet tillkännagifvande att extratåget omedelbart komme att passera sistnämnda station meddelat att banan vore klar och tillika anbefallt A. H. Eklund att insläppa extratåget på hufvudspåret, utan att Petroff därvid tillhållit Eklund att afvakta vidare order härom; samt att Petroff, äfven efter det lokaltåget inkommit å sagda hufvudspår och stannat vid perrongen samt oaktadt det varit honom bekant att extratåget redan någon tid därförinnan afgått från Äggelby på ett afstånd af endast 4 kilometer från Fredriksberg belägna station och hvarje ögonblick kunde väntas till Fredriksberg, uraktlåtit att vidtaga någon åtgärd i afseende å extratågets stoppande eller ens egnat någon uppmärksamhet åt detta tåg, hvilket, enligt hvad genom den i saken verkställda undersökning utredts, bort kunna varsnas redan på ett afstånd af 683 meter från den plats, hvarest Petroff vid tillfället befunnit sig; och ehuru väl sammanstötningen kunnat undvikas om Eklund, i stället för att vid extratågets ankomst till Fredriksberg signalera „fri fart“, skulle med afseende ej mindre å den korta mellantid, som förflutit mellan lokaltågets och extratågets framkomst, än därå att Eklund icke fått svar å sitt telefonmeddelande om extratågets ankomst, på eget bevåg gifvit detsamma stoppsignal tillis Eklund erhållit visshet om att lokaltåget afgått från Fredriksberg, eller om föraren å extratåget J. Tiili och eldaren å samma tåg E. Sjölund, sedan extratåget inkommit å Fredriksbergs stationsområde, varsnat slutsignalerna å lokaltåget eller de stoppsignaler, som i målet å ed afhörde T. Olenius och A. Ilkonen intygat sig hafva gifvit, den förre från perrongen och den senare från bangården, samt extratåget i följd häraf skulle stoppats tidigare än som skett,

hade Rn dock, med hänsikt ej mindre därtill att sådant förfarande å Fredriksbergs station utbildat sig att växlar-
karlen å centralväxlestället, efter mottagen underrättelse
från stationen om ett tågs ankomst, gifver signal om fri
infart i fall ej uttryckligen förbud mot tågets insläppande
meddelas från stationen än att slutsignalerna å ett invid
perrongen å Fredriksberg stående tåg efter mörkrets inbrott
ofta icke vore synliga till växeltornet, där växlar-
karlen be-
funne sig samt att sådana slutsignaler jämväl kunde undan-
skymmas af personer, hvilka stode på den yttersta vagns-
plattformen i tåget, och. att extratåget vid infarten till
Fredriksbergs station icke haft för stark fart, äfvensom att
Olenius, som vid extratågets ankomst befunnit sig vid sta-
tionens signallykta först då sammanstötningen redan var nära
förestående, ansett att Eklund, Tiili och Sjölund, hvilka i följd
af förhanden varande omständigheter haft skäl till antagan-
det att lokaltåget redan lämnat Fredriksberg, då extratåget
dit ankommit, icke kunde tillräknas sådan grad af vållande
till sammanstötningen att ersättningsskyldighet i saken borde
dem åhvålfvas, hvaremot Rn, på grund af hvad i förestående
måtto tagits Petroff till last, fann utredt vara att Petroff
genom vårdslöshet och oaksamhet vid handhafvandet af sin
tjänst vållat omordade tågsammanstötning och därvid upp-
komna kroppsskador samt ålade förty Petroff att till Stats-
järnvägarna genast utgifva för reparation af de skador, som
genom sammanstötningen åsamkats järnvägens material,
1,791 mk 9 p. äfvensom de belopp, hvilka Järnvägsstyrelsen
nödgate utbetala i ersättning åt de vid olyckstillfället skadade
personerna och för deras vård utgörande, inalles, inberäk-
nad kostnaden för omförmälda reparation af skadat mate-
rial, 12,420 mk 53 p.; och jämte det Järnvägsstyrelsen
förklarades berättigad att framdeles, i fall af fog, särskildt i
laga ordning söka Petroffs förpliktande att ersätta Järn-
vägsstyrelsen hvad densamma kunde komma att uti ifråga-
varande afseende ytterligare utgifva, vardt Järnvägsstyrelsens
anspråk på godtgörelse för de belopp, Järnvägsstyrelsen
ålagts att erlægga i rättegångskostnadsersättning åt de ska-
dade personerna eller deras målsmän, lämnadt utan afseende,
hvarhos Petroff kändes skyldig att utgifva till särskilda
personer af dem fordrade arvoden. *Åbo Hfr.*, dit Palander
och Petroff besv. sig, u. den 16/2 06: Ej ändring. *J. D.*:
Ej ändring. — (2 ledamöter funno Petroff icke hafva anført
skäl till ändring i Hfrns u., men däremot Palanders besvär
föranleda sådan rättelse i samma u., att senatorerne funno
Tiili hafva brutit mot gällande föreskrifter för lokomotiv-

förare icke allenast därigenom att han, ehuru underkunnig därom att ett annat tåg befunnit sig på kort afstånd framför det af honom förda extratåget, icke blott öfverskridit högsta tillåtna farhastighet af 60 kilometer i timmen, utan äfven underlåtit hålla god utkik då extratåget närmat sig Fredriksbergs stationsområde och sålunda kunnat undgå att i tid varsna slutsignalerna å det vid stationen stående lokal-tågets sista vagn likasom ock de å stationsplattformen och bangården gifna stoppsignalerna, utan äfven därigenom att han försummat att vid extratågets annalkande till stationsområdet gifva upprepade varningssignaler med lokomotivets anghvissla, i anseende härtill och då jämväl Tiili på grund häraf måste anses hafva omedelbart vållat tågsammanstötningen, ålade senatorerne Tiili att gemensamt med Petroff, eller den af dem, som tillgång ägde, utbetala de belopp, för hvilkas gäldande Petroff genom domstolarnas u. ensam ålagts ansvara, hvarjämte Järnvägsstyrelsen lämnades öppet att i laga ordning särskildt söka äfven Tiilis förpliktande att godtgöra Statsjärnvägarna möjliga vidare utbetalningar i följd af tågsammanstötningen. — I ledamot fann Palanders besvär icke föranleda annan ändring i Hfrns u. än att, emedan Ståhle vid tiden för ifrågavarande tågsammanstötning i följd af försummelse icke varit i utöfning af sin tjänst å Fredriksbergs station och sålunda händt, att icke någon funnits å stationens kontor för att besvara den begäran, som af A. Eklund från växeltornet i telefon framstälts om närmare föreskrift rörande extratågets inträffande å stationsområdet, senatorn ansåg jämväl Ståhle hafva genom sin omförmälda försumlighet varit vållande till tågsammanstötningen, i anseende hvartill och då Petroff ej anfört skäl till rättelse i Hfrns u., i hvad det mot honom emotgått, senatorn ålade Ståhle att gemensamt med Petroff eller den af dem som tillgång ägde, utbetala alla de belopp, för hvilkas gäldande Petroff genom domstolarnas u. ensam åhvålfts ansvarighet, hvarhos Järnvägsstyrelsen lämnades öppet att särskildt söka äfven Ståhles förpliktande att godtgöra Statsjärnvägarna hvad dessa möjligen nödgades i anledning af nämnda tågsammanstötning ytterligare utbetala.)

40. Emma Puustisen armonanomus hyljättiin.

41. Besvär af K. Ferin i ett mål hvari stadsfiskalen A. Mesterton ställt klgn under åtal för befordrande af förbrytares flykt. *Helsingfors Rn* u. den 19/6 06: I stöd af 16:20 S. L. dömdes klgn att hållas 3 m. i fängelse.

Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. den ¹²/₁₁ 06: Ej ändring.
J. D.: Ej ändring.

Den 19:de. 42. A. Nyströmin valitus murhapolttoa koskevassa jutussa. Sen syytteen johdosta, jonka kruununmismies K. Thesman, virkansa puolesta, ja F. Rosenström, asianomistajana, olivat *Nurmijärven p:n K. O:ssa* tehneet sekä sittenkun K. O. oli julistanut asiaan päätöksen ja alistanut sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, katsoi H. O. p:ssä ¹²/₁₁ 06 toteennäytetyksi, että vltja oli syyskuun 6 ja 7 päivän välisenä yönä 1905 tahallaan sytyttänyt tuleen Rosenströmin omistaman riihirakennuksen sillä seurauksella että tuo riihirakennus, joka oli ollut palovakuutettu Itä-Uudenmaan palovakuutusyhtiössä. 2,000 m:kan arvosta oli kokonaan palannut, minkä vuoksi ja kun vltja ilmoitettuna aikana oli ollut täyttä ymmärrystä vailla, H. O., nojaten R. L:n 34:4 ja 3:4, tuomitsi vltjan murhapoltosta pidettäväksi 6 v. kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksensa 5 vuodeksi yli vapausrangaistusajan; jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan niinhyvin mainitulle palovakuutusyhtiölle yhtiön Rosenströmille palovahingonkorvauksena maksaman 2,000 m:kan kuin myös erityisiä muita korvauksia. O. O.: Vltjalle tuomitun kuritushuonerangastuksen aika vähennettiin 2 vuodeksi. Muuten ei muutosta. — (1 jäsen vähensi vltjalle tuomitun vapausrangaistusajan 2 vuodeksi vaukeutta. — 2 jäsentä vahvisti H. O:n p:n. — 1 jäsen katsoi vltjan olevan epäilyksenalaisena siitä, että hän oli tahallansa aikaansaattanut kysymyksessä olevan tulipalon, mutta vltjaa ei kuitenkaan vastoin kieltämistänsä ja täyten todistusten puutteessa voitu asiaan syypääksi tuomita, jonka vuoksi senaattori vapautti vltjan kaikesta hänelle asiassa tuomitusta rangaistuksesta ja korvausvelvollisuudesta.)

43. Kaupunginviskaali J. E. Lindqvistin valitus jutussa, jossa hän, virkansa puolesta, sekä U. Ärvola ja H. Stenbäck, asianomistajina, olivat syyttäneet M. Aaltosta varkaudesta. *Porin R. O:n* p. alistettiin *Turun H. O:n* tarkastettavaksi minkä jälkeen H. O., nojaten R. L:n 6 luvun 1 §:ään sekä 28 luvun 5 §:n 2 kohtaan ja 8 §:ään tuomitsi p:ssä ²/₁₁ 06 Aaltosen, jonka K. Senaatti ²⁰/₁₀ 84 oli tuominnut kolmas kertaisesta varkaudesta pidettäväksi elinkautensa kuritushuoneessa, mutta joka ⁴/₆ 94 oli ¹⁰/₈ 95 annetun armollisen päätöksen mukaan päästetty ehdonalaisesti vapaaksi, kahdesta anastuksesta, jotka molemmat käsittivät uudistetun

kolmaskertaisen varkauden, kuritushuoneeseen 2 vuodeksi kummastakin taikka, nämä rangaistukset yhdistettyä, pidettäväksi kaikkiaan 3 vuotta kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksensa 10 vuodeksi yli tuon vapausrangaistusajan. O. O. katsoi Aaltosen syyksi jäävän mitä H. O. oli lukanut hänen viakseen asiassa, jonka vuoksi ja kun elinkautinen kuritushuonerangaistus tämänlaatuaisessa tapauksessa Perintöruhtinaan, Suuriruhtinaan Alekseihin syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan, oli luettava neljäksitoista vuodeksi sekä Aaltosen sentähden ja ¹⁹/₁₂ 89 rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 17 §:ään nähden oli, koska hän ³⁰/₁₀ 84 oli alkanut kärsiä hänelle kolmaskertaisesta varkaudesta tuomittua rangaistusta, katsottava ³⁰/₁₀ 98 täydelleen kärsineeksi tuon rangaistuksen, K. Senaatti tuomitsi, muuttaen H. O:n p:tä, R. L:n 7 luvun 3 §:n sekä 28 luvun 5 §:n 3 kohdan ja 8 §:n nojalla, Aaltosen kahdesta eri neljäskertaisesta varkaudesta pidettäväksi kummastakin kuritushuoneessa 3 vuotta taikka, nämä rangaistukset yhdistettyä, kärsimään kuritushuonerangaistusta 5 vuotta sekä menettämään kansalaisluottamuksensa 10 vuodeksi yli äskensanotun vapausrangaistusajan.

44. Ilma Moldakoffin paritusta koskevassa jutussa. Kaupunginviskaali F. Ritzin syyttestä tuomitsi *Viipurin R. O.* p:ssä ²⁵/₁ 06 ottaen huomioon Perintöruhtinaan, Suuriruhtinaan Alekseihin syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan määräyksiä, R. L:n 20 luvun 10 §:n 1 kohdan mukaan, vltjan parituksesta pidettäväksi 1 vuoden kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksensa 5 vuodeksi yli mainitun vapausrangaistusajan, jota paitsi vltja veloitettiin suorittamaan erinäisiä todistajanpalkkioita. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ²⁵/₄ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

Den 20:de. 45. K. Senaatin prokuraattorin valitus virkasyytettä koskevassa asiassa. Kirjeessä ²³/₅ 06 oli prokuraattori käsenyt Turun H. O:n kanneviskaalinvirastoa, koska prokuraattorille jätetyistä asiakirjoista kävi selville että pääpostitirehtööri P. Jamalainen oli katsottava tehneen itsensä syyppäksi sellaiseen virheellisyyteen viran toimituksessa, joka mainitaan R. L:n 40 luvun 14 §:ssä, verrattuna saman lain 5 luvun 2 §:ään ja 40 luvun 18 §:ään, panemaan pääpostitirehtööri Jamalaisen H. O:ssa syytteenalaiseksi ja tekemään Jamalaista vastaan ne vaatimukset, jotka asiasta

voivat johtua, vaan oli kanneviskaali A. J. Sunell H. O:teen jättämässään virkasyytekirjelmässä esiintuomillaan perusteilla katsonut, ettei hän ollut oikeutettu tekemään pääpostitirehtööri Jamalaista vastaan mitään vaatimusta asiassa. P:ssä ¹⁸/₁₂ 06 jätti H. O., koskei kanneviskaali Sunell ollut tehnyt mitään syytettä asiassa, sen sillensä. O. O.: Koskei H. O:n olisi pitänyt mainitsemillaan perusteilla kieltäytyä antamasta lausuntoa prokuraattorin pääpostitirehtööri Jamalaista vastaan asiassa tekemästä virkasyytteestä, hylkäsi K. Senaatti jutun takaisin H. O:teen, jonka tuli ottaa se uudelleen käsiteltäväkseen ja siinä laillisesti menetellä.

46. Matilda Yliäärén ja J. Heinosen y. m. valitus holhousasiassa. *Pöytyän y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä ¹²/₄ 06, etteivät Matilda Yliääri ja Heinonen olleet esittäneet syytä J. Yliäärén julistamiseen holhunalaiseksi sekä hylkäsi sen vuoksi vltjen siinä kohden tekemän vaatimuksen. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat, p. ²⁴/₈ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

Den 21:sta. 47. Kruununnimismies B. Vikmanin ja G. von Malmbergin valitukset jutussa, jossa Vikman oli syyttänyt von Malmbergia luvattomasta lääkärinammatin harjoittamisesta ja luvattomasta lääkkeiden myymisestä. *Lapuan y. m. p:ien K. O.* p. ¹⁷/₁₁ 05: Nojaten 10 §:ään lääkärinammatin harjoittamisesta Suomessa ¹⁸/₂ 90 annetussa asetuksessa ja 9 §:ään ²⁴/₁ 88 annetussa asetuksessa rohdoskaupasta, joka käsitti lääketarpeisiin käytettäviä aineita, tuomitsi K. O. von Malmbergin vetämään sakkoa, luvattomasta lääkärinammatin harjoittamisesta 300 mk:aa sekä luvattomasta lääkkeiden myymisestä saman määrän, minkä ohessa von Malmberg veloitettiin suorittamaan erinäisiä palkkioita. *Vaasan H. O.*, johon von Malmberg valitti, katsoi p:ssä ¹⁰/₄ 06, että von Malmberg oli tehnyt itsensä syy-pääksi luvattomaan lääkärinammatin harjoittamiseen, mutta ettei sitävastoin oltu toteensaatettu von Malmbergin myyneen sellaisia aineita, joitten myyminen asetuksenmukaisesti oli ainoastaan apteekkareille ja rohdoskauppiaille sallittu, johon nähden H. O., hyljäten von Malmbergia vastaan ajettun syytteen luvattomasta lääkkeiden myymisestä ja vapautti von Malmbergin K. O:n hänelle siitä tuomitsemasta rangaistuksesta vahvisti K. O:n p:n muissa kohden. O. O.: Ei muutosta.

48. Besvär af kronolänsmannen J. E. Liljeblad i ett mål hvori han åtalat Johanna Granström för barnamord

och Amanda Granström för delaktighet däri. *Pöj m. fl. skns Hr.* förklarade g:m u. den $29/7$ 06 utredning förekomma hvarken därom att Johanna Granström, som af oloflig blandelse blifvit hafvande och den $23/1$ 06 framfödt ett fullgånget och lefvande foster, uppsåtligen dödat detsamma eller att Amanda Granström främjat sådan gärning, men däremot ådagalagt vara, att Johanna Granström genom vårdslöshet vållat sagda fosters död, i anseende hvartill och jämte det åtalet emot såväl Johanna Granström för barnamord som Amanda Granström för delaktighet däri, förkastades, Hr., med stöd af 22:2 och 21:10 S. L., dömde Johanna Granström att för hvad henne sålunda tagits till last hållas 2 år i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit Liljeblad besv. sig, u. den $29/10$ 06: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring. — (1 ledamot fann utredt vara att Johanna Granström, om hon ock icke uppsåtligen afdagatagit sitt ifrågavarande foster, åtminstone genom synnerligt grof vårdslöshet vållat detsammes död, hvarför senatorn, i stöd af de utaf Hr. åberopade lagrum, dömde Johanna Granström att hållas 3 år i fängelse. I öfrigt lät senatorn bero.)

Den 22:dra. 49. Besvär af R. Rudolph ang. rättgångskostnadsersättning. (Målet ref. i J. F. T. 1907. Rättsfall N:o 13.)

50. J. Helminen armonanonus hyljättiin.

51. V. Mannilan armonanonus hyljättiin.

52. Besvär af A. Less i ett ärende ang. lösdrifveri. *Guv. i Nylands län* u. den $9/2$ 07: I stöd af 2 och 5 §§ i K. F. den $2/4$ 83 ang. lösdrifvare och deras behandling, dömdes klgdn, som därförinnan för lösdrifveri trenne resor hållits till allmänt arbete, att för fjärde resan enahanda förseelse hållas 10 månader till förrättande af allmänt arbete. *J. D.*: Ej ändring.

Den 25:te. 53. Kaupunginviskaali V. E. Tamelanderin valitus varkautta koskevassa jutussa. (Målet ref. i J. F. T. 1907. Rättsfall N:o 14.)

54. Kaupunginviskaali F. Ritzin ja J. E. Melartinin valitukset vangin vapauttamista koskevassa jutussa. *Viipurin B. O:ssa* oli Ritz kertonut että sittenkun R. O., missä Ritz oli syyttänyt I. Siliniä varkaudesta, välipäätöksessä $4/3$ 03

oli määrännyt Silinin heti vangittavaksi ja passittanut hänet lääninvankilaan, siellä tutkimuksen jatkamista varten säilytettäväksi, oli Viipurin kaupungin poliisilaitoksen silloinen komisario J. Kaitokangas, nojautuen Viipurin läänin silloiselta Kuvernööriltä N. Mjäsöjädowilta saamaansa käskyyn, muutamain poliisimiesten avustamana asianomaisen vankilanjohtajan poissa ollessa omavaltaisesti vapauttanut Silinin vankilasta, sekä että Melartin, joka siihen aikaan oli Viipurin kaupungin poliisikamarin sihteerinä, ja J. Kaitokangas olivat R. O:n istunnossa 18/3 03, johon Silin oli saapunut, tuomittua Silinin varkaudesta vankeusrangaistukseen ja määrättyä hänet heti vangittavaksi sekä läänin vankilaan saatettavaksi ja Melartinin ilmoitettua R. O:lle Kuvernööri Mjäsöjädowin käskeneen häntä estämään Silinin vangitsemista, eräiden poliisimiesten avulla riistäneet Silinin R. O:n häntä vartioimaan asetettujen kaupunginpalvelijain käsistä ja vieneet hänet mukanaan; minkä vuoksi Ritz oli vaatinut Kaitokankaan ja Melartinin tuomitsemista rangaistukseen heidän kerrotuista rikoksistaan R. L:n 16:10 ja 40:5 mukaan. R. O. p. 9/3 06: Hyljäten Melartinin tekemän väitteen, ettei R. O. olisi laillinen tuomioistuin käsittelemään asiaa, mikäli se Melartinia koski, katsoi R. O. selville käyneen, että Kaitokangas ja Melartin olivat tehneet itsensä syyllisiksi niihin rikoksiin, joista heitä oli syytetty, Melartin ollen johtavana R. O:n edessä tapahtuneessa rikoksessa, jonka vuoksi ja kun Kaitokangas ja Melartin Viipurin kaupungin poliisilaitoksen virkamiehinä olivat vastaanottaneet ja täyttäneet Kuvernööri Mjäsöjädowin edellämainitut lainvastaiset käskyt ja siten virkaansa toimittaessaan tehneet kysymyksessä olevat rikokset yleistä lakia vastaan, R. O. tuomitsi, nojaten R. L:n 16:10 ja 40:22, Kaitokankaan hänen tekemistään edelläkerrotuista rikoksista kummastakin 1 vuoden kuritushuonerangaistukseen eli, kun nämä rangaistukset R. L:n 7:5 mukaan yhdistettiin, pidettäväksi kerrassaan 1 v. ja 6 k. kuritushuoneessa sekä Melartinin hänen syykseen luetusta rikoksesta 1 v. ja 6 k. kuritushuonerangaistukseen, joista rangaistusmääristä kuitenkin Perintöruhtinaan Alekseis syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla oli vähennettävä kolmasosa, joten Kaitokankaan ja Melartinin tuli sovitaa rikoksensa kumpaisenkin 1 v:n kuritushuonerangaistuksella. Viipurin H. O., johon Ritz sekä Melartin ja Kaitokangas, kukin erikseen, valittivat, p. 22/3 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

56. A. Hemanin valitus herjausta koskevassa jutussa. *Kauhavan p:n K. O. p.* ⁵/₄ 06: T. Laurellin aiassa ajama kanne hyljättiin. *Vaasan H. O.*, johon Laurell valitti, p. ²²/₁₀ 06: R. L:n 27:2 mukaan tuomitsi H. O. vltjan vetämään sakkoa 100 m:kaa. *O. O.*: Ei muutosta.

57. J. Berlinin ja M. Löytyn valitukset varkautta koskevassa jutussa. Kruununnimismies K. Lindroosin, virkansa puolesta, ja P. Seveliusen, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta tuomitsi *Porvoon y. m. p:ien K. O. p:ssä* ²⁹/₁₀ 06, R. L:n 28:2 ja 8 sekä 5:1 mukaan, Berlinin ja Löytyn, kummankin, ensikertaisesta törkeästä varkaudesta pidettäväksi 1 v. ja 6 k. kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksensa 3 v:ksi yli rangaistusajan, johon kuritushuonerangaistukseen, mikäli se koski Löyttyä, yhdistettiin K. O:n välipäätöksellä ¹⁴/₉ 06 Löytylle esteettömästä poissaolosta tuomitsema 50 m:kan sakko niinmuodoin että Löytyn oli sovitettava rikollisuutensa 1 v:n 6 k:n 2 p:n kuritushuonerangaistuksella, minkä ohessa Berlin ja Löytty veloitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Turun H. O.*, johon Berlin ja Löytty valittivat, p. ²¹/₁₂ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

58. Besvär af J. Tschokke i ett mål ang. ansvar för groft rån och viljadråp m. m. Efter det *Rn i Helsingfors* meddelat utlåtande rörande det åtal för rån som stadsfiskal A. Mesterton utfört emot klgn, förvisades målet till *Thusby sns Hr.*, hvarest kronolänsmannen J. Löfman yrkade straff å klgn för viljadråp, hvarefter Hr. meddelade slutligt u. i målet, och hemställde detsamma *Åbo Hfrs* granskning. G:m u. den ²²/₉ 06 förklarade Hfrn utredt vara, att klgn jämte särskilda andra personer den ²⁶/₂ 06 å Ryska Riksbankens filialkontor i Helsingfors, dit de i gemensam afsikt att råna beväpnade inkommit, dels med våld, hvaraf vaktmästaren vid sagda filialkontor A. Balandin ljutit döden och translatorn vid banken N. Gavriloff åsamkats ett mindre lyte, dels med hot, som för filialkontorets öfriga personal inneburit trängande fara för deras lif, tillgripit utom värdelös egendom Riksbanken tillhöriga finska och ryska penningar till ett sammanlagdt belopp af, de finska penningarna däri inberäknade, enligt för tiden gällande kurs, 170,743 rubel 68 kopek, af hvilka medel dock 35,570 mk 30 p. i finskt och 36,425 rubel 33 kopek i ryskt mynt sedermera återbekommit, samt en browningspistol, värd 50 mk, som likaledes tillhört Riksbanken och icke återbekommit, äfvensom

en kassörsadjointen A. Sipelkin tillhörig, af Kej. ryska Agrarbanken utfärdad 100 rubels obligation, hvilken varit värd 75 rubel och ej heller återfåtts, samt klgdn dessutom stanna till last hvad honom vid Hrn tillvitats, i anseende hvartill Hfr., med stöd af 1 mom. 2 § och 6 § 21 kap. samt 1 och 7 §§ 31 kap. S. L., dömdes klgdn att hållas i tukthus för rån och därmed förenad misshandel med dödlig påföljd 10 år samt för viljadråp å D. Michailoff likaledes 10 år eller att, efter sammanläggning af dessa straff, i ena bot undergå tukthusstraff i 15 år samt utöfver strafftiden vara förlustig medborgerligt förtorende under 15 år, hvarjämte klgdn ålades att gemensamt med särskilda andra personer, hvilka jämväl i målet ådömts straff utgifva särskilda ersättningar. *J. D.*: I stöd af 1 mom. 2 § och 6 § 21 kap. S. L., nästnämnda lagrum jämfördt med 1 § 5 kap. samt 2 och 7 §§ 31 kap. samma lag fick bero vid Hfrns u.

Den 26:te. 59. H. Hartman jutussa, jossa hän oli tuomittu rangaistukseen väärän asian ajamisesta. Sittenkun *Hämeen läänin Kuvernöörintvirosto* p:ssä ¹²/₄ 05 oli hyljännyt H. Härköjärven anomuksen, että hänen luona toimitettu ulosmittaus keskeytettäisiin, oli *Turun H. O.*, johon Härköjärvi valitti, p:ssä ¹⁸/₄ 05, antaen asiasta lausuntonsa sekä katsoen valituksen perättömäksi, muun muassa tuominnut vltjan, joka Härköjärven valtuuttamana oli H. O:teen jättänyt valituskirjat ja jonka vuoksi siis jäi, että hän vastoin parempaa tietoa oli ottanut toimekseen ja H. O:ssa ajanut väärää asiaa, säännöksen johdosta R. L:n 38 luvun 2 §:n 3 kohdassa vetämään sakkoo 50 m:kaa. *O. O.*: Koska vltja oli myöhään toimittanut valituksensa K. Senaattiin, sentähden K. Senaatti ei ottanut tutkittavakseen, mitä vltja oli esiintuonut saadakseen muutosta H. O:n p:seen.

60. Besvär af K. Wahlberg i ett mål hvari E. Sylvin yrkat ansvar å Wahlberg för smädelse. *Rn i Kaskö* u. den ¹²/₄ 06: I stöd af 1 mom. 2 § 27 kap. S. L. dömdes Wahlberg att för smädelse böta 60 mk, hvarhos Wahlberg ålades att icke allenast ersätta Sylvin kostnaden för utslagets tryckning i tidningen Syd Österbotten, utan äfven godtgöra Sylvin umgälderna i målet med 70 mk. *Vasa Hfr.*, dit parterne besvärade sig, fastställde g:m u. den ¹³/₇ 06 Rns u. i öfrigt utom att ersättningen för Sylvins vid Rn hafda umgälder höjdes till 150 mk, hvarjämte Wahlberg skyldigkändes att därutöfver med 40 mk ersätta Sylvins kostnader i Hfrn. *J. D.* lät bero och ålade Wahlberg därjämte att till Sylvin,

i ersättning för dennes i K. Senaten i målet hafda umgälder utgifva 50 mk.

61. Ulla Björnins valitus kuoleman tuottamusta koskevassa jutussa. Kaupunginviskaali F. Ritzin, virkansa puolesta, ja vltjan, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta katsoi *Viipurin R. O.* p:ssä ²⁴/₁₀ 05 selvitetynsi että F. Ojanen oli niin varattomasti johtanut kaivostöitä mainitun kaupungin Papulan kaupunginosassa, että jäänyt maakappale oli irroitunut ja pudonnut H. Björnin päälle, joka sen johdosta saamistaan vammoista myöhemmin samana päivänä oli kuollut, mihin nähden R. O., nojaten R. L:n 21:10, tuomitsi Ojasen toisen henkilön kuoleman tuottamisesta vetämään sakkoa 75 mk:aa, mutta hylkäsi sitä vastoin H. Björnin lesken Ulla Björnin korvausvaatimuksen, koskei Ulla Björn lain mukaan ollut oikeutettu sellaista korvausta saamaan. O. O.: Ei muutosta.

62. J. Rehnfors-Nästi A. Virranhaaraa eli Kanaa vastaan häättämistä koskevassa nostojutussa. *Parkanon p:n K. O.* velvoitti p:ssä ²⁸/₁₀ 03 J. Rehnforsin, joka isänsä G. Rehnforsin kuoltua oli ryhtynyt Nästin torpan hallintoon, viimeistään ¹⁴/₁₀ 05 väkineen poismuuttamaan sanotusta torpasta ja jättämään sen huoneineen, tiluksineen ja muine etuineen Virranhaaran vapaasti hallittavaksi ja nautittavaksi. *Turun H. O.*, johon J. Rehnfors vetosi, vahvisti t:ssä ¹⁰/₁₀ 06 K. O:n p:n. O. O.: Koska Rehnforsin määrääjän kuluessa K. Senaattiin antamaan muutoksenhakemukseen ei oltu liitetty toista kappaletta siitä, sentähden ja kun Virranhaara oli tästä muistuttanut, ei K. Senaatti ottanut tutkittavakseen, mitä Rehnfors oli esiintuonut saadakseen muutosta H. O:n tuomioon, joka siis lainvoiman saavuttaneena oli noudatettava.

63. M. Lindforsin valitus herjausta koskevassa jutussa. V. t. kaupunginviskaali A. Leikon, poliisikonstaapeli E. Kujanpään ilmiannon johdosta katsoi *Porin R. O.* p:ssä ²/₁₀ 05 selvitetynsi, että vltja oli useampain henkilöiden läsnä ollessa vastoin parempaa tietoansa perättömästi kertonut Kujanpään lahjoja vastaan laiminlyöneen virkatehtäviensä, minkä vuoksi R. O., nojautuen R. L:n 27:1, tuomitsi Lindforsin herjauksesta pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. ²¹/₁₀ 06: R. O:n p. vahvistettiin muuten, paitsi että vltja, koska ei oltu sel-

vitetty, että hän vastoin parempaa tietoaan olisi kertonut Kujanpään lahjoja vastaan laiminlyöneen virkatehtäviään, tuomittiin sellaisesta herjauksesta R. L:n 27:2 mukaan vetämään sakkoa 200 m:kaa. O. O. katsoi, ettei vltja ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:tä muun puolesta kuin että H. O:n vltjan maksettavaksi tuomitsema sakko alennettiin 100 m:ksi.

Den 27:de. 64. Besvär af J. Mattus i ett mål angående bidrag till barnaunderhåll. *Oravais m. fl. snrs Hr.* u. den 10/2 06: Anna Zachris talän förkastades. *Vasa Hfr.*, dit Anna Zachris besv. sig, u. den 20/5 06: Mattus ålades att till Anna Zachris utgifva barnaunderhållsbidrag. *J. D.*: Ej ändring.

65. Kruununnimismies A. W. Snellmanin valitus valheellista ilmoitusta koskevassa jutussa. Sen syytteen johdosta, jonka vltja, virallisena syyttäjänä, sekä Kalajoen kunnan paloapuyhtiö, asianomistajana, olivat tehneet, katsoi *Kalajoen y. m. prien K. O.* p:ssä selville tulleen, että K. Alamäki perättömästi oli asianomaiselle poliisiviranomaiselle ilmoittanut itsensä syypääksi 9/7 01 palaneen Puskalan talon sytyttämiseen ja siten, ylläpidon ja työansion puutteessa päästäkseen vankilaan, koettanut hankkia itselleen valtion kustannuksella aineellista hyötyä, jonka vuoksi K. O., nojaten R. L:n 36:1, tuomitsi Alamäen petoksesta pidettäväksi 6 k. kuritushuoneessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 3 vuodeksi yli vapausrangaistusajan. *Vaasan H. O.*, johon Alamäki valitti, p. 22/5 06: Koskei K. O:n mainitsema lainpaikka ollut sovellettava tämän kaltaisiin tapauksiin eikä muuallakaan laissa oltu senlaatuaisesta menettelystä määrätty rangaistusta, vapautti H. O., kumoten K. O:n p:n, Alamäen syytteestä. *O. O.*: Ei muutosta.

66. A. Hoikanmäen valitus velkomusjutussa. Sittenkun K. Moksi haastettuaan Hoikanmäen *Korpilahden p:n K. O:teen* oli vaatinut, että Hoikanmäki velvoitettaisiin Moksille suorittamaan nelikon kilohailia hinnan 10 m:kaa korkoineen ja oikeudenkäyntikustannusten korvauksen, mutta Hoikanmäki oli väittänyt, ettei hän asunutkaan Korpilahden pitäjässä ja ettei asia niin muodoin kuulunut K. O:n toimivaltaan, katsoi K. O. p:ssä 13/5 06 mainitsemillaan perusteilla olevansa oikea tuomioistuin käsittelemään asiata ja velvoitti Hoikanmäen heti vastaamaan pääasiassa, jos hän tahtoi tulla siinä kuulustetuksi. *Turun H. O.*, johon Hoikanmäki

valitti, p. $16/107$: K. O:n p. vahvistettiin. O. O.: Koska O. K:n 16 luvun 2 § mukaan H. O:n p:seen ei saa pääasiasta erikseen muutosta hakea, sen vuoksi ja kun pääasia ei ollut K. Senaatissa harkittava, ei K. Senaatti ottanut tutkittavaksi, mitä Hoikanmäki oli lausunut saadakseen muutosta H. O:n p:seen.

67. M. Plathanin valitus lahjoman ottamista y. m. koskevassa jutussa. *Viipurin R. O.* p. $23/706$: Samalla kun vltjan A. Forsmania vastaan ajama kanne toteensaattamattomana ja aiheettomana kumottiin, tuomitsi R. O., koska vltja, ei kuitenkaan vasten parempaa tietoaan, oli syyttänyt Forsmania lahjoman ottamisesta edistääkseen toimessaan vääryyttä, toisen häiritsemisestä hänen elinkeinossaan ja eläinrääkkäyksestä, mutta ei ollut voinut syytettään toteen näyttää, R. L:n 26 luvun 4 §:n nojalla, vltjan vääristä ilmiannosta pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $24/106$: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

68. J. Härmän valitus varkautta y. m. koskevassa jutussa. Sen syytteen johdosta, minkä kaupunginviskaali F. Ritz, virkansa puolesta, oli *Viipurin R. O:ssa* tehnyt, sekä sittenkun R. O., toimitettuaan tutkimuksen asiasta, oli julistanut siihen päätöksen ja alistanut sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, tuomitsi H. O. p:ssä $18/107$, nojaten R. L:n 43 luvun 6 §:ään, 42 luvun 7 §:ään sekä 28 luvun 5 §:n 3 kohtaan ja 8 §:ään vltjan, joka aikaisemmin oli kärsinyt rangaistuksen neljäskertaisesta varkaudesta vetämään sakkoa juopumuksesta 15 m:kaa ja ilkeivallan teosta niinikään 15 m:kaa sekä viideskertaisesta varkaudesta pidettäväksi 4 vuotta kuritushuoneessa, tahi nämä rangaistukset yhdistettyä kerrassaan kärsimään 4 vuoden ja 2 päivän kuritushuonerangaistusta kuin myös menettämään kansalaisluottamuksensa 8 vuodeksi yli tuon vapausrangaistusajan; jota paitsi vltja velvoitettiin suorittamaan erityisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

April.

Den 4:de. 1. V. t. kaupunginviskaali A. Leikon sekä A. Alhon, A. Grönmanin, E. Saarisen, F. Berglundin, F. Fröjdin,

Ida Blomgrenin, Tilda Brännforsin ja J. Helinin valitukset kapinaa koskevassa jutussa. *Porin R. O.* antoi p:ssä ²⁰/₁₂ 05 lausuntonsa asiasta, ja alisti p:nä, mikäli se koski N. Gustafssonia, F. Aaltoja, E. Abrahamssonia, G. Mattssonia ja S. Grönforsia vastaan nostettua syytettä *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, mutta ratkaisi jutun muissa osissa ja katsoi siinä toteen näytetyksi, että A. Alho, A. Grönman, E. Saarinen, J. Wissilä, F. Berglund, Ida Blomgren, Fanny Glad, Tilda Brännfors, F. Fröjd, P. Sjöstrand, Edla Mellin, F. Stenroos, J. Helin ja A. Laaksonen olivat ²²/₆ 05 illalla toiminnimen Wahlroos Brothers Reposaaaren luodolla olevan talon edustalle kokoontuneen, yhdessä sataan henkeen nousseen väkijoukon kanssa, väkijoukon väkivaltaa uhatessa, vaatineet R. Wahlroosin ja G. Grönbergin vangitsemista, lieventävien asianhaaran kuitenkin vallitessa, siten pakottaen poliisiviranomaisia vangitsemaan Wahlroosin ja Grönbergin, ja että A. Alho, sittenkun Wahlroos ja Grönberg olivat otetut talteen ja viedyt mainitun luodon poliisivartiakonttoriin, oli siellä käydessään vaatinut Wahlroosin ja Grönbergin edelleen pidettäväksi vangittuina ja Maria Wahlroosin vangitsemista sekä että P. Sjöstrand oli myöhemmin samana iltana saapunut sanottuun vartiakonttoriin ja vaatinut poliisiviranomaisia laskemaan hänet vartiakonttoriin säilytyshuoneeseen katsomaan, olivatko Wahlroos ja Grönberg vielä säilytettyinä siellä, minkä vuoksi ja samalla kun syyte muissa osissa aiheettomana hyljättiin sekä A. Alho ja P. Sjöstrand, koskei väkivalta heidän käydessään poliisivartiakonttorissa uhannut poliisiviranomaisia, vapautettiin siinä osassa rangaistuksesta, R. O., nojaten R. L:n 16:1, verrattuna 25:9 sekä 16:5 ja 5:1, tuomitsi A. Alhon, A. Grömanin, E. Saarisen, J. Wissilän, F. Berglundin, Ida Blomgrenin, Fanny Gladin, Tilda Brännforsin, F. Fröjdin, P. Sjöstrandin, Edla Mellinin, T. Stenroosin, J. Helinin, ja A. Laaksosen poliisiviranomaisten pakottamisesta vangitsemaan Wahlroosin ja Grönbergin pidettäväksi kunkin 1 kuukauden vankeudessa jota vastoin ja kun selville oli käynyt, että Wahlroos oli ampunut ainoastaan pelastaakseen hähdässä ollut Grönbergiä, joka myöskin oli ampunut, kuitenkin ainoastaan itseään puolustaakseen, sekä tämä menettely siis oli pidettävä hätävarjeluksensa, R. O., mainitun lain 3 luvun 6 §:n nojalla, hylkäsi Wahlroosia ja Grönbergiä vastaan tehdyt syytteet samoin kuin A. Alhon ja hänen myöta-puoltensa korvausvaatimukset, mutta velvoitti viimeainitut suorittamaan asiassa kuulluille todistajille erityisiä korvauksia. *Turun H. O.*, jonka tutkittavaksi asianosaiset molem-

min puolin olivat valittamalla saattaneet jutun, sikäli kuin sitä ei oltu H. O:n tarkastettavaksi alistettu, katsoi valituksenalaisissa, ¹⁹/₃ 06 jutun alistetusta osasta ja senjälkeisen ²⁰/₅ sen muissa osissa antamissaan p:ssissä toteensaatetuksi että N. Gustafsson, F. Aalto, E. Abrahamsson ja G. Mattsson ²⁸/₆ 05 yhdessä, aikoen väkivaltaisesti pidellä toiminimen Wahlroos Brothers työssä olleita henkilöitä, olivat tunkeutuneet J. Malmgrenin mainitun talon pihaan ja siellä pahoinpidelleet toiminimen palveluksessa ollutta O. Koskea, mitään vammaa hänelle kuitenkaan aiheuttamatta, sekä siten tehneet itsensä samalla teolla syyppäiksi kotorauhan rikkomiseen, ja pahoinpitelyyn; että Gustafsson, Aalto, Abrahamsson ja Mattsson illalla samana päivänä olivat yksin toimin tahallansa, ilman aihetta, pahoinpidelleet Grönbergiä, mikä pahoinpitely ei kuitenkaan ollut tuottanut Grönbergille mitään seurauksia; että Gustafsson, Abrahamsson ja S. Grönfors sittemmin puheenalaisena iltana olivat yksissä toiminimen Wahlroos Brothers talon edustalle kokoontuneen, useaan 100 henkeen nousseen väkijoukon kanssa heittämällä kiviä tehneet väkivaltaa Wahlroosille ja hänen asunnollensa; että Gustafsson, Aalto, Abrahamsson, Mattsson ja Grönfors sekä A. Alho, A. Grönman, E. Saarinen, F. Berglund, Ida Blomgren, Fanny Glad, Tilda Brännfors, F. Fröjd, P. Sjöstrand, F. Stenroos, J. Helin ja A. Laaksonen olivat viimeainituissa tilaisuudessa osallisina kokoontuneessa väkijoukossa yksin toimin väkivaltaa uhaten pakottaneet poliisiviranomaisia, erittäin lieventävien asianhaaran vallitessa, laittomasti vangitsemaan Wahlroosin ja Grönbergin niin että näitä oli pidetty vangittuina, kunnes heidät, seuraavan päivän aamulla oli päästetty vapaiksi; että Alho, sittenkun Wahlroos ja Grönberg olivat otetut talteen ja viedyt poliisivartiakonttoriin, oli käyryt siellä vaatimassa että Wahlroos ja Grönberg pidettäisiin edelleen vangittuina ja että Maria Wahlroos vangittaisiin, johon viimeksi sanottuun toimeen ei kuitenkaan oltu näytetty ryhdytyn; sekä että Gustafsson, Aalto ja Sjöstrand myöhemmin samana iltana olivat saapuneet poliisivartiakonttoriin ja ulkopuolella olevan väkijoukon väkivaltaa uhatessa pakottaneet poliisiviranomaisia laskemaan heidät vartiakonttorin säilytysluoneeseen, jossa Wahlroos ja Grönberg silloin olivat vangittuina, tehden Gustafsson, Aalto, Abrahamsson, Mattsson, Grönfors, Alho, Grönman, Saarinen, Berglund, Blomgren, Glad, Brännfors, Fröjd, Sjöstrand, Stenroos, Helin ja Laaksonen samalla teolla itsensä syyppäiksi kapinaan ja toisen vapauden laittomaan riistämiseen, mutta ettei sitä vastoin oltu toteennäytetty, että J. Wissilä ja

ja Edla Mellin tehneet itsensä vikapääksi mihinkään rikollisuuteen ja että F. Stenroos ynnä P. Sjöstrand olivat pahoinpidelleet Grönbergiä, eikä myöskään että Stenroos ja Fröjd olivat muutoin kuin mitä heidän syykseen jo oli luettu, pakottaneet viranomaisia; minkä vuoksi ja samalla kuin yleisen syyttäjän asiassa tekemät syytteet muissa osissa toteensaattamattomina hyljättiin sekä J. Wissilä ja Edla Mellin vapautettiin heille tuomitusta rangaistuksesta ja korvausvelvollisuudesta, H. O., nojaten R. L:n 24 luvun 1 § 3 kohtaan, 21 luvun 12 §:ään, 16 luvun 1, 4 ja 5 §:ään, 25 luvun 9 §:ään, 5 luvun 1 §:ään, 7 luvun 1, 2 ja 3 §:ään 8 luvun 4 §:n 3 kohtaan, tuomitsi N. Gustafssonin, F. Aallon, E. Abrahamssonin ja G. Mattssonin rikoksesta, joka käsitti kotirauhan rikkomisen ja pahoinpitelyn, kunkin, 10 kuukaudeksi vankeuteen ja Grönbergin pahoinpitelemisestä pidettäväksi kuritushuoneessa, Gustafssonin 1 vuoden 6 kuukautta, Aallon ja Abrahamssonin, kummankin, 1 vuoden ja Mattssonin 2 vuotta sekä Gustafssonin, Aallon, Abrahamssonin ja Grönforsin väkivallasta Wahlroosia ja hänen asuntoonsa vastaan pidettäväksi kuritushuoneessa, Gustafssonin, Aallon ja Abrahamssonin, kunkin, 1 vuoden ja Grönforsin 9 kuukautta, kuin myös Gustafssonin, Aallon, Abrahamssonin, Mattssonin, Grönforsin, A. Alhon, A. Grömanin, E. Saarilan, F. Berglundin, Ida Blomgrenin, Fanny Gladin, Tilda Brännforsin, T. Fröjdin, P. Sjöstrandin, F. Stenrosin, J. Helinin ja A. Laaksonen rikoksesta, joka käsitti kapinan ja laittoman vangitsemisen, pidettäväksi vankeudessa, Gustafssonin, Aallon, Abrahamssonin, Mattssonin ja Grönforsin, kunkin, 7 kuukautta sekä Alhon, Grönmanin, Saarisen, Berglundin, Blomgrenin, Gladin, Brännforsin, Fröjdin, Sjöstrandin, Stenroosin, Helinin ja Laaksosen, kunkin, kuusi kuukautta, ja tuli N. Gustafssonin, F. Aallon, E. Abrahamssonin, G. Mattssonin ja S. Grönforsin, kun heille tuomitut rangaistukset yhdistettiin, kerrassaan kärsiä kuritushuonerangaitusta, Gustafssonin 2 vuotta ja 11 kuukautta, Aallon ja Abrahamssonin, kummankin, 2 vuotta ja 5 kuukautta, Mattssonin 2 vuotta ja 8 kuukautta, sekä Grönforsin 1 vuosi; mutta koska Gustafssonia, Aalto, Abrahamssonia, Mattssonia ja Grönforsia oli ilman heidän omaa syytäänsä kauan pidetty vankeudessa, oli viimemainitusta heidän ansaitsemistaan rangaistuksista, R. L:n 3 luvun 11 §:n nojalla, jokaiselta luettava pois 4 kuukautta kuritushuonetta. Tämän ohessa velvoitettiin Gustafsson, Aalto, Abrahamsson, Mattsson, ja Grönfors korvaamaan kruunulle virallisen syyttäjän jutussa kuulustuttamille todistajille etukäteen yleisistä varoista

maksettaviksi määrättyt palkkiot yhteensä 475 mk:aa 40 pnia. Muissa osissa jätettiin R. O:n p voimaansa. O. O.: Ei muutosta.

2. Kuritushuoneessa säilytetyn J. Wärrin valitus ulosottoasiassa. Viipurin läänin Kuvernöörille annetussa kirjoituksessa oli vltja vaatinut että kruununnimismies B. Gartzin ⁶/₇ 06 toimittama ulosmittaus peruutettaisiin, koska ulosmitatut rahat ja tavarat olivat vltjan ainoa omaisuus, jota hän kuritushuoneesta vapaaksi päästyään välttämättömästi tarvitsi. P:ssä ⁷/₈ 06 hylkäsi Kuv. mainitsemillaan perusteilla vltjan vaatimuksen. O. O.: Koska vltjan valitus oli Uudenmaan läänin Kuv:n kirjeessä lähettämänä O. O:toon saapunut, ei K. Senaatti ottanut tutkittavaksensa mitä vltja oli lausunut saadakseen muutosta H. O:n p:seen. — (1 jäsen tahtoi vltjan valituksen johdosta laillisessa järjestyksessä vaatia vastapuolen selityksen ja juttuun kuuluvat asiakirjat sekä H. O:n lausunnon.)

Den 5:te. 3. P. Söderstrandin valitus varkautta koskevassa jutussa. Amanda Stenvallin ilmiannosta ja kruununnimismies B. Färlingin, virkansa puolesta, tekemästä syytteestä tuomitsi *Ulvilan y. m. pien K. O.* p:ssä ¹⁰/₁₁ 06, nojaten R. L:n 28:2 ja 8, vltjan ensikertaisesta törkeästä varkaudesta pidettäväksi 1 v. 3 k. kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksensa 5 vuodeksi yli tuon vapausrangaistusajan, jota paitsi vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. ²¹/₁₂ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta. — (1 jäsen katsoi ettei oltu laillisesti näytetty että vltja olisi tehnyt itseään syyppääksi puheena olevaan luvattomaan anastukseen, minkä vuoksi senaattori hylkäsi vltjan vastaan ajetun syytteen sekä vapautti vltjan suorittamasta hänen maksettavakseen määrättyjä korvauksia.)

Den 6:te. 4. J. Heinosen armonanomus hyljättiin.

5. I anledning af Prokuratorns i K. Senaten framställning upphälfde och undanröjde J. D. på af Prokuratorn anförda skäl Öfverstyrelsens för landtmäteriet beslut af den ¹⁷/₇ 06, hvarigenom bemälda Öfverstyrelse, som den ⁵/₈ 90 antagit A. V. Schönberg till t. f. vicelandtmätare i Åbo och Björneborgs län och genom förordnande den ²⁷/₈ 96 tilldelat honom ett extra landtmäteriarvode å 1,000 mk om året, förklarar Schönberg oförmögen att tillsvidare på eget

ansvar utföra till landtmäteriet hörande förrättningar och fräntagit Schönberg honom därförinnan ombetrodda enahanda uppdrag samt omordade arvode; och ålades Öfverstyrelsen att ånyo till behandling upptaga saken samt därmed lagligen förfara.

6. J. Kolkkalan valitus jutussa, jossa M. Saarinen oli vaatinut vltjan tuomitsemista edesvastaukseen pahoinpitelystä. *Loimaan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä ²²/₁₁ 05 selvitetynksi että vltja oli puukolla iskenyt Saarista, haavoittaen häntä vasempaan korvaan ja kaulaan, josta pahoinpitelystä ei kuitenkaan ollut seurannut vaikeata ruumiinvammaa, ja tuomitsi sen vuoksi, nojaten R. L:n 21:11 ja 13, vltjan pidettäväksi 6 k. vankeudessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Saariselle korvausta kivusta ja särystä 500 m:kaa, oikeuttaen K. O. sitä paitsi Saarisen erittäin hakemaan vltjalta hyvitystä vähentyneestä työkyvystä, jos Saarinen katsoi syytä siihen olevan. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. ²⁷/₁₀ 06: K. O:n p. vahvistettiin muuten, paitsi että Saariselle kivusta ja särystä tuomitun korvauksen määrä vähennettiin 300 m:kaan. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 8:de. 7. J. Kuhlmanin eli Kuusamon valitus jutussa, jossa hän oli vaatinut A. Andbergin ja K. Jalosen tuomitsemista rangaistukseen herjauksesta. *Porin R. O. p.* ⁷/₂ 05: Vltjan asiassa ajama kanne hyljättiin. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹⁷/₁₀ 06: Ei muutosta. *O. O.* katsoi toteensaatetuksi, että Jalonen oli kirjoittanut ja „Satakunta“ sanomalehden toimitukselle lähettänyt Andbergin, hänen ollessaan mainitun sanomalehden vastaavana toimittajana, sanotussa sanomalehdessä julkaiseman uutisen, jossa vltjaa syytettiin varkaudesta ja siitä, että vltja oli jättänyt maksut elatuksestaan suorittamatta; minkä vuoksi ja kun eivät Jalonen ja Andberg olleet tuon tahallisen, vaan ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoa tekemänsä soimauksen tueksi esiintuneet todennäköisiä syitä, K. Senaatti, kumoten Oikeuksien päätökset, R. L:n 27:2 mukaan, tuomitsi Jalosen ja Andbergin, kummankin herjauksesta vetämään sakkoa 200 m:kaa ja velvoitettiin Jalonen ja Andberg maksamaan vltjalle kustannukset K. Senaatin p:n painattamisesta „Satakunta“ sanomalehteen. — (1 jäsen tuomitsi, R. L:n 27:3 nojalla, Jalosen solvauksesta vetämään sakkoa 75 m:kaa sekä 80 m:kalla palkitsemaan vltjan oikeudenkäyntikulungit ja sitä paitsi vltjalle korvaamaan kustannukset K. Senaatin p:n painattamisesta „Satakunta“ lehteen. Muuten vahvisti-senaattori H. O:n p:n.)

8. Eeva Mitikan valitus lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Viipurin p:n K. O.* p. $18/10$ 05: M. Ristola velvoitettiin maksamaan vltjalle sellaista elatusapua. *Viipurin H. O.*, johon Ristola valitti, p. $30/10$ 06: Vltjan kanne hyljättiin toteennäyttämättömänä. *O. O.*: Ei muutosta.

9. Kruununnimismies O. Wahlroosin valitus varastetun tavaran kätkemistä koskevassa jutussa. Vltjan, virkansa puolesta, ja T. Ristilän ilmiannon johdosta, tekemästä syyt-teestä tuomitsi *Lavian y. m. p:ien K. O.* p:ssä $2/8$ 05, nojaten R. L:n 32: 1, K. Korkeen varastetun tavaran kätkemisestä pidettäväksi 2 k. vankeudessa. *Turun H. O.*, johon Korkee valitti, p. $18/10$ 06: Koskei Korkeen kieltoa vastaan oltu näy-tetty hänen kätkeneen kysymyksessä olevaa omaisuutta, hylkäsi H. O., kumoten K. O:n p:n, Korkeeta vastaan ajetun syytteen. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 9:de. 10. P. ja F. Nuutisen valitus *Karttulan p:n Maanjakooikeuden* $10/4$ 06 julistamasta p:stä Anna ja Emma Nuutisen ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari E. F. Envaldin toimittamaan halkaisuja-koon Knuutilan talolla, josta vltjat yhteisesti omistivat $2/4$ osaa sekä Anna ja Emma niinikään yhteisesti neljänneksen. *M. O.* katsoi selvitetynksi että neljäs osaa Knuutilan talosta oli ennen aikaan viljelty ja nautittu niinmuodoin, että sanotun tilan edelliset omistajat olivat noudattaneet maanmittari G. Vinterin tilan kotipalstalla vuonna 1840 toimittaman ja pyykittämisellä päättämän sovintojaon rajoja; että vltjien edeltäjät sittemmin olivat ostaneet puolet Anna ja Emma Nuutisen edeltäjille mainitun jaon kautta joutuneesta palstasta; ettei tämän kaupan jälkeen Anna ja Emma Nuutisen sekä vltjien edeltäjille yhteiseksi jäänyttä kahdeksas osaa talosta ollut minkään sovinnon mukaan hallittu ja nautittu; sekä etteivät asianomaiset kysymyksessä olevassa halkomis-toimituksessakaan olleet metsän nautinnossa puheenalaisella palstalla eikä tilan kotipalstallakaan yleensä tehneet mitään sopimusta, minkä vuoksi ja huomioon ottaen että toimitus-maanmittari asianosaisten tuossa halkomistoimituksessa antamiin selityksiin nähden oli voinut otaksua, että kotipalstan metsääkin oli sanottujen sovintorajojen mukaan nautittu ja että ne olivat nautintorajoina metsäjaossa noudatettavat, *M. O.*, kumoten toimitusmaanmittarin metsän jakoehdotel-man tilan kotipalstalla määräsi, että koko kotipalstan missä oli luettava ja arvioitava sekä laillisia määräyksiä noudatta-malla, huolimatta vanhoista sovintorajoista, jaettava asian-

osaisten kesken heidän tilausosuuksien mukaan; jonka ohessa Anna ja Emma Nuutisen tuli puoleksi sekä vltjien myöskin puoleksi maksaa M. O:n palkkio 119 mk:aa kuin myös suorittaa toimitusmaanimittarille tulevaa korvausta hänen läsnäolosta Oikeuden istunnossa. O. O. katsoi asiakirjoista käyneen selville, että Knuutilan talolla oli vuonna 1840 toimitettu sovintojako, jonka mukaan talon kotipalsta oli jaettu kahtia vltjien edeltäjien sekä Anna ja Emma Nuutisen edeltäjien kesken, minkä jälkeen vltjain edeltäjät olivat ostaneet puolet Anna ja Emma Nuutisen edeltäjien osasta taloa, kuin myös että talonosakkaat viime aikoihin asti olivat viljelleet sovintojaossa heille joutuneita talonosuuksia noudattamalla tuossa jaossa lähemmin tehtyjä välipuheita sekä yhdessä käyttäneet asianosaisten yhteisesti omistamaan talonpuolis-koon kuuluvan kotipalstan metsää, jonka vuoksi K. Senaatti, kumoten M. O:n p:n pääasiassa, hylkäsi Anna ja Emma Nuutisen maanimittaritoimituksesta tekemän valituksen, jota vastoin sanottu päätös muuten jäi pysyväiseksi. — (2 jäsentä vahvisti H. O:n p:n.)

11. Besvär af Edla Jassfolk i ett mål ang. olaga näring. *Närpes m. fl. snrs Hr.* u. den 27/3 06: T. f. kronolänsman-nen M. Sormunens påstående om straff å klgdn för olaga näring förkastades. *Vasa Hfr.*, dit Sormunen besv. sig, u. den 21/11 06: I stöd af 40 § i K. F. ang. näringarna af den 21/3 79 dömdes klgdn att böta 20 mk. *J. D.*: Emedan ut-redt var, att klgdn idkat handel i Nämptnäs by, utan att därom hafva gjort behörig anmälan, ehuru det rum, som för sagda ändamål af henne begagnats, varit så beskaffadt, att detsamma måste anses såsom ett särskildt försäljnings-ställe, ty lät K. Senaten bero vid det slut, hvori Hfrn i saken stannat.

12. F. Krokbergin valitus pahoinpitelyä koskevassa ju-tussa. J. Järvisen syytteestä tuomitsi *Vanajan y. m. p:ien K. O.* p:ssä 8/11 06, R. Ln 21:11 nojalla, vltjan pahoinpite-lystä pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa, sen ohessa velvoittaen vltjan suorittamaan Järviselle erinäisiä korvauk-sia. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. 17/10 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

13. K. Stenbergs nådeansökan afslogs.

14. M. Ollilan valitus jutussa, jossa J. Erving oli vaa-tinut vltjalle rangaistusta herjauksesta. *Nikolainkaupungin*

R. O. hylkäsi p:ssä 20/7 06 Ervingin vltjaa vastaan ajaman syytteen. *Vaasan H. O.*, johon Erving valitti, p. 13/11 06: Koska vltja oli sanomalehti uutisen kautta tahallansa, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoa, levityttänyt Ervingistä sellaisen kulkupuheen, että tämä olisi rahoilla vietelty Laihiaan y. m. p:ien K. O:ssa vireillä olleessa oikeudenkäynnissä käyttämäänsä todistajia antamaan väärät todistukset, eikä vltja ollut voinut tämän soimauksen tueksi esiintuoda todennäköisiä syitä, tuomitsi *H. O.*, *R. L:n* 27:2, 2 nojalla vltjan herjauksesta vetämään sakkoa 100 m:kaa. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 13:de. 15. Oikeuspormestari K. F. Lilius-vainajan oikeuden omistajien, hänen leskensä Olga Liliusen y. m., oikeusneuvosmiesten O. Ringbomin ja A. Gröndahlin sekä maistraatinsihteeri H. Holmbergin valitukset laiminlyömisestä virantoimituksessa johtuvaa korvausvelvollisuutta koskevassa jutussa. Kanneviskaali A. J. Sunellin *Turun H. O:*teen antamassaan virkakorjelmässä tekemästä vaatimuksesta katsoi *H. O.* p:ssä 9/5 06 että puheeksi tullut kalunkirjoituskirja lain mukaan oli ollut jätettävä *Turun R. O:*teen sekä että *R. O:n* jäsenilleen ja palvelusmiehilleen 21/4 71 hyväksymän ohjesäännön perusteella Holmbergin asiana oli ollut vastaanottaa sanottu kalunkirjoituskirja ja 20/4 70 annetun Keis. kirjeen mukaan esittää se *R. O:n* ensimmäiselle osastolle, minkä vuoksi ja kun näin ollen Holmberg sekä Lilius ynnä Ringbom ja Gröndahl, jotka kolme silloin kun tuo kalunkirjoituskirja oli jätetty säilytettäväksi *R. O:n* arkistoon, olivat olleet virantoimituksessa *R. O:n* ensimmäisellä osastolla, olivat lainasuostunnasta 21/12 00 annetun asetuksen 15 §:n mukaan olleet velvolliset valvomaan että kalunkirjoituskirja oli varustettuna leimamerkeillä vastamainitussa asetuksessa säädettyyn määrään, mutta Holmberg sekä Lilius ynnä Ringbom ja Gröndahl olivat tässä kohden laiminlyöneet velvollisuutensa, *H. O.*, velvoitti Holmbergin sekä Liliusen ynnä Ringbomin ja Gröndahlin yhteisesti tahi sen heistä, jolla varoja oli, korvaamaan kruunulle heidän kerrotun laiminlyöntinsä kautta sille matkaansaattetun vahingon ja siinä tarkoituksessa, koska kysymyksessä oleva kalunkirjoituskirja viimeksisanotun asetuksen säännöksiä perusteella olisi ollut varustettava leimamerkeillä 6,780 m:kan määrään, mutta se oli leimattu ainoastaan 1,185 m:kaan 15 p:iin, suorittamaan kruunulle näitten määrien erotuksen 5,594 m:kaa 15 p:iä. *O. O.*: Koska kalunkirjoituskirjat *P. K:n* 9:4 mukaan ovat jätettävät tuomarille ja siis kaupungin *R. O:*lle, missä sellainen oli, eivätkä Lilius ynnä Ringbom ja Gröndahl olleet

edes väittäneet, että se edelläkerrottu laista poikkeava järjestys, jota heidän ilmoituksensa mukaan Turun R. O:ssa oli noudatettu kalunkirjoituskirjoihin nähden, oli ollut käytännössä heidän suostumuksettaan ja myötävaikutuksettaan, sen vuoksi ja kun seurauksena siitä oli ollut, että kruunu oli jäänyt nyt puheena olevaa leimaveroa vaille, katsoi K. Senaatti, etteivät Liliusen oikeudenomistajat eivätkä myöskään Ringbom ja Gröndahl olleet esiintuoneet syytä muuttaa H. O:n p:tä, joka siis, mikäli se heitä koski, jäi pysyväiseksi. — Sitä vastoin ja kun' niin muodoin lain mukaan kalunkirjoituskirjojen vastaanottaminen ja tarkastaminen ei kuulu maistraatin sihteerin virkatehtäviin eikä oltu näytetty, että Holmberg muutoinkaan oli ollut syyppää siihen, että kruunu oli menettänyt tuon leimaveron, vapautti K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n tältä kohden, Holmbergin kaikesta maksuvelvollisuudesta asiassa. — (2 jäsentä katsoi tosin, että puheenalainen kalunkirjoituskirja oli ollut jätettävä R. O:lle, jonka ensimmäisen osaston asiana oli ollut valvoa että tuo kalunkirjoituskirja, sitä sisäänjätettäessä, oli varustettu asianmukaisella leimalla, mutta koska R. O. sen perusteella, että ylempänä sanotun ²⁶/₄ 70 annetun kirjeen mukaan R. O:n avuksi oli asetettu aktuaari, jonka virantoimituksesta ja velvollisuuksista R. O. sai antaa ne lähemmät määräykset, mitkä olivat tarpeelliset ja joille, milloin niin vaadittiin, korkeamman viraston vahvistus oli hankittava, oli saattanut katsoa olleensa oikeutettu, kuten vuodesta 1871 asti oli tapahtunutkin, antamaan aktuaarin toimeksi kalunkirjoituskirjojen vastaanottamisen ja niiden kartoittamisen tarkastamisenkin, sekä näytetty oli että Björkqvist tässä toimessaan oli hukannut kysymyksessä olevan kalunkirjoituskirjan leimaamista varten kantamansa rahat, sentähden ja kun asian näin ollen Liliusen sekä Ringbomin ja Gröndahlin syyksi ei voitu katsoa jääneen sellaista virkavirhettä, että se antaisi aihetta korvausvelvollisuuteen, eikä mitään rikoksellista Holmbergia vastaan ollut asiassa tullut ilmi, hylkäsi senaattorit, kumoten H. O:n p:n kanneviskaali Sunellin jutussa ajaman kanteen.)

16. Besvär af A., V. och K. Eriksson i ett mål hvori M. Mattsson åtalat klgdne för skogsåverkan. *Jomala sns Hr.* fann medels u. den 27° 04 det väl vara utredt, att klgdne, sedan Löfskärs Ängsägssaktiebolag, som på grund af ett med Mattsson den 12° 03 afslutadt kontrakt varit berättigad att under en tid af 3 år tillgodogöra sig alla å omförmälda skogsskifte växande träd af i kontraktet angifven

proflek den $^{24}/_{3}$ 04 öfverlätit denna afverkningsrätt till den del, densamma då ännu icke tagits i anspråk, till A. Eriksson, kort därpå från sagda skogsmark lätit uttaga särskilda skogsalster, men när utredning icke förebragts därom att klgdne, af hvilka V. och K. Eriksson uppenbarligen varit anställda endast såsom A. Erikssons arbetsbiträden, skulle öfverskridit den å A. Eriksson sålunda öfverlättna afverkningsrätten, förkastades klagomålet, jämte det rättegångskostnaden i anseende till sakens beskaffenhet kvittades parterne emellan. *Åbo Hfr.*, dit parterne besv. sig, förklarade gm u. den $^{1}/_{11}$ 06 utredt vara, att A. Eriksson vintern 1903—1904 uti ifrågakomna, M. Mattsson tillhöriga skogsskifte utan laga rätt afverkat 34 träd, hvilka icke fyllt de i kontraktet af den $^{12}/_{3}$ 03 bestämda dimensioner, samt ålade förty A. Eriksson att till M. Mattsson utgifva ersättning för dessa träd med inalles 34 mk samt att med 100 mk godtgöra Mattsson dennes vid Hr. hafda kostnader i målet, hvaremot vid Hrs u. i öfrigt fick bero. *J. D.*: Ej ändring. — (2 ledamöter läto bero vid det slut hvori Hr. i saken stannat.)

17. A. Björklundin valitus konkurssirikosta sekä osallisuutta samaan rikokseen y. m. koskevassa jutussa. *Lapinlahden p:n K. O.* hylkäsi p:ssä $^{21}/_{1}$ 06 vltjan A. Kumpulaista ja Eeva Luukarista vastaan ajaman kanteen ja määräsi, että Kumpulainen oli saapa hyväksensä nauttia ne edut, jotka $^{2}/_{11}$ 68 annetun konkurssisäännön 85 §:ssä, sellaisena kuin se on $^{2}/_{12}$ 95 annetussa asetuksessa, ovat myönnetty rehelliselle velalliselle. *Vuipurin H. O.*, johon vltja valitti, p: $^{29}/_{5}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 15:de. 18. K. Senaatin päätös Senaatin Prokuraattorin $^{27}/_{3}$ 07 päivätyn kirjeen johdosta. *O. O.*: Koska sekä Urjalan y. m. p:ien että Huittisten y. m. p:ien K. O:t olivat menetelleet väärin, ensiksimmäinttu K. O. p:ssä $^{15}/_{1}$ 07 vastoin säännöstä R. L:n 3 luvun 2 §:ssä julistaen A. Alinin menettäneeksi kansalaisluottamuksensa määrääjäksi, vaikkei Alin rikosta tehtäessä vielä ollut täyttänyt 18 vuotta, sekä Huittisten y. m. p:ien K. O. niin hyvin siinä että K. O., määrätessään p:ssä $^{28}/_{2}$ 07 A. Alinille rangaistusta näpistämisestä, ei ollut soveltanut samassa lainkohdassa rangaistuksen vähentämisestä säädettyjä perusteita, kuin myös siinä että K. O. tuossa p:ssä oli tuominnut Alinin olemaan todistajaksi kelpaamattomana yli vielä sanotussa lainkohdassa määrätyn korkeimman ajan, sentähden ja kun Alin niin-

muodoin oli tuomittu suurempaan rangaistukseen, kuin mitä hän lain mukaan oli ansainnut, kumosi ja poisti K. Senaatti K. O:sien p:t puheenalaisilta osilta sekä velvoitti, ensin Urjalan y. m. p:ien K. O:n sekä sittemmin Huittisten y. m. p:ien K. O:n viipymättä ottamaan asian näissä kohdin uudestaan käsiteltäväksensä ja siinä laillisesti menettelemään.

19. N. Parran armonanomus hyljättiin.

20. Besvär af P. Holmström m. fl. i en rågångstvist. *Fögle sns Hr.* fastställde g:m u. den 12/3 08 huru rån emellan Tinnö och Österbygge byar skulle dragas. *Åbo Hfr.*, dit klgdne vädjade, fastställde genom den 17/3 06 Hrs u. Ut i en till K. Senaten ingifven skrift yrkade klgdne, att emedan de ledamöter, hvilka i Hfrn afgjort målet, icke blifvit till sina befattningar lagligen utnämnde, Hfrns d. skulle för sådant i rättegången förelupet fel, jämlikt 21 § 25 kap. och 18 § 30 kap. R. B., sistsagda lagrum sådant detsamma lydde i K. F. den 27/4 68, förklaras ogiltig. *J. D.*: Enär ofvannämnda af klgdne åberopade lagrum icke voro å nu ifrågavarande fall tillämpliga, blef klgdnes yrkande af K. Senaten lämnadt utan afseende.

Den 16:de. 21. W. Ruthin ja S. Castrénin sekä W. Wendelinin valitukset kavaltamista y. m. koskevassa jutussa. *Kymin y. m. p:ien K. O.* p. 26/3 04: Hyljäten Wendelinin väitteen puheenalaisten rikosten syyttämisoikeuden raukeamisesta ja kumoten kruununnimismies A. Fabritiusen, virkansa puolesta, ja Ruthin Wendelinia vastaan tekemän rangaistusvaatimuksen mitä tuli marraskuussa 1899 Gislomin tiilitehtaalle lähetettyyn proomulastiin puutavaroita, samoin kuin myös heidän muut Wendelinia vastaan tekemänsä edesvastausvaatimukset sekä Ruthin vaatimuksen saada korvausta toisesta Gislomin tiilitehtaalle viedyksi ilmoitetusta proomulastista puutavaroita, kun kannetta niiltä kohdin ei oltu toteen näytetty, velvoitti *K. O.* Wendelinin korvaukseksi hänen marraskuussa 1899 Gislomin tiilitehtaalle lähettämistään puutavaroista sekä K. Nariselle lähetetyistä kimpulaudoista Ruthille suorittamaan 505 mk:aa, mutta kun Ruthilla kumminkin oli ollut todennäköisiä syitä ilmiäntöihinsa, hylkäsi *K. O.* Wendelinin Ruthia vastaan tekemän edesvastausvaatimuksen; ja mitä tuli S. Castrénin J. Karsténia vastaan sekä Wendelinin Fabritiusta, S. Castrénia ja L. Castrénia vastaan tekemiin rangaistusvaatimuksiin, hylkäsi *K. O.* niistä muut aiheettomina paitsi S. Castrénin edesvas-

tausvaatimuksen Karsténin vastaan loukkaavasta kirjoitustavasta ja Wendelinin edesvastausvaatimuksen Fabritiusta vastaan siitä, että Fabritius K. O:n edessä oli kutsunut Wendelinää rosvoksi, joista rikkomuksista S. Castrén ja Wendelin osotettiin nostamaan eri oikeudenkäynnin, jos he katsoivat siihen syytä olevan. Seu ohessa ja samalla kuin K. O. määräsi, että asianomaiset kukin itse saivat kärsiä oikeudenkäyntikulunsa, veloitettiin Ruth korvaamaan kruunulle ne 134 m:kaa 98 p:ää, jotka K. O. oikeudenkäynnin kestäessä oli määrännyt yleisistä varoista etukäteen maksettaviksi virallisen syyttäjän esityksestä asiassa todistajina kuulustetuille henkilöille korvaukseksi heidän kärkeissä käynnistään, sekä ne 20 m:kaa 40 p:ää, jotka kruunun varoista oli etukäteen myönnetty kreikkalais-venäläiselle pappismiehelle avunannosta todistajanvalau ottaessa eräältä hänen uskollaiseltaan. *Viipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. 18/12 05: Samalla kuin H. O., säännöksen mukaan O. K:n 24 luvun 3 §:ssä, yhteydessä pääasian kanssa otti tutkiaksensa S. Castrénin Karsténia vastaan tekemän edesvastausvaatimuksen siitä, että Karstén oli Castrénia K. O:teen antamassaan kirjoituksessa loukannut, sekä Wendelinin vaatimuksen Fabritiusen tuomitsemisesta rangaistukseen siitä, että Fabritius K. O:ssa oli kutsunut Wendelinää rosvoksi, hylkäsi H. O., koska S. Castrén ei ollut näyttänyt Karsténin hänen kunniaansa loukanneen eikä edes ilmoittanut millä tavoin väitetyt loukkaukset olivat tapahtuneet, ja kun myöskään ei ollut näytetty Fabritiusen vastamainitulla lausunnollaan tarkoittaneen Wendelinää loukata tahi lausunnon tapahtuneen loukkaavassa muodossa S. Castrénin ja Wendelinin puheenalaiset vaatimukset; ja mitä asiaan muutoin tuli, katsoi H. O., etteivät Wendelin ja S. Castrén olleet esiintuoneet syytä K. O:n päätöksen muuttamiseen; mutta koska asiassa oli tullut selvitettyksi, että Wendelin marraskuussa 1899 oli Karhulan sahan lautatarhasta, joka puheenalaisena aikana oli näytetty olleen Wendelinin huostassa, ilman laillista oikeutta anastanut proomulastin Ruthin omistamia puutavaroita, tuomitsi H. O., R. L:n 29:1 mukaan, Wendelinin kavaltamisesta pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa, josta rangaistuksesta Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Alekseinin syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahdus-kirjan nojalla oli vähennettävä kolmannes, ja tuli Wendelinin suorittaa Ruthille korvaukseksi hänen kustannuksistaan asiassa 800 m:kaa. Muuten ei muutosta. O. O. katsoi, etteivät Ruth ja S. Castrén olleet esiintuoneet syytä muuttaa H. O:n p:tä sekä ettei Wendelinin muutoshakemuskään

antanut aihetta saman p:n muuttamiseen muun puolesta paitsi että koskei oltu näytetty että se rikollisuus, joka ylläkerrotussa suhteessa oli luettu Wendelinin syyksi, olisi ankarammin arvosteltava kuin R. L:n 29 luvun 1 §:n 1 kohdan mukaan, mutta syyteoikeus tässä kohden säännösten johdosta saman lain 8 luvun 1 §:n 4 kohdassa jo oli rauennut silloin kun Wendelin asetettiin syytteenalaiseksi, H. O:n siitä antama lausunto poistettiin ja sen ohessa, että Wendelin siis tällä perusteella vältti hänelle asiassa tuomittua rangaistusta, jäi H. O:n p. näin oikaistuna muuten pysymään. Asian laatuun nähden saivat asialliset kumminkin kukin itse kärsiä mitä he asiata K. Senaatissa valvoessaan olivat siihen kuluttaneet. — (2 jäsentä katsoi etteivät Ruth ja S. Castrén eikä myöskään Wendelin olleet esiintuoneet syytä H. O:n p:n muuttamiseksi, mikä päätös siis jäi pysyväiseksi Wendelinille tuomittuun rangaistukseen nähden, kun raskauttavana asianhaarana oli katsottava että Wendelin oli rikkonut hänelle hänen toimessaan pitemmän ajan kuluessa osoitetun luottamuksen, R. L:n 29 luv. 1 §:n 2 mom. mukaan, saaden asialliset, asian näin päättyessä, kukin itse kärsiä kulunkinsa K. Senaatissa.)

22. F. O. Forsberg mot Wendla Syrenius och J. Hindström i ett fordringsmål. *Rn i Åbo* u. den $\frac{3}{8}$ 03: Forsberg ålades att till Wendla Syrenius och Hindström hvardera utbetala 5,310 mk jämte 6 % ränta därå från den $\frac{10}{2}$ 03. *Åbo Hfr.*, dit Forsberg vädjade, d. den $\frac{3}{8}$ 06: Ej ändring. *J. D.*: Emedan Forsberg, med förmålan att förlikning parterne emellan i saken ingåtts, förklarar sig vilja afstå från fullföljande af sin talan, ty förföll allt utlåtande i anledning af hans ändringsansökan.

23. E. Silventoinen Anna Maria Potinkaraa vastaan lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Kuolemajärven p:n K. O.* p. $\frac{23}{9}$ 05: Silventoinen velvoitettiin ottamaan osaa Anna Maria Potinkaran lapsen elatukseen ja kasvatukseen sekä sitä varten Anna Maria Potinkaralle maksamaan 100 m:kaa vuosittain, luettuna lapsen syntymisestä kunnes lapsi täyttäisi 15 vuotta tahi kykeneisi itsensä elättämään. *Viiipurin H. O.*, johon Silventoinen valitti, p. $\frac{10}{9}$ 06: Ei muutosta. *H. O.*: Silventoinen määrättiin puhdistusvalalle. — (1 jäsen hylkäsi Anna Potinkaran asiassa ajaman kanteen. — 1 jäsen vahvisti H. O:n p:n.)

24. E. Rundt mot T. Lussi m. fl. ang. klander af testamente. *Nykarleby m. fl. snrs Hr.* upphäfde medels u.

den $\frac{2}{3}$, 04 omtvistade testamente samt ålade E. Rundt att till laga skifte emellan hans broders J. Rundts arfvingar upplåta all dennes efterlämnade egendom. *Vasa Hfr.*, dit E. Rundt vädjade, fann g:m d. den $\frac{19}{3}$, 06 det icke vara tillförlitligen utredt, att J. Rundts ifrågavarande såsom hans yttersta vilja bevakade uttalanden utgjort ett i laga ordning upprättadt testamente, hvarför Hfr. fränkande nämnda uttalanden kraft och verkan af testamente, i följd hvaraf vid den E. Rundt ålagda förpliktelsen att till laga skifte upplåta J. Rundts efterlämnade egendom skulle bero. *J. D.* förvisade målet tillbaka till Hrn.

Den 17:de. 25. Besvär af M. Björndahl m. fl. öfver *Egodelningsrätten i Pörtom sns* den $\frac{29}{3}$, 06 afkunnade u. i anledning af anmaldt missnöje emot en af vicelandtmätaren K. Relm verkställd komplettering af en förrättning hvarigenom hemmanen N:o 26—43 i Pörtom by utbrutits ur kronans öfverloppsjord. *Egdr.* förkastade klgdnes talan. *J. D.*: Emedan Björndahl och Rönholm hemman samt Högdahl skattetorp från urminnestider ostridigt häfdats i enlighet med å marken befintliga häfderåer, samt laga vitsord kunde emot dessa häfderåer så mycket mindre tillerkännas en af förrättningslandtmätaren följd, öfver Björndahl hemmans egor år 1794 upprättad karta, som densamma ej var till riktigheten styrkt och någon råled i öfverensstämmelse med denna karta ej heller kunnat å marken eller annorledes iakttagas, ty förordnade K. Senaten, med upphäfvande af Egdrs u. i själfva saken och landmäteriförrättningen i hvad densamma angick omordade råer, att sagda af lägenhetsinnehafvarene dittintills häfdade råer skulle utgöra rätta råskillnaden emellan ännämnda lägenheter i följd hvaraf det ålåg förrättningslandtmätaren att samma rålinier utstaka och med saken därefter författningsenligt förfara.

26. M. Röyskön, K. Sallménin ja Tilda Röyskön valitus *Ilmajoen p:n Maanjakooikeuden* $\frac{29}{3}$, 05 julistamasta p:stä, vltjien ja Maria Ojalan ilmoittaman tytyymättömyyden johdosta varamaanmittari K. Vallinin toimittamaan halkaisujakoon Rintaröyskön tilalla $\frac{2}{3}$, N:o 1 Röyskölän kylässä. *M. O.* hylkäsi vltjien valitukset. *O. O.*: Ei muutosta.

27. O. Tuomaala sai kunniansa takaisin.

28. K. Airaksinen sai kunniansa takaisin.

Den 18:de. 29. Entisen pormestarin F. Haaviston ja kunnallisneuvosmiehet J. Helleniuksen ja H. Ollikaisen valitus virkavirhettä koskevassa jutussa. *Turun H. O.* tuomitsi p:ssä $\frac{15}{8}$ 06, nojaten R. L:n 40:21, vltjat varomattomuudesta tehdystä virkavirheestä vetämään sakkoo, Haaviston 40 m:kaa sekä Heleniuksen ja Ollikaisen, kummankin, 20 m:kaa. *O. O.*: Ei muutosta.

30. K. Salmisen valitus näpistämistä ja pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Kaupunginviskaali G. R. Åkessonin, virkansa puolesta, sekä D. Kolehmaisen, asianomistajana, tekemästä syytteestä tuomitsi *Kotkan R. O.*, p:ssä $\frac{8}{8}$ 06, nojaten R. L:n 28:2 ja 8 sekä 21:11 vltjan onskertaisesta törkeästä varkaudesta pidettäväksi 8 k. kuritushuoneessa ja pahoinpitelystä kärsimään 1 v. vankeusrangaistusta eli, nämät rangaistukset yhdistettyä kerrassaan pidettäväksi 1 v. ja 1 k. kuritushuoneessa sekä sen lisäksi ensinmainitusta rikoksesta menettämään kansalaisluottamuksensa määräajaksi, jonka ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{6}{10}$ 06: R. L:n 28 luvun 1 §:n 2 kohdan nojalla, tuomittiin vltja näpistämisestä vetämään sakkoo 40 m:kaa, minkä johdosta ja kun tämä rangaistus yhdistettiin vltjalle pahoinpitelystä tuomittuun 1 v. vankeusrangaistukseen, vltja oli rikollisuutensa sovitтамiseksi kerrassaan pidettävä 1 v. ja 4 p. vankeudessa. Muuten ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 19:de. 31. F. O. Åkermans och A. Hollméns an-sökan att, enär sökandene med afseende därå, att Registratorskontoret i J. D. i följd af den allmänna arbetsinställelse, som i början af november 1905 rådt i landet, hållits stängdt, varit urständsatte att inom föreskrifven tid i K. Senaten fullfölja besvär öfver Åbo Hfrs u. den $\frac{4}{10}$ 05 hvarigenom skdne dömts att utgifva vite, den sálunda utan deras förvållande försuttna tiden mätte gifvas dem åter. *J. D.* biföll skdnes anhållan.

32. S. Seilan y. m. valitus *Jalasjärven p:n Maan-jakooikeuden* kahdesta eri välipäätöksestä $\frac{25}{10}$ 05 sekä $\frac{28}{10}$ 05 julistamasta lopullisesta p:stä, vltjan ja I. Ylijoen ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari G. Östermanin toimittamaan halkaisujakoon Seilan talolla N:o 10 Koskuen kylässä. *M. O.* hylkäsi vltjien vaatimukset. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 20:de. 33. Besvär af E. Lindberg i egenskap af tillförordnad förmyndare för Hj. Serenius i ett växel mål. (Målet ref. i J. F. T. 1907. Rättsfall N:o 16.)

34. Hj. Sereniusen holhoojan E. Lindbergin valitus vekseljutussa. *Viipurin R. O.* velvoitti p:ssä $\frac{23}{8}$ 04 Sereniusen kuitattavia vekselejä vastaan maksamaan K. Nissiselle 518 m:kaa 95 p:iä ynnä 6 prosentin koron, kuin myös 18 m:kalta palkitsemaan Nissisen oikeudenkäyntikustannukset. *Viipurin H. O.*, jossa Lindberg, tultuansa $\frac{21}{8}$ 05 määrätyski Sereniusen holhoojaksi, haki muutosta, havaitsi p:ssä $\frac{18}{12}$ 06, että Serenius, joka $\frac{17}{11}$ 02 oli julistettu holhouksen alaiseksi ja jonka holhoojaksi oli määrätty ensin hänen vaimonsa Anna Serenius ja, tämän kuoltua $\frac{5}{8}$ 05, Lindberg, ei ollut voinut puheenaolevassa riitaasiassa lain mukaan Oikeudessa vastata ja että R. O. siis oli Sereniusen laillista edusmiestä kuulematta julistanut päätöksensä jutussa; mutta koska Serenius oli asiaan varten ollut laillisessa järjestyksessä Oikeuteen haastettu ja hänen siis, jos hän tahtoi säilyttää puhevaltansa R. O:n p:tä vastaan, O. K:n 25:21 mukaan olisi pitänyt saman luvun 5 §:ssä säädetyn ajan eli 30 p:n kuluessa siitä, kuin R. O:n mainittu p. julistettiin, valittaa samasta päätöksestä H. O:teen, vaan niin ei ollut tapahtunut, sentähden H. O. ei ottanut tutkittavakseen, mitä Lindberg puheenalaisessa holhoojatoimessaan oli H. O:ssa lausunut saadaksensa R. O:n p:n kumotuksi. *O. O.*: Koska Serenius $\frac{23}{8}$ 04, jolloin R. O:n p. julistettiin, oli vajavaltainen eikä hänen laillista edusmiestään oltu kutsuttu asiassa vastaamaan, sen vuoksi ja kun sanotusta päätöksestä oli H. O:ssa valitettu yön ja vuoden kuluessa Lindbergin saatua tilaisuuden oikeutensa valvomiseen, sekä näin ollen H. O:lta oli puuttunut laillista aihetta mainitsemallaan perusteella vetäytyä tutkimasta Lindbergin R. O:n p:sestä tekemää valitusta, lykkäsi K. Senaatti jutun takaisin H. O:teen. — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n.)

35. O. Voipion valitus virkavirhettä koskevassa jutussa. *Viipurin H. O:n v. t. kanneviskaali E. Hällström* oli virkasyytekirjelmässä vaatinut että vltja, joka *Viipurin p:n K. O:n* puheenjohtajana oli toimittanut välikäräjät $\frac{18}{8}$ 05, tuomittaisiin rangaistukseen siitä että K. O., lopetettuaan tutkimuksen jutussa, jossa vangittua A. Nikkolaa oli syytetty kolmaskertaisesta varkaudesta ja kolmaskertaisesta murrosta, oli lykännyt lausunnon antamisen asiassa viideksi päiväksi ja siten matkaansaattanut että Nikkolaa oli aiheettomasti

pidetty tutkintovankilassa ainakin neljä päivää kauvemmin kuin oli ollut tarpeellista. P:ssä $\frac{8}{11}$ 06 tuomitsi H. O., R. L:n 40:21 mukaan, vltjan vetämään sakkoo 10 mk:aa, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

36. J. Alastalon ja K. Stålhanen, Orimattilan seurakunnan valtuuttamina asiamiehinä, valitus virka-apuasiassa. *Uudenmaan läänin Kuvernööri* p. $\frac{23}{3}$ 06: Koska Orimattilan seurakunta oli laiminlyönyt noudattaa K. Senaatin p:ssä $\frac{19}{12}$ 04 antamaa määräystä viimeistään $\frac{19}{12}$ 05 ottaa Orimattilan säästöpankista ensimmäisen kolmanneksen seurakunnan siellä tallettamista varoista ja sijoittaa ne johonkin maassa julkisesti toimivaan pankkilaitokseen, sentähden ja kun ei Orimattilan seurakunta ollut esittänyt laillista perustetta kieltäytymiseensä, valtuutti ja määräsi Kuv., perustuen U. L:n 3 luv. 3 ja 4 §:ään, Pernajan kihlakunnan kruununvoudin Orimattilan seurakunnan kustannuksella laillisessa järjestyksessä täytäntöön panemaan K. Senaatin vielä mainitun p:n, mikäli sitä jo oli noudatettava, sittenkun K. Senaatin sanottu päätös alkuperäisenä oli Kuv:n p:n kera Porvoon hiippakunnan Tuomiokapitulin toimesta jätetty kruununvoudille. *Turun H. O.*, johon Orimattilan seurakunnan puolesta valitettiin, vahvisti p:ssä $\frac{28}{3}$ 06 Kuv:n p:n. O. O.: Ei muutosta.

37. Besvär af t. f. stadsfiskalen Y. Gummerus ang. hindrande af tjänsteman stadd i tjänsteutföring. *Rn i Nikolaistad* dömde medels u. den $\frac{25}{10}$ 05 H. Piha för det han hindrat stadsfogdebiträdet J. Söderlund i hans tjänsteutföring, utan att därvid dock använda våld eller hot om våld, med stöd af 16:2 S. L., att böta 50 mk. *Vasa Hfr.*, dit Piha besv. sig, fann g:m u. den $\frac{1}{3}$ 06 det icke vara lagligen styrkt att Piha gjort sig skyldig till det brott, som af Rn tagits honom till last, hvarför Hfrn, med upphäfvande af Rns u., befriade Piha från det honom ådömda straffet. *J. D.*: Med upphäfvande af Hfrns u., lät K. Senaten bero vid Rns u.

38. Kruununnimismies A. W. Snellmanin valitus kunnianloukkausta koskevassa jutussa. Snellmanin, virkansa puolesta, ja kunnallislautakunnan esimiehen M. Jutilan, asianomistajana, tekemästä syytteestä katsoi *Alavieskan y. m. p:ien K. O.* p:ssä $\frac{4}{12}$ 05 toteennäytetyksi, että A. Naatus kunnassa pidetyn kokouksen päätyttyä lukuisasti kokoontuneiden kuntalaisten kuullen oli vastoin parempaa tietoansa perättömästi sanonut M. Jutilan syyppäksi sellaisiin

tekoihin, jotka voivat saattaa hänet halveksimisen alaiseksi ja haitata hänen elinkeinoansa ynnä menestystään, sekä tuomitsi sen vuoksi, R. L:n 27 luv. 1 §:n 2 kohdan nojalla, Naatusen herjauksesta vetämään sakkoa 300 m:kaa. *Vaasan H. O.*, johon Naatus valitti, vahvisti p:ssä $1\frac{1}{2}$ 06 K. O:n p:n muun puolesta, paitsi että Naatus kysymyksessä olevasta lausumisestaan, joka oli pidettävä solvauksena, R. L:n 27 luv. 3 §:n 2 kohdan mukaan, tuomittiin vetämään sakkoa 250 m:kaa. *O. O.* vahvisti H. O:n p:n, minkä ohessa K. Senaatti velvoitti Snellmanin suorittamaan Naatuselle maksut hänen kappaleestaan K. Senaatin p:stä 14 m:kaa 32 p:iä. — (2 jäsentä: Ei muutosta.)

Den 22:dra. 39. J. Sonni, alaikäisten poikiensa Juhon ja Toivo Sonnin holhoojana S. Vehviläis-vainajan leskeä Wilhelmina Mohkaa y. m. vastaan testamentin moitetta koskevassa jutussa. *Kurkijoen p:n p.* $\frac{9}{5}$ 04: Koska moitteenalaisen testamentin tekotilaisuudessa läsnäolleiden kahden todistajan kertomukset olivat toisistaan eroavaiset eikä testamentin määräyksistä niinmuodoin ollut olemassa, kuten laki vaati, kahden uskottavan henkilön yhtäpitävää todistusta ja testamentti siis ei ollut tehty säätämällä tavalla, julisti K. O. sanotun testamentin mitättömäksi sekä vailla kaikkea lainvoimaa ja vaikutusta. *Viipurin H. O.*, johon J. Sonni vetosi, vahvisti t:ssä $1\frac{1}{2}$ 06 K. O:n p:n, kuitenkin niin että puheenalainen määräys oli oleva testamenttina voimaton ainoastaan mikäli se loukkasi Wilhelmina Mohkan ja hänen asiakumppaninsa oikeutta saada perintöä P. Vehviläisen jälkeen. *O. O.*: Asia lykättiin takaisin K. O:teen.

Den 23:dje. 40. J. Portaanpään valitus metsänhaaskausta koskevassa jutussa. Yläneen seurakunnan kirkkoherrainvirkatalon lautakunnan syytteestä tuomitsi *Yläneen y. m. K. O.* p:ssä $\frac{5}{2}$ 04, nojautuen R. L:n 33 luv. 1 §:n 2 kohtaan vltjan, joka oli haaskannut virkatalon metsää 35 m:kan arvosta, tämmöisestä metsänhaaskauksesta vetämään sakkoa 60 m:kaa, jonka ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä $\frac{5}{5}$ 06 K. O:n p:n kuitenkin siten että vltja Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Alekseis syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla vapautettiin maksamasta hänelle jutussa tuomittua sakkoa. *O. O.*: Ei muutosta.

41. E. Olssonin valitus konkurssi asiassa. *Sulkavan p:n K. O.* asetti p:ssä $2\frac{2}{5}$ 06 vltjan siitä tekemän hakemuk-

sen johdosta K. Westerisen konkurssitilaan. *Viipurin H. O.*, johon Vesterinen valitti, p. $\frac{5}{12}$ 06: Koska vltjan hakemuksen perusteena oleva saaminen ei ollut selvä ja riidaton, sen-tähden sekä säännösten johdosta $\frac{9}{11}$ 08 annetun konkurssi-säännön 6 §:ssä, sellaisena kuin se on asetuksessa $\frac{3}{12}$ 95, hylkäsi H. O., kumoten K. O:n p:n, vltjan asiassa tekemän hakemuksen. O. O.: Ei muutosta.

42. E. Olssonin valitus konkurssiasiansa. *Sulkavan p:n K. O.* asetti p:ssä $\frac{29}{10}$ 06 vltjan siitä tekemän hakemuk-sen johdosta P. Mielosen konkurssitilaan. *Viipurin H. O.*, johon Mielonen valitti, p. $\frac{5}{12}$ 06: Koskei vltjan saaminen Mieloselta ollut selvä ja riidaton, sen vuoksi sekä säännösten johdosta $\frac{9}{11}$ 68 annetun konkurssisäännön 6 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksessa $\frac{3}{12}$ 95, hylkäsi H. O. vltjan asiassa tekemän hakemuksen. O. O.: Ei muutosta.

43. L. Juslinin valitus luvatonta kalastamista koske-vassa jutussa. *Lemun y. m. pien K. O.* hylkäsi p:ssä $\frac{9}{2}$ 04 vltjan ja E. Järvisen K. Siianmaata y. m. vastaan ajaman kanteen. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{28}{4}$ 06: Mainitsemillaan perusteilla vahvisti H. O. sen loppupäätel-män, johon K. O. p:ssä oli johtunut. O. O.: Ei muutosta.

44. A. Grönroosin valitus virkavirhettä koskevassa asiassa. *Vaasan H. O:teen* antamassaan virkakirjeessä oli v. t. kanneviskaali A. T. von Willebrand vaatinut että, koska vltja, jonka puheenjohtajana ollessa Pyhäjärven y. m. pien K. O. oli valipäätöksessä $\frac{26}{4}$ 05 tuominut asemakirjuri L. Åkerbergin vetämään sakkoa 20 m:kaa poissaolosta käräjistä, vaikkei Åkerbergia oltu asiaan haastettu siinä järjestyksessä kuin 26 momentissa $\frac{7}{3}$ 03 annetussa asetuksessa, joka koskee Suomen valtiörautateiden hallintoa, säädettiin, kerrotulla toimenpiteellään oli tehnyt itsensä syypääksi virkavirheeseen, vltja siitä tuomittaisiin rangaistukseen. P:ssä $\frac{20}{4}$ 06 katsoi H. O. selvitetyn, että vltja puheenalaisella toimenpiteellään oli ymmärtämättömyydestä tehnyt itsensä syypääksi virhee-seen tuomarinviran toimittamisesta sekä H. O:teen asiassa jättämässään selityksessä solvannut v. t. kanneviskaali von Willebrandia, mihin nähden H. O., nojaten R. L:n 40 luvun 21 §:n 2 kohtaan, O. K:n 14 luv. 7 §:ään ja R. L:n 27 luv. 3 §:ään, tuomitsi vltjan vetämään sakkoa, virkavirheestä 50 m:kaa ja solvauksesta 100 m:kaa. O. O.: H. O:n p. vahvistettiin muun puolesta paitsi että H. O:n vltjalle tuo-mitseman sakon määrä vähennettiin 50 m:kaan. — (1 jäsen

katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:tä muun puolesta, paitsi että vltja, jonka senaattori katsoi H. O:teen jättämässään selityksessä ei käyttäneen loukkavaa eikä muutenkaan rangaistuksenalaista kirjoitustapaa, vapautettiin hänelle siitä tuomitusta 100 mk:sta.

Den 24:de. 45. A. V. Härkösen valitus ulosoton alaisen tavaran liikuttamista koskevassa jutussa. Kruununnimismies H. Sariolan, virkansa puolesta, ja P. Iivosen, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta tuomitsi *Rautjärven p:n K. O.* p:ssä $13\frac{1}{2}$ 06, R. L:n 16 luv. 17 §:n 2 kohdan mukaan, vltjan ulosotonalaisen tavaran liikuttamisesta pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa, jonka ohessa vltja veloitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $14\frac{1}{3}$ 06: K. O:n mainitseman lainkohdan ja R. L:n 29 luvun 1 §:n mukaan, tuomitsi H. O. vltjan kärsimään vankeusrangaistusta ulosotonalaisten heinien liikuttamisesta 20 päivää ja Iivaselle myytyjen, mutta vltjan haltuun jääneiden heinien anastamisesta samoin 20 päivää, tahi nämä rangaistukset yhdistettyä pidettäväksi kerrassaan 1 kuukauden vankeudessa. Muuten ei muutosta. *O. O.*: Koska H. O:lta, siihen nähden että niinhyvin virallinen syyttäjä kuin Iivonenkin olivat tyytyneet K. O:n p:seen, oli puuttunut laillista syytä tuomita vltjan rangaistukseen Iivoselle myytyjen heinien anastamisesta, poistettiin H. O:n p. tältä kohden ja vapautettiin vltja hänelle viimeainitusta rikoksesta tuomitusta rangistuksesta. Muuten ei muutosta.

46. F. Remeksen valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Kaupunginviskaali J. Nymanin, virkansa puolesta, sekä J. Postin, asianomistajana, tekemästä syytteestä, katsoi *Kemin R. O.* p:ssä $9\frac{1}{10}$ 05 toteennäytetyksi, että vltja oli puukolla lyönyt Postin rintaan haavan, joka oli hengenvaarallinen, ja tuomitsi sen vuoksi, nojaten R. L:n 21 luv. 5 §:n 3 kohtaan, vltjan pidettäväksi vankeudessa 12 kuukautta, minkä ohessa vltja veloitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. Tuohon päätökseen tyytymätöntä oli R. O. osoittanut hakemaan muutosta siihen valituksella, ja oli vltja, tyytyn päätökseen, $11\frac{1}{10}$ 05 alkanut kärsiä hänelle siinä tuomittua rangaistusta. *Vaasan H. O:n* kanneviskaaliviraston tekemän ilmoituksen johdosta oli H. O., koska R. O:n p. lainmukaisesti olisi ollut alistettava H. O:n tarkastettavaksi, ottanut jutun tutkiaksensa ja antanut siihen $26\frac{1}{4}$ 06 p:n, jossa H. O. katsoi selville käyneen, että vltja oli puukolla R. O:n mainitsemalla tavalla pahoinpidellyt vltjaa,

mutta ettei oltu toteennäytetty, että vltja siitä oli saanut vaikean ruumiinvamman; minkä tähden H. O., nojaten R. L:n 21:11 ja 13, tuomitsi vltjan pidettäväksi 1 vuoden vankeudessa. Muuten hyväksyttiin R. O:n p.; ja sen ohessa että R. O:n vltjalle tuomitseman rangaistuksen täytäntöönpano oli keskeytettävä ja vltja, ellei muuta estettä ollut heti laskettava vapaaksi, oli H. O:n vltjalle tuomitsemasta vankeusrangaistuksesta, sitä täytäntöön pantaessa, poisluettava se aika, jonka vltja ennen vapaaksilaskemistaan oli kärsinyt vankeusrangaistusta. O. O.: Ei muutosta.

47. V. Rutasen sekä J. ja Amanda Varvikon K. Hännistä y. m. vastaan luvaton perintöön ryhtymistä koskevassa jutussa. *Kankaanpään y. m. p:ien K. O. p. 4/05*: Koskeivät vltjat olleet saapuneet K. O:teen ajamaan kauneitansa eivätkä olleet ilmoittaneet laillista estettä, jätti K. O. asian sikseen, sekä velvoitti, O. K:n 12:2 mukaan, niin kuin tämä lainkohta oli asetuksessa 7/01, vltjat yhteisesti tahi sen heistä, jolla varoja oli, maksamaan K. Hänniselle ja tämän asiakumppaneille korvaukseksi jutun vuoksi olleista kulungeista 1,500 m:kaa, elleivät vltjat viimeistään kärjäkunnan 1906 vuoden talvikäräjissä näyttäisi, että heillä oli ollut laillinen este poisjäämiseensä, mutta etteivät olleet voineet K. O:lle antaa tietoa siitä, jota paitsi K. O. oli määrännyt että, jolleivät vltjat äskensanotun ajan kuluessa ajaisi asiaansa, Hänninen ynnä hänen asiakumppaninsa olisivat vapaat aikaisemmin asiassa ajetusta kanteesta. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat, p. 24/06: Koskeivät vltjat, joita ei oltu kuulematta tuomittu, olleet laillisessa järjestyksessä pidättäneet itselleen puhevaltaa sanottua päätöstä vastaan, sen tähden H. O. ei ottanut tutkiaksensa mitä vltjat olivat lausuneet saadakseen muutosta K. O:n p:seen. O. O.: Koskeivät vltjat ole laillisessa järjestyksessä pidättäneet itselleen puhevaltaa K. O:n p:tä vastaan, vahvisti K. Senaatti sen loppupäätelmän, johon H. O. oli asiasta johtunut.

Den 25:te. 48. A. Sipisen valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Kruununnimismies J. Vihavaisen, virkansa puolesta, sekä H. Pelkosen ja K. Taavitsaisen, asianomistajina, tekemän syytteen johdosta katsoi *Sulkavan p:n K. O. p:ssä 10/06* toteennäytetyksi, että vltja oli tahallaan pahoinpidellyt Pelkosta ja Taavitsaista lyöden puukolla Pelkoseen 5 haavaa ja Taavitsaiseen 1 haavan, jotka sitemmin parantuneet haavat eivät kumminkaan olleet pidettävät vaikeina ruumiinvammoina; minkä tähden ja kun ei oltu näytetty, että

vltn, kuten hän oli väittänyt, tuossa tilaisuudessa olisi ollut sellaisessa satunnaisessa mielenhäiriössä ettei hän ollut tunnossaan, K. O., R. L:n 21 luv. 11 §:n ja 9 luvun 2 §:n nojalla, tuomitsi vltjan pidettäväksi vankeudessa Pelkosen pahoinpitelemisestä 1 vuoden ja 3 kuukautta, sekä velvoitti sen ohessa säännösten johdosta R. L:n 9 luvun 2 §:ssä vltjan maksamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä $1\frac{1}{12}$ 06 K. O:n p:n. O. O.: Ei muutosta.

49. G. Luostarisen valitus asukasoikeutta kruunun-tilaan koskevassa asiassa. *Viipurin läänin Kuvernöörin* p. $20\frac{1}{4}$ 06: Sen ohessa että kuudennes Tähtiniemen nimisestä talosta N:o 9 Parikkalan p:n Koitsanlahden kylässä määrätin jaettavaksi kahteen yhtäsuureen osaan, oli Kuv., koska Anna Sinkkonen, miehensä G. Luostarisen suostumuksella, oli laillisessa järjestyksessä siirtänyt hallinto-oikeutensa talon osaan O., J. ja M. Roihalle, $\frac{1}{6}$ 83 asukkuudesta kruunun-tiloilla annetun asetuksen säännösten nojalla, ottanut O., J. ja M. Roihan, ensiksimainitun isännyydellä asukkaiksi puolelle kysymyksessä olevaa talonkuudennesta eli siis kahdelletoista osalle taloa, samalla vahvistaen J. Sinkkosen toisen puolen, samaten kahdennentoista osan taloa, asukkuudessa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $19\frac{1}{11}$ 06: Kuv:n p. vahvistettiin. O. O.: Ei muutosta.

50. P. Braggen valitus ulosottojutussa. Sittenkun kruununvouti A. R. Wickstrand oli $18\frac{1}{11}$ 04 Käkisalmen R. O:n $26\frac{1}{8}$ 03 antaman päätöksen silloin vielä maksamattoman jäännösisällön 1,133 m:kan 20 p:n ynnä ulosottokustannusten suorittamiseksi vltjalta ulosmitannut irtainta omaisuutta 1,230 m:kan arvosta, oli vltja *Viipurin läänin Kuvernöörille* jättämässään valituskirjassa anonut että mainittu ulosotto kumottaisiin tahi että asia ainakin riitaisena lykättäisiin oikeuden tutkittavaksi. P:ssä $29\frac{1}{6}$ 06 hylkäsi Kuv., koskei vltja ollut selville saattanut, että ulosotonalaista päätöstä vastaan olisi suoritettu enempää kuin mitä siihen oli kuitattu, vltjan valituksen. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $6\frac{1}{12}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

Den 26:te. 51. Besvär af Nordiska Aktiebanken för Handel och Industri i ett mål ang. skadestånd. *Rn i Kristinestad* ålade medels u. den $25\frac{1}{6}$ 06 på upptagna skäl H. Wähähaavo att till banken i fordrat afseende utgifva 18,175 mk jämte provision och ränta, hvarjämte Wähähaavo skyl-

digkändes att med 100 mk ersätta banken dess kostnader i målet. *Vasa Hfr.*, dit Wähähaavo besv. sig, fann medels u. den ²⁰/₁₁ 06 det icke vara utredt, att Wähähaavo varit medveten om förfalskningen af särskilda utaf V. Haaronen till bankens kontor i Kristinestad försälda växlar, hvadan och då den omständigheten att Wähähaavo, ehuru af bankkontoret underrättad om diskonteringen af desamma, underlät att hos banken göra däraf påkalladt meddelande, icke kunde anses utgöra sådan medhjäl, som omförmäles i 3 § 5 kap. S. L., Hfr., med upphäfvande af Rns u., frikallade Wähähaavo från all ersättningskyldighet i målet samt ålade banken att ersätta Wähähaavo dennes kostnader vid Rn och Hfrn med sammanlagdt 600 mk. *J. D.*: Ej annan ändring än att banken i anseende till sakens beskaffenhet befriades från utgifvandet af den Wähähaavo af Hfrn tillagda rättegångskostnadsersättningen. — (1 ledamot lät bero samt tillerkände Wähähaavo i ersättning för dennes kostnader i K. Senaten 50 mk.)

52. J. Melartinin armonanonus hyljättiin.

53. Kruununnimismies L. Helteen valitus takavarikon kumoamista koskevassa jutussa. *Sodankylän p:n K. O:ssa* oli K. Ollila vaatinut että koska vltjalta, joka Ollilalta oli takavarikkoon ottanut määrän muurintekoa varten lohkaistuja kiviä, jotka Ollila oli ostanut M. Pastilalta, oli puuttunut laillista syytä tuon takavarikon tekemiseen, mainittu takavarikko kumottaisiin ja takavarikkoon pannut kivet jätettäisiin Ollilan vapaaseen hallintoon. P:ssä ²⁰/₃ 05 kumosi K. O. mainitsemillaan perusteilla kanteen ja velvoitti Ollilan korvaamaan Helteen kulungit asiassa 30 mk:kalla. *Vaasan H. O.*, johon Ollila valitti, p. ¹⁵/₉ 05: Koskei Ollila, kuten vltja oli väittänyt, ollut ottanut puheenalaisia kiviä Sortavalan p:n kirkonkylän jakokunnan yhteiseltä maalta, jossa jakokunnassa Ollila ei ollut osakkaana, vaan selvitetty oli hänen ne ostaneen M. Postilalta eikä ollut näytetty Ollilan tietäneen että kivet olisi olleet rikollisella tavalla hankittuja, senvuoksi ja kuu siis Helle oikeudettomasti oli ottanut kivet takavarikkoon, kumosi H. O. kyseessä olevan takavarikon ja julisti takavarikkoon otetut kivet Ollilalle kuuluviksi sekä velvoitti Helteen korvaamaan Ollilan kulut yhteensä 210 mk:kalla. *O. O.*: Koskei vltja ollut voinut näyttää olleensa laillisesti oikeutettu toimittamaan puheenalaista takavarikkoa, vahvisti K. Senaatti sen loppupäätöksen, johon H. O. p:ssä oli johtunut, kumminkin siten että H. O:n lausunto mikäli

otetut kivet olivat julistetut Ollilalle kuuluviksi tarpeenvaattimattomana poistettiin; sekä määrättiin että samat kivet olivat jätettävät Ollilan vapaasti käytettäväksi ja velvoitettiin vltja suorittamaan Ollilalle korvaukseksi hänellä K. Senaattissa asiasta olleista kuluista 25 m:kaa.

54. Kruununnimismies O. Wahlgrenin valitus jutussa, jossa vltja oli syyttänyt Selma Paasosta lapsenmurhasta. *Mikkelin p:n K. O.* julisti, lopetettuaan tutkimuksen, asiaan p:n ja alisti sen H. O:n tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä 15/11 06 katsoi toteensaatetuksi, että Selma Paasonen, tultuaan luvottomasta sekaannuksesta raskaaksi, oli hävittänyt synnyttämänsä sikiön, mutta näytöstä puuttuvan siitä, että Selma Paasonen oli matkaansaattanut tuon sikiön kuoleman, jonka vuoksi H. O., nojaten R. L:n 22:4 tuomitsi Selma Paasonen pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa, minkä ohessa Selma Paasonen velvoitettiin suorittamaan korvausta jutussa kuulustetuille todistajille. *O. O.*: Ei muutosta. — (2 jäsentä tuomitsi Selma Paasonen 6 kuukauden vankeusrangaistukseen.)

55. Besvär af Amanda Salin i ett ärende ang. lösdrifveri. *Guvernören i Vasa län* förordnade medels u. den 19/3 07 att klgdn för andra resan lösdrifveri skulle hållas 9 m. till allmänt arbete. *J. D.*: Emedan klgdn, ehuru arbetsför utom egen kommun fört ett sysslolöst leverne, utan att äga sin bärgning af ägna tillgångar eller genom annans vårdnad samt därjämte beträddts med osedligt lefnadssätt, fastställde K. Senaten, i stöd af 1 och 5 §§ i K. F. den 2/4 83 ang. lösdrifvare och deras behandling, det slut, hvori Guv:n g:m sitt u. i saken stannat.

Den 27:de. 56. Kruununnimismies K. Pesosen ja M. Kubareffin valitukset pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Pesosen, virkansa puolesta, sekä G. Poddnikinin ja A. Schavikin, asianomistajina, *Kivennavan p:n K. O:ssa* tekemästä syytteestä, ja sittenkun K. O., toimitettuaan tutkimuksen asiasta, oli julistanut siihen päätöksen ja alistanut sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, katsoi H. O., p:ssä 19/1 07 näytetyksi, että M. Kubareff oli yleisellä maantiellä tahallaan, vaan ilman tappamisen aikomusta, puukolla iskenyt G. Poddnikinin pojan A. Paddnikinin kaulakuoppaan haavan, jonka aiheuttamaan sisäiseen verenvuotoon A. Paddnikin kohtaa sen jälkeen oli kuollut, sekä että Kubareff oli samassa tilaisuudessa myöskin tahallansa lyönyt A. Schavikinia puukolla

oikeaan käsivarteen, niin että tämä siitä oli saanut vähäisen ruumiinvamman, minkä tähden H. O., nojaten R. L:n 21 luvun 4 ja 12 §:ään, tuomitsi Kubareffin pidettäväksi A. Paddnikinin pahoinpitelystä 3 vuotta kuritushuoneessa ja A. Schavikiniä kohdanneesta pahoinpitelystä 3 kuukautta vankeudessa, tahi, nämä rangaistukset yhdistettyä, suorittamaan rikollisuutensa kerta kaikkiaan 3 vuoden 1 kuukauden kuritushuonerangaistuksella. Sen ohessa velvoitettiin Kubareff suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

57. J. Lempiäisen sekä O. ja A. Puseniusen valitus virkatoimessa olleille poliiseille tehtyä väkivaltaa y. m. koskevassa jutussa. Kaupunginviskaali F. Ritzin, virkansa puolesta, ja poliisikonstaapeli B. Hjerppen ilmiannosta, ajaman syytteen johdosta katsoi *Viipurin R. O.* p:ssä ²³/₁₂ 06 toteensaatetuksi, että vltjat, sittenkun Hjerppe oli poliisivartiokonttoriin säilytettäväksi vienyt G. A. Hurmalaisen, olivat yhdessä toisten miesten kanssa tunkeutuneet mainittuun vartiokonttoriin ja siellä yksissä neuvojin uhaten ja kiroillen vaatien Hurmalaisen päästämistä vapaaksi sekä taittaen poikki säilytyshuoneen ovesta olleen salvan ja väkivallalla estäen läsnä olleita poliisikonstaapeleita sulkemasta sanottua ovea vapauttaneet Hurmalaisen, jonka irti päästämiseen saapuville tullut poliisikomisario E. Kokki sittemmin kuitenkin oli suostunut; minkätähden R. O., nojaten R. L:n 16 luvun 1 ja 10 §:ään, 24 luvun 1 §:ään, 42 luvun 7 §:ään ja 7 luvun 1 §:ään, tuomitsi vltjat kunkin virkatoimessa olleille virkamiehille virkahuoneessa tehdystä väkivallasta pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa ja ilkivallasta maksamaan sakkoa 15 m:kaa eli, sanotut rangaistukset yhdistettyä, kerrassaan pidettäväksi 4 kuukautta ja 2 päivää vankeudessa, jota paitsi vltjat velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon Ritz ja vltjat valittivat, p. ²³/₁₀ 06: Ritzin valituksen johdosta tuomitsi H. O., R. O:n mainitsemain lainkohtain nojalla, vltjat, jotka olivat vikapääät kärsimään virkatoimessa olleille poliiseille tehdystä väkivallasta, yrityksestä vangin ja rauhan rikkomisesta virkahuoneessa, mitkä rikokset olivat tehty yhdellä teolla, kukin 6 kuukauden vankeusrangaistukseen ja ilkivallasta jokainen vetämään sakkoa R. O:n heidän maksettavaksensa tuomitseman määrän 15 m:kaa, sanotut rangaistukset yhdistettyä R. L:n 7:5 mukaan, kerrassaan pidettäväksi itsekunkin 6 kuukautta ja 2 päivää vankeudessa; joten muutettuna R. O:n p., jonka oikaisemiseen vltjat eivät olleet esittäneet syytä, muuten jäi voimaansa. O. O.: Ei muutosta.

58. Maria Nenosen ynnä hänen poikansa H., A. ja O. Matikaisen valitus perinnönjaon moitetta koskevassa jutussa. *Kiteen p:n K. O:ssa* asiassa kuulusteltuna oli vastaaja Juhana Matikainen selittänyt, että hänelle oli tosin toimitettu eräs kirjallinen haaste, mutta koska tuo haastekirja oli Juhana Matikaiselta joutunut hukkaan ennenkuin hän oli ennättänyt ottaa selkoa sen sisällöstä, oli Juhana Matikainen, kun alkuperäistä haastekirjaa ei oltu tuotu Oikeuteen eikä sitä haastekirjan jäljennöstä, joka oli oikeudessa esitetty, oltu edes asianmukaisesti oikeaksi vahvistettu, kieltäytynyt asiaan vastaamasta. P:ssä $17/3$ 03 hylkäsi K. O. tämän väitteen, minkä jälkeen K. O. p:ssä $20/10$ 03, Juhana Matikaisen sillävälin kanteesta vastattua, julisti riidanalaisen jaon mitättömäksi sekä määräsi uuden jaon toimitettavaksi. *Viipurin H. O.*, johon Juhana Matikainen valitti, lausui p:ssä $28/7$ 06, että koska asiassa hankittua kirjallista haastetta ei oltu Juhana Matikaiselle tiedoksi annettu siinä järjestyksessä kuin säädetään O. K:n 11 luvun 7 §:ssä, sellaisena kuin tämä lainkohta on $7/6$ 01 annetussa asetuksessa, ja K. O:n näin ollen ei olisi pitänyt velvoittaa Juhana Matikaista kieltoansa vastaan ryhtymään vastuuta asiassa antamaan, jätti H. O., kumoten K. O:n p:t, vltjan sanotun haasteen nojalla ajaman kanteen varteenottamatta. *O. O.*: Koska selvitetty oli että Juhana Matikainen oli laillisella ajalla haastomiehen kautta vierasmiehen läsnä ollessa saanut pääkirjana tiedoksi ja myöskin käsiinsä asiassa hankitun kirjallisen haasteen, eikä se seikka että alkuperäinen haastekirja sittemmin oli joutunut hukkaan ja että ainoastaan jäljennös siitä oli jätetty oikeuteen, voi vähentää haasteen pätevyyttä, todistettu kun oli että tuo jäljennös oli yhtäpitävä pääkirjan kanssa, sentähden ja kun asia siis oli tutkittava kerrotun haasteen perusteella, siirti K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n, jutun takaisin H. O:teen. — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n)

59. K. Kangasojan ja Iida Hakalan valitus tilanosien luovuttamista koskevassa jutussa. *Oriveden p:n K. O.* oikeutti p:ssä $22/4$ 03 vltjat, p:n saatua lainvoiman, vaatimaan ja saamaan jaon, jossa noudattamalla lain säädöksiä perinnön jakamisesta oli määrättävä vltjille Justiina Alarotialan jälkeen joutuneiden talonosuksien suuruus. *Turun H. O.*, johon J. ja A. Alarotiala vetosivat, katsoi p:ssä $22/6$ 06 vltjain menettäneen puhevaltansa asiassa sekä hylkäsi vltjain jutussa ajaman kanteen. *O. O.*: Koska vltjat olivat laiminlyöneet täyttää, mitä H. O. oli lakiin perustavassa osoituksessaan

määrännyt, sentähden ei K. Senaatti ottanut tutkiaksensa mitä vltjat olivat lausuneet saadaksensa muutosta H. O:n toon.

Den 29:de. 60. K. Alasen Fanny Tyrvästä vastaan lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Tyrvään p:n K. O.* p. ²¹/₁₁ 05: Vltja määrättiin puhdistusvalalle. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. ²¹/₁₂ 06: Ei muutosta. *O. O.* katsoi ettei oltu esitetty sellaisia sitovia asianhaaroja ja aiheita siitä, että vltja Fanny Tyrväsen lapsen sikiämisaikana olisi maanut Fanny Tyrvästä, että K. O:n olisi pitänyt määrätä vltjan puhdistusvalalle, jonka vuoksi K. Senaatti, kumoten K. O:n ja H. O:n p:t, vapautti vltjan tekemästä sanottua puhdistusvalaa, ja tuli K. O:n siis antaa enempi lausunto asiasta sekä siinä muuten laillisesti menetellä. — (2 jäsentä vahvisti H. O:n p:n ja velvoitti vltjan suorittamaan Fanny Tyrväselle, korvaukseksi hänellä K. Senaatissa olleista kustannuksista, 15 m:kaa.)

61. J. Saksasen, A. Viskarin, F. Kiviojan, T. ja M. Revon, J. Jortikan, T. Nallin sekä J. Meskasen valitus rikosta julkista viranomaista vastaan koskevassa jutussa. *Sakkolan y. m. p:ien K. O.* katsoi, kruununnimismies H. Helanderin virkansa puolesta tekemästä syytteestä, p:ssä ⁹/₃ 06 toteensaatetuksi että, sittenkun ¹²/₁₁ 05 Sakkolan p:n kunnantuvalla J. Saksasen puheenjohtajana ollessa pidetyssä kansankokouksessa oli päätetty, että seuraavana päivänä M. Jortikan luona pidettävän pakkohuutokaupan toimittaminen oli estettävä, A. Viskari, F. Kivioja, T. ja M. Repo, J. Jortikka, T. Nalli ja J. Meskanen olivat tämän päätöksen täytäntöön panemista varten saapuneet mainittuun huutokaupaan, jota Helanderin ulosottoapulainen S. Kuoppa oli ryhtynyt toimittamaan, ja siellä F. Kiviojan johdolla julkilukemalla kerrotun päätöksen ja väkivaltaa uhaten ostäneet huutokaupan toimittamisen, jonka vuoksi ja kun T. Nalli sitä paitsi oli asian K. O:ssa käsiteltäessä käyttäytynyt sopimattomasti Oikeuden edessä, K. O. tuomitsi vltjat virkamiehen pakottamisesta tekemättä jättämään virkatoimen R. L:n 16:1 mukaan pidettäväksi vankeudessa F. Kiviojan 3 k. ja 14 p:ää sekä A. Viskarin, T. ja M. Revon, J. Jortikan, T. Nallin ja J. Meskasen, kunkin 3 k. ynnä J. Saksasen vetämään sakkoa 200 m:kaa sekä T. Nallin sitä paitsi sopimattomasta käytöksestä Oikeuden edessä vetämään sakkoa 40 m:kaa ja siis kun viimesanottu sakko yhdistettiin T. Nallille tuomittuun vankeusrangaistukseen, pidettäväksi kaikkiaan 3 k. ja 3 p:vää

vankeudessa; jonka ohessa vltjat velvoitettiin suorittamaan korvauksia erityisille asiassa kuulustelluille todistajille. *Viipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, katsoi p:ssä ¹⁸/₁₂ 06 toteennäytetyksi, että A. Viskari, F. Kivioja, T. ja M. Repo, J. Jortikka, T. Nalli ja J. Meskanen olivat ilmoitetussa tilaisuudessa ylempänä kerrotulla tavalla, väkivaltaa kuitenkaan käyttämättä tai uhkaamatta, tehneet haittaa S. Kuopalle hänen ollessaan virantoimituksessa sekä että S. Saksanen toimimalla puheenjohtajana edelläsänotuksessa kokouksessa oli yllyttänyt Viskaria, Kiviojaa, T. ja M. Repoa, Jortikkaa, Nallia ja Meskasta mainittuun rikokseen, jonka vuoksi H. O., muuttaen K. O:n p:tä, tuomitsi A. Viskarin, F. Kiviojan, T. ja M. Revon, J. Jortikan, T. Nallin ja J. Meskasen, R. L:n 16:2 mukaan, pidettäväksi, kunkin, 1 k. vankeudessa ja J. Saksasen, saman lainkohdan ynnä R. L:n 5:2 nojalla vetämään sakkoa 100 mkaa, ollen T. Nalli, kun hänelle tuomittuun vankeusrangaistukseen yhdistettiin K. O:n Nallille sopimattomasta käytöksestä Oikeuden edessä määräämä sakkorangaistus pidettävä yhteensä 1 k. ja 3 p:vää vankeudessa. Muuten ei muutosta. *O. O.*: Kun vltjat ²²/₁₀ 06 annetun arm. Julistuskirjan mukaan olivat vapaat puheenalaisesta, rikosta julkista viranomaista vastaan käsittävästä syytteestä, ei annettu enempää lausuntoa heidän sanotusta rikoksesta ansaitsemasta rangaistuksesta; ja samalla kuin H. O:n p., mikäli T. Nalli siinä oli tuomittu sopimattomasta käytöksestä Oikeuden edessä 40 mkan sakkoon, O. K:n 14:7 ja R. L:n 27:3 mukaan, vahvistettiin, vapautettiin vltjat suorittamasta kahdelle todistajalle, jotka eivät olleet pyytäneet korvausta käräjämatkastaan, heille sitä varten myönnettyä palkkiota. Muuten ei muutosta.

62. P. Heikkisen valitus kotorauhan rikkomista koskevassa jutussa. K. Juvasen ja O. Piirisen syytteestä tuomitsi *Leppävirran p:n K. O.* p:ssä ⁷/₄ 05, nojaten R. L:n 24 luv. 1 §:n kohtaan, vltjan kotorauhan rikkomisesta vetämään sakkoa 50 mkaa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹²/₁₁ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

63. G. A. Lindblomin ja toiminimen Gust. A. Lindblom Efr. sekä J. Rintalan vaimon Ulriika Tammisen ja heidän poikansa J. Tammisen valitukset osallisuutta konkurssirikokseen koskevassa jutussa. *Marttilan y. m. p:ien K. O. p.* ¹⁰/₃ 04: Hyljäten syytteen muissa kohdin tuomitsi K. O., R. L:n 39 luv. 2 §:n 1 kohdan, 5 luvun 3 §:n sekä 3 luv., 2 §:n nojalla, J. Rintalan, joka ei ollut näyttänyt täysin

tyydyttäneensä velkojiansa, muun muassa epärehellisenä velallisena vankeusrangaistukseen sekä Ulriika ja J. Tammisen, joista viimeksi mainittu rikosta tehdessään oli täyttänyt 15 vaan ei 18 vuotta, avunannosta J. Rintalan epärehellisyyteen pidettäväksi vankeudessa, Ulriika Tammisen 2 k. ja J. Tammisen 14 p., jota paitsi 4,000 m:kaa, mitkä J. Tamminen oli lainannut O. Vanhatalolle ja joista tämä $\frac{8}{10}$ oli antanut velkakirjan J. Tammiselle, olivat J. Rintalan konkurssipesään ilman lunastusta jätettävät; ja velvoitettiin Ulriika ja J. Tamminen yhteisesti J. Rintalan kanssa suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat, vahvisti p:ssä $\frac{30}{100}$ K. O:n p:n, kuitenkin niin että Ulriika Tammiselle tuomituista rangaistuksista, Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla, oli vähennettävä kolmasosa. *O. O.*: Ei muutosta.

64. K. Sandellin valitus kuoleman tuottanutta pahoinpitelyä koskevassa jutussa. *Nurmijärven p:n K. O.* antoi $\frac{1}{100}$ p:nä jutussa ja alisti sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $\frac{22}{100}$ O6, nojaten R. L:n 21 luv. 4 §:n 2 kohtaan tuomitsi vltjan 6 kuukaudeksi vankeuteen sekä velvoitti vltjan suorittamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 30:de. 65. O. O. myöntyi C. Veltheimin ja K. Korpisen anomukseen että heidän syyttään menetetty aika hakea muutosta Pernajan p:n K. O. $\frac{4}{100}$ O5 julistamaan päätökseen maa-alan omavaltaista käyttämistä koskevassa jutussa annettaisiin heille takaisin.

66. Besvär af stadsfiskalen O. R. F. Albrecht i ett mål hvori han, efter angivelse af N. Vasukoff yrkat ansvar å K. Komulainen för misshandel. *Rn i Helsingfors* fann g:m u. den $\frac{14}{12}$ O6 utredt vara, att Komulainen uppsåtligen med en dolk tillfogat Vasukoff sju sår, hvilka dock icke varit af lifsfarlig beskaffenhet, samt dömde förty i stöd af 11 och 13 §§ 21 kap. S. L., Komulainen att för misshandel under synnerligen försvårande omständigheter hållas 3 år i tukthus, hvilket straff, enär Komulainen ännu icke utstått ett honom af *Rn i Villmanstrand* den $\frac{18}{4}$ O4 jämväl för misshandel ådömdt 6 m:s fängelsestraff skulle sedan sistnämnda straff på grund af det i anledning af Tronföljaren och Storfursten Alexejs födelse utfärdade nåd. Manifest- och Pardonsplakatet minskats med en tredjedel, sammanläggas med

återstående tvåtredjedelar af fängelsestraffet sålunda att Komulainen borde i ena bot hållas 3 år och 2 m. i tukthus; dock som Komulainen utan eget förvällande länge hållits i ransakningshäkte, komme, jämlikt 3:11 S. L. att från straffet afdragas en månad. Åbo H/r., dit Komulainen besv. sig, fann uti u. den 7/2 07, Komulainen icke hafva förebragt skäl till annan ändring i Rn u. än att det honom därutinnan ådömda straffet, nedsattes till 1 års tukthus, hvadan och då detta straff sammanlades med förenämnda fängelsestraff, minskadt med en tredjedel, Komulainen skulle i ena bot hållas 1 år och 2 m. i tukthus, från hvilket straff dock borde på ofvanangifna grund afdragas 1 m. J. D. fann Albrecht icke hafva anfört skäl till annan ändring i Hfrns u. än att Komulainen för hvad honom i saken tagits till last, enligt ofvan i sådant afseende åberopade lagrum dömdes att hållas 2 år i tukthus, eller att, efter sammanläggning af detta straff med förenämnda Komulainen af Rn i Villmanstrand ådömda straff, det sistnämnda minskadt med en tredjedel, i ena bot hållas i tukthus 2 år och 2 m., hvarifrån dock på den af domstolarna anförda grund skulle göras ett afdrag af 1 m. — (1 ledamot lät bero. — 1 ledamot fann Albrecht icke hafva anfört skäl till annan ändring i Hfrns u. än att senatoren enligt åberopade lagrum dömdes Komulainen att hållas 1 år och 6 m. i tukthus eller att efter sammanläggning af detta straff med nämnda fängelsestraff hållas i tukthus 1 år och 8 m., hvarifrån dock på den af domstolarna uppgifna grund borde afdragas 1 m.)

Maj.

Den 1:sta. 1. J. Kiljanderin valitus jutussa, jossa apulaiskaupunginviskaali L. Pettersen, virkansa puolesta, J. Nordströmin ilmiannon johdosta, oli syyttänyt vltjaa varkaudesta. Viipurin R. O. p. 24/1 07: Nojaten R. L:n 28 luvun 5 ja 8 §:ään tuomittiin vltja, joka ennen oli kärsinyt rangaistuksen ensikertaisesta varkaudesta, toiskertaisesta varastamisesta pidettäväksi kuritushuoneessa 7 kuukautta ja menettämään kansalaisluottamuksensa 5 vuodeksi yli vapausrangaistusajan. Viipurin H. O., johon vltja valitti, p. 4/3 07: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

2. Entinen kaupunginvouti B. K. Schönomanin valitus jutussa, jossa varatuomari H. Hollmerus, asianomistajana, ja varatuomari A. von Willebrand, Kanneviskaalinviraston puolesta *Vaasan H. O:ssa* olivat vaatineet, että vltja, joka K. Senaatin Prokuraattorille $20/_{10}$ 04 jättämässään valituskirjelmässä valheellisesti ja vastoin parempaa tietoansa oli ilmiantanut Hollmerusen puolueellisesta menettelystä tuomarina, tuomittaisiin siitä rangaistukseen. P:ssä $20/_{12}$ 05 tuomitsi vltjan H. O., R. L:n 26 luvun 3 §:n nojalla vetämään sakkoa 300 m:kaa, eli maksuvarain puutteessa pidettäväksi 40 p:vää vankeudessa, josta rangaistuksesta kuitenkin Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Alekseis syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla oli täytäntöön pantaessa vähennettävä kolmasosa. O. O.: H. O:n p. vahvistettiin, kumminkin siten, että vltjan suoritettavaksi jääpä sakkomäärä, varojen puutteessa sen maksuun, oli hänen suoritettava 30 p:vän vankeudella.

3. J. Keskisen valitus jutussa, jossa vltja oli syyttänyt Kaisa Kivisiltaa y. m. siitä, että he *Huittisten y. m. p:ien K. O:ssa* $7/_{2}$ 05 olivat valansa nojassa todistaneet väärin. P:ssä $14/_{10}$ 05 kumosi K. O. vltjan asiassa ajaman kanteen ja katsoi selville käyneen että vltja oli, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoansa, Kaisa Kivisiltaa ja hänen asiakumppaneitaan vastaan tehnyt syytöksen väärästä valasta, voimatta sitä toteennäyttää, mihin nähden K. O., nojaten R. L:n 26 luvun 4 §:n 1 kohtaan ja 7 luvun 1 §:ään, tuomitsi vltjan todistamattomasta ilmiannosta pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $26/_{10}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Sen ohessa että lausunnon antaminen vltjaa vastaan tehdyn rangaistusvaatimuksen johdosta raukesi, kun vltja oli $6/_{10}$ 06 kuollut, jätettiin H. O:n p. muuten pysyväiseksi.

4. Matti Hännikäisen valitus korvausta koskevassa jutussa. *Viipurin H. O:ssa* olivat Elias ja Mikko Hännikäinen anoneet, että vltja, joka oli ilmoittanut tyytymättömyyttä *Pyhäjärven p:n K. O:n* $6/_{10}$ 05 julistamaan päätökseen Elias ja Mikko Hännikäisen häntä vastaan ajamassa yhteisen metsän nautinto-oikeuden väärinkäyttämistä koskevassa jutussa, mutta ei ollut H. O:ssa jatkanut valitustaan, velvoitettaisiin korvaamaan Elias ja Mikko Hännikäiselle, jotka määräpäivänä olivat saapuneet H. O:teen puhevaltansa valvomista varten heillä sen vuoksi olleet kustannukset 80 m:kalla 84 p:illä. H. O. lausui p:ssä $16/_{12}$ 06 että Elias ja

Mikko Hännikäinen tosin olivat laiminlyöneet määrätyn ajan kuluessa H. O:teen toimittaa kerrotun kirjoituksen, mutta kun yleislakon vuoksi H. O. oli suljettu marraskuun 8 päivään kello 12 päivällä sekä Elias ja Mikko Hännikäinen, tämän heistä riippumattoman esteen tultua poistetuksi, olivat mainitun kuun 9 p:nä ennen kello 12 päivällä H. O:teen jättäneet kirjoituksensa, ja kun Matti Hännikäinen oli ilmoittanut tyytymättömyyttä K. O:n p:seen vaan vltja ei ollut määräjajan kuluessa valitustaan H. O:ssa perille ajanut eikä näyttänyt laillista estettä siihen, sentähden velvoitti H. O. vltjan korvaamaan Elias ja Mikko Hännikäiselle kysymyksessä olevat kulungit ja siinä tarkoituksessa suorittamaan heille 60 m:kaa. O. O.: Koska Elias ja Mikko Hännikäinen ¹⁴/₈ 01 annetun, erinäisiä määräyksiä muutoksenhakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja päätöksiin sisältävän asetuksen 6 §:ssä säädetyn ajan umpeen kuluttua olivat H. O:teen antaneet kirjoituksensa, eikä H. O:n siis ja kun ei H. O:n vallassa ollut antaa menetettyä määräaikaa taikaisin, olisi pitänyt ottaa Elias ja Mikko Hännikäisen korvausvaatimusta tutkiak-sensa, vapautti K. Senaatti vltjan H. O:n hänelle panemasta maksuvelvollisuudesta.

Den 2:dra. 5. V. Lehvosen valitus rajan muuttamista koskevassa asiassa. Rääkkylän p:n K. O. katsoi p:ssä ²⁰/₁₀₀ 05 selville käyneen, että vltja ynnä V. Sallinen olivat keskenänsä suostuneet tilojensa välirajana pitämään erästä avaamaansa linjaa, jonka mukaan eräs niitty oli joutunut J. Pakarisen, V. Sallisen tilan maalla olevan torpan nautintoon, vaikka sama niitty sittemmin viranomaisen maa-mittarin kesällä vuonna 1902 toimittamassa rajankäynnissä oli havaittu kuuluvankin vltjan tilaan, jonkatähden ja kun todistamattomaksi oli jäänyt, että V. Sallinen olisi omin päin muuttanut tilojen rajaa tahi tehnyt tai muilla teettänyt heiniä vltjan niityllä, K. O. hylkäsi vltjan vaatimuksen että Sallinen tuomittaisiin rangaistukseen rajan muuttamisesta sekä että hän velvoitettaisiin korvaamaan kysymyksessä olevien heinien arvo. Viipurin H. O., johon vltja valitti, p. ⁹/₁₁ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

6. J. Miettisen armonanomus hyljättiin.

7. K. Johanssonin eli Artukan valitus omankädenoi-keutta ja korvausta koskevassa jutussa. Maarian y. m. p:ien K. O. p. ¹⁸/₁₀₀ 05: Sen ohessa että Josefina Sjöholm tuomittiin rangaistukseen ja myöskin velvoitettiin 55 m:kalla

korvaamaan vltjan ja hänen äitinsä Matilda Lagerströmin, joka myöskin oli asiassa esiintynyt kantajana, oikeudenkäytikustannukset, hyljättiin vltjan kanne, mikäli se koski korvausta huoneiden käyttämisestä ja ruuasta. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{4}{7}$ 06: Koskei vltja ollut saattanut tekemäänsä korvausvaatimusta huoneiden käyttämisestä ja ruuasta asianmukeisesti selville, vahvistettiin K. O:n p. O. O.: Ei muutosta.

Den 3:dje. 8. J. Sundqvists besvär i ett mål, uti hvilket stadsfiskal A. Mesterton, å tjänstens vägnar, och A. Bergroth för Osakeyhtiö O. J. Dahlberg Aktiebolag, såsom målsegande, yrkat ansvar å klgn för stöld. *Rn i Helsingfors* afkunnade utslag i saken och underställde detsamma *Åbo Hfrs* pröfning, därå Hfr. genom u. den $\frac{16}{1}$ 07 i stöd af 2 mom. 5 § och 8 § 28 kap. S. L. dömdes klgn, som tillförene utstått straff för andra gången tjufnad, att för tredje resan stöld hållas 2 år i tukthus och vara förlustig medborgerligt förtroende i 8 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: Ej ändring.

9. Amos Kantanen Hjalmar Kantasta vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Haukivuoren p:n K. O.* velvoitti p:ssä $\frac{10}{10}$ 03 Amos Kantasen heti kuittia vastaan maksamaan Hjalmar Kantaselle 1,069 mkkaa 20 p:ää. *Viipurin H. O.*, johon Amos Kantanen vetosi, vahvisti t:ssä $\frac{12}{5}$ 06 K. O:n p:n. O. O.: Amos Kantasen tekemästä pyynnöstä lykkäsi K. Senaatti kumoten H. O:n t:n ja K. O:n p:n, jutun takaisin viimesanottuun Oikeuteen, jonka tuli ilmottaessa ottaa se uudelleen käsiteltäväksensä ja siinä laillisesti menetellä.

10. J. Härmän armonanomus hyljättiin.

Den 4:de. 11. F. Perttulan valitus asiassa, jossa kruununnismies V. Nyström, virkansa puolesta, Hämeenkyrön osuusmeijerin isännöitsijän, E. Eskolan, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa törkeästä varkaudesta. *Hämeenkyrön y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{11}{12}$ 06 toteensaateksi, että vltja oli yöllä vasten $\frac{6}{11}$ 06 sisään murtautuen Hämeenkyrön osuusmeijeriin voihuoneesta varastanut vähintään 4 kiloa voita, joka oli takaisin saamatta, sekä tuomitsi senvuoksi, nojaten R. L:n 28 luvun 2 ja 8 §:ään, vltjan ensikertaisesta törkeästä varkaudesta pidettäväksi 9 kuukautta kuritushuoneessa ja olemaan kansalaisluottamusta vailla 3 vuotta yli sanotun vapausrangaistustajan, minkä ohessa vltja

velvoitettiin korvaamaan Hämeenkyrön osuusmeijerille varas-
tamansa voi 11 mk:lla sekä Eskolan oikeudenkulungit 15
mk:lla. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{5}{2}$ 07: Ei
muutosta. *O. O.* katsoi, joskin epäiltäviä asianhaaroja siitä
oli olemassa, ei kuitenkaan olevan täydellisesti näytetty, että
vltja puheena olevana yönä olisi murtautunut edellänainit-
tuun meijeriin ja sieltä anastanut voita, minkä vuoksi K. Se-
naatti, kumoten tuomioistuinten p:et, vapautti vltjan hänelle
asiassa tuomitusta rangaistuksesta ja korvausvelvollisuu-
desta, sekä määräsi asian näin päättyessä, että vltja, ellei
hän muusta syystä ollut edelleen vangittuna pidettävä, oli
heti irti päästettävä. — (2 jäsentä havaitsi K. O:n tutki-
muksen erinäisissä kohdin vaillinaiseksi, jonka vuoksi sena-
attorin virheellisyyksien takia oikeudenkäynnissä tahtoivat lykätä
jutun takaisin K. O:teen, mutta äänestuksen tuloksen joh-
dosta pakotettuina ottamaan jutun lopullisesti tutkittavakseen,
olivat senaattorit samaa mieltä kuin enemmistö. — 1 jäsen
vahvisti H. O:n p:n).

12. Gabriel Borgin, Otto Savanderin sittemmin Sarven
ja A. Lindholmin valitukset virkavirhettä koskevassa asiassa.
Sittenkun Oulun kaupungin valtuusto $\frac{18}{4}$ 04 pidetyssä ko-
kouksessa, jossa laadittu pöytäkirja oli tarkistettu ja
hyväksytty 18 p:nä samaa kuuta, oli sihteerikseen ottanut
varatuomari Jafet Martikaisen, oli Oulun läänin silloinen
Kuvernööri O. Sarvi, joka kaupungin Maistraatin kautta oli
saanut asiasta tiedon, kirjeessä $\frac{20}{7}$, samana vuonna ilmoittanut
Maistraatille että hän, $\frac{2}{4}$ 03 annetun, toimenpiteitä valtioli-
sien järjestyksen ja yleisen rauhan säilyttämiseksi koskevan
asetuksen 5 artiklan nojassa, oli kieltäytynyt vahvistamasta
Martikaista sanottuun toimeen sekä samalla käskenyt Mais-
traatin antaa siitä tiedon Valtuustolle uuden sihteerinvaalin
toimittamista varten; minkä käskyn Maistraatti sittemmin
oli täyttänyt. — Kuvernööri Sarven kerrotusta toimenpi-
teestä oli varatuomari Martikainen valittanut K. Senaattiin,
jonka Talousosasto $\frac{28}{11}$ 04 antamallaan p:llä jätti valituksen
huomioon ottamatta. — Kirjeessä $\frac{31}{8}$ 04 oli Valtuusto il-
moittanut Maistraatille että, koska puheenalainen sihteerin-
vaali oli saanut lain voiman, ennenkuin kuvernööri oli
ryhtynyt ylläsanottuun toimenpiteeseen ja varatuomari Mar-
tikainen sitä paitsi oli ilmoittanut valittavansa tuosta toi-
menpiteestä, Valtuusto ei katsonut voivansa toimittaa uutta
sihteerinvaalia, josta Maistraatti oli antanut kuvernöörille
tiedon. — Tämän jälkeen oli kuvernööri Sarvi $\frac{14}{4}$ 04 päivä-
tyssä, Valtuustolle asetetussa ja Valtuuston puheenjohtajalle,

Borgille toimitetussa kirjeessä, jonka silloinen virkaatoimittava lääninsihteeri Lindholm oli erimielisyyttä ilmoittamatta varmentanut, kieltänyt Valtuustoa, sen puheenjohtajalle tai sille henkilölle, joka puheenjohtajan toimesta oli, pannun 400 m:kan sakon uhalla, Valtuuston sihteerinä käyttämästä Martikaista kunnes K. Senaatti ehkä oli hyväksynyt hänen edelläsänotun valituksensa. — ¹²/₁₀ 04 pidetyssä kokouksessa tehdyn p:n mukaan, josta Maistraatti kirjeessä senjälkeiseltä päivältä oli ilmoittanut kuvernöörille, oli Valtuusto sittemmin K. Senaattiin valittanut Kuvernöörin viimeksimainitusta toimenpiteestä, vaan oli Senaatin Talousosasto ³⁰/₁ 05 antamassaan p:ssä hyljännyt valituksen. Sittemmin Valtuusto Kuvernöörin edelläkerrotuista kielloista huolimatta yhä oli käyttänyt Martikaista sihteerinään ja Borg yllämainitussa toimestaan jättänyt Kuvernöörille Borgilta tämän johdosta vaaditun selityksen, oli Kuvernööri Sarvi p:ssä ¹/₁₁ 04 langettanut Borgin 400 m:kan uhkasakkoon. — Vaasan H. O:n kanneviskaalin virastolla antamassaan kirjoituksessa oli sittemmin Borg, joka Kuv:n p:n saatua lain voiman ²/₃ 05 asianomaiselle kaupunginvoudille suorittanut uhkasakon, anonut, että Kuvernööri Sarvi saatettaisiin syytteenalaisiksi edelläkerrosta menettelystään, sekä velvoitettaisiin korvaamaan Borgille uhkasakon määrä. — P:ssä ²⁸/₇ 06 katsoi H. O. että, kuv. Sarvi ja varalääninsihteeri Lindholm olivat ilman lailista syytä ryhtyneet edelläkerrottuihin toimenpiteisiin, Sarvi toimenpiteisiin ¹⁴/₉ ja ²/₁₁ 04 ja Lindholm toimenpiteeseen ensinmainitulta päivältä, sekä siten tehneet itsensä syytäviksi virkavirheeseen, minkä vuoksi H. O., R. L:n 40 luvun 21 §:n nojalla tuomitsi heidät vetämään sakkoa, Sarven 200 m:kaa ja Lindholmin 50 m:kaa, jota vastoin H. O. jätti Borgin korvausvaatimuksen vartenottamatta. O. O.: Koska kuv. Sarvea ja varalääninsihteeri Lindholmia oli asiassa syytetty sellaisesta virkatoimesta, joista ²²/₇ 06 annetun Armollisen Julistuskirjan 4 kohdan mukaan, virkamiehiä ei saa asettaa syytteenalaisiksi, raukesi syyte Sarven ja Lindholmin tuomitsemisesta rangaistukseen jutussa ja vapautettiin heidät heille siinä tuomituista sakoista. Mitä taas tuli Borgin vaatimukseen edelläsänotun uhkasakon määrän korvaamisesta, niin koska äskenmainitun Julistuskirjan 1 kohdassa määrättiin mitenkä senlaatuinen sakko oli takaisin suoritettava, ei tästä vaatimuksesta annettu sen enempää lausuntoa.

Den 7:de. 13. T. ja A. Junkkarin valitus asiassa, jossa vltjat olivat vaatineet Aleksandra Reinin tuomitsemista rangaistukseen siitä, että hän vastoin parempaa tietoansa oli

vaimolleen Matti Matinpoika ja Josefina Matintytär vasta $12\frac{3}{8}$ 06 olivat luovuttaneet hallinto-oikeuden Myllykankaan torppaan, ollut näyttänyt olleensa oikeutettu ajamaan kannelta kysymyksessä olevasta Matti Matinpojan ja Josefina Matintyttären hallintoajalla torpan alueella ehkä tapahtuneesta haaskauksesta, sentähden jätti H. O. asian sen lopputuloksen varaan, johon K. O. p:ssä oli johtunut. O. O.: Ei muutosta, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Malulalle, hänellä K. Senaatissa asiasta olleiden kulunkien korvaukseksi, 35 m:kaa.

4. J. Sundqvists nådeansökan afslogs.

5. Besvär af A. Heikkilä i ett mål ang. ersättning. På yrkande af M. Lervik, J., A. och Ulrika Syring samt J. Järn förklarade *Mustasaari m. fl. snrs Hr.* medels u. den $\frac{2}{3}$ 06 utredt vara att klgdn under sommaren år 1903 lämnat tvänne sina jakthundar tillfälle att jaga en å Bodö holme å bete utsatt fårjord, med den påföljd att M. Lervik gått förlustig 2 och enhvar af hans medparter 1 får samt skyldigkände förty klgdn att utbetala åt Lervik 30 mk äfvensom åt J., A. och Ulrika Syring samt J. Järn enhvar 15 mk, hvarhos klgdn ålades att godtgöra svdne kostnaderna för en efter fåren hållen skallgång med 45 mk och umgälderna i målet med 125 mk. *Vasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. den $\frac{25}{10}$ 06: Ej ändring, jämte det klgdn förpliktades att med 35 mk ersätta svdne deras hos Hfrn i målet hafda kostnader. J. D. lät bero, hvarhos klgdn ålades att till svdne, i ersättning för deras i K. Senaten hafda umgälder, utgifva 40 mk.

Den 5:te 6. O. Vedenpään oikeudenomistajien, hänen leskensä Johanna Vedenpään, omasta puolestaan ja alaikäisen poikansa N. Vedenpään holhoojana, sekä Otto Vedenpään ja J. Koljosen, vaimonsa Hilda Vedenpään edusmiehenä, valitus metsänhaaskausta koskevassa jutussa. *Kuoreveden y. m. prien K. O.* hylkäsi p:ssä $\frac{4}{10}$ 04 kruununnimismies W. Nordanwehrin, virkansa puolesta, sekä O. ja Eeva Stiina Elimäen O. Vedenpäätä vastaan tekemän syytteen. *Turun H. O.*, johon O. ja Eeva Stiina Elimäki valittivat, katsoi p:ssä $\frac{15}{10}$ 06 toteennäytetyksi, että O. Vedenpää, vaikkei hänen omistamansa Vedenpään sekä O. ja Eeva Stiina Elimäelle kuuluvan Elimäen talojen välillä oltu toimitettu laillista jakoa, oli Hämeen läänin Kuvernöörin asianmukaisesti julistetusta kiellostä huolimatta ennen jaon päättymistä tammi- ja helmikuun kuluessa vuonna 1904 ilman O. ja Eeva Stiina

Elimäen suostumusta sanotuilta tiloilta myytäväksi hakkuutanut yhteensä 6,017 tukkipuuta; minkä tähden H. O., muuttaen K. O:n p:stä tuomitsi $\frac{3}{4}$, 86 annetun metsälain 9 §:n ja R. L:n 33 luvun 7 §:n nojalla, O. Vedenpään metsänhaaskauksesta vetämään sakkoa 150 m:kaa, josta kuitenkin Perintöruhtinaan Alekseini syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan perusteella oli vähennettävä kolmasosa, sekä menettämään O. ja Eeva Stiina Elimäelle edellämainitut tukkipuut, tahi, jos ne olivat hävitetyt, niiden arvon 2 m:kaa kappaleelta kuin myös 200 m:kalla korvaamaan O. ja Eeva Stiina Elimäelle heillä K. O:ssa jutun vuoksi olleet kustannukset. O. O. katsoi jääneen toteennäyttämättä, että O. Vedenpää oli kaadattanut kysymyksessä olevat puut sellaisesta yhteisestä metsästä, jota R. L:n 33 luvun 7 § tarkoitti, minkä vuoksi K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n mikäli sen kautta sanotut puut eli niiden arvo oli julistettu menetetyksi sekä O. Vedenpää velvoitettu korvaamaan O. ja Eeva Stiina Elimäelle heidän oikeudenkäyntikulunkinsa, vahvisti sen lopputuloksen, johon K. O. oli näiltä kohdilta asiaa johtunut.

7. K. ja V. Isotalon valitus korvausta koskevassa jutussa. *Karkun y. m. pien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{1}{3}$, 05 näytetyksi, että Taipaleen ja Kittilän kylien välisellä kylätiellä olevaa Paattilato nimistä siltaa oli pitkiä aikoja aina 1903 vuoden loppuun asti rakennettu ja korjattu useain Taipaleen, Leppälammen ja Kittilän kylien tilojen omistajien toimesta ja heidän suostumuksensa mukaan sekä että tuota siltaa oli viimeksi $\frac{8}{12}$, 86 pidetyssä kokouksessa jaettu Isotalon tilalle rakennettavaksi 8 sylen pituinen osa kuin myöskin että K. Isotalo sen jälkeen, kun silta oli helmikuussa vuonna 1904 purettu, oli vastoin sillan rakentajain enemmistön päätöstä yksissä neuvoin V. Isotalon kanssa vienyt Isotalon tilaan riidanalaiset 25 m:kaan 20 piin arvatut puut, minkä vuoksi ja kun puheenalainen silta oli ollut yhteinen eikä siis sillan yksityisellä osakkaalla ollut omistusoikeutta siihen käyttämiinsä aineisiin, K. O. velvoitti vltjat yhteisesti korvaamaan sillan rakennusvelvollisille omavaltaisesti viemiensä puiden arvon 25 m:kalla 20 p:illä sekä suorittamaan I. Sarkoselle, V. Kotajoelle, F. Sepälle ja A. Kelalle, jotka olivat ajaneet rakennusvelvollisten puhevaltaa asiassa, näiden kulunkien korvaamiseksi toimitetusta katselmuksesta 10 m:kaa ja oikeuden käynnistä 150 m:kaa. *Turun H. O.* johon vltjat valittivat p. $\frac{18}{2}$, 07: Samalla kuin vlttjen H. O:ssa tekemä väite ettei K. O:n, siihen nähden etteivät kaikki edellämäi-

sekä ankarasta pakkasesta huolimatta toimituttanut Anna Borgin ohuesti puettuna kaupungin poliisivankilaan ja, sitten kun Anna Borg oli Grönlundin suostumuksella noin puolen tunnin kuluttua palannut Seurahuoneelle, uudestaan aiheettomasti vangituttanut Anna Borgin ja lähettänyt hänet toistamiseen samaan vankilaan, jossa Anna Borgia sittemmin oli säilytetty 10 tunnin ajan, ja olivat K. ja Anna Borg vaatineet tämän johdosta, että Grönlund tuomittaisiin rangaistukseen laittomasta vangitsemisesta. *R. O.* p. $\frac{1}{7}$ 02: Koska Grönlund oli vangitsemiset toimituttanut virkansa puolesta, mutta alituomarien virkarikokset, Oikeudenkäymiskaaren 8 luvun 2 §:n 7 kohdan mukaan, olivat sen H. O:n tutkittavat, jonka alainen rikoksen tehnyt alituomari oli, katsoi K. O. ei voivansa ottaa syytettä tutkiaksensa, ja oli *Viipurin H. O.*, johon K. ja Anna Borg olivat valittamalla saattaneet jutun, p:ssä $\frac{7}{8}$ 03 K. O:n p:n, määrännyt, että juttuun kuuluvat asiakirjat olivat jätettävät H. O:n Kanneviskaalinvirastolle. V. t. Kanneviskaalin Hällströmin vaatimuksesta, katsoi H. O. p:ssä $\frac{29}{100}$ 06 toteensaatetuksi, että Grönlund edellä ilmoitettuna aikana oli tahallansa kahdesti vangituttanut Anna Borgin hänen kotonaan Käkisalmen kaupungin Seurahuoneella, toimituttaen hänet kaupungin poliisivankilaan, jossa Anna Borgia oli säilytetty ensi kertaa noin puolen tunnin ja toinen kerta noin 10 tunnin ajan, minkä vuoksi ja kun puheena oleva vangitseminen, siihen nähden ettei oltu näytetty, että Grönlundilla olisi ollut laillista syytä Anna Borgin vangitsemiseen ja vankilassa säilyttämiseen, oli tapahtunut ilman laillista oikeutta, H. O., nojaten R. L:n 25 luvun 9 §:ään ja 40 luvun 20 §:n 2 kohtaan, tuomitsi Grönlundin laittomasta vangitsemisesta virantoimituksessa 8 kuukauden vankeusrangaistukseen, mistä rangaistuksesta kuitenkin Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla, oli vähennettävä kolmannes, joten Grönlund siis oli pidettävä 2 kuukautta vankeudessa, kuin myös R. L:n 2 luvun 8 §:n 2 kohdan ja 10 §:n 3 kohdan mukaan, menettämään kaikki palkkaatunsa rangaistusaikana. Sen ohessa velvoitettiin Grönlund suorittamaan K. ja Anna Borgille 800 mk:aa korvaukseksi heidän asiassa kärsimistään oikeudenkäymiskustannuksista. *O. O.* katsoi Grönlundilta tosin puuttuneen laillista syytä Anna Borgin vangitsemiseen, mutta tätä lainvastaista menettelyä ei kuitenkaan, koskei oltu näytetty, että tuo vangitseminen oli tapahtunut häijyydestä, vaan Grönlund, Anna Borgin puheena olevassa tilaisuudessa todistettuun päihtyneeseen tilaan ja käytökseen nähden oli saattanut pitää

itsensä siihen oikeutetuksi ja Anna Borgia vangitessa oli menetetty niin kuin laillisesta vangitsemisesta oli säädetty, voitavan lukea Grönlundin syyksi ankaramman lainpaikan mukaan kuin semmoisena tekona, josta rangaistusta oli määrätty R. L:n 25 luvun 10 §:n 1 kohdassa, minkä vuoksi ja kun syyteoikeus tässä kohdin, ylempänä mainitun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla, oli rauennut, K. Senaatti vapautti Grönlundin kaikesta edesvastauksesta asiassa; ja sen ohessa että H. O:n p. täten muutettiin ja oikaistiin, jäi sanottu p. muuten, eli mikäli koski K. ja Anna Borgille tuomittua oikeudenkäyntikulujen korvausta, voimaan. — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n muun puolesta paitsi että senaattori tuomitsi Grönlundin, H. O:n hänen syykseen lukemasta rikollisuudesta, pidettäväksi 1 kuukauden ja 15 p:vää vankeudessa, josta rangaistuksesta kolmasosa eli 15 p:vää oli edellämainitun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla Grönlundille anteeksi annettava. — 1 jäsen vahvisti H. O:n p:n ja velvoitti Grönlundin suorittamaan K. ja Anna Borgille yhteisesti, korvaukseksi heillä K. Senaatissa olleista kustannuksista, 35 m:kaa.)

17. K. Kivisen valitus asiassa, jossa kruununnimismies A. Forsten, virkansa puolesta, ja J. Ähl, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa siitä, että hän sunnuntaina 24/9 05 sapatin aikana oli ilman laillista syytä tunkeutunut Ählin asuntoon, lähtemättä pois sieltä, sekä tahallaan puukolla lyönyt Ählin rintaan ja vasempaan kyynäsvarteen 2 haavaa. *Lopen y. m. p:ien K. O.* 28/2 06: Mainitsemainsa lainpaikkain nojalla, tuomitsi K. O. vltjan pidettäväksi vankeudessa kotorauhan rikkomisesta 1 kuukauden ja pahoinpitelystä 10 kuukautta, nämä rangaistukset yhdistettyä, kärsimään kaikkiaan 10 kuukauden ja 20 päivän vankeusrangaistusta, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Ählille korvaukseksi lääkärin-todistuksesta 3 m:kaa 30 p:ää, lääkärin luo tehdyistä matkoista 4 m:kaa työhukasta ynnä kivusta ja särystä yhteensä 100 m:kaa sekä oikeudenkäyntikustannuksista 40 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. 1/12 06: Ei muutosta. *O O.*: Koska vltja oli myöhään antanut valituksensa K. Senaattiin, sentähden ei K. Senaatti ottanut tutkittavaksensa mitä vltja valituskirjassaan oli lausunut saadakseen muutosta H. O:n p:seen.

18. S. Korhosen valitus asiassa, jossa kaupunginviskaali E. Forsström, virkansa puolesta, ja Elli Lahtinen, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa ruumiinvamman

tuottamuksesta. *Jyväskylän R. O.* p. $\frac{6}{8}$ 06: Mainitsemansa lainkohdan nojalla tuomitsi R. O. vltjan vetämään sakkoo 25 m:kaa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, jätti p:ssä $\frac{17}{1}$ 07 esiintuomistaan syistä vltjan valituksen tutkintoon ottamatta. *O. O.*: Koska vltja oli jättänyt täyttämättä, mitä hän H. O:n antaman valitusosotuksen mukaan oli velvollinen tekemään säilyttääkseen puhevaltansa, sentähden ei K. Senaatti ottanut tutkittavaksensa mitä vltja valituksessaan oli lausunut saadakseen muutosta H. O:n p:seen.

19. E. Rantasen valitus asiassa, jossa kaupunginviskaali E. Forsström, virkansa puolesta, ja W. Kasubskij, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa rauhan häiritsemisestä. *Jyväskylän R. O.* tuomitsi p:ssä $\frac{18}{8}$ 06, mainitsemansa lainkohdan mukaan, vetämään sakkoo 150 m:kaa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{5}{10}$ 06: Koska vltja R. O:n antaman lakiin perustuvan valitusosotuksen mukaan, olisi ollut velvollinen, jos hän tahtoi säilyttää puhevaltansa R. O:n p:stä vastaan, liittämään valitukseensa joko todistuksen siitä, että hänelle tuomittu sakko oli talletettu lääninrahastoon tai säädetyn takauksen sanotusta sakosta taikka asianmukaisen todistuksen, ettei hän voinut tallettaa sakkoo eikä panna takausta siitä, mutta vltjan kerrotussa tarkoituksessa H. O:n antamasta todistuksesta ei käynyt ilmi että hän olisi kykenemätön hankkimaan tuollaista takausta, sentähden H. O. ei ottanut vltjan valitusta tutkintoonsa. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 11:te. 20. A. Kyllätisen valitus asiassa, jossa vltja oli syyttänyt M. Mamejeffia siitä, että tämä olisi erääseen velkakirjaan kirjoittamansa takaussitoumuksen alle väärentänyt vltjan nimen ja sitten tätä velkakirjaa vastaan nostanut 500 m:kaa. *Sakkolan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{7}{8}$ 06 selville käyneen, että vltja oli sitoutunut takaukseen puheenalaisen velan maksamisesta sekä itse oli piirtänyt puumerkinsä takaussitoumuksensa alle, jonka vuoksi ja kun hän siis oli vasten parempaa tietoaan syyttänyt Mamejeffia väärennyksestä, K. O., hyljäten vltjan kanteen, R. L:n 26 luvun 1 §:n nojalla, tuomitsi vltjan väärästä ilmiannosta pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa. *Viipurin H. O.*, johon asianosaiset valittivat, p. $\frac{18}{12}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

21. A. Malms besvär i ett mål, uti hvilket Attu Aktiebolag genom dess disponent N. Abrahamsson åtalat klgdn

för skadegörelse. *Sjundedå m. fl. snrs Hr.* fann medels u. den ¹³/₁₂ 04 utredt vara, att klgdn, sedan han medels kontrakt af den ²⁴/₃ 99 berättigat Attu Aktiebolag att ej allenast bygga och för flottning begagna flötningsrännan i Passila fors, utan ock för detta ändamål förfoga öfver den vattenkraft klgdn icke behöfde för sin uti forsen befintliga kvarn och såg-byggnad, under hösten år 1904 gjort flötningsrännan obrukbar och jämväl för öfrigt uti sagda fors vidtagit åtgärder, hvilka för bolaget omöjliggjorde tillgodonjutandet af dess flötningsrätt, hvarför Hrn ålade klgdn att före den ¹⁵/₂ 05 försätta flötningsrännan och kvarndammen i sådant skick, att flottning därstädes kunde utan svårighet försiggå, vid öfventyr att arbetet i motsatt fall finge utföras af bolaget på klgdns bekostnad; och jämte den klgdns emot Abrahamsson utförda straffpåstående lämnades utan afseende, fingo parterne i anseende till sakens beskaffenhet själfve vidkännas sina rättgångskostnader. *Åbo Hfr.*, dit parterna ömse-sides besvarade sig, fastställde medels u. den ¹⁴/₁₂ 06 Hrsn u., utom att klgdn ålades att med 250 mk ersätta Attu Aktiebolag dess vid Hrn hafda kostnader. *J. D.*: Ej annan ändring än att hvad klgdn ålagts fullgöra i afseende å ifrå-gavarande flötningsrännan och kvarndamm skulle af honom vid ofvan utsatt påföljd verkställas före den ¹/₁₀ 07, och skyldigkändes klgdn att godtgöra bolaget dess kostnader i K. Senaten med 40 mk.

22. J. Ylihuidan valitus *Juvan p:n Maanjakooikeuden* ¹⁰/₄ 05 julistamasta päätöksestä, vltjan ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta toimitettuun Laihian ja Jurvan p:jän yhteisen lohkokunnan isonjaon järjestelyyn. *O. O.* vahvisti M. O:n p:n.

23. M. Korpin valitus *Viipurin läänin Maanjako-oikeuden* ¹²/₆ 06 julistamasta tuomiosta vltjan ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari J. G. Björkstennin toimittamaan halkaisujakoon 6,2343 osalla Tapanin taloa Valkealan pitäjän Anttilan kylässä. *O. O.* vahvisti M. O:n t:n.

Den 13:de. 24. Stadsfiskalen K. Kulviks, H. Lavonius' och kronolänsmannen P. Jäykkäs skilda besvär uti ett mål, uti hvilket Kulvik å tjänstens vägnar och efter angivelse af Lavonius anförd att, sedan löjtnanten vid afdelta gendarmerikåren i Finland M. Smirnoff och dennes hustru Irma Smirnoff blifvit å en den ²⁵/₈ 1904 uti badanstaltens i Mariehamn

festsal anordnad danstillställning, därvid äfven Lavonius närvarit, utsatta för en förment politisk demonstration, Jäykkä, som då varit t. f. ordningsman i sagda stad och den 30 i samma månad verkställt polisundersökning i saken sistnämnda dag utan laga rätt af argt uppsåt anhängit Lavonius och inmanat honom i stadens polishäkte, där Lavonius kvarhållits intill den 1 därpåföljande september; och yrkade Kulvik förty, att Jäykkä måtte härför ådömas straff, hvarhos Lavonius påstått Jäykkäs åläggande att med 365 mk ersätta Lavonius den skada honom i följd af Jäykkäs förfarande tillskyndats. *Jomala sns Hr.* u. den ³⁰/₄ 06: I stöd af 10 § 24 kap. rätteligen 25 kap. S. L. dömdes Hr. Jäykkä att för det han olagligen, dock icke i argt uppsåt, häktat Lavonius hållas 5 månader i fängelse, hvarhos Jäykkä ålades att med 200 mk hålla Lavonius skadeslös för det honom dymedels tillfogade lidandet och att med 75 mk ersätta Lavonius hans kostnader i rättegången. *Åbo Hfr.*, dit Jäykkä besvarade sig, u. den ²⁹/₈ 06: Alldenstund order att anhålla Lavonius utfärdats till Jäykkä af guvernör, som, jämlikt 22 § i förordningen den ¹⁹/₁₂ 1889 om införande af strafflagen, egde förordna om häktning, samt Jäykkä på grund af instruktionen för kronolansmännen i Finland af den ²⁸/₁₁ 98, varit skyldig att verkställa sagda order, fördenskull och då Kulvik icke gittat påstå att Jäykkä öfverskridit förberörda i samma order honom meddelade föreskrift, förkastade Hfr., med upphäfvande af Hrns u., det emot Jäykkä utförda åtalet samt frikallade Jäykkä från all honom i saken åhvälfd ersättningsskyldighet; men enär Kulvik och Lavonius kunnat tro sig hafva haft anledning till omordade åtal, blef Jäykkäs anspråk på rättegångskostnadsersättning underkändt. *J. D.* fann väl Jäykkä stanna till last att, ehuru vid ifrågakomna af honom den ³⁰/₈ 04 förrättade polisundersökning framgått, att Lavonius ej gjort sig skyldig till någon lagöfverträdelse och allraminst till en sådan, hvarå enligt lagens stadgande i 20 § uti ofvanåberopade förordning den ¹⁹/₁₂ 1889 häktning kunnat följa, Jäykkä i egenskap af ordningsman i Mariehamn, utan att fästa afseende å antydda sakförhållande, omedelbart efter polisundersökningen inmanat Lavonius i häkte såväl för det emot Lavonius hade inlupit, att han haft ledningen vid en brunnsbal och därvid verksammast deltagit uti en föregifven demonstration, såsom ock den af Jäykkä åberopade grund att för tiden varande guvernören i länet föreskrifvit Jäykkä att, i händelse så befunnes hafva varit fallet, Lavonius borde tagas i fängsligt förvar, äfvensom att i följd däraf Lavonius kvar-

hållits i polishäkte, till dess han den 1 nästpåföljande september på Rektorsämbetet vid Alexanders-universitetet uppfordran utlämnats i Rektorsämbetets vård, men som Jäykkä kunnat med anledning af standgandet i 3 § uti ämbetsinstruktion för landets kronolänsmän tro sig vara pliktig att ställa sig guvernörens omförmälda föreskrift till efterrättelse, alltså fastsällde K. Senaten det slut, hvari Hfr. i saken stannat. — (1 ledamot fann det väl stanna Jäykkä till last att han vid mottagandet af befallning om Lavonius' häktande underlåtit att ställa sig till allvarlig efterrättelse hvad lag och författningar i ämnet innehålla, men emedan Jäykkä dock på grund af stadgandet i 3 § af ofvannämnda instruktion och öfriga i saken förekomna omständigheter, kunnat anse sig pliktig att i förevarande fall efterkomma v. d. guvernörs i sådant afseende meddelade order, lät senatorn bero vid Hfrs u. — 2 ledamöter pröfvade rättvist, enär vid den af Jäykkä verkställda polisundersökningen sådana omständigheter icke inlupit emot Lavonius, att laga skäl för hans tagande i fängsligt förvar förefunnits samt guvernörens förordnande om Lavonius' fängslande vid sådant förhållande icke heller varit för Jäykkä så bindande att han utan pröfning af den äskade åtgärdens laglighet varit tvungen att efterkomma detsamma, utan Jäykkä fastmer ålegat att därförinnan öfverväga om han såsom varande tjänsteman, den där egde på eget ansvar verkställa häktning kunnat vidtaga sådan åtgärd, i stöd af 1 mom. 10 § 25 kap. och 22 § 40 kap. S. L., döma Jäykkä att böta 300 mk, hvarjämte Jäykkä ålades att utgifva till Lavonius i godtgörelse för honom tillskyndadt lidande 50 mk. I öfrigt läto senatorerne bero vid Hfrs u.)

25. Entisen kruununnimismiehen E. Berglundin valitus asiassa, jossa v. t. kruunuvouti A. Hagman, asiaan määrätynä syyttäjänä, ja V. Niemi, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa laittomasta vangitsemisesta. *Kauhavan p:n K. O. p. 18/1 06*: Nojaten R. L:n 25 luvun 10 §:ään tuomitsi K. O. vltjan, laittomasta vangitsemisesta pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa, josta rangaistuksesta kuitenkin, Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan oli vähennettävä kolmasosa. *Vaasan H. O.*, johon sekä Niemi että vltja valittivat, katsoi p:ssä 11/7 06 toteennäytetyksi että vltja, kun Niemi oli kieltäytynyt sitoutumasta vastedes olemaan valtiollisiin asioihin sekaantumatta, oli vanginnut Niemen ja, säilytettyään hänet 2 päivää vanginkuljettajan

luona, passittanut Niemen Vaasan lääninvankilaan, josta Niemi kuitenkin samana päivänä oli laskettu irti; minkä vuoksi ja koska vltja siis tahallansa ilman laillista oikeutta, virkaansa toimittaessaan oli riistänyt Niemeltä vapauden, H. O., nojaten R. L:n 25 luvun 9 §:ään ja 40 luvun 22 §:ään, tuomitsi vltjan pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa, josta rangaistuksesta yllämainitun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan oli vähennettävä kolmannes. Muun puolesta vahvistettiin K. O:n p. ja velvoitettiin vltja 35 m:kalla korvaamaan Niemelle H. O:ssa olleet kustannukset. O. O. katsoi selville käyneen, että vltja ilman laillista syytä, ei kuitenkaan häilyydestä, pitäen sitä oikeutenaan oli vanginnut Niemen ja menetellyt häntä kohtaan niin kuin laillisesta vangitsemisesta oli säädetty, sekä vltjan siis rikkoneen R. L:n 25 luvun 10 §:n 1 momenttia vastaan; mutta koska syyte senlaatuudesta rikoksesta edelläsanotun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan oli raukeava, ei vltjaa tuomittu rangaistukseen asiassa; ja sen ohessa että vltja tämän johdosta myöskin vapautettiin H. O:n hänelle tuomitsemasta rangaistuksesta, jäi H. O:n p. muuten, eli mitä tuli vltjalle jutussa pantuun korvausvelvollisuuteen, jolta kohden syytä tuon p:n muuttamiseen ei oltu esiintuotu, pysyväiseksi. — (2 jäsentä määräsi vltjalle tuomitun vankeusrangaistuksen ajan 2 kuukaudeksi, josta oli vähennettävä kolmasosa, ja koska Niemi oli ollut H. O:ssa muutoksenhakijana vapautettiin suorittamasta Niemelle edellämainittua korvausta 35 m:kaa. Muun puolesta jätettiin H. O:n p. voimaansa.)

26. Toiminimi Miller & Pulkkinen J. Falckia vastaan velkomusjutussa. *Mikkelin R. O.* p. 13/6 04: Koska toiminimen Miller & Pulkkinen puolesta oli myönnetty, että Falck 3/6 02 erotessaan toimesta toiminimen polttimoynnä panimoliikkeen kirjanpitäjänä ja rahastonhoitajana oli toiminimelle jättänyt kaikki toiminimen liikkeessä pitämänsä kirjat, joista kassakirjat olivat kuukausittain päätetyt, eikä toiminimi ollut vuoden ja vuorokauden kuluessa kirjojen vastaanottamisesta nostanut moitekannetta Falckin toimesta, R. O., nojaten K. K. 18 luvun 9 §:ään, katsoi toiminimen menettäneen valtansa moittia Falckin puheenalaista tointa ja hylkäsi sen vuoksi kanteen. *Viipurin H. O.*, johon toiminimi Miller & Pulkkinen vetosi, t. 22/6 06: Koska Falck jättämällä edellämainitut kirjanpitokirjat toiminimelle oli katsottava tehneeksi toimestaan tilin ja luvun, eikä toiminimi K. K. 18 luvun 9 §:ssä säädetyn ajan vuoden ja vuorokauden kuluessa kirjanpitokirjojen vastaanottamisesta ollut nostanut

puheenaolevaa moitekannetta, vahvisti H. O. K. O:n p:n. O. O.: Koska se kirjanpitäjän ja rahastonhoitajan toimi, jota Falck oli pitänyt toiminimellä, ei ollut senlaatuinen, että K. K. 18 luvun säännökset soveltuivat häneen, katsoi K. Senaatti, ettei Oikeuksien olisi pitänyt mainitsemillaan perusteilla kieltäytyä tutkimasta puheenalaista kannetta, minkä vuoksi K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n ja R. O:n p:n, lykkäsi asian takaisin viimeksi sanottuun Oikeuteen, jonka tuli ilmoitettaessa asianosaisten läsnäollessa ottaa sen uudelleen käsiteltäväksensä ja siinä laillisesti menetellä. — (1 jäsen jätti H. O:n t:n pysyväiseksi sekä velvoitti toiminimen suorittamaan Falckillo, hänellä K. Senaatissa olleiden kulunkien korvaukseksi 70 m:kaa.)

27. Tuomari J. Flemmingin valitus virkasyytejutussa *Viipurin H. O:n* v. t. kanneviskaali E. Hällström oli virkasyytekirjelmässä ²⁶/₁₀ 05 lausunut, että Nilsin p:n K. O. käsitellessään juttua, jossa kruununnismies W. Chydenius, virkansa puolesta, oli murtovarkaudesta syyttänyt A. Hiltusta ja L. Kolehmaista, oli julistamallaan välipäätöksillä esiintulleista syistä kaksi kertaa lykännyt jutun enemmän käsittelyn pitemmäksi kuin 1 kuukauden ajaksi, ilman että K. O:n pöytäkirjasta kävi selville syy niin pitkäaikaisiin lykkäyksiin, minkä vuoksi kanneviskaali oli vaatinut, että vltja, jonka puheenjohtajana ollessa K. O. oli julistanut edelläkerrotut välipäätökset, tuomittaisiin rangaistukseen virkavirheestä. *Viipurin H. O.* p. ³/₁₂ 06: Koska K. O:n tutkintoa rikoksesta, josta joku oli vangittuna, R. L:n voimaanpanemisesta ¹⁹/₁₂ 1889 annetun asetuksen 26 §:n mukaan missään tapauksessa ei saanut lykätä kauemmaksi kuin 1 kuukauden ajaksi siitä päivästä, jolloin ilmoitus vangitsemisesta tuomarille tehtiin, ja K. O:n, Kunink. Kirjeen mukaan ¹⁸/₁₀ 1750, tuli siinä tapauksessa, ettei tutkintoa voitu päättää varsinaisissa käräjisissä, asian loppuun saattamista varten määrätä välikäräjät, jotka olivat toimitettavat niin pian kuin suinkin oli mahdollista, sen vuoksi ja kun K. O. huolimatta siitä että aikaa tutkimon jatkamiselle ilman erityisiä syitä ei voitu katsoa saatavan määrätä kauemmaksi kuin kuukaudeksi siitä kuin asia viimeksi oli ollut esillä, kumminkin oli ⁶/₁₁ 04 lykännyt asian käsittelyn senjälkeisen joulukuun 16 päivään ja viimeksi mainittuna päivänä taas ¹⁸/₁ 05 ilman että tutkimuksesta kävi selville sellaisia asianhaaroja, jotka olisivat tehneet näin pitkät lykkäykset välttämättömiksi, mistä oli ollut seurauksena että Hiltunen ja Kolehmainen olivat saaneet olla tutkimusvankeina 10 päivää kauemmin

kuin olisi ollut tarpeellista ja siten syyttömästi kärsiä sekä että Hiltusen ja Kolehmaisen elatus vankilassa sanottuna aikana oli tuottanut kruunulle tarpeettomia kustannuksia, tuomitsi H. O. vltjan, jonka viaksi mainittu virheellinen menettely jäi ymmärtämättömyytenä virantoimituksessa, R. L:n 40 luvun 21 §:n mukaan vetämään sakkoo 20 m:kaa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä maksuja. O. O. katsoi, ettei vltja ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:stä, joka siis jäi pysyväiseksi, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Kolehmaiselle korvaukseksi hänellä jutussa olleista kustannuksista 30 m:kaa, ja koska vltja oli K. Senaattiin antamassaan valituskirjassa käyttänyt H. O:tta solvaavaa kirjoitustapaa, tuomitsi K. Senaatti vltjan O. K:n 14 luvun 7 §:n nojalla verrattuna R. L:n 27 luvun 3 §:ään, siitä vetämään sakkoo 100 m:kaa. — (1 jäsen jätti H. O:n p:n pysyväiseksi.)

28. A. Moliis'in valitus asiassa, jossa vltja oli syyttänyt M. Korniloffia metsänhaaskauksesta. *Suistamon p:n K. O.* tuomitsi p:ssä $7/8$ 05, mainitsemillaan perusteilla ja R. L:n 33 luvun 7 §:n nojalla, Korniloffin sakotettavaksi riidanalaisesta metsänhakuusta ja velvoitti hänet suorittamaan vltjalle yhteensä 15,180 m:kaa 5 %:n vuotuisella korolla, lukien $20/5$ 05 täyden maksun tapahtumiseen asti, sekä oikeudenkäyntikulujen hyvitykseksi 400 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon asianosaiset valittivat, katsoi p:ssä $18/12$ 06 selville tulleen, että S., - A. ja F. Makkonen, myydessään $18/4$ 73 Niiniselän metsäpalstan eli kolmanneksen kahdesta kolmannelle osasta perintötaloa N:o 3 Laitioisten kylässä J. Ratiselle, olivat tehneet hänen kanssa tilan hallinnosta sellaisen kirjallisen sopimuksen, että sanottu palsta ostajalle ja muut tilukset myyjille, sekä että tilaa oli näin hallittu senkin jälkeen, kun Korniloff $2/11$ 80 oli tullut J. Ratisen tilanosan omistajaksi; ja koskei vltja, ostettuaan $18/5$ 98 kaksi kolmatta osaa tilasta, ollut irtisanonut mainittua tilan hallinnosta tehtyä sopimusta, ja Korniloff tämän sovintojaon nojalla oli katsottava oikeutetuksi hyväkseen käyttämään hänen hallinnossaan olevan palstan metsää, kumosi H. O. K. O:n p:n ja hylkäsi vltjan kanteen. O. O.: Ei muutosta. — (2 jäsentä velvoitti Korniloffin vltjalle suorittamaan 10,120 m:kaa korkoineen 5 sadalta vuodessa $20/5$ 05 lukien sekä 400 m:kalla korvaamaan vltjan oikeudenkäyntikulut K. O:ssa.)

29. Kemijoen lauttausyhdistyksen päällikön H. Sandbergin valitus asiassa, jossa vltja oli syyttänyt H. ja O. In-

keröä omavaltaisesta menettelystä. *Rovaniemen p:n K. O.* hylkäsi p:ssä ²¹/₁₁ 05 H. ja O. Inkeröä vastaan asiassa tehdyt edesvastaus- ja korvausvaatimukset sekä velvoitti vltjan 300 mk:alla palkitsemaan H. ja O. Inkerön kulungit jutussa. *Vaasan H. O.*, johon Sandberg valitti, katsoi p:ssä ¹¹/₈ 06 tosin selvitetyn, että Kemijärven lauttausyhdistys, joka tukinuittoa varten oli asettanut johtopuomeja Antinjärkämän koskeen pitkin joen molempia rantoja, oli, estääkseen haittaa veneliikkeelle siitä syntymästä, sen rannan edustalla olevaan johtopuomiin, missä H. ja O. Inkerön asunto oli, tehnyt kahteen kohtaan aukon venekulkua varten, mutta koska nuo veneaukot puheena olevassa tilaisuudessa, kun H. ja O. Inkerö veneellä, jossa oli 5 täysikasvuista henkilöä, 2 lasta ynnä muuta painoa, kulkivat kotiaan, eivät olleet olleet kuljettavassa kunnossa, eivätkä lauttausyhdistyksen miehet, joita oli ollut läheisyydessä, olleet auttaneet H. ja O. Inkeröä yli pääsemään, vaikka nämät olivat apua pyytäneet, niin ja kuin näin ollen H. ja O. Inkeröllä oli ollut syytä lälipääsyä varten katkaista puheena olevan puomin, vahvisti H. O. K. O:n p:n, jonka ohessa vltja velvoitettiin korvaamaan H. ja O. Inkerön kulungit H. O:ssa 30 mk:alla. *O. O.*: Ei muutosta, minkä ohessa vltja velvoitettiin korvaukseksi H. ja O. Inkerön kulungeista K. Senaatissa suorittamaan 40 mk:aa.

30. A., S. ja H. Huhtalan valitus *Ylioja Alahärmän p:ään Maanjakooikeuden* ²⁰/₁₀ 06 julistamasta päätöksestä M. Rintasen y. m. ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta komissionimaanmittari A. Bergerin toimittamaan pellon ja niityn jakoon Naaroslouman jakokunnassa sanotuissa pitäjissä. *O. O.* vahvisti M. O:n p:n.

Den 14:de. 31. H. Meriläisen valitus asiassa, jossa M. Piipponen oli syyttänyt vltjaa kunnianloukkauksesta. *Paltamon p:n K. O.* tuomitsi p:ssä ²⁶/₄ 06 mainitsemiensa lainkohtien nojassa vltjan vetämään sakkoo solvauksesta 50 mk:aa, ja velvoitti hänet korvaamaan Piipposelle m. m. tämän kulut K. O:n p:n painattamisesta johonkin paikkakunnan sanomalehteen. *Vaasan H. O.*, johon Meriläinen valitti, p. ⁶/₁₁ 06: Koska vltja ei ollut itse tahi laillisesti valtuuttamansa asiamiehen kautta K. O:lle tahi sen puheenjohtajalle ilmoittanut tyytymättömyyttä K. O:n p:stä vastaan, ei H. O. katsonut voivansa, vastoin säännöstä 2 §:ssä asetuksessa ¹⁴/₈ 01, sisältävä erinäisiä määräyksiä muutoksen lukemisesta alioikeuden tuomioihin ja p:iin, ottaa vltjan muutoksenhakemusta tutkittavakseen. *O. O.*: Ei muutosta.

32. I. ja Eva Taikinan valitus jutussa, jossa Katarina Hämäläinen oli syyttänyt vltja kunnianloukkauksesta. *Säkkijärven p:n K. O.* p. ²³/₁₀ 06: Samalla kun Katarina Hämäläisen Eva Taikinaa vastaan tekemä syyte toteensaattamattomana hyljättiin sekä Eva Taikinan vaatimus Katarina Hämäläisen tuomitsemisesta rangaistukseen väärästä ilmianosta jätettiin huomioon ottamatta, velvoitti K. O. O. K:n 17 luvun 29 §:n nojalla I. Taikinan, jos hän sen voisi tehdä valallaan mainitusta syytöksestä puhdistautumaan. *Viipurin H. O.*, johon I. ja Eva Taikina valittivat, p. ²⁴/₁₀ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Koskei semmoista näytöstä I. Taikinaa vastaan tehdyn syytteen tueksi ollut esitetty, että hän sen nojassa olisi velvoitettava valantekoon, kumosi K. Senaatti H. O:n ja K. O:n p:t ja vapautti I. Taikinan sanotusta valanteosta, ja tuli K. O:n siis ilmoitettaessa ottaa asia tässä osassa uudelleen käsiteltäväkseen ja siinä edelleen laillisesti menetellä. Muuten jäi H. O:n p. pysyväiseksi.

Den 15:de. **33.** P. Karjalaisen valitus asiassa, jossa kaupunginviskaali F. Ritz, virkansa puolesta, ja poliisikonstaapeli A. Wäätäsen ilmiannon johdosta oli syyttänyt vltjaa juopumuksesta ja väkivallasta virkatoimessa olevaa poliisimiestä vastaan. *Viipurin R. O.* p. ²¹/₁₁ 06: Mainitsemillaan lainpaikkain nojalla tuomittiin vltja juopumuksesta vetämään sakkoa 20 m:kaa ja väkivallasta virkatoimessa olevaa poliisimiestä vastaan pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa, eli sanotut rangaistukset yhdistettyä, pidettäväksi kaikkiaan 6 kuukautta 2 päivää vankeudessa. *Viipurin H. O.*, johon Karjalainen valitti, p. ²³/₁₀ 07: Koska vltja, säännön mukaan ¹⁴/₁₀ 01 annetun, erityisiä määräyksiä muutoksen hakemisesta alioikeuksien tuomioihin ja piin sisältävän asetuksen 2 §:ssä, olisi pitänyt, säilyttääkseen puhevaltansa R. O:n p:tä vastaan, 8 päivän kuluessa sen jälkeen kun p. julistettiin, julistamispäivä siihen luettuna, joko R. O:lle tai sen puheenjohtajalle taikka asianomaiselle vankilanjohtajalle ilmoittaa tyytymättömyytensä sanottuun p:een mutta vltja ei ollut sellaista ilmoitusta tehnyt, sentähden H. O. ei voinut tutkitavakseen ottaa mitä vltja valituskirjassaan oli lausunut, saadakseen muutosta R. O:n p:seen. *O. O.*: Ei muutosta.

34. N. Harsun, F. Nuupalan ja K. Tillon valitus Maa-laistyöväen puolueen vaaliliiton puolesta edustajanvaalia 1907 vuoden Valtiopäiville koskevassa asiassa. *Turun ja Porin läänin Kuv:lle* antamassaan kirjoituksessa olivat vltjat puolueen nimessä vaatineet kysymyksessä olevan

vaalin kumoamista niin hyvin sillä perusteella, että muutamien sanomalehtien vaalin edellisenä päivänä levittämät perättömät huhut siitä, että Nuupala oli vangittu rikollisista hankkeista olivat estäneet valitsijoita äänestämästä Nuupalaa, joka oli sanotun puolueen edustaja ehdokkaana, ja vaaliviranomaisetkin noitten huhujen johdosta varoittaneet valitsijoita antamasta äänensä Nuupalalle kuin myös siitä syystä, että vaalissa käytetyt vaaliliput olisivat olleet niin läpinäkyviä, että päältäpäin oli voinut huomata mitä ehdokaslistaa kukin oli äänestänyt, ja ettei vaalisalaisuuden suojaamisesta muutenkaan oltu tarpeeksi pidetty huolta. P:ssä ¹²/₄ 07 hylkäsi Kuv. mainitsemillaan perusteilla vltjen valituksen. O. O.: Koskei Maalaistyöväen puolue semmoisenaan ollut oikeutettu valittamaan kysymyksessä olevasta vaalista, eikä Kuv:n siis olisi pitänyt ryhtyä tutkimaan sanotun puolueen puolesta asiassa tehtyä vaatimusta, jätti K. Senaatti, poistaen Kuv:n p:n, puheenalaisen valituksen varteen ottamatta.

Den 16:de. 35. P. Leppäsen valitus asiassa, jossa vltja oli syyttänyt toiminimen Petter Parviainen & C:o omistajaa P. Parviaista koronkiskomisesta. Joensuun R. O. p. ²⁸/₃ 04: Sen ohessa että vltjan vaatimus Parviaisen tuomitsemista rangaistukseen koronkiskomisesta vanhetuneena jätettiin huomioon ottamatta, kuin syytettä ei oltu tehty R. L:n 8 luvun 1 §:ssä sitä varten säädetyn ajan kuluessa, katsoi R. O. selvitetynsi ei ainoastaan että vltja oli vuosittain 1894—99 toiminimelle Petter Parviainen & C:o suorittanut paljon enemmän kuin sen rahamäärän, mihin hänen velkansa korko nousi, vaan myöskin että toiminimi tilissä vltjan kanssa oli laskenut samallaisen koron jokaiselle erälle niin hyvin maksu- kuin ottopuolella, mihin nähden ja koskei toiminimi niin muodoin ollut vltjalta kantanut liikaa korkoa eikä vltja toiminimen menettelyn johdosta tullut maksamaan enempää kuin hän oli velvollinen, R. O. hylkäsi vltjan kannen muiltakin kohdin. Viipurin H. O., johon Leppänen valitti, p. ¹¹/₃ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta. — (2 jäsentä katsoi että, koskei asiakirjoista käynyt selville josko ja missä määrin toiminimen Petter Parviainen & C:o tileissään vltjan kanssa käyttämä menettely korkojen laskeamisessa oli nyt puheena olevan velan suhteen voinut tuottaa vltjalle vahinkoa, vltjan muutoshakemus ei antanut aiheita muuttaa sitä loppupäätelmää johon tuomioistuimet asiassa olivat johtuneet.)

36. J. Reimanin ja J. Pennan valitukset jutussa, jossa kruununnimismies R. Palmberg, virkansa puolesta, ja C. Björklund, J. Bonné, R. Hertzfeldt, D. Kiehnke, K. Rütze ja N. Fridberg, asianomistajina, olivat syyttäneet vltjaa varkaudesta. *Uudenkirkon p:n K. O.* katsoi p:ssä ³⁰/₁₁ 06 selville käyneen, että vltjat yksin tuumin yöllä vastoin ⁶/₁₁ 1906 varastamisen aikomuksessa murtauduttuaan kahteen Bonnéen omistamaan Uudenkirkon pitäjän Hämeenkylässä sijaitsevaan huvilarakennukseen sekä Björklundin samassa kylässä sijaitseviin Annentoivo, Lintula, Pohjola ja Metsäpirtti nimisiin huvilarakennuksiin, olivat sieltä varkain anastaneet erinäiset sitemmin takaisin saadut tavarat, jonka tähden K. O. määräsi vltjien, jotka ennen näiden varkauksien tekoa olivat tuomitut kuritushuonerangaistukseen ensikertaisesta törkeästä varkaudesta ja saatetut rangaistusta kärsimään, vaan Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Alekseihin syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla rangaistusvankilasta vapaiksi päästetyt ennenkuin rangaistus oli loppuun kärsitty, R. L:n 28 luvun 2 §:n 5 kohdan, saman luvun 3 ja 8 §:n ja 6 luvun 1 §:n mukaan, rangaistavaksi kummankin edelläkerrotusta anastuksesta, jotka olivat pidettävät ensikertaisena törkeänä varkauteina, kustaakin 1 vuoden kuritushuonerangaistuksella ja murrosta 8 kuukauden samanlaisella rangaistuksella sekä julisti heidät menettäneiksi kansalaisluottamuksen määrääjäksi, jonka ohessa vltjat velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. Mutta kun oli ilmoitettu vltjien tehneen myöskin Muolan pitäjässä rikoksia, joista ei vielä oltu tutkintoa toimitettu, siirrettiin asia siihen K. O:teen. P:ssä ³⁰/₁₁ 06 tuomitsi *Muolan y. m. p:ien K. O.* edellämainittujen lainpaikkain ja R. L:n 35 luvun 3 §:n nojalla, Reimanin ja Pennan kummankin pidettäväksi kuritushuoneessa anastuksesta, joka oli luettava heidän syykseen ensikertaisena törkeälaatuisena varkauteina, 1 vuoden ja 6 kuukautta sekä murrosta 9 kuukautta kuin myös kahdesta toisen omaisuuden vahingoittamisesta kummastakin pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa; ja olivat vltjat, kun mainitut rangaistukset R. L:n 7 luvun 5 §:n mukaan yhdistettiin heille Uudenkirkon p:n K. O:ssa tuomittuihin edelläkerrotuihin rangaistuksiin, pidettävät kumpikin yhteensä 6 vuotta kuritushuoneessa ja menettävät kansalaisluottamuksensa 8 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, jonka ohessa vltjat velvoitettiin suorittamaan erinäisiä palkkioita. *Viipurin H. O.*, johon Reiman ja Penna valittivat, p. ²¹/₂ 07: Ei muutosta. *O. O.*: H. O:n p:tä ei muutettu muun puolesta, paitsi että vltjat olivat heille asiassa tuo-

mittujen rangaistuksien yhdistettyä, pidettävät kumpikin 5 vuotta kuritushuoneessa ja olemaan sen yli 8 vuotta kansalaisluottamusta vailla.

Den 17:de. 37. P. Schumacherin valitus häättämistä koskevassa jutussa. *Viipurin läänin Kuvernöörinvirasto* velvoitti p:ssä ¹⁶/₁₀₆ I. Knorosovskijn perheineen heti muuttamaan vltjan omistamasta huvilarakennuksesta, minkä ohessa Knorosovskij velvoitettiin 40 mk:lla korvaamaan vltjalle hänen kulunkinsa jutussa. *Viipurin H. O.*, johon Knorosovskij valitti, p. ²²/₁₀₇: Mainitsemillaan perusteilla kumosi H. O. Kuvernöörin viraston p:n ja poisti kaikki ne toimenpiteet, joihin Kuvernöörinviraston välipäätöksen ²³/₁₀₆ antamisen jälkeen oli asiassa ryhdytty. *O. O.* lykkäsi asian takaisin H. O:teen.

38. K. Kinnusen ja A. Pellikan valitus murhaa koskevassa jutussa. Kruununnimismies A. Valkosen, virkansa puolesta, ja J. Suomalaisen, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta toimitti *Savonrannan K. O.* tutkimuksen asiasta ja alisti p:nsä *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ²⁷/₁₀₆ katsoi enemmän kuin puoli todistusta esitetyn siitä että vltjat olivat ottaneet J. Suomalaisen pojan O. Suomalaisen hengiltä ja sen jälkeen käkeneet hänen ruumiinsa, jota sittemmin ei oltu löydetty; mutta kun vltjat olivat sen kieltäneet ja täyttä todistusta heidän syyllisyydestään mainittuun rikokseen puuttui, jätettiin asia vastaisuuteen, jolloin se voi tulla ilmi. *O. O.*: Ei muutosta.

39. T. Hammarin valitus ulosottoasiassa. *Viipurin läänin Kuv:lle* jättämässään valituskirjassa oli vltja esiintuomillaan perusteilla anonut kruununnimismies P. Hämäläisen vltjan luona toimittaman ulosmittauksen toistaiseksi seisauttamista. P:ssä ²⁸/₁₀₆ hylkäsi Kuv. vltjan anomuksen. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹²/₁₁₂ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta

Den 22:dra. 40. O. Greijusen valitus jutussa, jossa kruununnimismies H. Varjus, virkansa puolesta, sekä R. Koivisto, Aleksander ja Aron Lang, asianomistajina, olivat syyttäneet vltjaa varkaudesta. *Kymin y. m. pien K. O.* julkisti asiassa p:n ja alisti sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ¹⁹/₁₀₇, R. L:n 28 luvun 2 §:n 10 kohdan, 5 §:n 3 kohdan ja 8 §:n nojalla tuomitsi

vltn, joka sitä ennen oli rangaistu kolmaskertaisesta varastamisesta, neljäskertaisesta varkaudesta pidettäväksi 5 vuotta kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksensa 12 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

Den 23:dje. 41. Z. Castrénin valitus valitusta edustajanvaalista Valtiopäiville koskevassa asiassa. Sittenkun Oulun läänin pohjoisen vaalipiirin Keskuslautakunta oli $\frac{2}{4}$ 07 julistanut 15 ja 16 päivinä sitä edellistä maaliskuuta sanotussa vaalipiirissä toimitetun edustajanvaalin tuloksen, josta kävi selville, että vaalipiirissä oli edustajiksi valittu maanviljelijä Aukusti Hiltula vertausluvulla 5,956,1 kirjaltaja Atte Mantere vertausluvulla 5,025,83, maanviljelijä Pekka Ahmavaara vertausluvulla 4,461,33, maanviljelijä J. Runtti vertausluvulla 3,274,75, vuokraaja Hoikka vertausluvulla 2,880,33 ja maanviljelijä Juho Vaarala vertausluvulla 2,745,33 oli vltja *Oulun läänin Kuv:lle* antamassaan kirjoituksessa lausunut, että J. Runtille kerrotun vaalin nojalla tuleva vertausluku oikeastaan teki 2,443,92, minkä tähden ja kun tämä luku oli pienempi lukua 2,586,67, joka samassa vaalissa annettujen äänten perusteella oli vahvistettu Valmarin lopulliseksi vertausluvuksi, vltja oli vaatinut, että Keskuslautakunnan toimenpide, mikäli se koski Runtin määräämistä edustajaksi, kumottaisiin ja Valmari julistettaisiin valituksi edustajaksi kysymyksessä olevassa vaalipiirissä. P:ssä $\frac{26}{4}$ 07 hylkäsi Kuv. vltjan valituksen. O. O.: Koskei vltja ollut näyttänyt, että hän oli ollut oikeutettu ottamaan osaa puheena olevaan vaaliin eikä Kuv:n siis olisi pitänyt ryhtyä tutkimaan vltjan tekemää vaatimusta, jätti K. Senaatti, poistaen Kuv:n p:n, vltjan valituksen vartenottamatta.

42. A. Pärssisen valitus ulosotonalaisen tavarain liikuttamista koskevassa jutussa. *Tohmajärven y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{24}{4}$ 06 toteennäytetyksi että, sittenkun kruununnimismies A. Gylden oli $\frac{30}{10}$ 05 kauppahuoneen Kokko, Vilska ja Kumppanin tuomionalaisen saatavan suorittamiseksi julistanut ulosmitatuiksi T. Zimbidin rälssitalot N:ot 1, 2, 4 ja 15 Pälkjärven p:jän Pälksaaren kylässä sekä Zimbidin äskensanotun p:jän Iljalan kylässä omistamaan taloon N:o 12 kuuluvan metsäpalstan, vltja oli, käyttäöksensä hyväkseen Zimbidin kanssa 19 päivänä sitä edellistä syyskuuta tekemäänsä metsäkauppakontrahtia, samana syksynä tahallansa hakkauttanut mainittujen tilojen metsissä ja osaksi uittoväylälle vedättänyt suuren määrän tukkipuita; minkä vuoksi

K. O., Rikoslain 16 luvun 17 §:n 2 kohdan nojalla, tuomitsi vltjan pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon Pärssinen valitti, p. ²⁸/₉ 07: Ei muutosta. *O. O.*: Koska toteensaatettu oli, että vltja oli tietänyt puheenaolevasta ulosotosta, sekä hän siitä huolimatta oli toimituttanut metsänhakkausta ulosmitatuilla metsäpalstoilla, vahvisti K. Senaatti sen lopputuloksen, johon Oikeudet olivat asiassa johtuneet.

43. P. Tuutin valitus asiassa, jossa kruununnimismies J. Sundqvist, virkansa puolesta, oli syyttänyt vltjaa rikoksesta yleistä järjestystä vastaan. *Salmin p:n K. O.* katsoi p:ssä ¹⁸/₅ 06 toteensaatetuksi, että vltja ¹²/₁₁ 05 oli suuressa kansajoukossa kehoittanut läsnäolevia tottelemattomuuteen lakia vastaan, sekä sen vuoksi ja samalla kuin syyte yllytyksestä meteliin todistamattomana hyljättiin, tuomittiin vltja R. L:n 16 luvun 8 §:n 2 kohdan mukaan pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon sekä kruununnimismies Sundqvist että Tuutti valittivat, katsoi p:ssä ¹⁸/₁₂ 06 toteennäytetyksi että vltja oli ¹²/₁₁ 06 meluamalla ja huutamalla häirinnyt jumalanpalvelukseen kokoontuneen kansanjoukon rauhaa sekä 21 päivänä samaa kuuta julkisesti oli kehoittanut yleisöä karkoittamaan pitäjän kansakoulunopettajat, minkätähden H. O., hyljäten syytteen muun puolesta, R. L:n 42 luvun 7 §:n ja 16 luvun 8 §:n mukaan, tuomitsi vltjan vetämään sakkoa ilkeästä 100 m:kaa ja julkisesta kehoituksesta rikokseen 150 m:kaa, jota vastoin K. O:n p. muuten, eli mikäli se koski vltjan suoritettavaksi määrättyjä korvauksia vahvistettiin. *O. O.*: K. Senaatti katsoi todistusta puuttuvan siitä että vltja olisi ¹²/₁₁ 05 häirinnyt kokoontuneen yleisön rauhaa, minkä vuoksi K. Senaatti, muuttaen H. O:n p:stä tältä osalta, vapautti vltjan hänelle siitä tuomitusta rangaistuksesta. Sitä vastoin katsoi K. Senaatti vltjan syyksi jäävän mitä H. O. muuten oli lukenut hänen viakseen asiassa, mutta kun vltja ²²/₇ 06 annetun arm. Julistuskirjan nojalla oli vapaa äsken mainitusta rikoksesta yleistä järjestystä vastaan käsittävästä syytteestä, ei annettu enempää lausuntoa hänen sanotusta rikoksesta ansaitsemaan rangaistuksesta. Näin oikaistuna jäi H. O:n p. muun puolesta, eli mitä tuli vltjan maksettavaksi jutussa tuomittuihin korvauksiin, pysyväiseksi.

Den 24:de. 44. Kruununnimismies P. Vahlroosin valitus jutussa, jossa kruununnimismies K. Rosenlind oli syyttä-

nyt N. Mårdia eli Salosta varkaudesta y. m. *Punkalaitumen y. m. pien K. O.* julisti asiassa p:n ja alisti sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ^{17/1} 07 R. L:n 28 luvun 5 ja 8 §:n sekä 16 luvun 1 §:n mukaan tuomitsi Mårdin, joka Perintöruhtinaan Alekseis syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla oli vapautettu täysin kärsimästä hänelle sitä ennen toiskertaisesta varastamisesta tuomittua rangaistusta, pidettäväksi 2 erästä toiskertaista varkautta, kummastakin, 8 kuukautta kuritushuoneessa sekä virkamiehen vastustamisesta virantoimituksessa 4 kuukautta vankeudessa tahi, kun nämät rangaistukset ja Mårdille asiassa 2 erästä rauhanrikkomista kummastakin tuomittu 1 kuukauden vankeusrangaistus yhdistettiin, kerrassaan kärsimään 1 vuoden ja 5 kuukauden kuritushuonerangaistusta sekä menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 6 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, minkä ohessa Mård veloitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.: K. Senaatti* katsoi Mårdin syyksi jäävän mitä H. O. oli lukenut hänen viakseen, jonka vuoksi ja kun Mård siihen nähden että hänelle tätä ennen toiskertaisesta varkaudesta tuomitua rangaistusta oli ylempänä mainitun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla lievennetty, oli katsottava täydelleen kärsineeksi sanotun rangaistuksen. *K. Senaatti, H. O:n* mainitsemain lainkohtain mukaan, tuomitsi Mårdin pidettäväksi kuritushuoneessa kahdesta erästä kolmaskertaista varkautta, kummastakin, 1 vuoden sekä virkamiehen vastustamisesta virantoimituksessa 6 kuukautta, joihin rangaistuksiin yhdistettiin muut Mårdille jutussa tuomitut rangaistukset niin muodoin, että Mårdin tuli kerrassaan kärsiä 2 vuotta kuritushuonerangaistusta, minkä ohessa Mård julistettiin menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 6 vuodeksi yli vapausrangaistusajan. Muuten ei muutosta.

45. M. Aaltosen armonanomus hyljättiin.

46. J. Järvisen valitus jutussa, omavaltaista menettelyä y. m. koskevassa jutussa. *Tampereen R. O.* hylkäsi p:ssä ^{25/10} 04 vltjan S. Lindströmiä ja K. Heiskalaa vastaan tekemän rangaistus- ja korvausvaatimuksen sekä tuomitsi vltjan sakoitettavaksi väärästä ilmiannosta 45 mk:aa ja takavarikkoon pannun tavarahan tahallisuudesta liikuttamisesta 30 mk:aa joista sakoista Perintöruhtinaan Alekseis syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan vähennettiin kolmasosa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. ^{29/10} 06: Koska vltjan H. O:teen antama varattomuuden

todistus ei sisältänyt selvitystä vltjan kykenemättömyydestä tallettaa hänen maksettavakseen tuomittua sakkoa tahi siitä asettaa takausta, ei H. O. ottanut tutkittavakseen vltjan valitusta. O. O.: Ei muutosta.

47. M. Kurkkion eli Pyhäjärven valitus asiassa, jossa v. t. kruununnimismies A. Aspelin, virkansa puolesta, metsänhoitaja F. Silénin ilmiannon johdosta, oli syyttänyt vltjaa luvattomasta metsänhakuusta. *Kittilän p:n K. O.* p. ³⁰/₁₁ 05: Perintöruhtinaan Alekseis syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla raukesi vltjaa vastaan nostettu rangaistusvaalimus, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Vaasan H. O.* johon Kurkkio valitti, p. ²⁷/₆ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

48. F. Lahtisen ja J. Luoman valitus jutussa, jossa Amalia Nokua oli syyttänyt vltjia herjauksesta. *Nikolain-kaupungin R. O.* p. ²⁴/₈ 06: Nojaten R. L:n 27 luvun 2 §:n 1 kohtaan tuomittiin vltjat vetämään sakkoa 75 mk:aa. *Vaasan H. O.*, johon vltjat valittivat, p. ⁶/₂ 07: Ei muutosta. O. O.: Koskei vltjia voitu katsoa Kuv:lle jättämässään hakemuskirjassa, jonka johdosta Kuv. olikin myöntänyt siinä anotun takavarikon ja hukkaamiskiellon, tarkoittaneen loukata Nokuaa, hylkäsi K. Senaatti, kumoten tuomioistuinten p:t, Nokuan asiassa ajaman syytteen ja vapautti vltjat heille tuomitusta rangaistuksesta.

Den 28:de. 49. Besvär af stadsfiskalen A. Mesterton, Ryska Riksbanken samt K. Nyman, enhvar för sig, uti ett mål, uti hvilket stadsfiskalen Mesterton i egenskap af allmän åklagare, åtalat Nyman för delaktighet i groft rån. *Rn i Helsingfors*, meddelade den ²/₁₁ 06 u. i målet och hemställde detsamma Åbo Hfrs granskning, därå Hfr. genom u. den ¹⁸/₁₂ 06 fann mot Nymans bestridande utredning icke vara förebragt därom, att Nyman på ett eller annat sätt skulle uppsåtligen främjat föröfvandet af det rån, som G. Tschokke, K. Freiman, K. Tschokke och P. Salin jämte särskilda andra personer utfört mot Ryska Riksbankens filialkontor i Helsingfors den ²⁶/₂ 06, samt det ej heller vara styrkt, att de hos Nyman vid hans anhållande öfverkomna penningarna varit medel, som vid sagda rån tillgripits från omordade bankkontor, i anseende hvartill åtalet emot Nyman för delaktighet i rån såsom ostyrkt förkastades och direktören för sagda bankkontor N. Wykovskijs anhållan, att Ny-

man frångagna penningemedel, 1,100 mk skulle tilldömas Ryska Riksbanken, lämnades utan afseende, i följd hvaraf antydda medel skulle till Nyman återställas. Däremot fann Hfrn Nyman stanna till last att hafva i Helsingfors ombändertagit och dolt 30 kg, F. Skogster frångestulen dynamit, med vetskap att densamma varit åtkommen genom stöld, hvarför och då sådant skett under synnerligen försvårande omständigheter, Hfr. dömde Nyman, hvilken härförinnan icke undergått straff för brott, att, jämlikt 1 § 32 kap., 4 § 44 kap. och 1 § 7 kap. S. L. för första resan döljande af tjuvgods hållas 2 år i tukthus. *J. D.:* K. Senaten fann Ryska Riksbanken och Nyman icke hafva anført skäl till ändring i Hfrs u. samt Mestertons besvär icke heller föranleda annan rättelse däri, än att K. Senaten ansåg omständigheter förekomma, som gjorde misstänkligt, att Nyman med råd och dåd främjat ifrågakomna rån, men Nyman emot sitt bestridande och i brist på full utredning därom icke kunde i denna del åt saken fällas, och fick förty med denna ändring i Hfrs u. vid detsamma i öfrigt bero. — (2 ledamöter läto bero vid Hfrns u. — 1 ledamot lät bero utom att senatoren, enär Nyman icke gittat i någon mån styrka eller ens göra sannolikt sin uppgift angående åtkomsten till det honom vid hans häktande frångagna penningebelopp 1,100 mk samt häraf äfvensom af det utaf särskilda i målet inlupna omständigheter styrkta förhållande, hvori Nyman stått till några af de uti rån brottet delaktige personer, gjordes uppenbart, att sagda penningebelopp af bemälda personer eller någon af dem efter brottets begående åt Nyman öfverlämnats, förordnade att samma penningebelopp borde till Ryska Riksbankens filial återställas.)

50. Besvär af O. Nordensköld och A. Eklöf i ett mål ang. skogsåverkan. *Thusby sns Hr.* u. den $22\frac{1}{4}$ 04: Jämte det Hr. ansåg att Eklöf icke kunde fällas till ansvar för skogsåverkan skyldigkände Hr. Eklöf att till Nordensköld utbetala inalles 2,318 mk. 5 peni samt att med 500 mk hålla Nordensköld ersatt för hans i och för rättegången hafda kostnader. *Åbo Hfr.* dit parterne ömsesides besv. sig, lät i öfrigt bero utom att Eklöf i öfverensstämmelse med stadgandet i 8 § 9 kap. H. B. ålades att å det honom ådömda beloppet till Nordensköld erlägga 5 procents årlig ränta, räknadt från $\frac{6}{11}$ 02, då stämningen i målet Eklöf delgafs. *J. D.:* Ej ändring.

51. G. Hedmanin valitus asiassa, jossa A. Kilpiäinen oli syyttänyt vltjaa siitä, että hän omavaltaisesti oli ottanut he-

vosen Kilpiäiseltä. *Viipurin R. O.* p. 6/7 05: Rikoslain 16 luvun 14 §:n nojalla tuomittiin vltja velväämään sakkoa 20 m:kaa, minkä ohessa vltja velvoitettiin heti jättämään mainittu hevonen takaisin Kilpiäiselle sekä maksamaan Kilpiäiselle korvausta niinhyvin 39 työpäivästä, joina hevonen oli ollut vltjalla, 39 m:kaa kuin myöskin oikeudenkäyntikustannuksista 65 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon Hedman valitti, p. 16/11 06: Ei muutosta. *O. O.*: H. O:n p. jätettiin pysyväiseksi muuten, paitsi että, koska sen seikan ratkaiseminen, oliko vltja velvoitettava jättämään riidanalainen hevonen takaisin Kilpiäiselle ja suorittamaan korvausta hevosen pitämisestä, oli riippuva hevosen omistusoikeudesta sekä vltja oli K. Senaatissa todistanut jo H. O:ssa tekemänsä pyynnön jutun palauttamisesta takaisin R. O:teen saadakseen tilaisuuden toteennäyttää omistusoikeutensa, K. Senaatti, kumoten H. O:n ja K. O:n p:t viimesanotuilta kohdilta kuin myös mitä koski oikeudenkäyntikulujen korvausta, lykkäsi jutun takaisin R. O:teen, jonka tuli ilmoituksesta ottaa se äskennaituissa osissa uudelleen käsiteltäväksi ja siinä laillisesti menetellä. — (2 jäsentä jätti H. O:n p:n pysyväiseksi; minkä ohessa Hedman velvoitettiin suorittamaan Kilpiäiselle, hänellä K. Senaatissa olleiden kulujen korvaukseksi, 40 m:kaa.)

52. Varamaanmittari J. Fennanderin valitus *Kangasniemen p:n Maanjako-oikeuden* 6/6 06 julistamasta p:sestä asiassa, joka koski vltjan toimittamaa halkomista Niemi nimisellä osalla Laarilan taloa sanotun p:n Honkaniemen kylässä A. ja T. Hämäläisen sekä H. Laalikaisen välillä. *O. O.*: Koskei M. O., kun siinä jäsenenä istuneet O. Manninen ja A. Hokkanen eivät olleet vannoneet tuomarin valaa laillisesti kokoonpannussa Oikeudessa, ollut mahdollinen käsittelemään kysymyksessä olevaa juttua, minkätähden K. Senaatti, poistaen kaikki M. O:n toimenpiteet, asetti asian siihen tilaan, jossa se oli ennen M. O:n ryhtymistä sen käytelyyn. Muutoin olivat asiaan kuuluvat kirjat jätettävät K. Senaatin Prokuraattorille sitä toimenpidettä varten, johon asiakirjat antoivat aihetta.

53. H. Laasosen valitus asiassa, jossa kaupunginviskaali G. Toppelius, virkansa puolesta, ja T. Lax, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa varkaudesta. *Oulun R. O.* p. 22/12 06: R. Ln 28 luvun 5 §:n 1 kohdan ja 8 §:n mukaan tuomittiin vltja, joka sitä ennen oli kärsinyt rangaistuksen ensikertaisesta varastamisesta, toiskertaisesta varkaudesta pidettäväksi 3 vuotta kuritushuoneessa ja menettäneeksi

kansalaisluottamuksensa 10 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Vaasan H. O.*, johon Laasonen valitti, p. 16/2 07: Ei muuta muutosta, kuin että se aika, jona vltjan tuli olla kansalaisluottamuksensa menettäneenä, vähennettiin 6 vuoteen. *O. O.*: Ei muuta muutosta kuin että vltjalle tuomitun kuritushuonerangaistuksen aika vähennettiin 2 vuoteen, minkä ohessa vltja julistettiin menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 6 vuodeksi yli vapausrangaistusajan.

54. T. Hammarin valitus epäkunnioitusta y. m. koskevassa jutussa. *Kivennavan p:n K. O.* p. 20/2 06: O. K:n 14 luvun 7 §:n ja R. L:n 7 luvun 3 §:n nojalla tuomittiin vltja sakotettavaksi 75 m:kaa, ja sen ohessa että vltjan ajaman syytteen jatkokäsittely siirrettiin toiseen istuntotilaisuuteen, jätettiin vltjan jutussa esittämä vaatimus toisen puheenjohtajan määräämisestä K. O:teen huomioonottamatta, osoituksella että vltjan tuli, jos syytä olisi, H. O:ssa tehdä siitä anomus. *O. O.*: Koska vltjan valituksensa kera varallisuussuhteistaan antama todistus ei selvittänyt että hän olisi kykenemätön tallettamaan sanottua sakkoa tahi siitä asettamaan takausta, sentähden K. Senaatti ei ottanut tutkittavakseen, mitä vltja valituskirjassaan oli lausunut saadakseen muutosta H. O:n p:seen. — (2 jäsentä oli samaa mieltä kuin enemmistö ja kun vltja K. Senaattiin jättämässään valituskirjassa oli käyttänyt sopimatonta ja Äyräpään tuomiokunnan tuomaria, hovioikeuden asessoria R. Seliniä loukkaavaa kirjoitustapaa, tuomitsivat senaattorit vltjan siitä vetämään sakkoa 75 m:kaa.)

29:de. 55. Besvär af A. Launiainen och E. Manner i ett stöldsmål. På åtalan af stadsfiskalen F. Ritz, å tjänstens vägnar, efter angivelse af A. Mellin och G. Naparstok dömdes *Rn i Viborg* g:m u. den 6/6 06, i stöd af 2 och 8 §§ 28 kap. S. L. Launiainen för tvenne tillgrepp, hvilka hvartdera innefattade grof stöld, hållas i tukthus för hvartdera 1 år samt att under viss tid vara förlustig medborgerligt förtroende, äfvensom Manner att för 1:sta resan tjufnad innefattande grof stöld, hållas 1 år i tukthus eller att efter sammanläggning af detta straff med de 200 mks böter Manner af K. Senaten g:m u. den 8/12 05 ådömts för försök till bedrägeri, i ena bot hållas 1 år och 15 d. i tukthus samt att i 4 år utöfver strafftiden vara medborgerligt förtroende förlustig, hvarjämte klgdne ålades utgifva särskild ersättning. Emedan Launiainen angifvits att hafva begått stöldsbrott

jämväl i Helsingfors, förvisades målet till Rn i sistsagda stad. *Viborgs Hfr.*, dit Manner besv. sig, såvidt Viborgs Rns u. angick honom fastställde g:m den u. $^{30}/_7$ 06 Rns u., därå K. Senaten, hvarest Manner anhållit ändring af Hfrs u., medels u. den $^{15}/_{10}$ 06 lät bero vid Hfrns u. — Sedermera dömde Rn i *Helsingfors* medels u. den $^2/_{11}$ 06 klgdne hvardera att för 1:sta resan stöld hållas för en hos M. Hättinen föröfvad tjufnad, hvilken innefattade grof stöld, 1 år i tukthus samt för tillgrepp hos K. Vigg 6 m. i fängelse äfvensom Launiainen att för stöld hos A. Holsti 6 m. i fängelse, och sammanlades samtliga klgdne ådömda straff sålunda att Launiainen skulle hållas i tukthus 2 år 10 m. och 2 d. samt Manner 1 år 11 m. och 15 d.; hvarutom klgdne förklarades förlustige medborgerligt förtroende, Launiainen i 8 år och Manner i 6 år, hvarjämte klgdne ålades utgifva särskilda ersättningar. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig öfver Rns i Helsingfors u., öfversände, enär Launiainen därjämte anhållit om ändring uti Rns i Viborg u., till Viborgs Hfr. Launiainens ändringsansökning jämte den i saken tillkomna förrättningen, hvarest *Viborgs Hfr.* uti u. den $^{18}/_{12}$ 06 fastställde Rns i Viborg u. Härefter fastställde *Åbo Hfr.* g:m u. den $^9/_2$ 07, i stöd af 1, 2 och 8 §§ 28 kap. S. L., Rns i Helsingfors u. *J. D.*: Jämte det Viborgs Hfrs u. den $^{18}/_{13}$ 06 gillades, utom såvidt angick en A. Mellin tillagd ersättning af 735 mk, i hvilken del domstolarnas utlåtande, enär yrkande på slik ersättning icke gjorts, såsom opåkalladt af K. Senaten undanröjdes, lät K. Senaten jämväl bero vid Hfrns u. i saken.

56. M. Kubareffin armonanonus hyljättiin.

57. K. Hämäläisen valitus asiassa, jossa K. Kula oli syyttänyt vltjaa kunnianloukkauksesta. *Nikolainkaupungin R. O.* p. $^{22}/_4$ 06: R. L:n 27 luvun 3 §:n 2 kohdan mukaan tuomittiin vltja vetämään sakkoa 7 mkaa. *Vaasan H. O.*, johon Hämäläinen valitti, p. $^1/_{12}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 31:sta. 58. K. Kavénin, K. Mäkinen ja J. Kavénin valitus asiassa jossa kruununnimismies A. Sylvén oli syyttänyt vltjia luvattomasta väkiviinajuoman kuletukselta ja varastossa pitämisestä. *Jokioisten y. m. prien K. O.* katsoi p:ssä $^2/_2$ 05 selvitetyn, että K. Mäkinen oli $^7/_{11}$ 04 Jokioisten pitäjässä sijaitsevalta Jokioisten rautatieasemalta Tammelan pitäjään päin kulettanut 53 $^1/_2$ litraa konjakiksi sanottua

väkiiviinajuomaa, jota varten Mäkisellä olevaan passiin oli merkitty K. Kavén, eikä Mäkinen väkiiviinatavaran kuljettajaksi ja tavaran vietäväksi Humppilaan, eikä Someron pajaan, jonne Mäkinen kuitenkin oli ilmoittanut sitä kulettavansa, sekä että Sylvio, jonka kruununvouti S. Schreck oli käskennyt viran puolesta ryhtymään niihin toimiin sanotun väkiiviinatavaran suhteen, joihin aihetta voisi olla, oli mainittuna päivänä Jokioisilta Tammelaan johtavan maantien varrella sijaitsevan Uusitalon torpan pihalla Jokioisten pitäjän Pellilän kylässä ottanut takavarikkoon tuon väkiiviinatavaramäärän kuin myös sitä kuljetettaessa käytetyn hevosen rattaineen ja muine ajokaluineen; johon nähden ja kun puheenaolevaa väkiiviinajuomaa seuraava passi siis ei ollut senkaltainen kuin paloviinan ja muiden poltettujen tahi tislattujen väkijuomain myymisestä, kuleduksesta ja varastossa pitämisestä $\frac{9}{10}$ 92 annetun asetuksen 29 §:n 4 kohdassa säädettiin, sekä K. Kavén oli tunnustanut tuon väkiiviinajuoman hänelle Helsingin kaupungista lähetetyksi, K. O., nojaten mainitun asetuksen 43 §:n 1 kohtaan, tuomitsi K. Kavénin ja E. Mäkisen luvattomasta väkiiviinajuoman kuleduksesta vetämään sakkoa, edellisen 55 m:kaa ja Mäkisen 25 m:kaa, jonka ohessa usein sanottu väkiiviinajuoma astioineen sekä mainittu hevonen rattaineen ja muine ajokaluineen julistettiin menetetyiksi, ja samalla kuin K. Kavénin ja K. Mäkisen velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia, jätettiin J. Kavénille, joka juttua käsiteltäessä oli saapunut K. O:teen ja väittänyt olevansa vielä mainitun hevosen omistaja, avoimeksi erittäin laillisessa järjestyksessä vaatia K. Kavénilta ja Mäkiseltä korvausta tuosta hevosesta ja rattaista ajokaluineen, jos arveli itsellään siihen syytä olevan. *Turun H. O.*, johon K. Kavén ja hänen asiakumppaninsa valittivat, p. $\frac{13}{10}$ 06: Ei muutosta. *O. O.* katsoi mitä ensiksi koski K. Kavénia, ettei hän ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:stä muun puolesta kuin että K. Kavén, jonka syyksi jäi että hän oli itselleen tuottanut suuremman määrän väkijuomia kuin minkä hän asetusten mukaan oli oikeutettu samalla kertaa luonsa pitämään, sellaisesta rikkomuksesta, josta häntä tätä ennen ei ollut rangaistu, ylempänä mainitun asetuksen 46 §:n mukaan tuomittiin vetämään sakkoa 30 m:kaa ja että Sylvio toimittava takavarikko, mikäli koski kysymykseen tulleassa kuljetuksessa käytettyjä rattaita ja hevosta valjaineen, siihen nähden ettei sellaisten menettäminen viitatussa lainkohdassa mainitun luvattoman väkijuoman kuljettamisen seurauksena ollut säädetty, kumottiin, ja K. Kavén, kun Sylvio asiassa H. O:teen antamassaan vastuussa oli ilmoittanut

jo huutokaupalla myyneensä sanotut kuljetusneuvot, oikeutettiin niistä Sylviä vastaan tekemään sen vaatimuksen, johon syytä voisi olla. Näin oikaistuna jäi H. O:n p. muuten tahi sikäli kuin takavarikkoon otetut väkijuomat astioineen olivat tuomitut menetetyiksi ja K. Kavén velvoitettu suorittamaan p:ssä mainitut vierasmiespalkat voimaansa. Mitä sitten tuli K. Mäkisen ja J. Kavénin valitukseen, niin samalla kun H. O:n p. koskien J. Kavénia, joka ei ollut voinut esittää syytä sen muuttamiseen, vahvistettiin, kumosi K. Senaatti, kun ei oltu näytetty että K. Mäkinen olisi tehnyt itsensä syypääksi mihinkään rangaistuksenalaiseen tekoon, H. O:n p:n, ja vapautti Mäkisen hänelle asiassa tuomitusta rangaistuksesta ja korvausvelvollisuudesta. — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n — 1 jäsen katsoi, sen ohessa että K. Mäkinen, joka ei ollut tainnut käsittää ettei tavaran mukana rautatiellä ollut sertifikaatti oikeuttanut häntä kuljettamaan sitä rautatieasemalta eteenpäin omistajalle, vapautettiin edesvastauksesta, ettei K. Mäkinen ollut esiintuonut syytä tuomioistuinten muuttamiseen, mikäli hän oli tuomittu rangaistukseen luvattomasta väkijuoman kuljettamisesta sekä väkijuomamäärä astioineen oli määrätty menetetyksi. Mutta kun ei oltu väitettykään ettei puheenalainen väkijuomamäärä olisi K. Kavénin laillisella tavalla hankkima ja että edellämainittu sertifikaatti oli tarkoittanut samaa juomamäärää, sekä asian niin ollen, edellämainitun asetuksen 43 §:n määräys, hevosen ja kuljetusneuvojen menettäminen ei soveltunut tähän tapaukseen, oli senaattori siinä asian osassa samaa mieltä kuin enemmistö.)

59. K. Hamnströmin valitus jutussa, jossa kruununmies P. Waittinen, virkansa puolesta, ja T. Pennanen, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa varkaudesta. *Valkealan p:n K. O. p.* 23/6 06: Nojaten R. L:n 28 luvun 2 ja 8 §:ään tuomitsi K. O. vltjan ensikertaisesta törkeästä varkaudesta pidettäväksi 7 kuukautta kuritushuoneessa kuin myös menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 3 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon Hamnström valitti, vahvisti p:ssä 15/11 06 K. O:n p:n muun puolesta, paitsi että H. O., mainitsemillaan perusteilla hyljäten syytteen törkeästä varkaudesta, R. L:n 28 luvun 1 §:n 1 kohdan ja 8 §:n mukaan, tuomitsi vltjan ensikertaisesta varkaudesta pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa. *O. O.*: Ei muutosta.

60. *Besvär af stadsfiskalen A. Mesterton i ett mål, uti hvilket han hade åtalat Emma Gailit för döljande af tjuf-*

gods. *Rn i Helsingfors* u. den ¹⁹/₆ 06: I stöd af 1 § 32 kap. S. L. dömdes Emma Gailit att för döljande af tjuvgods under försvårande omständigheter hållas 2 år i fängelse hvarhos *Rn* förordnade att Emma Gailit vid gripandet frångagna 20 rubel och 52 mk 98 p. skulle Ryska Riksbanken tillhandahållas. *Äbo Hfr.*, dit Gailit besvärade sig, u. den ⁶/₁₀ 06: Då laga utredning icke förebragts om att Gailit gjort sig skyldig till det brott för hvilket hon åtalats, förkastade *Hfr.*, med upphäfvande af *Rns* u., det af klgdn mot Gailit utförda åtalet, hvarjämte *Hfr.* förordnade, att förenämnda Emma Gailit frångagna penningar skulle till henne återställas. *J. D.*: Ej ändring. — (1 ledamot dömde Emma Gailit i stöd af 16: 20 S. L. att hållas 1 år i fängelse och borde de Emma Gailit vid hennes häktande frångagna penningar till henne återställas. — 1 ledamot fastställde, med upphäfvande af *Hfrns* u., *Rns* i saken afkunnade u.)

61. Armollisen käskyn johdosta oli J. E. Melartin, jonka K. Senaatti p:ssä ²⁵/₇, 07 oli tuominut vangin vapauttamisesta pidettäväksi 1 v. kuritushuoneessa, suosiota ja armosta vapautettava kärsimästä tuota rangaistusta. *O. O.* määräsi että tätä armollista käskyä oli seurattava.

Juni.

Den 3:dje. 1. L. ja O. Pesosen valitus jutussa, jossa vltjat olivat vaatineet että, koska kruununninismies A. Valkonen oli erinäisten saamisten suorittamiseksi myynyt vltjien kaksi lehmää ja hevosen, vaikkei hän sitä ennen ollut ulosmitannut niitä ja Valkonen sitäpaitsi oli ulosotonalaisia saamisista vastaan kantanut vltjilta 40 m:kaa liikaa, Valkonen tuomittaisiin rangaistukseen kerrotuista lainvastaisista toimenpiteistä. Valkosen vastattua syytteeseen sekä vaadittua vltjille rangaistusta väärästä ilmiannosta, hylkäsi *Kerimäen p:n K. O.* p:ssä ¹/₁₂ 05 vltjien asiassa ajaman kanteen toteen näyttämättömänä sekä tuomitsi R. L:n 26: 4 mukaan vltjat kummankin perättömästä syytteestä vetämään sakkoa 50 m:kaa, jota paitsi vltjat velvoitettiin oikeudenkäyntikulujen korvaukseksi suorittamaan Valkoselle 20 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. ¹¹/₂ 07: Koska vltjien

valituskirjansa ohella H. O:teen jättämässä takauskirjassa oleva Kerimäen kunnallislautakunnan esimiehen takausmiehen täysivaraisuudesta antama todistus ei ollut varustettu kunnallislautakunnan virkasinetillä, ei H. O. ottanut tutkittavaksensa, mitä vltjat olivat lausuneet saadaksensa muutosta K. O:n p:seen. O. O.: Ei muutosta.

Den 4:de. 2. Alarik Heikinpoika Miinalan valitus vahingonkorvausta koskevassa jutussa. *Rovaniemen p:n K. O.* katsoi p:ssä $\frac{3}{10}$ 05 toteensaatetuksi että kruununnimismies G. R. Hernberg ja entinen kruununnimismies K. V. Planting yhteisesti olivat olleet syypäät siihen että vltjan papintodistusta oli käytetty Alarik lisakinpoika Miinalaa vastaan ajatussa, luvaton väkijuomain myyntiä koskevassa asiassa, sekä että K. O. sitten tuon papintodistuksen perusteella oli tuominnut vltjan rangaistukseen mainitusta rikoksesta, jonka vuoksi ja samalla kun vltjan vaatimus saada tulojen vähentymisestä, esitetystä syistä, hyljättiin, K. O. velvoitti Hernbergin ja Plantingin yhteisesti tahi sen heistä, jolla varoja oli, korvaamaan vltjalle hänellä kerrotun erehdyksen oikaisemisesta olleet kustannukset kaikkiaan 1,000 m:kalla. *Vaasan H. O.*, johon vltja ja Planting valittivat, katsoi p:ssä $\frac{16}{10}$ 06 toteennäytetyksi, että Hernberg huolimattomuuden kautta virassaan oli aikaansaanut, että toinen henkilö vltjan nimessä K. O:ssa $\frac{15}{3}$ 01 oli tuomittu rangaistukseen luvattomasta väkijuomain myynnistä, kuin myöskin että vltja tämän johdosta oli kärsinyt vähennystä tuloissaan, arvion mukaan, 900 m:kaa sekä erehdyksen oikaisemisesta kustannuksia, joita ynnä vltjan menoja tässä jutussa H. O. ei voinut arvioida K. O:n tuomitsemää määrää, 1000 m:kaa suuremmaksi, minkä vuoksi ja kun ei Planting ollut aiheuttanut mainittua erehdystä, H. O., hyljäten Miinalan Plantingia vastaan tekemän vaatimuksen, velvoitti Hernbergin suorittamaan Miinalalle yhteensä 1,900 m:kaa sekä korvaamaan Miinalalle hänellä H. O:ssa olleet kustannukset 30 m:kalla, minkä ohessa Miinalan tuli palkita Plantingin kulungit H. O:ssa 60 m:kalla. O. O.: Ei muutosta.

3. M. Kiviniityn eli Hietaniityn valitus metsänhaaskausta koskevassa jutussa. *Siikajoen y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{16}{3}$ 06: Mainitsemillaan perusteilla jätettiin ottamatta tutkintoon vltjan A. Mallulaa vastaan ajama kanne, minkä ohessa vltja velvoitettiin 25 m:kalla korvaamaan Mallulalle hänellä jutun vuoksi olleet kustannukset. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{16}{10}$ 06: Koskei vltja, jolle ynnä hänen

vaimolleen Matti Matinpoika ja Josefina Matintytär vasta ¹²/₈ 06 olivat luovuttaneet hallinto-oikeuden Myllykankaan torppaan, ollut näyttänyt olleensa oikeutettu ajamaan kannetta kysymyksessä olevasta Matti Matinpojan ja Josefina Matintyttären hallintoajalla torpan alueella ehkä tapahtuneesta haaskauksesta, sentähden jätti H. O. asian sen lopputuloksen varaan, johon K. O. p:ssä oli johtunut. O. O.: Ei muutosta, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Malulalle, hänellä K. Senaatissa asiasta olleiden kulunkien korvaukseksi, 35 mk:aa.

4. J. Sundqvists nådeansökan afslögs.

5. Besvär af A. Heikkilä i ett mål ang. ersättning. På yrkande af M. Lervik, J., A. och Ulrika Syring samt J. Järn förklarade *Mustasaari m. fl. snrs Hr.* medels u. den ⁸/₃ 06 utredt vara att klgdn under sommaren år 1903 lämnat tvänne sina jakthundar tillfälle att jaga en å Bodö holme å bete utsatt fårjord, med den påföljd att M. Lervik gått förlostig 2 och enhvar af hans medparter 1 får samt skyldigkände förty klgdn att utbetala åt Lervik 30 mk äfvensom åt J., A. och Ulrika Syring samt J. Järn enhvar 15 mk, hvarhos klgdn ålades att godtgöra svdne kostnaderna för en efter fåren hållen skallgång med 45 mk och umgälderna i målet med 125 mk. *Vasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. den ²⁵/₁₀ 06: Ej ändring, jämte det klgdn förpliktades att med 35 mk ersätta svdne deras hos Hfrn i målet hafda kostnader. *J. D.* lät bero, hvarhos klgdn ålades att till svdne, i ersättning för deras i K. Senaten hafda umgälder, utgifva 40 mk.

Den 5:te 6. O. Vedenpään oikeudenomistajien, hänen leskensä Johanna Vedenpään, omasta puolestaan ja alaikäisen poikansa N. Vedenpään holhoojana, sekä Otto Vedenpään ja J. Koljosen, vaimonsa Hilda Vedenpään edusmiehenä, valitus metsänhaaskausta koskevassa jutussa. *Kuoreveden y. m. pien K. O.* hylkäsi p:ssä ⁴/₁₀ 04 kruununnimismies W. Nordanwehrin, virkansa puolesta, sekä O. ja Eeva Stiina Elimäen O. Vedenpäätä vastaan tekemän syytteen. *Turun H. O.*, johon O. ja Eeva Stiina Elimäki valittivat, katsoi p:ssä ¹⁵/₁₀ 06 toteennäytetyksi, että O. Vedenpää, vaikkei hänen omistamansa Vedenpään sekä O. ja Eeva Stiina Elimäelle kuuluvan Elimäen talojen välillä oltu toimitettu laillista jakoa, oli Hämeen läänin Kuvernöörin asianmukaisesti julistusta kiellosta huolimatta ennen jaon päättymistä tammi- ja helmikuun kuluessa vuonna 1904 ilman O. ja Eeva Stiina

Elimäen suostumusta sanotuilta tiloilta myytäväksi hakkuutanut yhteensä 6,017 tukkipuuta; minkä tähden H. O., muuttaen K. O:n p:stä tuomitsi $\frac{3}{4}$ 86 annetun metsälain 9 §:n ja R. L:n 33 luvun 7 §:n nojalla, O. Vedenpään metsänhaaskauksesta vetämään sakkoa 150 m:kaa, josta kuitenkin Perintöruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan perusteella oli vähennettävä kolmasosa, sekä menettämään O. ja Eeva Stiina Elimäelle edellämainitut tukkipuut, tahi, jos ne olivat hävitetyt, niiden arvon 2 m:kaa kappaleelta kuin myös 200 m:kalla korvaamaan O. ja Eeva Stiina Elimäelle heillä K. O:ssa jutun vuoksi olleet kustannukset. O. O. katsoi jääneen toteennäyttämättä, että O. Vedenpää oli kaudattanut kysymyksessä olevat puut sellaisesta yhteisestä metsästä, jota R. L:n 33 luvun 7 § tarkoitti, minkä vuoksi K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n mikäli sen kautta sanotut puut eli niiden arvo oli julistettu menetetyksi sekä O. Vedenpää velvoitettu korvaamaan O. ja Eeva Stiina Elimäelle heidän oikeudenkäyntikulunkinsa, vahvisti sen lopputuloksen, johon K. O. oli näiltä kohdilta asiaa johtunut.

7. K. ja V. Isotalon valitus korvausta koskevassa jutussa. *Karkun y. m. pien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{1}{3}$ 05 näytetyksi, että Taipaleen ja Kittilän kylien välisellä kylätiellä olevaa Paattilato nimistä siltaa oli pitkiä aikoja aina 1903 vuoden loppuun asti rakennettu ja korjattu useain Taipaleen, Leppälammen ja Kittilän kylien tilojen omistajien toimesta ja heidän suostumuksensa mukaan sekä että tuota siltaa oli viimeksi $\frac{8}{12}$ 86 pidetyssä kokouksessa jaettu Isotalon tilalle rakennettavaksi 8 sylen pituinen osa kuin myöskin että K. Isotalo sen jälkeen, kun silta oli helmikuussa vuonna 1904 purettu, oli vastoin sillan rakentajain enemmistön päätöstä yksissä neuvoin V. Isotalon kanssa vienyt Isotalon tilaan riidanalaiset 25 m:kaan 20 piin arvatut puut, minkä vuoksi ja kun puheenalainen silta oli ollut yhteinen eikä siis sillan yksityisellä osakkaalla ollut omistusoikeutta siihen käyttämiinsä aineisiin, K. O. velvoitti vltjat yhteisesti korvaamaan sillan rakennusvelvollisille omavaltaisesti viemiensä puiden arvon 25 m:kalla 20 p:illä sekä suorittamaan I. Sarkoselle, V. Kotajoelle, F. Sepälle ja A. Kelalle, jotka olivat ajaneet rakennusvelvollisten puhevaltaa asiassa, näiden kulunkien korvaamiseksi toimitetusta katselmuksesta 10 m:kaa ja oikeuden käynnistä 150 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat p. $\frac{16}{2}$ 07: Samalla kuin vltjien H. O:ssa tekemä väite ettei K. O:n, siihen nähden etteivät kaikki edellämäi-

nitun sillan rakentajat olleet esiintyneet kantajina jutussa, olisi pitänyt tuomita kysymyksessä olevaa korvausta maksettavaksi sillan rakennusvelvollisille, hyljättiin, koska nuo rakennusvelvolliset olivat sen yhteisesti rakentaneet ja sillan kukin osakas näin ollen oli oikeutettu yksinänsäkin hakemaan korvausta vahingosta, joka oli rikoksen kautta matkaansaattettu, vahvisti H. O. K. O:n p:n sekä velvoitti sen ohessa vltjat 35 m:kalla korvaamaan vstjille heillä H. O:ssa olleet kulungit. O. O.: Kun eivät vstjat olleet näyttäneet itseänsä oikeutetuiksi muiden sillan rakennusvelvollisten puolesta ajamaan kannetta asiassa sekä vltjille siis oli korvaukseksi kysymyksessä olevista puista tuleva ainoastaan niin paljon kuin heidän sillan ylläpitämisosuutensa oli asianomaisen maanmittarin edelläsanotun kylätien jaosta tekemässä toimituskirjassa laskettu tekävän, eli $\frac{68}{98}$ puiden arvosta, vltja velvoitettiin tässä tarkoituksessa maksamaan vltjille ainoastaan 16 m:kaa 71 p:ää, ja vapautettiin vltjat tämän johdosta myöskin suorittamasta kuluja H. O:ssa 35 m:kaa. Muuten jäi H. O:n p. pysyväiseksi. — (1 jäsen lausui, että koska kysymyksessä olevan sillan rakennusvelvolliset, ennen kuin ne sen yhteisesti rakennuttivat, olivat päättäneet rakennukseen käyttää edellisestä sillasta jääneet kelvolliset aineet, mutta vltjat päätöksestä huolimatta olivat omavaltaisesti haltuunsa ottaneet puheenalaiset puut ja sen kautta rakennusvelvollisille matkaansaattaneet puiden todistettua arvoa vastaavan vahingon, sentähden ja kun I. Sarkonen ja hänen asiakumppaninsa muiden määräysten puutteessa olivat katsottavat rakennusvelvollisten enemmistönä oikeutetuiksi valvomaan kaikkien rakennustyöhön osallisten etua ja oikeutta, senaattori katsoi etteivät vltjat olleet esiintuneet syytä muuttaa H. O:n päätöstä, ja velvoitti vltjat maksamaan I. Sarkoselle ja hänen asiakumppaneilleen korvaukseksi heidän K. Senaatissa kärsimistään kuluista 45 m:kaa. — 1 jäsen vahvisti H. O:n p:n ja velvoitti vltjat 45 m:kalla korvaamaan vastapuolensa K. Senaatissa kärsimät kulungit.)

Den 10:de. 8. A. Tschifkulinin armonanomus hyljättiin.

9. Kaupunginviskaali V. Palanderin ja poliisikonstaapeli O. Kallion valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. *Tampereen R. O.* katsoi p:ssä $\frac{9}{8}$ 06 toteennäytetyksi että J. Koskinen oli pahoinpitelyn aikomuksessa revolverilla ampuanut O. Kalliota sillä seurauksella että Kallio oli saanut

oikean kainalokuopan alapuolelle ihohaavan sekä tuomitsen vuoksi, nojaten R. L:n 21: 12 ja 13 Koskisen pidettäväksi 20 päivää vankeudessa. *Turun H. O.*, johon Palander valitti, p. ²⁸/₁ 07: R. O:n p. vahvistettiin muun puolesta paitsi että Koskinen hänen syykseen luetusta rikoksesta tuomittiin pidettäväksi 3 k. vankeudessa. *O. O.*: Koska Kallio oli tyytynyt R. O:n p:seen, eikä H. O:n p. ollut käynyt hänelle vastoin, ei K. Senaatti ottanut tutkittavaksi mitä Kallio oli lausunut saadakseen muutosta ja vahvisti H. O:n p:n.

Den 11:te. 10. Besvär af A. och H. Viik ang. olofligt fiske. På åtalan af H. Saurén fann *Kyrkslätt m. fl. sknr* medels u. den ²/₂ 05 utredt vara, att klgdn utlagt nät för fiske vid pass 15 famnar i nordvästlig riktning från Örskär inom Saurén tillhöriga Hirfsala hemmans rå belägna holme uti nämnda hemmans fiskevatten utan att de härtill ägt Sauréns begifvande; i anseende hvartill Hr. i stöd af 13 § 33 kap. S. L., sådant detta lagrum lyder i K. F. den ²³/₇ 02, dömdo klgdne, hvardera, att för olofligt fiske böta 21 mk, hvarifrån dock, jämlikt det i anledning af Tronföljaren och Storfursten Alexejs födelse utfärdade nåd. Manifestet och Pardonsplakatet, skulle afdragas en tredjedel, hvidan det bötesbelopp klgdne hvardera borde gälda utgjorde 14 mk; och jämte det Saurén, på grund af 17 § 17 kap. B. B. i lagen ang. ny lydelse af nästnämnda och 18 kap. sagda balk, gifven ²³/₇ 02, berättigades att, enär klgdne anträffats å bar gärning vid omförmälda fiske, såsom vedermäle behålla klgdne frångagna 13 nät till dess desse för sig bjudit, ålades klgdne att med 60 mk godtgöra Saurén hans kostnader i målet. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig. u. den ²⁶/₆ 06: Emedan ådagalagdtt blifvit, att Saurén vid tiden för ifrågakomna fiske innehaft och bebrukat Örskär holme jämte vattnet däromkring, fastställde Hfr., i stöd af 6 § 10 kap. B. B., Hrs u. i öfrigt utom att Hrs utlåtande ang. Sauréns äganderätt till sagda fiskevatten såsom opåkalladt undanröjdes, hvarhos klgdne förpliktades att med 45 mk godtgöra Saurén hans kostnader i Hfrn. *J. D.*: Enär utredt blifvit att Hirfsala hemmans ägare sedan äldre tider innehaft och nyttjat ifrågavarande fiskevatten samt klgdne icke visat sig äga rätt att däri idka fiske, fastställde K. Senaten i stöd af de utaf Hr. åberopade lagrum, det slut, hvori Hfrn i saken stannat; och ålades klgdne att till Saurén, i ersättning för hans i K. Senaten hafda umgälder, utgifva 40 mk.

11. N. Nuutisen valitus jutussa, jossa kruununnimismies J. Hultin, virkansa puolesta, sekä vltjan vaimo Anna Nuuti-

nen ynnä tämän edellisessä avioliitossa sittemmin kuolleen T. Nuupposen kanssa synnyttämän tyttären Maria Nuupposen holhooja P. Mustonen, asianomistajina, olivat syyttäneet vltjaa siitä, että hän, joka oli naimisissa Anna Nuutisen kanssa, oli sekaantunut Maria Nuupposeen, mikä oli siihen määrin tylsämielinen, ettei häntä voitu katsoa teoistaan vastuunalaiseksi, ja jonka kasvatuksen P. Mustonen oli uskonut vltjalle ja Anna Nuutiselle. *Kontiolahden p:n K. O.* p. ¹³/₁₂ 06: R. L:n 19 luvun 1 §:n 20 luvun 2, 6 ja 8 §:n sekä 7 luvun 1 §:n mukaan tuomitsi K. O. vltjan huoruudesta sekä sellaisen mielipuolen naisen makaamisesta, joka oli hänen lapsipuolensa ja jonka kasvatus oli hänelle uskottu, pidettäväksi 3 vuotta kuritushuoneessa, mistä rangaistuksesta kuitenkin, Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan perusteella oli vähennettävä kolmannes, joten vltja oli pidettävä 2 vuotta kuritushuoneessa, sekä julisti sitä paitsi säännöksiens nojalla ²³/₉ 1807 annetun Kunink. selityksen 22 kohdassa ynnä Naimiskaaren 13 luvun 1 ja 2 §:ssä vltjan ja Anna Nuutisen avioliiton puretuksi kuin myös vltjan menettäneeksi Anna Nuutiselle puolet naimaosastaan heidän yhteisessä pesässään ja oikeudettomaksi menemään uuteen avioliittoon ennenkuin Anna Nuutinen oli joko kuollut, joutunut uusiin naimisiin tahi antanut siihen vltjalle suostumuksensa ja vltja tähän saanut armollisen luvan; ja osotettiin Anna Nuutinen ja vltja, päätöksen saatua lain voiman, asianomaisesta Tuomiokapitulista hakemaan erokirja avioliitostaan, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ⁵/₁₂ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 13:de. 12. Kruununnimismies A. Lindströmin ja K. Lehtisen valitukset kuoleman tuottanutta pahoinpitelyä koskevassa jutussa. *Iitin y. m. p:ien K. O.* julisti, toimitettuaan tutkimuksen asiasta, siihen päätöksen ja alisti sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. katsoi p:ssä ²²/₃ 07 toteensaatetuksi, että Lehtinen oli ilman tappamisen aikomusta, tahallaan puukolla lyönyt A. Kinnusta rintaan seurauksella että Kinnunen kohta sen jälkeen oli kuollut; jonka vuoksi H. O., nojaten R. L:n 21 luvun 4 §:ään, tuomitsi Lehtisen pidettäväksi 6 vuotta kuritushuoneessa, minkä ohessa ja kun ei ollut tiettävissä oliko Kinnusella sukulaisia, hänen oikeudenomistajilleen, jos sellaisia vastedes ilmaantuisi, jätettiin valta hakea Lehtiseltä sitä korvausta, johon he luulivat aiheutta olevan, jotapaitsi Lehtinen

velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.*: Lehtinen tuomittiin hänen syykseen asiassa luetusta rikoksesta pidettäväksi 8 vuotta kuritushuoneessa. Muuten ei muutosta.

13. K. Forsténin kirjoitus, jossa hän oli anonut että Helsingin R. O:n $\frac{2}{3}$ 07 julistama päätös, jossa Forstén oli R. L:n 28 luvun 5 ja 8 §:n mukaan tuomittu toiskertaisesta varkaudesta pidettäväksi 1 vuoden kuritushuoneessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 6 vuodeksi yli vapausraugaistusajan, oikaistaisiin. *O. O.*: Koskei Forstén kun hän teki sen varkausrikoksen, josta hän tuomittiin rangaistukseen, ollut täyttänyt 18 vuotta, kumosi ja poisti K. Senaatti R. O:n mainitun päätöksen, mikäli Forsténin rikos oli luettu hänen syykseen toiskertaisena varkautena ja hän siitä tuomittu rangaistukseen.

Den 15:de. 14. Besvär af stadsfiskalen O. R. F. Albrecht i ett mål hvari han, å tjänstens vägnar, samt E. Salmi, i egenskap af målsägande, yrkat ansvar å Sofia Bengtilä för stöld. *Rns i Helsingfors* u. underställdes *Åbo Hfr.*, som gm u. den $\frac{21}{1}$ 07 fann utredt vara att Sofia Bengtilä från en släde å salutorget i Helsingfors olofligen tillägnat sig en Salmi tillhörig träbytta innehållande 1,050 gram smör, eller ägendom för ett värde af sex mark; i anseende hvar till och då Sofia Bengtilä, som den $\frac{21}{10}$ 01 ådömts straff för 4:de resan stöld och börjat afsitta sagda straff, men den $\frac{29}{8}$ 04, jämlikt det i anledning af Tronsföljaren och Storfursten Alexejs födelse utfärdade nåd. Manifestet och Pardonsplakatet, befriats från vidare undergående af samma straff, sålunda icke till fullo utstått det heune för 4:de resan olofligt tillgrepp ådömda straffet, *Hfr.*, i stöd af 2 mom. 4 §, 3 mom. 5 § och 8 § 28 kap. samt 1 § 6 kap. S. L., dömdo Sofia Bengtilä att för upprepad 4:de resan stöld hållas 2 år i tukthus samt att vara förlustig medborgerligt förtroende i 5 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *O. O.*: Enär Sofia Bengtilä, med hänsikt därtill att hon på grund af omförmälda nåd. Manifest och Pardonsplakat endast undfått lindring i det henne den $\frac{21}{10}$ 01 för 4:de resan stöld ådömda straffet, måste anses hafva till fullo utstått detsamma, K. Senaten dömdo Sofia Bengtilä att för 5:te resan tjufnad hållas på sätt *Hfrn* utsagt, 2 år i tukthus samt vara förlustig medborgerligt förtroende i 5 år utöfver tiden för frihetsstraffet.

15. A. Tiensuun valitus torpan tilusten eroittamista koskevassa jutussa. *Marttilan p:n K. O.* hylkäsi p:ssä $\frac{10}{3}$,

04 Vltjan vaatimuksen että Kreun talon puoliskon omistaja M. Kreu velvoitettaisiin luovuttamaan talon puoliskon sellaiseen jakoon että vltjan hallitsemat, sanottuun talonpuoliskoon kuuluvan torpan tilukset, $12\frac{1}{6}$ 95 maantilojen osittamisesta annetun asetuksen 41 §:n säännöksen mukaan tulisivat siitä eri tiloiksi lohkaistuiksi. *Turun H. O.*, johon vltja vetosi, t. $15\frac{1}{2}$ 07: Ei muutosta. *O. O.*: Koska vltjan muutoksen kirjoituksen oli K. Senaattiin jättänyt M. Tiensuu, mutta M. Tiensuu, vastoin O. K:n 15 luvun 2 §:n säädöstä, niinkuin tämä lainkohta on asetuksessa $23\frac{1}{11}$ 98, ei voitu hyväksyä oikeudenkäyntiasiamieheksi K. Senaatissa, ei K. Senaatti ottanut tutkittavaksensa mitä vltja mainitussa kirjoituksessa oli lausunut saadaksensa muutosta H. O:n tuomioon.

Den 17:de. 16. M. Plathanin armonanomus hyljättiin.

17. J. Raumasen valitus omavaltaista menettelyä koskevassa jutussa. *Lemun y. m. p:ien K. O.* p. $28\frac{1}{6}$ 05: Koskei oltu näytetty että E. Salonen oli ilkeydestä ajanut vltjan lehmän pois tarhastaan tahi että Salonen sitä tehdessään muutenkaan oli menetellyt rikollisesti, semminkin kun ei vltjan eläkekirjassa ollut mainittu että vltjalla oli oikeus pitää lehmäänsä Salosen karjatarhassa, joskin paikkakunnan tavan mukaan sekin ehkä sisältyi suvikäyntiin, sentähden hylkäsi K. O. vltjan jutussa ajaman kanteen. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $13\frac{1}{12}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 19:de. 18. Besvär af K. Sjögren i ett mål hvori stadsfiskalen A. Rosberg, å tjänstens vägnar, samt J. Högstedt, i egenskap af målsägande, yrkat ansvar å klgdn för stöld. *Rns i Nikolaistad* u. underställdes *Vasa Hfrs* pröfning, därå Hfr. g:m u. den $27\frac{1}{2}$ 07 förklarade utredt vara att klgdn från en källare olofligen tillgripit tvänne korgar och 50 toma vattenflaskor eller ägendom till ett värde af 19 mk 50 p., i anseende hvartill och då klgdn tidigare undergått straff för 3:dje gången tjufnad Hfrn., i stöd af 3 mom. 5 § och 8 § 28 kap. S. L., dömde klgdn att för 4:de resan stöld hållas 2 år i tukthus samt vara förlustig medborgerligt förtroende i 8 år utöfver tiden för frihetsstraffet, hvarhos klgdn ålades att till kronan återgälda 1 mk 50 p. i ersättning för ett i saken afhördt vittne. *J. D.* fann den befattning klgdn tagit med ifrågakomna ägendom icke kunna tillräknas honom såsom olofligt tillgrepp, hvarför K. Senaten, med uppbäfvande af Hfrns u., befriade klgdn från ej mindre straff

i saken än skyldigheten att erlägga förenämnda viltnevarsode. För öfrigt skulle klgn ställas på fri fot. — (1 ledamot lät bero vid Hfrs u.)

Den 20:de 19. Besvär af tukthusfängen N. Huohvainen i ett mål ang. otukt. På åtalan af biträdande stadsfiskalen A. Lindström dömdes *Rn i Helsingfors* g:m u. den 12/2 07, jämlikt 12 § 20 kap. S. L. klgn att hållas 6 m. i fängelse, hvilket straff förvandladt till tukthusstraff och minskadt i enlighet med stadgandet i 5 § 7 kap. S. L. sammanlades med hvad af det klgn utaf *Rn* den 21/3 06 ådömda 1 års och 15 dagars tukthusstraff vid tiden för nu ifrågavarande brotts föröfvande återstod sålunda, att klgn skulle i ena bot undergå tukthusstraff i 6 m. och 10 d., från hvilket sistsagda straff dock borde afräknas hvad klgn sedan den 5/1 07 å det sammanlagda straffet då redan utstått. *Åbo Hfr.*, dit klgn besv. sig, fastställde g:m u. den 12/4 07 *Rns* u., dock sålunda att från det af *Rn* ådömda 6 m. och 10 d. tukthusstraff skulle afräknas hvad klgn sedan den 5/1 07 å straffet allaredan utstått. *J. D.*: Emedan den af vicehäradshöfdingen G. Palmros till styrkande af sin behörighet att i K. Senaten föra talan för klgn inlämnade fullmakten, under hvilken klgns namn fanns tecknadt, saknat insegel och blifvit till riktigheten bestyrkt af endast en person samt således ej var utfärdad i enlighet med stadgandet i 4 § 15 kap. B. B. ty och då Palmros ej heller annorledes visat sig vara af klgn lagligen befullmäktigad för målets fullföljande, ville K. Senaten icke till pröfning upptaga hvad i ändringsansökningen anförts.

20. K. Kainulaisen armonanomus hyljättiin.

Den 21:sta. 21. Besvär af F. Perkowsky i ett mål ang. misshandel. *Rns i Helsingfors* u. underställdes *Åbo Hfrs* granskning, derå *Hfrn* genom u. den 26/2 07 förklarade utredt vara, att klgn uppsåtligen, i afsikt att åstadkomma svår kroppsskada, med knif tillfogat sin hustru Karolina Perkowsky i buken tvenne sår, hvilka varit af lifsfarlig beskaffenhet; i anseende hvar till *Hfrn*, i stöd af 1 mom. 5 § och 13 § 21 kap. S. L., dömdes klgn att här för hållas 5 år i tukthus. *J. D.*: Ej ändring.

Den 29:de. 22. Kaupunginviskaali J. E. Lindqvistin valitus jutussa, jossa vltja, virkansa puolesta ja J. Virtasen ilmiannon johdosta, oli syyttänyt F. Vuorista varkaudesta. *Porin R. O:n* p. alistettiin *Turun H. O:n* tarkastettavaksi,

minkä jälkeen H. O. p:ssä $11\frac{1}{3}$ 07, kun Vuorinen, joka sitä ennen oli tuomittu rangaistukseen varkaudesta, mutta siihen nähden että tuosta rangaistuksesta Perintöruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan, oli vähennetty kolmasosa, ei ollut täydelleen kärsinyt sanottuarangaistusta, tuomitsi Vuorisen nojaten R. L:n 28 luvun 2 §:ään, 5 §:n 1 kohtaan ja 8 §:ään uudistetusta törkeää laatua olevasta toiskertaisesta varkaudesta pidettäväksi 2 vuotta kuritushuoneessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 8 vuodeksi yli mainitun vapausrangaistusajan. O. O.: Koska Vuorinen siihen nähden että hänellä, sitä ennen toiskertaisesta varastamisesta tuomittua rangaistusta oli mainitun Julistus- ja Armahduskirjan nojalla lievennetty, oli katsottava täydelleen kärsineeksi sanotun rangaistuksen, K. Senaatti tuomitsi Lindqvistin valituksen johdosta R. L:n 28 luvun 2 §:n, 5 § 2 kohdan ja 8 §:n mukaan Vuorisen kolmenkertaisesta varkaudesta H. O:n hänelle asiassa määräämään rangaistukseen. Asian näin päättyessä ei annettu sen enempää lausuntoa vltjan valituksesta. — (2 jäsentä oli muuten samaa mieltä kuin enemmistö paitsi että senaattorit tuomitsivat Vuorisen kolmaskertaisesta varkaudesta pidettäväksi 3 vuotta kuritushuoneessa sekä menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 10 vuodeksi yli tuon rangaistusajan.)

23. F. Hakasen eli Mäkisen valitus kuoleman tuottanutta pahoinpitelyä koskevassa jutussa. *Kokemäen y. m. p:ien K. O:n* p. alistettiin *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $27\frac{1}{2}$ 07 katsoi toteennäytetyksi että vltja yöllä vasten $20\frac{1}{2}$ 06 oli tahallaan kumminkin ilman tappamisen aikomusta puukolla lyönyt K. Ekmania rintaan sillä seurauksella että tämä samana yönä oli kuollut, sekä tuomitsi sen vuoksi, nojaten R. L:n 21 luvun 4 §:n 1 kohtaan vltjan pidettäväksi 5 vuotta kuritushuoneessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia O. O.: Ei muutosta.

Juli.

Den 1:sta. 1. J. Wirtasen valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. *Nurmijärven p:n K. O:n* p. alistettiin *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $\frac{2}{3}$, 07 katsoi toteensaateetuksi että vltja oli surmaamisen aikomuksessa pikaistuksessa Winchestermakasiinikiväärillä ampunut poikaansa J. A. Wirtasta sillä seurauksella että luoti, kulkien J. A. Wirtasen takin molempien etuliepeiden läpi vatsan kohdalta, oli lävistänyt tämän oikean käden ranteen synnyttäen siihen haavan, joka ei kuitenkaan ollut laatuaan hengenvaarallinen; mihin nähden H. O., nojaten R. L:n 21 luvun 2 §:ään ja 4 luvun 1 §:ään, tuomitsi vltjan tapon yrityksestä pidettäväksi 6 vuotta kuritushuoneessa, johon rangaistukseen yhdistettiin H. O:n samalla Wirtaselle hengenvaarallisen astalon nostamisesta toista vastaan tuomitsema sakko 100 m:kaa sekä hänelle esteettömästä poissaolosta käräjiltä tuomittu 20 m:kan sakko niinmuodoin, että vltjan oli kerrassaan kärsittävä kuritushuonerangaistusta 6 vuotta ja 10 p:vää; minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O. katsoi vltjan viaksi jäävän, että hän oli pahoinpidellyt J. A. Wirtasta niin että tämä oli saanut vähemmän ruumiinvamman, minkä vuoksi K. Senaatti, R. L:n 21: 11 ja 13 mukaan, tuomitsi vltjan pahoinpitelystä, joka oli tapahtunut asianhaaran ollessa erittäin raskauttavat, pidettäväksi 3 vuotta kuritushuoneessa, johon rangaistukseen yhdistettiin ylempänä mainitut vltjalle tuomitut sakot, yhteensä 120 m:kaa, niinmuodoin, että vltjan oli kerrassaan kärsittävä kuritushuonerangaistusta 3 vuotta ja 10 päivää. Muuten ei muutosta.

Den 2:dra. 2. M. Moisander sai kunniansa takaisin.

3. Besvär af B. Tuorilainen i ett mål ang. stöld m. m. På åtalan af biträdande stadsfiskalen A. B. Lindström, å tjänstens vägnar, samt E. Mäki, J. Holmberg och J. Lahtinen, i egenkap af målsägande, dömde *Rn i Helsingfors g:m* u. den $\frac{2}{3}$, 07, med stöd af 5 och 8 §§ 28 kap. och 1 § 16 kap., S. L., medgdn att för andra resan stöld hållas 6 m. i tukthus och i 6 år vara förlustig medborgerligt förtroende samt för tvänne särskilda försök att, med begagnande af lifsfarligt vapen hindra polisman i tjänsteutföring, för hvartdera försöket undergå tukthusstraff i 1 år och 6 m., eller att, efter sammanläggning af dessa straff, i ena bot hållas 2 år och 6 m. i tukthus, hvarefter omförmälda förlust af medborgerligt för-

troende skulle inträda. *Åbo Hfr.*, dit biträdande stadsfiskalen Lindström besv. sig, fastställde g:m u. den 10/4 07 Rns u. *J. D.*: Emedan klgdn åtnöjts med Rns u. samt detsamma sálunda mot honoin vunnit laga kraft, upptog K. Senaten icke till pröfning hvad klgdn anfört till vinnande af ändring i Hfrns u.

4. Kaupunginviskaali V. Palanderin valitus haureutta koskevassa jutussa. Vltjan, virkansa puolesta, ja J. Anderssonin, asianomistajana, syytteen johdosta sekä sittenkuin *Tampereen R. O.*, toimitettuaan tutkimuksen asiasta, oli julistanut siihen päätöksen ja alistanut sen *Turun H. O.*:n tarkastettavaksi, katsoi H. O. p:ssä 8/4 07 toteennäytetyksi, että O. E. Leván oli harjoittanut haureellista tekoa Anderssonin viiden vuoden vanhan tyttären kanssa; minkä vuoksi H. O., nojaten R. L:n 20 luvun 1 kohtaan, tuomitsi Levánin pidettäväksi 4 vuotta kuritushuoneessa, jonka ohessa Leván velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O. ei muuttanut H. O:n p:tä muun puolesta, paitsi että Leván tuomittiin pidettäväksi 5 vuotta kuritushuoneessa.

Den 3:de. 5. J. Karisen valitus varkautta koskevassa jutussa. Kaupunginviskaali E. J. Forsströmin, virkansa puolesta, ja R. Piesalon eli Mäkelän, asianomistajana, tekemästä syytteestä tuomitsi *Jyväskylän R. O.* p:ssä 28/1 07, R. L:n 28: 2 ja 8 mukaan, vltjan ensikertaisesta törkeästä varkaudesta pidettäväksi 10 kuukautta kuritushuoneessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 4 vuodeksi yli vapausraugaistusajan; jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä 27/3 07 R. O:n p:n. O. O.: Ei muutosta.

Den 4:de. 6. Kaupunginviskaali O. R. F. Albrechtin valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt J. Herrasta varastetun tavaran kätkemisestä ja räjähdysaineen kokoamisesta. *Helsingin R. O.* katsoi p:ssä 4/12 06 toteensaatetuksi, että Herranen oli vastaanottanut ja kätkenyt 4, kukin 20 kiloa dynamiittia sisältävää laatikkoa ynnä sitäpaitsi jonkun veran paperiin käärittyä dynamiittia, tietäen dynamiitin varkauden kautta saaduksi, ja että Herranen oli koonnut tuon räjähdysaineen pannakseen toimeen sellaisen räjähdyskeen, josta mainitaan R. L:n 34 luvun 5 §:ssä, kuin myös että W. Pohjolainen, oltuaan avullisena dynamiitin kuljettamisessa Helsinkiin ja saatuaan ainakin seuraavana päivänä tietää dynamiitin olleen varastetun, oli, vaikka hän siis tiesi sellai-

sen rikoksen, josta mainitaan R. L:n 34 luvussa, olevan hankkeissa, jättänyt sen ilmoittamatta viranomaisille, minkä vuoksi R. O. tuomitsi Herrasen, R. L:n 32 luvun 1 §:n, 34 luvun 6 §:n ja 7 luvun 1 §:n mukaan, pidettäväksi 2 vuotta kuritushuoneessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 4 vuodeksi yli vapausrangaistusajan sekä Pohjolaisen, R. L:n 16 luvun 19 §:n 1 kohdan nojalla, hänen kerrotusta laiminlyömisestään pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa. *Turun H. O.*, johon Herranen ja Pohjolainen valittivat, katsoi p:ssä ²²/₁₀₇ Herrasen syyksi jäävän että hän, tietäen kysymyksessä olevan dynamiitin saaduksi varkauden kautta, oli tallettavakseen ottanut ja asuntoonsa kätkenyt sen, mutta näytöstä puuttuvan niin hyvin siitä, että Herranen olisi aikonut panna toimeen sellaisen räjähdyskappaleen, josta mainitaan R. L:n 34 luvun 5 §:ssä, tai sitä varten koonnut tuon dynamiitin, kuin myös siitä, että Pohjolainen olisi tiennyt R. L:n 34 luvussa mainitun toisen hengelle ja terveydelle vaarallisen rikoksen olleen hankkeissa, jonka vuoksi H. O., hyljäten Pohjolaista vastaan ajetun syytteen kokonaan ja Herrasta vastaan räjähdysaineen kokoamisesta tehdyn syytöksen sekä vapauttaen Herrasen muusta rangaistuksesta seuraamuksiin, tuomitsi R. L:n 32 luvun 1 §:n nojalla Herrasen varastetun tavaran kätkemisestä asianhaaran ollessa raskauttavia pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukautta kuritushuoneessa, josta rangaistuksesta kuitenkin, siihen nähden että Herranen ilman omaa syytönsä oli kauvan ollut tutkinto-vankeudessa, vähennettiin 1 kuukausi, joten Herrasen tuli sovitaa rikollisuutensa 1 vuoden ja 5 kuukauden kuritus-huonerangaistuksella. *O. O.*: Ei muutosta.

7. O. Pitkäsén valitus tahallista tappoa koskevassa jutussa. *Unkuniemen p:n K. O:n* p. alistettiin *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ²⁸/₁₀₇ katsoi toteennäytetyksi, että vltja oli surmaamisen aikomuksessa, ei kuitenkaan vakain tuumin, ottanut vaimoltaan Anna Pitkäseltä hengen; minkä vuoksi H. O., R. L:n 21 luvun 2 §:n 1 kohdan nojalla, tuomitsi vltjan tahallisesta taposta pidettäväksi 10 vuotta kuritushuoneessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 5:te. 8. A. Launiainens nådeansökan afslogs.

9. I. Björnvikin valitus edustajanvaalia Valtioapäiville koskevassa asiassa. Sittenkun *Uudenmaan läänin vaali-*

pöörin Keskuslautakunta, vahvistaessa $15/3$ ja $16/3$ 07 sanotussa vaalipiirissä toimitetun edustajavaalin tuloksen, oli $2/4$ 07 määrännyt että, edustajansijan joutuessa avoimeksi eri ääniryhmien yhteisenä ehdokkaana valitun edustajan jälkeen, hänen sijansa oli täytettävä lähinnä siitä yksinkertaisesta ääniryhmästä, jossa poistuneella oli suurin vertausluku, sekä, ellei avoimeksi joutunutta sijaa niinmuodoin voitu täyttää, sitä lähinnä siitä yhdistetystä ääniryhmästä, johon äskennimittu yksinkertainen ääniryhmä kuului, valitti vltja Keskuslautakunnan kerrotusta menettelystä sekä anoi, huomauttaen että Vaalilain 67 §:n 4 mom. antaisi aiheita siihen tutkimiseen, että mainitunalaisessa tapauksessa avoin sija oli täytettävä ensikädessä siitä yksinkertaisesta ääniryhmästä, jossa poistuneella oli suurin vertausluku, toiseksi siitä yksinkertaisesta ääniryhmästä, missä hänellä oli lähinnä suurin vertausluku, kolmanneksi siitä yksinkertaisesta ääniryhmästä, jossa hänellä oli tämän jälkeen suurin vertausluku, ja niin edespäin sekä vasta siitä yhdistetystä ääniryhmästä, missä poistuneella oli suurin uusi vertausluku, että Keskuslautakunnan julistama vaalintulos sen mukaisesti oikaistaisiin. *Uudenmaan läänin Kuv.* jätti p:ssä $16/3$ 07 Keskuslautakunnan toimen pysyväiseksi. O. O.: Ei muutosta.

Den 6:te. 10. Besvär af J. Mikkola ang. förberedelse till allmänt farligt brott m. m. På åtalan af biträdande stadsfiskalen A. B. Lindström, å tjänstens vägnar, samt D. och S. Alimoff, i egenskap af målsägande, dömde *Rn i Helsingfors g:m u.* den $17/1$ 07, med tillämpning af 6 § 34 kap. samt i stöd af 1 § 32 kap. och 12 § 21 kap. S. L. klgdn att hållas i tukthus för förberedelse till allmänt farligt brott 4 år och för döljande af tjufgods 6 m. samt att för misshandel, föröfvad mot två personer, för hvarjdera brottet undergå fängelsestraff i 15 dagar eller att, efter sammanläggning af dessa straff, i ena bot hållas 4 år och 4 månader i tukthus, hvarutom klgdn förklarades förlustig medborgerligt förtroende i 6 år utöfver tiden för frihetsstraffet; och ålades klgdn att utgifva särskilda ersättningar. *Äbo Hfr.*, dit klgdn besvärade sig, fastställde g:m u. den $11/4$ 07 Rns u. i öfrigt utom att det klgdn för förberedelse till allmänt farligt brott ådömda straffet nedsattes till tukthus i 3 år, hvidan klgdn skulle i ena bot umgälla sin brottslighet med tukthusstraff i 3 år och 4 månader samt vara förlustig medborgerligt förtroende i 6 år utöfver tiden för nästsagda frihetsstraff. *J. D.*: Ej ändring.

Den 9:de. 11. Viktorina Angervon valitus irtolaisuutta koskevassa asiassa. *Turun ja Porin läänin Kuvernööri* määräsi p:ssä ¹⁴/₃ 07 vltjan, joka sitä ennen oli kärsinyt rangaistuksen ensikertaisesta irtolaisuudesta, toiskertaisesta sammallaisesta paheesta pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukautta yleisessä työssä. O. O.: Koska Kuv:n p. vltjaa vastaan oli saanut lain voiman, ei K. Senaatti ottanut tutkittavakseen mitä vltja valituskirjassaan oli lausunut saadakseen muutosta Kuv:n p:seen. — (2 jäsentä: Koskeivät V. ja Wilhelmina Suova olleet näyttäneet että vltja olisi valtuuttanut heidät jättämään valituksensa Kuvernöörinvirastoon, eivät senaattorit ottaneet vltjan valitusta tutkittavakseen.)

Den 10:de. 12. L. Aution valitus tahallista tappoa koskevassa jutussa. *Siikajoen y. m. p:ien K. O:n* p. alistettiin *Vaasan H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ⁵/₁₁ 06 katsoi toteennäytetyksi, että vltja surmaamisen aikomuksessa, pikaistuksissa oli teräväkulmaisella puntarilla ruhjonnut Kreeta Hagbergin pään niin, että Kreeta Hagberg oli kuollut, jonka vuoksi H. O., nojaten R. L:n 21 luvun 2 §:n 1 kohtaan, tuomitsi vltjan tahallisesta taposta pidettäväksi 12 vuotta kuritushuoneessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta. — (2 jäsentä jätti H. O:n mainitseman lainpaikan nojalla sen lopputuloksen pysyväiseksi, johon H. O. p:ssään oli asiasta johtunut.)

13. J. Immosen ja hänen vaimonsa Maria Makkosen valitus haaskausta koskevassa jutussa. *Impilahden p:n K. O. p.* ¹⁸/₃ 05: Koskei J. Immonen ollut esittänyt perustetta väittämällensä luulolle, että hänellä olisi ollut itsenäistä oikeutta kysymykseen tulleen kivenotto-oikeuden luovuttamiseen W. Feoktistoffille, vaan Immonen oli voinut tehdä tuon luovuttamisen ainoastaan Maria Makkosen edusmiehenä, sentähden ja kun Feoktistoff oli ollut oikeutettu siirtämään saamansa oikeuden M. Mäkiselle eikä M. Mäkinen niinmuodoin louhiessaan kiviä kysymykseen tulleelta maa-alueelta ollut tehnyt mitään rikosta vltjia vastaan, hylkäsi K. O. vltjain kanteen M. Mäkiä vastaan sekä velvoitti vltjat 50 m:kalla korvaamaan M. Mäkiselle hänen oikeudenkäyntikulunkinsa. *Vuipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. ¹⁰/₇ 06: K. O:n esiintuomilla syillä ja kun J. Immosen, Maria Makkosen edusmiehenä, ja W. Feoktistoffin kesken ⁷/₃ 01 tehtyä sekä Feoktistoffin sittemmin M. Mäkiselle siirtämää kontrahtia, jonka nojalla Mäkinen oli harjoittanut kivenlouhintaa, ei oltu pe-

ruutettu tahi voimattomaksi julistettu, vahvisti H. O. K. O:n p:n, jonka ohessa vltjat velvoitettiin suorittamaan M. Mäkiselle, hänellä H. O:ssa olleiden kulunkien korvaukseksi, 50 m:kaa. O. O.: K. O:n mainitsemilla perusteilla vahvisti K. Senaatti sen loppupäätelmän, johon H. O. oli johtunut; minkä ohessa vltjat velvoitettiin maksamaan Mäkiselle, häneltä K. Senaatissa menneiden kustannusten korvaukseksi, 40 m:kaa. — (2 jäsentä: Koska M. Mäkinen oli harjoittanut puheenalaista kiven louhintaa $\frac{7}{8}$ 01 laaditun ja $\frac{27}{8}$ 02 M. Mäkiselle siirretyn kontrahdin nojalla, jonka kautta vltja ollessa naimisissa Maria Makkosen kanssa, oli W. Feoktistoffille kerrottua tarkoitusta varten vuokrannut kysymyksessä olevan maapalstan, eikä M. Mäkistä näin ollen voitu katsoa tehneen itseänsä vikapääksi rangaistukseen haaskauksesta, yhtyivät senaattorit enemmistön lopputulokseen.)

Den 12:te. 14. Besvär af M. Ingå, J. Lassus, Anna Hamus eller Lassus samt M. Wäst ang. oloflig uppdämning af vattendrag. *Vörå m. fl. snrs Hr.* förkastade medels u. den $\frac{15}{2}$ 05 på upptagna skäl M. Nylunds m. fl:s mot klgdne samt sedermera aflidne J. Staffans i målet utförda talan. *Vasa Hfr.*, dit M. Nylund och hans medparter besv. sig, förklarade uti u. den $\frac{16}{8}$ 06 utredt vara, att ägarene till en uti Ånäs fors af Kimo å inom Oravais by belägen kvarn genom Guv:ns i Vasa län den $\frac{4}{12}$ 51 meddelade och af K. Senaten den $\frac{14}{10}$ 52 fastställda utslag berättigats att för kvarnens drift begagna den öfver Kimo å uppförda äldre dammbyggnaden, hvilken då innehade en höjd af $2\frac{2}{3}$ fot, samt därutöfver medels skifbord höja dammbyggnaden med $2\frac{2}{3}$ fot eller således innalles $3\frac{1}{3}$ fot; att den dåvarande fasta dammen vore 2 cm lägre än förenämnda äldre dammbyggnad; att klgdne ytterligare genom skifbord ökat dammens höjd med 43 cm och sålunda uppdämt vattnet 21 cm utöfver hvad medgifvet blifvit, samt att dammbyggnaden sedermera innehade så stor bredd att vattnet, äfven om dammen ej vore högre än i förestående mätto föreskrifvits, likväl kunde uppdämmas högre än hvad afsedt varit; men emedan klgdne allaredan af Hr. medels u. den $\frac{10}{2}$ 04 i målet afsagdt beslut ålagts att undanskaffa omordade skifbord, ansåg Hfrn dessa icke kunna förpliktas att ytterligare förminska dammens höjd, hvaremot det åläge klgdne, vid vite af 100 mk för dem enhvar, att inom 3 m. därefter ej mindre hos vederbörande myndighet anhålla om närmare föreskrifter rörande den form dammen i öfrigt borde erhålla för att motsvara de genom Guv:s och Senatens u. beviljade rättigheter

till vattnets uppdämmande än ock i behörig ordning fullfölja denna ansökning samt sedermera ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som i antydt afseende kunde meddelas. *J. D.*: Enär något yrkande i saken icke gjorts om klgdnes åläggande att utverka vederbörande myndighets närmare föreskrift rörande ifrågavarande damms form, blef Hfrns härom meddelade yttrande såsom opåkalladt undanröjdt.

15. N. Perssonin, F. Andersénin, M. Holpaisen, M. Pentinsaaren ja R. Labbartin valitukset kavaltamista koskevassa jutussa. *Kemin R. O.* p. ²⁰/₇, 05: R. L:n 28 luvun 1 §:n ja 33 luvun 3 §:n nojalla tuomitsi R. O. Andersénin ensikertaisesta varkaudesta pidettäväksi 9 kuukautta vankeudessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 2 vuodeksi yli tuon vapausrangaistusajan. Mitä tuli Holpaista, Pentinsaarta ja Labbartia vastaan tehtyyn syytteeseen, katsoi R. O. heidän syykseen jäävän, kahden ensiksimmäin tuomittua että he neuvoillaan ja teoillaan olivat olleet osallisina Andersénin tekemään varkauteen, sekä Labbartin että hän oli ottanut vastaan Andersénilta omaisuutta, jonka laillista saantoa Labbartilla oli ollut syytä epäillä, jonka vuoksi he tuomittiin, Holpainen ja Pentinsaari R. L:n 5 luvun 3 §:n mukaan, avustuksesta varkauteen pidettäväksi vankeudessa edellinen 6 kuukautta ja Pentinsaari 3 kuukautta sekä Labbart hänen viakseen lue-
tusta rikoksesta, R. L:n 32 luvun 5 §:n nojassa, vetämään sakkoa 150 m:kaa. Sitäpaitsi ja koska Andersén, Holpainen, Pentinsaari ja Labbart olivat olleet syyppäät siihen, että Persson heidän toimensa ja tekonsa kautta oli menettänyt 145 ¹/₁₂ kuutiosyltä paperipuita sekä muuten saanut kärsiä kuluja, velvoitti R. O. Andersénin, Holpaisen, Pentinsaaren ja Labbartin yhteisesti tahi sen heistä, jolla varoja oli, maksamaan Perssonille yhteensä 6,008 m:kan 33 p:n korvauksen, minkä ohessa ja samalla kun asianomaisten muut vaatimukset osaksi perusteettomina osaksi todistamattomina hyljättiin, Andersénin, Holpaisen, Pentinsaaren ja Labbartin ylläsano-
tulla tavalla 1,400 m:kalla korvata Perssonille hänen oikeudenkäyntikustannuksensa. *Vaasan H. O.*, johon vltjat valit-
tivat, p. ³¹/₇, 06: Samalla kun H. O. jätti ottamatta tutkin-
toon Perssonin vasta H. O:ssa tekemää vaatimusta saada korvausta siitä, että hänen oli täytynyt vuokraamansa West-
manland nimisen höyrylaivan päällikölle maksaa lastista
vastapuolten tuottamuksesta puuttuneiden 50 kuutiosylen
rahtipalkka 1 punta 10 shillingiä englannin rahaa kuutio-
syleltä sekä hylkäsi Perssonin väitteen ettei Andersénin va-
litusta, liian myöhään tehtynä, voisi tutkittavaksi ottaa, kat-

soi R. O. toteen näytetyksi, että Holpainen ja Pentinsaari $\frac{4}{7}$ 05, vaikka he, jotka siihen aikaan olivat yhteisesti harjoittaneet puutavarakauppaa, $\frac{28}{6}$ ja $\frac{29}{6}$ 05 välikirjan mukaan 24 p:ltä tammikuuta samana vuonna jo olivat Selkäsaaressa Perssonille mitanneet ja merkinneet 684 englantilaista kuutiოსyltä paperipuita, olivat Andersénille hänen kanssaan $\frac{8}{12}$ 04 tekemänsä hankintakontrahdin nojalla näistä puista luovuttaneet 765 juoksevaa syltä, että Andersén tietäen viimeisanoittujen puitten Perssonille tapahtuneen mittauksen perusteella kuuluvan tälle, oli ottanut puut haltuunsa ja kuljettanut niitä Tyr laivaan täyttääkseen hankintasitoumuksensa toiminimelle Ph. U. Strengberg, sekä että Labbart oli mainitun toiminimen puolesta vastaanottanut nuo puut, vaikka hänellä oli ollut syytä varoa että Andersén oli ne kerrotulla laittomalla tavalla saanut, minkä vuoksi ja kun Perssonille mitatut puut, koskei Persson sen jälkeen kuin puut oli hänelle mitattu ja merkitty ollut ryhtynyt muihin toimiin niihin nähden, olivat katsottavat vielä silloin, kun Holpainen ja Pentinsaari luovuttivat osan niistä Andersénille olleeksi näiden huostassa, H. O., nojaten R. L:n 29 luvun 1 §:ään, 5 luvun 1 ja 3 §:ään sekä 32 luvun 5 §:ään, tuomitsi Holpaisen ja Pentinsaaren kavaltamisesta sekä Andersénin avunannosta sellaiseen rikokseen pidettäväksi vankeudessa, Holpaisen ja Andersénin, kummankin 3 kuukautta sekä Pentinsaaren 2 kuukautta kuin myös Labbartin siitä, mitä hänen viakseen oli luettu, vetämään sakkoa 150 m:kaa, minkä ohessa Holpainen, Pentinsaari, Andersén ja Labbart veloitettiin yhteisesti tahi se heistä, jolla varoja oli, maksamaan Perssonille ne 750 m:kaa, jotka Persson oli näyttänyt suorittaneensa yhdestä hukkapäivästä Wermland nimisen höyrylaivan päällikölle, sekä korvaamaan Perssonille hänellä R. O:ssa asian vuoksi olleet kustannukset 2,000 m:kalla ja R. O:n Perssonille määräämät muut palkkiosummat, yhteensä 6,008 m:kaa 33 p:niä. Muuten jäi R. O:n p. pysyväiseksi. O. O.: Ei muutosta.

16. T. Höökin valitus tahallista tappoa koskevassa jutussa. *Hollolan y. m. p:ien K. O:n* p. alistettiin *Turun H. O:n* tarkasteltavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $\frac{12}{4}$ 07 katsoi toteen saatetuksi, että vltja oli surmaamisen aikomuksessa, pikaistuksissa jollakin tylsällä aseella useita kertoja lyönyt O. Ahlgrenin ja F. Liukkosen sisarta Fredrika Ahlgrenia päähän sillä seurauksella, että Fredrika Ahlgren oli kuollut; minkä vuoksi H. O., nojaten R. L:n 21 luvun 2 §:ään tuomitsi vltjan tahallisesta taposta pidettäväksi elin-

kautensa kuritusbuoneessa, johon rangaistukseen, saman lain 7 luvun 4 ja 10 §:n mukaan, sisältyivät Hausjärven y. m. p:ien K. O:n $\frac{1}{4}$ 06 vltjalle meluamisesta ja juopumuksesta tuomitsemat sakot, yhteensä 100 m:kaa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

17. N. Mårdin armonanomus hyljättiin.

Den 19:de. 18. M. Heikkisen valitus pahoinpitelyä y. m. koskevassa jutussa. *Lemin y. m. p:ien K. O.* tuomitsi $\frac{26}{100}$ 05 vltjan vetämään sakkoa pahoinpitelystä, jossa hengenvaarallista asetta oli nostettu, 100 m:kaa sekä solvauksesta 75 m:kaa; ja velvoitettiin sen ohessa J. Koskinen suorittamaan vltjalle korvaukseksi särkemästään pyssystä 25 m:kaa. *Vipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{7}{12}$ 07: R. L:n 21 luvun 13 §:n 2 kohdan ja 27 luvun 3 §:n mukaan tuomitsi H. O. vltjan vetämään sakkoa hengenvaarallisen aseiden nostamisesta 80 m:kaa ja solvauksesta 30 m:kaa. Muuten ei muutosta. O. O.: Koska vltjan K. Senaattiin antama todistus selvitti ainoastaan että hän oli vähävarainen, sentähden K. Senaatti ei ottanut tutkittavakseen mitä vltja valituksessa oli lausunut saadakseen muutosta H. O:n p:seen.

Den 20:de. 19. F. V. Andersénin valitus jutussa, jossa vltja oli vaatinut N. Perssonin tuomitsemista rangaistukseen joko varkaudesta tahi R. L:n 32 luvun 4 §:ssä mainitusta rikoksesta sekä velvoittamista korvaamaan vltjalle, hänelle koitunut vahinko 600 m:kalla ja Perssonin puolesta oli vaatinut vltjan tuomitsemista rangaistukseen väärästä ilmianosta. *Kemin R. O.* p. $\frac{19}{12}$ 06: Vltjan Perssonia vastaan tekemä rangaistus- ynnä korvausvaatimus hyljättiin, ja, sen ohessa että vltja oikeutettiin pitämään puheeksi tulleet puut, tuomitsi R. O., R. L:n 26 luvun 4 §:n mukaan Andersénin väärästä, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoa tehdystä ilmiannosta vetämään sakkoa 200 m:kaa, jota paitsi vltja velvoitettiin 500 m:kalla korvaamaan Perssonille hänen oikeudenkäyntikulunkinsa. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{4}{12}$ 06: R. O:n p. vahvistettiin; ja velvoitettiin vltja 35 m:kalla korvaamaan Perssonille hänelle H. O:ssa asian vuoksi olleet kulungit. O. O.: Ei muutosta, ja velvoitettiin vltja suorittamaan Perssonille, hänellä K. Senaatissa juttuun menneiden kulujen korvaukseksi, 35 m:kaa.

20. J. Karppisen valitus herjausta ja rikosta julkista viranomaista vastaan koskevassa jutussa. *Leppävirran p:n*

K. O. katsoi p:ssä ¹²/₃ 06 toteen näytetyksi, että vltja sapa-
tin aikana pidetyssä väenkokouksessa oli niinhyvin vasten
parempaa tietoansa perättömästi sanonut J. Holmströmin
ollessaan Leppävirran piirin kruununnimismiehenä tehneen
itsensä syypääksi sellaisiin tekoihin, jotka voivat saattaa
Holmströmin halveksimisen alaiseksi ja haitata hänen me-
nestystään, kuin myös koettanut vietellä kansanjoukkoa
väkivaltaisuuksiin Holmströmiä vastaan, minkä vuoksi K. O.,
nojaten R. L:n 27 luvun 1 §:n 2 kohtaan ja 7 §:ään, 16 lu-
vun 1 ja 8 §:ään sekä 41 luvun 8 §:ään, tuomitsi vltjan pi-
dettäväksi vankeudessa herjauksesta 3 kuukautta ja rikok-
sesta julkista viranomaista vastaan 2 kuukautta tahi, sano-
tut rangaistukset yhdistettyä, kerrassaan kärsimään 4 kuu-
kauden vankeusrangaistusta, jonka ohessa vltja velvoitettiin
50 m:alla korvaamaan Holmströmille hänen oikeudenkäynti-
kulunkinsa ja Holmström oikeutettiin vltjan kustannuksella
painattamaan K. O:n p. viralliseen tai johonkin paikkakun-
nan sanomalehteen. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p.
¹³/₁₂ 06: R. L:n 27 luvun 1 §:n 2 kohdan, 16 luvun 8 §:n
sekä 41 luvun 8 §:n nojalla, vahvistettiin K. O:n p. O. O.:
Vltjalle asiassa tuomittujen vankeusrangaistuksien aika väben-
nettiin, herjauksesta 2 kuukauteen ja rikoksesta julkista viran-
omaista vastaan 1 kuukauteen, joten vltja, nämä rangaistukset
yhdistettyä, oli pidettävä vankeudessa kaikkiaan 2 kuukautta
ja 15 päivää. Muuten jäi H. O:n p. pysyväiseksi, kuitenkin
niin että vltjan tuli Holmströmille korvata kustannukset K.
Senaatin p:n painattamisesta viralliseen tahi paikkakunnan
sanomalehteen. — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n, kuitenkin
niin että vltja tuli Holmströmille korvata kustannukset K.
Senaatin p:n painattamisesta viralliseen tahi paikkakunnan
sanomalehteen, minkä ohessa senaattori velvoitti vltjan mak-
samaan Holmströmille, korvaukseksi hänellä K. Senaatissa
jutun vuoksi olleista kuluista, 25 m:kaa.)

Den 22:dra. 21. H. J. Malmstens nådeansökan afslogs.

Den 23:dje. 22. P. Karjalaisen armonanomus hyljättiin.

Den 25:te. 23. E. Nöjdin valitus tappoa koskevassa
jutussa. *Elimän y. m. p:ien K. O:n* p. alistettiin *Turun*
H. O:n tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ²⁵/₃ 07
katsoi toteensaatetuksi että vltja oli, ilman tappamisen
aikomusta, tahallansa puukolla lyönyt N. Rytkösen pojan
K. Rytkösen kurkkuun haavan, josta K. Rytkönen heti sen
jälkeen oli kuollut, minkä vuoksi H. O., nojaten R. L:n 21

luvun 4 §:ään tuomitsi vltjan pidettäväksi 6 vuotta kuritus-huoneessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

24. G. E. R. Wolffin valitus kunnian loukkausta koskevassa jutussa. *Ruokolahden y. m. p:n K. O.* katsoi p:ssä $\frac{8}{10}$ 06 toteen näytetyksi, että vltja oli $\frac{20}{11}$ 02 halventamalla tavalla, käyden P. Jaatiseen käsiksi, ajanut Jaatisen eräältä kauppapaikalta pois, vaikkei Jaatinen ollut tehnyt siellä häiriötä, sekä tuomitsi sen vuoksi, nojaten R. L:n 27 luvun 3 §:ään, vltjan 75 m:kan sakkoon, josta kumminkin Perintö-ruhtinaan, Suuriruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan oli vähennettävä kolmannes, mutta saivat asian laatuun nähden vltja ja Jaatinen kumpikin itse kärsiä heillä siinä olleet kulungit. Sen ohessa velvoitettiin vltja ja jutussa niinkään rangaistukseen tuomittu K. Tavast, yhteisesti tai se heistä, jolla oli varoja, suorittamaan korvausta erinäisille todistajille. *Viipurin H. O.*, johon vltja ja Jaatinen valittivat, vahvisti p:llä $\frac{13}{13}$ 06 K. O:n p:n muun puolesta paitsi että vltja velvoitettiin 100 m:kalla korvaamaan Jaatiselle hänellä asianomistajana jutussa olleet kulungit. O. O.: H. O:n p. jäi pysyväiseksi.

25. E. Kotilaisen valitus lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Iisalmen p:n K. O.* p. $\frac{23}{10}$ 03: Vltja velvoitettiin ottamaan osaa Henriikka Eskelisen lapsen elatukseen ja kasvatukseen. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{5}{12}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

26. Kruununnimismies J. Berggrenin valitus valtaväylän sulkemista koskevassa jutussa. *Inarin p:n K. O.* p. $\frac{2}{3}$ 06: Koskei oltu toteennäytetty, että valtaväylää oli auki-pidettävä M. ja N. Kiviniemen sulkemissa kahdessa Ivalo-joen Koppelon talon kohdalla Kyrön kylässä muodostamista neljästä haarasta, varsinkin kun muut kaksi avoimeksi jätettyä haaraa olivat syvyyteensä nähden pidettävät joen päähaaroina, hylkäsi K. O. vltjan syytteen aiheettomana sekä velvoitti vltjan suorittamaan korvausta jutussa kuulustuttamilleen todistajille. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{16}{11}$ 06: Ei muutosta. O. O.: H. O:n p. vahvistettiin, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan M. ja N. Kiviniemelle, heiltä K. Senaatissa juttuun menneiden kulujen korvaamiseksi, 30 m:kaa.

De 26:te. 27. J. Waltosen valitus kunnianloukkausta koskevassa jutussa. *Kajaanin R. O.* katsoi p:ssä $\frac{20}{4}$ 06

toteennäytetyksi, että vltja oli tahallaan, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoaansa, soimannut A. Korhosta varkaaksi, esittämättä soimauksensa tueksi todennäköisiä perusteita, sekä tuomitsi sen vuoksi R. L:n 27 luvun 2 §:n mukaan vltjan herjauksesta vetämään sakkoa 75 m:kaa, minkä ohessa vltja velvoitettiin 60 m:kalla korvaamaan Korhoselle hänen oikeudenkäyntikustannuksensa. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. 17/11 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

28. E. Järvisen valitus lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Jämsän p:n K. O.* p. 28/11 05: Vltja velvoitettiin ottamaan osaa Aleksandra Paajoen lapsen elatukseen ja kasvatukseen. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. 21/12 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Augusti.

Den 5:te. 1. F. Borisoffin armonanomus hyljättiin.

2. Kaisa Latva-Jokimäki vapautettiin hänelle tuomitun vankeusrangaistuksen loppuosaa kärsimästä.

Den 6:te. 3. E. Mannerin ja W. Ojalan valitus ryöstöä koskevassa jutussa. *Hartolan p:n K. O:n* p. alistettiin *Viiipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä 16/4 07 katsoi toteen saatetuksi, että vltjat, liittäytyttyään yhteen F. Blomqvistin kanssa ryöstämistä tahi varastamista varten, olivat kaikki yksin neuvoin tunkeuduttuaan August Antinpojan asuntoon, uhkauksilla ja väkivaltaisella pitelemisellä, josta hengenvaara oli ollut tarjona, ottaneet August Antinpojalta ainakin 6,000 m:kaa, joista oli takaisin saatu, E. Mannerilta 929 m:kaa 60 p:niä ja W. Ojalalta 208 m:kaa 50 p:niä, eli yhteensä 1,138 m:kaa 10 p:niä, jonka vuoksi H. O., antaen lausunnon myöskin syytteestä F. Blomqvistia vastaan, tuomitsi, R. L:n 31 luvun 2 ja 7 §:n nojassa, vltjat ensikertaisesta törkeästä ryöstöstä kummankin pidettäväksi 6 vuotta kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluotamuksen 10 vuodeksi yli rangaistusajan, minkä ohessa H. O., kun W. Ojala ei vielä ollut kärsinyt niitä 1 kuukauden vankues- ja 100 m:kan sakkorangaistuksia, joihin Kris-

tiinan R. O. p:ssä ¹²/₄ 06 oli hänet tuominut hengenvaaralisen asean nostamisesta ja salvauksesta, eikä myöskään *Tohmajärven y. m. p:ien K. O:n* ³⁰/₄ 06 W. Ojalalle häiriön teosta yleisellä tiellä tuomitsemaa 100 m:kan sakkorangaistusta, säännösten mukaan R. L:n 7 luvun 5 ja 10 §:ssä yhdistäen Ojalalle tuomitut rangaistukset, määräsi, että Ojala oli hänen syykseen luettujen rikosten sovittamiseksi pidettävä kuritushuoneessa yhteensä 6 vuotta ja 20 päivää. Sitä paitsi ja samalla kun Antti Antinpoika oikeutettiin takaisin saamaan vltjilta otetut rahat, velvoitti H. O. vltjat yhteisesti F. Blomqvistin kanssa, tahi sen heistä, jolla oli varoja, August Antinpojalle suorittamaan puuttuvan osan häneltä ryöstetyistä rahoista 4,861 m:kaa 90 p:niä sekä maksamaan erinäisiä todistajanpalkkioita. O. O.: Ei muutosta.

Den 7:de. 4. K. Karlssonin, E. Köningin, K. Salanderin, J. Davidssonin ja M. Koskisen, sekä G. Gustafssonin, N. Stirrkisen ja J. Salosen valitukset salakapinaa koskevassa jutussa. V. t. kaupunginviskaalin A. J. E. Gestrinin, virkansa puolesta, ja Lappeenrannan kaupungissa sijaitsevan työvänskylän Johtokunnan, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta toimitti *Lappeenrannan R. O.* tutkimukseen asiasta ja alisti päätöksensä *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ¹⁵/₄ 07 katsoi selvitetyn, että muitten muassa K. Karlsson ja hänen asiakumppaninsa ²⁰/₁₁ 06 illalla ja sitä seuraavana yönä Lappeenrannan työvänsä, jossa heitä siihen aikaan säilytettiin heille irtolaisuudesta tuomitun työvänsä rangaistuksen sovittamista varten, olivat liittäytyneet yhteen ja yhdessä melunneet, rikkoneet vankilan omaisuutta ja heittäneet säilytyshuoneistaan ulos kaikellaisia esineitä sekä siten väkivaltaa uhaten yrittäneet pakottaa vankilan viranomaisia olemaan täyttämättä virka-tehtäviään ja myöntämään vankilassa oleville työvänsä etuja, joita heille ei ollut tuleva, jonka vuoksi H. O., mainitsemiensa lainpaikkain nojassa tuomitsi K. Karlssonin ja hänen asiakumppaninsa salakapinasta pidettäväksi kunkin 2 vuotta kuritushuoneessa, minkä ohessa K. Karlsson ja hänen asiakumppaninsa velvoitettiin yhteisesti useampien muitten myöskin syyllisiksi asiaan tuomittujen työvänsä kanssa korvaamaan Valtiolle vankilassa rikotun omaisuuden arvo 916 m:kaa 85 p:niä. O. O.: Koska selvitetty oli että K. Karlsson ja hänen asiakumppaninsa omalla suostumuksellaan jo olivat kärsimässä heille asiassa tuomittua rangaistusta ei K. Senaatti säännösten johdosta rangaistusten täytäntöönpanosta ¹⁹/₁₂ 89 annetun asetuksen 2 luvun 1 §:ssä saattanut

ottaa tutkittavakseen, mitä K. Karlsson ja hänen asiakumppaninsa olivat K. Senaatissa lausuneet muutoksen saamiseksi H. O:n p:seen.

5. F. Hakasen armonanomus hyljättiin.

6. Besvär af K. Vilén i ett mål angående misshandel. *Rns i Helsingfors* u. hemställdes *Åbo Hfrs* granskning, därå Hfrn g:m u. den $\frac{23}{4}$ 07 dömde klgdn, med stöd af 3 mom. 5 § 21 kap. S. L., att för misshandel, hvaraf svår kroppsskada följt, hållas 1 år i fängelse, hvarjämte klgdn ålades att med 400 mk ersätta A. Silén för sveda och värk samt honom under sjukdomstiden frångången arbetsförtjänst. För öfrigt ålades klgdn att utgifva godtgörelse för särskilda i målet afhörda vittnen. *J. D.*: Ej ändring.

Den 8:de. 7. O. Pitkäsen armonanomus hyljättiin.

Den 13:de. 8. K. Ulvilan, J. Hemmingin y. m. valitus *Kauhavan p:n Maanjakooikeuden* $\frac{1}{8}$ 06 antamasta päätöksestä vltjien ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari A. Bergerin toimittamaan halkaisujakoon Hemmingin talolla N:o 10 Alakylän kylässä. *M. O.* kumosi jakotoimituksen kokonaisuudessa sekä velvoitti Bergerin ei ainoastaan omalla kustannuksella toimittamaan uuden jaon, vaan myöskin maksamaan M. O:n palkkion istunnossa $\frac{2}{8}$ 06 180 m:alla 84 p:nillä, ja määräsi että kustannukset M. O:n istunnossa $\frac{2}{8}$ 06 sitävästoin olivat jäävät vltjain vahingoksi, koska asian lykkäys oli aiheutunut heidän pyynnöstään. *O. O.*: Koska asiakirjoista kävi ilmi, että vltjat hyvissä ajoin ennen M. O:n istuntoa $\frac{2}{8}$ 06 olivat Bergeriltä pyytäneet jäljennöksiä puheenaolevassa halkaisujaossa syntyneistä asiakirjoista ja kartasta, sellaisia kuitenkaan saamatta, sentähden ja kun juttu sen takia oli lykkääntynyt, eikä Berger ollut näyttänyt otollisista syistä olleensa estetty aikanaan tuollaisia jäljennöksiä heille toimittamasta, velvoitti K. Senaatti, muuttaen siinä osassa M. O:n ptä, Bergerin korvaamaan vltjille etukäteen heidän maksettavaksensa määrätty palkkiot eli M. O:lle tulevat 82 m:kaa 54 p:niä sekä lääninmaanmittari J. Särkälle tuomitut 36 m:kaa 20 p:niä. Muuten vahvistettiin M. O:n p.

9. Besvär af A. Kecklund öfver *Ägodelningsrättens i Purmo kapell* den $\frac{21}{8}$ 06 afkunnade u. i anledning af anmältdt missnöje emot ett af vicelandtmätaren B. Kuhlefelt

verkställd komplettering af en vid försiggången storskifte för-
rättadt klyfningsskifte af Filpus hemman N:o 10 i Neder-
purmo by. Egdrn förkastade klgdns talan. *J. D.*: Ej ändring.

Den 14.de. 10. W. Nykäsen valitus virkavirhettä kos-
kevassa jutussa. *Viipurin H. O:*teen jätetyssä virkakirjel-
mässä oli H. O:n v. t. kanneviskaali S. Hällström vaatinut
että Mikkelin kaupungin pormestari G. P. Alopæus tuomit-
taisiin rangaistukseen R. L:n 40: 21 mukaan. P:ssä ²⁰/₁₂ 06
katsoi H. O. Alopæusen viaksi varomattomuutena tuomarin
viran toimittamisessa jäävän, että Alopæus oli laiminlyönyt
velvollisuutensa aikanaan toimittaa vltjalle R. O:n istunnossa
⁹/₁₀ 05 syntyneen pöytäkirjan, josta oli ollut seurauksena
ettei H. O. ollut ottanut tutkiaksensa vltjan valitusta R. O:n
p:sestä, mihin nähden H. O., R. L:n 40: 21 mukaan tuomitsi
Alopæusen vetämään sakkoa 40 mk:aa, mutta hyljättiin vltjan
korvausvaatimus aiheettomana. *O. O.*: Ei muutosta.

11. Besvär af P. Kouhia såväl för egen del som å M.
Kouhias vägnar i ett mål ang. tullförsnillning. *Rn i Viborg*
förkastade g:m u. den ²⁶/₃ 04 biträdande kontrollören vid tull-
kammaren i Viborg O. Cederbergs, å tjänstens vägnar, och ef-
ter angivelse af gränsfiskalen R. Sundell emot P. och M. Kouhia
utförda åtal, vid hvilken utgång af saken ej mindre ett P. och M.
Kouhia frångaget parti te skulle till dem återlämnas, än äf-
ven Sundell själf få vidkännas sina i målet hafda kostnader.
Viborgs Hfr, dit Cederberg besv. sig, dömde g:m u. den ²⁴/₁ 07,
i stöd af 11 § 38 kap. S. L., klgde för 1 resan tullförsnill-
ning att böta hvardera 150 mk, från hvilka bötesbelopp lik-
väl, jämlikt nåd. Manifestet och Pardonsplakatet af ²⁴/₈ 04
skulle afdragas en tredjedel, och jämte det i beslagtagna 422
kg te af Hfrn förklarades förbrutna, skyldigkändes P. och M.
Kouhia att jämte J. Hänninen, som jämväl ådömts ansvar i
saken, med 22 mk 97 p. godtgöra Sundell för hans kostna-
der i målet. *J. D.*: Jämte det K. Senaten icke till pröfning
upptog hvad för M. Kouhia anförts till vinnande af ändring
i Hfrns u. enär P. Kouhia icke visat sig vara befullmäktigad
att i K. Senaten föra Kouhias talan, lät K. Senaten bero
vid Hfrns u.

12. A. Mandorfin valitus oluen myyntiä luvattomalla
ajalla koskevassa jutussa. *Rauman R. O.* tuomitsi p:ssä
³/₄ 05 vltjan, Turun ja Porin läänin kuvernöörin kiertokirjeen
²⁸/₉ 04 sisällykseen nähden ja nojautuen mallasjuomain myy-
misestä ja anniskelemisesta ²/₄ 1883 annetun asetuksen 14
ja 18 §:ään, sellaisina kuin nämä lain kohdat kuuluvat ase-

tuksessa $24/02$, ensikertaisesta luvattomasta oluenmyymisestä vetämään sakkoa 25 m:kaa sekä velvoitti sen ohessa vltjan maksamaan erinäisiä todistajanpalkkioita ynnä kaupunginpalvelijalle G. W. Wahlgrenille neljästä hänen asiassa toimittamastaan haasteesta yhteensä 4 m:kaa 80 p:niä. *Turun H. O.*, johon vltja valitti p. $18/07$: Ei muutosta. *O. O.*: H. O:n p. vahvistettiin muun puolesta paitsi että koska tämän kaltaisissa asioissa toimituskirjoitusten lunastuksesta ja toimituspalkkiosta $18/83$ annetun asetuksen 6 §:n mukaan korvausta yleisen syyttäjän pyynnöstä toimitetusta haasteesta ei tule kysymykseen, vltja siis vapautettiin velvollisuudesta suorittaa Wahlgrenille edellämainitut hänelle tuomitut 4 m:kaa 80 p:niä. $\frac{5}{2}$

13. H. Halmeen sekä T. ja Maria Mukkilan valitus talonkaupan myyntilupaa koskevassa jutussa. Sittenkun A. Ylätalo, K. ja Erika Poteri-vainajien lasten holhoojana, oli julkisessa vapaaehtoisessa huutokaupassa T. Mäentalolle myynyt holhottiensa omistamat osat Päkölän perintötilaa N:o 5, Huhdasjärven kylässä Jaalan pitäjää, sekä *Iitin y. m. p:ien K. O. p:llä* $11/10$ 91 A. Ylätalon hakemuksesta oli hyväksynyt kerrotun kaupan, niin olivat H. Halme ja T. Mukkila *Turun H. O:teen* antamassaan kirjelmässä anoneet että, koska K. O. oli käsitellyt ja hyväksynyt asian kuulustamatta A. Ylätalon holhottien lähempiä sukulaisia K. O:n p:n, säännösten nojalla O. K. 25 luvun 21 §:ssä, kumottaisiin, minkä jälkehen H. O. p:ssä $25/07$, koska H. Halmeen ja Maria Poterin holhoojaa A. Ylätaloa oli näiden laillisena edusmiehenä K. O:n istunnossa $11/10$ 91 asiassa kuultu eikä hän säännöksien mukaan O. K. 25 luvun 21 §:ssä, verrattuna saman luvun 5 ja 9 §:ään, sellaisena kuin viimeksimainitut lainkohdat ovat asetuksessa $27/4$ 68, ollut 30 päivän kuluessa sanotusta $11/10$ 91 lukien valittanut H. O:n menettelystä, jätti H. Halmeen ja T. Mukkilan valitukset huomiotta. *O. O.*: Koska muutosta alioikeuksien päätöksiin O. K:n 25 luvun 21 §:n mainitsemisissa tapauksissa saman lainkohdan mukaan on haettava O. K:n 25 luvun 5 §:ssä määrätyn ajan kuluessa, mutta tuo valitus aika jo oli umpeenkulunut silloin kuin puheenaoleva muutoksen hakemus H. O:teen annettiin, jätti K. Senaatti asian sen loppupäätelmän varaan, johon H. O. p:ssään oli johtunut.

Den 15:de. 14. P. Arposen ja Anna Torvelan valitus uhkasakkoa koskevassa asiassa. *Joutsenon p:n K. O.* tuomitsi välipäätöksessä $22/11$ 05 Anna Torvelan, koskei hän ollut

noudattanut K. O:n hänelle siinä suhteessa antamaa määräystä, 20 m:kan uhkasakkoon. *Viipurin H. O.*, johon Anna Torvela ja P. Arponen, joka oli K. O:ssa ilmoittautunut Anna Torvelan asiamieheksi, K. O:n häntä siihen kuitenkaan hyväksymättä, syystä ettei hänellä ollut oikeudelta lupaa toimia toisen asiamiehenä, valittivat, p. 18/2 07: Koska vltjat olivat H. O:teen jättäneet ainoastaan kahden yksityisten henkilön oikeaksi valmistaman jäljennöksen H. O:n pöytäkirjasta, ei H. O. ottanut vltjien valitusta tutkittavakseen. *O. O.*: Ei muutosta.

15. E. Juurakon valitus kotorauhan rikkomista koskevassa jutussa. Kruununnimismies A. Sandströmin, virallisena syyttäjänä, ja B. W. Nymanin, asianomistajana, tekemästä syytteestä tuomitsi *Hyrynsalmen y. m. p:ien K. O.* p:ssä 22/6 06, nojaten R. L:n 21 oikeastaan 24 luvun 1 §:ään, vltjan kotorauhan rikkomisesta pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa sekä palkitsemaan Nymanin kulut oikeudenkäynnistä 110 m:kalla. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. 15/2 07: Ei muutosta. *O. O.*: H. O:n p. vahvistettiin, minkä ohessa vltja velvoitettiin 40 m:kalla korvaamaan Nymanille hänen K. Senaatissa kärsimänsä kulut. — (1 jäsen tuomitsi vltjan vetämään sakkoa 300 m:kaa.)

Den 19:de. 16. K. Pöörän valitus *Kokemäen y. m. p:ien Maanjakooikeuden* 21/6 06 julistamasta p:stä ilmoitetun tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari A. Krögerin toimittamaan isonjaon järjestelyyn Forsbyn ja Haistilan jakokunnassa Kokemäen ja Harjavallan pitäjissä. Sen ohessa että *M. O.*, vltjan Krögerin valmistamaa jakoehdotusta vastaan tekemän muistutuksen johdosta kumosi jakoehdotuksen ja määräsi että Krögerin oli toimitettava uusi jakoehdotus huomioon ottamalla K. Senaatin 15/2 76 antaman tuomion määräykset Juutinsuon jakamisesta, velvoitti M. O. vltjan yksinään suorittamaan sekä M. O:lle sen kokoontumisesta tulevan palkkion 232 m:kaa 64 p:niä että toimitusmaanmittarille hänen läsnäolostaan Oikeuden istunnossa sen rahamäärän, joka tapahtuvassa maanmittaustarkastuksessa hyväksyttäisiin. *O. O.* vahvisti M. O:n p:n, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan muille jakoosakkaille heillä K. Senaatissa olleiden kulujen korvaukseksi 60 m:kaa. — (1 jäsen katsoi ettei vltja ollut yksinään syypää siihen, että M. O. oli kumonnut kysymyksessä olevan jakoehdotuksen, minkä tähden senaattori kumosi M. O:n p:n, mikäli vltja siinä oli velvoitettu yksin suorittamaan saman Oikeuden palkkion sen

kokoontumisesta kuin myöskin maksamaan toimitusmaanmittarille yllämainitun rahamäärän, sekä määräsi että sanotut palkkiot olivat niiden tilanomistajain suoritettavat, jotka olivat osalliset Juutinsuossa, kukin osuutensa mukaan.)

Den 20:de. 17. Kruununanimismies H. V. Helanderin sekä J. Hyytiäisen ynnä Matilda Henrikssonin ja Anna Kaisa Kukkonen valitukset murhaa ja varkautta koskevassa jutussa. *Sakkolan y. m. p:ien K. O:n* p. alistettiin *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $\frac{5}{2}$ 07, sen ohessa että S. Böök tuomittiin rangaistukseen muun muassa siitä että hän kysymyksessä olevissa murhaa- ja varkausrikoksissa oli ollut osallinen rikoksen tekijänä, katsoi toteensaadetuksi, että myöskin J. Hyytiäinen oli ollut mukana sekä ottamassa I. Bogoffilta ja Eugenia Aleksandroffilta hengen että anastamassa I. Bogoffin ja Eugenia Aleksandroffin omaisuutta, johon nähden H. O. tuomitsi J. Hyytiäisen R. L:n 21 luvun 1 §:n, 28 luvun 2 §:n 5 kohdan ja 8 §:n nojalla, pidettäväksi murhasta elinkautensa ja ensikertaisesta törkeästä varkaudesta 3 vuotta kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksensa ainiaaksi, sulkeutuen kuitenkin Hyytiäiselle törkeästä varkaudesta toimittu rangaistus hänelle murhasta tuomittuun elinkautiseen kuritushuonerangaistukseen. Matilda Henriksson ja Anna Kaisa Kukkonen taas tuomittiin, edellinen, R. L:n 21 luvun 1 §:n, 28 luvun 2 §:n 5 kohdan ja 8 §:n ynnä 5 luvun 3 §:n ja 3 luvun 2 §:n nojalla, kärsimään kuritushuonerangaistusta avunannosta murhaan 10 vuotta ja avunannosta törkeään varkauteen 1 vuotta eli, nämät rangaistukset R. L:n 7 luvun 5 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaan yhdistettyä, kerrassaan pidettäväksi 10 vuotta ja 9 kuukautta kuritushuoneessa sekä olemaan kansalaisluottamusta vailla 12 vuotta yli vapausrangaistusajan ja Anna Kaisa Kukkonen pidettäväksi R. L:n 32 luvun 1 §:n mukaan 2 vuotta kuritushuoneessa ja R. L:n 16 luvun 20 §:n nojalla 1 vuoden ja 6 kuukautta vankeudessa eli, nämät rangaistukset niinkään yhdistettyä kärsimään yhteensä 2 vuoden ja 9 kuukauden kuritushuonerangaistusta. Sen ohessa velvoitettiin Hyytiäinen, Matilda Henriksson ja Anna Kaisa Kukkonen yhteisesti S. Böökin kanssa suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

18. J. Wehkoon valitus lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Korpilahden p:n K. O.* p. $\frac{20}{100}$ 05: Koskei vltja ollut voinut vannon hänen tehtäväkseen asiassa määrättyä puhdistusvalaa, ja hän siis oli pidettävä Amanda Järvisen lapsen

isänä, velvoitti K. O. vltjan ottamaan osaa sanotun lapsen-elatus- ja kasvatuskustannuksiin. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $1\frac{1}{2}$ 07: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 21:sta. 19. O. Mattilan valitus lapsen elatusapua koskevassa jutussa. *Siikaisten y. m. p:ien K. O.* p. $1\frac{1}{11}$ 06: Vltja velvoitettiin ottamaan osaa Alexandra Rytölän lapsen-elatus- ja kasvatuskustannuksiin. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{2}{3}$ 07: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 22:dra. 20. Edla Salosen valitus kotorauhan rikkomista ja uhkausta koskevassa jutussa. Kruununnimismies A. Hyyryläisen, virkansa puolesta, ja K. Gustafssonin, V. Mäkisen ja W. Ammeenmäen ilmiannon johdosta, tekemästä syytteestä tuomitsi *Maarian y. m. p:ien K. O.* p:ssä $\frac{2}{3}$ 06, nojaten R. L:n 24 luvun 3 §:ään sekä 25 luvun 13 §:ään ja 7 luvun 2 §:ään, vltjan kotorauhan rikkomisesta 100 m:kan sakkoon ja uhkauksista pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa, eli nuo rangaistukset yhdistettyä kerrassaan pidettäväksi 3 kuukautta ja 15 päivää vankeudessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin Gustafssonille korvaamaan säretyt lasiruudut 3 m:kalla sekä Ammeenmäelle maksamaan korvaukseksi tämän oikeudenkäyntikuluista 25 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, $2\frac{1}{2}$ 07: K. O:n p:tä ei muutettu muulla tavoin kuin että vltja tuomittiin hänen syykseen luetusta uhkauksesta, asianhaaran ollessa sellaisia että ne tekivät uhkauksen täyttämisen todennäköiseksi, vetämään sakkoa 200 m:kaa. *O. O.*: Ei muutosta.

21. Kaupunginviskaali W. Palanderin valitus jutussa avunantoa haureuden harjoittamisessa koskevassa jutussa. Vltjan virkansa puolesta tekemästä syytteestä katsoi *Tampereen R. O.* p:ssä $1\frac{1}{2}$ 06 ja $\frac{2}{4}$ 06 muun muassa selvitetyn, että Juho ja Josefiina Rekola olivat tehneet itsensä syypäiksi avunantoon haureuden harjoittamisessa, minkä vuoksi, ja samalla kuin lausunto annettiin myöskin jutun muista osista, R. O. nojaten R. L:n 20 luvun 10 §:n 3 kohtaan, 5 luvun 3 §:ään ja 3 luvun 2 §:ään tuomitsi Juho ja Josefiina Rekolan avunannosta haureuden harjoittamiseen kummankin pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa. *Turun H. O.*, johon Juho ja Josefiina Rekola valittivat, katsoi p:ssä $1\frac{1}{4}$ 07 ettei Juho ja Josefiina Rekola oltu näytetty vikaapäiksi avunantoon haureuden harjoittamisessa, ja vapautti sen vuoksi heidät mainitusta rangaistuksesta. *O. O.* katsoi toteensaasetuksi, että Juho ja Josefiina Rekolan huoneustossa Tampe-

reen kaupungissa oli talvella vuonna 1906 heidän tietensä ja suostumuksellaan harjoitettu haureutta, minkä vuoksi K. Senaatti, kumoten tässä osassa H. O:n toimeenpiteet asiassa, tuomitsi vahvistaen R. O:n siitä julistamat päätökset, Juho ja Josefina Rekolan R. O:n mainitsemien lainpaikkain nojalla, avunannosta haureuden harjoittamisessa kummannkin pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa, ja kun Juho ja Josefina Rekola olivat sen ohessa tuomitut vetämään sakkoa, molemmat toiskertaisesta luvattomasta viinan myymisestä 200 m:kaa ja Juho Rekola sitä paitsi ensikertaisesta luvattomasta oluenmyymisestä 100 m:kaa, määräsi K. Senaatti että Juho ja Josefina Rekola sovittaessaan rikollisuutensa asiassa olivat kerrassaan pidettävät vankeudessa, edellinen 3 kuukautta ja 20 p:vvä ja Josefina Rekola 3 kuukautta ja 15 päivää. — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n.)

Den 23:dje. 22. F. Lindvallin valitus irtolaisuutta koskevassa jutussa. *Turun ja Porin läänin Kuvernööri* tuomitsi p:ssä $\frac{9}{10}$ vltjan toiskertaisesta irtolaisuudesta pidettäväksi 1 vuoden säilytettynä työlaitoksessa. O. O.: Koskei vltja ollut saanut sellaista varoitusta kuin $\frac{2}{4}$ 83 irtolaisista ja niiden kanssa menettelemisestä annetun asetuksen 2 §:ssä säädetään, määräsi K. Senaatti että, ellei muuta syytä vltjan vankilassa säilyttämiseen ollut olemassa, hän oli vapaalle jalalle laskettava.

Den 24:de. 23. J. Malisen valitus kuoleman tuottanutta pahoinpitelyä y. m. koskevassa jutussa. Kruununnimismies J. L. Costianderin, virkansa puolesta, sekä Maria Malisen ja H. Jurvasen, asianomistajina, tekemästä syytteestä toimitti *Sortavalan p:n K. O.* tutkimuksen asiasta ja julisti siihen päätöksen, joka alistettiin *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $\frac{20}{10}$ 07 katsoi näytetyksi, että vltja oli tahalla beittänyt Maria Malisen miehen A. Malisen H. Jurvasen tuvassa olevaan sänkyyn, niin että A. Malisen pää oli kolahtanut seinään sekä senjälkeen lyönyt A. Malista nyrkillä päälakeen, korvallisille ja leuvoille, josta pahoinpitelystä oli ollut seurauksena, että A. Malisen aivoissa oli syntynyt verenvuoto ja A. Malinen sen johdosta oli kuollut, kuin myös että vltja samassa tilaisuudessa oli kieltäytynyt noudattamasta H. Jurvasen käskyä poistua Jurvasen talosta ja varustettuna hengenvaarallisella aseella esiintynyt väkivaltaisesti sekä siten häirinnyt H. Jurvasen kotorauhaa, minkä vuoksi H. O., nojaten R. L:n 21 luvun 4 §:n 1 kohtaan ja 24 luvun 1 §:n 3 kohtaan tuomitsi vltjan pidettä-

väksi tahallisesta pahoinpitelystä, josta kuolema oli seurannut, 4 vuotta kuritushuoneessa ja kotorauhanrikkomisesta 4 kuukautta vankeudessa eli nämä rangaistukset yhdistettyä, kärsimään kerrassaan 4 vuoden ja 2 kuukauden kuritushuonerangaistusta. Sen ohessa velvoitettiin vltja suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O. katsoi Malisen tehneen itsensä syylliseksi paitsi ylempänä mainittuun kotorauhanrikkomiseen myöskin siihen, että hän samalla kertaa oli hyökännyt A. Malisen päälle, työntäen hänet tuvassa olevaan sänkyyn, sekä sittemmin, A. Malisen istuessa sängyssä päänojautuneena seinää vastaan lyönyt A. Malista H. O:n mainitsemalla tavalla ja seurauksella, jonka vuoksi ja kun tuo pahoinpitely ei kumminkaan ollut sitä laatuja, että olisi ollut todennäköistä syytä luulla kuoleman siitä seuraavan, K. Senaatti, nojaten R. L:n 21 luvun 4 §:n 2 kohtaan, verrattuna saman lain 24 luvun 1 §:n 3 kohtaan sekä 7 luvun 1 §:ään, tuomitsi vltjan hänen näin muodoin asiassa jääneestä rikollisuudesta kerrassaan pidettäväksi 3 vuotta 8 kuukautta kuritushuoneessa. Muuten ei muutosta. — (1 jäsen tuomitsi, nojaten R. L:n 21 luvun 4 §:n 2 kohtaan ja 24 luvun 1 §:n 3 kohtaan, vltjan pidettäväksi kuoleman tuottamisesta 3 v. kuritushuoneessa ja kotorauhanrikkomisesta 4 k. vankeudessa eli, nämä rangaistukset R. L:n 7 luvun 5 §:ssä säädettyssä järjestyksessä yhdistettyinä, kärsimään kerrassaan 3 v. ja 2 k. kuritushuonerangaistusta. Muuten ei muutosta. — 1 jäsen tuomitsi, nojaten R. L:n 21 luvun 4 §:n 2 kohtaan, verrattuna saman lain 24 luvun 1 §:n 3 kohtaan sekä 7 luvun 1 §:ään, vltjan kerrassaan pidettäväksi 3 v. kuritushuoneessa. Muuten ei muutosta. — 2 jäsentä yhtyi muuten edellisen jäsenen lausuntoon, paitsi että senaattorit tuomitsivat vltjan kerrassaan pidettäväksi 4 v. kuritushuoneessa. — 1 jäsen yhtyi ensiksi mainitun jäsenen lausuntoon muuten paitsi että senaattori tuomitsi vltjan yllä mainitusta pahoinpitelystä pidettäväksi 3 v. 6 k. kuritushuoneessa eli kerrassaan 3 v. 8 k. kuritushuonerangaistukseen.)

24. H. Häyrysen valitus korvausta koskevassa jutussa. W. Hildénin vaatimuksesta katsoi *Kangasalan y. m. p.ien K. O.* p:ssä 20/10 05 selvitetyn, että 24/5 05 toimitetussa pakkohuutokaupassa M. Nevalaisen omistama, Ylihannulan verotilaan kuuluva, huutokauppapäivään asti W. Hildénin viljeltävänä ollut Yrttitarha niminen palsta oli kaupaksi tarjottu ja Häyrysellä myyty muun muassa ehdolla että palstalla kasvava vihanto ainoastaan mikäli se ei kuulunut kolmannelle henkilölle seuraisi kiinteistöä eikä Häyrynen siis

ollut oikeutettu kuten hän oli väittänyt, tuon kaupan nojalla korjaamaan kysymyksessä olevaa Hildénin viljelemää ruiskasvua, jonka vuoksi ja kun näytöstä niinkään puuttui siitä, että Häyrynen olisi samalla kaupalla ostanut myöskin riidanalaisen lantatunkion, jonka Hildén oli palstalle muualta vedättänyt, K. O. velvoitti Häyrysen suorittamaan Hildénille korvaukseksi tämän mainittuun tunkioon vedättämästä 35 kuormasta lantaa, 1 m:kan jälkeen kuormalta 35 m:kaa, Hildénille kuuluvasta ruissadosta arvion mukaan saaduista 2 hehtolitrasta ja 15 litrasta rukiita, 12 m:kan 50 p:nin mukaan hehtolitralta 28 m:kaa 15 oikeastaan 12 p:niä, 1 käydestä olkia 5 m:kaa sekä 2 kopallisesta peluja, 50 p:nin jälkeen kapalta, 1 m:kan eli yhteensä 69 m:kaa 15 oikeastaan 12 p:niä, siitä kuitenkin lyhennettyä rukiin korjuukustannukset yhteensä 9 m:kaa, ja velvoitettiin Häyrynen sen ohessa maksamaan Hildénille oikeudenkäyntikulujen korvausta 75 m:kaa. *Turun H. O.*, johon Häyrynen valitti, p. $\frac{1}{2}$ 07: Ei muutosta. *O. O.*: H. O:n p. jäi pysyväiseksi, ja velvoitettiin Häyrynen suorittamaan Hildénille, hänellä K. Seenaatissa olleiden kulunkien korvaukseksi 35 m:kaa. — (1 jäsen katsoi ettei Häyrynen ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:tä muun puolesta, kuin että Häyrynen, siihen nähden ettei Hildén ennen oikeudenkäynnin alkua ollut Häyrysellä ilmoittanut olevansa puheenalaisen lannan ja ruissadon omistaja ja vaatinut siitä häneltä korvausta, vapautettiin suorittamasta hänen maksettavakseen tuomittuja oikeudenkäyntikustannusten korvauksia.

September.

Den 2:dra. 1. E. Kuntun valitus törkeätä tappelua koskevassa jutussa. *Vipurin p:n K. O.*, jossa kruununnimismies J. F. Ollikainen, virkansa puolesta, ja J. Hurmalainen, asianomistajana, olivat syyttäneet muun muassa vltjaa syyllisyydestä M. Hurmalaisen kuolemaan, toimitti asiassa tutkimuksen ja julisti siihen päätöksen sekä aliati sen H. O:n tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. katsoi p:ssä $\frac{28}{2}$ 07 toteennäytetyksi, että vltja oli ottanut osaa kysymyksenalaiseen tappeluun sekä että laukaus, joka oli tuottanut M. Hurmalaisen kuoleman, oli ammuttu sen ryhmän puolelta, johon vltja oli kuulunut, minkä vuoksi H. O. tuomitsi vltjan törkeästä tappe-

lusta, josta kuolema oli seurannut, pidettäväksi yhden vuoden vankeudessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.*: Koska vltjan valitus oli myöhään toimitettu *K. Senaattiin*, ei *K. Senaatti* ottanut tutkittavaksensa, mitä vltja valituskirjassaan oli esiintuonut saadakseen muutosta *H. O:n p:seen*.

2. Besvär af *E. Eklund* i ett mål ang. tredje resau stöld. På åtal af stadsfiskalen *A. Mesterton* och sedan *Rn i Helsingfors* verkställt undersökning i saken samt underställt sitt utlåtande *Åbo Hfr.*, dömdes *Hfr. g:m u. den 19/6 07* klgdn, i stöd af 2 mom. 5 § och 8 § 28 kap. *S. L.*, att för tredje gången tjufnad, föröfvad vid två särskilda tillfällen, hållas 2 år i tukthus för hvartdera tillgreppet, hvilka straff sammanlades sålunda att klgdn i ena bot skulle undergå tre års tukthusstraff, hvarutom klgdn förklarades förlustig medborgerligt förtroende i 8 år utöfver tiden för frihetsstraffet. Därjämte skyldigkändes klgdn att godtgöra kronan särskilda arvoden. *J. D.*: Ej ändring.

Den 3:dje. 3. *A. Klementjeffin* valitus konkurssirikosta koskevassa jutussa. *Virtain y. m. p:ien K. O.* tuomitsi p:ssä 19/6 06, nojaten *R. L:n* 39 luvun 3 §:n 3 kohtaan vltjan huolimattomana ja kevytmielisenä velallisenä pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. 19/6 07: Vltjalle tuomittu vankeusrangaistus alennettiin 3 kuukauteen. *O. O.* katsoi, ettei vltja, joka ei ollut näyttänyt täysin tyydyttäneensä velkojiansa, ollut esiintuonut syytä muuttaa *H. O:n p:tä*, joka siis jäi pysyväiseksi.

4. *M. Smithin* valitus laitonta pakotusta koskevassa jutussa. Kruununvaimismies *A. Wilanderin*, virkansa puolesta, ja *M. Smithin*, asianomistajana, syytteestä katsoi *Kuusamon p:n K. O.* p:ssä 21/6 06 selville käyneen että *J. Palosaari*, *J. Tiermas*, *T. Leskelä*, *J. Takkula*, *A. Kilpivaara* ja *J. Ronkainen* jatkuvilla teoilla olivat ilman laillista oikeutta, väkivaltaa uhateen, pakottaneet vltjan tekemättä jättämään aikomansa metsähakkuu- ja ajotöiden jatkamisen, minkä tähden *K. O.*, katsoen rikoksen jatkumisen raskauttavaksi, mutta sitä vastoin lieventäväksi asianhaaraksi sen, että syksyllä 1905 maassa vallinnut suurlakko oli jonkun verran sekottanut väestön oikeuskäsittelyä, nojaten *R. L:n* 7 luvun 2 §:ään ja 25 luvun 12 §:ään, tuomitsi vstjat pidettäväksi *J. Palosaaren*, joka oli ollut toisten johtajana, 3 kuukautta vankeudessa, *J. Tiermaksen*, *T. Leskelän*, *J. Tahkulan* ja *A. Kilpivaaran*, kunkin 2 kuukautta van-

keudessa sekä J. Ronkaisen, joka vähemmän kuin muut oli ottanut osaa rikollisiin toimiin, vetämään sakkoo 100 mk:kaa jonka ohessa vstjat velvoitettiin 150 mk:alla korvaamaan vltjalle hänellä asiassa olleet kustannukset. *Vaasan H. O.*, johon asianosaiset kummaltakin puolin valittivat, p. ²¹/₁₁ 06: Koskien syytettä siitä, että vstjat olivat ²⁸/₂ 06 uhkauksilla pakottaneet vltjan saapumaan samana päivänä Tiermaksen talossa pidettyyn kokoukseen, kumosi H. O., koskei vltja vastoin heidän kieltoaan ollut tuota syytettään toteuttaa, K. O:n p:n siinä osassa asiaa. Mitä tuli syytteeseen siitä, että vstjat olisivat uhkauksilla estäneet vltjan työpäikälle hankkimia muita työmiehiä työhön ryhtymästä ja pakottaneet vltjan apulaistyönjohtajan E. Malmin paikkakunnalta poistumaan, niin kun ei vltjaa voitu katsoa asianomistajaksi näissä osissa asiaa, eivätkä oikeat asianomistajat olleet kruununnimismies Wilanderille ilmoittaneet väitettyjä rikoksia syytteeseen pantaviksi, katsoi H. O., ettei vltjalla ja Wilanderilla ollut viimeksi mainituissa osissa asiaa mitään kannevaltaa ja ettei kannetta näissä kohdin siis voitu tutkintoon ottaa, jonka tähden K. O:n p. näiltäkin osin kumottiin. Muuten ei muutosta. O. O. katsoi, ettei H. O.:lla, koska kysymyksessä oleva työ oli ollut vltjan johtama ja asia koko sen laajuudessa siis koski myöskin vltjan oikeutta, ollut ollut laillista syytä mainitsemallaan perusteella kieltäytyä tutkimasta viimeinainittuakaan asiaa syytteestä, minkä vuoksi K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n, siirti jutun takaisin H. O:teen.

5. K. Wiléns nådeansökan afslogs.

Den 4:de. 6. J. Huhtakankaan valitus poliisiviranomaisten vastustamista koskevassa jutussa. Kruununnimismies W. J. Paloheimon, virkansa puolesta, ja poliisikonstaapeli J. Rytilän ilmiannosta ajaman syytteen johdosta tuomitsi *Sievin y. m. p:ien K. O.* p:ssä ⁸/₄ 07, nojaten R. L:n 16: 1, vltjan poliisiviranomaisten vastustamisesta pidettäväksi 8 k. vankeudessa; jota paitsi vltja velvoitettiin suorittamaan korvausta erinäisille todistajille. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä ¹¹/₄ 07 K. O:n p:n ja määräsi sen ohessa että vltjalle siten tuomittu rangaistus oli yhdistettävä H. O:n ¹⁸/₄ 07 vltjalle avustamisesta vangitun henkilön karkaamiseen määräämään 6 kuukauden vankeusrangaistukseen ja vltja siis pidettävä 1 vuoden vankeudessa. O. O.: Ei muutosta.

7. H. Mannisen valitus puoskaroimista koskevassa jutussa. *Jyväskylän y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä ¹¹/₂ 07

selville tulleen, että vltja oli maksua vastaan hoitanut sairaita ja antanut niille lääkkeitä ja tuomitsi, nojautuen 10 §:ään asetuksessa $10\frac{1}{2}$ 90, koskeva lääkärinammattin harjoittamista Suomessa, vltjan vetämään sakkoa 100 mk:aa, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan korvausta erinäisille todistajille. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä $11\frac{1}{6}$ 07 K. O:n p:n. *O. O.*: Koska vltjan K. Senaattiin antamat todistukset selvittivät ainoastaan että hän oli vähävarainen, sentähden K. Senaatti ei ottanut tutkittavakseen, mitä vltja valituksessaan oli lausunut saadakseen muutosta H. O:n p:seen.

Don 7:de. 8. Besvär af K. Eklund i ett mål ang. viljadråp. *Rn i Helsingfors* afkunnade efter verkställd undersökning utslag i saken och underställde detsamma *Åbo Hfrs* pröfning, därå Hfr g:m u. den $10\frac{1}{6}$ 07 förklarade utredt vara, att klgdn $4\frac{1}{2}$ 07 i uppsåt att döda af hastigt mod med en dolknif tillfogat K. Tirronen i bröstet ett sår hvaraf Tirronen följande dag aflidit; i anseende hvartill Hfrn, med stöd af 2 § 21 kap. S. L., dömde klgdn att för viljadråp hållas sin återstående lifstid i tukthus, hvarjämte klgdn ålades att utgifva särskilda ersättningar. *J. D.*: Ej ändring.

Den 12:te. 9. W. Tikkasen valitus murhaa y. m. koskevassa jutussa. *Keiteleén y. m. p:ien K. O.* julisti, toimitettuaan tutkimuksen asiasta, siihen päätöksen ja alisti sen *Viipurin H. O:n* tutkittavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $9\frac{1}{4}$ 07 katsoi toteensaatetuksi että vltja oli surmaamisen aikomuksessa vakain tuumin ottanut Sofia Huttusen mieheltä S. Huttuselta hengen, ampumalla luodin hänen päähänsä, minkä vuoksi H. O., nojaten R. L:n 21 luvun 1 §:ään, 41 luvun 8 §:ään ja 2 luvun 14 §:ään, tuomitsi vltjan murhasta pidettäväksi elinkautensa kuritushuoneessa sekä ainiaaksi olemaan kansalaisluottamusta vailla, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Sofia Huttuselle, hänen elinaikanaan, elatus apuna 125 mk:aa vuodessa, sekä maksamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.* vahvisti H. O:n p:n kuitenkin siten oikaistuna että Sofia Huttuselle maksettavaksi määrätty vuotuinen elatus oli suoritettava siksi kunnes hän ilman sellaista apua voi itsensä elättää.

10. Sofia Backin valitus jutussa, jossa virallinen syyttäjä J. Viitanen, virkansa puolesta, Aurora ja Suoma Rosendahlin ilmiannon johdosta oli syyttänyt vltjaa varkaudesta. *Liedon y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä $25\frac{1}{8}$ 07 vltjan ano-

muksen että asia lykättäisiin toisiin kärkeihin voidaksensa toteen-
näyttää että Aurora Rosendahl oli antanut hänelle toimeksi
myydä kysymykseen tulleet tavarat, ja tuomitsi nojaten R.
L:n 28 luvun 5 §:n 1 kohtaan ja 8 §:ään, vltjan, joka sitä
ennen oli kärsinyt rangaistuksen ensikertaisesta varkaudesta,
pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukautta kuritushuoneessa sekä
olemaan 6 vuotta kansalaisluottamuksen menettäneenä; ja
samalla kuin K. O. määräsi, että vltjalta talteen otetuista
kolmesta markasta oli annettava R. Johanssonille, Matilda
Mattssonille ja Tekla Mäkelälle kullekin 1 m:ka velvoitti
K. O. vltjan maksamaan palkkausta erinäisille todistajille.
Turun H. O., johon vltja valitti, katsoi p:ssä 10/6 07, ettei
vltja ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa K. O:n
p:tä kuin että, koska K. O:lta oli puuttunut aihetta antaa
lausuntoa vltjalta talteen otettujen rahojen jakamisesta, H. O.,
poistaen K. O:n toimenpiteen siinä kohden tarpeettomana,
velvoitti vltjan suorittamaan R. Johanssonille, M. Mattssonille
ja T. Mäkelälle kullekin vaaditussa suhteessa ainoastaan
1 m:kan. O. O.: Ei muutosta.

Den 13:de. 11. M. Pakin valitus surmaamisen yritystä
ja murhapolttoa koskevassa jutussa. *Vehkalahden y. m. p:ien*
K. O. julisti asiaan päätöksen ja alisti sen *Vipurin H. O:n*
tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä 10/6 06 tuomitsi
vltjan R. L:n 21 luvun 2 §:n, 4 luvun 1 §:n ja 34 luvun 4 §:n
nojalla, pidettäväksi kuritushuoneessa tappoyrityksistä T. ja
Maria Pakkia vastaan kumpaisestakin 3 vuotta sekä neljästä
eri murhapoltosta kustakin niinkään 3 vuotta; ja oli vltja
mainitut rangaistukset yhdistettyä, R. L:n 7 luvun 5 §:ssä
säädettyjen perusteiden mukaan kärsittävä kuritushuoneran-
gaistusta 12 vuotta, josta rangaistusajasta kuitenkin Perintö-
ruhtinaan ja Suuriruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta
annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan mukaan oli vä-
hennettävä kolmannes ja vltja siis pidettävä kuritushuoneessa
kaikkiaan 8 vuotta, minkä ohessa vltja oli menettävä kan-
salaisluottamuksen 10 vuodeksi yli sanotun vapausrangais-
tusajan. Sitä paitsi velvoitettiin vltja suorittamaan erinäisiä
korvauksia. O. O. katsoi vltjan kyllä tehneen ne rikolliset
teot, jotka olivat hänen syykseen luetut, mutta vltjaa ei kui-
tenkaan siihen nähden että hän noita tekoja tehdessään oli
havaittu olleen mielenvikainen, säännön johdosta R. L:n 3 lu-
vun 3 §:ssä voitavan niistä rangaistukseen tuomita, minkä
vuoksi K. Senaatti, kumoten H. O:n siitä antaman lausun-
non, vapautti vltjan kaikesta hänelle jutussa tuomitusta ran-
gaistuksesta, jota vastoin ja kun syytä ei ollut muuttaa H.

O:n p:tä muissa kohdin, sanottu p. näin oikaistuna siis muuten jäi pysyväiseksi. Sen ohessa ja kun selvitetty oli että vltja edelleenkin poti sen laatuista mielisairautta, että häntä oli pidettävä yleiselle turvallisuudelle vaarallisena henkilönä katsoi K. Senaatti tarpeelliseksi määrätä että vltja oli Viipurin läänin Kuvernöörin toimesta pantava yleiseen laitokseen sairasmielisiä varten ja hänen kanssa muutenkin meneteltävä kuten $2\frac{2}{3}$, 89 annetussa asetuksessa sairasmielisten hoidosta oli säädetty.

Den 17:de. 12. J. Hållfastin valitus murhaa koskevassa jutussa. *Teuvan p:n K. O.* julisti, toimitettuaan tutkimuksen asiasta, siihen päätöksen ja alisti sen *Vaasan H. O:n* tutkittavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $27\frac{1}{4}$ 07 katsoi selvitettyksi että vltja tietäen saattaneensa S. Leppälän tyttären Hulda Leppälän raskauden tilaan, oli surmaamisen aikomuksessa vakain tuumin teräaseella lyönyt Hulda Leppälän kaulaan, josta Hulda Leppälän kuolema oli ollut suoranainen seuraus, sekä siten tuottanut myöskin Hulda Leppälän sikiölle kuoleman, minkä tähden H. O. R. L:n 21: 1 nojalla tuomitsi vltjan pidettäväksi elinkautensa kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksensa myös elinajaksi sekä velvoitti vltjan suorittamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 23:dje. 13. A. Krusellin eli Crusellin valitus varastetun tavaran kätkemistä y. m. koskevassa jutussa. *Viipurin R. O.* katsoi p:ssä $9\frac{1}{2}$ 07 selville käyneen että sittenkuin rautatienkirjanpitäjä E. Tojkanderilta oli ryöstön kautta anastettu Suomen Valtionrautateille kuuluvia rahoja kaikkiaan 17,476 m:kaa 21 p:niä, oli E. Himanen vastaanottanut mainittuja rahoja ainakin 3,025 m:kaa sekä muiden muassa vltja taas Himaselta 500 m:kaa, vaikka vltja oli tietänyt että rahat olivat ryöstön kautta saadut, kuin myös että vltja oli viranomaisia erehdyttääkseen matkalla Tukholmaan käyttänyt toisen henkilön matkapassia, minka vuoksi R. O., nojaten R. L:n 32 luvun 1 §:ään ja 42 luvun 5 §:ään, tuomitsi vltjan ensikertaisesta varastetun tavaran kätkemisestä erittäin raskauttavain asianhaarain vallitessa pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukautta kuritushuoneessa sekä toisen henkilön matkapassin käyttämisestä vetämään sakkoa 100 m:kaa oli, näinä rangaistukset R. L:n 7 luvun 5 §:n mukaan yhdistettyä, kerrassaan pidettäväksi 1 vuoden 6 kuukautta ja 8 p:vää kuritushuoneessa jota paitsi R. O. oli antanut lausuntonsa takaisin saaduista ryöstetyistä rahoista ja erityisistä jutussa

vaadituista korvauksista. *Viipurin H. O.*, jonka tutkittavaksi asia nyt puheena olevassa osassa oli joutunut sen valituksen johdosta, minkä Rautatiehallituksen asiamies A. Palander oli siellä jutussa tehnyt, tuomitsi p:ssä $15/07$ R. O:n ensiksi mainitseman lainpaikan nojalla vltjan ylempänä kerrotussa suhteessa hänen syykseen luetusta ensikertaisesta varastetun tavarän kätkemisestä erittäin raskauttavain asiahaarain vallitessa pidettäväksi 2 vuotta kuritushuoneessa eli, tuohon rangauistukseen yhdistettyä R. O:n vltjalle toisen henkilön matkapassin käyttämisestä tuomitsema 100 m:kan sakko kärsimään kuritushuonerangaistusta kaikkiaan 2 vuotta ja 8 päivää. Muuten ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

Den 28:te. 14. J. Pekkalan valitus virantoimituksessa olevien poliisimiesten vastustamista y. m. koskevassa jutussa. *Räisälän p:n K. O:n* p. alistettiin *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $5/07$ katsoi toteennäytetyksi, että vltja, kun kruunnunnimismies O. T. Nordström ja v. t. apulaispoliisimestari U. Hillman erinäisten poliisimiesten seuraamina olivat saapuneet M. Läheniemen Räisälän pitäjän Läheniemen kylässä sijaitsevalle talolle vangitakseen murhasta epäluulonalaisen J. Savinaisen, joka silloin oli oleskellut sanotussa talossa, oli pakoittaakseen poliisiviranomaisia luopumaan Savinaisen vangitsemisesta talon pihanmaalla ampuanut useampia laukauksia ja siten aseellista vastarintaa käyttäen estänyt poliisiviranomaisia heidän virkatoimessaan, minkä vuoksi H. O., nojaten R. L:n 16 luvun 1 §:ään tuomitsi vltjan pidettäväksi 3 vuotta kuritushuoneessa. Sen ohessa velvoitettiin vltja suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

15. Tuomari K. Krookin ja varatuomari T. Bernerin valitukset virkavirhettä koskevassa asiassa. *Viipurin H. O:teen* jättämässään virkakirjelmässä oli v. t. kanneviskaali E. Hällström vaatinut että, koska Krook oli menetellyt virheellisesti siinä että hän, ennenkuin hän oli H. O:lta hankkinut siihen suostumuksen oli vastoin sääntöä O. K:n 1 luvun 9 §:ssä pannut Bernerin sijaansa $6/11$ 05 alkaen K. O:n puheenjohtajana toimittamaan Liperin y. m. p:ien kärjäkunnan lakimääräisiä syyskäräjiä ja Berner samoin ilman H. O:n sitä varten antamaa määräystä oli ryhtynyt sanottuun toimeen, Krook ja Berner tuomittaisiin kerrotusta virheellisestä menettelystään rangauistukseen. P:ssä $12/11$ 06 katsoi H. O., että Krook ja Berner olivat tehneet itsensä syypäiksi kanneviskaaliviraston kirjelmässä mainittuun virheelliseen menettelyyn, joka sekä Krookin että Bernerin puolesta oli katsottava tapahtuneen ymmärtämättömyydestä tuomarinviran toimittamisessa, johon nähden

H. O., nojaten R. L:n 40 luvun 21 §:ään, tuomitsi Krookin ja Bernerin vetämään sakkoa edellisen 50 m:kaa ja Bernerin 20 m:kaa. O. O.: Ei muutosta.

16. A. Hämäläisen, A. Mäkisen, A. Hentulan, A. Hytin, P. Wirkkilän ja H. Pullin y. m. valitus jutussa, jossa Viipurin luotsauspiirin päällikkö J. V. Lybeck, virkansa puolesta ja luotsivanhimmman J. Peussan tekemän ilmiannon johdosta, oli vaatinut, että muiden muassa, A. Hämäläinen ja hänen asiakumppaninsa, jotka purjehduskaudella vuonna 1904 kuljettamillaan, kunkin 40 tonnia tai enemmän kantavilla kannellisilla laivoilla olivat purjehtineet Itämeren ja Suomenlahden rannoilla olevista Venäjän satamista Suomen satamiin Werkkomatalan majakkalaivan ohitse, käyttämättä sinne sijoitettuja luotseja ja maksamatta säädettyjä luotsausrahoja, tuomittaisiin rangaistukseen mainituista laiminlyönteistään sekä velvoitettaisiin asianomaisille luotsipalvelijoille korvaamaan heidän siten menettämänsä luotsausrahat. *Koiviston y. m. pien K. O. p. 27/2 05*: Samalla kuin K. O., mainitsemillaan perusteilla katsoen asian ei kuuluvan K. O:n tuomionvaltaan, ei ottanut tutkiakseen Lybeckin edelläkerrottua syytettä, velvoitti K. O. Lybeckin vaadittuna oikeudenkäyntikulujen korvauksena suorittamaan A. Hämäläiselle ja hänen asiakumppaneilleen ynnä eräille muille henkilöille, joita vastaan syyte asiassa myöskin oli tehty, yhteensä 250 m:kaa. O. O.: Kosk'eivät A. Mäkinen, A. Hentula, A. Hytti, P. Wirkkilä ja H. Pulli olleet asiassa syytteenalaisina eikä asiakirjoista selvinnyt, että asia muutenkaan koski heitä tahi heidän oikeuttansa, niin se mitä he olivat valituskirjassa lausuneet ei antanut aihetta mihinkään K. Senaatin toimenpiteeseen. Mitä sitten muitten asiassa tekemiin valituksiin tuli, ei K. Senaatti, kun K. O:n 24 luvun 3 §:n mukaan oikeudenkäyntikustannuksista oli tuomittava pääasian yhteydessä ja saman kaaren 16 luvun 2 §:ssä, niinkuin tämä lainkohta on *27/4 68* annetussa asetuksessa, säädetään ettei muutosta H. O:n tuomioistuimen tuomivallasta antamaan päätökseen saa hakea, siis voinut ottaa tutkiaksensa mitä näissä valituksissa oli esiintuotu muutoksen saavuttamiseksi H. O:n päätökseen.

- - - - -

Oktober.

Den 2:dra. 1. K. Talolan valitus *Karjalan kpln Maanjakooikeuden* ^{12/3} 06 julistamasta p:stä vltjan ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari K. R. Silveniusen toimittamaan isonjaon täydentämiseen siinä jakokunnassa, johon kuuluvat Suojoen ja Salavaisten kylät sekä Talolan yksinäinen talo. *M. O.* hylkäsi kanteen sekä velvoitti vltjan maksamaan *M. O:n* palkkion, 129 m:kaa 62 p:nä. *O. O.:* Ei muutosta.

2. Besvär af A. Forsberg jämte hans barn Frans, Evelina och Aina Forsberg äfvensom J. Lönnberg öfver *Ego-delningsrätten i Esbo sn* den ^{14/9} 04 afkunnade u. i anledning af klgdnes och Julia Gadolins gjorda anmärkningar emot en af vicelandtmätaren J. M. Luukkonen verkställd reglering af storskiftet i Marby by. Jämte det *Egdrn* icke upptog till pröfning A. Forsbergs och hans medparterers emot skiftesförrättningen gjorda anmärkningar, enär A. Forsberg godkänt skiftesförslaget samt hans medparter, hvilka först vid *Egdrn* tagit sig talan i saken, underlätit att inom laga tid anmäla missnöje emot berörda förslag, förordnade *Egdrn*, att de kyrkoherdebolet tilldelade ägofigurerna 426—438 skulle öfverföras till Teir hemman emot vederlag från ägofiguren 117, hvarhos Julia Gadolin och delägarene i skifteslaget ålades att gälda *Egdrns* arvode och godtgöra förrättningslandtmätaren för bevistandet af *Egdrns* sammanträde. *J. D.:* Emedan Frans, Evelina och Aina Forsberg, hvilka styrkt sig vara delägare i Lammis hemman, icke godkänt förslaget till ifrågakomna storskiftesreglering och det följaktligen varit dem obetaget att vid *Egdrn* göra anmärkningar emot landtmäteriförrättningen, fann K. Senaten *Egdrn* icke hafva ägt undaudraga sig pröfningen af deras i målet utförda talan, hvarför K. Senaten upphäfde *Egdrns* u. i själfva saken och återförvisade målet till berörda Rätt. Beträffande *Egdrns* arlvode och den förrättningslandtmätaren tillerkända ersättningen för uppvaktandet vid Rn fick bero vid *Egdrns* u.

3. H. Niirasen valitus *Kerimäen p:n Maanjakooikeuden* ^{11/6} 07 julistamasta tuomiosta vltjan ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta komisionimaanmittari O. Wennerströmin toimittamaan halkaisujakoon puolella Sairalan talolla N:o 13 Haapalahden kylässä. *M. O.* hylkäsi vltjan vaatimukset. *O. O.:* Ei muutosta.

Den 3:dje. 4. Besvär af N. Makkonen i ett stöldsmål. Vid *Rn* i *Helsingfors* yrkade stadsfiskalen A. Mesterton, å tjänstens vägnar samt efter angivelse af ekonomen för Finlands officiella tidningar R. Slöör och E. J. Herlin ansvar å klgdn för det han från omordade tidningars kontor medels inbrott tillgripit finska kronan tillhöriga 531 mk 50 p., 4 rubel 75 kopek och postmärken till ett värde af 64 mk och från Herlins handelsbod olofligen tillägnat sig ett silfverur. Medels u. den ²²/₁₀ 07 dömde *Rn* klgdn med stöd af 1, 2 och 8 §§ 28 kap. i S. L., att hållas för förstberörda tjufnad, som innefattade 1 resan grof stöld, 1 år i tukthus och för tillgreppet af omförmälda ur 4 m. i fängelse eller, efter sammanläggning af dessa straff, i ena bot umgälla sin brottslighet med tukthusstraff i 1 år 1 m. 15 d., hvarhos klgdn förklarades förlustig medborgerligt förtroende i 4 år utöfver tiden för frihetsstraffet; och ålades klgdn att ersätta kronan det tillgripnas belopp och värde med 595 mk 50 p. och 4 rubel 75 kopek samt att i vittnesarfvoden utgifva 12 mk. *Äbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. den ²¹/₁₀ 07: *Rns* u. fastställdes, dock sålunda att, när klgdn utan eget förvållande länge hållits i ransakningshåkte, från det honom ådömda straffet skulle, jämlikt 11 § 3 kap. S. L., afräknas 1 m. och 15 d. *J. D.* fann utredning icke förekomma därom, att klgdn olofligen tillägnat sig ifrågakomna ur; och jämte det åtalet i nästnämnda del förty förkastades, dömde K. Senaten, i stöd af 2 och 8 §§ 28 kap. S. L., klgdn att för 1 resan grof stöld hållas 1 år i tukthus, från hvilket straff dock, på sätt *Hfrn* utsagt borde afräknas 1 m. och 15 d., hvadan klgdn skulle undergå tukthusstraff i 10 m. och 15 d., hvarhos klgdn förklarades förlustig medborgerligt förtroende i 4 år utöfver tiden för sagda frihetsstraff, och skulle det belopp af 4 mk 50 p., som i arfvoden tillerkänts de vittnen, hvilka afhörts beträffande åtalet för tillgreppet af förenämnda ur, stanna kronan till last. I öfrigt fick bero, och skulle sagda ur, derest detsamma blifvit klgdn frantaget till honom återställas. — (1 ledamot fastställde *Hfrns* u.)

Den 4:de. 5. J. Reimanin valitus törkeätä pahoinpityä koskevassa jutussa. V. t. kruununnimismies I. Feofanoffin, viran puolesta, ja H. Määttäsen, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta toimitti *Uudenkirkon p:n K. O.* tutkimuksen asiasta sekä julisti siihen päätöksen ja alisti sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi minkä jälkeen H. O. p:ssä ³⁰/₁₀ 07 katsoi toteennäytetyksi, että vltja oli puukolla iskenyt H. Määttäsen selkään haavan, josta Määttäselä oli aibeuttunut

pysyväinen vaikea terveydenhaitta, vltjan kuitenkin-tarkoit-
tamatta sellaista vammaa, sekä tuomitsi sen vuoksi, nojaten
R. L:n 21 luvun 5 §:ään vltjan pidettäväksi 2 vuotta kuri-
tushuoneessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan
erinäisiä korvauksia. O. O. vahvisti H. O:n mainitseman
lainpaikan sekä R. L:n 21 luvun 13 §:n nojalla, H. O:n p:n.
— (1 jäsen ei tahtonut, koska vltja oli laiminlyönyt liittää
muutoshakemukseensa todistuksen ajasta, milloin hän oli
saanut osan H. O:n päätöksestä, ottaa valitusta tutkittavak-
sensa, mutta tapahtuneen äänestyksen tulokseen nähden
velvollisena antamaan lausuntonsa itse asiassa, oli senaattori
samaa mieltä kuin enemmistö.)

Den 5:te. 6. A. Lahden ja N. Wejbergin valitus pe-
tosta koskevassa jutussa. *Turun R. O.* katsoi p:ssä $16\frac{1}{2}$ 06
asiassa selville käyneen, että vltjat olivat yhdessä aikomuk-
sessa ja teossa tuomalla esille valheellisen asianlaidan, että
Wejberg tahtoi ostaa K. Lehtisen A. Lindroosille myytäväksi
jättämän tammahevoson ja suorittaa Lindroosin siitä vaati-
man hinnan 200 m:kaa, saattaneet Lindroosin, luulossa että
hän todellakin saisi maksun Wejbergiltä, luopumaan hevo-
sesta ja sallimaan, että Lahti sillä poistui, sekä Wejbergin
myöskin vetäydyttyä pois sanotun hevosen hintaa suoritta-
matta, jättänyt Lindroosin huostaan erään melkein arvotto-
man hevosen ja näin tavoin hankkiaksensa itselleen laitonta
aneellista etua, tuottaneet Lehtiselle tavarain tappion; minkä
vuoksi R. O., kumoten aiheettomina vltjain asiassa tekemät
edesvastaus- ja korvausvaatimukset, tuomitsi, nojaten R. L:n
36 luvun 1 §:ään, vltjat petoksesta pidettäväksi kummankin
2 kuukautta vankeudessa sekä velvoitti vltjat suorittamaan
erinäisiä korvauksia. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat,
p. $31\frac{1}{12}$ 06: R. O:n p. vahvistettiin, minkä ohessa vltjat velvoi-
tettiin korvaamaan Lehtisen ja Lindroosin kustannukset H.
O:ssa 40 m:kalla. O. O.: Ei muutosta.

Den 7:de. 7. A. Kemppisen valitus lapsenelatusapua
koskevassa jutussa. *Ruokolahden y. m. p:ien K. O.* p. $2\frac{1}{2}$ 06:
Vltja velvoitettiin ottamaan osaa vltjan ja Katri Javanaisen
lapsen elatukseen ja kasvatukseen. *Viipurin H. O.*, johon
vltja valitti, p. $18\frac{1}{2}$ 07: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

8. K. Saloheimon eli Sillforsin y. m. valitus jutussa,
jossa vltjat olivat syyttäneet K. Tuomalaä pesäntävaltamis-
sesta. *Örismattilan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $13\frac{1}{11}$ 03
selville käyneen etteivät vltjat olleet esiintuoneet mitään

aihetta kanteeseensa ja kumosi sentähden sen aiheettomana. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat, vahvisti p:ssä $\frac{3}{8}$ 06 K. O:n p:n. *O. O.*: Ei muutosta, minkä ohessa vltjat velvoitettiin suorittamaan Tuomalalle, hänellä K. Senaatissa olleiden kustannusten korvaukseksi, 50 m:kaa.

9. J. G. Wuorion valitus oikeudenkäyntikulunkien korvausta koskevassa jutussa. *Kemin y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä $\frac{9}{11}$ 06 vltjan, virkansa puolesta, tekemän vaatimuksen että A. Ericsson tuomittaisiin rangaistukseen kuorimattomien tukkipuiden uittamisesta sekä määräsi että Ericsson asian laatuun nähden sai itse kärsiä hänellä siinä olleet kulungit. *Vaasan H. O.*, johon Ericsson valitti, p. $\frac{10}{4}$ 07: Vltja velvoitettiin suorittamaan Ericssonille, häneltä K. O:ssa juttuun menneiden kulunkien korvaukseksi, 100 m:kaa, jonka ohessa vltjan tuli 35 m:kalla korvata Ericssonille hänen H. O:ssa asian vuoksi kärsimänsä kustannukset. *O. O.*: H. O:n p. jäi pysyväiseksi, ja velvoitettiin vltja maksamaan Ericssonille, hänellä K. Senaatissa jutun vuoksi olleiden kulunkien korvaukseksi, 30 m:kaa.]

Den 8:de. 10. K. Lindqvistin valitus korvausta koskevassa jutussa. *Hollolan y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{24}{3}$ 05: Koska oli käynyt selville, että O. Järnström kauppakirjalla $\frac{23}{3}$ 03 oli N. Peltolalle myynyt omistamansa koko Rantalalan tilan-
osan, pidättämättä itselleen tai vltjalle hakkuuoikeutta eräaseen, Kyöstilän taloon siirtyneeseen metsälohkoon sekä tuo hakkuuoikeus siis mainitun kaupan jälkeen kuului Peltolalle, velvoitti K. O. vltjan maksamaan Peltolalle palkkioksi sanotusta metsälohosta ottamistaan 136 havupuusta 64 m:kaa 30 p:niä ja 59 sylestä halkoja, 3 m:kan mukaan syleltä, 177 m:kaa eli kaikkiaan 241 m:kaa 30 p:niä sekä sitä paitsi 50 m:kalla korvaamaan Peltolalle hänen oikeudenkäyntikulunkinsa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä $\frac{31}{12}$ 06 K. O:n p:n. *O. O.*: H. O:n p. jäi pysyväiseksi, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan Peltolalle, häneltä K. Senaatissa juttuun menneiden kustannusten korvaukseksi, 45 m:kaa.

11. M. Seppäsen valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Kruununnimismies J. Rossanderin, virkansa puolesta, ynnä T. Wäätäisen ja K. Ikosen, asiantuntijoina, tekemien syytteiden johdosta ja sittenkun *Rovaniemen p:n K. O.*, toimitettuaan tutkimuksen asiasta, oli julistanut siihen p:n ja alistanus sen *Vaasan H. O:n* tarkastettavaksi, katsoi H. O.

pissä $\frac{20}{100}$ 07 toteensaatetuksi, että vltja oli tahallaan, kuitenkin ilman tappamisen aikomusta, puukolla iskenyt Wäätäisen veljeen S. Wäätäiseen sen haavan hänen oikean olkavartensa etupuolelle, joka oli suoranaisesti aiheuttanut S. Wäätäisen kohta -sen jälkeen tapahtuneen kuoleman, sekä vltjan syyksi sen ohessa jäävän että hän oli samassa tilaisuudessa puukolla lyönyt Ikosen oikeaan käsivarteeseen haavan, josta tämä oli jonkun aikaa sairastanut; minkä vuoksi H. O. tuomitsi vltjan, R. L:n 21 luvun 4 §:n ja 13 §:n 1 kohdan mukaan, S. Wäätäisen taposta pidettäväksi 6 vuotta kuritushuoneessa sekä, viime mainitun lainpaikan jo sanotun luvun 11 §:n 1 kohdan nojalla, Ikosta kohdaannesta pahoinpitelystä kärsimään 4 kuukauden vankeusrangaistusta, tahi, nämä rangaistukset yhdistettyä, sovittamaan rikollisuutensa kerta kaikkiaan 6 vuoden ja 2 kuukauden kuritushuonerangaistuksella, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta. — (1 jäsen tahtoi, koska K. O:n tutkimus oli erinäisissä kohdin puutteellinen, lykätä asian takaisin K. O:teen, mutta tapahtuneen äänestyksen tulokseen nähden velvollisena antamaan lopullisen lausunnon asiassa, katsoi senaattori todistusta ei esitettyksi siitä, että vltja olisi tehnyt itsensä syyppääksi niihin rikoksiin, joista hän oli syytetty, minkä tähden senaattori, kun otettiin H. O:n p:n jätti asian sen loppupäätelmän varaan, johon K. O. oli asiassa johtunut. — 1 jäsen alensi vltjalle taposta ilman tappamisen aikomusta tuomitun kuritushuonerangaistuksen 5 vuodeksi, ja oli vltja, kun tämä rangaistus yhdistettiin hänelle pahoinpitelystä tuomittuun vankeusrangaistukseen pidettävä 5 vuotta ja 2 kuukautta kuritushuonerangaistuksessa.)

Den 9:de. 12. Maria Savelan valitus kiinnitysasiassa.
Hausjärven y. m. pien K. O. p. $\frac{21}{100}$ 06: Koska O. ja Maria Torniaisen omistamaa Savela nimistä perintötaltoa N:o 7 Hikiön kylässä rasitti $\frac{2}{12}$ 90 vahvistettu ja $\frac{19}{100}$ 00 uudistettu kiinnitys eläkkeestä, eikä tilaa $\frac{20}{100}$ 64 annetun asetuksen 1 §:n mukaan voitu kiinnittää useammasta kuin yhdestä eläkkeestä, hylkäsi K. O. vltjan anomuksen että kiinnitys vahvistettaisiin mainittuun taloon vltjalle $\frac{21}{100}$ 06 tehdyssä välikirjassa myönnettyjen eläke-etujen suorittamisen vakuudeksi.
Turun H. O., johon vltja valitti, p. $\frac{9}{100}$ 07: Ei muutosta. O. O.: H. O:n p. jäi pysyväiseksi; minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan O. ja Maria Torniaiselle, heillä K. Senaatissa olleiden kulunkien korvaukseksi, 45 m:kaa.

Den 12:te. 13. Besvär af A. Bjurström och A. Holmström ang. straff för ohemul klagan och för drifvande af orättfärdig sak. Sedan ett fordringsmål emellan Bjurström samt A. Hellman och M. Davidsson förevarit till behandling vid särskilda af Rns i Åbo sammanträden och senast uppskjutits till $^{11}/_3$ 05, men Bjurström från nästnämnda rätttegångstillfälle uteblifvit, ålade Rn medels u. nämnda dag, jämte det målet i följd af Bjurströms utevaro lämnats därvid beroende, Bjurström att med inalles 120 mk godtgöra Hellman och Davidsson deras i saken hafda umgälder. Åbo Hfr., dit Bjurström väjdade, fastställde g:m d. den $^{19}/_1$ 07 Rns u.; och enär Bjurström utan fog sökt ändring i nämnda u., hvilket i allt af Hfrn gillats, samt Holmström, som af Bjurström anlitats såsom ombud uti Hfrn emot bättre vetande åtagit sig och drifvit orättfärdig sak, dömde Hfrn, jämlikt 2 § 29 kap. R. B., sådant detta lagrum lyder i K. F. $^{27}/_4$ 68, samt 3 mom. 2 § 38 kap. S. L., klgdn att böta, Bjurström för ohemul klagan 30 daler med 57 mk 60 p. och Holmström för drifvande af orättfärdig sak 75 mk. J. D., fann Bjurström icke hafva g:m ändringssökandet i Hfrn gjort sig förfallen till straff för ohemul klagan samt Holmström ej håller stanna till last att hafva mot bättre vetande drifvit ifrågevarande mål, hvarför K. Senaten, med ändring af Hfrns dom i denna del, befriade Bjurström och Holmström från dem i saken ådömda böter. — (1 ledamot ville icke till pröfning upptaga Bjurströms och Holmströms besv. — 3 ledamöter ville ålägga Bjurström och Holmström att inlämna bevis däröfver att böterna nedsattes i ränteri eller borgen för desamma eller ock bevis öfver att de ej mäktat nedsätta böterna eller anskaffa slik borgen, men förbundne med afseende å utgången af förefallen omröstning att utlåta sig i målet i hela dess vidd, förenade sig desse ledamöter om det slut hvari pluraliteten stannat. — 2 ledamöter fastställde Hfrns d.)

Den 14:de. 14. Besvär af J. Mattsson ang. skogsåverkan. *Helsinges skns Hr.* u. den $^{30}/_3$ 04: Enär under åren 1901, 1902 och 1903 30 samnar ved af klgdn blifvit bortsläpade från Skabbas skatterusthåll i Tavastby by af samfällida skogsmark, af hvilket hemman klgdn såsom målsman för sin hustru innehade hälften och på grund af $^{31}/_{10}$ 91 afslutade arrendekontrakt bebrukat den andra hälften af sagda rusthåll, ålade Hr. klgdn att i ersättning för sagda ved till H. och Adèle Lagerlund, af hvilka den sistnämnda den $^{7}/_3$ 03 genom köp blifvit ägare till den andel af lägenheten, som i förestående måtto varit åt klgdn på arrende upplåten, ut-

gifva, efter ett pris af 8 mk för famnen tillhopa 240 mk, hvarhos klgdn skyldigkändes att med 300 mk hålla makarne Lagerlund ersatta för deras i rätttegången hafda kostnader. *Äbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. den ²²/₁₀, 06: Ej ändring. *J. D.* fann klgdn, som ej gittat visa laga rätt för sitt förfarande att från lägenheten bortföra ifrågavarande vedparti, icke anført skäl till ändring i Hfrns u., hvarvid förty, jämlikt 2 mom. 8 § i Skogslagen af den ²/₁₀, 86 och 2 mom. 7 § 33 kap. S. L., fick bero.

15. K. Veijolan valitus kunnianloukkausta koskevassa jutussa. *Oulun R. O.* katsoi p:ssä ²/₁₀, 06 toteensaatetuksi että, sittenkun H. Kostamo oli kirjoittanut kirjoituksen ot-sakkeella „Niin ne valtion eläit mellastaa“ sekä jättänyt sen „Kansan Tahto“ nimisen sanomalehen toimistoon, O. Piisinen oli painattunut kirjoituksen sanottuun lehteen sekä, vltjan käynnin johdosta lehden toimistossa, sepittänyt ja painattanut toisen kirjoituksen, kuin myös että O. Kalliokin tuon sanomalehden vastaavana toimittajana oli vastuunalainen kirjoitusten painattamisesta, jonka vuoksi ja kun nuo kirjoitukset olivat raakaa ja herjaavaa laatua sekä omiaan saattamaan vltjan yleisön halveksimisen alaiseksi R. O., R. L:n 27 luvun 1 §:n 2 kohdan mukaan, tuomitsi Kostamon, Piisisen ja Kallion vetämään sakkoo, Kostamon ja Piisisen kummankin 400 m:kaa sekä Kallion 200 m:kaa, minkä ohessa he velvoitettiin yhteisesti tai se heistä, jolla varoja oli, 200 m:kalla korvaamaan vltjalle hänen oikeudenkäyntikulunkinsa. *Vaasan H. O.*, johon Kostamo ja hänen asiakumppaninsa valittivat, katsoi p:ssä ¹⁸/₁₀, 07 toteennäytetyksi, että Kostamo Kansan Tahdossa ¹²/₁₀, 06 julkaistussa kirjoituksessa, jonka hän oli myöntänyt kirjoittaneensa, oli loukannut vltjaa, mutta ettei toinen kysymyksessä olevista kirjoituksista sitä vastoin ollut kunniaa loukkaavaa laatua, minkä vuoksi ja kun Piisistä ei voitu pitää vastuunalaisena, tuon loukkaavan kirjoituksen julkaisemisesta, H. O., muuttaen R. O:n p:tä, tuomitsi, R. L:n 27 luvun 3 §:n 2 momentin nojalla Kostamon, loukkaavan kirjoituksen tekijänä, ja Kallion, mainitun sanomalehden vastuunalaisena toimittajana, vetämään sakkoo solvauksesta, edellisen 100 m:kaa ja Kallion 75 m:kaa sekä velvoitti sen ohessa Kostamon ja Kallion yhteisesti tai sen heistä, jolla varoja oli, suorittamaan vltjalle, hänellä R. O:ssa olleiden kulunkien korvaukseksi, 150 m:kaa, jota vastoin Piisinen vapautettiin rangaistuksesta ja oikeudenkäyntikustannusten maksamisesta. *O. O.*: H. O:n mainitseman lainpaikan nojalla tuomittiin Kostamo ja Kallio solvauksesta vetämään

sakkoa, Kostamo 200 m:kaa ja Kallio 100 m:kaa. Muuten jäi H. O:n p. pysyväiseksi; ja velvoitettiin vltja maksamaan Piisille, häneltä K. Senaatissa menneiden kulunkien korvaukseksi, 30 m:kaa. — (2 jäsentä vahvisti H. O:n p:n, ja velvoitti sen ohessa vltjan korvaamaan Piisille ynnä Kalliolle ja Kostamolle heiltä K. Senaatissa menneet kustannukset ja siinä tarkoituksessa maksamaan Piisille 30 m:kaa sekä Kalliolle ja Kostamolle, yhteisesti, niinkään 30 m:kaa.)

16. P. ja H. Matikaisen valitus valitusajan pidentämistä koskevassa jutussa. *Viipurin H. O.* myöntyi p:ssä $^{13}/_6$ 07 E. Matikaisen anomukseen, että koskei hän ollut voinut ennen valitusajan umpeen kulumista saada Kiteen p:n K. O:n pöytäkirjoja ja päätöstä asiassa, jossa hän oli syyttänyt vltja herjauksesta, hänelle myönnettäisiin pidennetty aika valituksen perille ajamista varten. *O. O.:* Koskei H. O:n tämänkaltaisesta p:stä lain mukaan saa erikseen valittaa, ei K. Senaatti ottanut vltjien valitusta tutkittavaksensa.

17. J. Spoofin valitus kotirauhan rikkomista koskevassa jutussa. Kruununnimismies B. Vikmanin, virkansa puolesta, ja A. Wasastjernan, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta tuomitsi *Nurmon y. m. p:ien K. O.* p:ssä $^{24}/_1$ 07, nojaten R. L:n 24 luvun 1 §:n 3 kohtaan, vltjan kotirauhan rikkomisesta pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukautta vankeudessa, johon rangaistukseen saman lain 7 luvun 5 ja 9 §:n mukaan, yhdistettiin Nikolainkaupungin R. O:n ja Vaasan H. O:n p:illä $^{30}/_4$ 06 ja $^{12}/_6$ 06 vltjalle toisen henkilön matkakirjan käyttämisestä ja pahoinpitelystä tuomitsema yhteensä 2 vuoden ja 8 päivän kuritushuonerangaistus, niin muodoin, että vltjan oli kerrassaan kärsittävä kuritushuonerangaistusta 3 vuotta ja 1 kuukausi, josta oli vähennettävä se aika, minkä vltja jo oli kärsinyt hänelle tuomittua rangaistusta, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $^{12}/_3$ 07: K. O:n p. vahvistettiin muun puolesta, paitsi että se aika, jona vltja oli pidettävä kuritushuoneessa hänen viakseen luetuista rikoksista, sisältyen niihin myöskin se pahoinpitely, josta hänelle Nikolainkaupungin R. O:n p:illä $^{17}/_5$ 05 oli tuomittu 1 kuukauden vankeusrangaistusta, määrättiin 2 vuodeksi ja 10 kuukaudeksi, josta oli vähennettävä se aika, minkä vltja jo oli hänelle tuomittua rangaistusta kärsinyt. *O. O.:* Ei muutosta.

Den 15:de. 18. A. Jalavan valitus jutussa, jossa vltja oli syyttänyt J. Hallista väärästä valasta ja petoksesta ja

Hallinen oli vaatinut vltjan tuomitsemista rangaistukseen väärästä ilmiannosta, johon vaatimukseen kruununnimismies J. G. Gyllenbögel, virkansa puolesta, oli yhtynyt. *Virtain y. m. p:ien K. O. p.* ³⁰/₄ 06: Vltjan kanne hyljättiin toteennäyttämättömänä, mutta, tuomittiin vltja todistamattomasta syytteestä, joka ei kuitenkaan ollut tapahtunut vastoin parempaa tietoa, R. L:n 26 luvun 4 §:n mukaan pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin 60 mk:alla korvaamaan Halliselle hänen oikeudenkäyntikustannuksensa. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä ⁹/₁₁ 06 K. O:n p:n muun puolesta, paitsi että vltjalle tuomittu vankeusrangaistuksen aika vähennettiin 3 kuukaudeksi. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 16:de. 19. M. Kaljusen ja M. Niukkanen valitukset pahoinpitelyä y. m. koskevassa jutussa. Kruununnimismies T. Wegeliusen, virkansa puolesta, ja P. Suikin, asianomistajana, tekemän syyteen johdosta toimitti *Muolan y. m. p:ien K. O.* tutkimuksen asiasta ja julisti siihen p:n, joka alistettiin *Vuipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ³⁰/₄ 07 katsoi toteensaatetuksi, että Kaljusen oli yöllä vasten ¹⁵/₁₂ 06 yksissä neuvoin J. Hillin ja J. Savinaisen kanssa ryöstämisen aikomuksessa tunkeutunut Suikin asuntoon ja siellä väkivaltaisella pitelemisellä ottanut Suikilta 7 mk:aa 75 p:niä rahaa, 1 mk:an 25 p:nin arvoisen rahakukkaron ja 9 mk:an arvoisen taskukellon sekä sitä tehdessään myöskin kuristanut Suikin vaimoa Anni Suikkia kaulasta ja pidellyt häntä niin pahoin että Anni Suikki oli kuollut, kuin myöskin että Niukkanen, tietäen kerrotun rikoksen tapahtuneeksi, oli auttanut rikoksellisia sen salaamisessa, minkä vuoksi H. O. tuomitsi Kaljusen ryöstöstä, jossa pahoinpitelystä oli seurannut kuolema, R. L:n 21 luvun 6 §:n ja 31 luvun 7 §:n mukaan pidettäväksi kuritushuoneessa 12 vuotta ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 15 vuotta yli rangaistusajan sekä Niukkanen rikoksen salaamisesta sen tapahduttua R. L:n 16 luvun 20 §:n mukaan pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 17:de. 20. Kruununnimismies V. Öhrbomin ja S. Daletzkijn valitukset viettelemistä valtiopetokseen koskevassa jutussa. Virallisen syyttäjän tekemän syyteen johdosta, katsoi *Lappeen p:n K. O.* p:ssä ¹⁸/₄ 07 toteensaatetuksi että Daletzkij oli kahdelle venäläisille sotamiehelle luettaviksi ja muille sotilaille levitettäväksi antanut lentolehtisiä, joissa oli

kehoitettu sotamiehiä valtiopetokseen, ja siten koettanut viettellä muita tuollaiseen rikokseen sellaista seurausta kuitenkaan saamatta, jonka vuoksi K. O., nojaten R. L:n 16 luvun 8 §:ään, tuomitsi Daletzkijn pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukaudta vankeudessa, josta rangaistuksesta kumminkin mainitun lain 3 luvun 11 §:n mukaan oli vähennettävä $4\frac{1}{2}$ kuukautta, jonka ajan Daletzkij ilman omaa syytönsä oli pidetty tutkimusvankina, ja oli Daletzkij siis pidettävä vankeudessa 1 vuoden, 1 kuukauden ja 15 päivää; minkä ohessa Daletzkij velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon Daletzkij valitti, katsoi p:ssä $\frac{6}{7}$ 07 luotettavaa näytöstä puuttuvan siitä, että Daletzkij olisi levitellyt lentokirjasia, joissa olisi kehoitettu valtiopetokseen tai muuhun rikokseen, minkä vuoksi H. O., kumoten K. O:n p:n, hylkäsi syytteen sekä vapautti Daletzkijn hänelle tuomitusta rangaistuksesta ja korvausvelvollisuudesta. *O. O.*: Koska Daletzkijkin K. Senaatissa oli tunnustanut tehneensä itsensä syyppääksi puheenalaisen rikokseen, kumosi K. Senaatti H. O:n p:n ja vahvisti K. O:n p:n.

21. J. Hyytiäisen armonanomus hyljättiin.

Den 17:de. 22. J. Sundströmin valitus vakuutusapua koskevassa jutussa. Kruununnimismies U. A. Dahlbergin, virkansa puolesta, ja Lohjan kihlakunnan palovakuutusyhdistyksen, asianomistajana, *Vihdin y. m. p:ien K. O:ssa* tekemän syytteen johdosta, toimitti K. O. tutkimuksen asiasta ja julisti siihen p:n, joka alistettiin *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $\frac{21}{6}$ 07 katsoi toteensaateksi, että vltja oli, hankkiaksensa itselleen aineellista etua, syyttänyt tuleen omistamansa asuinrakennuksen, sillä seurauksella että tuo rakennus, joka oli palovakuutettu yllämainitussa palovakuutusyhdistyksessä 2,000 mk:asta, oli palanut poroksi, minkä vuoksi H. O., nojaten R. L:n 36 luvun 2 §:ään, tuomitsi vltjan vakuutuspetoksesta pidettäväksi 2 vuotta kuritushuoneessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 5 vuodeksi yli vapausrangaistusajan; jonka ohessa vltja velvoitettiin maksamaan korvausta erinäisille todistajille. *O. O.* katsoi kyllä esitetyn enemmän kuin puoli ja melkein täysi näytöstä siitä että vltja oli tehnyt itsensä syyppääksi syytteessä olevaan rikokseen joko siten että hän itse oli syyttänyt puheena olevan rakennuksen tuleen tahi siihen käyttänyt toisen apua, mutta vltjaa ei kuitenkaan koska hän oli syyllisyyttänsä vakaasti kieltänyt, voitavan kysymyksessä olevaan rikokseen syyppääksi tuomita, minkätähden K. Senaatti

kumosi H. O:n p:n sekä jätti asian vastaisuuden varaan, joloin ehkä se voi ilmi tulla, ja tulivat mainitut todistajan palkkiot toistaiseksi jäämään kruunun rasitukseksi. — (2 jäsentä vahvisti H. O:n p:n.)

Den 21:sta. 23. T. Virolaisen valitus lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Antrean p:n K. O.* velvoitti p:ssä ²³/₁₁ 05 vltjan ottamaan osaa vltjan ja Katri Ruosen lapsen elatus- ja kasvatuskustannuksiin. *Vuipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹²/₃ 07: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

24. J. Ahlrothin anomus että, koska hänen oli ollut mahdotonta maassa 1905 vuoden marraskuun alkupäivinä vallinneen yleisen työlakon ja siitä johtuneen postinkäynnin keskeytymisen tähden määrättyssä ajassa Vaasan H. O:ssa perilleajaa vetokannettansa vaatimusta koskevassa jutussa Sumiaisten kuntaa vastaan, hänen niinmuodoin syyttään menetetty aika vetokanteen perille ajamiseen annettaisiin takaisin. *O. O.* myöntyi puheenalaiseen anomukseen.

25. Kruununnimismies O. V. Wahlgrenin valitus varkautta koskevassa jutussa. Sen syytteen johdosta, jonka kruununnimismies A. F. Broms ja häntä tutkinnon kestäessä kohdanneen sairauden vuoksi syyttäjäksi määrätty kruununnimismies Wahlgren, viran puolesta, oli Mikkelin p:n K. O:ssa tehnyt sekä sittenkun K. O., toimitettuaan tutkimuksen asiasta, oli julistanut siihen p:n ja alistanut sen *Vuipurin H. O:n* tarkastettavaksi, katsoi H. O. p:ssä ¹²/₆ 07 toteennäytetyksi että J. Tissari oli anastanut A. ja H. Viljakaiselle sekä S. Hokkaselle yhteisesti kuuluvaa erinäistä omaisuutta kaikkiaan 520 m:kan arvosta, sekä tuomitsi sen vuoksi mainitsemain lainpaikkain nojalla Tissarin, joka aikaisemmin oli kärsinyt rangaistuksen neljäskertaisesta varkaudesta, viideskertaisesta samallaisesta rikoksesta pidettäväksi 7 vuotta kuritushuoneessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 12 vuodeksi yli vapausrangaistusajan. *O. O.*: Koska Wahlgren oli F. Bromsin tilapäisen sairauden vuoksi tekemästä anomuksesta saanut määräyksen olemaan virallisena syyttäjänä puhealaisessa asiassa ainoastaan määräyksessä tarkemmin mainitussa K. O:n istuntotilaisuudessa, sentähden ja kun Wahlgrenillä näin ollen ei ollut valtaa edelleen K. Senaatissa esiintyä jutussa syyttäjänä, ei K. Senaatti ottanut tutkittavakseen, mitä Wahlgren oli lausunut saadakseen muutosta H. O:n p:seen.

26. A. Nisulan valitus koto-rauhan rikkomista ja pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Kruununnimismies A. Ranckenin, virkansa puolesta, sekä N. Liukkalan ja J. Mankolan, asianomistajina, tekemän syytteen johdosta tuomitsi *Lammin y. m. p:ien K. O.* p:ssä ¹⁸/₁ 06 nojaten R. L:n 24 luvun 1 §:ään ja 21 luvun 11 §:ään, vltjan pidettäväksi vankeudessa koto-rauhan rikkomisesta ja siihen yhdistyneestä ilkeäsuudesta 3 kuukautta sekä pahoinpitelystä 6 kuukautta tahti, nämä rangaistukset yhdistettyä, kerrassaan kärsimään 8 kuukauden vankeusrangaistusta, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä ¹⁸/₁₂ 06 K. O:n p:n sekä velvoitti vltjan maksamaan Liukkalalle ja Mankolalle, heille H. O:ssa jutun vuoksi olleiden kulunkien korvaukseksi, 50 m:kaa. *O. O.* lykkäsi vltjan pyynnöstä jutun takaisin K. O:teen.

27. Josefina Uusi-Mattilan valitus testamentin moittimista koskevassa jutussa. *Uvilan y. m. p:ien K. O.* kumosi p:illä ²¹/₃ 04 vltjan ³⁰/₄ 03 kuolleen miehen E. Uusi-Mattilan tammikuussa 03 tekemän suullisen testamentin, mikäli se koski vltjalle annettua hallinto-oikeutta Uusi-Mattilaksi kutsuttuun kolmannekkeseen Kylä-Mattila nimisestä neljännekkisestä Mattilan taloa. *Turun H. O.*, johon vltja vetosi, t. ²⁰/₁ 07: Ei muutosta. *O. O.*: Vastoin säännöstä O. K:n 30 luvun 18 §:ssä, semmoisena kuin se on muutettuna asetuksessa ²⁷/₄ 68, ei K. Senaatti voinut ottaa tutkiaksensa, mitä vltja oli esiintuonut saadakseen muutosta H. O:n tuomioon.

Den 22:dra. 29. W. G. Snellmanin valitus Lapinmaan tuomiokunnan tuomarinvirkatalolla toimitettua lähtö- ja tulokatselmusta koskevassa jutussa. *Kittilän p:n kärjäkunnan kihlakunnan syynioikeuden* ¹²/₆ 02 antamaan p:seen olivat muitten muassa kruunu ja vltja, kumpikin erikseen, valitus-teitse anoneet muutosta *Oulun läänin Kuvernöörin* luona ja oli Kuv. p:ssä ³⁰/₇ 04, mikäli siitä oli kysymys, lausunut, sen ohessa ettei vltjan valitus antanut aihetta muuttaa Syynioikeuden p:tä, oli Kuv. sitä vastoin mainitsemillaan perusteilla vapauttanut kruunun erinäisten sen tehtäviksi määrättyjen ja päätöksessä lähemmin lueteltujen korjaustöiden toimittamisesta sekä samalla velvoittanut kaikki lähtijät ja vltjan Syynioikeuden määräämään perusteiden mukaan ottamaan osaa vastamainituista korjauksista syntyvien kustannusten suorittamiseen, arvatut nämä kustannukset tekevän yhteensä 451 m:kaa 31 p:niä, josta 340 m:kaa 33 p:niä oli vltjan vastattavana; ja oli tuo viimeainittu määrä siis lisättävä

vltn vastattavaksi ennen määrättyihin maksueriin. Muissa osissa jäi Syyntoikeuden p. voimaansa. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. ²⁰/₈ 06: Ei muutosta. *O. O.* katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:tä muun puolesta paitsi että kun maantien itäpuolella olevan uudispellon lannoittaminen vuonna 1902 ei kuulunut vltjan, vaan virkatalon senaikaisen haltijan J. W. Flemmingin tehtäviin, vltja siis vapautettiin hänelle tuon lannoittamisen laiminlyömisestä määrätystä 100 m:kan korvausvelvollisuudesta, josta Flemmingin niinmuodoin oli itse vastattava. Muuten jäi H. O:n p. pysyväiseksi, kuitenkin siten että kaikki virkatalolla tehtäviksi määrätty korjaus- ja muut työt olivat loppuun saatettavat viimeistään 1908 vuoden kuluessa.

30. K. G. Krookin valitus virkavirhettä koskevassa jutussa. *Viipurin H. O.* p. ¹⁸/₁₂ 06: Samalla kuin lausuntoa vltjan tuomitsemisesta rangaistukseen ei annettu, koskei rangaistusvaatimusta häntä vastaan oltu tehty asiassa, velvoitti H. O. vltjan korvaamaan A. Lehtoselle ne kulungit, jotka Lehtonen vltjan virheellisen menettelyn aiheuttaman muutoksenhakemuksen kautta oli kärsinyt ja siinä tarkoituksessa maksamaan Lehtoselle 75 m:kaa, jota paitsi vltjan tuli suorittaa Lehtoselle H. O:n p:sestä annettavasta lyhennysotteesta 3 m:kaa. *O. O.*: H. O:n p. jäi pysyväiseksi, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Lehtoselle, korvaukseksi hänellä K. Seuraatissa olleista kulungeista, 25 m:kaa.

31. J. Leopoldin valitus virkavirhettä koskevassa jutussa. *Turun H. O.* p. ²⁰/₁ 07: Nojaten R. L:n 40 luvun 21 §:ään tuomitsi H. O. vltjan, joka oli tehnyt itsensä syy-pääksi taitamattomuuteen ja laimirlyöntiin tuomarinviran hoitamisessa, vetämään sakkoa virheellisestä menettelystä A. Lindblomille tuomittuja rangaistuksia yhdistäessään, 20 m:kaa sekä laiminlyönnistä säädetyn ajan kuluessa H. O:teen lähettää toimituskirjaluetteloa asianmukaisine todistuksineen 40 m:kaa. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 23:dje. 32. Besvär af Kimo Bruksbolag i ett mål ang. åverkan. *Oravais m. fl. snrs Hr.* förkastade medels u. den ¹/₁₀ 06 klgdns emot J. Sundstén m. fl. utförda talan samt skyldigkände klgdn att med 50 mk godtgöra J. Sundstén och hans medparter deras för målet hafda kostnader. *Vasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig. u. den ⁵/₃ 07: Enär J. Sundstén och hans medparter, hvilka på grund af kontrakt af den ¹⁰/₃ 74 å arrende innehade klgdn tillhöriga Karlots benämnda

holme, enligt lag, som gällde vid tiden för kontraktets tillkomst, äfven utan särskildt förbehåll i kontraktet varit berättigade att för husbehof använda skogen å sagda holme samt denna rätt fortbestode jämväl efter det skogslagen af den $\frac{3}{10}$ 86 härutinnan infört förändrade bestämningar, fastställde Hfrn det slut, hvari Hr. i saken stannat. *J. D.*: Emedan J. Sundstén och hans medparter styrkt hvarken att den dem uti omordade kontrakt af den $\frac{19}{10}$ 74 tillerkända rättigheten att begagna marken å Karlot holme tillika innefattade rätt att afverka den å holmen befintliga skogen eller att J. Sundstén jämte medparter därtill annorledes utverkat sig jordägarens samtycke, samt J. Sundstén och hans medparter vidgått att de från nämnda skog tagit af klgn uppgifven mängd timmer, ved och gärdsel, ty och jämte det vid domstolarnas u. såvidt J. Sundstén och hans medparter undgått straff i saken, enär dessa kunnat tro sig äga slik rätt, fick bero, ålade K. Senaten J. Sundstén och hans medparter att gemensamt eller i mån af tillgång ersätta klgn värdet af omförmälda skogsalster med 290 mk 30 p., dock finge parterne i anseende till sakens beskaffenhet själfva vidkännas sina umgälder i målet. — (1 ledamot lät, enär det ej ens påståtts att ifrågavarande skogstorf afförts från arrendeområdet eller icke därstädes användts, bero vid Hfrns u., jämte det klgn ålades att med 45 mk ersätta Sundstén och hans medparter för deras genom förklaringens afgifvande hafda kostnader. — 1 ledamot var i öfrigt ense med pluraliteten utom att senatorn ålade Sundstén och hans medparter att med 50 mk godtgöra klgn dess umgälder i målet. — 1 ledamot utlät sig och, emedan Sundstén och hans medparter erkänt att de under vintern 1906 från Karlot holme afverkat ifrågavarande belopp timmer, ved och gärdsel, men emot bolagets bestridande icke kunnat visa sig vara därtill berättigade, ty och jämte det Sundstens och hans medparter, hvilka ägt anledning tro sig hafva varit berättigade till sagda afverkning, icke kunde härför till ansvar fällas, ålade senatorn, med upphäfvande af domstolarnas u., Sundstén och hans medparter att, gemensamt ersätta bolaget den afverkade skogen med 290 mk 30 p.; men fingo parterne enhvar själfva vidkännas kostnaderna i rättegången.)

33. Viipurin luotsauspiirin päällikön W. Lybeckin valitus luotsausmaksun suorittamista koskevassa jutussa. *Viipurin R. O.* velvoitti p:ssä $\frac{30}{100}$ 05 laivuri A. Täbkapään suorittamaan Suomen luotsivirastolle, korvaukseksi luotsilaitoksen menettämistä luotsausrahoista, 21 m:kaa. *Viipurin H. O.*,

johon Tähkäpää valitti, p. ²³/₁ 07: Kumoten R. O:n p:n, vapautettiin Tähkäpää hänelle asiassa tuomitusta maksuvelvollisuudesta. O. O.: Koska säännökset ²¹/₄ 03 annetun asetuksen 1 §:n 3 kohdassa edellyttävät, että myöskin suomalaiset 40 tonnia tai enemmän kantavat kannelliset laivat tullessaan Suomenlahden rannoilla olevista keisarikunnan satamista ylimalkaan ovat luotsin käyttämisen velvollisuuden alaiset, sekä Tähkäpään kuljettama „Wellamo“ niminen kaljaasi oli luettava tuollaisiin laivoihin, eivätkä luotsi- ja majakkalaitosta koskevien asetusten määräykset siitä että Suomen vesistöillä kulkevat laivat erikoistapauksissa ovat sellaisesta velvollisuudesta vapaat soveltunut nyt kysymyksessä olevaan tapaukseen, vahvisti K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n, säännöksen johdosta ⁹/₅ 70 annetun asetuksen 6 §:n 5 kohdassa, sen loppupäätelmän, johon R. O. oli asiasta johdunut.

Den 24:de. 34. M. Läheniemen valitus virantoimituksessa olevan poliisimiehistön vastustamista ja rikoksentekijän kätkemistä koskevassa jutussa. *Räisälän p:n K. O.* katsoi p:ssä ⁹/₄ 07 selville käyneen, että vltja kruunnunnimismies O. T. Nordströmin saavuttua apulaisineen yöllä vasten ¹⁵/₁₁ 06 Läheniemen talolle vangitakseen murhasta yleisesti epäilyksen alaisen ja peräänkuulutetun J. Savinaisen, oli kauvan aikaa talonsa eteisen ovella pyssy kädessä uhkaillen estänyt mainittuja poliisiviranomaisia tulemasta huoneisiinsa, sekä että vltja oli saman marraskuun ajalla suojellut ja kätkenyt Savinaista viranomaisilta, vaikka hänen rikollisuutensa silloin jo oli yleisesti tunnettu, minkä vuoksi K. O., nojaten R. L:n 16 luvun 1 ja 20 §:ään, tuomitsi vltjan pidettäväksi virkamiehen vastustamisesta virantoimituksessa 2 vuotta kuritushuoneessa sekä rikoksentekijän kätkemisestä 1 vuoden vankeudessa tahi pidettäväksi kerta kaikkiaan 2 vuotta ja 6 kuukautta kuritushuoneessa; ja velvoitettiin vltja suorittamaan, paitsi muuta, ne todistajanpalkkiot, yhteensä 278 mk:aa 55 p:nä, jotka olivat määrättyt yleisistä varoista edeltäkäs in suoritettaviksi erinäisille virallisen syyttäjän esityksestä asiassa todistajina kuulustetuille henkilöille. *Vipurin H. O.*, johon vltja valitti katsoi p:ssä ³⁰/₇ 07 selville käyneen, että vltja Nordströmin saavuttua Läheniemen talolle vangitakseen murhasta yleisesti epäilyksenalaista ja peräänkuulutettua Savinaista oli talonsa eteisen ovella väkivaltaa uhaten estänyt Nordströmiä heti pääsemästä ja tämän poliisiapulaisia ollenkaan tulemasta huoneisiinsa, sekä että vltja oli samoihin aikoihin suojellut ja kätkenyt Savinaista, minkä vuoksi H. O.,

muuttaen K. O:n p:tä, säännösten nojalla R. L:n 16 luvun 1 ja 20 §:ssä tuomitsi vltjan pidettäväksi vankeudessa, virkamiehen vastustamisesta virantoimituksessa 8 kuukautta ja rikosentekijän kätkemisestä 6 kuukautta tahi, nämät rangaistukset R. L:n 7 luvun 5 §:n mukaan yhdistettyä kerrassaan kärsimään 1 vuoden vankeusrangaistusta sekä oikaisi sen määrän, jonka vltjan yleisistä varoista suoritettuina todistajanpalkkioina tuli kruunulle korvata, 251 m:ksi 6 p:ksi. Muuten ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

35. Turun ja Porin läänin Kuv:n 26/07 päivätyn kirjeen johdosta määräsi O. O. ettei Hauhon y. m. p:ien K. O:n 1/07 julistamaa p:tä ollut pantava täytäntöön Juho Kustaa Lehtistä vastaan sekä salli että juttu, mikäli se K. O:n p:ssä tuomittua Kustaa Lehtistä koski, saatiin panna uudelleen vireille K. O:ssa.

Den 26:te. 36. V. t. kruununnimismiehen V. A. Koivusen valitus jutussa, joka koskee ryhtymistä toimeen, johon ainoastaan asianomaisella virkamiehellä on oikeus. *Lemin y. m. p:ien K. O.* katsoi selville käyneen, että sittenkun Lemminkäiset 4/12 05 pidetyssä kuntakokouksessa olivat päättäneet tyytyä Viipurin läänin Kuv:n 23/10 05 antamaan päätökseen, jolla Lemminkäinen kunta oli tuomittu 500 m:kan uhkasakkoon laiminlyömisestään ottaa kunnan ylläpidettäväksi eräs yksityisen henkilön kustantama kansakoulu ja uudelleen veloitettu siihen korkeamman sakan uhalla, oli A. Hyväri, ensin kehoitettuansa kirkossa kahdesti julkaisuttamallaan kuulutuksella niitä kuntalaisia, jotka eivät olleet tyytyväisiä mainittuun kuntakokouksen päätökseen, kokoontumaan 17/12 05 Lemminkäisen kunnantuvalla keskustelemaan asiasta, sittemmin viimeksimainittuna päivänä kunnanhuoneessa koossa olleiden kuntalaisten valitsemana puheenjohtajana siinä tilaisuudessa laatimassaan pöytäkirjassa ei ainoastaan kutsunut tuon kokouksen väliaikaiseksi kuntakokoukseksi, vaan myöskin kokouksen käsiteltä yllämainitun kuntakokouksen jo ennen ratkaiseman asian, antanut kokouksen päätöksestä samallaisen valitusosotuksen, kuin oli annettava kuntakokousten päätöksistä, jonkatähden ja kun Hyväri siten oli antanut kokoukselle kuntakokouksen muodon ja omalle menettelylleen kuntakokouksen esimiehen toiminnan leiman, K. O., nojaten R. L:n 16 luvun 14 §:n 2 kohtaan, tuomitsi Hyvärin, jonka kuitenkin ei oltu näytetty menetelleen petollisessa aikomuksessa, ryhtymisestä toimeen, johon ainoastaan asianomaisella virkamiehellä oli oikeus, pidettäväksi kuukauden vankeudessa.

Viipurin H. O., johon Hyväri valitti, katsoi p:ssä $\frac{5}{12}$ 06 Hyvärin syyksi kyllä jäävän että hän oli laatimassaan pöytäkirjassa nimittänyt $\frac{17}{12}$ 05 pitämäänsä yksityistä kokousta „väliaikaiseksi kuntakokoukseksi“ mutta kun kokouksen kuultuksessa sen tarkoitus ja yksityisen laatu oli ollut selvästi ilmoitettu ja Hyväri kokouksessa oli toiminut puheenjohtajana ja kirjurina siihen erityisesti valittuna eikä asiain näin ollen edellä mainittu vähemmin asiallinen seikka yhtävähän kuin sekään asianhaara, että kokouksen pöytäkirjaan oli merkitty valitusosotus, ollut sitä laatua että Hyväriä niistä voitaisiin vaadittuun rangaistukseen tuomita, vapautti H. O. Hyvärin hänelle tuomitusta rangaistuksesta. *O. O.*: Koska selvitetty oli että edellämainittua pöytäkirjaa Hyvärin toimesta oli käytetty valitusta tehtäessä Kuvernöörin päätöksestä, katsoi K. Senaatti Hyvärin syyksi jäävän mitä K. O. oli lukeutut hänen viakseen, jonka tähden K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n, K. O:n mainitsemän lainkohdan mukaan, tuomitsi Hyvärin vetämään sakkoa 100 m:kaa. — (2 jäsentä oli samaa mieltä kuin enemmistö muuten paitsi että senaattorit tuomitsivat Hyvärin hänen syykseen asiassa jääneestä rikollisuudesta vetämään sakkoa 200 m:kaa.)

Den 28:de 37. A. Björkenheimin valitus, jossa krunnimismies J. A. Saarnivaara, virkansa puolesta, ja vltja, asianomistajana, olivat syyttäneet J. Siikiä siitä että he maantieteellä vltjan omistaman Vuojoen kartanon läheisyydessä, työlakon vallitessa kartanon alustalaisten kesken, kokoontuneina väkivaltaisesti estäneet alustalaisia ryhtymästä kartanon töihin ja vltja oli vaatinut että J. Siik ja hänen asiakumppaninsa langetettaisiin rangaistukseen myöskin kunnianloukkauksesta. *Eurajoen y. m. p:ien K. O:n* p. alistettiin *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $\frac{25}{10}$ 06 katsoi toiteensaantetuksi, että J. Siik, E. Stenroos-Rapakkala, J. Viitanen, J. Jokinen, F. Rintala, J. Heino ja K. Lehto yhtyneinä edellämainittuun lakkoon olivat yksissä neuvoin ilman lailista oikeutta uhkauksella pakottaneet useampia henkilöitä ja niiden muassa myöskin J. Björkfors y. m. jäämään pois Vuojoen kartanon töistä, sekä J. Siikin ja hänen asiakumppaniensa syyksi sen ohessa jäävän, että he olivat loukanneet vltjan kunniaa, minkä vuoksi ja samalla kun J. Björkfors, N. Kihi, V. Jokela, S. Harjunpää ja I. Sundman, joita oli asiassa kuulustettu todistajina, siihen nähden mitä oli ilmoitettu katsottiin todistaneen omassa asiassaan ja siis julistettiin perätytystodistajiksi, H. O., hyljäten vaatimuksen J. Siikin ja hänen asiakumppaniensa langettamisesta rangaistukseen

R. L:n 16 luvun 5 §:n mukaan, tuomitsi J. Siikin, E. Stenroos-Rapakkalan, J. Viitasen, J. Jokisen, F. Rintalan, J. Heimon ja K. Lehdon säännöksen nojalla R. L:n 25 luvun 12 §:ssä pidettäväksi kunkin 2 kuukautta vankeudessa sekä kunnianloukkauksesta R. L:n 27 luvun 3 §:n mukaan vetämään sakkoo niinikään kunkin 50 m:kaa tahti, rangaistusten yhdistettyä, kerrassaan kärsimään vankeusrangaistusta kunkin 2 kuukautta ja 7 päivää, jonka ohessa J. Siik ja hänen asiakumppaninsa velvoitettiin, joko yhteisesti tai se heistä jolla varoja oli, suorittamaan, paitsi korvauksia, joista nyt enää ei ollut kysymystä, vltjalle hänen oikeudenkäyntikulujensa palkkioksi 200 m:kaa. O. O.: Koskeivät J. Bjöckfors, N. Kihi, V. Jokela, S. Harjunpää ja J. Sundman olleet asiassa ajaneet mitään syytettä eikä oltu näytetty, että heidän oikeutensa muutenkaan olisi riippuva asian päättymisestä, katsoi K. Senaatti, etteivät he ole olleet esteelliset asiassa todistamaan, minkä vuoksi H. O:n siitä antama lausunto poistettiin ja heidän todistuksensa pysytettiin voimassaan, mutta muuten vahvistettiin H. O:n p. — (1 jäsen katsoi selvitetynsi että J. Siik ja hänen asiakumppaninsa olivat yksintoimin estäneet syytöksessä mainituista henkilöitä suorittamasta työvelvollisuutensa Vuojoen kartanossa ja siten yrittäneet Björkenheimille matkaansaattaa vahinkoa, minkä tähden senaattori, muuttaen siinä kohden H. O:n p:n, K. O:n mainitseman lainkohdan nojalla tuomitsi heidät kunkin siitä pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa. Muuten vahvisti senaattori H. O:n p:n; ja oli J. Siik ja hänen asiakumppaninsa kerrassaan pidettävät vankeudessa kukin 6 kuukautta ja 7 päivää, minkä ohessa he velvoitettiin suorittamaan Björkenheimille, hänellä K. Senaatissa menneiden kulujen korvaukseksi, 30 m:kaa.)

38. Aleksandra Päivärinnan valitus lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Maarian y. m. p:ien K. O. p. 3/2 06*: Koska V. Grönberg oli vannonut hänelle asiassa määrätyn puhdistusvalan; julistettiin Grönberg vltjan kanteesta vapaaksi. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. 21/2 07: K. O:n p. vahvistettiin. O. O.: H. O:n p. jäi pysyväiseksi, mutta jutun laatuun nähden sai Grönberg kumminkin pitää omana vahinkona K. Senaatissa asiassa kärsimänsä kulutukset.

39. A. Karvosen valitus solvausta koskevassa jutussa. A. Nylundin syytteen johdosta katsoi *Heinolan R. O. p:ssä 18/12 05* toteennäytetyksi että vltja oli loukannut Nylundia, sanomalla häntä „Bobrikoffin kätyriksi“, sekä tuomitsi sen vuoksi, nojaten R. L:n 27: 3, vltjan solvauksesta vetämään

sakkoa 75 m:kaa sekä 27 m:kalla korvaamaan Nylundille hänen oikeudenkäyntikustannuksensa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä $\frac{1}{3}$ 07 R. O:n p:n ja velvoitti sen ohessa vltjan suorittamaan Nylundille, hänellä jutun vuoksi H. O:ssa olleiden kulunkien korvaukseksi, 40 m:kaa. O. O.: Vltjalle tuomittu sakko alennettiin 30 m:kaan, ja vapautettiin vltja suorittamasta Nylundille tuomittua korvausta hänen kulungeistaan H. O:ssa. — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n.)

40. B. Ekmanin valitus jutussa jossa hän oli vaatinut, että koska hän, ostaessaan tammahevosen K. Saloselta ja O. Koskiselta oli kaupassa tullut petetyksi siinä suhteessa, ettei hevonen ollut, kuten myyjät kaupantekotilaisuudessa olivat vakuuttaneet tiine, Koskinen ja Salonen velvoitettaisiin vltjalle korvaamaan hänelle täten koitunut vahinko 100 m:kaa ynnä oikeudenkäyntikustannukset asiassa. *Jyväskylän y. m. p:ien K. O. p.* $\frac{12}{100}$ 06: Salonen velvoitettiin maksamaan vaadittuna vahingonkorvauksena vltjalle 100 m:kaa sekä 25 m:kalla palkitsemaan vltjalle hänen kustannuksensa asiassa, sitä vastoin hylkäsi K. O. koska hevonen oli selvitetty kaupantekotilaisuudessa yksinomaan kuuluneen Saloselle eikä oltu näytetty, että Koskinen hevosen suhteen olisi mennyt mihinkään sitoumukseen, kanteen Koskista vastaan. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä $\frac{5}{100}$ 07 K. O. p:n. O. O.: H. O:n p. jäi pysyväiseksi, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Koskiselle ja Saloselle, heillä K. Se-naatissa olleiden kulujen korvaukseksi, yhteisesti 35 m:kaa.

Den 29:de. 41. U. Komsin valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Kruununnismies M. Nikulan, virkansa puolesta, ja Auroora Westerholmin, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta toimitti *Teuvon p:n K. O.* tutkimuksen jutussa ja alisti päätöksensä *Vaasan H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. katsoi p:ssä $\frac{19}{100}$ 07 vltjan syyksi jäävän, että hän oli tahallaan veitsellä haavoittanut Auroora Westerholmia sekä kaulaan että vasempaan käteen, minkä tähden ja kun luotettavia näytöksiä kuitenkin puuttui siitä, että vltjan tarkoitus oli ollut surmata Auroora Westerholmia, eikä Auroora Westerholmille tuosta pahoinpitelystä myöskään seurannut vaikeaa ruumiinvammaa, H. O., R. L:n 21 luvun 11 ja 13 §:n mukaan, tuomitsi vltjan mainitusta pahoinpitelystä pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukautta vankeudessa, jota paitsi vltjan tuli suorittaa Auroora Westerholmille erinäisiä korvauksia. O. O. vahvisti H. O:n p:n ja velvoitti vltjan sen

ohessa suorittamaan Auroora Westerholmille, hänellä K. Senaatissa olleiden kulunkien korvaukseksi, 20 m:kaa.

42. K. Henrikssonin valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. *Viipurin p:n K. O.* katsoi p:ssä ²²/₁₁ 06 selvitetyn, että vltja ⁴/₆ 04 oli pahoinpidellyt M. Huotaria jollakin teräaseella ja siten matkaansaattanut Huotariin 3 haavaa sekä muihin ruumiinosiin useita kuhmuja ja mustelmia kuin myös yhden kylkiluun murtumisen, Huotarin kumminkaan siitä saamatta pysyväistä haittaa, jonka vuoksi K. O., nojaten R. L:n 21 luvun 12 ja 13 §:ään, tuomitsi vltjan pidettäväksi 4 kuukautta 15 päivää vankeudessa, josta rangaistusmäärästä kuitenkin Perintöruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annettun arm. Julistus- ja Armahduskirjan perusteella vähennettiin kolmannes. Sen ohessa velvoitettiin vltja suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ⁵/₁₁ 06: Ei muutosta; ja velvoitettiin vltja 40 m:kalla korvaamaan Huotarille hänellä H. O:ssa olleet kulungit. *O. O.*: H. O:n p. jäi pysyväiseksi; minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Huotarille, hänellä asiassa K. Senaatissa olleiden kulunkien korvaukseksi, 40 m:kaa.

43. J. Väistön valitus lumireen vedon laiminlyöntiä koskevassa jutussa. Kruununnimismies W. Gyldenin syyt-teestä tuomitsi *Tohmajärven y. m. p:ien K. O.* p:ssä ¹⁰/₆ 05, nojaten *Kuopion läänin Kuv:n* ³/₁₂ 96 maanteiden auki-pitämisestä talvisaikana antamaan asianmukaisesti julaistuun kuulutukseen, vltjan vetämään mainitussa kuulutuksessa mää-rätyn uhkasakon 80 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ⁵/₁₁ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

November.

Den 1:sta. 1. A. Panschinin valitus maanalueen luovuttamista koskevassa jutussa. *Kivernavan p:n K. O.* p. ²⁴/₄ 06: Koska vltja K. Senaatin ¹⁷/₁₂ 00 antamalla tuomiolla lopullisesti ratkaistussa asiassa nimenomaan oli perustanut vaatimuksensa F. Panschinin velvoittamiseen luovuttamaan hänelle toisen puolen Raivolan kylässä olevasta relsitilasta n:o 13 erotetusta palstatilasta n:o 276 muun muassa siihen M., F. ja W. Panschinin sekä vltjan kesken ³/₁₁ 75 toimitet-

tuun pesäjakoon, johon vltjan nyt nostama kanne myöskin nojautui, ja K. Senaatti kerrotulla tuomiolla oli hyljännyt vltjan aikaisemman vaatimuksen sillä perusteella, ettei vltja ollut näyttänyt itsellään olevan oikeutta sanottuun palstatilaan, katsoi K. O. vltjan nyt kysymyksessä olevan kanteen tulleen K. Senaatin mainitulla tuomiolla jo ratkaistuksi eikä sen vuoksi ottanut asiaa käsiteltäväkseen. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä $26/_{11}$ 06 K. O:n p:n, minkä ohessa vltja velvoitettiin 30 m:alla korvaamaan F. Panschinille hänellä H. O:ssa asiasta johtuneet kustannukset. *O. O.*: H. O:n p. jäi pysyvääiseksi, ja velvoitettiin vltja suorittamaan F. Panschinille, hänellä K. Senaatissa olleiden kulujen korvaukseksi, 40 m:kaa.

2. Viipurin luotsauspiirin päällikön J. W. Lybeckin valitus luotsausmaksun suorittamista koskevassa jutussa. *Viipurin R. O.* p. $5/_{7}$ 05: Koska säännösten mukaan $9/_{5}$ 70 luotsi- ja majakkalaitoksesta Suomessa annettun asetuksen 1 §:n c kohdassa, sellaisena kuin tämä lainkohta on asetuksessa $21/_{4}$ 03, ainoastaan venäläiset laivat, jotka aavalta mereltä pyrkivät johonkin Suomen satamaan, olivat velvolliset käyttämään luotsia, mutta A. Ratian kuljettama 52,91 rekisteritonnia kantava, „Tähti“-niminen laiva oli suomalainen, hylkäsi R. O. vltjan vaatimuksen että Ratia, joka purjehduskaudella vuonna 1904 viisi eri kertaa oli purjehtinut mainitulla aluksellaan Suomenlahden rannoilla olevista Keisarikunnan satamista Koiviston salmen tullivartiopaikalle, ottamatta luotsia Werkkomatalan luotsivartiopaikalta, josta sanotulle tullivartiopaikalle oli 8 englannin peninkulmaa, velvoitettaisiin korvaamaan luotsivirastolle maksamatta jättämänsä luotsausrahat. *Viipurin H. O.*, johon Lybeck valitti, p. $23/_{1}$ 07: Ei muutosta. *O. O.*: Koska säännökset ylempanä mainitun $21/_{4}$ 03 annetun asetuksen 1 §:n 3 kohdassa edellyttivät, että myöskin suomalaiset 40 tonnia tai enemmän kantavat kannelliset laivat tullessaan Suomenlahden rannoilla olevista Keisarikunnan satamista ylimalkaan olivat luotsin käyttämisen velvollisuuden alaiset, sekä puheenalainen „Tähti“-niminen kaljaasi oli luettava tuollaisiin laivoihin, eivätkä luotsi- ja majakkalaitosta koskevien asetusten määräykset siitä, että Suomen vesistöillä kulkevat laivat erikoistapauksissa olivat sellaisesta velvollisuudesta vapaat, soveltunut nyt kysymyksessä olevaan tapaukseen, velvoitti K. Senaatti, kumoten H. O:n ja R. O:n p:t, säännöksen johdosta edelläsanotun $9/_{5}$ 70 annetun asetuksen 6 §:n 5 kohdassa Ratian suorittamaan Suomen luotsivirastolle, korvaukseksi

luotsilaitoksen niinmuodoin menettämistä luotsausrahoista 52 m:kaa 50 p:ää.

3. Viipurin luotsauspiirin päällikön J. W. Lybeckin valitus luotsausmaksun suorittamista koskevassa jutussa. *Viipurin R. O.* katsoi p:ssä $\frac{30}{100}$ 05 selville käyneen, että M. Muurinen, joka purjehduskaudella vuonna 1904 oli kuljettanut 40,47 rekisteritonnia kantavaa „Muurila“-nimistä suomalaista jaalaa, oli kolme kertaa purjehtinut mainitulla aluksellaan Suomenlahden rannoilla olevista Keisarikunnan satamista Koiviston salmen tullivartiopaikalle, ottamatta luotsia Werkkomatalan luotsivartiopaikalta, minkätähden ja kun Muurinen, säännösten mukaan $\frac{9}{100}$ 70 luotsi- ja majakkalaitoksesta Suomessa annetun asetuksen 6 §:n 5 kohdassa sekä saman asetuksen 1, 2, 3 ja 18 §:n muutettuna sanamuotoa koskevassa asetuksessa $\frac{21}{100}$ 03, oli ollut velvollinen kysymyksessä olevissa tilaisuuksissa käyttämään luotsia ja maksamaan säädetyt luotsausrahat, R. O. velvoitti Muurisen suorittamaan Suomen luotsivirastolle, korvaukseksi luotsilaitokselle niinmuodoin menettämistä luotsausrahoista, 29 m:kaa 10 p:ää. *Viipurin H. O.*, johon Muurinen valitti, p. $\frac{23}{100}$ 07: Koska yllämainitun $\frac{9}{100}$ 70 annetun asetuksen 1 §:n c kohdan mukaan, semmoisena kuin se on edelläkerrotussa asetuksessa $\frac{21}{100}$ 03, ainoastaan venäläiset laivat, jotka aavalta mereltä pyrkivät johonkin Suomen satamaan, olivat velvolliset käyttämään luotsia, mutta puheenaoleva, Muurisen kuljettama jaala oli suomalainen, vapautti H. O., kumoten R. O:n p:n, Muurisen hänelle asiassa tuomitusta maksuvelvollisuudesta. *O. O.*: Edellisessä jutussa mainitsemillaan perusteilla vahvisti K. Senaatti sen loppupäätelmän, johon R. O. oli asiasta johtunut.

4. Viipurin luotsauspiirin päällikkö J. W. Lybeck A. Soiniota vastaan luotsausmaksun suorittamista koskevassa jutussa. *Viipurin R. O.* p. $\frac{3}{100}$ 05. *Viipurin H. O.* p. $\frac{8}{100}$ 07. (Juttu on yhtäläinen kuin juttu 2.)

5 och 6. J. W. Lybeck K. ja A. Ratiaa vastaan. (Jutut ovat muuten yhtäläiset kuin juttu 2 paitsi että K. Ratia velvoitettiin suorittamaan Suomen luotsivirastolle 45 m:kaa 60 p:ää ja A. Ratia 39 m:kaa 30 p:ää.)

7. J. W. Lybeck N. Lerkkiä vastaan. (Juttu on muuten yhtäläinen kuin juttu 3, paitsi että Lerkki velvoitettiin suorittamaan Suomen luotsivirastolle 31 m:kaa 50 p:ää.)

8. J. W. Lybeck Alexander Ratiaa vastaan.
9. S:ma T. Torkkelia vastaan.
10. S:ma A. Kirppua vastaan.
11. S:ma Mikko Ratiaa vastaan.
12. S:ma Reinhold Ratiaa vastaan.
13. S:ma A. Wahlqvistiä vastaan.
14. S:ma I. Rokkasta vastaan.
15. S:ma A. Kyytseniä vastaan.
16. S:ma A. M. Ratiaa vastaan.
17. S:ma T. Kyytseniä vastaan.
18. S:ma A. Luukkaa vastaan.
19. S:ma J. Pielaa vastaan.
20. S:ma G. Mannosta vastaan.
21. S:ma M. Hämäläistä vastaan.

(Nämä jutut ovat muuten yhtäläiset kuin juttu 2, paitsi että vstjat velvoitettiin suorittamaan Suomen luotsilaitokselle seuraavat määrät: Alexander Ratia 34 m:kaa 20 piä, Torkkeli 21 m:kaa, Kirppu 63 m:kaa, Mikko Ratia 68 m:kaa 40 piä, Reinhold Ratia 38 m:kaa 80 piä, Wahlqvist 63 m:kaa, Rokkanen 97 m:kaa, A. Kyytsen 42 m:kaa, A. M. Ratia 42 m:kaa, T. Kyytsen 22 m:kaa 80 piä, Luukka 63 m:kaa, Piela 42 m:kaa. Mannonen 58 m:kaa 20 piä ja Hämäläinen 72 m:kaa 60 piä.)

Den 4:de. 22. Besvär af A. Rosenlöf i ett mål hvari stadsfiskalen O. R. F. Albrecht, å tjänstens vägnar, samt S. Friedman, såsom målsägande, ställt klgdn under tiltal för försök till olaga tillgrepp. Rn i *Helsingfors*, fann g:m u. den 14/6 07 utredt vara, att klgdn i afsikt att stjåla beredt sig tillträde till ett vindskontor, i anseende hvar till och då klgdn efter att hafva från väggarna därstädes nedtagit kläder emellertid anhållits förrän han hunnit bortföra något, Rn, med stöd af 1 och 8 §§ 28 kap., 1 § 4 kap. och 2 § 3 kap. S. L., dömde klgdn att för försök till stöld hållas 1 år i tukthus samt att i 6 år utöfver tiden för frihetsstraffet vara medborgerligt förtroende förlustig; och skulle klgdn efter sammanläggning af detta och ett honom för bedrägeri ådömdt 2 månaders fängelsestraff, i ena bot hållas 1 år och 1 m. i tukthus, från hvilket sistsagda straff dock borde afräknas

hvad klgdn af det honom tidigare ådömda straffet allaredan utstått. *Äbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, utlät sig medels u. den 21/6 07; och jämte det Hfrn på upptagna skäl pröfvade målet såsom hade detsamma till Hfrn inkommit i hemställningsväg, fann Hfrn därvid klgdn vara förvunnen att hafva begått sådan gärning, som honom af Rn tillräknats samt klgdn för sagda gärning, enär han därförinnan utstått straff för tredje resan stöld, hafva förskyllt straff såsom försök till fjärde resan stöld, hvarför Hfrn, med ändring af Rns u., i stöd af 1, 5 och 8 §§ 28 kap., 1 § 4 kap., 2 § 3 kap. samt 2 mom. 1 § 6 kap. S. L., dömde klgdn att för slik brottslighet hållas 2 år i tukthus; och skulle klgdn, då ofvanomförmälda honom af Rn för bedrägeri ådömda fängelsestraff jämlikt stadgandena i 5 § 7 kap. S. L:n sammanlades med det af Hfrn honom i detta mål ådömda straffet, i ena bot undergå tukthusstraff i 2 år och 1 månad, från hvilket straff dock borde afräknas hvad klgdn af det honom tidigare ådömda straffet tilläfventyrs allaredan utstått, hvarutom klgdn förklarades förlustig medborgerligt förtroende i 6 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.* fann klgdn icke hafva anfört skäl till annan ändring i Hfrns u. än att det straff, hvartill klgdn för honom i detta mål tillräknade försök till fjärde resan stöld gjort sig förfallen nedsattes till 6 månaders tukthus, hvarutom K. Senaten vid denna utgång af saken förordnade ej mindre att klgdn skulle efter sammanläggning af detta straff med det honom för ofmörmällda bedrägeribrott ådömda fängelsestraffet i ena bot hållas 7 månader i tukthus samt därutöfver vara förlustig medborgerligt förtroende i 3 år, än äfven att från nästnämnda frihetsstraff borde enligt de i 5 § 7 kap. S. L. stadgade grunder vid verkställigheten afräknas hvad af ofvanberörda fängelsestraff kunde redan vara verkställt. — (1 ledamot nedsatte det klgdn för försök till fjärde resan stöld ådömda straffet till 6 månaders tukthus och förordnade att klgdn i ena bot skulle hållas 7 månader i tukthus samt därutöfver vara förlustig medborgerligt förtroende i 6 år samt att från frihetsstraffet borde enligt de i 5 § 7 kap. S. L. stadgade grunder vid verkställigheten afräknas hvad af fängelsestraffet redan kunde vara verkställt. — 1 ledamot var ense med pluraliteten i öfrigt utom att straffet för den klgdn tillräknade brottslighet af senatorn utsattes till 1 års tukthus, och att klgdn i ena bot skulle undergå tukthusstraff i 1 år och 1 månad.)

23. G. Ludén blef till äran återställd.

24. J. W. Lybeck T. Sutelaa vastaan.
25. S:ma A. Kirppua vastaan.
26. S:ma A. Kyytseniä vastaan.
27. S:ma P. Ratiaa vastaan.
28. S:ma S. Kallosta vastaan.
29. S:ma O. Hoikkalaa vastaan.
30. S:ma A. Hämäläistä vastaan.
31. S:ma A. Nientä vastaan.
32. S:ma A. Mäkeläistä vastaan.
33. S:ma A. Simolaa vastaan.
34. S:ma A. Kiikkaa vastaan.
35. S:ma S. Torkkelia vastaan.
36. S:ma K. Lenkkeriä vastaan.
37. S:ma J. Junnista vastaan.
38. S:ma J. Wesalaista vastaan.
39. S:ma J. Torkkelia vastaan.
40. S:ma K. Kitulaa vastaan.
41. S:ma K. Sointa vastaan.
42. S:ma T. Rotia vastaan.
43. S:ma T. Reittiä vastaan.

(Jutut 24—43 ovat muuten yhtäläiset kuin juttu 2 paitsi että Sutela velvoitettiin suorittamaan Suomen luotsivirastolle 31 m:kaa 50 p:ää, Kirppu 94 m:kaa 50 p:ää, Kyytsen 57 m:kaa, Ratia 57 m:kaa, Kallonen 19 m:kaa 40 p:ää, Hoikkala 39 m:kaa 30 p:ää, Hämäläinen 91 m:kaa 20 p:ää, Niemi 26 m:kaa 20 p:ää, Mäkeläinen 60 m:kaa 50 p:ää, Simola 65 m:kaa 50 p:ää, Kiikka 84 m:kaa, S. Torkkeli 57 m:kaa, Lenkeri 31 m:kaa 50 p:ää, Junninen 58 m:kaa 20 p:ää, Wesalainen 10 m:kaa 50 p:ää, J. Torkkeli 57 m:kaa, Kitula 31 m:kaa 50 p:ää, Soini 63 m:kaa, Roti 45 m:kaa 60 p:ää ja Reitti 63 m:kaa.)

Den 5:te. 44. Ida Kiirulan valitus lapsenmurhaa koskevassa jutussa. *Paimion y. m. p:ien K. O.* julisti toimittuaan tutkimuksen asiasta, siihen päätöksen ja alisti sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä 10/7, 07, nojaten R. L:n 22 luvun 1 §:ään, tuomitsi vltjan

lapsenmurhasta pidettäväksi 4 vuotta kuritushuoneessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta.

45. O. Salosen, K. Palmgrenin ja O. Heleniuksen valitus rikosta yleistä järjestystä vastaan koskevassa asiassa. Kaupunginviskaali G. W. Aspelundin, virkansa puolesta, ja T. Helmisen ilmiannon johdosta tekemästä syytteestä katsoi *Tampereen R. O.* p:ssä $\frac{8}{10}$ 6 toteennäytetyksi että koontunut väkijoukko oli $\frac{22}{10}$ 6 Helmisen työmaalla yksin toimin väkivaltaisesti pidellyt Helmistä ja kuljettanut hänet väkisin kaupunkiin asti sekä että vltjat olivat tuon väkijoukon toimissa olleet osallisina Salonen suuremmassa määrässä kuin Palmgren ja Helenius, minkä vuoksi R. O., nojaten R. L:n 16 luvun 5 §:ään, tuomitsi vltjat rikoksesta yleistä järjestystä vastaan pidettäväksi vankeudessa, Salosen 1 kuukauden sekä Palmgrenin ja Heleniuksen kummankin 20 p:vää, jonka ohessa vltjat velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat, p. $\frac{13}{10}$ 07: Ei muutosta. O. O. vahvisti H. O:n p:n ja velvoitti vltjat suorittamaan Helmiselle, hänellä K. Senaatissa olleiden kulkien korvaukseksi, 30 m:kaa.

46. J. W. Lybeck A. Torkkelia vastaan.

47. S:ma G. Rusia vastaan.

48. S:ma M. Kurkea vastaan.

49. S:ma T. Soinia vastaan.

50. S:ma P. Aggea vastaan.

51. S:ma T. Hoikkalaa vastaan.

52. S:ma J. Kyytseniä vastaan.

53. S:ma S. Ratiaa vastaan.

54. S:ma H. Suutaria vastaan.

55. S:ma J. Kurkia vastaan.

56. S:ma K. Ratiaa vastaan.

57. S:ma J. Ratiaa vastaan.

58. S:ma W. Aggea vastaan.

59. S:ma M. Rotia vastaan.

(Jutut 46—59 ovat muuten yhtäläiset kuin juttu 2 paitsi että Torkkeli velvoitettiin suorittamaan Suomen luotsiviras-

tolle 39 m:kaa 30 piä, Rusi 77 m:kaa 60 piä, Kurki 42 m:kaa, Soini 31 m:kaa 50 piä, P. Agge 77 m:kaa 60 piä, Hoikkala 73 m:kaa 50 piä, Kyytsen 10 m:kaa 50 piä, S. Ratia 21 m:kaa, Suutari 77 m:kaa 60 piä, Kurki 58 m:kaa 20 piä, K. Ratia 42 m:kaa, J. Ratia 45 m:kaa 60 piä, W. Agge 63 m:kaa ja Roti 21 m:kaa.)

60. J. W. Lybeck J. Herralaa vastaan.

61. S:ma M. Seppää vastaan.

(Jutut 60—61 ovat yhtäläiset kuin juttu 3 paitsi että Herrala velvoitettiin suorittamaan Suomen luotsivirastolle 42 m:kaa ja Seppä 63 m:kaa.)

62. J. W. Lybeck J. Hoikkalaa vastaan.

63. S:ma A. Molanderia vastaan.

64. S:ma A. Pullia vastaan.

65. S:ma J. Heinoa vastaan.

66. S:ma M. Kurkea vastaan.

67. S:ma A. Mullia vastaan.

68. S:ma P. Hämäläistä vastaan.

(Jutut 62—68 ovat yhtäläiset kuin juttu 2 paitsi että Hoikkala velvoitettiin suorittamaan Suomen luotsilaitokselle 39 m:kaa 30 piä, Molander 73 m:kaa 50 piä, Pulli 67 m:kaa 90 piä, Heino 58 m:kaa 20 piä, Kurki 45 m:kaa 60 piä, Mulli 73 m:kaa 50 piä ja Hämäläinen 96 m:kaa 80 piä.)

69. J. W. Lybeck M. Rankia vastaan. (Tämä juttu on yhtäläinen kuin juttu 3 paitsi että Ranki velvoitettiin suorittamaan Suomen luotsilaitokselle 19 m:kaa 40 piä.)

70. J. W. Lybeck A. Kyytseniä vastaan. (Tämä juttu on yhtäläinen kuin juttu 2 paitsi että Kyytsen velvoitettiin suorittamaan Suomen luotsilaitokselle 60 m:kaa 50 piä.)

71. A. Seitsosen valitus asukasoikeutta kruununtaloon koskevassa jutussa. *Vuipurin läänin Kuvernöörinvirasto* otti p:llä $\frac{3}{12}$ 04 vltjan asukkaaksi Yläseitsolan kruununtalolle n:o 2 Antrean pitäjän Seitsolan kylässä velvollisuudella maksaa Anna Rahkoselle sekä Anna ja Helena Seitsosen perillisille lunastukset heidän osuuksistaan asukkuudesta. *Vuipurin*

H. O., johon muiden muassa vltja valitti, p. $\frac{1}{11}$ 06: Asukas-oikeudesta kruununtiloilla $\frac{9}{8}$ 83 annetun asetuksen nojalla otti H. O. mainitsemillaan perusteilla M. Paajasen, Katri Paajasen, M. Iivosen vaimon Anna Paajasen perintöoikeuden nojalla vuonna 1904 kuolleen Maria Paajasen ja miehensä E. Hämäläisen alaikäiset lapset Anna Maria, Eeva Liisa, Tuomas ja Aleksanteri Hämäläisen, J. Seitsoasen, alaikäisen T. Seitsoasen, A. Erkkilän ja M. Maltaan, kaksi viimeainittua vaimojensa Anna ja Maria Seitsoasen perimys-oikeuden nojalla, yhteisesti M. Paajasen isännyydellä asukkaiksi $\frac{1}{2}$, osaan sekä vltjan asukkaaksi $\frac{9}{8}$, osaan puheenalaista kruununtilaa, jonka sanotut osat asukkaat olivat oikeutetut saamaan laillisen halkomisjaon kautta toisistaan erotetuiksi; ja samalla kuin vltja asian näin päättyessä vapautettiin suorittamasta lunastusta Anna ja Helena Seitsoasen edellämainituille perillisille, vahvistettiin Kuvernöörinviraston p. mikäli vltja sen kautta oli velvoitettu maksamaan Anna Rahkoselle lunastusta hänen osuudestaan tilaan, koskei vltjan asiassa esittämälle sovinto-kirjalle $\frac{9}{4}$ 93, jolla Anna Rahkosen osa tilan osukkuudesta oli luovutettu vltjalle, voitu antaa mitään arvoa syystä ettei Anna Rahkosella siirtokirjan tekoaikana ollut ollut mitään oikeutta tilaan, eikä Anna Rahkonen, haettuaan osukkuutta, ollut hakemaansa oikeutta vltjalle luovuttanut. O. O.: Koskei vltja ollut näyttänyt, että Anna Rahkonen oli saanut hyvitystä osastaan puheenalaisen tilan asukkuudesta, sentähden ja muilla H. O:n mainitsemilla perusteilla vahvisti K. Senaatti H. O:n loppupäätöksen.

Don 7:de. 72. T. Makkosen valitus jutussa jossa T. Bolentz oli vaatinut vltjan tuomitsemista rangaistukseen siitä että vltja vuosina 1902 ja 1903 oli luvattomasti kulettanut karjaansa erään Bolentzin niityn yli ja siten saattanut Bolentzille vahinkoa, jonka ohessa Bolentz oli pyytänyt korvausta oikeudenkäyntikuluistaan. Kerimäen p:n K. O. katsoi p:ssä $\frac{29}{11}$ 05 toteensaatetuksi, että vltja oli luvattomasti ottanut karjatiensä sanotun niityn yli, vaan koska vltja oli voinut luulla itsensä siihen oikeutetuksi, ei O. K. katsonut voivansa tuomita vltjaa siitä rangaistukseen; mutta tuli vltjan kumminkin 170 mk:alla korvata Bolentzille hänen oikeudenkäyntikulunkinsa. Viipurin H. O., johon vltja valitti, p. $\frac{18}{1}$ 07: K. O:n p. vahvistettiin, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Bolentzille korvaukseksi hänen kuluungeistaan H. O:ssa 50 mk:aa. O. O.: Koska kysymyksessä olevalla kohdalla löytyi polku ja tätä polkua jo paljoa ennen kanteessa mainittua aikaakin on käytetty myös karjan kuljettamiseen

eräälle vltjan ulkopalstalle, hylkäsi K. Senaatti, kumoten tuomioistuimien päätökset, Bolentzin asiassa ajaman kanteen ja vapautti siis myöskin vltjan suorittamasta edellämainittuja oikeudenkäyntikulunkia, mutta jätettiin Bolentzille kummikin valta, jos hän luuli itsellään olevan oikeutta saada tuo polku suljetuksi, siitä erittäin ajaa kannetta riita-asioita varten säädetyssä järjestyksessä — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n ja velvoitti vltjan suorittamaan Bolentzille, hänellä K. Senaatissa olleiden kulunkien korvaukseksi, 40 mkkaa.)

73. Besvär af E. Pärus i ett mål ang. misshandel med dödlig påföljd. I anledning af det åtal kronolänsmannen G. Tidström, å tjänstens vägnar, och K. Nyberg, såsom målsägande vid *Hr. i Malaks m. fl. snrs tingslag* utfört emot klgdn samt sedan Hr., efter slutförd undersökning, i saken afkunnat u. och underställt detsamma *Vasa Hfrs* granskning, fann Hfrn medels u. ^{15/}07 utredt vara, att klgdn uppsätlligen, dock utan afsikt att dräpa, tilldelat sin hustru, K. Nybergs dotter Anna Pärus mot underlifvet en spark, som förorsakat så stark blödning att hon kort därpå aflidit, i anseende hvartill Hfrn, med stöd af 4 § 21 kap. S. L., dömde klgdn att hållas 9 år i tukthus, hvarhos klgdn ålades att utgifva särskilda ersättningar. *J. D.:* Ej annan ändring än att tiden för det klgdn i saken ådömda tukthusstraffet nedsattes till 7 år. — (1 ledamot dömde klgdn att, för hvad honom tagits till last, hållas 6 år i tukthus.)

74. W. Yliknaapin valitus *Kuhmalahden kpln Maanjakooikeuden* ^{19/}06 julistamasta p:stä vltjan ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta komisionimaanmittari A. Herlinin toimittamaan isonjaon järjestelyyn Isonpennon kylässä. O. O. vahvisti M. O:n p:n.

75. A. Grönbladins valitus virkavirhettä y. m. koskevassa jutussa. Turun H. O:teen antamassaan virkakirjeessä oli kanneviskaali A. J. Sunell vaatinut että vltja tuomittaisiin edesvastaukseen siitä että vltja Korpilahden p:n K. O:n puheenjohtajana oli vastoin H. O:n kiertokirjeessä ^{17/}3 1741 annettua määräystä ja ^{6/}8 1861 työ- ja toimitustavan keventämisestä erinäisissä Suomen tuomioistuimissa annetun asetuksen 3 §:n säännöstä jättänyt tutkimuskirjain ohessa H. O:teen lähettämättä juttua tutkittaessa K. O:teen annetut alkuperäiset asiakirjat, sekä siitä että hän kirjeessä ^{14/}05 käyttämällään kirjoitustavalla oli osottanut epäkunnioitusta H. O:ta vastaan. P:ssä ^{28/}07 antoi H. O., nojaten R. L:n 40 luvun 21 §:n 1

kohtaan ja edellämainittuun H. O:n kiertokirjeeseen ¹⁷/₄ 1741 sekä O. K:n 14 luvun 7 §:ään, verrattuna R. L:n 27 luvun 3 §:ään kerrotusta laiminlyönnistä tuomarinviran toimittamisessa vltjalle varoituksen sekä tuomitsi vltjan siitä, että hän oli ylläsanotussa kirjeessä käyttänyt H. O:ta epäkunnioittavaa kirjoitustapaa vetämään sakkoa 40 m:kaa; ja hyljättiin vltjan anomus saada korvausta hänelle selityksen antamisesta aiheutuneista kustannuksista. O. O.: Ei muutosta.

Den 8:de. 76. Wilhelmina ja August Korhosen valitus *Kuopion p:n Maanjakooikeuden* ¹⁷/₉ 06 julistamasta päätöksestä vltjain ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari A. Cautonin toimittamaan halkomiseen Peräkäs nimisellä kolmanneksella Kotkalahden taloa n:o 4 Sotkanien kylässä. O. O. vahvisti M. O:n p:n.

77. Besvär af G. Holmlund och B. Perklén öfver *Egodelningsrättens i Sjundeå sn* den ¹³/₉ 06 afkunnade u. i anledning af anmältd missnöje emot en af vicelandtmätaren K. F. Linsén verkställd reglering af storskiftet i Bläsaby by hvad angick de odlade ägorna samt komplettering beträffande skogsmarken. J. D. fastställde Egdrns u.

78. Besvär af J. Pertar öfver *Egodelningsrätten i Purmo sn* den ²⁸/₁₁ 06 afkunnade u. i anledning af anmältd missnöje emot en af vicelandtmätaren B. Kuhlefelt verkställd klyfning af Pertar hemman i Nederpurmo by. J. D. lät på anförda skäl bero vid det slut, hvori Egdrn i saken stannat.

79. W. Järvisen valitus korvausta koskevassa jutussa. *Kokemäen y. m. p:n K. O. p.* ¹³/₂ 04: Samalla kuin F. Horellin väite, että kanne oli vanhentunut perusteettomana hyljättiin, velvoitti K. O. F. Horellin, W. Äimälän, J. Horellin ja K. Potin yhteisesti tahi sen heistä, jolla varoja oli, suorittamaan vltjalle, voimonsa edusmiehenä, 2,625 m:kaa 90 piä 5 prosentoin vuotuisen koron kanssa ¹/₁ 01 lukien kunnes täysi maksu toimitettiin, siitä kuitenkin vähennettyä ³/₃ 03 suoritettua 444 m:kaa 25 piä ja ⁸/₁₂ 03 maksettu 268 m:kaa 20 piä sekä sitä paitsi suorittamaan vltjalle K. O:n p:ssä ⁶/₉ 02 maksettavaksi tuomitut oikeudenkäyntikulut 20 m:kaa kuin myös 75 m:kalla korvaamaan vltjalle hänellä tämän asian vuoksi olleet kustannukset. *Turun H. O.*, johon F. Horelli, W. Äimälä, J. Horelli ja K. Poti, kukin erikseen, valitti, p. ¹⁸/₉ 07: Koska tämän oikeudenkäynnin alkaessa jo enemmän kuin 10 vuotta oli kulunut siitä kun F. Horellin

toimi kunnallislautakunnan esimiehenä oli päättynyt ja hänen kysymykseen tullut laiminlyömisensä virkatoimissaan siis olisi tapahtunut, katsoi H. O. että F. Horellia vastaan tehty kanne, R. L:n 9: 6 mukaan, oli myöhään nostettu, sekä ettei vltja ollut toteen saattanut, että W. Äimälä, J. Horelli ja K. Poti olivat huolimattomuutensa kautta holhoustoimissaan olleet syypäät siihen että F. Kulmala oli saanut tilaisuuden hävittää vltjan vaimon Amalia Wääräsen Kulmalan hallussa olleita holhousvaroja, minkä vuoksi H. O., kumoten K. O:n p:n, hylkäsi vltjan kanteen. O. O.: Sen ohessa että K. Senaatti hyväksyi H. O:n p:n mikäli sen kautta vltjan F. Horellia vastaan ajama kanne oli myöhään nostettuna hyljätty, katsoi K. Senaatti, ettei vltja, koskei hän ollut toteennäyttänyt että W. Äimälä, J. Horelli ja K. Poti olivat laiminlyöneet mitä heidän kysymyksessä olevan holhouksen huolenpitoon nähden oli holhouksen hoidosta silloin voimassa olleen, ¹⁹/₁₂ 64 annetun asetuksen mukaan ollut noudatettava, ollut esiintuonut syytä muuttaa sitä loppupäätöstä, johon H. O. oli tältä osalta johtunut.

80. P. Laitisen valitus herjausta koskevassa jutussa. *Kymin y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä ¹⁸/₁₁ 05 mainitsemilaan perusteilla vltjan A. Oreschnikoffia vastaan ajaman kanteen sekä velvoitti vltjan 500 m:kalla korvaamaan Oreschnikoffille hänellä asiassa olleet kustannukset. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹²/₈ 07: K. O:n p. vahvistettiin muun puolesta paitsi että vltjan maksettavaksi tuomitun oikeudenkäyntikorvauksen määrä alennettiin 450 m:kaan. O. O.: Ei muutosta.

Den 9:de. 81. En af Marie Berg ingifven ansöknings. Sedan Rn i Helsingfors medels u. den ¹⁸/₇ 04, som sedermera vunnit laga kraft, på ansökan af Marie Bergs man J. Berg, hvilken för tiden varit föreståndare för apoteket vid ryska militärlasarettet i Helsingfors, men sedermera bosatt i staden Novgorod, med stöd af stadgandet i 4 § 13 kap. G. B. förklarar äktenskapet mellan makarna Berg upplöst anhöll Marie Berg på anförda skäl om upphäfvande af Rns u. J. D.: Aldenstund makarna Berg voro ryska undersåtar samt J. Berg vid tiden för ifrågavarande rättegång endast i och för sin tjänstebefattning vistats bär i landet, medan Marie Berg under hela den tid Berg uppehållit sig härstädes varit bosatt i Kejsardömet, fördenskull och då makarna Berg vid sådant förhållande icke underlydt finsk domstols domrätt i mål af ifrågakomna beskaffenhet, fann K. Senaten Rn hafva

saknat stöd i lag att till pröfning upptaga Bergs ofvanberörda ansökan om äktenskapsskillnad, hvarför K. Senaten upphäfde och undanröjde Rns u. och allt hvad Rn i saken tillgjort. — (1 ledamot fann godt i så måtto bifalla ifrågasvarande ansökning, att Marie Berg finge utan hinder af den laga kraft, som åkommit Rns u. af den ¹⁵/₇ 04, hos Rrn anmäla missnöje emot sagda u. senast inom utgången af mars månad 1908.)

82. E. Riikosen valitus väkivaltaa virantoimituksessa ollutta virkamiestä vastaan koskevassa jutussa. Sen syytteen johdosta jonka kruununnimiesmies J. Hultin, virkansa puolesta, ja poliisikonstaapeli H. Siponen, asianomistajana, olivat tehneet, tuomitsi *Kontiolahden p:n K. O.* p:ssä ¹³/₁₁ 06, samalla kuin vltjan Siposta vastaan tekemät rangaistusvaatimukset kotorauhan rikkomisesta ja pahoinpitelystä aiheutumina hyljättiin, vltjan, R. L:n 16 luvun 1 §:n 1 kohdan nojalla, väkivallasta virantoimituksessa ollutta virkamiestä vastaan pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹⁴/₃ 07: Sen ohessa että H. O., koskei vltja ollut laillisessa järjestyksessä ilmoittanut tyytymättömyyttä K. O:n p:seen, ottanut tutkittavakseen mitä vltja oli H. O:ssa lausunut saadaksensa muutosta H. O:n p:seen, vahvisti H. O. K. O:n p:n. O. O.: Ei muutosta.

Den 11:te. 83. H. Turusen valitus luvatonta tien sulkemista koskevassa jutussa. J. Henttisen kanteen johdosta velvoitti *Kivennavan p:n K. O.* p:ssä ¹⁵/₃ 06 vltjan, joka oli sulkenut Henttisen käyttämän tien yleisen maantien kohdalla, rakentamalla siihen aidan, pikemmiten poistamaan aitansa suljetulta kohdalta ja jättämään puheenaolevan tien Henttisen käytettäväksi kunnes Henttinen ehkä laillisessa järjestyksessä erotettiin sen käyttämisestä, uhalla että Henttinen muuten sai toimituttaa avaamisen vltjan kustannuksella. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹⁹/₃ 07: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

84. W. Blinnikan valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. *Suistamon p:n K. O.* katsoi p:ssä ²⁰/₁₁ 06 selville käyneen, että J. Siilinin kuolema oli aiheutunut siitä pahoinpitelystä, jonka alaiseksi J. Siilin tapahtuneessa tappelussa oli joutunut, sekä että vltja oli ollut tuota tappelua edistämässä ja siihen osallisena, jonka vuoksi ja kun ei oltu voitu saada selvyyttä siitä, kenen käden kautta J. Siilin oli saanut surmansa, K. O., nojaten R. L:n 21 luvun 9 §:ään, tuomitsi

vljtjan osallisuudesta törkeään tappeluun, josta kuolema oli seurannut, pidettäväksi 2 vuotta kuritushuoneessa, ja velvoitettiin vltja sen ohessa suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä $11\frac{1}{2}$, 07 K. O:n p:n muun puolesta paitsi että vltjalle tuomittu rangaistus, kun ei oltu näytetty, että vltja ottaessaan osaa puheenalaiseen tappeluun olisi käynyt J. Siiliniin käsiksi, R. L:n 21 luvun 9 §:n mukaan, verrattuna saman luvun 8 §:n 4 kohta, alennettiin 10 kuukaudeksi vankeutta. *O. O.*: H. O:n p. jäi, koska virallinen syyttäjä oli siihen tyytynyt, pysyväiseksi. — (2 jäsentä katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa H. O:n p:stä, paitsi että koskei Maria Siilin ollut vaatinut korvausta oikeudenkäyntikuluistaan, vltja vapautettiin Maria Siilille suorittamasta tuomioistuinten vltjan siinä suhteessa maksettavaksi määrättyä korvausta, 30 m:kaa.)

Den 12:te. 85. Ida Huuskosen eli Purasen valitus varkaudesta koskevassa jutussa. Kruununnismies J. O. Durchmanin, virkansa puolesta, ja M. Öhmanin, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta tuomitsi *Viitasaaren p:n K. O.* p:ssä $\frac{1}{4}$, 07, nojaten R. L:n 28 luvun 1 ja 8 §:ään, vltjan ensikertaisesta varkaudesta pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 3 vuodeksi yli vapausrangaistussajan, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $2\frac{3}{8}$, 07: Ei muutosta. *O. O.*: Koska valitus oli, vltjan lähettämänä, päällystössä saapunut rekistraattori-konttoriin, ei K. Senaatti ottanut tulkittavakseen, mitä vltja oli lausunut saadakseen muutosta H. O:n p:seen.

Den 13:de. 86. Besvär af G. Isaksson i ett mål ang. förfalskning. På åtalan af kronolänsmannen E. Hannikainen fann *Hiittis sns Hr.* medels u. den $\frac{1}{7}$, 06 klgdn stanna till last att hafva om ej själf förfalskat, så dock, för att bereda sig nytta, gjort bruk af en kvitterad debetsedel med vetskap om att kvittot varit förfalskadt; i anseende hvartill Hr., med stöd af 4 § 36 kap. S. L., dömde klgdn att för begagnande af veterligen förfalskadt kvitto hållas 1 år i tukthus och vara förlustig medborgerligt förtroende i två år utöfver tiden för frihetsstraffet, hvarjämte klgdn ålades utgifva särskilda ersättningar. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, förklarade g:m u. den $2\frac{1}{7}$, 07 utredt vara, att klgdn om han ej själf förfalskat, så dock, för att bereda sig nytta, gjort bruk af en å klgdn kommunala utskylder för år 1904 utfärdad debetsedel, hvarå

tecknats ett med kommunalnämndsordföranden J. A. Backlunds namn underskrifvet kvitto, hvilket klgdn vetat vara förfalskadt, hvarför och då omständigheterna voro synnerligen mildrande, Hfrn, i stöd af 1 mom. 4 § och 6 § 36 kap. S. L., dömdes klgdn att hållas 6 m. i fängelse. I öfrigt ej ändring. *J. D.*: Ej ändring. — (2 ledamöter funno tillförlitlig utredning icke förekomma därom, att det med J. A. Backlunds namn försedda kvitto, som åtecknats ifrågavarande å klgdns kommunala utskylder för år 1904 utfärdade debetsedel, vore förfalskadt hvarför de befriade klgdn från såväl straff i saken som skyldighet att gälda de i målet utdömda ersättningarna.)

Den 14:de. 87. Besvär af t. f. stadsfiskalen W. Becker och J. Kauppi i ett mål ang. mord m. m. *Rn i Helsingfors* meddelade efter verkställd undersökning i saken utlåtande och underställde detsamma *Åbo Hfrs* granskning, därå Hfrn medels u. den 4/10 07 fann utredt vara, att Kauppi, efter att hafva lägrat J. Malmsténs dotter Fanny Malmstén, med den påföljd att denna, som för tiden innehaft tjänst hos Sofia Rask, blifvit hafvande, därpå i afsikt att frigöra sig från sina förpliktelser med henne den 14/11 06 om aftonen uti Sofia Rasks bostad uppsåtligen genom kväfning bragt Fanny Malmstén om lifvet samt omedelbart därefter dels med, dels utan inbrott olofligen tillgripit Sofia Rask tillhörig särskild egendom äfvensom att Kauppi, efter det han föröfvadt dessa brott, i afsikt att utplåna spåren efter gärningen, i samma bostad, där vid tillfället Sofia Rask befunnit sig i hjälplöst läge, anlagt brand, som dock släckts, innan nämnvärd skada skett; i anseende hvartill Hfrn, med stöd af 1 § 21 kap., 1, 2 och 8 §§ 28 kap., 1 § 34 kap., 1 § 4 kap., 10 och 14 §§ 2 kap. samt 1, 4 och 7 §§ 7 kap. S. L., dömdes Kauppi, hvilken härförinnan icke blifvit med brott beträdd, att för mord hållas sin återstående lifstid i tukthus samt att undergå tukthusstraff, för första resan stöld, innefattande delvis grof sådan, i 1 år och för försök till mordbrand i 3 år, hvilka nästnämnda två straff dock skulle inbegripas i förberörda tukthusstraff på lifstid, hvarhos Kauppi förklarades från sin innehafvande tullvaktmästaretjänst afsatt samt förlustig medborgerligt förtroende för alltid. Därjämte skyldigkändes Kauppi att utgifva utan nämnda ersättningar 179 mk åt Sofia Rasks dödsbo för den stulna, men icke tillrättakomna ägendomen. *J. D.* lät med stöd af de af Hfrn åberopade lagrum samt 3 § 7 kap. S. L. bero vid Hfrns u., dock sålunda att, enär styrkt blifvit att tvänne fickur, hvilka

hade ett värde af sammanlagdt 95 mk, vid ifrågavarande tillfälle afhändts Sofia Rask och desamma förty borde till den nas rättsinnehafvare öfverlämnas, det belopp, hvarmed Kauppi alltså ålåg att ersätta bemälde rättsinnehafvare för den stulna, men icke tillrättakomna ägendomen, fastställdes till 84 mk. — (1 ledamot ville med upphäfvande af Hfrns u. fastställa Rns u. i allt öfrigt utom beträffande förenämnda två ur och den Sofia Rasks rättsinnehafvare tillkommande ersättningen för det stulna gods, i hvilken del af saken senatorn var ense med pluraliteten.)

88. Metsänhoitaja K. Malmgrenin virkavirhettä koskevassa jutussa kruununnimismies V. Forssin, virkansa puolesta, tekemästä syytteestä tuomitsi *Nurmeksen p:n K. O.* p:ssä ¹²/₁₀ 06 vltjan vetämään sakkoo R. L:n 40 luvun 20 §:n mukaan siitä että hän tahallaan oli jättänyt kruunun leimakirveen toisen henkilön käytettäväksi, olematta itse läsnä puita leimattaessa, 150 m:kaa sekä R. L:n 40 luvun 21 §:n nojalla siitä ettei hän ollut johtanut ja suunnitellut kruununmetsätorppien hakamaiden rajoittamistöitä 100 m:kaa, siitä että hän oli ollut hoitoalueestaan poissa yli hänelle myönnetyn virkavapausajan 40 m:kaa ja siitä että hän oli, laiminlyötyään tarkastusvelvollisuutensa, maksanut karsimistöistä palkan ennenkuin työt olivat tehdyt, 60 m:kaa eli siis yhteensä 350 m:kaa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan yli metsänhoitaja A. Riddelinille, jonka Metsähallitus oli määrännyt olemaan oikeudenkäynnissä syyttäjällä apuna ammattitietoja antamalla, korvaukseksi Riddelinin saapumisesta Oikeuteen 112 m:kaa 20 p:ää. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ²²/₁₁ 06: Ei muutosta. *O. O.:* Ei muutosta.

Den 15:de. 89. K. Enforssin valitus vakuutuspetosta y. m. koskevassa jutussa. *Vihdin y. m. p:ien K. O:n* p. alistettiin *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ⁸/₁₀ 07 katsoi toteensaatetuksi, että sittenkun vltja ja hänen sisarensa Aurora Enfors, aikoen palovahingonkorvauksen saamista varten polttaa asumansa Vihtijärven kylässä olevan Suomalaksi kutsutun huvilarakennuksen ynnä kolme siihen kuuluvaa ulkokuonerakennusta, jotka kaikki olivat Aurora Enforsin nimessä palovakuutettuina Suomen Maalaisitten Paloapuyhtiössä yhteensä 7,000 m:kasta sekä E. Löfgrenin saatavasta ulosottoon kirjoitetut, olivat sitä varten ryhtyneet valmistaviin toimiin, niin oli vltja yöllä vasten ⁸/₁₀ 06 mainitussa tarkoituksessa sytyttänyt nuo rakennukset tuleen sillä seurauksella että ne olivat palaneet poroksi,

minkä vuoksi H. O., nojaten R. L:n 36 luvun 2 §:ään ja 16 luvun 17 §:n 2 kohtaan, verrattuna saman lain 7 luvun 1 §:ään, tuomitsi vltjan vakuutuspetoksesta ja ulosmitatun omaisuuden hävittämisestä pidettäväksi 2 vuotta kuritushuoneessa ja olemaan kansalaisluottamusta vaila 5 vuotta yli tuon vapausrangaistusajan, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O.: Ei muutosta. — (1 jäsen tuomitsi, nojaten R. L:n 36 luvun 2 §:ään vltjan vakuutuspetoksesta pidettäväksi 1 vuoden ja 10 kuukautta kuritushuoneessa sekä rangaistusajan yli olemaan kansalaisluottamusta vaila H. O:n mainitseman ajan, joten muutettuna H. O:n p. muuten eli mikäli koski vltjan suoritettavia korvauksia jäi pysyväiseksi.)

90. J. Lindin valitus herjausta ynnä muuta koskevassa jutussa. *Viipurin H. O:n* v. t. kanneviskaali E. Hällström oli H. O:teen antamassaan virkakirjelmässä vaatinut rangaistusta vltjalle siitä että hän oli törkeästi herjannut E. Steniusta hänen tuomarintoimessaan sekä sortanut hänen arvoansa ja kunniaansa kuin myös H. O:teen toimittamassaan kirjelmässä perättömästi syyttänyt Steniusta törkeistä rikoksista. P:ssä ¹⁵/₁₂ 06 tuomitsi H. O., R. L:n 27 luvun 1 §:n ja 26 luvun 3 §:n mukaan Lindin pidettäväksi vankeudessa herjauksesta 2 kuukautta ja väärästä ilmiannosta 4 kuukautta eli nämä rangaistukset yhdistettyä kerrassaan kärsimään 5 kuukauden vankeusrangaistusta. O. O.: Ei muutosta.

91. Besvär af J. Lindberg eller Dahlbom i ett mål ang. bibringande af gift åt annan person. På därom af kronolänsmannen J. E. Liljeblad, å tjänstens vägnar, och A. Österlund, såsom målsägande, vid *Pojo m. fl. snrs Hr.* utfördt åtal och sedan Hr. efter verkställd undersökning afkunnat u. i saken och underställt detsamma *Åbo Hfrs* pröfning, förklarade Hfrn g:m u. den ¹⁵/₇ 07 utredt vara, att klgdn ⁹/₂ 07, då han under uppsikt af Österlund varit på färd med bantåg från Åbo till Helsingfors, för att i tukthuset undergå honom af K. Senaten för förfalskningsbrott ådömda 1 års och 6 månaders tukthusstraff, utan uppsåt att döda, för att skada Österlund till förtäring åt Österlund lämnat en af klgdn med stryknin bemängd karamell samt att Österlund, som jämväl smakat på den sålunda förgiftade karamellen, därigenom tillskyndats lifsfarlig sjukdom; i anseende hvartill Hfrn, i stöd af 7 § 21 kap. S. L., dömde klgdn att för hvad honom tagits till last hållas 7 år i tukthus eller, efter sammanläggning af

detta straff med förberörda klgn tidigare för förfalskning ådömda tukthusstraff, i ena bot hållas 8 år i tukthus, från hvilket sistnämnda straff dock skulle afräknas hvad af det klgn först ådömda straffet kunde vara verkställt efter det senare brottets föröfvande, hvarutom klgn förklarades medborgerligt förtroende förlustig i 5 år utöfver tiden för det sammanlagda frihetsstraffet. Därjämte skyldigkändes klgn att utgifva särskilda ersättningar. *J. D.*: Ej ändring.

92. A. Krusellin eli Crusellin armonanomus hyljättiin.

Den 16:de. 93. O. Laurilan Suomen Valtion puolesta valitus korvausta koskevassa jutussa. *Lappeen p:n K. O.* hylkäsi p:ssä ²⁵/₁₀ 04 Suomen Valtion Lappeenrannan kaupunkia vastaan ajaman kanteen ja velvoitti Valtion 90 m:kalla korvaamaan Lappeenrannan kaupungin kulungit asiassa. *Viiipurin H. O.*, johon kruununnimismies L. J. Hallonblad Valtion puolesta valitti, p. ²²/₃ 06: Koska Lääninhallituksesta annettava toimituskirja ²⁹/₁₂ 99 Kuvernööreille ja Lääninhallitusten virkamiehille annetun johtosäännön 53 §:n mukaan, oli Kuvernöörin poissaollessa Kuvernöörinviran puolesta, kun asia kuului Lääninkansliaan, Lääninsihteerin ja Varalääninsihteerin allekirjoitettavia, mutta Hallonbladille ¹³/₁₂ 04 annettu määräys H. O:ssa valvoa Valtion etua kysymyksessä olevassa jutussa oli Lääninhallituksen puolesta ainoastaan silloisen lääninsihteerin V. Fuchsin allekirjoittama, sentähden ja kun sanottua määräystä niinmuodoin ei voitu katsoa lailiseksi valtakirjaksi, eikä Hallonblad ollut muullakaan tavalla näyttänyt olevansa oikeutettu H. O:ssa Valtion puolesta esiintymään asiassa, ei H. O. ottanut tutkiaksensa mitä Hallonblad oli lausunut saadakseen muutosta K. O:n edelläkerrottuun päätökseen, minkä ohessa Valtio velvoitettiin suorittamaan Lappeenrannan kaupungille, korvaukseksi sillä H. O:ssa jutun vuoksi olleista kuluista, 40 m:kaa. *O. O.*: Ei muutosta.

94. O. Laurilan Suomen Valtion puolesta valitus korvausta koskevassa jutussa. *Lappeen p:n K. O.* velvoitti p:ssä ²⁵/₁₀ 04 Valtion maksamaan Lappeenrannan kaupungille 1,944 m:kaa 25 p:ää sekä 170 m:kalla korvaamaan Lappeenrannan kaupungille sillä asian vuoksi olleet kustannukset. *Viiipurin H. O.*, johon kruununnimismies L. J. Hallonblad Valtion puolesta valitti p. ²²/₃ 07: Koska Lääninhallituksesta annettava toimituskirja, ²⁹/₁₂ 99 Kuvernööreille ja Lääninhallitusten virkamiehille annetun johtosäännön 53 §:n mukaan, oli Kuvernöörin poissa ollessa Kuvernöörinviran puolesta,

kun asia kuului Lääninkansliaan, Lääninsihteerin ja Varalääninsihteerin allekirjoitettava, mutta Hallonbladille ¹³/₁₂ 04 annettu määräys H. O:ssa valvoa Valtion etua kysymyksessä olevassa jutussa oli Lääninhallituksen puolesta ainoastaan silloisen lääninsihteerin W. Fuchsin allekirjoittama, sentähden ja kun sanottua määräystä niinmuodoin ei voitu katsoa lailiseksi valtakirjaksi, eikä Hallonblad ollut muullakaan tavalla näyttänyt olevansa oikeutettu H. O:ssa Valtion puolesta esiintymään asiassa, ei H. O. ottanut tutkiaksensa mitä Hallonblad oli lausunut saadakseen muutosta K. O:n p:seen, minkä ohessa Valtio velvoitettiin suorittamaan Lappeenrannan kaupungille, korvaukseksi sillä H. O:ssa olleista kuluista, 40 m:kaa. O. O.: Ei muutosta.

Den 18:de. 96. Besvär af kronolänsmannen J. Silfverberg. *Pedersöre m. fl. snrs Hr.* fann medels u. den ²/₃ 06 utredt vara, att Silfverberg på grund af Guvernörens i Vasa län skrifvelse för den ²⁸/₁ 04 och däri omnämnda orsak, hvilken jämlikt 20 § i K. F. den ¹⁹/₁ 89 om införande af ny allmän strafflag icke berättigade till tagande i fängsligt förvar, den ²⁹/₁ 04 häktat S. Finne och införpassat honom, belagd med handbojor, till länsfängelset i Nikolaistad, hvarest Finne kvarhållits till den ³/₃ 04, hvarför och då klgdn bort vägra att åtlyda ifrågavarande befallning, Hr., i stöd af 9 § 25 kap. S. I., dömde klgdn att för uppsåtligt olaga häktande hållas 1 år i fängelse, från hvilket straff dock, enligt det i anledning af Tronföljarens, Storfursten Alexejs födelse utfärdade nåd. Manifest och Pardonsplaket, borde afdragas en tredjedel, hvarjämte klgdn ålades att utgifva särskilda ersättningar. *Vasa H/r.*, dit klgdn besv. sig, u. den ¹⁸/₂ 07: Enär, jämlikt nåd. Manifestet af den ²²/₇ 06, åtal för ifrågavarande brott borde förfalla, vardt, med upphäfvande af Hrs u. i denna del, klgdn befriad från honom i målet ådömdt straff, hvaremot vid sagda u. i öfrigt fick bero. *J. D.* fann väl klgdn hafva häktat Finne och införpassat honom till länsfängelset i Nikolai-stad; men emedan Guvernörens uti förenämnda skrifvelse af den ²⁵/₁ 04 klgdn härom meddelade befallning varit ovillkorlig och orsaken till den anbefallda åtgärden däri ej ens uppgifvits samt klgdn, som endast ställt sig Guvernörens omordade föreskrift till efterrättelse, vid antydt förhållande icke kunde tillräknas att hafva utan laga skäl beröfvat Finne friheten, förkastade K. Senaten, med upphäfvande af domstolarnas u., det emot klgdn väckta åtalet samt frikallade klgdn från honom i saken åhvälfd ersättningsskyldighet.

96. E. Kankareen valitus väärää ilmiantoa koskevassa jutussa. *Humppilan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä 27/05 toteennäytetyksi, että vltja oli vastoin parempaa tietoaan K. O:ssa syyttänyt S. Sunellia törkeästä rikoksesta, johon Sunell sittemmin lainvoiman saaneella päätöksellä oli havaittu syyttömäksi; minkä vuoksi K. O., nojaten R. L:n 26 luvun 1 §:ään, tuomitsi Kankareen väärästä ilmiannosta vetämään sakkoa 200 m:kaa, jonka ohessa vltja velvoitettiin korvaamaan Sunellille hänen oikeudenkäyntikustannuksensa 60 m:kalla. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:ssä 14/07 K. O:n p:n ja velvoitti vltjan 35 m:kalla korvaamaan Sunellille hänellä H. O:ssa olleet kustannukset. *O. O.:* Koska K. O. oli p:ssä 2/04, johon Sunell oli tyytynyt, hyljännyt Sunellin vaatimuksen vltjan tuomitsemisesta rangaistukseen siitä, että vltja oli sanotussa jutussa Oikeuden edessä perättömästi syyttänyt Sunellia ryöstöstä, sentähden ja kun vltjan näin ollen ei myöskään voitu katsoa tehneen itseänsä vika-pääksi rangaistukseen siitä, että hän aikaisemmin oli 1903 vuoden syyskäräjiin toimituttanut Sunellille haasteen samasta asiasta, hylkäsi K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n, Sunellin nyt puheena olevan kanteen. — (1 jäsen katsoi vltjan ei esiintuoneen syytä muuttaa H. O:n p:tä, joka siis jäi pysyväiseksi mikäli koski vltjalle tuomittua rangaistusta jommoista olikin asiassa vaadittu ainoastaan kunnianloukkauksesta, R. L:n 27 luvun 2 §:n nojalla; muuten tuli vltjan 40 m:kalla korvata Sunellin kustannus K. Senaatissa selityksen antamisesta.

97. Besvär af A. Lähteenmäki i ett stöldsmål. I anledning af det åtal t. f. stadsfiskalen V. Becker, på angivelse af J. Hänninen vid *Rn i Helsingfors* utfört emot A. Lähteenmäki samt sedan Rn, efter slutförd undersökning, i saken afkunnat u. och underställt detsamma *Åbo Hfrs* granskning, dömde Hfrn Lähteenmäki, som tidigare utstått straff för andra gången tjufnad, i stöd af 1 § 6 kap. samt 5 och 8 §§ 28 kap. S. L., att för 3:dje resan stöld hållas ett år i tukthus och vara förlustig medborgerligt förtroende i 5 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.:* Ej ändring.

Den 19:de. 98. K. Nurmisen eli Puisevan valitus lapsenelatusapua koskevassa jutussa. P:ssä 27/01 oli *Huittisten y. m. p:ien K. O.* velvoittanut vltjan maksamaan Serafia Dahlströmille lapsenelatusapua, minkä jälkeen *Turun H. O.*, johon vltja valitti p:ssä 23/02 määräsi vltjan puhdistusvalalle. Sittemmin ilmoitti Serafia Dahlström asian uudelleen käsi-

teltäväksi K. O:ssa, minkä jälkeen K. O. $10\frac{1}{2}$ 06 antoi lausuntonsa asiassa; ja koska vltja syksyllä vuonna 1904 ja talvella vuonna 1905, saatuaan jutussa haasteen K. O:teen, oli suostunut maksamaan Serafia Dahlströmille niin hyvin kysymyksessä olevaa elatusapua K. O:n $27\frac{1}{2}$ 01 julistaman p:n mukaan, kuin myös palkkiot haasteista 1904 vuoden syyskäräjiin ja 1905 vuoden talvikäräjiin ynnä H. O:n p:n lunastuksen ja vltja tämän kautta oli katsottava myöntäneen olevansa puheenalaisen lapsen isä sekä samalla siis luopuneen oikeudestaan tehdä puhdistusvalan, velvoitti K. O. vltjan maksamaan Serafia Dahlströmille sellaista apua, ja tuli vltjan sitä paitsi korvata Serafia Dahlströmille sekä haastepalkkiot yhteensä 6 m:alla 50 p:nillä että Serafia Dahlströmillä asian vuoksi olleet kustannukset kaikkiaan 140 m:alla. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $7\frac{1}{2}$ 07: Ei muutosta, jonka ohessa vltja velvoitettiin 40 m:alla korvaamaan Serafia Dahlströmille hänellä H. O:ssa asiasta johtuneet kulungit. *O. O.* katsoi selvitetyn, että vltja oli, senjälkeen kuin H. O:n p. $23\frac{1}{2}$ 02 annettiin, suostunut maksamaan Serafia Dahlströmille puheenalaista elatusapua K. O:n $27\frac{1}{2}$ 01 julistaman p:n mukaan, minkätähden ja kun vltja sen kautta oli katsottava luopuneen oikeudestaan tehdä edellämainitun puhdistusvalan. K. O. jätti sen loppupäätöksen pysyväiseksi, johon H. O. oli p:ssään $7\frac{1}{2}$ 07 johtunut, muun puolesta paitsi että vltja vapautettiin suorittamasta hänen maksettavakseen pantuja haastepalkkoja 6 m:kaa 50 p:ää ja velvoitettiin suorittamaan Serafia Dahlströmille kuluunkien korvaukseksi K. O:ssa 60 m:kaa sekä vapautettiin maksamasta kulunginkorvausta H. O:ssa 40 m:kaa. — (1 jäsen oli muuten samaa mieltä kuin enemmistö paitsi että tämä jäsen ainoastaan vapautti vltjan suorittamasta edellämainitut 6 m:kaa 50 p:ää ja 40 m:kaa. — 2 jäsentä tahtoi, koska vltja, jutun undelleen K. O:n käsiteltävänä ollessa, oli ilmoittanut olevansa valmis vannomaan hänelle määrätyn valan, ja kun K. O. ei olisi pitänyt kieltää vltjalta oikeutta sanotun valan tekemiseen, poistaa H. O:n valituksenalaisen p:n ja K. O:n p:n $10\frac{1}{2}$ 06 sekä asettaa asian siihen tilaan, johon se H. O:n $23\frac{1}{2}$ 02 annetun p:n kautta oli joutunut.)

99 Anna Appelberg luvatonta anniskelua koskevassa jutussa. Kaupunginviskaali F. Ritzin, virkansa puolesta, ja poliisikonstaapeli O. Niinimäen ilmiannosta tekemän syytteen johdosta tuomitsi *Viipurin R. O.* p:ssä $9\frac{1}{2}$ 05 vltjan, nojaten $9\frac{1}{2}$ 92 muun muassa paloviinan ja muiden väkijuomain myymisestä annetun asetuksen 35 §:ään ja $2\frac{1}{2}$ 83 mallasjuomain.

myymisestä annetun asetuksen 18 §:ään, sellaisena kuin tämä lainpaikka on asetuksessa $\frac{9}{10}$ 92, vetämään sakkoa, ensikertaisesta luvattomasta väkijuomain anniskelemisestä 75 m:kaa ja ensikertaisesta luvattomasta oluen anniskelemisestä 40 m:kaa eli yhteensä 115 m:kaa, minkä ohessa vltja veloitettiin suorittamaan erinäisiä palkkauksia. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{8}{11}$ 06: Nojaten $\frac{9}{10}$ 92 annetun asetuksen 35 §:ään ja $\frac{2}{10}$ 83 annetun asetuksen 18 §:ään viime-sanottu lainpaikka niinkuin se on asetuksessa $\frac{24}{10}$ 02 vahvisti H. O. R. O:n p:n. O. O.: Ei muutosta.

100. M. Kaikkosen valitus lapseneläkettä koskevassa jutussa. *Viipurin R. O.* velvoitti p:ssä $\frac{21}{10}$ 06 vltjan ottamaan osaa Anna Liisa Pulliaisen lapsen elatukseen ja kasvatukseen. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{18}{10}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta. — (1 jäsen tahtoi, kumoten ja poistaen tuomioistuinten p:t, määrätä vltjan puhdistusvalalle.)

101. U. Hellbergin valitus murhaa y. m. koskevassa jutussa. *Porin R. O.* toimitti tutkimuksen asiasta ja alisti p:nssä *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $\frac{20}{10}$ 07 katsoi toteennäytetyksi, että vltja oli surmaamisen aikomuksessa houkutelut S. Niemisen puutavarasuojellukseen ja siellä, lyömällä häntä kirvespohjalla useampia kertoja päähän, vakain tuumin ottanut häneltä hengen, sekä että raskauttavia asianhaaroja löytyi siitä, että vltja samassa tilaisuudessa oli anastanut Niemisellä olleet 200 m:kaa rahaa, jonka vuoksi ja samalla kuin vltjaa, koska täyttä selvitystä puuttui siitä, että vltja olisi anastanut mainitut rahat, ei vastoin hänen kieltoaan voitu langettaa rangaistukseen tästä rikoksesta, H. O., nojaten R. L:n 21 luvun 1 §:ään, tuomitsi vltjan murhasta pidettäväksi elinkautensa kuritushuoneeseen ja menettäneeksi kansalaisluottamuksen niinikään elinkaudukseen, minkä ohessa vltja R. L:n 9 luvun 3 §:n mukaan veloitettiin korvaukseksi S. Niemisen leskelle Johanna Niemiselle ja hänen ynnä S. Niemisen avioliitossa syntyneen alaikäisen pojan F. Niemiselle, jotka rikoksen johdosta olivat jääneet tarpeellista elatusta vaille suorittamaan kerta kaikkiaan 2,000 m:kaa, jota paitsi vltja määrättiin korvaamaan erinäisiä todistajanpalkkioita. O. O.: Ei muutosta.

Den 20:de. 102. E. Bjuggin valitus konkurssitilaan asettamista koskevassa jutussa. *Vehkalahden y. m. p:ien K. O:ssa* oli vltja anonut että, koska Lennart Forstén ja hänen vaimonsa Alma Forstén Viipurin läänin Kuvernöörin

¹⁴/₇ 06 antamilla kahdella eri päätöksellä olivat velvoitetut vltjalle maksamaan velkakirjan mukaan ¹¹/₂ 01 93,450 m:kaa korkoineen ja ²⁰/₂ 00 annetun velkakirjan nojalla 6 prosentin korko 70,000 m:kalta velkakirjan antopäivästä sekä lainhakukulujen korvausta, ja vltja ynnä useat muutkin velkojat olivat hakeneet velallisten omaisuutta ulosmitattavaksi sekä peljättävää oli, että Forsténin aviopuolisolta puuttuisi varoja vltjan tyydyttämiseksi siinä tapauksessa että tämä ulosmittaus saatettaisiin loppuun Lennart ja Alma Forstén asetettaiisiin konkurssitilaan. P:ssä ²⁷/₂ 07 hylkäsi K. O., koskei vltja ollut esiintuonut näytöstä hakemuksensa perusteeksi esittämänsä väitöksen tueksi, vltjan hakemuksen ja velvoitti vltjan 100 m:kalta korvaamaan Forsténin aviopuolisojen kustannukset asiassa. Viipurin H. O., johon vltja valitti, vahvisti p:ssä ³/₇ 07 K. O:n p:n. O. O.: Koskei senlaatuinen ulosmittaus, johon vltja oli perustanut hakemuksensa puolisojen Forsténin asettamisesta konkurssiin, säännösten mukaan Konkurssisäännön 10 §:n 3 kohdassa, semmoisena kuin se kuuluu asetuksessa ²/₁₂ 95, oli riippuva velallisen konkurssista eikä vltjan oikeus maksun saantiin kysymyksessä olevassa tapauksessa siis loukkaantunut, joskin puheena oleva ulosmittaus loppuun saatettiin, sen vuoksi vahvisti K. Senaatti, joka ei katsonut voivansa tämän asian yhteydessä ryhtyä tutkimaan niitä uusia perusteita, jotka vltja jälkeinpäin oli hakemuksensa tueksi esiintuonut, H. O:n p:n; ja velvoitettiin vltja sen ohessa suorittamaan puolisoille Forstén korvaukseksi heillä K. Senaatissa olleista kustannuksista 50 m:kaa. — (1 jäsen, joka ei katsonut voivansa tämän asian yhteydessä ryhtyä tutkimaan niitä uusia perusteita, jotka vltja jälkeinpäin oli hakemuksensa tueksi esiintuonut, vahvisti mainitsemillaan perusteilla H. O:n p:n. — 1 jäsen kumosi mainitsemillaan perusteilla tuomioistuinten päätökset ja määräsi ⁹/₁₁ 68 annetun konkurssisäännön 6 §:n nojalla, sellaisena kuin sama lainpaikka on asetuksessa ²/₁₂ 95, että Lennart ja Alma Forsténin vielä omistamat varat olivat konkurssiin luovutettavat, minkätähden K. O:n tuli viipymättä asianosaisten läsnäollessa edelleen käsiteltäväksensä ottaa asia ja sen kanssa lainmukaisesti menetellä, tuomioistuinten näin poistettujen toimenpiteitten sitä estämättä.)

103. P., A. ja E. Mikkosen valitus korvausta koskevassa jutussa. Säämingin p:n K. O. velvoitti p:ssä ²³/₁₁ 05 A. Auvisen ja K. Lindroosin, yhteisesti tahi sen heistä, jolla varoja oli, maksamaan vltjalle korvaukseksi luvattomasta hakkuuttamisestaan puista, 400 m:kaa ja uusien siemenpuiden

kasvattamisesta 190 m:kaa, jota paitsi A. Auvisen ja K. Lindroosin tuli 250 m:kalla korvata vltjalle heillä jutussa olleet kustannukset. *Viipurin H. O.*, johon Auvinen ja Lindroos valittivat, p. $22\frac{1}{2}$ 07: Koska vltjat eivät olleet toteennäyttäneet, että Auvinen ja Lindroos olivat hakkuuttaneet metsää kysymyksessä olevalta, ennen vltjien isän J. Mikkosen omistamaan osaan perintötalosta n:o 5 Mikkolanniemen kylässä kuuluvalla maa-alueelta senkin jälkeen, kuin vltjat olivat ostaneet sanotun talonosan, eivätkä myöskään että vltjien vanhemmat olivat vltjille siirtäneet oikeuden vaatia korvausta niistä siemenpuista, jotka Auvinen ja Lindroos olivat tuolta alueelta hakkuuttaneet ennenkuin talonosa joutui vltjien omaksi, hylkäsi H. O., kumoten K. O:n p:n, vltjien asiassa ajaman kanteen. O. O. vahvisti H. O:n p:n ja velvoitti vltjat suorittamaan Auviselle ja Lindroosille korvaukseksi, heiltä K. Senaatissa asiaan menneistä kustannuksista, 40 m:kaa.

Den 21:sta. 104. H. Laukkasen valitus pakkohuuto-kaupan peruuttamista koskevassa asiassa. *Viipurin läänin Kuvernöörinvirasto* $\frac{9}{10}$ 06: Koskei A. Pessi ollut näyttänyt, että kysymyksessä olevassa huutokaupassa olisi ilmoitettu myytäväksi muuta $\frac{1}{16}$ osaa Pessin omistamasta perintötalosta n:o 1 Kaukolan p:n Tervolan kylässä kuin se, minkä Kuvernöörinvirasto $\frac{3}{12}$ 04 oli julistanut ulosmitatuksi ja minkä kruununvouti A. R. Vickstrand oli $29\frac{1}{2}$ 05 uudelleen ulosmitannut, hyljättiin Pessin valitus. *Viipurin H. O.*, johon Pessi valitti, p. $18\frac{1}{2}$ 07: Kun ei Vickstrandin puheenalaisessa huutokaupassa laatimasta pöytäkirjasta käynyt selvästi ilmi, oliko huutokaupassa myyty se Pessin omistama talonosa, jonka Kuvernöörinvirasto oli $\frac{3}{12}$ 04 julistanut ulosmitatuksi ja määrännyt myytäväksi Pessin talonosaan kiinnitetyn velan suorittamiseksi, vaiko toinen yhtäsuuri osa samasta talosta, minkä Pessi $29\frac{1}{4}$ 99 oli perinnöksi ostanut, julisti H. O., kumoten Kuvernöörinviraston päätöksen, vielä mainitun huutokauppatoimituksen peruutetuksi ja määräsi, että uusi huutokauppa oli kysymyksenalaisen ulosmittauksen loppuunsaattamista varten heti laillisessa järjestyksessä toimitettava. O. O. vahvisti, kumoten H. O:n p:n, Kuvernöörinviraston p:n.

105. Eeva Puukon valitus luvatonta viinanmyymistä koskevassa jutussa. *Mäntyharjun p:n K. O.* p. $21\frac{1}{4}$ 06: Nojaten paloviinan ja muiden poltettujen tahi tislattujen väkijuomain myymisestä, kuljetuksesta ja varastossa pitämisestä $\frac{9}{16}$ 92 annetun asetuksen 27 §:n 1 kohtaan ja 25 §:n 2 ja 3 kohtaan, tuomitsi K. O. vltjan, joka jo ennen kanteenalaista

aikaa oli kärsinyt hänelle viideskertaisesta luvattomasta viinan myymisestä tuomitun rangaistuksen, kuudeskertaisesta samankaltaisesta rikoksesta pidettäväksi 1 vuoden vankeudessa sekä suorittamaan Mäntyharjun kunnalle 60 m:kaa; jonka ohessa ja samalla kuin vltjalta takavarikkoon otetut $3\frac{1}{2}$ litraa väkiviinaa sekä $2\frac{1}{2}$ litraa paloviinaa ynnä 3 pulloa, joissa nuo väkijuomat säilytettiin, julistettiin menetettyiksi kruunulle, vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä todistajan palkkioita. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $12/12$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

106. P. Luutisen valitus vahingonkorvausta koskevassa jutussa. *Lemin y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $23/2$ 05 toteen saatetuksi, että vltja, ollessaan metsästämissä, oli poislähtiessään metsästä minnekään tarkoittamatta ampunut pysynsä tyhjäksi sillä seurauksella, että luoti oli sattunut J. Supaseen, joka saamansa haavan takia sitten oli ollut 44 p:vää työhön kykenemätön; minkä vuoksi K. O. velvoitti vltjan suorittamaan korvausta Suppaselle hänen 44 päivää kestäneestä työkyvyttömyydestä 88 m:kaa sekä sairashoitokuluista samana aikana 39 m:kaa eli siis yhteensä 127 m:kaa, jonka ohessa vltjan tuli 25 m:kalla korvata Suppaselle hänen oikeudenkäyntikustannuksensa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $5/2$ 07: K. O:n p. vahvistettiin muun puolesta paitsi että, koska Suppanen ei ollut näyttänyt toteen olleensa edellä mainitun haavavamman takia työhön kykenemättömänä ja sairashoitoa nauttivana kauemman kuin 33 p:vää, Suppaselle määrätty korvaus työkyvyttömyydestä vähennettiin 66 m:kaan ja sairashoidosta 27 m:kaan 50 p:niin. *O. O.*: H. O:n p. jäi pysyväiseksi, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Suppaselle, häneltä K. Senaatissa asiaan menneiden kulujen korvaukseksi, 40 m:kaa.

Den 22:dra. 107. Kruununnimismies G. E. Holmströmin, Suomen Rautatiehallituksen asiamiehen A. Palanderin sekä J. Terävän y. m. valitus kapinaa y. m. koskevassa asiassa. Kruununnimismies Holmströmin, virkansa puolesta, ja Suomen Rautatiehallituksen asianomistajana, tekemän syytteen johdosta julisti *Helsingin p:n K. O.*, toimitettuaan tutkimuksen asiasta, siihen p:n ja alisti sen *Turun H. O:n* tutkittavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $11/12$ 06 katsoi toteen näytetyksi että kokoontunut väkijoukko $21/7$ 06 oli, yksin toimin ja väkivaltaa uhaten, Fredriksbergin rautatieasemalla haltuunsa ottanut valtionrautatielle kuuluvat veturin ja kaksi vaunua sekä, niinikään väkivaltaa uhaten, pakottanut veturin-

kuljettajaa J. Warista viemään mainitun junan luvattomalle matkalle, kuin myös Äggelbyn, Malmin ja Dickursbyn asemilla väkivaltaa kuitenkin käyttämättä, tehnyt haittaa virantoimituksessa oleville rautatievirkamiehille sekä Dickursbyn asemalla luvattomasti otettuaan rautatien työkaluja, niillä tahallansa rikkonut rataa viimeksi sanotun aseman pohjoispuolella ja niinmuodoin aikomatta saada vaaraa aikaan rautatien käyttämisessä, kuitenkin matkaansaattanut sellaisen vaaran sekä että J. Terävä, A. Alanko, J. Pirskanen, A. Kinnunen, J. Laiho, J. Heiskanen, K. Sirola ja J. Halkomäki olivat olleet mainitussa väkijoukossa mukana, vaikkei heidän kieltoaan vastaan ollu toteensaatettu, että he alkuaan olivat tietäneet kysymyksessä olevan matkan tarkoituksesta ja suoranaisesti ottaneet osaa kerrottuihin rikoksiin, kuin myös että D. Ruohisto, Eläintarhassa kehoittamalla vastainnituja henkilöitä liittymään tuolle matkalle lähtevään joukkoon, tahallansa oli taivuttanut heitä ottamaan osaa retkeen, jolla edellä luetellut rikokset sitten tehtiin vaikkei ollutkaan todistettu, että D. Ruohisto oli suoranaisesti rikoksiin kehoittanut; minkä vuoksi H. O., nojaten R. L:n 5 luvun 2 §:ään, 16 luvun 1, 2, 4 ja 5 §:ään, 34 luvun 9 §:ään ynnä 38 luvun 6 §:ään ja katsoen lieventäviä asianhaaroja olleen olemassa, tuomitsi D. Ruohiston, yllyttäjänä, sekä Terävän, Alangon, Pirskasen, Kinnusen, Laihon, Heiskasen, Sirolan ja Halkomäen, kapinassa osallisina, pidettäväksi kunkin 3 kuukautta vankeudessa, jonka ohessa he velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O. katsoi toteennäytetyksi että, sittenkun kokoontunut väkijoukko ^{31/} 06 Fredriksbergin rautatieasemalla yksin toimin ja väkivaltaa uhaten oli haltuunsa ottanut valtionrautateille kuuluvat veturin ja kaksi vaunua, Terävä, Alanko, Pirskanen, Kinnunen, Laiho, Heiskanen, Sirola ja Halkomäki olivat mainitulla asemalla yhtyneet sanottuun väkijoukkoon sekä edelleen olleet siihen liittyneinä kun tuo väkijoukko oli niinhyvin pakottanut veturilla toimivat kuljettajan ja lämmittäjän viemään veturia ynnä vaunuja pitkin rataa, huolimatta virantoimituksessa olevien rautatievirkamiesten kiellosta, kuin myös Dickursbyn asemalta luvattomasti haltuunsa ottanut rautatien työkaluja sekä niillä tahallansa rikkonut pohjoispuolella viimeksimainittua asemaa olevaa rataa ja samalla, kuitenkin aikomatta saada vaaraa aikaan, sekä että Ruohisto, Eläintarhassa kehoittamalla yllämainittuja henkilöitä liittymään matkalle lähtevään väkijoukkoon osaa kerrottuun retkeen, jolla kysymyksessä olevat rikokset sitten olivat tehdyt; minkä vuoksi K. Senaatti, muuttaen H. O:n p:tä, R. L:n 16 luvun 1, 4 ja 5

§:n, 38 luvun 6 §:n ja 5 luvun 2 §:n mukaan, verrattuina saman lain 34 luvun 9 §:ään, tuomitsi Ruohiston, yllyttäjänä, sekä Terävän, Alangon, Pirsaksen, Kinnusen, Laihon, Heiskasen, Sirolan ja Halkomäen, puheenalaisissa rikoksissa osallisina, kunkin pidettäväksi 1 vuoden kuritushuoneessa. Muuten jäi H. O:n p. pysyväiseksi.

108. J. Karlssonin eli Putsin valitus kapinaa y. m. koskevassa jutussa. Kruununnimismies G. E. Holmströmin, virkansa puolesta, sekä Suomen Rautatiehallituksen ynnä veturinkuljettaja J. Variksen ja veturinlämmittäjä K. Lindstedtin, asianomistajina, tekemän syytteen johdosta toimitti *Helsingin p:n K. O.* tutkimuksen asiasta ja julisti siihen päätöksen, joka alistettiin *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $27/6$ 07 katsoi näytetyksi että vltja oli ottanut osaa edellisessä jutussa mainittuihin rikoksiin, minkä vuoksi H. O., nojaten R. L:n 16 luvun 4 ja 5 §:ään, verrattuna saman luvun 1 ja 2 §:ään, sekä R. L:n 34 luvun 9 §:ään, 38 luvun 6 §:ään ja 7 luvun 2 §:ään, tuomitsi vltjan pidettäväksi kuritushuoneessa kapinasta 3 vuotta ja väkivallalla ryhtymisestä yleiseen omaisuuteen 2 vuotta tahi nämä rangaistukset yhdistettyä, kerrassaan kärsimään 4 vuoden kuritushuonerangaistusta, jota paitsi vltja velvoitettiin yhteisesti puheenalaisista rikoksista myöskin rangaistukseen tuomittujen D. Ruohiston y. m. (katso edellinen juttu) kanssa suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O. tuomitsi, muuttaen H. O:n p:stä, R. L:n 16 luvun 1, 4 ja 5 §:n sekä 38 luvun 6 §:n mukaan, verrattuina saman lain 34 luvun 9 §:ään, vltjan pidettäväksi 3 vuotta kuritushuoneessa. Muuten jäi H. O:n p. pysyväiseksi.

109. H. Ollilan valitus ohjesäännön rikkomista y. m. koskevassa jutussa. *Kittilän p:n K. O:ssa* oli kruununnimismies C. E. Möller, virkansa puolesta, sekä E. Nikkinen, mainitun pitäjän porohoitoyhtiöön kuuluvan Kaukosen paliskunnan niinsanottuna poroisäntänä, vaatineet että vltja tuomittaisiin rangaistukseen siitä, että vltja oli rikkonut porojen hoidolle samassa pitäjässä $10/4$ 76 vahvistettua ohjesääntöä vastaan. P:ssä $23/4$ 06 hylkäsi K. O. Ollilaa vastaan nostetun syytteen mutta, kun Nikkiseillä kuitenkin oli voinut olla aihetta tuohon syytteeeseen, vapautti K. O. Nikkisen hänelle väärästä ilmiannosta vaaditusta edesvastauksesta. *Vaasan H. O.*, johon sekä Nikkinen että Ollila valittivat, katsoi p:ssä $18/1$ 07 toteennäytetyksi, että Ollila oli talvella 1904—05 ja syksyllä viimeksimainittuna vuonna vastoin edellämainitun ohjesäännön

17 §:ssä olevaa määräystä ja voimatta näyttää itsellään olleen siihen poroisännän lupaa, Kaukosen paliskunnan alueelta metsästä etsinyt poroja ja tappanut ne, sekä tuomitsi sen vuoksi sanotun §:n nojalla Ollilan vetämään sakkoo 50 m:kaa, minkä ohessa Ollila velvoitettiin 35 m:kalla korvaamaan Nikkiselle hänelle H. O:ssa johtuneet kustannukset. Asian näin päättyessä ei enempää lausuntoa annettu Ollilan valituksen johdosta. O. O.: Ei muutosta; ja velvoitettiin Ollila suorittamaan Nikkiselle, korvaukseksi hänellä K. Senaatissa olleista kustannuksista, 25 m:kaa. — (1 jäsen vapautti, kun asiakirjoista kävi selville että paikkakunnalla oli mennyt tavaksi, että paliskuntaan kuuluvat poronomistajat ilman ohjesäännössä määrättyä edelläkäypää ilmoitusta ovat ottaneet porojaan metsästä teurastamista varten, Ollilan sillä kertaa tuomitusta sakkorangaistuksesta sekä H. O:n määräämästä kulunginkorvauksesta.)

110. K. Nurmen valitus rikosta julkista viranomaista vastaan y. m. koskevassa jutussa. *Hämeenlinnan R. O.* p. 26/6: Nojaten R. L:n 43 luvun 6 §:ään ja 16 luvun 1 §:ään, tuomitsi R. O. vltjan vetämään sakkoo juopumuksesta 20 m:kaa sekä pidettäväksi vankeudessa poliisikonstaapeli A. Järviselle tekemästä vastarinnasta 9 kuukautta ja poliisikomisario S. Walleniuksen uhkaamisesta väkivallalla 4 kuukautta, eli sanotut rangaistukset yhdistettyä, kerrassaan pidettäväksi 1 vuosi ja 2 päivää vankeudessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä todistajankorvauksia. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. 23/7: Katsoen vltjan väkivallasta ansainneen 1 vuoden vankeusrangaistuksen, vahvisti H. O. R. O:n mainitsemain lainpaikkain sekä R. L:n 21 luvun 12 §:n ynnä 7 luvun 1 §:n nojalla, sen lopputuloksen, johon R. O. p:ssään oli johtunut. O. O. katsoi, ettei vltja, syyppäänä edelläkerrottuihin rikoksiin ja ollen niistä rangaistava ylempänä mainittujen lainkohtien ynnä R. L:n 7 luvun 2 §:n mukaan, ollut esiintuonut syytä H. O:n muuttamiseen muun puolesta, paitsi että rangaistus hänen syyksensä luetusta virkatoimessa olevan poliisin väkivaltaisesta vastustamisesta alennettiin 6 kuukaudeksi vankeusrangaistusta; ja sen ohessa että asian näin päättyessä vltja oli, kun tähän rangaistukseen yhdistettiin hänelle juopumuksesta tuomittu 20 m:kan sakkorangaistus, kerrassaan pidettävä 6 kuukautta ja 2 päivää vankeudessa, jäi H. O:n p. muuten pysyväiseksi.

111. K. Hellqvistin valitus tietä toisen viljelysmaiden yli pitämistä koskevassa jutussa. R. Riksmäkin syytteen

jobdosta katsoi *Joutsan y. m. p:ien K. O.* p:ssä $^{21}/_3$ 06 to-
teensaatetuksi, että vltja syksyllä 1904 ja kesällä 1905 oli
luvattomasti pitänyt tietä Riksmannin viljelysmaiden yli; jonka
vuoksi K. O. tuomitsi vltjan siitä vetämään sakkoa 10 m:kaa,
minkä ohessa vltja velvoitettiin 75 m:kalla korvaamaan Riks-
manille asiasta olleet kulungit. *Viipurin H. O.*, johon Hell-
qvist valitti p. $^{23}/_4$ 07: Koskei vltja ollut sakkoansa talletta-
nut eikä valitukseensa liittämälläan todistuksella näyttänyt
olevansa niin köyhä ettei hän voinut tallettaa sakkoa, sen-
tähden H. O. ei ottanut tutkittavaksensa vltjan valitusta.
O. O.: Ei muutosta.

Den 26:te. 112. A. Candolinin valitus virkavirhettä kos-
kevassa jutussa. *Turun H. O:teen* $^{12}/_4$ 06 antamassaan virka-
syytekirjelmässä oli kanneviskaali A. J. Sunell lausunut että,
vaikka K. Enfors heti, kun Vihdin y. m. p:ien K. O., Can-
dolinin ollessa sen puheenjohtajana, $^{27}/_4$ 05 oli E. Löfgrenin
ja K. Enforsin välisessä huutokauppatilin moitetta koskevassa
jutussa julistanut siinä lykkäyspäättöksen, oli ilmoittanut sii-
hen tyytymättömyyttä, Candolin Enforsin valitusajan kuluessa
häneltä pyydettyä otetta K. O:n pöytäkirjasta asiasta, oli
kieltäytynyt sitä Enforsille antamasta, josta oli ollut seurauk-
sena ettei Enfors ollut voinut ajaa sanotusta lykkäyspäättök-
sestä aikomaansa valitusta perille, minkä vuoksi ja kun $^{6}/_8$ 61
alituomarin velvollisuudesta asianosaisille toimittaa pöytä-
kirjoja annetussa asetuksessa säädettiin että, jos joku ha-
keaksensa muutosta tuomioistuimen menettelytoimeen, tarvitsi
juttukirjoista osaa aikaisemmin kuin mitä niiden antamis-
ajasta muuten oli määrätty, ne olivat hänelle, siitä teke-
mänsä ilmoituksen jälkeen, niin varhain saatavilla pidettävät,
ettei hän niiden puutteessa tulisi estetyksi puhevaltaansa
valvomasta, Sunell oli vaatinut, että Candolin, joka nähtä-
västi kuitenkin oli luullut itsellään olevan syytä ylempänä
kosketeltuun kieltäytymiseensä, tuomittaisiin sellaisesta varo-
mattomuudesta virantoimituksessa R. L:n 40 luvun 21 §:n
1 kohdan mukaan rangaistukseen sekä että Candolin sa-
malla velvoitettaisiin korvaamaan Enforsin kantelustaan H.
O:ssa johtuneiksi ilmoittamat kulut. P:ssä $^{7}/_2$ 07 tuomitsi
H. O., nojaten R. L:n 40 luvun 21 §:ään, Candolinin varo-
mattomuudesta tehdystä virkavirheestä vetämään sakkoa 20
m:kaa, minkä ohessa Candolin velvoitettiin korvaamaan En-
forsin kulungit asiassa 20 m:kalla. *O. O.*: H. O:n p. jäi
pysyväiseksi, minkä ohessa Candolin velvoitettiin suoritta-
maan Enforsille, korvaukseksi hänellä K. Senaatiassa olleista
kuluista, 30 m:kaa. — (1 jäsen vapautti vltjan, koska hänen

menettelyä tätä koskevain lainsäännösten epäselvyyteen nähden ei voitu pitää sen laatuksena että siitä tulisi seurata rangaistus, H. O:n hänelle tuomitsemasta sakosta, muuten jätti senaattori H. O:n p:n pysyväiseksi.)

113. K. Witikaisen ja O. Rautianin valitus uhkasakkoa y. m. koskevassa jutussa. Sittenkun *Mäntyharjun p:n K. O.* 1²/₃ 03 julistamassa, lain voiman saaneensa p:ssä oli velvoittanut Witikaisen, joka oli määrätty holhouksenalaiseksi asetetun J. Mynttisen holhoojaksi, ennen 1¹/₇ 03 200 m:kan sakon uhalla tekemään täydellisen vuosivuodelta päättyvän ja todistekirjoihin perustuvan tilin J. Mynttisen omaisuuden hoidosta J. Mynttisen määrätylle oikeudenvalvojalle F. Rinteelle, oli Rinne K. O:ssa, ilmoittanut ettei Witikainen ollut täyttänyt mainittua tilintekovelvollisuuttaan, vaatinut, että Witikainen tuomittaisiin hänelle määrättyyn uhkasakkoon sekä velvoitettaisiin suuremman sakon uhalla antamaan mainitunlainen tili. Asiasta kuulusteltuna oli Witikainen myöntänyt ettei hän ollut tehnyt holhoustoimestaan tiliä koko holhouskaudelta, mutta kun hän oli tarjonnut aikaisemmin Rinteelle tilin Mynttisen omaisuuden hoidosta vuodelta 1902 ja oikeudenkäynnin aikana samanlaisen tilin vuodelta 1903, mitkä tilit Mynttinen, joka oli asetettu holhouksenalaiseksi juoppouden takia ja itse kykeni arvostelemaan omaisuutensa hoitoa, oli hyväksynyt, oli Witikainen vastustanut kannetta. P:ssä 23³/₃ 04 tuomitsi K. O., koska Witikainen ei ollut voinut väittääkään täyttäneensä K. O:n p:ssä 12³/₃ 03 hänelle antamaa määräystä tilinteosta, eikä Mynttisen Witikaiselle antamalla hyväksymisellä ollut mitään vaikutusta asian ratkaisuun, Witikaisen hänelle vaadittuun 20 m:kan sakkoon ja velvoitti Witikaisen 300 m:kan sakon uhalla määrääjän kuluessa jättämään Rinteelle mainitunlaisen, ainakin 1¹/₁ 96 alkavan tilin. *Viipurin H. O.*, johon Witikainen vetosi, vahvisti t:ssä 27³/₃ 07 K. O:n p:n, ja tuomitsi sen ohessa Witikaisen ja Rautianin, jonka Witikainen oli käyttänyt asiamiehenään H. O:ssa vetämään sakkoa, edellisen O. K:n 29 luvun 2 §:n nojalla, sellaisena kuin tämä lainkohta on asetuksessa 27⁴/₄ 68, perättömästä valituksesta 30 talaria eli niitä vastaavat 57 m:kaa 60 p:niä ja Rautianin, R. L:n 38 luvun 2 §:n 3 kohdan mukaan, väärän asian ajamisesta, 75 m:kaa. O. O.: Ei muutosta. — (1 jäsen katsoi Rautianin syyksi ei voinut lukea että hän olisi vastoin parempaa tietoansa ajanut väärää asiata, ja vapautti Rautianin hänelle tuomitusta rangaistuksesta.)

Den 28:de. 114. Rautatiehallituksen asiamiehen A. Palanderin valitus rautatienrataa vahingoittamista y. m. koske-

vassa jutussa. *Tuusulan p:n K. O.* katsoi p:ssä ¹²/₁₁ 06 toteensaatetuksi, että tuntemattomat miehet olivat ³¹/₇ 06 aikomatta saada vaaraa aikaan rautatieliikenteelle, tahallansa vahingoittamalla rautatienrataa Jokelan ja Järvelän rautatien-
asemien välillä sijaitsevan Koiranojaksi sanotun laskuojan kohdalla kumminkin matkaansaattaneet sellaisen vaaran sekä että O. Åker ja E. Hellgrén olivat edistäneet sanottua radan repimistä, Åker niinmuodoin että hän pyssy mukanaan oli käynyt vartioimassa mainittua paikkaa puheenalaista rikosta tehtäessä ja Hellgrén muulla toiminnallaan, minkä vuoksi K. O., R. L:n 34 luvun 9 §:n ja 5 luvun 3 §:n mukaan, tuomitsi Åkerin ja Hellgrénin pidettäväksi kuritushuoneeseen, Åkerin 8 ja Hellgrénin 6 kuukautta, jonka ohessa Åker ja Hellgrén velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. Muuten oli K. O. pitänyt toteennäytettynä, että K. Lehtinen, G. Heino, F. Askolin ja K. Enberg ilmoitetussa tilaisuudessa olivat, vastoin Uudenmaanläänin Kuv:n ⁹/₄ 91 antamaa uhkakieltoa, kulkeneet rautatien alueella, sekä tuomitsi sen vuoksi ja samalla kuin J. Saarista vastaan jutussa tehty syyte toteennäyttämättömänä hyljättiin, Lehtisen, Heino, Askolinin ja Enbergin vetämään sakkoa 10 mkkaa. Tämä p., mikäli se koski Åkeria ja Hellgrénia alistettiin Turun H. O:n tutkittavaksi, minkä jälkeen ja sittenkun H. O. oli määrännyt että K. O:n tuli uudestaan julistaa sanottu päätös ja samalla antaa lainmukainen valitusosoitus, julisti K. O. ¹⁴/₂ 07 uudestaan ylläkerrotun p:nsä puheenalaisessa osassa. *Turun H. O.*, johon kruununnimismies J. V. Frostell, Palander, Åker ja Hellgrén valittivat, vahvisti p:ssä ³¹/₆ 07 K. O:n p:t muun puolesta paitsi että Hellgrén koskei oltu toteensaatettu, että Hellgrén oli tehnyt itsensä syypääksi avunantoon kysymyksessä olevaan rautatien vahingoittamiseen, vapautettiin rangaistuksesta ja korvauksien maksamisesta. O. O. katsoi toteennäytetyksi, että kokoontunut väkijoukko ³¹/₇ 06 saavuttuaan Koiranojan laskuojalle, oli yksin toimin tahallansa rikkonut sanotun ojan yli rakennetun rautatiensillan ja samalla, kuitenkin aikomatta saada vaaraa aikaan rautatien käyttämisessä, matkaan saattanut sellaisen vaaran, sekä että tätä rikosta tehtäessä Åker oli pyssyllä asetettuna vartioinut mainittua paikkaa, kuin myös Hellgrén, Lehtinen, Askolin ja Enberg olivat, rautatiesillan rikkomiseen käsin osaa ottamatta, olleet joukossa mukana; minkä vuoksi K. Senaatti, muuttaen H. O:n p:tä, R. L:n 16 luvun 5 §:n ja 3 luvun 2 §:n mukaan, verrattuna saman lain 34 luvun 9 §:ään, tuomitsi Åkerin, Hellgrénin, Lehtisen, Heino, Askolinin ja Enbergin väkivallalla ryhtymisestä yleiseen omaisuuteen pidet-

täväksi, Åkerin 1 vuoden 6 kuukautta kuritushuoneessa sekä Hellgrénin, Heimon, Askolinin ja Enbergin, kunkin, 6 kuukautta vankeudessa kuin myös Lehtisen, joka rikoksen tehdessään oli täyttänyt 15, vaan ei 18 vuotta, 4 kuukautta vankeudessa, minkä ohessa Hellgrén, Heino, Askolin, Enberg ja Lehtinen velvoitettiin yhdessä Åkerin kanssa suorittamaan erinäisiä korvauksia. Muuten ei muutosta.

115. K. Taninkalman eli Saarikankaan valitus varkautta koskevassa jutussa. *Isonkyrön y. m. p:n K. O:n p. alistettiin Vaasan H. O:n tarkastettavaksi*, minkä jälkeen H. O. p:ssä 19/8 07 katsoi toteen näytetyksi, että vltja oli, J. Praskin nukkueessa M. Luomasen asunnossa, Praskin yllä olevien housujen taskussa säilytetystä kukkarosta luvattomasti ottanut 40 m:kaa, ja tuomitsi sen vuoksi, nojaten R. L:n 28 luvun 5 §:n 3 kohtaan ja 8 §:ään vltjan, joka sitä ennen oli kärsinyt rungaistuksen neljäskertaisesta varkaudesta, viideskertaisesta samanlaisesta rikoksesta pidettäväksi 7 vuotta kuritushuoneessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 12 vuodeksi yli vapausrangaistusajan; jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O. vahvisti H. O:n p:n muun puolesta paitsi että vltjalle tuomitun kuritushuonerangaistuksen aika vähennettiin 6 vuoteen, minkä ohessa vltja julistettiin menettäneeksi kansalaisluottamuksen 12 vuodeksi yli äskenmainitun rangaistusajan. — (1 jäsen tuomitsi vltjan pidettäväksi 5 vuotta kuritushuoneessa.)

Den 29:de. 116. Jokijalan piirin entisen rajaviskaalin J. Sjöblomin ja rajaviskaali E. G. Lagusen valitus tullikavallusta koskevassa jutussa. *Muonionniskan p:n K. O. p. 5/8 05: Syyte K. Ollia vastaan hyljättiin*, minkä ohessa toimitettu takavarikko, mikäli se koski erinäisiä tavaroita, jotka Olli oli myöntänyt omikseen, julistettiin peruutetuksi ja määrättiin että ne olivat Tullisäännön 174 §:n mukaan ilmoituksesta ja kelpollista takausta vastaan annettavat Ollille takaisin, jotavastoin sanotun säännön 165 §:n mukaan ne takavarikkoon pannut tavarat, joille ei ollut ilmaantunut omistajaa, julistettiin Kruunulle menetetyiksi, ja oli räistä tavaroista huutokaupalla myötäessä saaduilla varoilla maksettava tavarain tarkastus- ja arviomiesten palkat ja, siinä määrin kuin varoja riitti, korvattava Sjöblomille tavarain kuljetuskustannukset; vaan elleivät nuo varat riittäisi viimeksikosketeltuun tarkotukseen, suisi Sjöblom itse kärsiä kuljetuksesta johtuneet kustannuksensa; ja velvoitettiin hän sitä paitsi ei ainoastaan korvaamaan Ollin asiasta kärsimät kulut 100 m:kalla, vaan

myöskin maksamaan asiassa kuulustelluille todistajille yhteensä 94 m:kaa 56 p:ää. *Vaasan H. O.*, johon Sjöblom ja Lagus valittivat, p. 19/2 07: K. O:n p:tä ei muutettu muun puolesta kuin että Sjöblom vapautettiin suorittamasta edelläkerrottuja tavarain kuljetuskustannuksia, jotka, samoin kuin arvioimiskustannuksetkin, laskun mukaan, Tullisäännön 163 §:n 2 kohdan nojalla määrättiin myydyin tavarain arvosta ensiksi vähennettäväksi ja, jos vajausta siinä syntyisi, Kruunun maksettaviksi, ja velvoitettiin Sjöblom ja Lagus korvaamaan Ollin kulut H. O:ssa 35 m:kalla. O. O. katsoi esiintyneistä asianhaaroista käyvän selville, että Ollin huostassa tavatut ja takavarikkoon otetut 3 1/2 kilogrammaa valkeata pumpulilankaa, 13 1/2 kilogrammaa kamelilankaa, 5 kilogrammaa villalankaa sekä 4 kilogrammaa verkkolankaa olivat ulkomaista alkuperää, johon nähden ja kun samat tavarat olivat olleet niin säilytetyt, että ne olivat pidettävät osana Ollin kauppatavaravarastosta, eikä Olli ollut näyttänyt että niitä, vaikka tullinalaisia, oli maahan tuotaessa tullattu, K. Senaatti muuttaen H. O:n p:t siinä kohden, tuomitsi Ollin, joka jo sitä ennen oli rangaistu tullikavalluksesta, säännösten mukaan R. L:n 38 luvun 11 §:n 2 kohdassa sekä Tullisäännön 148 §:n 1 kohdan d ja e kohdissa ynnä 153 §:n 2 kohdassa vetämään sakkoo 150 m:kaa, josta sakkomäärästä kuitenkin Perintöruhtinaan, Suuriruhtinaan Alekseis syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla oli vähennettävä kolmasosa; jotapaitsi myöskin nyt puheena olevat tavarat julistettiin Kruunulle menetetyiksi, ja sen ohessa että Sjöblom ja Lagus vapautettiin ylempänä kerrotusta korvausvelvollisuudesta sekä todistajille että Ollille, olivat edellämainitut todistajain palkkiot Ollin suoritettavat. Muissa osissa joissa muutosta ei ollut haettukaan, jäi H. O:n p. pysymään.

117. M. Koljusen armonanomus hyljättiin.

118. O. Wähähaaron valitus törkeätä tappelua koskevassa jutussa. Kruununnimismies A. Lewánin, virkansa puolesta, ja Susanna Leppäsen, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta katsoi *Lappväärtin y. m. p:ien K. O.* p:ssä 20/6 toteennäytetyksi että Susanna Leppäsen pojan J. Leppäsen kuolema oli aiheutunut tapahtuneessa tappelussa J. Leppästä teräaseella vatsaan lyödystä haavasta, sekä että, muiden muassa viltja oli ottanut osaa tuohon tappeluun käymällä käsin J. Leppäseen, minkä vuoksi ja kun ei oltu voitu saada selville kuka oli matkaansaattanut J. Leppäsen kuoleman, K. O., nojaten R. L:n 21 luvun 9 §:ään, tuomitsi viltjan

törkeästä tappelusta, josta kuolema oli seurannut, pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. 23/11 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 30:de. 119. M. Läheniemen armonanomus hyljättiin.

December.

Den 2:dra. 1. J. Wäätäsén eli Iisniemen valitus asiassa, jossa kruununnimismies J. Durchman, virkansa puolesta, ja kauppahuone Hackman & C:o, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa petoksesta. *Wiitasaaren p:n K. O.* katsoi p:ssä 20/11 06 toteensaatetuksi, että vltja 10/2 06 sanotun p:n Niinilahden kylässä tehdyllä välikirjalla oli kauppahuoneelle luovuttanut oikeuden 10 vuoden kuluessa sen jälkeen hakkauttamaan ja poisvedättämään kaikki Iisniemen tilalla n:o 9 Pyhäjärven kylässä kasvavat bonka-, petäjä- ja närepuut välikirjassa mainittua suuruutta 7,000 m:kan hinnasta, mikä sittemmin olikin täysin maksettu, sekä että vltja tuota kauppaa tehdessään nimenomaan oli vakuuttanut omistamansa Iisniemen talon, vaikka hän jo maaliskuussa 1905 oli myynyt sen alaikäisille pojilleen Juho ja Heikki Iisniemelle, jotka myöskin olivat huudattaneet talon, minkä vuoksi ja kun vltja näin ollen, hankkiakseen itselleen aineellista etua, oli kauppahuoneelle luovuttanut omaisuutta, jota hän ei enään omistanut, *K. O.*, R. L:n 36 luvun 1 §:n mukaan, tuomitsi vltjan petoksesta pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan kauppahuoneelle takaisin edellämäinitut 7,000 m:kaa 6 %:n vuotuisen koron kanssa 5,500 m:kasta 12/2 06 lukien ja 1,500 m:kasta 19 päivästä samaa kuuta lukien kunnes täysi maksu toimitettiin, kuin myös korvaamaan kauppahuoneelle sen oikeudenkäyntikulungit 600 m:kalla. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. 19/3 07: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muuta muutosta paitsi että vltjan maksettavaksi pannun oikeudenkäyntikulunkien korvauksen määrä vähennettiin 400 m:kaan. — (1 jäsen tuomitsi vltjan siitä, mitä *H. O.* oli hänen syykseen lukenut, ja kun vltja oli metsäkauppaa tehdessään voinut olla siinä luulossa ettei metsän myymiseen ollut tarpeen holhouslautakunnan suostumus, *H. O.*:n mainitseman lainkohdan nojalla, vetämään

sakkoa 200 m:kaa, joten muutettuna H. O:n p. muuten jäisi pysyväiseksi.)

2. Kruunnunnimismies J. Saarnivaaran ja L. Härkösen valitukset asiassa, jossa Saarnivaara, virkansa puolesta, ja F. Liukas, V. Iso-Ruuti ja I. Tommila, asianomistajina, olivat syyttäneet Härköstä siitä, että Härkönen, ollessaan Luvian kunnan kunnallislautakunnan esimiehenä, oli, vahingoittaakseen F. Liukasta, kesällä vuonna 1905 tahallansa kätkenyt kirjanidoksen, joka sisälsi maiuitun kunnan kuntakokousten pöytäkirjat vuosilta 1886—1902 ja oli ollut Härkösen, hänen sanotussa toimessaan, saatavissa; että Härkönen sen jälkeen oli vastoin parempaa tietoansa Saarnivaaralle ilmoittanut F. Liukkaan syytteeseen pantavaksi tuon pöytäkirjanidoksen salaamista, sekä että Härkönen, jolla kunnallislautakunnan esimiehenä oli ollut hallussaan kunnan rahavaroja, oli niistä vuonna 1905 kavaltanut 478 m:kaa 75 p:ää, jota kavallusta salatakseen Härkönen oli tuonut esiin tietensä vääriä kuitteja ja erään väärän 83 m:kan 25 p:n velkakirjan. Tätä vastoin oli Härkönen puolestaan vaatinut rangaistusta Saarnivaaralle, Liukkaalle ja V. Iso-Ruutille väärästä ilmiannosta ja kunnianloukkauksesta sekä pyytänyt, että Saarnivaara, Liukas ja Iso-Ruuti velvoitettaisiin maksamaan Härköselä korvausta niuhyvin siitä, että Härkönen kysymyksessä olevan asian vuoksi oli pidetty vangittuna, kuin myös hänen oikeudenkäyntikustannuksistaan. *Eurajoen y. m. p:ien K. O.* julistii 18/3 07 p:n asiassa ja alisti sen Turun H. O:n tarkastettavaksi, mikäli se koski Härköstä, sekä hylkäsi Härkösen Saarnivaaraa, Liukasta ja V. Iso-Ruutia vastaan tekemät rangaistus- ja korvausvaatimukset todistamattomina ja aiheettomina. *Turun H. O.*, johon Härkönen valitti, p. 3/6 07: Sen ohessa että A. Heinosen, R. Rosengrenin, F. Luotolan, A. Holmenin, K. Holmbergin, K. Reimon ja K. Hasselin todistukset jätettiin voimaansa, katsoi H. O. toteennäytetyksi, että Härkönen oli syyskesällä vuonna 1905 vahingoittaakseen Liukasta tahallaan kätkenyt kunnallislautakunnan esimiehenä hänen saatavissaan olleen Luvian kunnan pöytäkirjoja sisältävän nidoksen ja syyskuun lopulla samana vuonna vastoin parempaa tietoansa ilmiäntänyt Liukkaan viralliselle syyttäjälle sanotun pöytäkirjanidoksen hävittäjäksi; että Härkönen Luvian kunnan kassassa syksyllä vuonna 1905 olleesta vajauksesta oli kavaltanut ainakin 83 m:kaa 25 p:ää ja kavaltamisen salaamiseksi esittänyt tietensä väärän velkakirjan, sekä että Härkönen oikeudenkäynnin kestäessä K. O:ssa oli niuhyvin syyttänyt Saarnivaaraa, Liukasta ja Iso-Ruutia

useasta rikoksesta voimatta ilmiantoan toteen näyttää, kuin myös jatkuvasti solvannut Saarnivaaraa ja Iso-Ruutia; minkä vuoksi H. O., R. L:n 40 luvun 6 §:n 2 kohdan ja 7 §:n 3 kohdan, 26 luvun 3 ja 4 §:n, 27 luvun 3 §:n 2 kohdan ja 7 luvun 2 §:n nojassa, tuomitsi Härkösen pidettäväksi mainitun kirjanidoksen tahallisesta kätkemisestä 3 vuotta kuritus-huoneessa, väärästä ilmiannosta 1 vuoden vankeudessa, virkamiehenä tekemästään kunnan varojen kavaltamisesta sekä tietensä väärän velkakirjan esittämisestä 2 vuotta kuritus-huoneessa, Oikeuden edessä, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoansa, tehdystä ilmiannosta 4 kuukautta ja niinkään Oikeuden edessä tehdystä solvauksesta 2 kuukautta vankeudessa tahi, nämä rangaistukset yhdistettyä, kerrassaan kärsimään 5 vuoden kuritushuonerangaistusta, jota paitsi Härkönen, R. L:n 40 luvun 6 §:n sekä 2 luvun 7 ja 11 §:n mukaan, julistettiin menettäneeksi ne virat, jotka hänellä oli, sekä olemaan kelpaamattomana maan palvelukseen ja kansalaisluottamusta vailla 4 vuotta yli vapausrangaistusajan. Ja samalla kuin Härkönen velvoitettiin suorittamaan oikeudenkäyntikulunkien korvaukseksi Liukkaalle 300 m:kaa ja Luvian kunnalle 940 m:kaa sekä korvaamaan kruunulle ne 274 m:kaa 50 p:ää, mitkä oli etukäteen yleisistä varoista määrätty maksettavaksi erinäisille virallisen syyttäjän esityksestä todistajina jutussa kuulustelluille henkilöille, ja sen lisäksi suorittamaan kihlakunnantuomareille K. Lojanderille todistajainpalkkiota 17 m:kaa 10 p:ää, oikeutti H. O., nojaten R. L:n 26 luvun 5 §:ään ja 27 luvun 7 §:ään, Saarnivaaran ja Iso-Ruutin Härkösen kustannuksella painattamaan Oikeuden p:n asiassa, mikäli se koski Härköselä väärästä ilmiannosta ja solvauksesta tuomittua rangaistusta paikkakunnan sanomalehtiin sekä vahvisti K. O:n p:n muilta osilta eli mitä tuli Härkösen Saarnivaaraa, Liukasta ja Iso-Ruutia vastaan tekemiin rangaistus- ja korvausvaatimuksiin. O. O.: Samalla kuin K. Senaatti hyväksyi H. O:n p:n mikäli sen kautta J. Heinosen, R. Rosengrenin, F. Luotolan, A. Hollmenin, K. Holmbergin, K. Reinon ja K. Hasselin todistukset olivat pysytetyt voimassaan, katsoi K. Senaatti toteensaatetuksi, että Härkönen syyskesällä vuonna 1905, ollessaan Luvian kunnan kunnallislautakunnan esimiehenä, oli, vahingoittaakseen Liukasta, tahallansa kätkenyt viran puolesta Härkösen saatavissa olleen sanotun kunnan kuntakokouksen pöytäkirjoja vuosilta 1885—1902 sisältävän nidoksen ja 1905 vuoden syyskuun lopulla vastoin parempaa tietoansa viralliselle syyttäjälle tehnyt ilmiannon siitä, että Liukas olisi hävittänyt sanotun pöytäkirjanidoksen, sekä että Härkönen sitä paitsi oli

tämän oikeudenkäynnin aikana K. O:ssa liinhyvin tehnyt syytteen Saarnivaaraa, Liukasta ja Iso-Ruutia vastaan useasta rikoksesta, voimatta toteennäyttää ihmiantoiaan, kuin myös jatkuvasti solvannut Saarnivaaraa ja Iso-Ruutia, mutta luotettavaa selvitystä puuttuvan siitä, että Härkönen olisi kavaltaan Luvian kunnan varoja, minkä vuoksi ja sen ohessa että syyte äskenmainitulta kohdalta hyljättiin, K. Senaatti, nojaten R. L:n 40 luvun 6 §:n 2 kohtaan, 26 luvun 3 ja 4 §:ään, 27 luvun 3 §:n 2 kohtaan ja 7 luvun 2 §:ään, tuomitsi Härkösen pidettäväksi tuon kirjanidoksen tahallisuudesta kätkemisestä 2 vuotta kuritushuoneessa ja väärästä ilmiannosta 6 kuukautta vankeudessa sekä Oikeuden edessä, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoaansa, tehdystä väärästä ilmiannosta 3 kuukautta ja solvauksesta 2 kuukautta vankeudessa tahi, nämä rangaistukset yhdistettyä, kerrassaan kärsimään 2 vuoden ja 5 kuukauden kuritushuonerangaistusta, josta kuitenkin, koska Härköstä oli ilman hänen omaa syytensä kauan pidetty vankeudessa, oli luettava pois 3 kuukautta, joten Härkönen oli pidettävä 2 vuotta ja 2 kuukautta kuritushuoneessa, minkä ohessa Härkönen julistettiin menettäneeksi ne virat, jotka hänellä nyt oli, sekä olemaan kansalaisluottamusta vailla 4 vuotta yli vapausrangaistusajan. Näin oikaistuna jäi H. O:n p. muun puolesta pysyväiseksi, kuitenkin niin että Saarnivaara ja Iso-Ruuti oikeutettiin Härkösen kustannuksella painattamaan paikkakunnan sanomalehteen, Oikeuksien pien asemesta, K. Senaatin p. — (1 jäsen oli samaa mieltä kuin enemmistö, paitsi että senaattori vahvisti H. O:n p:n sikäli kuin Härkönen siinä oli kavaltaimisesta ja väärän velkakirjan esittämisestä tuomittu 2 vuoden kuritushuonerangaistukseen sekä julistettu kelpaamattomaksi maan palvelukseen 4 vuodeksi, minkä johdosta Härkönen oli pidettävä 3 vuotta ja 8 kuukautta kuritushuoneessa.)

3. M. ja A. Keräsen valitus kiinnitysasiassa. Kauppa-kirjalla $\frac{20}{100}$ Ol olivat vltjat myyneet Tipasojan kylässä omistamansa Kovanivaaran perintötalon n:o 32 K. Heikkiselle, ehdolla että heille jäisi 12 vuodeksi senjälkeen hakkuuoikeus tilalla kasvaviin kuusi- ja pöytä-tukkipuihin, mutta että, joll-eivät vltjat sanotun ajan kuluessa ottaisivat noita puita, Heikkisen tuli niistä suorittaa heille 1,500 m:kaa, sekä että Heikkinen $\frac{5}{100}$ 03 oli myynyt tilan N. Timoselle; ja olivat vltjat *Sotkamon p:n K. O:teen* antamassaan kirjoituksessa anoneet, että Kovanivaaran tila kiinnitettäisiin kauppa-kirjassa $\frac{20}{100}$ 01 heille pidätetyn hakkuuoikeuden tai sen asemesta tulevan korvauksen vakuudeksi. P:ssä $\frac{26}{11}$ 06 hylkäsi

K. O. mainitsemillaan perusteilla hakemuksen. *Vaasan H. O.*, johon M. ja A. Keränen valittivat, p. $\frac{5}{3}$ 07: Koska riidanalainen M. ja A. Keräselä pidätetty hakkuuoikeus oli määrätty kestäväksi enemmän aikaa kuin 10 vuotta eikä anottua kiinnitystä siis, vastoin säännöstä $\frac{10}{7}$ 01 toisen mualla kasvavan metsän hakkuuoikeuden kiinnittamisestä annetun asetuksen 1 §:ssä, voitu myöntää, vahvisti H. O. K. O:n p:n. *O. O.*: Koskeivät M. ja A. Keränen M. K. 11 luvun 2 §:n määräämässä ajassa olleet hakeneet kiinnitystä Kovasinvaaran taloon puheenaolevien kauppakirjassa $\frac{30}{9}$ 01 heille pidätettyjen etujen vakuudeksi, eivätkä vltjat edes olleet väittäneet, että Heikkisen ja Timosen kesken samasta tilasta tapahtuneessa kaupassa välipuhetta olisi tehty edellämäinittujen etuuksien voimassa pysyttämisestä, jätti K. Senaatti sen loppupäätöksen pysyväiseksi, johon Oikeudet olivat asiassa johtuneet; ja velvoitettiin vltjat suorittamaan N. Timoselle, häneltä K. Senaatissa menneiden kustannusten korvaukseksi 45 mk:aa.)

4. A. Nikanderin valitus asiassa, jossa J. Kaskelin ja J. Eliasson olivat vaatineet että vltja velvoitettaisiin luopumaan Kaskelinin omistamaan tilaan kuuluvasta torpasta sekä muuttamaan pois huoneensa torpan maalta. *Kiikalan y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä $\frac{20}{11}$ 03 mainitsemillaan perusteilla vltjan $\frac{14}{2}$ 04 luopumaan torpasta sekä sieltä poissiirtämään huoneensa. *Turun H. O.*, johon vltja vetosi, t. $\frac{13}{2}$ 07: Koskei oltu selvitetty että vltjan H. O:ssa käyttämä asiamies, hänen poikansa K. Nikander, olisi maan yliopistossa käynyt sellaista tutkintoa lainopissa, kuin tuomarinviran toimittamiseen oli määrätty, eikä K. A. Nikanderilla ollut asiassa osaa, ei H. O., vastoin säännöksiä O. K:n 15 luvun 2 ja 6 §:ssä, ensiksimmäinittu lainpaikka niinkuin se on asetuksessa $\frac{22}{11}$ 98, voinut hyväksyä K. A. Nikanderin oikeudenkäyntiasiamieheksi H. O:ssa, eikä sen vuoksi ottanut tutkiakseen mitä vltja oli lausunut saadakseen muutosta K. O:n p:seen. *O. O.*: Ei muutosta.

5. P. Kososen valitus asiassa, jossa J. Lopistö oli syyttänyt vltjaa väärästä todistuksesta. *Kalvolan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{1}{9}$ 05 toteennäytetyksi että vltja oli todistuksessa Oikeuden edessä ajattelemattomuudesta antanut perättömän lausunnon, jonka vuoksi K. O., nojaten R. L:n 17 luvun 2 §:n 1 kohtaan, tuomitsi hänet vetämään sakkoa 100 mk:aa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Lepistölle, häneltä asian vuoksi kärsimän kulunkien korvaukseksi,

100 m:kaa. *Turun H. O.*, johon Kosonen valitti, p. $\frac{26}{1}$ 07: Koskei vltjaa, vastoin Perintöruhtinaan, Suuriruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun Arin. Julistus- ja Armahduskirjan määräyksiä, olisi pitänyt tuomita rangaistukseen hänen viakseen luetusta rikoksesta, vapautti H. O. vltjan K. O:n hänelle tuomitsemasta sakosta, mutta muuten, eli mikäli vltja oli velvoitettu korvaamaan Lepistölle hänen oikeudenkäyntikustannuksensa, vahvisti H. O. K. O:n p:n. *O. O.*: H. O:n p. jäi pysyväiseksi, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan J. Lepistölle, hänellä K. Senaatissa olleiden kulkien korvaukseksi, 35 m:kaa.

Den 3:dje. 6. Sähköttäjä Inkeröisten rautatieasemalla R. Auvisen sekä harjoittelijat sanotulla asemalla A. Ollarin ja A. Mombergin valitukset asiassa, jossa kruununnimismies E. Winter, virkansa puolesta, oli syyttänyt vltjia kuoleman tuottamuksesta ja virkavirheestä. *Wehkalahden y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{18}{9}$ 06, että Auvinen $\frac{21}{7}$ 05 lähettämällä työjunan Inkeröisten asemalta Tavastilan asemalle päin, ottamatta sitä ennen selkoa siitä, oliko rata selvä, oli rikkonut $\frac{26}{9}$ 03 annetun junajärjestyksen ohjesäännön 14 §:n 4, oikeastaan 5 kohdan säännöksiä, sekä että Ollarin ja Mombergin viaksi jäi, että he vastoin $\frac{10}{10}$ oikeastaan $\frac{16}{9}$ 80 annetun, sähkölennätinvirkamiehiä valtionrautateillä koskevan ohjesäännön määräyksiä olivat poistuneet Inkeröisten aseman konttorista, vaikka yksi työjuna oli ollut sanotulta asemalta lähtemäisillään sekä toinen työjuna Juurikorven vaihteella; ja kun siis Auvinen, huolimattomuudellaan sekä Ollar ja Momberg varomattomuudellaan virantoimituksessa olivat aiheuttaneet kysymyksessä olevan yhteentörmäyksen, jossa 4 henkilöä olivat kuolleet ja 4 saaneet ruumiinvammoja sekä veturi ynnä joukko rautatienvaunuja vahingoittunut, tuomitsi K. O., nojaten R. L:n 21 luvun 10 §:ään ja 40 luvun 21 §:ään, Auvisen sekä Ollarin ja Mombergin kuoleman tuottamuksesta pidettäväksi vankeudessa, Auvisen 1 vuoden sekä Ollarin ja Mombergin, kummankin, 2 kuukautta, kuin myös virkavirheestä vetämään sakkoa, Auvisen 300 m:kaa sekä Ollarin ja Mombergin, kummankin, 200 m:kaa tahi, nämä rangaistukset yhdistettyä, kärsimään vankeusrangaistusta, Auvisen 1 vuoden ja 1 kuukauden sekä Ollarin ja Mombergin, kummankin, 2 kuukautta 20 päivää, jotapaisi Auvinen, Ollar ja Momberg sekä nyttemmin kuolleen Tavastilan rautatieaseman kirjanpitäjän Y. Harlinin kuolinpesä velvoitettiin yhteisesti tahi se näistä, jolla varoja oli, suorittamaan Rautatiehallitukselle korvaukseksi särkeineitten veturin ja rautatievaunun korjaa-

misesta ynnä radan kuntoonpanemisesta 16,194 mk:aa 83 p:ää sekä Rautatiehallituksen asiamiehen matkakustannuksista 68 mk:aa 60 p:ää kuin myös korvausta erinäisille todistajille. *Viipurin H. O.*, johon Auvinen, Ollar ja Momberg valittivat, p. ¹⁰/₁₀ 06: Ei muuta muutosta, kuin että Auvinen, Ollar ja Momberg, K. O:n heidän syykseen asiassa lukemista virkavirheistä, joista toisen kuolema oli seurannut, R. L:n 21 luvun 10 §:n, 40 luvun 21 §:n ja 7 luvun 1 §:n nojalla, tuomittiin pidettäväksi vankeudessa, Auvinen 1 vuoden sekä Ollar ja Momberg, kumpikin, 2 kuukautta. *O. O.* katsoi Ollarin ja Mombergin syyksi jäävän, että he puheenalaisessa tilaisuudessa olivat, vastoin ¹⁶/₈₀ annetun ohjesäännön määräyksiä, poistuneet Inkeröisten aseman konttorista, vaikka yksi työjuna oli ollut mainitulta asemalta lähtemäisillään ja toinen juna Juurikorven vaihteelta tuleva, mutta luotettavaa todistusta puuttuvan siitä, että Ollar ja Momberg tuolla varomattomuudellaan virantoimituksessa olisivat aiheuttaneet tuota yhteentörmäystä; mihin nähden K. Senaatti, hyljäten Ollaria ja Mombergia vastaan asiassa tehdyt muut rangaistus- ja korvausvaatimukset, R. L:n 40 luvun 21 §:n mukaan tuomitsi Ollarin ja Mombergin vetämään sakkoo, kummankin, 200 mk:aa jota paitsi Ollar ja Momberg velvoitettiin yhteisesti Auvisen ja Y. Harlinin kuolinpesän kanssa suorittamaan Rautatiehallitukselle ylläsanotut 68 mk:aa 80 p:ää.

7. A. Jokelan valitus asiassa, jossa kaupunginviskaali V. Palander, virkansa puolesta, ja A. Sinervo ja V. Lyytikäinen, asianomistajina, olivat syyttäneet vltjaa näpistämisestä ja varastetun tavarän kätkemisestä. *Tampereen B. O.* julisti asiassa p:n ja alisti sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ¹⁰/₆ 07, nojaten R. L:n 28 luvun 1 §:ään ja 32 luvun 1 §:ään tuomitsi vltjan näpistämisestä vetämään sakkoo 30 mk:aa ja varastetun tavarän kätkemisestä pidettäväksi 1 vuoden vankeudessa tahi, nämä rangaistukset yhdistettyä, kerrassaan kärsimään 1 vuoden ja 4 päivän vankeusrangaistusta, jonka ohessa Jokela velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.*: Ei muutosta.

8. K. Nivolan valitus asiassa, jossa Maria Nivola oli syyttänyt vltjaa asiakirjan salaamisesta. *Mynämäen y. m. p:ien K. O.* p. ⁷/₃ 06: R. L:n 38 luvun 4 §:n nojalla tuomittiin vltja pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukautta vankeudessa jonka ohessa vltja velvoitettiin 50 mk:kalla korvaamaan Maria Nivolalle hänelle asiasta johtuneet kustannukset. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹⁰/₁₃ 06: Ei muuta muu-

tosta paitsi että vltjalle tuomitun vankeusrangaistuksen aika vähennettiin 2 kuukauteen. *O. O.*: Sen ohessa ettei lausuntoa annettu vltjaa vastaan tehdyn rangaistusvaatimuksen johdosta, koska vltja oli kuollut, jätti K. Senaatti H. O:n p:n muuten pysyväiseksi.

9. M. Keteläs besvär i ett mål, uti hvilket stadsfiskalen O. Albrecht åtalat klgdn för rån. *Rn i Helsingfors* underställde sitt utlåtande *Åbo Hfrs* granskning, hvarpå Hfr. medels u. den 20/7, 07, med stöd af 1 och 7 §§ 31 kap. S. L., dömde klgdn att för rån hållas 6 år i tukthus samt att i 8 år utöfver frihetsstraffet vara medborgerligt förtroende förlustig, hvarhos klgdn ålades att utgifva särskilda ersättningar. *J. D.*: Ej ändring.

Den 4:de. 10. Kruununnimismies H. Häyrysen valitus asiassa, jossa vltja oli syyttänyt K. Vikholmia murhapoltosta. *Kangasalan y. m. p:ien K. O.* julisti asiassa p:n ja alisti sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä 13/7, 07, nojaten R. L:n 34 luvun 1 §:ään ja 36 luvun 2 §:ään tuomitsi Vikholmin murhapoltosta pidettäväksi 3 vuotta kuritushuoneessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 4 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, jonka ohessa Vikholm velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.*: Ei muutosta. — (1 jäsen katsoi asiassa kyllä esitetyn enemmän kuin puoli näytöstä siitä, että K. ja Ida Salonen hankkiaksensa itselleen laitonta aineellista etua olivat tahallaan taivuttaneet Vikholmin syyttämään tuleen heidän kysymyksessä olevan asuinrakennuksensa, mutta aviopuolisot Salonen ei kuitenkaan, koska he olivat syyllisyytensä vakaasti kieltäneet, voitavan kysymyksessä olevaan rikokseen syy-pääksi tuomita, minkätähden senaattori kumosi H. O:n p:n sekä jätti asian vastaisuuden varaan, jolloin se ehkä voi ilmi tulla.)

11. Kruununnimismies H. Häyrysen valitus asiassa, jossa vltja, virkansa puolesta, oli syyttänyt K. Salosta ja hänen vaimoansa Ida Salosta siitä, että he olivat, saadakseen palovahingonkorvausta, yllyttänyt K. Vikholmia syyttämään tuleen Salosen aviopuolisoiden asuinrakennuksen. *Kangasalan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä 27/7, 07 erittäin raskauttavia asianhaaroja ilmaantuneen siitä, että K. ja Ida Salonen olivat tahallaan yllyttäneet Vikholmia tuohon rikolliseen tekoon, mutta koska K. ja Ida Salonen olivat vakaasti kieltäneet rikollisuutensa eikä täyttä näytöstä siitä ollut olemassa, heitä

ei voitu jutussa syytäksi tuomita. *Turun H. O.*, johon Häyrynen valitti, p. ¹²/₇ 07: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta. — (2 jäsentä katsoi toteensaatetuksi, että K. ja Ida Salonen, saadakseen paloapua, olivat tahallaan yllyttäneet K. Vikholmia puheenalaiseseen rikokseen, jonka tähden senaattorit, muuttaen H. O:n p:n, R. L:n 36 luvun 2 §:n, 34 luvun 1 §:n ja 5 luvun 2 §:n nojalla tuomitsivat K. ja Ida Salosen, kummankin, pidettäväksi 4 vuotta kuritushuoneessa sekä menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 6 vuodeksi yli tuon vapausrangaistusajan, minkä ohessa K. ja Ida Salonen velvoitettiin suorittamaan erinäisiä todistajan palkkioita.)

12. Edla Perälän valitus irtolaisuutta koskevassa asiassa. *Hämeen läänin Kuv.* p. ²/₁₁ 07: Kuv. määräsi, nojaten ²/₄ 83 irtolaisista ja niiden kanssa menettelemisestä annetun asetuksen 2 ja 5 §:ään, että vltja oli ensikertaisesta irtolaisuudesta pidettävä 6 kuukautta yleisessä työssä. *O. O.*: Koskei oltu näytetty, että vltja olisi viettänyt kuljeksivaa elämää, eikä vltja näin ollen ollut ylempänä mainitussa asetuksessa irtolaisista ja niiden kanssa menettelemisestä annettujen säädösten alainen, määräsi K. Senaatti, kumoten Kuvin: p:n, että vltja, ellei hän muusta syystä ollut pidettävä vangittuna, oli vapaaksi laskettava.

13. Kruununnimismies A. Bromsin valitus asiassa, jossa J. Tissaria oli syytetty varkaudesta. *Mikkelin p:n K. O.* julisti asiassa p:n ja alisti sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O., p:ssä ¹²/₆ 07, nojaten R. L:n 28 luvun 5 §:n 3 kohtaan ja 8 §:ään sekä 2 luvun 14 §:ään, tuomitsi Tissarin, joka aikaisemmin oli kärsinyt rangaistuksen neljäskertaisesta varkaudesta, viideskertaisesta samallaisesta rikoksesta pidettäväksi 7 vuotta kuritushuoneessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksen 12 vuodeksi yli vapausrangaistusajan sekä sen ohessa suorittamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.*: Ei muutosta.

14. A. Erikssons och A. Hemmings besvär i ett mål, hvori stadsfiskalen O. Albrecht, å tjänstens vägnar och efter angivelse af poliskonstapeln A. Hämäläinen, åtalat klgdne för fylleri och motstånd mot polis, stadd i tjänsteutöfning. *Rn i Helsingfors* u. den ¹¹/₆ 06: Med stöd af 6 § 43 kap. och 1 § 16 kap. S. L. dömde Rn klgdne att hvardera för fylleri böta 20 mk samt för motstånd mot polis i utöfning af tjänsten hållas 3 månader i fängelse eller, efter sammanläggning af dessa straff, i ena bot undergå hvardera fängelse-

straff i 9 månader och 3 dagar. Åbo Hfr., dit Eriksson och Hemming besvärade sig, u. den $15\frac{1}{2}$ 07: Ej ändring. J. D.: Ej ändring.

15. J. Riihisen valitus asiassa, jossa kruununnimismies A. Rönneberg, virkansa puolesta, oli syyttänyt vltjaa juopumuksesta. *Jyväskylän p:n K. O.* p. $5\frac{1}{2}$ 07: Nojaten R. L:n 43 luvun 6 §:ään, tuomittiin vltja vetämään sakkoo 50 mk:aa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Vaasan H. O.*, johon Riihinen valitti, p. $30\frac{1}{7}$ 07: Ei muutosta. *O. O.*: Koska vltja oli myöhään valituksensa K. Senaattiin toimittanut, sentähden K. Senaatti ei ottanut tutkittavakseen, mitä vltja valituskirjassaan oli esiintuonut saadakseen muutosta H. O:n p:een.

Den 5:te. 16. Vicehäradshöfding Edvard Hedenbergs besvär i ett mål angående tjänstefel. Sedan Åbo Hfr. den $2\frac{1}{6}$ 05 förordnat klgdn att från den 5 i samma månad tillsvidare och intill dess därom annorlunda bestämdes, dock icke utöfver 1 månads tid, förestå borgmästaretjänsten i Ekenäs stad, hade klgdn uti en af honom sistsagde dag till Hfrn ingifven skrift anført att, enär laglige innehafvaren af berörda tjänst, borgmästaren B. Schauman grundlagsvidrigt genom groft öfvervåld af administrativa myndigheter afhållits och fortfarande afhölls från tjänsteutöfning, klgdn vid sådant förhållande i strid med lag samt tjänste- och domareed icke kunde medverka till upprätthållande af ett slikt olagligt tillstånd och förty ej heller efterkomma Hfrns honom meddelade förordnande, hvarjämte klgdn anhöll att blifva från Hfrn skild och ur dess matrikel afförd, och hade Hfrn, då klgdn, enligt hvad ledamöterna uti Rn i Ekenäs hos Hfrn anmält, uteblifvit från Rns sammanträde den $5\frac{1}{6}$, öfverlämnat handlingarna i ärendet till Advokatfiskalsämbetet i Hfrn för utförande af den talan, hvartill omständigheterna kunde föranleda. Efter det advokatfiskalen A. J. Sunell yrkat straff å klgdn för grof försummelse i tjänsten, dömde Hfrn medels u. den $15\frac{1}{2}$ 07, klgdn, med stöd af 9 § 2 kap. och 21 § 40 kap. S. L, att för grof försummelse i tjänsten böta 300 mk. J. D.: K. Senaten fann klgdn visserligen hafva förfarit felaktigt däri att han, som för tiden varit inskrifven såsom auskultant i Hfrn, icke ställt sig Hfrns omförmälda förordnande till efterrättelse, men emedan klgdn af det förhållande att rättmätige innehafvaren af ifrågavarande borgmästaretjänst blifvit utan laga ransakning och dom afskedad samt fortfarande afhölls från utöfningen af tjänsten kunnat taga sig anledning att

undandraga sig efterkommandet af Hfrns förordnande, ty fann K. Senaten berörda felaktighet icke vara af den beskaffenhet, att klgdn därför borde dömas till straff, samt frikände, med ändring af Hfrns u., klgdn från ansvar i saken. — (3 ledamöter funno hvad Sunell i saken emot klgdn anmärkt icke kunna med afseende å hvad klgdn till sin ursäkt anført, tillräknas honom såsom fel i tjänsten, hvarför senatorerne, med upphäfvande af Hfrns u. underkände åtalet. — 1 ledamot funn visserligen att det ålegat klgdn att, så länge icke hans till Hfrn inlämnade anhållan att varda därifrån skild blifvit af Hfrn bifallen, ställa sig till Hfrns honom meddelade förordnande till efterrättelse äfvensom att klgdn genom att undandraga sig uppfyllandet af detta åliggande brustit i sin tjänsteplikt; men med afseende därå att vid ifrågakomna tidpunkt särskilda omständigheter varit för handen, hvilka i förevarande fall varit egnade att ingifva klgdn uppfattningen att han genom att handla på sätt i åtalet framhållits, fullgjorde hvad plikten honom enligt hans samvete föreskrefve; kunde klgdn likväl icke till ansvar i saken fällas, utan vardt, med upphäfvande af Hfrns u., sagda åtal af senatorn underkändt. — 2 ledamöter funno klgdn icke hafva anført skäl till annan ändring i Hfrns u., än att klgdn för den försummelse i tjänsten honom tagits till last, af senatorerne, jämlikt 21 § 4 kap. S. L., dömdes att böta 50 mk. — 1 ledamot var, enär senatorn icke kunnat undgå att taga i betraktande att å Hfrn ankommit hvarken Schaumans afsättande eller hans återinsättande, men att det ålegat Hfrn tillse att domareämbetet ej låg nere, ense med nästnämnde ledamöter.)

17. Besvär af hofrättsauskultanten L. G. Rosenberg öfver *Åbo Hfrs* u. den 15/2 07 i ett mål ang. tjänstefel. (Målet är af fullkomligt enahanda beskaffenhet som nästföregående mål. Omröstningen i K. Senaten är jämväl enahanda.)

Den 14:de. 18. M. Läheniemen omasta puolestaan ja alaikäisen poikansa W. Läheniemen holhoojana, sekä E. Puutin valitus pakkohuutokaupan kumoamista koskevassa jutussa. Sittenkun M. Läheniemen omistamat 1/6 perintötilasta n:o 8 Räisälän p:n Särkisalön kylässä ja koko perintötila n:o 1 Läheniemen kylässä olivat ulosmitatut sekä M. Läheniemi 3/4 05 toimitetussa pakkohuutokaupassa oli poikansa W. Läheniemen puolesta tarjonnut sanotuista taloista 40,000 m:kaa, oli huutokaupan toimittaja, kruununvouti A. R. Wickstrand, siihen nähden ettei vastamainittua huutokauppasummaa

oltu kruununvoudille maksettu, määrännyt uuden huutokaupan toimitettavaksi $\frac{3}{7}$ 05. Viimeksi mainittuna päivänä toimitusta huutokaupasta, mikäli se koski tilaa n:o 1 Läheniemen kylässä, valittivat J. Niukkanen, erikseen, sekä M. Läheniemi ja E. Puputti, yhteisesti, minkä jälkeen *Viipurin läänin Kuvernööri* p:ssä $\frac{12}{11}$ 06, koska Wickstrandilta oli puutunut syytä hyljätä J. Niukkasen tilasta n:o 1 Läheniemen kylässä tekemän tarjouksen, kumosi kysymyksessä olevan, vielä mainittuja kiinteistöjä koskevan huutokaupan ja määräsi että uusi huutokauppa oli laillisessa järjestyksessä toimitettava. *Viipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, vahvisti p:ssä $\frac{12}{7}$ 07 Kuv:n p:n. O. O.: Samalla kun vltjien muistutus siitä että huutokauppa edelliseen $\frac{3}{4}$ 05 samoista tiloista toimitettuun huutokauppaan nähden oli laiton, aiheettomana jätettiin varteenottamatta, katsoi K. Senaatti että kun T. Javanaisen kuudesosasta tilaa n:o 8 Särkisaloon kylässä $\frac{3}{7}$ 05 pidetyssä huutokaupassa tekemä 5,950 m:kan tarjous oli hyväksytty sekä tuo tarjous oli alinta hyväksyttävää tarjousta korkeampi eikä kukaan huutokaupan hakijoista ollut tilan myyntiä siitä hinnasta vastustanut ja tarjous siis U. L:n 5 luvun 41 §:n mukaan oli myöskin voitu hyväksyä, Kuv:lla ja H. O:lla ei ollut ollut syytä valitusten johdosta peräyttää huutokauppaa mikäli koski mainittua tilaa, jonka tähden H. O:n ja Kuv:n p:t tällä kohden kumottiin ja huutokauppa siinä osassa vahvistettiin. Mitä sitten tuli tilan n:o 1 Läheniemen kylässä myyntiin niin koska Wickstrandilta oli puutunut laillista oikeutta ilmoittamallaan perusteilla hyljätä J. Niukkasen sanotusta tilasta tekemää tarjousta, määräsi K. Senaatti, muuttaen H. O:n ja Kuv:n p:t tässäkin osassa, että J. Niukkasen tarjous oli toistaiseksi pysytettävä voimassa ja huutokauppa tämän tarjouksen perusteella asianmukaisen kuulutuksen jälkeen edelleen jatkettava U. L:n 5 luvun 38 §:ssä lähemmin säädettyssä järjestyksessä. — (1 jäsen jätti vltjien muistutuksen siitä että puheena oleva huutokauppa edelliseen $\frac{3}{4}$ 05 samoista tiloista jo toimitettuun huutokauppaan nähden oli laiton, aiheettomana varteenottamatta, ja katsoi etteivät vltjat olleet esiintuoneet syytä muuttaa H. O:n p:tä, muun puolesta paitsi että Javanaisen ja Niukkasen edellämäinitut tarjoukset, Javanaisen kuudenneksestä tilaa n:o 8 Särkisaloon kylässä, ja Niukkasen tilasta n:o 1 Läheniemen kylässä, olivat toistaiseksi pysytettävät voimassa sekä huutokauppa näitten tarjousten perusteella asianmukaisen kuulutuksen jälkeen edelleen jatkettava siinä järjestyksessä kuin U. L:n 5 luvun 37 ja 38 §:ssä lähemmin säädetään.)

19. J. Helinin valitus jutussa, jossa kruununnimismies E. Stålhammar, virkansa puolesta, oli syyttänyt vltjaa murhasta ja ryöstöstä. *Someron y. m. p:ien K. O.* julisti asiassa p:n ja alisti sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ²⁷/₇ 07, nojaten R. L:n 21 luvun 1 §:ään, 31 luvun 1 §:ään ja 7 luvun 1 §:ään, tuomitsi vltjan pidettäväksi jälellä olevan elinaikansa kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksen ainiaaksi; ja kun asiassa oli käynyt selville, että vltja oli Sauvon p:n K. O:ssa ¹⁹/₇ 06 tuomittu toiskertaisesta varkaudesta 7 kuukauden kuritushuone-rangaistukseen, jota rangaistusta vltja ei vielä ollut loppuun kärsinyt, määräsi H. O. samalla, että se mitä viimeksi mainitusta rangaistuksesta vielä oli kärsimättä oli sulkeutuva vltjalle tuomittuun elinkautiseen kuritushuonerangaistukseen; ja veloitettiin vltja sen ohessa suorittamaan erinäisiä korvauksia. *O. O.*: Ei muuta muutosta kuin että se osa edelläkerrotusta vltjalle toiskertaisesta varkaudesta Sauvon p:n K. O:ssa tuomitusta rangaistuksesta, minkä vltja jo oli kärsinyt, oli, säännösten johdosta R. L:n 7 luvun 4 ja 9 §:ssä sulkeutuneena hänelle nyt tuomittuun elinkautiseen kuritushuonerangaistukseen, siis vastamainitun rangaistuksen täytöntöönpanossa luettava niinikään hänen hyväkseen.

20. K. Koiviston eli Koivistonalhon valitus lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Lempäälän y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä ²/₁₀ 06 vltjan omalla valallaan, jos hän voisi sen tehdä, puhdistautumaan siitä mitä häntä vastaan oli ilmitullut. *Turun H. O.* p. ¹⁵/₄ 07: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

21. A. Lähteenmäen armonanomus hyljättiin.

22. A. Kohtalan valitus korvausta koskevassa jutussa. *Teuvan p:n K. O.* p. ¹⁷/₁₀ 06: Vltja veloitettiin luovuttamaan myydystä metsästä kantamansa kauppahinnan 700 m:kaa asiallisten kesken jaettaviksi kunkin omistaman talon-osuuden manttaalisnuruuden mukaan yhteydessä niiden 550 m:kan kanssa, jotka vltjan vastapuolet, J. Kohtala y. m. olivat kauppahintana saaneet heidän myymästään osasta sanottua metsää; jonka ohessa vltja veloitettiin 40 m:kalla korvaamaan vastapuoltensa kulut oikeudenkäynnissä. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹⁹/₁ 07: Ei muutosta. *O. O.* jätti mainitsemillaan perusteilla asian sen loppupäätelmän varaan, johon tuomioistuimet olivat asiassa johtuneet; minkä ohessa vltja veloitettiin suorittamaan vastapuolueilleen, heiltä

K. Senaatissa juttuun menneiden kulunkien korvaukseksi, 40 m:kaa.

23. J. Lindbergs eller Dahlboms nådeansökan afslogs.

Den 17:de. 24. Osakeyhtiön Trävaruaktiebolaget Kemi ja kruununnimismies L. Hellen valitus metsänhaaskausta ja korvausta koskevassa asiassa. *Rovaniemen p:n K. O:ssa* olivat vltjat lausuneet, että H. Lohela, joka $\frac{30}{100}$, 99 tehdyllä välikirjalla oli yhtiölle myynyt kaikki Kemihaaran kylässä omistamansa Lohelan talon metsässä olevat mänty- ja kuusi-puut, jotka 3 metrin korkeudella maasta mitaten täyttivät 22 cm tahi olivat sitä suuremmat, ehdolla muun muassa ettei Lohela ennenkuin yhtiö oli metsästä ottanut pois ostamansa puut, saisi tuosta metsästä ottaa ylläsanotun mitan täyttäviä puita muuhun kuin tarpeellisimpiin rakennus- ja taloustarpeisiinsa, mutta että Lohela ja J. Waarala vuonna 1904 olivat hakkauttaneet mainittuja yhtiölle myytyjä puita sekä luovuttaneet Nordiska Trävaruaktiebolaget nimiselle osakeyhtiölle 382 kappaletta, minkä vuoksi ja kun Lohela osakeyhtiön Trävaruaktiebolaget Kemi kanssa suostutusta kauppahinnasta jo oli etukäteen nostanut niin paljon, ettei metsässä löytynytkään puita sitä vastaavasta arvosta, osakeyhtiö Trävaruaktiebolaget Kemi ja L. Helle olivat vaatineet, että H. Lohela ja J. Waarala ynnä Lohelan pojat P. ja O. Lohela tuomittaisiin rangaistukseen metsänhaaskauksesta sekä velvoitettaisiin korvaamaan yhtiölle sille niin hyvin kerrotulla tavalla saattamansa vahinko kuin myös yhtiön oikeudenkäyntikulungit. P:ssä $\frac{12}{100}$, 06 katsoi K. O. toteennäytetyksi, että H. Lohela keväällä vuonna 1904 oli niitä puita, mitkä osakeyhtiö Trävaruaktiebolaget Kemi kysymyksessä olevan metsäkaupan mukaan oli oikeutettu ottamaan Lohelan talon metsästä, hakkauttanut ja osakeyhtiölle Nordiska Trävaruaktiebolaget myynyt 382 puuta; mutta koskei osakeyhtiö Trävaruaktiebolaget Kemi, jonka tuon metsäkaupan mukaan tuli maksaa H. Lohelalle hinta ainoastaan niistä puista, mitkä yhtiö oli metsästä ottanut, sen kautta ollut kärsinyt mitään vahinkoa, eikä asiassa oltu näytetty, että J. Waarala tahi P. ja O. Lohela olivat omaksi hyödykseen hakanneet ja poisvieneet sanottuja puita, hylkäsi K. O. kanteen. *Vaasan H. O.*, johon osakeyhtiö Trävaruaktiebolaget Kemi ja L. Helle valittivat, p. $\frac{21}{100}$, 06: Koska Helle $\frac{6}{100}$, 06, jolloin hän oli allekirjoittanut valituskirjansa, ei enää ollut kruununnimismiehenä Rovaniemen piirissä, eikä hänellä siis silloin ollut lailisena syyttäjänä puhevaltaa asiassa, H. O. ei ottanut tutkitta-

vakseen mitä Helle oli lausunut saadakseen muutosta K. O:n p:een. Mitä sitten tuli osakeyhtiön Trävaruaktiebolaget Kemi valitukseen, katsoi H. O. kyllä selvitetynksi, että H. Lohela ilmoitettuna aikana vastoin edelläkerrotun välikirjan määräyksiä oli Lohelan talon metsästä hakkauttanut ja osakeyhtiölle Nordiska Trävaruaktiebolaget myynyt jonkun määrän puheena olevia, osakeyhtiölle Trävaruaktiebolaget Kemi ennen myymiänsä tukkipuita, mutta kun viimeksimainittu yhtiö ei ollut toteuttanut, että se tuon menettelyn kautta oli kärsinyt vahinkoa, vielä vähemmin näyttänyt välttämänsä vahingon määrää, jätti H. O., mitä koski H. Lohelaa vastaan jutussa ajettua kannetta, ja kun syytä K. O:n p:n muuttamiseen muunkaan puolesta ei oltu esiintuotu, sen lopputuloksen pysyväiseksi, johon K. O. oli asiasta johtunut, jonka ohessa yhtiö ja Helle velvoitettiin 50 mk:alla korvaamaan H. Lohelalle ja hänen asiakumppanilleen heillä H. O:ssa olleet kulut. O. O.: Ei muutosta. — (1 jäsen katsoi ettei Helle ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:tä ja ettei myöskään osakeyhtiön Trävaruaktiebolaget Kemi muutoksenhakemus, koskei osakeyhtiö ollut näyttänyt osakeyhtiölle H. Lohelan menettelyn kautta koituneen vahingon määrää, antanut aihetta muuttaa sitä lopputulosta, johon H. O. oli johtunut.)

25. J. Kaupin armonanomus hyljättiin.

26. Juho Mynttisen y. m. sekä O. Rantalan, A. Pohjantähden, J. Boldtin ja J. Alangon valitukset kapinarikosta koskevassa jutussa. Sittenkun kapina 30 ja 31 p:nä heinäkuuta 1906 oli puhjennut Viaporin linnoituksen linnaväen ja Katajanokalla Helsingin kaupungissa olevaan merisotilaskasarmiin sijoitetun merisotaväen keskuudessa, mutta kapinan nostajat $\frac{2}{3}$ 06 olivat alistuneet järjestysvallan alaisiksi, olivat venäläiset sotilasviranomaiset osaksi Viaporin linnoituksessa kapinaan osaaottaneiden sotamiesten ja alipääällikkökunnan joukosta, osaksi pakomatalla linnoituksesta vanginneet J. Mynttisen ja muut vltjat paitsi Boldtin ja Alangon sekä tutkimuksen toimittamista varten ja syyllisten saattamiseksi lain mukaan rangaistukseen jättäneet Mynttisen ja hänen mainitut rikostoverinsa Helsingin poliisilaitoksen huostaan, joka sanotun elokuun 3 ja 31 päivän välisenä aikana oli asiassa toimittanut tutkimuksen ja sen kestäessä kapinaan osallisena vangiinut Boldtin; minkä jälkeen Helsingin R. O. oli $\frac{29}{10}$ 06 alkanut jutussa tutkimuksen.

Tätä ennen oli virallinen syyttäjä $\frac{12}{10}$ 06 *Hauejärven y. m. p:ien K. O:ssa* pannut, paitsi muita, A. Pohjantähden

syytteenalaiseksi rikoksesta yleistä järjestystä vastaan, minkä jälkeen K. O. p:ssä $\frac{5}{11}$ 06 oli katsonut toteennäytetyksi, että $\frac{21}{7}$ 06, kun Viaporin linnoituksen varusväen keskuudessa oli puhjennut kapina, noin 85 ainakin osaksi asetettua punakaartilaista ja niiden joukossa Pohjantähti oli matkustanut Riihimäen asemalle ja siellä, sittenkun joukko Riihimäen Punakaartin jäseniä, antaakseen tukea heidän toiminnalleen, oli heihin yhtynyt, tunkeutuen aseman kalustohuoneeseen ja lähellä sitä olevaan rautatiepajaan, anastaen Valtionrautateille kuuluvia työkaluja, joita vielä oli kateissa 70 m:kan 20 p:nin arvosta, sekä, estääksensä venäläistä sotaväkeä sotilasjunilla kulkemasta Helsinkiin, eri ryhmissä rikkoneet rautatierataa, jonka korjaaminen oli Rautatiehallitukselle maksanut yhteensä 1,864 m:kaa 5 p:niä mistä määrästä 18 m:kaa 60 p:ää korjauksen jälkeen löydetystä sidekiskoista oli lyhennettävä, että Pohjantähti, joka matkalla Fredriksbergistä Riihimäelle oli junan konduktöörille ilmoitettu olevan joukon johtaja ja itsekin Hyvinkään asemalla siksi ilmoittautunut, oli, saavutuaan Riihimäelle, silminnähävästi johtajatoimissaan erinäisiä kertoja käynyt aseman konttorihuoneessa ja siellä muun muassa julistanut suurlakon ynnä vallankumouksen alkaneen sekä, ilmoittaen Helsingistä Riihimäelle saapuneen joukkueen estävän kaikkien sotilasjunien kulun, vaatinut tietoa tulossa olleista sotilasjunista; että Pohjantähti jo ennen radan rikkomista oli väkivaltaa uhaten koettanut pakottamalla hankkia ylimääräisen junan punakaartilaisten käytettäväksi ja vähää ennen punakaartilaisten lähtöä Riihimäeltä takaisin Helsinkiin uudestaan asemapäällystölle ilmoittanut joukon aikovan väkivallalla ottaa junan haltuunsa, elleivät muuten pääsisi paluumatkalle; että Pohjantähti sen jälkeen vastoin asemapäällystön kieltoa oli joukkoineen tunkeutunut Helsinkiin menevään junaan suorittamatta, enemmän kuin kukaan rikoskumppaneistaankaan, maksua matkastaan, sekä että Pohjantähti, jonka käytös muutenkin oli osottanut, että hänellä oli ollut johtajan toimi Helsingin punakaartilaisten joukossa, oli aikaisemmin päivällä sanotussa toimessaan kulkenut Riihimäeltä Hämeenlinnaan päin johtavan radan rikkomista varten lähteneen ryhmän etupäässä sekä ollut johtajana läsnä ainakin Haapahuhdan sillan hävittämisessä kuin myöskin paluumatkalla rikoskumppaneilleen antanut määräyksen rikotun radan korjaustyön estämisestä; minkä vuoksi K. O. oli tuominnut Pohjantähden johtajana, vaikkei hän kuitenkaan omasta aloitteestaan ollut rikokseen ryhtynyt, mainituista teoista eri rangaistuksiin, minkä ohessa Pohjantähti sekä A. Niemelä y. m., jotka myöskin oli tuomittu

rangaistukseen suorittamaan erinäisiä korvauksia. Mutta koska Pohjantähti oli rikoksesta syytteenalaisena Helsingin R. O:ssa, oli asia, mikäli se Pohjantähteä koski, siirretty mainittuun O. O:teen; ja tuli sen Oikeuden, missä Pohjantähteä ensi oikeusasteessa viimeksi syytettiin, yhdistää kaikki Pohjantähdelle tuomitut rangaistukset.

P:ssä $\frac{2}{1}$, 07 oli Helsingin R. O., samalla kun juttu, mikäli se koski Boldtia, joka R. O:n kolmannessa osastossa oli syytteessä osallisuudesta $\frac{2}{8}$, 06 Hakaniemen torilla Helsingissä tapahtuneihin mellakkoihin ja saman osaston määräyksestä lähetetty Lapinlahden keskuslaitokseen huomionalaisena pidettäväksi Boldtin syynätakeisuuden selville saamiseksi, oli jätetty riippuvaksi, kunnes asianomainen lääkärintodistus oli mainitusta seikasta saatu, esittämillään perusteilla katsonut, että Mynttinen ja muut Viaporin linnoituksessa tai sen ympäristöllä vangitut syytetyt olivat asiassa tehneet itsensä vikapäiksi valtiopetokseen, minkä tähden ja koska O. K:n 8 luvun 2 §:n mukaan sellaisen jutun ratkaiseminen kuului H. O:lle, R. O. oli siirtänyt asian siihen kohden Turun H. O:teen sekä samalla jättänyt H. O:n yhdistettäväksi Pohjantähdelle määrättävän rangaistuksen niihin rangaistuksiin, joihin Pohjantähti K. O:n p:ssä oli tuomittu.

Tällä välin oli kaupunginviskaali A. Mesterton $\frac{12}{8}$, 06 R. O:ssa pannut J. Alangon syytteenalaiseksi varastetun tavarankätkemisestä ja siitä että hän kruunulle kuuluvalla kiväärillä varustettuna oli $\frac{31}{8}$, 06 ollut Katajanokalla ja ottanut osaa siellä silloin puhjenneisiin edelläkierroituhiin rauhattomuuksiin; ja oli R. O. p:ssä $\frac{10}{1}$, 07 julistanut toteen saatetuksi, että Alanko $\frac{29}{8}$, 06 oli yrittänyt Helsingissä olevaan panttilaitokseen pantiksi antaa browningpistoolin, joka oli kuulunut Helsingin Kunnalliselle suojeluskaartille ja $\frac{29}{7}$, 06 kapteeni J. Nybergin asuntoon tehdyn murtovarkauden kautta Nybergiltä anastettu, sekä että Alanko, joka ei ollut kyennyt luotettavasti tekemään selkoa siitä, miten hän oli sanotun pistoolin saanut haltuunsa, oli tiennyt saman pistoolin anastetuksi tuossa murtovarkauksessa, minkä vuoksi R. O. oli, R. L:n 32 luvun 1 §:n nojalla, tuominnut Alangon ensikertaisesta varastetun tavarankätkemisestä raskauttavain asiahaarain vallitessa pidettäväksi 6 kuukautta kuritushuoneessa. Mitä sitten tuli Alangon osallisuuteen Katajanokalla puhjeneeseen kapinaan, oli R. O., katsoen Alangon tehneen itsensä siinä syypääksi valtiopetokseen, siirtänyt jutun tältä kohdalta Turun H. O:teen.

H. O:n lopetettuaan todistajain kuulustelun ja jätettyä kaikki juttuun kuuluvat asiakirjat Kanneviskaalinvirastolle,

oli Kanneviskaalinviraston puolesta ²⁰/₇ 07 H. O:teen annetussa, kanneviskaali G. A. Schybergsonin allekirjoittamassa kirjelmässä siinä mainituilla perusteilla vaadittu, että asiassa syytteenalaiset tuomittaisiin rangaistukseen, Boldt avunannosta valtiopetoksen yritykseen, Pohjantähti valtiopetoksen yrityksestä sekä Alanko kuin myös Viaporissa ja sen ympäristöllä vangitut syytetyt, muut paitsi Pohjantähti, kapinarikoksesta.

P:llä ³¹/₈ 07 oli H. O. ratkaissut jutun; ja mitä ensinnä koski R. O:n p:tä ¹⁰/₁ 07, katsoi H. O. Alangon viaksi jäävän sen, mitä R. O. oli hänen syykseen luenut, pitäen kuitenkin näyttämystä puuttuvan siitä, että Alanko oli tehnyt tämän rikoksen raskauttavain asianbaarain vallitessa, minkä vuoksi H. O., R. O:n mainitseman lainkohdan nojalla, tuomitsi Alangon varastetun tavaran kätkemisestä pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa. Mitä sitten tuli K. O:n ⁵/₁₁ 06 julistamaan p:seen, sikäli kuin se koski Pohjantähteä, katsoi H. O. Pohjantähden vikapääksi K. O:n hänen syykseen lukemiin rikolisiin tekoihin siten, että ne teot oli tehnyt kokoontunut väkijoukko yksin toimin, Pohjantähti johtajanaan; ja sen ohessa että K. O:n lausunto Pohjantähdelle tuomituista rangaistuksista poistettiin, jätti H. O. saman päätöksen Pohjantähden korvauusvelvollisuutta koskevassa osassa voimaansa.

Tutkiessaan asiaa koko laajuudessaan, katsoi H. O. toteennäytetyksi, että rauhattomuuksia oli illalla ³⁰/₈ 06 syntynyt Viaporin linnoitukseen kuuluvan linnäväestön keskuudessa ja seuraavana päivänä aamulla Katajanokan kasarmiin sijoitetun meriväen joukossa, osottautuen nuo rauhattomuudet, muun muassa, siinä että niihin osaanottaneet sotilaat kokoontuneina yhteen joukkoon yksin toimin olivat väkivaltaisesti pidelleet päällystötään sekä väkivallalla ryhtyneet Venäjän kruunulle kuuluvaan omaisuuteen ja riistäneet sitä, kuin myös että Mynttinen ja muut syytetyt, tietoisina mainituista rauhattomuuksista, olivat ottaneet osaa näihin väkivaltaisiin tekoihin niin muodoin että Alanko vähää jälkeen rauhattomuuksien syttymistä Katajanokan kasarmiin sijoitetun meriväen keskuudessa oli lähtenyt sanotulle kasarmille ja siellä kasarmin asemavarastosta ulos kannetuista aseista anastanut kiväärin sekä siten asestettuna liittäytynyt rauhattomuuksiin osaa ottaneeseen miehistöön ja tehnyt miehistön asian omaksensa; että kaikki muut syytetyt, paitsi Alanko ja Boldt, olivat ¹/₈ 06 vastaisena yönä Venäjän kruunun omistamalla laivalla lähteneet Viaporin linnoitukseen kuuluvalla rauhanrikkojain vallassa olleelle Kuninkaansaarelle, nousseet siellä maihin ja, varustauduttuaan, elleivät kaikki

niin ainakin useimmat heistä, Venäjän kruunun kivääreillä yhtyneet rauhanrikkoihin, jotka kanuunoilla, kuularuiskuilla ja kivääreillä olivat ampuneet niitä linnoitusalueen osia, mitkä eivät olleet heidän vallassaan; sekä että Boldt kysymyksessä olevien rauhattomuuksien aikana, luovuttamalla Eläintarhassa sijaitsevalla huvila-alueella n:o 14 tilapäisesti vuokraamansa asunnon rauhattomuuksien yhteydessä selvästi olleita salaisia neuvotteluja ja lähettien vastaanottamista varten sekä itse toimittamalla mainitun huvila-alueen ympärillä vahdinpitoa estääkseen syrjäisiä pääsemästä alueelle, oli edistänyt ennesanottuja väkivallantekoja; johon nähden H. O. katsoi syytettyjen tehneen itsensä vikapäiksi sellaisiin rikoksiin, joista mainitaan R. L:n 16 luvun 4 ja 5 §:ssä sekä tuomitsi sentähden, nojaten R. L:n 3 luvun 2 §:ään, 5 luvun 1 ja 3 §:ään, 7 luvun 1, 2 ja 5 §:ään ynnä 16 luvun 1, 4 ja 5 §:ään, Alangon osaanottamisesta kapinaan ja sen kestäessä tehtyyn yleisen omaisuuden riistämiseen pidettäväksi 4 vuotta kuritushuoneessa, joten Alangon, kun hänelle varastetun tavarankätkemisestä tuomittu 6 kuukauden vankeusrangaistus yhdistettiin mainittuun kuritushuonerangaistukseen, oli kärsittävä kuritushuonerangaistusta 1 vuotta ja 3 kuukautta; Pohjantähden jatketusta kapinarikoksesta ja sen ohessa yleistä omaisuutta vastaan tehdystä väkivallasta ynnä sellaisen omaisuuden riistämisestä, osaksi johtajana, osaksi osanottajana näihin rikoksiin pidettäväksi 6 vuotta kuritushuoneessa, J. Mynttisen y. m. osanottamisesta kapinaan, jonka kestäessä oli väkivaltaisesti ryhdytty yleiseen omaisuuteen ja riistetty sitä, pidettäväksi J. Mynttisen y. m. kunkin 4 vuotta kuritushuoneessa; G. Rantalan, jota vastaan tutkimuksen kestäessä oli tullut ilmi, että hän oli enemmän toimekkaasti ottanut osaa rikokseen, 5 vuotta kuritushuoneessa; V. Kauppisen, A. Eklundin ja Y. Forsénin, jotka rikoksen tehdessään olivat täytäneet 15, vaan ei 18 vuotta, kunkin 3 vuotta vankeudessa; sekä Boldtin, josta luotettavaa selvitystä ei ollut olemassa että hän kysymyksessä olevien rauhattomuuksien aikana oli ollut täyttä ymmärrystä vailla, avunannosta kapinarikokseen kärsimään vankeusrangaistusta 3 vuotta. Kuitenkin oli, siihen nähden että tuomittuja ilman heidän omaa syytänsä oli kauan pidetty tutkimusvankeudessa, R. L:n 3 luvun 11 §:n nojalla heille edellä määrättyistä rangaistuksista vähennettävä, Alangon rangaistuksesta 3 kuukautta kuritushuonetta, J. Mynttisen y. m. ja Pohjantähden rangaistuksista, kustakin, 4 kuukauden kuritushuonerangaistus, Kauppisen, Eklundin ja Forsénin rangaistuksista 5 kuukauden vankeusrangaistus kustakin sekä Boldtin rangaistuksesta 4 kuukautta

vankeutta. — Muuten ja samalla kun erityisten syytettyjen tekemät vaatimukset osaksi heidän vapaalle jalalle pääsemisestään osaksi taas vankeusaikana heille aiheutuneen kärsimyksen korvaamisesta, asian näin päättyessä, hyljättiin, veloitettiin rangaistukseen tuomitut suorittamaan erinäisiä korvauksia. O. O. katsoi ettei oltu esiintuotu syytä H. O:n p:n muuttamiseen muun puolesta paitsi että, koska H. O:n Pohjantähden syyksi lukemat rikolliset teot Riihimäen rautatieasemalla ja sen läheisyydessä sekä Viaporin linnoituksessa ovat pidettävät eri rikoksina, K. Senaatti tuomitsi, nojaten R. L:n 16 luvun 1, 3 ja 5 §:ään, verrattuna saman lain 34 luvun 9 §:ään ja 38 luvun 6 §:ään, Pohjantähden kapinan-rikoksesta Riihimäellä 3 vuoden ja osanotosta Viaporin kapinaan 4 vuoden kuritushuonerangaistukseen tahi, nämä rangaistukset yhdistettyä, kerrassaan pidettäväksi 6 vuotta kuritushnneessa, sekä että kun Lapinlahden keskuslaitoksen v. t. ylilääkärin, Boldtin mielentilasta antamasta lausunnosta, vertaamalla sitä Boldtin huomattavassa määrässä johdonmukaisuutta kapinaan esiintymiseen, kävi ilmi, että Boldt puheenalaisten kapinahankkeiden aikana ei ollut ollut täysin syyntakeinen, K. Senaatti, H. O:n mainitsemain lainpaikkain ja R. L:n 3 luvun 4 §:n nojalla, tuomitsi Boldtin hänen viakseen asiassa luetusta rikollisuudesta pidettäväksi 2 vuotta vankeudessa; ja olivat Pohjantähdelle ja Boldtille niinmuodoin tuomituista rangaistuksista, koska heitä oli ilman heidän omaa syytönsä kauan pidetty tutkimusvankeudessa, luettavat pois H. O:n siinä tarkoituksessa heihin nähden vahvistamat määrät. Näin oikaistuna jäi H. O:n p. muissa osissa voimaansa. — (1 jäsen (n:o 1) vahvisti H. O:n p:n muuten paitsi että tämä jäsen H. O:n mainitsemain lainpaikkain ja R. L:n 3 luvun 4 §:n nojalla tuomitsi Boldtin pidettäväksi enemmistön määräämän ajan vankeudessa. — 2 jäsentä (n:o 2) katsoi ettei oltu esiintuotu syytä muuttaa H. O:n p:tä, joka siis H. O:n mainitsemain lainpaikkain nojalla, verrattuina mitä koski Pohjantähteä, R. L:n 34 luvun 9 §:ään ja 38 luvun 6 §:ään, jäi pysyväiseksi. — 1 jäsen (n:o 3) oli muuten samaa mieltä kuin enemmistö paitsi että Boldt, jota vastaan oli rikoksena toteen näytetty ainoastaan että hän 1/2 06 jolloin v. t. kruununnimismiehen Aallon ja etsivässä poliisi-osastossa palvelevan Hytinkosken piti viran toimessa kulkea Eläintarhan lävitse, oli heitä vastaan yksin toimin kokoon-tuneen väkijoukon kanssa harjoittanut väkivaltaa ja uhannut heitä revolverilla ampuakin, samalla kuin Boldtia vastaan tehty syyte muissa kohdin hyljättiin, R. L:n 16 luvun 1 ja 4 §:n nojalla, tuomittiin kärsimään vankeusrangaistusta 9 kuukautta.

Mitä vihdoin tuli niihin rangaistusvaatimuksiin, jotka useimmat vltjat K. Senaatissa olivat tehneet R. Otta vastaan siitä että sanottu Oikeus sen eri kokouksissa oli jättänyt pöytäkirjan pitämisen henkilölle, joka ei ollut suorittanut tuomarinvirkoihin pyrkiville määrättyjä lakitieteentutkintoja, sekä siitäkin että R. O. oli menetellyt laittomasti ei ainoastaan ottaessaan todistajanvalaa erityisiltä jutussa todistajiksi esitetyiltä henkilöiltä ynnä niiden valatta kuulustelemisessa, vaan myöskin erityisten R. Otteen jätettyjen venäjänkielisten kirjelmien kääntämisen subteen, katsoi senaattori että ensimmäinnä näistä vaatimuksista perättömänä ja toinen siihen nähden, että tämä juttu siinä osassa, missä R. O. oli sen käsitelty, oli H. O:ssa tullut uudestaan tutkituksi, eivät antaneet aihetta mihinkään toimenpiteeseen. — 1 jäsen (n:o 4) oli samaa mieltä kuin jäsen n:o 1 muuten, paitsi mitä koski Pohjantähteä sekä R. Otta vastaan tehtyjä rangaistusvaatimuksia, missä osissa senaattori yhtyi edellisen jäsenen n:o 3 lausuntoon. — 1 jäsen (n:o 5) oli yhtä mieltä yllämainittujen kahden jäsenen n:o 2 kanssa paitsi että senaattori mitä tuli Pohjantähteen, yhtyi jäsenen n:o 3 lausuntoon. — 1 jäsen (n:o 6) oli samaa mieltä kuin jäsen n:o 4 muuten, paitsi että senaattori, mitä koski Pohjantähteä, myöskin viittasi R. L:n 34 luvun 9 §:ään ja 38 luvun 6 §:ään. — 1 jäsen (n:o 7) kannatti jäsenen n:o 1 mielipidettä muuten, paitsi että senaattori, mitä tuli Boldtiin, yhtyi jäsenen n:o 3 lausuntoon. — 1 jäsen (n:o 8) oli samaa mieltä kuin jäsen n:o 3 muun puolesta, paitsi että senaattori, mitä koski Pohjantähteä, myöskin viittasi R. L:n 34 luvun 9 §:ään ja 38 luvun 6 §:ään.)

Den 18:de. 27. K. Lajusen valitus konkurssirikosta koskevassa jutussa. *Haminan R. O.* p. $\frac{4}{10}$ 05: Nojaten $\frac{9}{11}$ 1868 annetun Konkurssisäännön 109 §:ään ja R. L:n 39 luvun 3 §:n 2 kohtaan tuomittiin vltja huolimattomasta kirjanpidosta pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä korvauksia. *Viipurin H. O.* p. $\frac{29}{11}$ 06: Ei muutosta. *O. O.* katsoi ettei vltja, joka ei ollut näyttänyt täysin tyydyttäneensä velkojiaan, ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:tä.

Den 20:de. 28. Hanna Salosen valitus lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Hollolan y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{20}{10}$ 06: A. Marttila velvoitettiin vltjalle, hänen kahden lastensa elatuksen ja kasvatuksen avuksi suorittamaan kummankin kohdalta 60 m:kaa vuodessa, lukien lasten syntymästä, kunnes ne täyttivät 15 vuotta tai voivat itsensä elättää, vähennettyä

kuitenkin siinä tarkoituksessa jo maksetut 100 m:kaa, jota paitai Marttila velvoitettiin 35 m:kalla korvaamaan vltjalle hänen oikeudenkäyntikulunkinsa. *Turun H. O.*, johon Marttila valitti, katsoi p:ssä $^{22}/_3$ 07 näytetyksi, että Marttila oli puheenalaisten lasten isä; mutta kun myöskin oli käynyt selville, että vltja ja Marttila $^{17}/_3$ 06 olivat sopineet siten, että Marttilan tuli mainittujen lasten elatus- ja kasvatusavuksi suorittaa vltjalle kaikkiaan ainoastaan 500 m:kaa, josta 100 m:kaa oli heti maksettu ja loput 400 m:kaa olivat suoritettavat 100 m:kalla vuodessa seuraavain 4 vuoden kuluessa ja kun selvitystä puuttui siitä että vltja olisi kykenemätön Marttilan avulla toistaiseksi elättämään ja kasvattamaan sanottuja lapsia, hylkäsi H. O. vltjan kanteen. *O. O.*: Ei muutosta, mutta jutun laatuun nähden sai Marttila pitää omana vahinkonaan K. Senaatissa kärsimänsä kulutukset.

29. M. Läheniemen valitus konkurssirikosta koskevassa jutussa. *Räisälän p:n K. O:n* p. alistettiin *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $^{21}/_7$ 07 katsoi toteensaatetuksi, että vltja ostamalla $^{26}/_7$ 05 $^{1}/_6$ taloa n:o 8 Särkisalon kylässä alaikäisten lastensa Matti ja Katri Läheniemen nimeen tuon välipuheen varjolla oli tehnyt pesänsä varat pienemmiksi kuin mitä ne todellisuudessa olivat ja niinmuodoin kavaltanut velkojiltaan konkurssipesälle luovutettavaa omaisuutta, sekä että vltja oli valallaan vahvistamastaan pesäluettelosta poisjättänyt ja siten salannut talolla n:o 1 Läheniemen kylässä löytyvän pesäänsä kuuluvan irtaimiston, josta omaisuudesta vltja oli myynyt 30 kuormaa heiniä, kuin myös 300 ruplaa, jotka vltjalla oman myönnötyksen mukaan oli ollut kun hänet asetettiin konkurssitilaan, minkä vuoksi H. O. R. L:n 39 luvun 1 §:n nojalla tuomitsi vltjan petollisena velallisena pidettäväksi 2 vuotta kuritusluoneessa ja olemaan kansalaisluottamusta vaille 3 vuotta yli vapausrangaistusajan sekä sen ohessa menettämään ne edut, jotka $^{9}/_{11}$ 68 annetun konkurssisäännön 85 §:ssä sellaisena kuin sanottu lainkohta on $^{3}/_{12}$ 95 annetussa asetuksessa, ovat myönnettyt rehelliselle velalliselle jota paitai vltja velvoitettiin suorittamaan erinäisiä todistajan palkkioita. *O. O.* katsoi näyttämystä puuttuvan siitä, että vltja lastensa puolesta $^{26}/_7$ 05 tekemällään kaupalla kuudennesta taloa n:o 8 Särkisalon kylässä oli tarkoittanut kavaltaa velkojiltaan heille kuuluvaa omaisuutta, samaten kuin myös siitä, että se kysymykseen tullut kalusto ja ne kotieläimet, jotka konkurssin aikana vltjan hoidettavina löytyivät talolla n:o 1 Läheniemen kylässä, olivat olleet vltjan omat, senvuoksi ja kun ei oltu

edes väitetty, että ne 30 kuormaa heiniä, jotka vltja tammi-kuussa 1907 oli myynyt viimeainitulta talolta, olivat korjatut ennen sitä $\frac{9}{10}$ 05 toimitettua pakkohuutokauppaa, jossa sanottu talo siihen kuuluvine kasvine vihantoinen oli myyty T. Juvanaiselle, eikä myöskään se seikka, että vltja, konkurssihakemuksestaan kuulustettuna, oli K. O:sea ilmoittanut hänellä silloin olleen hallussaan ainakin 300 ruplaa, niitä sittemmin konkurssipesälle luovuttamatta, noista rahoista saatuun selvitykseen nähden ollut sitä laatua, että vltjan menettelyä siinäköhän kohden voitiin pitää konkurssirikoksena, hylkäsi K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n vltjaa vastaan tehdyn syytteen ja vapautti siis vltjan hänelle asiassa tuomitusta rangaistuksesta sekä muista siitä johtuneista seuraamuksista ynnä velvollisuudesta suorittaa edellämainituista todistajanpalkkioita sekä määräsi että sanotut todistajanpalkkiot, jotka olivat yleisistä varoista suoritettavat, olivat jäävät kruunun rasitukseksi ja että vltja, jos muuten ei ollut laillista syytä edelleen pitää häntä vankilassa, oli heti irti pääsettävä. — (1 jäsen tuomitsi vltjan pidettäväksi 9 kuukautta vankeudessa. Muuten jätti tämä jäsen H. O:n p:n pysyväiseksi.)

30. Kruununnimismies J. Tasasen ja F. Ekbergin valitus laitonta väkijuomain kuljetusta y. m. koskevassa jutussa. *Iin y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{10}{10}$ 05 toteennäytetyksi, että F. Ekberg Helsingissä olevan toiminimen W:m Ekbergin toimitusjohtajana, oli sanotusta kaupungista erään Iin p:n Tannilan kylässä asuvan E. Kannialan vastaanotettavaksi Iin rautatieasemalle lähettänyt kruununnimismies Tasasen sittemmin takavarikkoon ottamat 19 litraa konjakkia, ilman että lähetystä oli seurannut varmuuskirja, joka postissa oli lähetetty Kannialalle, kuin myös useita kertoja 1904 vuoden kuluessa ja kerran vuonna 1905 tilauksesta lähettänyt väkijuomia sanotulle rautatieasemalle, jossa tilaajat olivat saaneet ne vastaanottaa vasta sen jälkeen kun he postista olivat lunastaneet Ekbergin heille lähettämät, tilausten arvoa vastaavat postietuannit, joten tilaajat olivat joutuneet väkijuomalähetysten omistajiksi vasta suoritettuaan tavaran hinnan Iin p:ssä ja Ekberg siis, olematta siihen oikeutettu, mainituissa pitäjässä myynyt väkijuomia, minkä vuoksi K. O., nojaten $\frac{9}{10}$ 92 paloviinan myymisestä y. m. annetun asetuksen 29, 35 ja 43 §:ään, tuomitsi Ekbergin vetämään sakkoa laittomasta väkijuomain kuljetuksesta 50 m:kaa ja ensikertaisesta luvattomasta väkijuomain myymisestä 150 m:kaa sekä maksamaan Iin kunnalle 100 m:kaa, jonka ohessa ja samalla

kuin takavarikkoon otetut 19 litraa konjakkia tuomittiin kruunulle menetetyksi, Ekberg velvoitettiin korvaamaan virallisen syyttäjän esityksestä todistajina asiassa kuulustetuille henkilöille heidän kärkeämatkansa ja haastepalkkioita. *Vaasan H. O.*, johon Ekberg valitti, p. $\frac{9}{13}$ 06: Koskei Ekbergin voitu katsoa tehneen itseänsä lin p:ssä syypääksi luvattomaan väkijuomain myymiseen, vapautti H. O., muuttaen K. O:n p:n tältä osalta, Ekbergin hänelle siitä tuomitusta rangaistuksesta ynnä velvollisuudesta suorittaa edellämäinnittua maksua lin kunnalle ja palkkiota tästä syytöksestä kuulustetuille todistajille ja haastepalkkioita. Muuten vahvistettiin H. O:n p. O. O.: Koska oli selvitetty ettei Tasanen enää siihen aikaan, jolloin hänen muutoksenhakemuksensa oli K. Senaattiin jätetty, ollut lin p:n piirin virallisena syyttäjänä eikä muutenkaan oikeutettu käyttämään syyttäjän kannevaltaa asiassa, ei K. Senaatti ottanut tutkittavaksensa mitä Tasanen oli lausunut saadaksensa oikaisua H. O:n p:seen; ja vahvistettiin H. O:n p.

31. J. Pukkilan valitus ryöstöä y. m. koskevassa jutussa. *Kauhajoen p:n K. O:n p.* alistettiin *Vaasan H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $\frac{9}{8}$ 07, nojaten R. L:n 31 luvun 1 ja 7 §:ään, 28 luvun 1 §:n 1 ja 2 kohtaan, 2 §:n 5 kohtaan ja 8 §:ään sekä 44 luvun 1 §:ään kuin myös 35 §:ään $\frac{9}{8}$ 92 annetussa asetuksessa paloviinan myymisestä y. m., tuomitsi vltjan pidettäväksi kuritushuoneessa W. Nevaheikkilän ryöstämisestä 4 vuotta ynnä varkauksista N. Rintakoskelta 2 vuotta ja M. Lauruselta 8 kuukautta sekä vankeudessa varkauksista S. Kesikakolta 4, S. Kulmalalta 6, F. Sepiltä 4 ja E. Penttilältä 5 kuukautta kuin myös vetämään sakkoo näpistämisestä H. Korhoselta 50, J. Kapulalta, A. Rintayrjänäiseltä ja A. Jokirinnalta, jokaisesta, 40, J. Rintapukkilalta 25 sekä E. Riskulta, Helena Jyllilältä, J. Rintaheikkilältä, S. Jyräselä, Serafia Kankaalta, J. Lesoffilta ja S. Marjamsalta, jokaisesta, 20 m:kaa, varomattomasta ampu-ma-aseen käyttämisestä 30 m:kaa ja luvattomasta paloviinan myymisestä 100 m:kaa tahi nämä rangaistukset yhdistettyä kerrassaan kärsimään 6 vuoden ja 11 kuukauden kuritus-huonerangaistusta sekä olemaan kansalaisluottamuksensa menettäneenä 8 vuotta yli vapausrangaistusajan, jonka ohessa ja samalla kuin vltjan tuli suorittaa Kauhajoen kunnalle 30 m:kaa, vltja velvoitettiin maksamaan erinäisiä korvauksia. O. O. katsoi, ettei vltja ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:tä, joka siis ja kun M. Laurusen luona tehty varkaus oli tapahtunut erittäin raskauttavien asianhaaran vallitessa, jäi pysyväiseksi.

32. Ent. kruununnimismiehen R. O. von Beckerin valitus virkavirhettä koskevassa jutussa. Kruununnimismies A. Lampisen, virallisenä syyttäjänä, ja T. Keinäsen, asianomistajana, tekemän syytteen johdosta, katsoi *Kaavin p:n K. O.* p:ssä $\frac{11}{100}$ toteensaatetuksi, että vltja ollessaan Kaavin piirin kruununnimismiehenä oli $\frac{21}{100}$ M. Korhosen luona hänen 1902 vuoden kunnallismaksujensa suorittamiseksi ulosmitannut muun muassa lehmän, minkä vltja oli tietänyt olevan T. Keinäsen oman, sekä $\frac{18}{100}$ pakkohuutokaupalla myynyt saman lehmän, jonka arvo oli näytetty olleen 70 m:kaa, minkä tähden ja kun vltja niin muodoin oli osoittanut huolimattomuutta virkatoimessaan ja sen kautta, ei kuitenkaan tahallaan, aikaansaattanut vahinkoa F. Keinäselle, K. O., R. L:n 40 luvun 21 §:n mukaan, tuomitsi vltjan vetämään sakkoa 30 m:kaa, josta sakosta kuitenkin, Perintöruhtinaan ja Suuriruhtinaan Aleksein syntymisen johdosta annetun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla, oli vähennettävä kolmannes, minkä ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Keinäselle korvaukseksi sanotusta lehmästä 70 m:kaa, 6 prosentin koron kanssa $\frac{18}{100}$ lukien sekä oikeudenkäyntikulunkien hyvitykseksi 90 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{7}{100}$ 07: Koska vltja, vaikkei kysymyksessä olevaa Keinäselle kuulunutta lehmää ollutkaan laillisessa järjestyksessä ulosmitattu kuitenkin oli $\frac{18}{100}$ pakkohuutokaupalla myynyt sen M. Korhosen ylempänä mainittujen maksujen suorittamiseksi, jätti H. O. sen loppupäätelmän pysyväiseksi, johon K. O. oli asiasta johtunut, muun puolesta, paitsi että vltja edelläsanotun arm. Julistus- ja Armahduskirjan nojalla vapautettiin maksamasta K. O:n hänelle tuomitsemaa sakkoa sekä että Keinäselle tuomitusta korvauksesta määrätty korko vähennettiin 5 prosenttiin ja oli luettava oikeudenkäynnin alusta $\frac{12}{100}$ 05. *O. O.* katsoi selvitetyn, että vltja ulosmitaessaan ja sittemmin pakkohuutokaupalla, myydessään puheenalaisen lehmän oli tietänyt sen olleen Keinäsen oman, minkä tähden ja kun vltja niinmuodoin oli rikkonut U. L:n 4 luvun 9 §:n määräystä vastaan, K. Senaatti vahvisti sen loppupäätöksen, johon H. O. oli asiasta johtunut, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan Keinäselle, hänellä K. Senaatissa olleiden kulunkien korvaukseksi, 30 m:kaa. — (1 jäsen katsoi toteutetun olevan, että vltja sekä ulosmittaus- että huutokauppatilaisuudessa tiesi puheenalaisen lehmän kuuluvan Keinäselle ja olevan Korhosella ainoastaan ruokolla; mihin nähden ja kun vltja, joka siitä huolimatta huutokaupalla möi samaisen lehmän Korhosen maksujen suorittamiseksi, siten oli rikkonut U. L:n 4 luvun 9 §:n määräystä

vastaan, senaattori vahvisti sen loppupäätelmän, johon H. O. oli jutussa joutunut, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan Keinäselle, hänellä K. Senaatissa olleiden kulunkien korvaukseksi, 30 m:kaa.)

Justitiedepartementets

I

Kejserliga Senaten

UTSLAG och DOMAR

FÖR

år 1907.

Decmar.

1907.

Januari.

Den 18:de. 1. Nyländska Skärgårds Aktiebolaget i Helsingfors mot B. Osolin och L. Cairenius i ett sjörättsmål. *Rn i Helsingfors* fann g:m u. den 29/1 05 af ordalydelsen i ett emellan Osolin och befälhafvaren å skdns ångbåt Östra Skärgården A. Sjöberg d. 13/11 04 ingånget aftal framgå att skdn för skeppet Wladimirs löstagande från grund och bogsering till närmaste säkra hamn tillförsäkrats i ersättning 50 % af fartygets värde, utan att därvid förbehållits särskild godtgörelse för de kostnader skdn vid bärgningsarbetets utförande åsamkades; och som skdn fullgjort sitt åtagande enligt berörda aftal, tillerkände Rn skdn hälften af det värde 1,800 mk, hvartill skeppet Wladimir efter bärgningen uppskattats eller således 900 mk. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjade, d. den 27/1 06: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring.

Den 18:de. 2. Paavo Martikais-vainajan oikeudenomistajat, hänen leskensä Johanna Maria Ruotsalainen y. m. P. Hartikaista, H. ja A. Kaitasta y. m. vastaan jutussa, jossa P. ja J. Martikainen olivat vaatineet vstjien velvoittamista suorittamaan osansa erään ojan tutkimus- ja työkustannuksista. *Lapinlahden pitäjän K. O.* hylkäsi p:ssä 28/1 03 hkjain kanteen. *Viipurin H. O.*, johon P. ja J. Martikainen vetosivat, t. 14/10 05, katsoi kyllä selville käyneen että vstjilla, kullakin maanviljelysinsinööri von Fianttin osittelun mukaan, oli sellaista hyötyä puheenaolevasta viemäriojasta, että heidänkin omistamiinsa tahi hallitsemiinsa tiloihin kuuluvat osat Rahassuosta sen kautta olivat joutuneet viljelyskelpoisempaan kuntoon kuin missä ne ennen ojjittamista

olivat olleet; mutta koska yhteisen suon ojitajalla, joka muitten siihen osallisten ojituskokouksissa ilmoitettua etteivät he halunneet käydä ojan kaivamiseen osallisiksi, yksinään oli toimittanut ojitamisen, säännöksen mukaan ²³/₇ 02 annetun Vesioikeuslain 11 §:ssä, oikeastaan 3 luvun 11 §:ssä ei ollut oikeutta saada korvausta ojitamisen johdosta kärsimistään kustannuksista muulla tavalla, kuin viljelemällä muitten osia suosta samassa lainkohdassa mainitussa järjestyksessä, vahvisti H. O. sen loppupäätelmän, johon K. O. päätöksessään oli johtunut. O. O.: Koskei kysymyksessä oleva viemärioja kulkenut talon N:o 26 tilusten läpi eikä H. ja A. Kataista siis, vedenjohdoista ja vesilaitoksista ²³/₃ 68 annetun asetuksen mukaan, voitu velvoittaa ottamaan osaa ojan kaivamisesta johtuneisiin kustannuksiin, vahvistettiin se lopputulos, johon Oikeudet olivat johtuneet asiasta, mikäli se koski H. ja A. Kataista; jota vastoin ja kun selvitetty oli, että sanottu oja oli P. Hartikaiselle, K. Väisäselle, M. Väisäselle ja hänen alaikäisille lapsilleen sekä P. Väisäselle tuottanut sellaisen hyödyn että heidän ojan varrella olevat suotiluksensa sen kautta olivat joutuneet viljelyskelpoisempaan kuntoon kuin missä ne ennen ojan kaivamista olivat olleet, K. Senaatti harkitsi oikeaksi, äskenmainitun asetuksen 2 §:n nojalla, muuttaen H. O:n t. ja K. O:n p:tä tältä osalta, velvoittaa heidät maksamaan J. M. Ruotsalaiselle ja tämän asiakumppaneille, P. Hartikaisen ja K. Väisäsen yhteisesti työkustannuksia 207 mk:aa 90 p:niä ja tutkimuskuluja 21 mk:aa 75 p:niä sekä M. Väisäsen, omasta puolestaan ja lastensa holhoojana, yhdessä P. Väisäsen kanssa työkustannuksia 144 mk:aa 94 p:niä ja tutkimuskuluja 15 mk:aa 16 p:niä, viimeksi sanotuista työkustannuksista poisluettua siinä tarkoituksessa myönnetty 53 mk:aa 15 p:niä; mutta asian laatuun nähden saivat hkjat itse kärsiä heillä jutun vuoksi olleet kulungit.

3. Handelsfirman Gardberg & C:o i Åbo mot O. S. Herrlin i ett sjörättsmål. Rn i Hangö u. den ¹⁸/₁ 04: I stöd af 2 mom. 92 § i Sjölagen den ⁹/₃ 73, jämfördt med 1 § i förordningen den ⁴/₁₀ 76, angående skeppsmätning, ålade Rn Firman Gardberg & C:o att till Herrlin utgifva för 4 öfverliggedagar, efter 44 mk om dagen, 176 mk med 6 % ränta från ²⁴/₃ 03 samt att med 200 mk ersätta O. S. Herrlin hans rättegångskostnader, äfvensom att utgifva godtgörelse åt de i saken såsom sakkunnige inkallade och i sådant afseende utgifva åt A. Ahlberg 40 mk samt åt J. Blomqvist och J. Sehvela, hvardera, 20 mk. Åbo Hfr., dit firman

Gardberg & C:o vädjade lät g:m d. den $28/5$ 06 bero i öfrigt, utom att räntan å Herrlin tilldömda 176 mk nedsattes till 5 %.

J. D. fann att Herrlin icke visat att firman Gardberg & C:o vore skyldig att ersätta honom för öfverliggedagar samt befriade firman Gardberg & C:o från densamma från i målet ålagd betalningsskyldighet; och skulle i följd häraf den Ahlberg, Blomqvist och Sehvela tillerkända godtgörelsen gäldas af Herrlin.

Den 19:de. 4. Jokkis-Forssa Jernvägsaktiebolag i Helsingfors mot under rättegången aflidne Axel von Knorrings änka Louise Marie von Knorring i ett mål angående ersättning.

Rn i Helsingfors förklarade g:m u. den $13/12$ 04 utredt vara att Jokkis-Forssa Jernvägsaktiebolag af Axel von Knorring i dennes egenskap af agent för firman Baldwin Locomotive Works, Burnham, Williams & C:o beställt ett lokomotiv samt att firman själf levererat detsamma till bemälda bolag, som omedelbart till firman erlagt betalningen härför, i anseende hvartill till och då Jokkis-Forssa Jernvägsaktiebolag ej ens påstått, att von Knorring uttryckligen iklädt sig ansvarighet för den aftalade leveransens fullgörande *Rn* förkastade käromålet. *Åbo Hfr.*, dit Jokkis-Forssa Jernvägsaktiebolag vädjade, d. den $20/12$ 05: Ej ändring.

J. D.: Ej ändring.

Den 22:dra. 5. H. Sjöblom mot F. A. Juselius i ett fordringsmål. *Rn i Nikolaistad* förkastade uti u. af den $28/11$ 02 Sjöbloms invändning att F. W. Stenberg såsom prokurist hos Juselius vore jäfvig att i saken vittna samt lemnade utan afseende Sjöbloms invändning att Juselius icke vidare egde utföra talan om parternas andra mellanhafvanden än dem, hvilka hänförde sig till de 7 sista posterna å debetsidan uti en af Sjöblom den $15/11$ 99 uppgjord kontokuranträkning. Beträffande själfva saken utlät sig *Rn* att: enär styrkt vore att 15 Juselius tillhöriga stockar af Sjöblom omhändertagits vid hans egande Petsmo ångsåg och där försågats, samt Sjöblom, som i sin kontokuranträkning af den $20/11$ 00 godtskrifvit Juselius för 4 af dessa stockar, efter beräkning af 5 mk 80 p. stycket, och icke ådagalagt att de öfriga 11 stockarna kommit Juselius till godo, hvadan priset för 15 stockar med inalles 87 mk borde af Sjöblom till Juselius gäldas; enär utredt blifvit att Sjöbloms prämar under sommaren 99 af Juselius arbetsfolk onödigtvis uppehållits vid Wasklot hamnpir, men Sjöblom ej styrkt att han jämsides med den transport af

ifrågavarande virke han åtagit sig, kunnat med sin ångslup och sina pråmar verkställa annan bogsering, hvarför posterna för liggedagar 725 mk och 120 mk vore dels ostrykta dels obefogade; enär Sjöblom icke visat att Juselius vore skyldig att bekosta i dennes tjänst anställde Granskogs och Engströms kost samt förse ångslupen Sailor med ved, hvidan posterna för Granskogs kostbehållning 20 mk, för Engströms kost 30 mk och för ved till ångslupen 60 mk vore dels obefogade dels ostrykta; enär posterna å 1,000 mk för tidsutdräkt genom oregelbunden lossning samt å 3,000 mk i ersättning för det Sjöblom varit tvungen att till underpris sälja trävaror vore dels obefogade dels ostrykta; enär Sjöblom styrkt riktigheten af posterna å 150 mk för takläggning af Juselius tillhöriga brädstaplar och 75 mk i godtgörelse för 30 omstaplingsdagsverken; enär Sjöblom däremot icke visat sig vara berättigad att för levererad undermåligt trävirke erhålla högre pris än hvad Juselius i sin förberörda kontokuranträkning godtgjort honom; enär enligt kontrakt af den $\frac{1}{100}$ 97 priset för trävarorna bort af Juselius erläggas vid varornas emottagande och Sjöblom egt rätt af Juselius erhålla förskott äfvensom Sjöblom under år 1897 af Juselius i förskott uppburit mera än priset för de under sagda år levererade trävarorna samt förty någon ränteberäkning icke bordt förekomma innan den $\frac{1}{100}$ 98; enär den af Juselius följda ränteberäkningen vore öfverensstämmande med ifrågakomna emellan sakesägarene ingångna kontrakt, i det att för år 98 beräknats 5 % och för de därpå följande åren 6 % ränta; samt enär räntan å de i Sjöbloms kontokuranträkning ingående posterna för takläggning och dagsverken utgjorde, efter 6 för hundra om året, å 150 mk från den $\frac{1}{100}$ 99 till den $\frac{1}{100}$ 00 15 mk och å 75 mk från den $\frac{1}{100}$ 00 till den $\frac{1}{100}$ samma år 3 mk; ty och då parternas mellanhafvanden, med beaktande af de poster Rn ansett böra antingen komma parterne till godo eller stanna dem till last, den $\frac{1}{100}$ 00, då Juselius kontokuranträkning afslutats, ställde sig sålunda, att Juselius hos Sjöblom egde en fordran å 4,311 mk 72 p., ålade Rn, med förkastande af de anspråk, hvilka på förenämnda grunder befunnos dels obefogade dels ostrykta, Sjöblom att emot kvitto till Juselius utbetala 4,311 mk 72 p., jämte 5 % ränta därå från den $\frac{1}{100}$ 00 hvarhos Sjöblom förpliktades att med 425 mk godtgöra Juselius hans umgälder i saken. *Vasa Hfr.*, dit Sjöblom vädjade, d. den $\frac{11}{100}$ 05: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring. — (1 ledamot fann Sjöblom icke hafva anført skäl till annan ändring i Hfrs d. än att Juselius, som g:m Rns

u. den $\frac{7}{10}$ 01, hvarmed Juselius åtnöjts, ålades att åt Sjöblom utgifva fordrad prämhyra med 120 mk, kändes skyldig att utgifva sagda belopp jämte ränta derå efter 6 % från den $\frac{1}{10}$ 99 till den $\frac{1}{10}$ 00 eller tillhopa 126 mk 43 p., hvilket borde afdragas från det Juselius af domstolarna tillerkända tillgodohafvandet hos Sjöblom å 4,311 mk 72 p., hvadan Sjöblom af senatorn ålades att åt Juselius utgifva 4,185 mk med 5 % ränta derå från den $\frac{1}{10}$ 00. I öfrigt lät senatorn bero vid Hfrs d.)

6. P. Tenhunen M. Paunasta vastaan omistusoikeutta vesijättömaahan. (Målet ref. i J. F. T. 1907 rättsf. N:o 9.)

7. Pohjoismaiden Osakepankki Kauppaa ja Teollisuutta varten Ida Emilia Kopoa vastaan velkomusjutussa. *Uvilan y. m. pien K. O.* p. $\frac{15}{10}$ 03: Koskei Pohjoismaiden Osakepankki ollut 29 päivänä maaliskuuta 1858 annetun Vekselisäännön 40 §:ssä määrätysssä ajassa tehnyt protestia kolmea J. M. Kopon asettamaa, pankille siirrettyä vekseliä vastaan ja pankki siten oli menettänyt kannevaltansa J. M. Kopoa vastaan vekselien asettajana, eikä Pohjoismaiden Osakepankki myöskään ollut näyttänyt, että J. M. Kopo tästä saatavasta, jos se raukeaisi, saisi mitään voittoa pankin vahingoksi tai ettei J. M. Kopo ollut vilpittömässä mielessä menetellyt, mitkä seikat sanotun Vekselisäännön 93 §:ssä oli pantu takautuvan kannevallan ehdoksi siinä tapauksessa, että protesti oli laiminlyöty, sentähden ja kun ei Pohjoismaiden Osakepankki liioin ollut voinut toteen saattaa, että J. M. Kopo oli erittäin sitoutunut suorittamaan mainittujen vekselien sisällykset, eikä myönnetty kiinnitys todistanut sitoumusta velan maksuun jälkeen maksupäivän ilman protestia, hylkäsi K. O. Pohjoismaiden Osakepankin jutussa ajamat kanteet. *Turun H. O.*, johon Pohjoismaiden Osakepankki vetosi, t. $\frac{24}{10}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

8. J. V. Honkanen och K. F. Bergqvist m. fl. mot J. Sax angående klander af testamente. *Rn i Borgå* fann g:m u. den $\frac{23}{10}$ 05 det väl vara utredt, att Maria Kaidaloff i lifstiden vid särskilda tillfällen i vittnens närvaro yttrat, att hennes fattiga släktingar skulle erhålla hennes kvarlåtenskap utan att Maria Kaidaloff dock närmare bestämt, hvilka personer hon därmed afsett; men emedan slika yttranden icke kunde betraktas såsom testamentariska förordnanden i den mening 16 kap. Å. B. åsyftade, förklarade Rn det af Maria

Kaidaloff i listiden uttalade och af J. V. Honkanen och hans medparter såsom testamente bevakade förordnandet för ogiltigt. *Åbo Hfr.*, dit klgdne vädjade d. den $10\frac{1}{2}$ 06: Ej ändring. *J. D.*, upptog ej till pröfning hvad å K. F. Bergqvists vägnar anförts till vinnande af ändring i Hfrs d., enär Bergqvist var afliden redan då Hfrs d. i målet gafs. För öfrigt ej ändring.

Den 23:dje. 9. H. Tikkasen konkurssin toimitsijamiehet A. Wallius ja J. A. Grönlund A. Mykkästä vastaan velkomusta koskevassa jutussa. *Pielaveden y. m. p:ien käräjäkunnan K. O.* p. $\frac{9}{4}$ 04: Kun A. Mykkänen ei ollut voinut vastoin A. Walliuksen ja J. A. Grönlundin kieltoa näyttää kysymyksessä olevasta tilaosan hinnasta 6,000 mk:asta H. Tikkaselle suorittaneensa muuta kuin kauppailaisuudessa maksamansa 500 mk:aa, velvoitti K. O. A. Mykkäsen kuittia vastaan A. Walliukselle ja J. A. Grönlundille, H. Tikkasen konkurssipesän toimitsijamiehinä, heti maksamaan takaisin ne 5,500 mk:aa, jotka A. Wallius ja J. A. Grönlund niin muodoin olivat liiaksi suorittaneet A. Mykkäsellesäadaksean häneltä kysymyksessä olevan tilaosan haltuunsa, 5% koron kanssa oikeudenkäynnin alusta, $\frac{4}{11}$ 03. *Viipurin H. O.*, johon A. Mykkänen vetoisi, katsoi t:ssa $\frac{11}{4}$ 06 asiassa selville saatetuksi, että A. Mykkänen oli ennen H. Tikkasen konkurssin alkua kysymyksessä olevan tilan hintaa vastaan suorittanut H. Tikkaselle kauppailaisuudessa $\frac{1}{12}$ 99 500 mk:aa sekä $\frac{9}{12}$ samaa kuuta 3,623 mk:aa 68 p:niä, maksamalla vastaavan määrän H. Tikkasen velasta Jaakko Juhana Jauhiaiselle, minkä vuoksi ja kun ei oltu näytetty, että viimeksi sanottu rahamäärä olisi tullut luetuksi A. Mykkäsellesä hyväksi hänen ja H. Tikkasen muissa välityksissä ja A. Mykkänen siten oli katsottava suorittaneen kaikkiaan 4,123 mk:aa 68 p:niä, A. Mykkänen H. Tikkasen konkurssipesälle takaisin maksettava rahamäärä alennettiin 1,876 mk:kaksi 32 p:niksi, jolle määrälle oli suoritettava 5% korko K. O:n mainitsemasta päivästä. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 28:de. 10. J. B. Hagert i egenskap af fordringsägare i S. Hagerts konkursbo mot Vasa Aktie Bank och sakförarekontoret Hasselblatt & Boxström i ett mål angående förmånsrätt i konkurs. Å inställedagen i S. Hagerts vid *Rn i Nikolaistad* anhängiggiorda konkurs den $\frac{29}{1}$ 06 hade J. B. Hagert bevakat ej mindre enligt skuldsedel af den $\frac{1}{1}$ 05 1,000 mk med 6% ränta därå från

nyssnämnda dag, än de 2,494 mk 17 p. J. B. Hagert, som jämte J. Sandås ingått borgen för ett af Vasa Aktie Bank S. Hagert beviljad kassakreditivlån å 10,000 mk, den ¹⁸/₁₂ 05 nödgats till banken inbetala med enahanda ränta från sistsagde dag, hvarhos J. B. Hagert, under uppgift att S. Hagert den ¹⁰/₈ 04 till säkerhet för såväl återgåldandet af omordade skuldsedels innehåll som den förlust han kunde få vidkännas i grund af omförmälda borgen åt denne pantförskrifvit ett uti S. Hagerts handelsbutik å Buss hemmans mark i Gerby by af Mustasaari socken befintligt varulager jämte inventarier och utestående fordringar, anhållit att hvad sålunda bevakadt blifvit måtte honom tilldömas med förmånsrätt ur den pantförskrifna egendomen. *Rn i Nikolaistad* d. i konkursen den ³⁰/₄ 06: Jämte det J. B. Hagerts förenämnda fordringar fastställdes till betalning ur konkursboet, förkastades hans yrkande att för omordade 1,000 mk få sig tillerkänd förmånsrätt till värdet af ofvanberörda varulager, inventarier och utestående fordringar, enär ej visadt blifvit att ifrågakommande egendom öfverlämnats till J. B. Hagert såsom säkerhet för nästsagda fordran, hvilken tillkommit efter det pantaftalet om samma egendom ingåtts, hvaremot *Rn* på upptagna skäl tillerkände J. B. Hagert för det belopp han i omförmäldt afseende såsom borgesman utgifvit, förmånsrätt till ännämnda egendom, såvidt densamma den ¹⁸/₁₂ 05, då denna fordran uppkom, fanns i behåll. *Vasa Hfr.*, dit, utom andre, J. B. Hagert vädjade, d. den ¹⁸/₈ 06: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring.

11. J. ja K. Summa O. Koistista vastaan velkomusju-tussa. Haastatettuaan hkjat 1900 vuoden lakimääräisiin talvikäräjiin *Uudenkirjon pitäjän kärjäkunnassa* oli vstja, joka oli määrätty elokuussa vuonna 1899 kuolleen Pietarin kaupungissa asuneen Wilhelm Kastegrenin ²⁹/₆ 97 laaditun kirjallisen testamentin toimeenpanijaksi K. O:desa kertonut, että hkjat olivat sitoutuneet Kastegrenille suorittamaan ²⁴/₁₁ 94 antamansa velkakirjan mukaan 2,500 ruplaa venäjän rahaa 4 % vuotuisen koron kanssa, ollen velka maksettava 10 vuoden kuluessa velkakirjan antopäivästä 250 ruplalla vuosittain sekä ¹¹/₁₂ 97 päivätyn velkakirjan mukaan vaadittaessa 2,500 ruplaa 6 % korolla; ja kun hkjat eivät olleet ensiksi mainittua velkakirjaa vastaan suorittaneet muuta kuin ²⁶/₁₂ 97 maksetut 750 ruplaa eivätkä he myöskään olleet taipuneet suorittamaan ¹¹/₁₂ 97 antamansa velkakirjan sisällystä, oli vstja, mainituissa toimeissaan, vaatinut hkjain velvoittamista maksamaan ²⁴/₁₁ 94 annetun velkakir-

jan sisällyksestä maksettavaksi langenneet erät, yhteensä 1,250 ruplaa korkoineen sekä $^{11}/_{12}$ 97 päivätyn velkakirjan sisällyksen 2,500 ruplaa niinkään korkoineen ensiksi mainitusta rahamäärästä kumminkin vähennettynä velkakirjaa vastaan maksetut 750 ruplaa. Asiassa kuulustettuina olivat hkjat selittäneet, että sittenkuin heidän setänsä Herman Summa ja isoisänsä Juho Summa olivat erästä $^{23}/_{8}$ 91 päivättyä velkakirjaa ja siinä määrättyä 6 % korkoa vastaan lainaksi saaneet W. Kastegreniltä 15,000 ruplaa, oli Herman Summan ja Juho Summan sillä välin kuoltua W. Kastegren huolimatta siitä että hkjat olivat ottaneet perintöä ainoastaan Juho Summan jälkeen ja vaikka he siis lain mukaan olisivat olleet vastaavat ainoastaan toisesta puolesta tuota velkasummaa eli 7,500 ruplalta, uhkauksella muuten heti uloshakea koko saatavansa $^{24}/_{11}$ 94 pakoittaneet heidät velkanansa tunnustamaan vastamainitun velkakirjan sisällyksestä 10,000 ruplan suuruisen määrän sekä vielä lisäksi ilman vastiketta ottaneet heiltä kanteen perusteena olevan 2,500 ruplan velkakirjan samalta päivältä; ja kun W. Kastegren sen jälkeen, J. ja K. Summan $^{11}/_{12}$ 97 Kastegrenille suoritettaessa todellisen velkansa eli mainitun 7,500 ruplaa, oli heiltä ottaneet kanteessa mainitun toisenkin velkakirjan mukaa sen tähdvelan maksamiseksi, joka ylempänä kerrotusta 10,000 ruplan määrästä vielä oli suorittamatta, olivat hkjat, jotka niin ollen eivät velkomuksen perusteena olevista velkakirjoista olleet saaneet mitään vastiketta, vaatineet, että kanne hyljättäisiin, pidättäen sen ohessa itselleen oikeuden erikseen hakea takaisin mitä he kysymyksessä olevia velkakirjoja vastaan jo olivat suorittaneet. Sittenkun vstja oli kieltänyt, että puheena olevat velkakirjat olivat syntyneet minkäänlaisesta, koronkiskomisesta, kuten hkjat olivat tahoneet tehdä uskottavaksi, sekä muutenkin pysynyt kanteessaan, *Uudenkirjon pitäjän K. O.* hylkäsi p:ssä $^{28}/_{3}$ 03 vstjan ajaman kanteen, ja jätti hkjoille vallan eri oikeudenkäynnin kautta, jos luulivat syytä siihen olevan, hakea vstjalta takaisin, mitä he tarpeettomasti olivat korkoina suorittaneet, vaan saivat asianosaiset itse kärsiä oikeudenkäyntikulunkinsa. *Viipurin H. O.*, johon asianosaiset vetoisivat, t. $^{17}/_{3}$ 06 katsoi etteivät hkjat olleet esiintuneet syytä muuttaa K. O:den päätöstä. Mitä sitten vstjan vetokanteeseen tuli, katsoi H. O. selvitettyksi että hkjat Herman Summan ja Juho Summan kuoltua olivat $^{24}/_{11}$ 94 sitoutuneet W. Kastegrenille maksamaan ei ainoastaan edellämainitun 15,000 ruplan suuruisen velkakirjan sisällöstä korkoa, 10,000 ruplaa vaan myös, samana päivänä laaditun

velkakirjan sisällön 2,500 ruplaa viimeksi mainitun rahamäärän 4 % vuotuisen koron kanssa ja sillä tavoin että velka oli kymmenen vuoden kuluessa maksettava 250 ruplalla vuosittain, sekä että hkjat, jotka tuon 10,000 ruplan suuruisen velan suorituksiksi W. Kastegrenille olivat maksaneet 7,500 ruplaa ja sittemmin ¹¹/₁₂ 97 antamassaan velkakirjassa sitoutuneet vaadittaessa maksamaan sanotun velan jäännöksen 2,500 ruplaa 6 % vuotuisella korolla, olivat tämän jälkeen mainittujen velkainsa lyhennykseksi maksaneet W. Kastegrenille tämän ²⁸/₁₂ 97 velkakirjalle ²⁴/₁₁ 94 kuittaamat 750 ruplaa ja ¹⁸/₄ 99 kuittia vastaan 300 ruplaa sekä, kuten Kastegrenin eläessään antamat kaksi kuittia ilman päivämäärää osoittivat kahdella kerralla ennen ¹/₉ 99 400 ruplaa, kuin myös oikeudenkäynnin kestäessä vstjalle suorittaneet ²³/₁₁ 00 70 ruplaa ja 28 päivänä samaa kuuta 150 ruplaa, ²⁴/₁₁ 01 70 ruplaa ja 28 päivänä samaa kuuta 150 ruplaa, ²²/₁₁ 02 70 ruplaa sekä ⁶/₃ 03 150 ruplaa; mihin nähden ja kun hkjat eivät olleet voineet näyttää toteen väitöstään että he W. Kastegrenin pakotuksesta ja ilman vastiketta olivat W. Kastegrenille antaneet sanotut velkasitoumukset, H. O., kumoten K. O:den p:n, velvoitti hkjat vstjalle, W. Kastegrenin testamentin toimeenpanijana, heti maksamaan joko venäjän rahassa tahi maksuaikana kulkevan kurssin mukaan suomen rahassa ¹¹/₁₂ 97 annettua velkakirjaa vastaan sen sisällön 2,500 ruplaa korkoineen, lukien 6 sadalle vuodessa velkakirjan antopäivästä kunnes maksu tapahtuisi, sekä kuittia vastaan ²⁴/₁₁ 94 päivätyn velkakirjan sisällöstä ennen oikeudenkäynnin alkua maksettavaksi langenneet vuosina 1895, 96, 97, 98 ja 99 kussakin vuonna ²⁴/₁₁ suoritettavat maksuerät, jotka tekivät vuosittain 250 ruplaa eli yhteensä 1,250 ruplaa 4 % vuotuisella korolla lukien velkakirjan antopäivästä jokaisen maksuerän lankeamispäivään sekä sen jälkeen 6 % korolla maksun tapahtumiseen asti, kuitenkin säädetyssä järjestyksessä vähennettyä äskenluetellut velkaa vastaan tapahtuneet suoritukset. Sen ohessa ja samalla kun lausunnon antamisen hkjain vaatimuksista että heille pidettäisiin oikeus vast'edes hakea vstjalta takaisin mitä he velan korkoina olivat suorittaneet, raukesi, velvoitettiin hkjat korvaukseksi vstjalle K. O:ssa aiheutuneista kustannuksista hänelle maksamaan 600 m:kaa. O. O.: Sen ohessa että J. ja K. Summan asiassa myöskin tekemä väitys siitä, etteivät nyt puheenaolevat määrät, siihen W. Kastegrenin edellämainitussa testamentissaan tekemään määräykseen nähden, ettei näitä velkoja saisi J. ja K. Summalta uloshakea niin kauan kuin he niistä

säännöllisesti suorittaisivat korot, hakukelpoiset, jätetään varteen ottamatta, koskeivät J. ja K. Summa, mikäli asiakirjoista käy selville, olleet ennen oikeudenkäynnin alkuaan suorittaneet heidän puheena olevista veloistaan silloin maksettavaksi langenneen koron täyttää määrää, katsoi K. Senaatti etteivät J. ja K. Summa muutenkaan olleet esiintuoneet syytä muuttaa H. O:den edelläkumottua t:ta muulla tavoin kuin että ne 400 ruplaa, jotka Kastegrenin eläessään antaman ilman päivämäärää olevan kuitin mukaan olivat velasta lyhennettävät, olivat luettavat maksetuiksi ²⁶/₁₂ 98; joten oikaisnut antottu tuomio siis muuten jäi pysyväiseksi. — (1 jäsen katsoi selvitetyn, että W. Kastegren kysymyksessä olevassa, ²⁹/₆ 97 päivätyssä testamentissa oli määrännyt, ettei hänen yllämainittua 12,500 hopearuplan suuruista saata-vaansa J. ja K. Summalta saataisi näiltä hakea, niinkauan kuin he säännöllisesti suorittivat lainan korot, minkä vuoksi ja koska oli näytetty, että O. Koistisen vaatimain velkakirjain sisällykset juuri olivat osa äskenmainituista varoista eikä edes oltu väitetty, että W. Kastegren, joka oli kuollut elokuussa 1899, eläissään olisi viitatussa suhteessa tehnyt muistutusta koronmaksamisen laiminlyömisestä, niin ja kun myöskin oli toteensaatettu, että J. ja K. Summa W. Kastegrenin kuoltua ja kunnes tämä oikeudenkäynti pantiin viireille säännöllisesti olivat täyttäneet velvollisuutensa korkojen maksamisen suhteen, katsoi senaattori, ettei O. Koistisen puheenalaisia kannetta voitu hyväksyä ja hylkäsi sanotun kanteen ja jätettiin J. ja K. Summan tekemä vaatimus oikeudenkäyntikulujensa korvaamisesta huomioon ottamatta.)

Den 30:de. 12. J. Koskinen mot K. P. Silander angående klander af testamente. *Rn i Helsingfors*, vid hvilken K. P. Silander i afseende å bevakning anmält, att den ¹⁹/₃ 03 aflidne K. W. Forssell muntligen förordnat att efter Forssells fränfälle all hans kvarlåtenskap skulle tillfalla Silander, men detta Silanders påstående blifvit motsagt af J. Koskinen, hvilken gjort gällande att K. W. Forssell vid det tillfälle, då han på antytt sätt skulle förordnat om sin kvarlåtenskap, varit i hög grad öfverlastad af starka drycker samt att de personer, hvilka därvid närvarit likaledes varit dryckesrörda, förklarade genom u. den ⁸/₉ 03 det af Silander bevakade uttalandet af K. W. Forssell icke utgöra ett testamentariskt förordnande. *Åbo Hfr.*, dit Koskinen väddade fann g:n d. den ²⁵/₇ 06 utredt vara, att K. W. Forssell vid ett af E. Aaltonen och A. Seppänen, hvilka bland andra afhörts som vittnen i saken, omvittnadt tillfälle år 1902

såsom sin yttersta vilja i laga ordning förordnat, att efter hans fränfälle hans kvarlåtenskap skulle tillfalla Silander, hvarför och då Koskinen icke styrkt att Forssell efteråt skulle hafva ändrat eller återkallat detta förordnande samt detsamma af Silander i behörig ordning bevakats, Hfr. upphäfde Rns u. och förkastade Koskinens i saken förda talan. J. D.: Ej ändring.

Februari.

Den 1:sta. 1. Finlands Bank mot J. E. Segerberg m. fl. ang. fordran. (Målet ref. i J. F. T. rättsf. N:o 10 1907.)

Den 2:dra. 2. K. Saksa y. m. H. Saksolaa y. m. vastaan perinnönjaon ja pesänosituksen moittimista koskevassa jutussa. *Hauhon y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{7}{18}$ 02: Mainitsemillaan perusteilla hylkäsi K. O. H. Saksolan ja Aleksandra Juhontyttären väitteet, että kysymykseen tullut perintöjako oli saanut lainvoiman, olivat H. Saksola ja Aleksandra Juhontytär yhtyneet A. Häppölän vastineeseen, sen ohessa ilmoittaen, että välikirja $\frac{13}{8}$ 92 tosin alkuaan oli tehty yksinomaan J. K. Lepistön eduksi, mutta että siihen oli jälestäpäin E. K. Lepistön tahdosta lisätty Aleksandra Juhontyttärenkin nimi. Lopullisessa p:ssä $\frac{10}{3}$ 03 antoi K. O. lausuntonsa asiasta, ja koska siinä tilaisuudessa, jossa Aleksandra Juhontyttären nimi lisättiin sen $\frac{13}{8}$ 92 laaditun kauppakirjan alle, jolla E. K. Lepistö ja Katarina Antintytär olivat luovuttaneet koko Akkalan talon ja puolen Lepistön taloa J. K. Lepistölle, sen mukaan kuin Aleksandra Juhontytär itsekin oli jutussa myöntänyt, ei ollut ollut saapuvilla kahta todistajaa, eikä K. O., säädösten nojalla M. K:n 1 luvun 2 §:ssä, voinut katsoa näin tavoin syntyneen laillista kauppaa, sentähden ja kun $\frac{12}{8}$ 99 J. K. Lepistövainajan jälkeen pidetty perinnönjako ja pesänositus ylläkerrottuun laittomaan kauppakirjaan perustettuna oli virheellinen ja Aleksandra Juhontyttärelle jaettu osuus pesään kuuluviin kiinteistöihin, vaikka hänellä ei ollut niihin naimaosaa, K. O. kumosi ja mitättömäksi julisti riidanalaisen perinnönjaon ja pesänosituksen. *Turun H. O.*, johon asianomaiset molemmiin puolin vetosivat, t. $\frac{2}{13}$ 05: Koska puheenaolevasta J. K. Lepistön jälkeen toimitetusta perinnönjaosta, jossa myös A. Häppölä alaikäisten A. Juhonpojan ja Aleksandra Juhontyttären hol-

hoojana oli ollut läsnä, ei oltu nostettu moitekannetta P. K:n 13 luvun 1 §:ssä säädetyssä ajassa, hylkäsi H. O., kumoten K. O:n sekä väitepäätöksen että lopullisenkin p:n, K. Saksan asiassa ajaman kanteen. O. O.: Samalla kuin K. Senaatti, koska P. K:n 13 luvun 1 §:ssä perinnön tasoittamista varten säädetty moiteaika ei sovellu puheena olevaan, laitoman maansaannon moittimista käsittävään asiaan, hyväksyi K. O:n väitepäätöksen $\frac{7}{10}$ 02, vahvisti K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n, K. O:n jutussa julistaman lopullisenkin p:n.

Den 4:de. 3. Pohjoismaiden Osakepankki Kauppaa ja Teollisuutta varten K. ja Mariana Nokkia vastaan velkomusjutussa. *Kokemäen y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä $\frac{23}{3}$ 03, mainitsemillaan perusteilla, vstjat heti suorittamaan hkjalle riidanalaisten vekselien yhteenlasketun määrän 53,000 m:kaa 6 % vuotuisine korkoineen, luettuna 5,000 m:kasta $\frac{1}{2}$ 02, 25,000 m:kasta $\frac{5}{2}$ 02, 15,000 m:kasta $\frac{12}{3}$ ja 8,000 m:kasta 20 viimemainittua kuuta. *Turun H. O.*, johon vstjat vetosivat, t. $\frac{18}{7}$ 06: Koska hkja, laiminlyömällä noudattaa mitä $\frac{9}{3}$ 1858 annetun Vekselisäännön 40 §:ssä, verrattuna saman säännön 71 ja 72 §:ään, säädetään takautuvan kannevallan säilyttämiseksi hyväksytyn vekselin siirtäjää vastaan, oli menettänyt takautuvan kannevaltansa vekselioikeuden mukaan riidanalaisten vekselien siirtäjää K. Nokkia vastaan, eikä hkja ollut näyttänyt, että vstjat vielä senkin jälkeen kun he olivat saaneet tiedon, että pankki oli menettänyt mainitun takautuvan kannevaltansa, olisivat siitä huolimatta eri välipuheella ottaneet pankille maksaaksensa sanottujen vekselien sisällystä vastaavan rahamäärän tahi siinä mielessä myöntäneet edelläkerrotun kiinnityksen, hylkäsi H. O., kumoten K. O:n p:n, hkjan asiassa ajaman kanteen. O. O. katsoi selvitetyn, että vstjat, sittenkun hkja, tekemällä Vekselisäännön 40 §:ssä määrätyn protestin puuttuvan maksun tähden, oli säilyttänyt takautuvan kannevaltansa K. Nokin yllämainittua $\frac{1}{11}$ 01 5,000 m:kasta asettamaa vekseliä vastaan olivat eräänä päivänä helmikuun alkupuolella v. 1902 sitoutuneet vastaamaan muiden muassa saman vekselin sisällyksestä siinäkin tapauksessa, ettei sitä haettaisi ulos Nokin aviopuolisolta Vekselisäännön 75 §:n säättämän ajan kuluessa, minkä vuoksi K. Senaatti, muuttaen H. O:n t:ta tältä kohden, velvoitti vstjat kerrotun sopimuksen nojalla kuitenkin saadessaan suorittamaan hkjalle 5,000 m:kaa ynnä 6 % vuotuisen koron $\frac{1}{2}$ 02 lukien; jota vastoin ja koskei hkja ollut ensiksisanotussa lainkohdassa määrättyssä ajassa tehnyt protestia K. Nokin $\frac{5}{11}$ sekä $\frac{12}{12}$ ja $\frac{20}{12}$ 01

asettamien vekselien maksun laiminlöymisen tähden ja pankki tämän johdosta oli menettänyt kannevaltansa K. Nokkia vastaan noitten vekselien asettajana, eikä hkja liioin ollut näyttänyt todeksi, että ylempänä kerrottu sopimus olisi sisältänyt maksamisen sitoumusta myös protestin laiminlöymisen tapauksessa. K. Senaatti jätti sen loppupäätelmän pysyväksi, johon H. O. t:ssa oli asian muissa osissa johtunut. — (1 jäsen katsoi tosin selvitetynsi että K. ja Maria Nokki olivat eräänä päivänä helmikuun alkupuolella v. 1902 suullisesti luvanneet vastata kysymyksessä olevien Pohjoismaiden Osakepankille siirrettyjen vekselien sisällyksestä siinä tapauksessa ettei niitä haettaisi ulos Nokin aviopuolisolta 3 kuukauden kuluessa vekselin lankeemispäivästä; vaan koska pankki, joka ei ollut Vekselisäännön 40 §:ssä säätämässä ajassa tehnyt protestia K. Nokin $\frac{5}{11}$ sekä $\frac{12}{12}$ ja $\frac{20}{12}$ Ol asettamia vekseliä vastaan, eikä Vekselisäännön 75 §:ssä määräämässä ajassa uloshakenut hänen $\frac{1}{11}$ Ol antaman vekselin sisällystä, niin muodoiin oli menettänyt kannevaltansa K. Nokkia vastaan vekselin asettajana, eikä pankki myöskään ollut näyttänyt että K. Nokki tästä saatavasta, jos se raukeaisi saisi voittoa pankin vahingoksi tai ettei K. Nokki ollut vilpittömässä mielessä menetellyt; sentähden ja kun tuo Nokin aviopuolisojen edelläkerrottu lupaus vastata sanottujen vekselien suorittamisesta, joka muun muassa ei sisältänyt määräystä edes maksupäivästä ja korosta, ei muodostanut sellaista täydellistä välipuhetta, jonka kautta uusi velkasitoumus olisi syntynyt, niin ja myöskin H. O:n mainitsemilla perusteilla jätti senaattori asian sen loppupäätelmän varalle, johon H. O. t:ssa oli johtunut.)

4. Oikeudenkäynnissä kuolleen K. Isotalon oikeudenomistajat, hänen leskensä Elisabet Isotalo y. m. Vilhelmina Isotaloa vastaan eläkettä koskevassa jutussa. *Karkun y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{15}{10}$ 03: Koska paikkakunnalla yleisesti oli tapana eläkevälikirjoihin merkitä, mitkä eläkeedut toisen tai toisen eläkkeensaajan kuoltua vähenivät, jos sellaista sopimista eläkeehdoissa tarkoitettiin, mutta riidanalaisessa, $\frac{27}{12}$ 76 tehdyssä välikirjassa, jonka mukaan Vilhelmina Isotalon miesvainaja T. Matinpoika oli pidättänyt itselleen ja vaimolleen heille K. Isotalon sittemmin omistamasta Yli-Isotalon talosta maksettavan eläkkeen, ei ollut mitään määräystä, että sanottu eläke toisen tai toisen eläkkeensaajan kuoltua mitenkään vähenisi, sen tähden ja kun K. Isotalo oli myöntänyt jättäneensä suorittamatta Vilhelmina Isotalolle tulevasta eläkkeestä vuodelta 1902 edellä mainitut erät, joille

pannut arvot yhteensä 80 m:kaa 50 p:iä olivat pidettävät kohtuullisina, velvoitti K. O. K. Isotalon heti kuittia vastaan Vilhelmina Isotalolle suorittamaan 80 m:kaa 50 p:iä 5 % vuotuisella korolla oikeudenkäynnin alusta ¹³/₁₀ 03. *Turun H. O.*, johon K. Isotalo vetosi, t. ¹⁴/₂ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Koska puheenalaisessa välikirjassa ei ollut mitään määräystä, että T. ja Vilhelmina Isotalolle sen mukaan tuleva eläke olisi jommankumman heistä kuolta vähenävä, eikä K. Isotalon tästä tekemälle väitökselle muutoinkaan ollut esiintuotu mitään laillista perustusta, sen vuoksi ja kun jutussa oli myönnetty, että riidanalaisessa eläkemäärät olivat vuodelta 1902 suorittamatta, K. Senaatti jätti asian sen loppupäätelmän varaan, johon Oikeudet olivat jutussa johtuneet.

Den 5:te. 5. A. Poukka, Adolf Poukka ja Finska Skiffer Aktiebolaget O. Alasta vastaan vesivoiman omistusoikeutta koskevassa jutussa. *Längelmäen y. m. p:ien K. O.* p. ¹²/₁₂ 04: Samalla kun A. Poukan ja osakeyhtiön Finska Skiffer Aktiebolaget lykkäyspyyntö, koskei näiden ehdottoman selvitys vaikuttanut asian päättymiseen hyljättiin, julisti K. O. mainitsemillaan perusteilla O. Alasen oikeutetuksi Winkiän koskessa käyttämään hänelle kuuluvaa kosken vesivoimaa. *Turun H. O.*, johon A. Poukka ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, t. ¹⁰/₂ 06: Koskeivät A. Poukka ja hänen asiakumppaninsa olleet toteen saattaneet, että riidanalainen hiomotehdas olisi asianomaisella luvalla rakennettu Winkiän koskeen, mutta O. Alanen oli näyttänyt oikeutensa ³/₄ osaa kosken vesivoimaa ja että se paikka, johon hän aikoi perustaa riidanalaisen myllyn, oli hänen omistamansa Ylisen talon alueella, vahvisti H. O. sen lopputuloksen johon K. O. p:ssä oli johtunut. *O. O.* katsoi A. ja Adolf Poukalta sekä osakeyhtiöltä Finska Skiffer Aktiebolaget jääneen toteen näyttämättä, että Winkiän koski kuului Keskisen taloon yksin, minkä vuoksi kaikki talot Winkiän kylässä, jonka alueella Winkiän koski sijaitsee olivat pidettävät osallisina koskeen itsekukin kyläosuutensa mukaan; ja koska selville oli saatu, että A. Poukan omistama Keskisen talo oli ⁷⁷/₁₉₂ manttaalin suuruinen sekä että O. Alasen omistamat Alasen ja Ylisen talot olivat, Alasen talo niinikään ⁷⁷/₁₉₂ manttaalin ja Ylisen talo ⁷⁷/₁₄₄ manttaalin suuruisia kuin myös että Uusi-Ylisen talo, jonka oikeutta Winkiän kosken vesivoimaan O. Alanen oli näyttänyt itsellään olevan valtaa käyttää, oli ⁷⁷/₂₈₈ manttaalin suuruinen, sentähden ja kun se alue, johon O. Alanen oli ilmoittanut aikovansa

perustaa kysymyksessä olevan vesilaitoksen, kieltämättä kuului Ylisen taloon, eivätkä A. ja Adolf Poukka eikä osakeyhtiö Finska Skiffer Aktiebolaget olleet toteensaattaneet, että edelläsanottu hiomotehdas oli asianomaisella luvalla rakennettu Winkiän koskeen, jätti K. Senaatti sen loppupäätelmän pysyväksi johon H. O. t:ssa oli johtunut. — (1 jäsen katsoi, koska Alanen oli osottautunut manttaalin mukaan ballitsevansa $\frac{3}{4}$ osaa, mutta Adolf Poukka ainoastaan $\frac{1}{4}$ osaa Winkiän kylän alueesta, ja hän siis säännön mukaan 9 §:ssä laissa $\frac{23}{7}$, 02, sisältävä määräyksiä välirajasta vedessä ja vesialueen jaosta, myös oli osallinen Winkiän kylälle kuuluvan Winkiän kosken vesivoimaan sekä se alue, johon Alanen oli ilmoittanut aikovansa perustaa kysymyksessä olevan vesilaitoksen, kuului hänen omistamaansa Ylisen taloon, eivätkä A. ja Adolf Poukka eikä Finska Skiffer Aktiebolaget olleet todeksi saattaneet muutakaan perustetta väitteellensä että he olisivat oikeutetut toisten erotamisella yksin käyttämään puheenalaista vesivoimaa tai itselleen lunastamaan sellaista oikeutta, ettei A. ja Adolf Poukka eikä Finska Skiffer Aktiebolaget olleet esiintuneet syytä muuttaa sitä lopputulosta, johon H. O. oli jutussa johtunut.)

Den 6:te. 6. Bestyrelsen för Folkupplysnings-sällskapet mot A. E. Hisinger angående klander af gäfv. *Rn i Helsingfors* förklarade medels u. den $\frac{28}{8}$, 03 utredt vara, att Fredrika Wilhelmina Hisinger den $\frac{2}{11}$, 99 uti tvänne tillkallade, ojäfviga vittnens närvaro lätit å ett Föreningsbankens i Finland depositionsbevis, utfärdadt den $\frac{17}{10}$, samma år å 80,000 mk, teckna öfverlåtelse af detsamma å föreningen Svenska Folkskolans Vänner och Folkupplysnings-sällskapet med 40,000 mk åt hvardera, under förbehåll likväl att få i sin listid åtnjuta ränta å sagda deposition; att depositionsbeviset med denna transportanteckning blifvit samma dag af justitierådmannen Hj. Sundel, som nämnda tid biträdt Fredrika Wilhelmina Hisinger vid förvaltningen af hennes förmögenhet, i afseende å kännedom om den gjorda donationen uppvisadt för sekreteraren i föreningen Svenska Folkskolans Vänner P. Nordmann och i sådant syfte jämväl upptetts för sekreteraren i Folkupplysnings-sällskapet före den 11 berörda november, då därom vid sammanträde af sällskapets bestyrelse till protokollet antecknats; att nämnda depositionsbevis sedermera i mars månad år 1900 af Sundel i Fredrika Wilhelmina Hisingers bostad öfverlämnats åt Nordmann i förvar samt med upp-

drag att lyfta och till Fredrika Wilhelmina Hisingers hushållsföreståndarinna E. Malm öfverlämna räntorna å depositionen; samt att omordade 80,000 mk jämte ränta 1,511 mk, rätteligen 1,511 mk 11 p., efter Fredrika Wilhelmina Hisingers den $12/10$ 01 inträffade död den 17 i samma månad å Föreningsbanken lyftats och kvitterats af föreningen Svenska Folkskolans Vänner och Folkupplysningssällskapets sekreterare, gemensamt och som Fredrik Wilhelmina Hisinger vid den tid, då omförmälda donation genom transportanteckningen å berörda depositionsbevis gjordes, varit vid fullt redig sinnesförfattning och handlat frivilligt samt A. E. Hisinger icke styrkt att Fredrika Wilhelmina Hisinger varit oförmögen att fatta innebörden af sina handlingar eller avsluta ett giltigt rättsärende, och det ej håller framgått, att den af Fredrika Wilhelmina Hisinger sålunda vidtagna dispositionen om en del af hennes förmögenhet åsyftat kringgående af lag, alltså och då det icke ens påståtts, att Fredrika Wilhelmina Hisinger därefter och intill dess depositionsbeviset i mars år 1900 af hennes vid förvaltningen af hennes förmögenhet anlitade biträde justitierådmanen Sundel öfverlämnades i P. Nordmanns värho och sålunda afskildes från boet återkallat donationen, hvilken genom depositionsbevisets öfverlämnande måste anses hafva fullbordats, äfvensom lagens stadganden om vederlag för arfvejord icke egde tillämpning å förevarande fall, då fråga vore om egendom, som vid Fredrika Wilhelmina Hisingers frånfälle icke vidare funnits i hennes bo och hvaröfver förty ej kunnat vid bodelning förfogas, förkastade Rn A. E. Hisingers, i egenskap af sin moder Fredrika Wilhelmina Hisingers enda arfvinge gjorda yrkande om Bestyrelsens för Folkupplysningssällskapet förpliktande att till honom återbära förenämnda 40,000 mk jämte ränta. *Äbo Hfr.*, dit A. E. Hisinger vädjade, fann uti d. den $16/11$ 05 väl utredt vara, att Fredrika Wilhelmina Hisinger vid redig sinnesförfattning uttalat afsikt att till föreningarna Svenska Folkskolans Vänner och Folkupplysningssällskapet såsom gifva öfverlämna ifrågakomna mot bevis af den $17/10$ 99 uti Föreningsbanken i Finland deponerade belopp af 80,000 mk till hälften eller 40,000 mk åt hvardera, samt den 2 november samma år underskrifvit en depositionsbeviset i sådant syfte åtecknad öfverlåtelse; men emedan det emot A. E. Hisingers bestridande icke visats, att Fredrika Wilhelmina Hisinger, själf eller genom annan af henne därtill bemyndigad person, medels öfverlämnande af depositionsbeviset eller annorledes fullbordat sin antydda afsikt, och sagda bevis

vid sådant förhållande borde anses hafva vid tiden för Fredrika Wilhelmina Hisingers därå timade frånfalle fortfarande tillhört hennes bo, ty och då Folkupplysningssällskapet sålunda obehörigen från Föreningsbanken å nämnda deposition uppburit 40,000 mk, ålade Hfr., med upphäfvande af Rns u., Folkupplysningssällskapet att till A. E. Hisinger i dennes egenskap af Fredrika Wilhelmina Hisingers ende arfvinge återbära omordade 40,000 mk jämte 5 % årlig ränta därå från rättegångens början den 26/02. J. D.: Med upphäfvande af Hfrs d., fastställdes, på de af Rn åberopade skäl och enär i målet inlupna omständigheter vid handengåfvo, att öfverlämnandet af ifrågavarande depositionsbevis till P. Nordmann i afseende å gåfvans fullbordande skett med Fredrika Wilhelmina Hisingers vilja, det slut, hvori Rn i saken stannat.

7. Föreningen Svenska Folkskolans Vänner mot A. E. Hisinger angående klander af gåfva. — Se föregående mål.

8. A. E. Hisinger mot Agnes Sundman angående klander af gåfva. Rn i *Helsingfors* fann medels u. den 23/03 utredt vara, att Fredrika Wilhelmina Hisinger i november månad år 1899 uti tvenne tillkallade ojäfviga vittnens närvaro låtit å ett Föreningsbankens i Finland depositionsbevis, lydande å 10,000 mk, teckna öfverlåtelse af detsamma å Agnes Sundman samt att nämnda depositionsbevis därefter, den 3/3 1900 af justitierådmannen Hj. Sundel, som berörda tid biträdt Fredrika Wilhelmina Hisinger vid förvaltningen af hennes förmögenhet i hennes bostad öfverlämnats åt Agnes Sundman, hvilken därvid skriftligen förbundit sig att under Fredrika Wilhelmina Hisingers lifstid åt henne utbetala räntan å depositionen samt att erlagga den efter Fredrika Wilhelmina Hisingers död först utfallande räntan till Emma Malm; och alldenstund Fredrika Wilhelmina Hisinger, som den 13/3 01 aflidit, vid den tid, då omförmälda donation genom öfverlåtelse å änsagda depositionsbevis gjorts, varit vid fullt redig sinnesförfattning och handlat frivilligt samt A. E. Hisinger icke styrkt att Fredrika Wilhelmina Hisinger varit oförmögen att fatta innebörden af sina handlingar eller avsluta ett giltigt rättsärendande, och det ej håller framgått, att den af Fredrika Wilhelmina Hisinger sålunda vidtagna dispositionen om en del af hennes förmögenhet åsyftat kringgående af lag, fördenskull och då A. E. Hisinger icke ens påstått, att Fredrika Wilhelmina

Hisinger därefter och intill dess ännämnda depositionsbevis öfverlämnats till Agnes Sundman och sålunda afskiljts från Fredrika Wilhelmina Hisingers bo återkallat donationen, hvilken genom depositionsbevisets öfverlämnande måste anses hafva fullbordats, äfvensom lagens stadganden om vederlag för arfvejord icke egde tillämpning i förevarande fall, då fråga vore om egendom, som vid Fredrika Wilhelmina Hisingers fränfälle icke vidare funnits i dennes bo och hvaröfver förty ej kunnat vid bodelning förfogas, förkastade Rn A. E. Hisingers yrkande om Agnes Sundmans förpliktande att till honom, i egenskap af Fredrika Wilhelmina Hisingers ende arfvinge, återbära förenämnda 16,000 mk. Åbo Hfr., dit A. E. Hisinger vädjade, d. den 26/3 06: Ej ändring. J. D.: På de af domstolarna åberopade skäl och enär i målet inlupna omständigheter vidhandengåfvo, att öfverlämnandet af ifrågakomna depositionsbevis till Agnes Sundman i afseende å gåfvans fullbordande skett med Fredrika Wilhelmina Hisingers vilja, fastställdes det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

Den 8:de. 9. E. Petrelius, isävainajansa J. Pösön oikeudenomistajana, M. ja P. Warista vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Hiitolan p:n K. O.* p. 4/3 04: Koska selvitetty oli, että J. Pösön 2/3 02 jälkeisenä aikana riidanalaisesta metsästä teettämät halot olivat hakatut ennen sannottua päivää sieltä kaadettujen tukkipuiden latvuksista, sentähden ja kun Pösö oli oikeutettu 1/4 03 viemään pois metsästä määrääjällä kaadattamansa metsäntuotteet, ja Pösö sen ohessa, kuten hänen oikeuteen antamastaan yleistilistä selvisi, jo oli lukenut M. ja P. Wariksen hyväksi 4 m:kaa halkovarastopaikan vuokraa, niin K. O. hylkäsi M. ja P. Wariksen vaatimuksen että Pösö velvoitettaisiin maksamaan M. ja P. Warikselle korvausta määrääjän jälkeen metsästä teetetyistä ja poisvedätetyistä haloista 1,000 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon M. ja P. Waris vetosivat, katsoi t:ssa 5/3 06 selville käyneen, että Pösö, jolla yllämainitun 5/12 01 tehdyn välikirjan nojalla oli ollut oikeus ottaa riidanalaisesta metsästä siellä alkuperäisen puunottoajan päättyessä, 2/2 02, olleet valmiit halot, oli vielä viimeksi mainitun päivän jälkeenkin metsässä teettänyt ja sieltä poisvedättänyt halkoja; johon nähden ja kun Pösö ei ollut edes väittänyt, etteivät hänen kerrotulla tavalla oikeudettomasti ottamansa halot olleet olleet sen arvoiset kuin M. ja P. Waris olivat ilmoittaneet, H. O., muuttaen K. O:n p:stä, velvoitti Pösön suorittamaan M. ja P. Warikselle korvausta

vielämainituista haloista 1,000 m:kaa sekä sitä paitsi halko-varastopaikan vuokraa 4 m:kaa; ja koska näistä M. ja P. Wariksen saamisista oli H. O:n mainitsemilla perusteilla Pösön vastasaatavana lyhennettävä 31 m:kaa 60 p:iä, tuli Pösön siis kuittia vastaan maksaa M. ja P. Warikselle 972 m:kaa 40 p:iä, minkä ohessa Pösö velvoitettiin suorittamaan M. ja P. Warikselle heiltä K. O:ssa juttuun menneiden kunkien korvaukseksi 75 m:kaa. O. O.: Ei muutosta, minkä ohessa Petrelius velvoitettiin M. ja P. Warikselle korvaamaan maksut heidän kappaleestaan K. Senaatin tuomiota ja siinä suhteessa heille suorittamaan 26 m:kaa. — (1 jäsen: Koska Petrelius oli väittänyt että J. Pösön asiallisten kesken alkuaan sovitun puunottoajan jälkeen metsään jääneistä latvuksista teettämien ja sen ajan perästä sieltä vedättämien halkojen arvoa, josta ei oltu M. ja P. Wariksen puolelta mitään varmaa näytöstä esitetty, voitu tuskin laskea puoleen M. ja P. Wariksen niistä vaatimasta määrästä, ja Petreliuksen väitökseen siis sisältyi myönnitys, että mainittujen halkojen arvo oli voinut nousta ainakin 500 m:kaan, vähensi senaattori H. O:n Pösön M. ja P. Warikselle maksettavaksi määräämän erän 470 m:ksi 40 p:ksi. Muuten ei muutosta. — 1 jäsen jätti H. O:n t:n muuten pysyväiseksi paitsi että, koskien M. ja P. Wariksen vaatimaa korvausta puheenalaisessa metsässä jälkeen $\frac{8}{10}$ 02 teetetyistä haloista, senaattori, kumoten H. O:n t:n, vahvisti K. O:n p:n sekä kuitasi oikeudenkäyntikustannukset asianosaisten kesken.)

Den 9:de. 10. M. Sahlberg osakeyhtiön Kangaskoski Aktiebolag konkurssipesän toimitsijamiehiä E. W. Sopasta ja G. Holmia vastaan konkurssissa valvotun saatavan vahvistamista koskevassa jutussa. Parikkalan p:n K. O. p. $\frac{21}{100}$ 04: Koskei Sahlberg, vastoin Sopasen ja Holmin kieltoa, ollut voinut toteennäyttää, että Sahlbergin osakeyhtiön Kangaskoski Aktiebolag konkurssissa valvoma rahamäärä, jonka Marie Kaufman velkakirjaan nähden kirjoitetuissa panttaussitoumuksissa oli myöntänyt Sahlbergin antaneen velaksi H. Kaufmanille, olisi otettu sanottua yhtiötä varten tahi muuten tullut käytetyksi yhtiön eduksi, eikä se seikka että Marie Kaufman tämän velan vakuudeksi oli Sahlbergille pantannut riidanalaiset velkakirjat, myöskään perustanut Sahlbergille saamisoikeutta konkurssipesästä, hylkäsi K. O. Sahlbergin jutussa ajaman kanteen. Viipurin H. O., johon Sahlberg vetosi, t. $\frac{17}{100}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

Den 13:de. 11. C. F. Junnelius mot H. Kaart och dennes hustru Maria Kaart angående utbekommande af arfsmedel.

Uti ett af P. Sittkoff och hans hustru Adèle Sittkoff den $^{21}/_{10}$ 1898 skriftligen upprättadt testamente hade P. Sittkoff uttryckt den önskan, att Junnelius, i fall P. Sittkoff aflede före Adèle Sittkoff, måtte ej allenast åtaga sig förmynderskapet för P. Sittkoffs samtliga barn, utan äfven företräda hans dotter Maria jämväl efter det hon uppnått myndig ålder och, därest hon komme att ingå äktenskap, därvid tillse, att hennes tillgångar säkerställdes genom äktenskapsförord, om sådan åtgärd ansåges nödig, därå och sedan Junnelius efter P. Sittkoffs den $^{21}/_{10}$ 1898 timade död förordnats till förmyndare för Maria Sittkoff och i sådan egenskap öfvertagit förvaltningen af Maria Sittkoffs arf efter hennes bemålde fader samt Maria Sittkoff den $^{24}/_{2}$ 02 blifvit till äktenskap sammanvigd med H. Kaart, hade makarna Kaart, med afseende å P. Sittkoffs uti förenämnda testamente beträffande Maria Kaarts arf efter honom uttalade yttersta vilja, uti den $^{2}/_{3}$ 02 uppsatt skriftlig afhandling, jämte det Maria Kaart till enskild ego förbehållit sig all den egendom, som vid den $^{5}/_{6}$ 01 slutfördt arfskifte efter P. Sittkoff tillfallit henne samt H. Kaart frångått all giftorätt uti eller rätt till samma arfsmedel, afsagt sig förvaltningsrätten till omordade medel och uppdragit åt Junnelius att fortfarande förvalta desamma, jämte det de förbundit sig att icke återkalla detta af dem frivilligt afgifna bemyndigande.

Sedermera hade makarna Kaart vid *Rn i Åbo* anført, att Junnelius, ehuru makarna Kaart emellertid återkallat sitt i ofvannämnda afhandling åt honom lämnade uppdrag beträffande förvaltningen af Maria Kaarts arfsmedel, likväl vid anfordran nekat att åt makarne Kaart utgifva sagda medel; hvarför och då berörda afhandling icke kunde anorlunda anses än såsom en af makarne Kaart för Junnelius utfärdad fullmakt att tillsvidare förvalta i afhandlingen nämnda egendom samt en fullmakt enligt lag alltid kunde återkallas och den i afhandlingen ingående förbindelsen af makarne Kaart att icke återkalla det åt Junnelius lämnade uppdraget, såsom stridande mot lag, saknade all betydelse, makarne Kaart yrkat Junnelius' förpliktande att till dem genast efter redovisning utgifva omordade medel samt därhos ersätta makarne Kaart deras kostnader i rättegången.

I saken hörd, hade Junnelius förklarat, att P. Sittkoffs uti förenämnda testamente vidtagna förfogande beträffande

vårdnaden om Maria Sittkoffs förmögenhet borde förstås sålunda, att Junnelius egde handhafva förvaltningen af hennes tillgångar så länge han ansåge detta vara nödvändigt för säkerställande af desamma; att Junnelius på grund häraf, sedan Maria Sittkoff emellertid ingått äktenskap med H. Kaart, utan att äktenskapsförord dem emellan upprättats, föreslagit för makarne Kaart att desse till efterlefnad af P. Sittkoffs önskan skulle öfverlämna förvaltningen af Maria Kaarts egendom åt Junnelius för så lång tid denne pröfvade nödigt, hvartill makarne Kaart hvardera frivilligt givit sitt samtycke; samt att i anledning häraf afhandlingen af den $\frac{2}{3}$ 02 upprättats; och som denna afhandling vid sådant förhållande ingalunda finge betraktas såsom en af makarne Kaart åt Junnelius gifven fullmakt, den makarne Kaart ensidigt kunde återkalla, utan innefattade ett aftal, för hvars häfvande äfven Junnelius begifvande erfordrades, hade Junnelius anhållit om käromålets förkastande.

Medels u. den $\frac{18}{2}$ 03 förkastade Rn på anförda skäl makarne Kaarts i målet förda talan. *Äbo Hfr.*, dit makarne Kaart vädjade, fann genom d. den $\frac{18}{11}$ 05 desse väl hafva genom afhandling af den $\frac{2}{3}$ 02 till Junnelius öfverlåtit och själfve atsagt sig rättigheten att förvalta Maria Kaarts ifrågavarande arfsmedel, men emedan makarne Kaart varit oförhindrade att återkalla detta bemyndigande, ålade Hfr., med upphäfvande af Rns u., Junnelius att inom 2 månader därefter till makarne Kaart afgifva redovisning öfver ifrågavarande arfsmedel äfvensom att med 150 mk godtgöra makarne Kaart deras vid Rn hafda kostnader. *J. D.* fann det väl vara utredt, att makarne Kaart uti omordade afhandling af den $\frac{2}{3}$ 02 bemyndigat Junnelius, som enligt Maria Kaarts faders P. Sittkoffs testamentariska förordnande förvaltat Maria Kaart efter hennes bemålde faders tillfallna arfsmedel, att fortfarande omhänderhafva förvaltningen af desamma, men emedan makarne Kaart varit oförhindrade att återkalla detta bemyndigande utan afseende därpå att de i samma afhandling förbundit sig att icke göra det, fann K. Senaten Junnelius icke hafva anført skäl till vidare ändring i det slut Hfr. genom dess dom i saken stannat än att Junnelius i anseende till sakens beskaffenhet frikallades från utgifvande af den makarne Kaart af Hfr. tillagda godtgörelse för rättegångskostnaden; med hvilken rättelse vid domen i öfrigt fick bero, dock sålunda att den Junnelius åhvälfda redovisningsskyldigheten skulle af Junnelius fullgöras före den $\frac{1}{3}$ 07.

Den 14:de. 12. Tampereen kaupungin Rahatoimikamari J. Smerts Nurmista vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Tampereen R. O.* katsoi p:ssä $\frac{5}{3}$ 03 selville käyneen, että Rahatoimikamari oli $\frac{5}{11}$ 97 toimitetussa huutokaupassa myynyt tontin n:o 549, 9:ssä kaupunginosassa ehdolla, ettei ostaja saisi rakentaa tonttia suuremmaksi osaksi kuin mitä kaupungille vahvistettu, silloin voimassa ollut asemakartta osoitti, minkä vuoksi ja kun se seikka, ettei Nurminen ollut oikeutettu rakentamaan tonttia laveanmalta eikä käyttämään sitä muulla lailla kuin mitä mainittu kartta osoitti ja kaupungille niinkään vahvistettu rakennussääntö myönsi, voinut perustaa Nurmiselle oikeutta vaatia korvausta kaupungilta, R. O. hylkäsi kanteen. *Turun H. O.*, johon Nurminen vetosi, t. $\frac{31}{7}$ 06: Koska Nurminen oli mainitussa huutokaupassa 10,050 m:kan hinnasta rakennustontiksi ostanut puheenalaisen tontin, joka oli ilmoitettu pinta-alaltaan olevan 35,5 metriä idästä länteen ja 35 metriä pohjoisesta etelään eli 1242,5 neliömetriä, mutta Nurminen oli oikeutettu samasta tontista rakennusalaksi käyttämään ainoastaan pintaalaltaan 31,5 metriä idästä länteen ja 35 metriä pohjoisesta etelään eli ilmoitetusta pintaalasta 140 neliömetriä vähemmän, mikä viimeksi mainittu ala oli varattu avoimeksi paikaksi tontin edustalle, sen vuoksi ja kun ei Rahatoimikamari ollut näyttänyt, että Nurminen oli silloisen, myynnin aikana noudatettavan asemakartan ja rakennusjärjestyksen mukaan ollut velvollinen jättämään kysymyksessä olevan alan rakentamatta käytettäväksi sen nykyiseen tarkoitukseen, velvoitti H. O. Rahatoimikamarin korvauksena täten menetetystä rakennustontinalasta 140 neliömetristä kaupungin varoista suorittamaan Nurmiselle vaaditut 1,132 m:kaa 39 p:ää 5 % vuotuisella korolla oikeudenkäynnin alusta $\frac{5}{2}$ 03. *O. O.*: Koska selvitetty oli, että kysymyksessä oleva tontti mainitussa huutokaupassa oli kokonaan kaupaksi tarjottu ja sellaisena myöskin myyty sekä että tämä tontti oli kaupungin asemakarttaan merkitty pohjoisesta etelään 35 metrin pituiseksi sekä idästä länteen 31,5 metriä leveäksi ja siis juuri sen kokoiseksi kuin Nurminen kauppansa nojalla oli sitä hallinut, sen vuoksi ja kun Nurminen ei ollut voinut väittää, että mainitun tontin kauppahinta olisi huutokaupassa määrätty laskettavaksi tontin pintaalan mukaan, eikä mikään ollut häntä estänyt ennen tarjoustansa itse hankkimasta tarpeenmukaisia tietoja tontin pintaalasta, niin ja kun asian näin ollen yksistään se seikka, että tontin leveys idästä länteen silminnähtävästi erehdyksestä oli huutokaupassa ehkä ilmoitettu sekä sen

jälkeen huutokauppapöytäkirjaan ja Nurmiselle annettuun kiinnekirjaan merkitty toisella tavalla, ei oikeuttanut Nurmista takaisin saamaan hänen edellyttämäänsä osaa tontin kauppahinnasta, eikä Nurminen muutenkaan ollut vaatimuksellensa esittänyt laillista perustusta, jätti K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n, asian sen edellyttämien varaan, johon R. O. oli p:ssä johtunut. — (3^{al} 1 jäsen vahvisti H. O:n t:n.)

13. Tampereen kaupungin Rahatoimikamari T. Syrénia vastaan kauppavausta koskevassa jutussa. *Tampereen R. O.* p. 5/3 03: Syrénin kanne hyljättiin. *Turun H. O.*, johon Syrén vetosi, t. 31/7 06: Rahatoimikamari veloitettiin Syrénille maksamaan 1148 mk:aa 5 % korkoineen lukien oikeudenkäynnin alusta 5/3 03. *O. O.*: Kumoten H. O:n t:n, jätettiin asia sen loppupäätelmän varaan, johon R. O. oli p:ssä johtunut. (Juttu on muuten samanlaatuinen kun edellinen, N:o 12.)

Den 15:de. 14. O. Abenius mot J. W. Norrgård i ett sjöföretagsmål. *Rn i Björneborg* ålade medels u. 26/10 06 på ur löptagna skäl Norrgård att i ersättning för en öfverliggande dag till Abenius utbetala 500 mk jämte 5 % årlig ränta räddad från den 21/8 05 samt att med 300 mk godtgöra Abenius hans rättegångskostnader. *Åbo Hfr.*, dit hvardera parterna ömsesides vädjade d. den 5/10 06. Alldenstund Abenius icke gittat styrka, att han vid den under inlastningens rådande stormiga väderleken kunnat emottaga en omtvistad last snabbare än Norrgård tillhandahållit honom densamma, upphäufde Hfr. Rns u. och förkastade Abenius i saken förda talan. *J. D.*: Enär Norrgård ådagalagt, att han aflämnat ifrågavarande last så snabbt sådant i följd af den under inlastningstiden delvis rådande stormiga väderleken och med hänsigt till förhållandena uti Brändö hamn kunnat ske, samt Norrgård förty icke kunde anses hafva föranledt ångfartyget Prestos uppehåll utöfver aftalad liggetid, fann K. Senaten Abenius icke hafva anfört skäl till ändring i det slut, hvori Hfr. i saken stannat; och ålades Abenius att med 75 mk hålla Norrgård skadeslös för dennes i K. Senaten, i målet hafda kostnader. — (1 ledamot lät, emedan Norrgård förebragt tillförlitlig utredning derom, att stormig väderlek varit rådande under åtminstone tvenne söckendagar efter det ångfartyget Presto anmälts färdigt att intaga last, samt att jemväl andra hinder, vid inlastningen utan Norrgårds förvällande förefunnits bero

hvar i Hfrn i saken stannat, hvarhos Abenius
65 mk hålla Nörrgård skadeslös för dennes
hafda kostnader i målet.)

J. Lindholm och J. Amberla mot M. A. Mattsson
Lindström i ett sjörättsmål. Rn i Åbo fann g:m
1,06 utredd vara, att barkskeppet Kung Oskar den
1, medan detsamma under befäl af Lindholm varit
på färd från staden Sundsvall i Konungariket Sverige
staden Wismar i Tyska riket, i Östersjöns höjden af
parserort fyr å Pommerka kusten sammanstött med bark-
skeppet „Christina Charlotta“ under Mattssons befäl på
resa i barlast från Wismar till Mariehamn med påföljd att
Christina Charlotta vid sammanstötningen tillfogats särskilda
skador, hvilka uppskattats kunna iståndsättas för en kostnad
af sammanlagdt 1,696 mk 90 p., och som vid det förhål-
lande, att fartygen vid ifrågavarande tillfälle med vinden
från sydsydost å sydost till syd nalkats hvarandra, såsom
fara för ombordläggning kunnat uppstå, Kung Oskar, såsom
utöfvat vestsydvestlig kurs och seglat med vinden 8 till 9
streck in för babordshalsar, bort jemlikt mom. b och c
i artikeln 1 utaf kungörelsen af den 22/97 angående hval-
iakttagas bör för förekommande af fartygsammanstötande
på sjön, hålla undan för Christina Charlotta, som stäfvande
ostnordostlig kurs seglat med vinden 7 till 8 streck in för
storbordshalsar, men sådant emellertid uraktlåtit, ansåg Rn
befälet å Kung Oskar hafva vållat ifrågavarande ombord-
läggning samt ålade förty, med förkastande af Lindholms
och Amberlas talan i saken, på grund af 154 § i Sjölagen
af den 2/73, Lindholm personligen och enligt 17 och 158
§§ i samma lag, förstnämnda lagrum sådant det lyder i för-
ordningen den 11/11 89, Amberla i egenskap af hufvudredare
för Kung Oskar med värdet af detta fartyg och dess frakt
för ifrågavarande resa så långt gäld därmed betalas kunde
ersätta Mattsson och Lindström, den förre i egenskap af
redare samt Lindström, såsom hufvudredare för Christina
Charlotta, den skada nästnämnda fartyg vid sammanstöt-
ningen åsamkats samt att i sådant afseende emot kvitto
utgifva 1,696 mk. 90 p. med 5 % årlig ränta därefter från lag-
sökningsdagen den 10/3 02, uti godtgörelse för lösandet af
protestprotokollet 6 mk, för protokollet öfver afgifven sjö-
förklaring 6 mk 50 p. och för besigtningsskostnaderna 50 mk
samt att därhos med 1,000 mk ersätta Mattsson och Lind-
ström umgälderna i målet, hvarutom Lindholm och Amberla,
såsom tappande parter jämlikt 235 § i Sjölagen skyldigkän-

des att godtgöra nedannämnda sakkunnige för uppvaktandet i målet samt för slikt ändamål erlägga åt sjökaptenen T. W. Bergman 125 mk, till sedermera aflidne sjökaptenen F. Nordfors sterbhusdelegare 30 mk och åt sjökaptenen C. J. Panelius 85 mk. *Åbo Hfr.*, dit Lindholm och Amberla gemensamt vädjade d. den $22\frac{1}{2}$ 06: Ej ändring. *J. D.*: Alldenstund det med hänsyn till rådande kurs- och vindförhållanden, på sätt Rn i dess u. jämväl utsagt, enligt mom. b. och c. uti ofvanåberopade Kungörelse af den $22\frac{1}{2}$ 97, ålegat befälet å Kung Oskar, hvilken seglat vestsydvestlig kurs för babordshalsar, att med sitt fartyg hålla undan för Christina Charlotta, som stäfvade ostnordostlig kurs med vind från styrbordssida, samt att, då fara för ombordläggning syntes föreligga i tid och effektivt vidtaga nödiga åtgärder för undvikande af sammanstötning, men befälet å Kung Oskar sådant uraktlåtit och med fartyget stäfvat så att detsamma törnat på Christina Charlotta å dess styrbordsbog, fördenskull och då några sådana omständigheter icke inlupit, hvilka gjorde det sannolikt att befälet å Christina Charlotta vid berörda tillfälle gjort sig skyldigt till felaktig manövrering, lät K. Senaten bero vid Hfrs d.

16. Igor Östling Kuopion kaupungin Rahatoimikamaria vastaan velkomusjutussa. Sittenkun Rahatoimikamari oli Kuopion läänin Kuvernööriltä anonut, että Östling, joka tammikuussa v. 1886 oli ollut Kuopion läänin varalääninkamreerina ja jonka siis olisi pitänyt mainituksi vuodeksi ilmoittautua Kuopion kaupungissa hengille kirjoitettavaksi, velvoitettaisiin suorittamaan Rahatoimikamarille siltä vuodelta hänen sanotulle kaupungille maksettavaksensa pannut kunnallisverot 288 m:kaa 80 p:ää sekä korvaamaan Rahatoimikamarille sen lainhakukulut, oli *Kuopion läänin Kuvernöörinvirasto*, Östlingin vastustettua hakemusta, p:ssä $20\frac{1}{2}$ 89 katsonut Östlingin velvolliseksi suorittamaan Kuopion kaupungille kunnallisverot vuodelta 1886 sekä siis velvoittanut hänet maksamaan Rahatoimikamarille vaaditun rahamäärän ja 28 m:kalla palkitsemaan Rahatoimikamarin kustannukset asiassa; minkä jälkeen *Kipurin H. O.*, jossa Östling saamansa osoituksen mukaan oli hakenut muutosta Kuvernöörinviraston kerrottuun p:seen, oli $19\frac{1}{2}$ 89 antamassaan p:ssä lausunut, että, koska Östling oli pannut Kuvernöörinvirastossa riitaan velvollisuutensa maksaa Kuopion kaupungille kunnallisveroja vuodelta 1886, mutta sen asian ratkaiseminen ei ollut H. O:n tehtävä, sentähden ja kun Kuvernöörinviraston siis ei olisi pitänyt osoittaa p:seen tyytymätöntä

hakemaan siihen muutosta H. O:ssa, oli H. O., poistaen Kuvernöörinviraston mainitun valitusosoituksen, lykännyt asian takaisin Kuvernööriin, jonka tuli antaa p:seen tyytymättömälle uusi lainmukainen osoitus miten siihen oli muutosta haettava.

Tämän jälkeen oli Östling, haastatettuaan Rahatoimikamarin *Kuopion R. O:teen*, lausunut, että Rahatoimikamari oli $26\frac{1}{2}$ 1890 Östlingiltä, Ulosottokaaren 9 luvun 1 §:n nojalla, ulosottanut Kuvernöörinviraston p:ssä Östlingin maksettaviksi määrätty kunnallisverot ja lainhakukulut; mutta koska jo enemmän kuin 10 vuotta oli kulunut siitä kun H. O:n edelläkerrottu p. oli langennut eikä niin ollen Rahatoimikamarilla, se kun oli laiminlyönyt ilmoittaa asian uudestaan Kuvernöörinviraston käsiteltäväksi, enää ollut oikeutta vaatia Östlingiltä noita kunnallisveroja ja huostassaan pitää Östlingiltä ulosmitattua rahamäärää, oli Östling vaatinut, että Rahatoimikamari velvoitettaisiin suorittamaan hänelle 316 mk:aa 80 p:ää ynnä 6 % korolla ennessanoluta $26\frac{1}{2}$ 90. Asiasta kuulustettuna, oli Rahatoimikamari vastustanut kannetta, minkä jälkeen *R. O.* p:ssä $18\frac{1}{2}$ 03 mainitsemillaan perusteilla hylkäsi Östlingin jutussa ajaman kanteen. *Viipurin H. O.*, johon Östling vetosi, t. $24\frac{1}{2}$ 06: Koska Kuvernöörinviraston $20\frac{1}{7}$ 89 antama p., jonka perusteella riidanalainen rahamäärä oli Östlingiltä ulosotettu, vielä oli voimassa, vahvisti H. O. sen loppupäätelmän johon *R. O.* p:ssä oli johtunut. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 16.de. 17. K. W. Iskanius A. Tuovisen leski Katarina Iskaniusta vastaan maansaannin moittimista koskevassa jutussa. *Joroisten p:n K. O.* p. $5\frac{1}{2}$ 04: Hyljäten K. W. Iskaniuksen väitteen Katarina Iskaniuksen kannevallan vanhentumisesta, koska Katarina Iskanius oli vireille pannut tämän riidan yön ja vuoden kuluessa M. Iskaniuksen kuolemasta, katsoi K. O. selville käyneen, että M. Iskaniusta hänen eläessään ainakin ajoittaisiin oli vaivannut täydellinen mielensairaus, joka oli jo esiintynyt ennen riidanalaista kauppaa, mihin nähden ja kun sellaisen mielensairauden alaisen henkilön ei voitu katsoa tilapäisestikään olleen siinä mielen-tilassa että hän olisi voinut täysijärkisenä punnita tekojaan, eikä myöskään oltu näytetty, että M. Iskanius olisi ollut järjeltään selvempi tuota kauppaa tehdessään, K. O. kumosi riidanalaisen M. Iskaniuksen ja K. W. Iskaniuksen välisen kiinteistöjen kaupan, mikäli se loukkasi Katarina Iskaniuksen oikeutta periä M. Iskaniusta, ja velvoitti K. W. Iskaniuksen, kun M. Iskanius oli jättänyt jälkeensä lähimpinä perillisinä,

paitsi K. W. ja Katarina Iskaniusen, sisarensa Anna, Eeva ja Kustaava Iskaniusen sekä sisarensa Maria Iskanius vainajan rintaperilliset, luovuttamaan Katarina Iskaniuselle hänen vapaaseen hallintoonsa $\frac{1}{6}$ osaa M. Iskaniusen sanotuista kiinteimistöistä eli siis $\frac{2}{90}$ osaa talosta N:o 2 Järvikylän kylässä ja $\frac{9}{398}$, oikeastaan 392 osaa talosta N:o 5 Ruokojärven kylästä. *Vuipurin H. O.*, johon K. W. Iskanius vetosi, vahvisti t:ssa $\frac{24}{3}$ 06 K. O:n p:n, samalla velvoittaen K. W. Iskaniusen suorittamaan Katarina Iskaniuselle 40 m:kaa korvauksena hänen H. O:ssa kärsimistään kustannuksista. *O. O.*: Sen ohessa että K. Senaatti hyväksyi H. O:n t:n mikäli sen kautta K. W. Iskaniusen väite Katarina Iskaniusen kannevallan vanhentumisesta hyljättiin, katsoi K. Senaatti toteen-saateksi, että M. Iskanius ennen puheenalaista kauppaa ja sen jälkeenkin oli ollut mieliheikoisena, minkä vuoksi ja kun K. W. Iskanius ei ollut näyttänyt, että M. Iskanius sanottua kauppaa tehdessään olisi ollut täysijärkinen, K. Senaatti jätti sen loppupäätelmän pysyväksi, johon H. O. oli asiassa johtunut.

Den 20:de. 18. W. Orell ynnä vaimonsa Kustaava Orell Liedon p:n Vaivaihoitohallitusta vastaan testamentin moittimista koskevassa jutussa. *Liedon y. m. p:ien K. O.* julisti p:ssä $\frac{14}{10}$ 03 riidanalaisen testamentin voimattomaksi. *Turun H. O.*, johon W. ja Kustaava Orell vetosivat, t. $\frac{26}{6}$ 06: Koska näytetty oli, että W. Orell oli saanut tiedon riidanalaisesta testamentista kohta Fredrika Juhontyttären kuoleman jälkeen ja hänen siis vaimonsa Kustaava Matintyttären edusmiehenä olisi P. K:n 18 luvun 1 §:n mukaan pitänyt 6 kuukauden kuluessa Fredrika Juhontyttären kuolemasta ja testamentin olemassa olostä tiedon saatuaan siitä Oikeudelle ilmoittaa, mutta W. Orell oli tämän laiminlyönyt, niin H. O. vahvisti sen lopputuloksen, johon K. O. p:ssä oli johtunut. *O. O.*: Koskei ollut näytetty, että Kustaava Orell olisi saanut riidanalaisen testamentin haltuunsa tahi että hänellä olisi ollut siitä luotettava tieto ennen Fredrika Juhontyttären miehen J. S. Wähätalon kuolemaa $\frac{18}{11}$ 00, sen vuoksi ja kun sanottu testamentti oli valvottu lain määräämässä ajassa sen jälkeen, hylkäsi K. Senaatti, kumoten sekä H. O:n t:n että K. O:n p:n, Liedon p:n Vaivaihoitohallituksen asiassa ajaman kanteen, mutta asian laatuun nähden saivat W. ja Kustaava Orell kumminkin itse kärsiä kulunkinsa siinä.

Den 22:dra. 19. V. Peltonen H. Talolaa, K. Lehdesmäen holjoojana, ja tämän vaimoa Kustaava Lehdesmäkeä

vastaan velkomusjutussa. *Hauhon y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä $24/8$ 03 kanteen. *Turun H. O.*, johon V. Peltonen vetosi, katsoi t:ssä $10/2$ 06, kyllä selvitetyn, että Kustaava Lehdesmäki oli $11/4$ 02 allekirjoittamassaan kirjassa sitoutunut V. Peltoselle suorittamaan 25,000 m:kaa korkoineen siinä tapauksessa, että V. Peltonen luovuttaisi T. W. Sainiolta ostamansa eläimet takaisin Sainiolle, sekä asiakirjoista myöskin selvinneen, että T. W. Sainio oli sen jälkeen saanut nämä eläimet V. Peltoselta takaisin omikseen, mutta koskei Peltonen ollut voinut edes väittää, että K. Lehdesmäki taikka tämän holhooja olisi suostunut Kustaava Lehdesmäen yllämainittuun sitoumukseen, eikä Kustaava Lehdesmäki, joka $10/10$ 1864 oli vihitty avioliittoon K. Lehdesmäen kanssa, ollut ollut laillisesti oikeutettu ilman sellaista suostumusta sitoutumaan riidanalaiseen maksuun, vahvasti H. O. sen lopputuloksen, johon K. O. p:ssä oli johtunut. O. O.: Ei muutosta.

Den 23:dje. 20. Suomen Kruunu K. Ahtolaa, K. Purtua ja A. Ahtolaa vastaan rajankäyntiä koskevassa jutussa. Sittenkun varamaanmittari F. Reinholm oli oikaissut Hämeenkyrön pitäjässä sijaitsevan Laitilan yksinäisen sotilasvirkatalon paikoittain umpeen kasvaneet rajat olivat vsjtat tuosta rajankäynnistä valittaneet Turun läänin Kuvernööriille sekä Kuvernöörin osoitettua heitä ajamaan kannettaan Oikeudessa, sanotun p:n K. O:ssa vaatineet että kysymyksessä oleva rajankäyntitoimitus kumottaisiin ja isossajaossa käyty raja, jota siitä lähtien oli seurattu, määrättäisiin edelleen noudatettavaksi. P:ssä $24/11$ 02 katsoi K. O. selville käyneen, että riidanalaiselle rajalle merkityt pyykkit N:ot 502, 521 520 ja 519 samoin kuin eräät väliviisarikivet olivat suorassa linjassa suurimmalla osalla yllämainittua nautintorajaa, jolla vanhastaan pitkin pituuttaan oli ollut raja-aita ja jota oli pidetty rajana Ylönolevan ulkoalueen ja Laitilan virkatalon välillä, vaan ettei oltu esitetty selvitystä siitä, että komissionaamittari A. Mörnen vuosina 1847—1849 toimittama isojako täydentävä rajankäynti ja pyykitys oli koskenut muuta kuin Kalkunmäen jakokuntaan kuuluvaa Kintuksenmaan ulkoaluetta, eikä myöskään että nautintorajalla vanhastaan olevat rajamerkit olivat laittomat, minkä vuoksi ja kun niinmuodoin sanotuille rajamerkeille ynnä nautintorajan kulmauksen ja pyykin N:o 501 väliselle suunnalle, vanhastaan auki olleena ja raja-aidalla varustettuna, ei voitu olla antamatta laillista arvoa, K. O., nojaten M. K:n 12 luvun 3 §:ään, julisti riidanalaisen nautintorajan Ylönolevan ulko-

alueen ja Laitilan virkatalon väliseksi rajaksi sekä kumosi varamaanmittari Reinholmin rajankäyntitoimituksen pyykkiin n:oiden 502 ja 501 välillä. *Turun H. O.*, johon Suomen Kruunu vetosi, t. $\frac{10}{2}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Koska Suomen Kruunulta oli jäänyt selvittämättä, että riidanalainen, varamaanmittari Reinholmin käymä raja perustui laillisesti päätettyyn isojakotoimitukseen, mutta sitä vastoin oli näytetty, että maalla oleva rajapyykeillä merkitty nautintoraja oli vanhastaan pidetty Laitilan virkatalon ja Ylönsölevän ulkoalueen välisenä rajana, sentähden ja kun asian näin ollen rajapyykit, joita ei ollut laittomiksi todistettu, M. K. 12 luvun 3 §:n mukaan olivat noudatettavat, vahvisti K. Senaatti sen loppupäätelmän, johon Oikeudet olivat jutussa johtuneet.

21. K. Wirtanen och dennes hustru Edla Wirtanen mot C. L. Larsson i ett fordringsmål. *Rn i Åbo* fann medels u. den $\frac{12}{2}$ 03 utredt vara, att Edla Wirtanen medels kontrakt af den $\frac{4}{3}$ 97 af Larsson förhyrt särskilda möbler mot en lega af 20 mk i månaden, hvilken hyra bort för hvarje månad i förskott erläggas ända till dess att möblernas pris, 325 mk, därigenom blifvit till fullo guldett; hvarför och då makarne Wirtanen erkänt, att de af den utfästa legan erlagt endast 200 mk, *Rn* ålade makarne Wirtanen att genast emot behörigt kvitto till Larsson utbetala fordrade 125 mk med ränta efter 5 % å 20 mk från den $\frac{4}{1}$ 98 och då enahanda belopp från den 4 därpåföljande februari, mars, april, maj och juni månader samt å 5 mk från den 4 juli samma år. *Åbo Hfr.*, dit makarne Wirtanen vädjade, d. den $\frac{26}{2}$ 06: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring.

Den 26:te. 22. A. W. Nieminen mot W. Hisinger i ett fordringsmål. *Rn i Helsingfors* u. den $\frac{12}{1}$ 03: Hvad först vidkom Hisingers yrkande om H. J. och Charlotta Tammelins förklarande för återgångsvittnen, ansåg *Rn*, som redan tidigare utlätit sig om Hisingers emot dem framställda jäfsanmärkning, af sådan orsak något vidare utlåtande härutinnan icke vara påkalladt, hvarhos Nieminiens enahanda yrkande rörande O. Valkonen och A. E. Snäck, såsom saknande fog, af *Rn* lämnades utan afseende. Beträffande sedan Nieminiens inlämnade kontokurant samt den bevisning, som angående densamma blifvit föreställd, fann *Rn*, att af posterna å debetsidan till riktigheten ådagalagts, förutom de poster, som ingått i summan 14,831 mk 65 p., följande tvänne belopp, nämligen under posten: 20:o, såsom ersätt-

ning åt C. G. Hausen utbetalda 300 mk, och under posten 27:o, åt J. G. Wickman för arbeten i Wällskog bys skog erlagda 100 mk; äfvensom af öfriga poster angående afverkning och flottning af skogsalster endast 3,740 mk, eller alltså inalles 18,971 mk 65 p. Däremot och som Nieminen genom u., som fått vinna laga kraft, ålagts att till Hisinger utgifva innehållet af den uti posten 29:o å debet sidan omförmälda, af Hisinger accepterade växeln å 4,000 mk, ansåg Rn Nieminen icke ega rätt att debitera Hisinger för växelns innehåll, utan denna post böra utgå, jämte det öfriga poster i debet, såsom af Hisinger motsagda och af Nieminen icke styrkta, af Rn underkändes. Af posterna åter å kreditsidan fann Rn posten för den $17/7$ 97 3,939 mk 33 p., som enligt Nieminen's uppgift utgjorde det belopp, Nieminen vid förenämnda växels diskontering fått uppbära, likaledes böra från kontokuranten utgå, enär Hisinger erkänt sig hafva blifvit af Nieminen till fullo godtgjord för de utgifter han fått vidkännas i och för växelns infriande; och som O. Silfver intygat, att han åt Nieminen för ifrågakomna, af Nieminen åt honom försålda timmer betalt 1,125 mk 75 p., förordnade Rn, att motsvarande post eller det belopp om 763 mk 20 p., som i det föregående omförmäلتs, borde rättas till 1,125 mk 75 p. Då posterna å kontokurantens kreditsida på sålunda föreskrifvet sätt ändrades samt därtill fogades följande belopp, för hvilka Nieminen förklarar sig vilja ytterligare kreditera Hisinger, nämligen: för ved, som Nieminen försålt från Ojakkala egendoms skog, 183 mk 90 p.; enligt Chr. Jakobsen & Söners räknig för $8/10$ 96 22 mk 40 p.; enligt egarenes af Wanda fors och stränder kvitto af $29/3$ 97 300 mk; enligt A. Eklöfs kvitto af $21/6$ 97 80 mk; enligt Lindholms kvitto af $17/3$ 97 300 mk; enligt H. Wahlbergs kvitto af $28/3$ 97 100 mk; enligt Silfvasts kvitto af $25/6$ 97 150 mk; enligt K. von Schantz kvitto af $15/7$ 97 95 mk 86 p.; enligt Finska Telegrambyråns räkning af $31/3$ 97 26 mk; enligt J. B. Stambejis kvitto af $31/3$ 97 120 mk; enligt E. J. Svans kvitto af $4/6$ 97 6 mk; enligt E. K. Smalens kvitto af $17/6$ 97 5 mk; enligt G. Johansson's kvitto af $19/3$ 97 15 mk; enligt Anna Fribergs kvitto af $11/11$ 97 10 mk; och enligt Finska Telegrambyråns räkning af $31/12$ 96 25 mk 20 p., blef summan af posterna i kredit 17,199 mk 21 p.; och då detta belopp afdroges från den af Rn fastställda summan af posterna i debet 18,971 mk 65 p., uppstode ett saldo Nieminen till godo af 1,772 mk 44 p.; och jämte det Rn å beloppet i en kontokuranträkning, hvars innehåll Hisinger å sin sida uti ifråga-

varande rättegång af Nieminen utsökt, till betalning fastställt af Nieminen i sådant afseende medgifna 80 mk 50 p., ålades Hisinger alltså att till Nieminen genast emot kvitto utgifva skilnaden emellan nästnämnda två belopp med 1,691 mk 94 p., samt att å detta belopp erlagga 5 % årlig ränta från lagsökningsdagen den $26/1$ 98, men fingo parterne hvaradera vidkännas sina i saken hafda kostnader. Åbo Hfr., dit såväl Hisinger som Nieminen väjdade, d. den $10/7$ 05: Emedan utredt blifvit, att H. J. Tammelin, då han och hans hustru Charlotta Tammelin den $1/6$ 98 blifvit såsom vittnen i målet å ed afhörde, haft vid Hr. i Esbo socken talan angående fordran anhängig emot Hisinger och således varit, då han uti förevarande sak vittnat, Hisingers vederdeloman, ty och enär H. J. Tammelin och Charlotta Tammelin alltså jämlikt 7 § 17 kap. R. B. varit jäfvisa att såsom vittnen i målet höras, förklarade Hfr.; med anledning af Hisingers ändringsansökan, med undanrödjande af Rns härutinnan meddelade utlåtande, H. J. och Charlotta Tammelin för återgångsvittnen och deras vittnesmål utan kraft och verkan. Vidkommande sedan saken i öfrigt fann Hfr. parterna icke hafva anført skäl till vidare ändring i Rns u. änn att, enär Nieminen medgifvit, att Hisinger af det till alverkning och flottning af skogsalster utgifna beloppet, som visats hafva utgjort 5,460 mk 50 p., af egna medel erlagt utöfver de af Ru i sådant afseende observerade 1,720 mk ytterligare 200 mk, jämväl nästnämnda belopp 200 mk borde afdragas från A. W. Nieminens tillgodohafvande, i följd hvaraf och då sagda afverknings- och flottningskostnader, såsom ofvan antydts, rätteligen utgjorde 5,460 mk 50 p., och vid slikt förhållande jämväl nästnämnda 50 p. borde Nieminen tillgodoberäknas, det belopp, Hisinger ålåde att till Nieminen gälda, förty af Hfr. fastställdes till 1,492 mk 44 p., jämte därå från den $26/1$ 98 tills skeende full betalning löpande 5 % årlig ränta. J. D.: Ej ändring.

23. S. Setälä ja E. Hietala K. Hautasta, J. Eleniusta ja Amalia Ahomäkeä vastaan torpan luovuttamista koskevassa jutussa. *Alahärmän y. m. pien K. O.* hylkäsi p:ssä $26/8$ 04 Hautasen ja hänen asiakumppaniensa kanteen. *Vaasan H. O.*, johon Hautanen ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, t. $14/6$ 06: Koska S. Setälä ja E. Hietala olivat myöntäneet oikeaksi riidanalaisen sopimuskirjan, jonka sanain mukaan he olivat sitoutuneet luopumaan Laitilan torpasta Liisa Laitilan kuoltua, eivätkä S. Setälä ja E. Hietala olleet toteuttaneet väitettään että sanottu sopimus tarkoitti muita

Den 14:de. 12. Tampereen kaupungin Rahatoimikamari J. Smerts Nurmista vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Tampereen R. O.* katsoi p:ssä $\frac{5}{3}$ 03 selville käyneen, että Rahatoimikamari oli $\frac{5}{11}$ 97 toimitetussa huutokaupassa myynyt tontin n:o 549, 9:ssä kaupunginosassa ehdolla, ettei ostaja saisi rakentaa tonttia suuremmaksi osaksi kuin mitä kaupungille vahvistettu, silloin voimassa ollut asemakartta osoitti, minkä vuoksi ja kun se seikka, ettei Nurminen ollut oikeutettu rakentamaan tonttia laveammalta eikä käyttämään sitä muulla lailla kuin mitä mainittu karita osoitti ja kaupungille niinkään vahvistettu rakennussääntö myönsi, voinut perustaa Nurmiselle oikeutta vaatia korvausta kaupungilta, R. O. hylkäsi kanteen. *Turun H. O.*, johon Nurminen vetosi, t. $\frac{31}{7}$ 06: Koska Nurminen oli mainitussa huutokaupassa 10,050 m:kan hinnasta rakennustontiksi ostanut puheenalaisen tontin, joka oli ilmoitettu pinta-alaltaan olevan 35,5 metriä idästä länteen ja 35 metriä pohjoisesta etelään eli 1242,5 neliömetriä, mutta Nurminen oli oikeutettu samasta tontista rakennuslaksiksi käyttämään ainoastaan pinta-alaltaan 31,5 metriä idästä länteen ja 35 metriä pohjoisesta etelään eli ilmoitetusta pinta-alasta 140 neliömetriä vähemmän, mikä viimeksi mainittu ala oli varattu avoimeksi paikaksi tontin edustalle, sen vuoksi ja kun ei Rahatoimikamari ollut näyttänyt, että Nurminen oli silloisen, myynnin aikana noudatettavan asemakartan ja rakennusjärjestyksen mukaan ollut velvollinen jättämään kysymyksessä olevan alan rakentamatta käytettäväksi sen nykyiseen tarkoitukseen, velvoitti H. O. Rahatoimikamarin korvauksena täten menetetystä rakennustontinalasta 140 neliömetristä kaupungin varoista suorittamaan Nurmiselle vaaditut 1,132 m:kaa 39 p:iä 5 % vuotuisella korolla oikeudenkäynnin alusta $\frac{5}{2}$ 03. *O. O.*: Koska selvitetty oli, että kysymyksessä oleva tontti mainitussa huutokaupassa oli kokonaan kaupaksi tarjottu ja sellaisena myöskin myyty sekä että tämä tontti oli kaupungin asemakarttaan merkitty pohjoisesta etelään 35 metrin pituiseksi sekä idästä länteen 31,5 metriä leveäksi ja siis juuri sen kokoiseksi kuin Nurminen kauppansa nojalla oli sitä hallinut, sen vuoksi ja kun Nurminen ei ollut voinut väittää, että mainitun tontin kauppahinta olisi huutokaupassa määrätty laskettavaksi tontin pintaalan mukaan, eikä mikään ollut häntä estänyt ennen tarjoustansa itse hankkimasta tarpeenmukaisia tietoja tontin pinta-alasta, niin ja kun asian näin ollen yksistään se seikka, että tontin leveys idästä länteen silminnähtävästi erehdyksestä oli huutokaupassa ehkä ilmoitettu sekä sen

jälkeen huutokauppapöytäkirjaan ja Nurmiselle annettuun kiinnekirjaan merkitty toisenlaiseksi kuin sen oikeastaan asemakaavan mukaan piti olla, ei oikeuttanut Nurmista takaisin saamaan hänen vaatimansa osaa tontin kauppahinnasta, eikä Nurminen muutenkaan ollut vaatimuksellensa esittänyt laillista perustusta, jätti K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n, asian sen loppupäätelmän varaan, johon R. O. oli p:ssä johtunut. — (1 jäsen vahvisti H. O:n t:n.)

13. Tampereen kaupungin Rahatoimikamari T. Syrénia vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Tampereen R. O.* p. $\frac{5}{10}$ 03: Syrénin kanne hyljättiin. *Turun H. O.*, johon Syrén vetosi, t. $\frac{31}{7}$ 06: Rahatoimikamari velvoitettiin Syrénille maksamaan 1148 mk:aa 5 % korkoineen lukien oikeudenkäynnin alusta $\frac{5}{10}$ 03. *O. O.*: Kumoten H. O:n t:n, jätettiin asia sen loppupäätelmän varaan, johon R. O. oli p:ssä johtunut. (Juttu on muuten samanlaatuinen kun edellinen N:o 12.)

Den 15:de. 14. O. Abenius mot J. W. Norrgård i ett sjörättsmål. *Rn i Björneborg* ålade medels u. $\frac{20}{10}$ 05 på upptagna skäl Norrgård att i ersättning för en öfverliggedag till Abenius utbetala 500 mk jämte 5 % årlig ränta därefter från den $\frac{21}{8}$ 05 samt att med 300 mk godtgöra Abenius hans rättegångskostnader. Åbo Hfr., dit hvardera parterna ömsesides vädjade d. den $\frac{5}{10}$ 06. Alldenstund Abenius icke gittat styrka, att han vid den under inlastningen rådande stormiga väderleken kunnat emottaga en omtvistad last snabbare än Norrgård tillhandahållit honom densamma, upphäfde Hfr. Rns u. och förkastade Abenius i saken förda talan. *J. D.*: Enär Norrgård ådagalagt, att han aflämnat ifrågavarande last så snabbt sådant i följd af den under inlastningstiden delvis rådande stormiga väderleken och med hänsigt till förhållandena uti Brändö hamn kunnat ske, samt Norrgård förty icke kunde anses hafva föranledt ångfartyget Prestos uppehåll utöfver aftalad liggetid, fann K. Senaten Abenius icke hafva anfört skäl till ändring i det slut, hvori Hfr. i saken stannat; och ålades Abenius att med 75 mk hålla Norrgård skadeslös för dennes i K. Senaten, i målet hafda kostnader. — (1 ledamot lät, emedan Norrgård förebragt tillförlitlig utredning derom, att stormig väderlek varit rådande under åtminstone tvenne söckendagar efter det ångfartyget Presto anmälts färdigt att intaga last, samt att jemväl andra hinder, vid inlastningen utan Norrgårds förvållande förefunnits bero

Mars.

Den 2:dra. 1. A. Weijalainen J. Nännimäistä vastaan velkomusjutussa. *Jaakkiman p:n K. O.*: Sittenkun K. O. väitepäätöksessä ²¹/₁₁ 02 oli hyljännyt Weijalaisen tekemän väitteen siitä, että Nännimäinen, joka, ajettuaan kannettaan kärjäkunnan 1901 vuoden syyskäräjissä, oli seuraavissa talvikäräjissä jättänyt asian ajamatta, olisi tämän kautta menettänyt kannevaltansa, antoi K. O. p:ssä ⁹/₃ 03 lausuntonsa asiasta; ja koska Weijalainen oli myöntänyt saaneensa Helena Pärssiseltä kauppatavaroita velaksi 14 m:kan 5 p:in edestä, sekä selvitetty oli että Helena Pärssinen oli jättänyt riidanalaisen, Anna Pärssisen ¹⁸/₁₂ 97 Helena Pärssiselle antaman 1,000 m:kan velkakirjan Weijalaiselle vaan siinä tarkoituksessa, että Weijalainen hakisi velan ulos Helena Pärssisen puolesta ja häntä varten eikä luovuttaakseen itse saamisen Weijalaisen omaksi, sentähden ja kun Weijalainen ei ollut kieltänytkään kantaneensa velalliselta maksua tuon velkakirjan sisällöstä ja Weijalaisen Nännimäisen vaatimuksia vastaan kuitattaviksi ilmoittamista vastasaatavista muut, paitsi Nännimäisen puolelta myönnettyä 42 m:kan 3 p:in erää, olivat Nännimäisen tekemäin väitteiden kautta joutuneet riitaisiksi eikä niitä sellaisina voitu Nännimäisen saamisen kuittaamiseksi käyttää, velvoitti K. O. Weijalaisen heti Nännimäiselle, jolle Helena Pärssinen oli siirtänyt kysymyksessä olevat saamisensa, suorittamaan niinhyvin 1,000 m:kaa ynnä 6 % vuotuisen koron ¹⁸/₁₂ 97 lukien, siitä kuitenkin lyhennettyä ⁹/₃ 00 maksetuiksi myönnetty 42 m:kaa 3 p:ää, kuin myös 14 m:kaa 5 p:ää 5 % vuotuisine korkoineen ³¹/₁ 01 lukien, jonka ohessa Weijalaisen tuli oikeudenkäyntikulujen korvaukseksi suorittaa Nännimäiselle 250 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon Weijalainen vetosi, vahvisti t:ssa ²⁵/₁₁ 05 K. O:n p:n muun puolesta, paitsi että Weijalainen oikeutettiin, antaessaan Nännimäiselle Helena Pärssisen ²⁵/₉ 97 pojallensa A. Pärssiselle antaman ja tämän Weijalaiselle siirtämän 600 m:kan velkakirjan, Nännimäisen saatavaa vastaan myöskin kuittaamaan H. O:n ¹⁸/₁₁ 98 julistamassa p:ssä Helena Pärssisen Weijalaiselle sanotun velkakirjan nojalla maksettaviksi määrätty 600 m:kaa ynnä 6 % korko ²⁵/₉ 97 lukien. *O. O.*: Samalla kuin K. O:n ²¹/₁₁ 02 julistama väitepäätös, josta H. O. oli laiminlyönyt antaa lausuntoa, vahvistettiin, katsoi K. Senaatti ettei Weijalainen ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa H. O:n t:ta, kuin että Weijalainen oikeutettiin sen lisäksi, minkä H. O. oli myöntänyt

lyhennettäväksi Nännimäisen saatavasta, siitä myöskin vähentämään H. O:n p:ssä ¹⁸/₁₁ 98 Weijalaiselle tuomitun kulunkien korvauksen määrä 20 m:kaa. — (1 jäsen katsoi että Weijalainen oli oikeutettu sen lisäksi, minkä H. O. oli myöntänyt lyhennettäväksi Nännimäisen saatavasta, siitä vähentämään niin hyvin H. O:n p:ssä ¹⁸/₁₁ 98 Weijalaiselle tuomitun kulunkien korvauksen määrä 20 m:kaa kuin myös ne 248 m:kaa 50 p:ää, jotka Weijalainen oli suorittanut, Helena Pärssiselle kysymykseen tulleesta, ²¹/₉₇ päivätystä vekselistä vaan mitkä Weijalaisen kuitenkin H. O:n p:n ¹⁷/₉₈ mukaan oli täytynyt uudestaan saman vekselin lunastamiseksi maksaa Anna Pärssiselle, sekä niinikään Sortavalan R. O:n ja H. O:n sanottua vekseliä koskevassa jutussa Weijalaisen maksettavaksi määrättyt kulungit yhteensä 100 m:kaa, muuten oli senaattori samaa mieltä kuin enemmistö.)

Den 5:te. 2. A. Reponen ja K. Maisalo M. Reposta vastaan oikeutta ylikulujen käyttämiseen koskevassa jutussa. *Koiviston y. m. pien K. O.*: Sittenkun K. O:n määräyksen johdosta viranomainen maanmittari oli toimittanut paikalla katselmuksen ja antanut asiasta lausuntonsa, kielsi K. O. p:ssä ¹⁰/₀₃ mainitsemillaan perusteilla Reposen ja Maisalon vastedes käyttämästä riidanalaisia ylikuluja ja oikeutti M. Reposen heti sulkemaan ne. *Viipurin H. O.*, johon A. Reponen ja K. Maisalo vetosivat, t. ²⁴/₀₆: Koska A. Reponen ja K. Maisalo eivät olleet voineet näyttää, että v. 1885 toimitetussa talonhalkaisemisessa olisi riidanalaisia ylikuluja varten eroitettu silloin jaettavan talonosan yhteistä maata tai määrätty että nämä ylikulut M. Reposen omistaman talonosan tiluksien poikki olisivat pidettävät A. Reposen ja K. Maisalon uyt omistamien tilojen etuina niiden ollessa jakamattomana; sentähden ja kun ei myöskään oltu selvitetty että M. Reponen olisi muilla perusteilla velvollinen sallimaan A. Reposen ja K. Maisalon heidän vaatimallaan tavalla kulkuteitä M. Reposen tiluksien poikki, vahvisti H. O. sen loppupäätelmän, johon K. O. oli jutussa johtunut; ja velvoitettiin A. Reponen ja K. Maisalo suorittamaan M. Reposelle hänellä H. O:ssa jutun tähden olleiden kulujen korvaukseksi 60 m:kaa. *O. O.*: H. O:n t. vahvistettiin, mutta sai M. Reponen asian laatuun nähden itse kärsiä hänellä jutusta K. Senaatissa olleet kustannukset.

Den 6:te. 3. J. Peussa mot handelsfirman Markel M. Makarow i ett sjörättsmål. *Rn i Åbo* fann genom u. den ²⁰/₀₄ utredt vara att, sedan C. Grelin den ¹⁰/₀₃ af firman

Pehr A. Sviberg J:or beställt 1,000 säckar rågmjöl af firman Markel M. Makarows tillverkning, nästbemälda firma med galeasen Aamurusco den 5 därpåföljande november afsändt 1,300 säckar sådant mjöl från Reval för firman Pehr A. Sviberg J:ors räkning och på dennes risk till Skuru, där varan af J. Peussa den 9 sistsagda månad aflämnats åt Grelin utan att denne genom konnossement visat sig vara rätt emottagare af godset samt att firman Markel M. Makarow, som åt firman Pehr A. Sviberg J:or för ett pris af 3,450 rubel försålt mjölpartiet på olvanuppgifna villkor, sedermera icke bekommit likvid för detsamma och som J. Peussa icke bort, i strid emot stadgandet uti 100 § af Sjölagen den 9/8 1873, lämna mjölet åt Grelin samt Peussa sålunda varit vållande till den firman Markel M. Makarow tillskyndade skadan, hvilken Peussa och rederiet för Aamurusco, jämlikt 17 §:n i åberopade lag, sådant detta lagrum lyder i förordningen den 11/11 89, vore skyldiga ersätta, ålade Rn J. Peussa och nämnda rederi, rederiet med värdet af fartyg och frakt, att gemensamt eller den af dem, som tillgång egde, till firman Markel M. Makarow utgifva 3,450 rubel i sagda myntslag eller i finskt mynt efter vid betalningstiden gällande kurs jämte därå från den 9/11 03 intill skeende full betalning löpande 6 % årlig ränta samt att med 200 mk godtgöra firman dess umgälder i målet; och skyldigkändes för öfrigt J. Peussa och ånbemälda rederi, rederiet dock endast med fartyg och frakt, att likaledes samfäldt eller i mån af tillgång, godtgöra sjökaptenerna T. W. Bergman och C. J. Panelius för det desse vid Rn i egenskap af sakkunnige uppvaktat samt i sådant afseende utbetala, åt Panelius 50 mk och åt Bergman 60 mk. *Åbo Hfr.*, dit Peussa vädjade, d. den 13/12 06: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring.

Den 7:de. 4. J. Seppinen A. Kaukiaista vastaan velkomusjutussa. *Koiviston y. m. pien K. O.* p. 1/8 04: Koska Seppinen oli myöntänyt Lovisa Seppisen olevan häneltä saapa Loviisa Seppiselle A. Seppisen jälkeen tulevan perintöosuuden, senvuoksi ja kun näytetty oli, että J. Seppinen eräässä tilaisuudessa ennen oikeudenkäyntiä oli lausunut 1,000 m:kaa olevan kohtuullisen korvauksen Loviisa Seppisen riidanalaisesta perintöosuudesta, jota määrää K. O:kaan, jolle A. Seppisen jäämistön arvo oli tunnettu, ei pitänyt liikanaishena, K. O., huomauttaen myös sen seikan ettei A. Putuksella ollut mitään osaa sanottuun jäämistön, velvoitti K. O. J. Seppisen suorittamaan A. Kaukiaiselle 1,000

m:kaa ynnä 5 % vuotuisella korolla $\frac{1}{100}$ 04 lukien. *Viipurin H. O.*, johon J. Seppinen vetosi, t. $\frac{21}{7}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Koskei A. Kaukiainen ollut laillisesti toteuttanut, että J. Seppinen olisi sitoutunut suorittamaan Kaukiaiselle ja Loviisa Seppiselle 1,000 m:kaa vastikkeeksi siitä omaisuudesta, jonka Loviisa Seppinen oli perinyt isävainajansa A. Seppisen jälkeen, hylkäsi K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n ja K. O:n p:n, A. Kaukiaisien asiassa ajaman kanteen. — (1 jäsen vahvisti H. O:n t:n.)

5. T. Haikonen ja M. Menna A. W. Niemistä ja H. Tuiskusta vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Kirvun p:n K. O.* hylkäsi p:ssä $\frac{30}{100}$ 02 mainitsemillaan perusteilla kanteen. *Viipurin H. O.*, johon A. W. Nieminen ja H. Tuiskunen vetosivat, katsoi t:ssä $\frac{24}{100}$ 06 selvitetyn, että T. Haikonen ja M. Menna, myydessään riidanalaisen metsän A. W. Niemiselle, H. Tuiskuselle ja M. Suomiselle, olivat sen rajana, näyttäessään sitä M. Suomiselle pyykistä N:o 21 erääseen isoon kallioon asti T. ja P. Haikosen maata vastaan, pitäneet avatun linjan, joka linja sittemmin havaittiin olevan T. ja P. Haikosen maalla, sekä että A. W. Nieminen ja H. Tuiskunen sen vuoksi K. O:n p:llä $\frac{8}{100}$ 01, T. ja P. Haikosen siitä ajaman kanteen johdosta, olivat velvoitetut tuon väärän rajan aiheuttamina viimeksi mainittujen maalta hakkaamistansa 124 sylestä halkoja maksamaan heille korvausta 248 m:kan, kuin myös että sanotun rajan ja riidanalaisen maiden oikean rajan väliseltä maalta vielä voisi saada 52 syltä halkoja, minkä vuoksi ja kun A. W. Nieminen ja H. Tuiskunen siten eivät olleet saaneet kaikkia metsäkauppaan sulkeutuneita halkoja, velvoitti H. O. T. Haikosen ja M. Mennan yhteisesti tahi sen heistä, jolla varoja oli, korvaamaan A. W. Niemiselle ja H. Tuiskuselle sanotut halot, 2 m:kan mukaan syleltä, yhteenstä 352 m:kalla. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 8:de. 6. A. A. Käpy i egenskap af syssloman i aflidne W. Nyberghs till konkurs upplättna bo mot handelsfirman A. B. Nordfors och F. Nordfors. *Rn i Åbo* u. den $\frac{12}{100}$ 03: Jämte det vidare yttrande med anledning af Kåpys yrkande att F. Nordfors måtte åläggas att afgifva fullständigt genmäle fick förfalla, enär Nordfors allaredan trädte i hufvudsakligt svaromål, ålade Rn på upptagna skäl firman A. B. Nordfors att svara i saken på grund af den till Rns sammanträde den $\frac{20}{11}$ 02 utverkade stämningen.

Härå hade firman Nordfors och F. Nordfors vidare

framhållit att firman A. B. Nordfors, såsom innehafvare af ett å Nyberghs till innehafvaren utfärdadt lifförsäkringsbref å 5,000 mk, varit berättigad att efter godtfinnande förfoga öfver hela det å försäkringsbrevet lyftade beloppet, ehuru firman däraf användt endast så mycket som erfordrats till gällande af två utaf firman och två af F. Nordfors utställda samt af Nybergh accepterade växlar för den 17 och 25 januari 1902 äfvensom den 13 och 21 därpåföljande mars å 500, 1,300, 1,500 och 700 mk, hvilka växlar uppkommit efter omsättningar af de växlar, som omnämts uti för sagda lifförsäkringsbref utfärdade pantförskrifningar samt att handlanden A. B. Nordfors och efter dennes död firman A. B. Nordfors innehaft omordade lifförsäkringsbref jämväl för F. Nordfors räkning.

Sedan Käpy bestridt att förenämnda 4 växlar uppstått genom omsättning af de växlar pantförskrifningarna upptoge, förklarade Rn genom u. den $28/5$ 03 utredt vara, att Nybergh genom tvenne den $21/1$ 93 och den $27/12$ 95 utfärdade pantförskrifningsbref tillförsäkrat, i det förre handlanden A. B. Nordfors och i det senare F. Nordfors rätt att för den skada och kostnad desse kunde komma att vidkännas såsom utställare, handlanden Nordfors af en utaf Nybergh accepterad växel å 1,600 mk samt F. Nordfors af tvenne jämväl af Nybergh accepterade växlar, lydande den ena å 2,500 mk och förfallen till betalning den $27/3$ 96 samt den andra å 800 mk, förfallen till betalning den $20/3$ 96, göra sig ersatta ur värdet af en å Nyberghs lif i Lifförsäkringsbolaget Suomi tagen försäkringspolis å 5,000 mk, hvilken blifvit till handlanden A. B. Nordfors öfverlämnad, äfvensom att V. Nordfors den $3/5$ 02 fått från bolaget uppbära lifförsäkringsbrevets fulla belopp 5,000 mk och däraf, med stöd af omordade förbindelse, icke blott för firman A. B. Nordfors räkning behållit beloppet af en den $17/1$ 02 utaf firman utställd, af Nybergh accepterad och den 17 därpåföljande april förfallen växel å 500 mk samt af en den 25 nästsagda januari likaledes af firman utställd och af Nybergh accepterad samt den 25 förenämnda april förfallen växel å 1,300 mk, eller sammanlagdt 1,800 mk, utan och för F. Nordfors räkning innehållit och till denne utbetalat beloppet af tvenne utaf F. Nordfors den $13/3$ och $21/3$ 02 utställda, af Nybergh accepterade samt den $13/6$ och $21/6$ samma år förfallna växlar, lydande den ena å 1,500 mk och den andra å 700 mk, eller sammanlagdt 2,200 mk; men emedan hvarken firman A. B. Nordfors eller F. Nordfors styrkt att pantsättningen af omförmälda lifförsäkringsbref gällde

de 4 växlar, för hvilka motsvarande belopp af liffförsäkringssumman sålunda tagits i anspråk, eller att dessa växlar tillkommit genom omsättning af de växlar, till säkerhet för hvilka ifrågavarande liffförsäkringspolis ursprungligen pantförskrifvits, ty och jämte det å firman A. B. Nordfors och F. Nordfors påstående att få behålla det uppburna på den grund att liffförsäkringsbrevet varit ställt till innehafvaren, icke kunde fästas något afseende, då detsamma enligt pantförskrifningsbrevet uttryckligen gifvits såsom pant samt F. Nordfors sistantydde anspråk vore så mycket mindre grundadt som han icke själf omhänderhaft liffförsäkringspolisen och ej heller visats att handlanden A. B. Nordfors eller firman A. B. Nordfors innehaft densamma för hans räkning, ansåg Rn firman A. B. Nordfors och F. Nordfors icke hafva varit befogade att, på sätt som skett, ur den uppburna liffförsäkringssumman göra sig ersatta för meranämnda växlar samt för ty ålade firman A. B. Nordfors och F. Nordfors att genast emot kvitto till Nyberghs konkursbo återbära, firman A. B. Nordfors 1,800 mk med 6% ränta därå från den $\frac{3}{5}$ 02 samt F. Nordfors 2,200 mk jämte enahanda ränta från sistberörda dag; men i anseende till sakens beskaffenhet kvittades rättgångskostnaderna. Åbo Hfr., dit parterna ömsesides vädjade, d. den $\frac{26}{5}$ 06: Jämte det Rns förenämnda, den $\frac{12}{5}$ 03 afsagda u., såvidt F. Nordfors däri ansetts allaredan hafva afgifvit svaromål i hufvudsaken, af Hfr. gillades, men samma u. i öfrigt upphäfdes på den grund att firman A. B. Nordfors icke blifvit i behörig ordning instämd till Rns sammanträde den $\frac{20}{11}$ 02, fann Hfr. hvarken firman A. B. Nordfors, hvars anmärkning därom, att den å firman den $\frac{3}{1}$ 03 i målet tagna stämningen varit sentida, icke förtjänade afseende, enär den emot firman utförda talan ej vore af den beskaffenhet 46 § i Konkursstadgan den $\frac{9}{11}$ 68 afsåge samt den i 47 § uti samma stadga föreskrifna tid förty icke behöfde i förevarande mål iakttagas, eller F. Nordfors hafva anfört skäl till ändring i Rns i själfva saken afkunnade u., samt Kåpys vadeinlaga ej heller föranledde annan rättelse i samma u. än att det belopp af 2,200 mk jämte ränta, som F. Nordfors ålagts att till Nyberghs konkursbo återbära, borde af firman A. B. Nordfors och F. Nordfors gemensamt eller den af dem, som tillgång egde, till konkursboet gäldas. J. D.: Ej ändring.

7. J. Konka M. Iskolaa omasta puolestaan ja vaimonsa Anna Räihäsen edusmiehenä vastaan sukuunlunastamista koskevassa jutussa. *Mäntyharjun p:n K. O. velvoitti*

p:ssä $26/3$ 04, julistaen $25/1$, 728 osaa perintötalosta N:o 1 Höltän kylässä talosta J. Kongan sukuunlunastamaksi, M. Iskolan ja Anna Räihäsen viimeistään $14/3$ 05 jättämään sanotun talonosan Kongan vapaaseen hallintoon. *Viipurin H. O.*, johon Iskola vetosi, t. $24/2$ 06: Koskei J. Konka ollut voinut näyttää, että kysymyksessä olevan talonosan omistusoikeus koskaan olisi kuulunut Heta W. Räihäselä ja häneltä siirtynyt M. Iskolalle ja Anna Räihäselä, eikä J. Kongalla ollut sukunastusoikeutta Heta Walasen testamentilla luovuttamaan omaisuuteen, hylkäsi H. O., kumoten K. O:n p:n, J. Kongan asiassa ajaman kanteen. *O. O.* katsoi ettei J. Konka, koska M. Iskolan ja Anna Räihäsen omistusoikeus kysymyksessä oleviin tilanosiin perustui edellä kerrottuun lain voiman saaneeseen testamenttiin, ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n t:ta.

Den 11:te. 8. Alice Serlachius E. A. Serlachius ja Thyra Jurvelius J. A. Eklundia vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Keuruun y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $8/3$ 04 selvitetyn, että Eklund $1/3$ 01 sovittua palkkaa vastaan oli otettu vuosipalvelukseen G. A. Serlachiusen luona Mäntän tehtaalla ja G. A. Serlachiuselta saanut pestirahankin sekä että Eklund sitten oli ollut tuossa palveluksessa 15 päivää seuraavaa marraskuuta, jolloin E. A. Serlachius, joka G. A. Serlachiusen kuoltua oli valittu kuolinpesän asiain hoitajaksi, oli käsenyt Eklundin poistumaan palveluksesta 14 vuorokauden kuluessa, Alice Serlachiusen ja hänen asiakumppaniensa voimatta toteuttaa saattaa että Eklund oli ollut toimeensa kelvoton tahi että he olisivat säännösten mukaisesti 3 §:ssä $30/1$ 65 annetussa palkkaussäännössä, jonka alaisena Eklund kosketellussa toimeensa oli katsottava olleen, häntä mistään laiminlyönnistä työssään varoitaneet; johon nähden ja kun Alice Serlachius ja hänen asiakumppaninsa eivät muutenkaan olleet esiintuoneet sellaisia perusteita, jotka antaisivat lain tukea heidän kerrottuun menettelyynsä Eklundia vastaan, K. O., nojaten edellämäinitun palkkaussäännön 25 §:ään sellaisena kuin sanottu lainkohta kuuluu asetuksessa $28/12$ 88, katsoi että Eklundille oli tuleva täysi palkka palkkausvuodelta $1/11$ 01— $1/11$ 02 ja velvoitti siis Alice Serlachiusen ja hänen asiakumppaniensa, G. A. Serlachius-vainajan perillisinä ja oikeudenomistajina, joko yhteisesti tai sen heistä, jolla varoja oli, kuittia vastaan Eklundille heti maksamaan vaadittu 2,381 mk:aa 80 p:ää 6 % vuotuisella korolla viimeksisanotusta päivästä, jolloin palkka viimeistään olisi ollut suoritettava. *Vaasan*

H. O., johon *Alice Serlachius* ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, t. $19/3$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Koska asiassa oli käynyt selville että *Eklund* oli otettu Mäntän tehtaan tilojen pehtoriksi 1 vuodeksi lukien $1/3$ 01 ja *Eklundin* siis, kun ei oltu näytetty laillista syytä hänen eroittamiseensa sanotusta toimestaan ennen sovitun palkkausajan loppua, olisi pitänyt saada nauttia hyväkseen sovitut palkkaetunsa $1/2$ 02 lukien, vaan ne olivat tulleet hänelle hyväksi ainoastaan $1/12$ 01 asti, joten hänelle siis vielä oli tuleva rahassa 750 m:kaa, maidosta 112 m:kaa 50 p:ää, perunoista 35 m:kaa sekä asunnosta lämpöineen 200 m:kaa eli yhteensä 1,097 m:kaa 50 p:ää, velvoitti *K. Senaatti*, muuttaen *H. O:n t:n*, *Alice Serlachiusen* ja hänen asiakumppaniensa kuittia vastaan *Eklundille* suorittamaan, kun sanotusta loppusummasta vähennetään myönnetty 35 m:kaa 70 p:ää, kaikkiaan 1,061 m:kaa 80 p:ää 6 % vuotuisella korolla $1/3$ 02 lukien. — (1 jäsen vahvisti *H. O:n t:n*.)

Den 12:de. 9. *S. Björni S. Kangasta* vastaan tilintekoon velvoittamista koskevassa jutussa. *Teuvan p:n K. O.* p. $17/3$ 04: Koska *S. Björnin* hallussa olleessa kappaleessa vuokrakontrahtia löytyi *S. Kankaan* allekirjoittama sitoumus, että hänen tuli vuokrasopimusta „puolella vastata ja nauttia“, sekä todistajain kertomuksista oli käynyt selville, että *S. Björni* oli pitänyt tuota sitoumusta noudatettavana ja *S. Kankaan* puoleksi osallisena puheenaolevassa sahausliikkeessä, velvoitti *K. O. S. Björnin* 2 kuukauden kuluessa *K. O:n p:n* saatua lainvoiman 200 m:kan sakon uhalla tekemään *S. Kankaalle* asianmukaisiin todisteisiin perustuvan täydellisen tilin puheenalaisesta sahausliikkeestä johtuvista tuloista ja menoista. *Vaasan H. O.*, johon *S. Björni* vetosi, jätti t:ssä $19/3$ 06 *K. O:n p:n* voimaan kuitenkin siten, että *K. O:n* määräämä aika, jonka kuluessa *S. Björni* oli velvollinen tekemään yllämainitun tilin, oli luettava *H. O:n t:n* antopäivästä. *O. O.* jätti *H. O:n t:n* pysyväksi, kuitenkin siten, että *S. Björnin* oli hänelle määrätyllä uhalla ennen $1/3$ 07 *S. Kankaalle* annettava puheena oleva tili.

Den 14:te. 10. *J. E. Turtonen K. H. Thunströmiä* ja hänen vaimoansa *Amanda Thunströmiä* vastaan velkomusjutussa. *Kokemäen y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $8/3$ 03 selville käyneen, että *Turtonen* $28/3$ 1900, myytyään *Talvi* nimisen tilan aviopuolisille *Thunström*, oli kauppakirjassa mainitusta 60,800 m:kan suuruudesta, rahassa heti maksettavasta kauppahinnan erästä suostunut rahasta aviopuolisilta

Thunström vastaanottamaan Suomen Maanviljelys- ja Teollisuus Pankki Osakeyhtiön K. H. Thunströmille asettaman ja tämän Turtoselle siirtämän 60,000 mk:n suuruisen talletustodistuksen, johon nähden ja kun Turtonen vastoin Thunströmin aviopuolisojen kieltoa ei ollut voinut toteensaatta, että Turtonen olisi ottanut vastaan sanotun talletustodistuksen ainoastaan rahojen keräämistä varten, eikä puheenalainen talletustodistus myöskään ollut sellainen osotuskirja, josta $\frac{3}{11}$ 95 annetun uuden ulosottolain voimaan panemisesta 14 §:ssä mainitaan, K. O. hylkäsi kanteen. *Turun H. O.*, johon Turtonen vetosi, vahvisti t:ssa $\frac{10}{2}$ 06 K. O:n p:n. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 15:te. 11. Södra Finlands Dykeri Aktiebolag mot Gamla Karleby Export Bolag Björk & C:o i ett sjösträtmål. *Rn i Nikolaistad* fann genom u. den $\frac{22}{1}$ 06 utredt vara, att sedan ångfartyget Tärnan under dess resa den $\frac{7}{8}$ 05 grundstött i Vasa skärgård samt bärgningen af fartyget medelst kontrakt af samma dag öfverlämnats åt Dykeriaktiebolaget, så hade nästnämnda bolag löstagit fartyget från grundet och inhämtat detsamma till Nikolaistads hamn; och som tillika styrkt blifvit, att åtminstone en del af Tärnans befäl och manskap deltagit i bärgningsarbetet, vid hvilket Tärnans ångmaskin jämväl blifvit använd, men det däremot icke visats, att bärgningen skulle försiggått under särskildt svåra eller för bärgarene farliga förhållanden, eller att bärgarene därvid skulle använt synnerlig möda eller behöft å arbetet nedlägga större kostnader än hvad vid bärgning af havererad fartyg i allmänhet var fallet, fastställde *Rn*, i stöd af 164 § i Sjölagen af den $\frac{9}{16}$ 73, bärgarelönen till en åttendedel af det havererade fartygets värde i dess skadade skick, 10,000 mk, eller således till 1,250 mk, hvarhos bolaget för passagerarenes å Tärnan öfverförande från strandningstället till Nikolaistad tillerkändes en godtgörelse af 78 mk; och jämte det Exportbolaget förty ålades att till Dykeriaktiebolaget emot kvitto utgifva i fordrad bärgarelön tillhopa 1,328 mk med 5 % ränta från rättgångens början den $\frac{13}{11}$ 05, blef, enär kostnaderna i och för bärgningen måste anses inbegripna uti denna bärgarelön Dykeriaktiebolagets anspråk på särskild ersättning för dessa kostnader såsom obefogade förkastades. Vidkommande sedan Dykeriaktiebolagets yrkande på godtgörelse för utgifterna för passagerarenes å Tärnan befordrande från Nikolaistad till deras hemorter, så alldelesund Dykeriaktiebolaget icke gittat visa, att detsamma

skulle af vederparten anmodats att därmed taga någon befattning, samt Exportbolaget, jämlikt stadgandet uti 105 § i åberopade sjölag, icke ålegat att från Nikolaistad hembefordra sagda passagerare, förkastades äfven detta yrkande. Beträffande omgälderna i målet skyldigkände Rn Exportbolaget att i sådant afseende ersätta Dykeriaktiebolaget kostnaderna ej mindre för den å Tärnan verkställda besiktning med 72 mk 50 p., än för rättegången med 200 mk, hvaremot och jämte det Dykeriaktiebolagets anspråk på ersättning för vittnesförhör den $\frac{2}{100}$ 05 såsom saknande fog lämnades utan afseende, Dykeriaktiebolaget ålades att till de af Rn i målet anlitade sakkunnige männen vicekonsuln L. Ceder och sjökaptanen K. E. Pomelin utgifva i dem därför tillkommande arvoden vardera 40 mk. *Vasa Hfr.*, dit Dykeriaktiebolaget vädjade, d. den $\frac{20}{11}$ 06: Beträffande först Dykeriaktiebolagets i Hfr. framställda anhållan om rådrum att medelst särskilda personers hörande såsom vittnen vid Rn närmare styrka sin ifrågavarande talan, så alldenstund Dykeriaktiebolaget icke angifvit de omständigheter, rörande hvilka antydda vittnesförhör åskades, och ej heller bilagt sin till Hfr. inlämnade ändringsansökning något intyg af de såsom vittnen åberopade personerna, ansåg Hfr. skäl icke förekomma till bifall å Dykeriaktiebolagets omförmälda anhållan, hvilken förty afslogs.

Hvad sedan angick själfva saken, fann Hfr. Dykeriaktiebolaget icke hafva förebragt skäl till annan ändring af Rns u. än att, enär Exportbolaget vid Rn erkänt, att besättningen å ångfartyget Tärnan till ett antal af 8 man vid bärgningstillfället under 7 dagars tid varit i Dykeriaktiebolagets kost, Exportbolaget ålades att, efter pröfning och med nedsättning af Dykeriaktiebolagets därför i anspråk tagna godtgörelse, till sistnämnda bolag i anført afseende utgifva 100 mk med ränta, samt att den sakkunnige männen tillkommande, af Rn bestämda ersättning, jämlikt senare mom. af 235 § i Sjölagen, skulle af Exportbolaget gäldas, med hvilken ändring vid sagda u. i öfrigt fick förblifva; och ålåg det förty Gamla Karleby Export Bolag Björk & C:o att till Södra Finlands Dykeri Aktiebolag emot kvitto utgifva: i bärgarelön och därmed förenad kostnad sammanlagdt 1,428 mk jämte därå från den $\frac{13}{11}$ 05 upplupen och till skeende full betalning löpande 5 % årlig ränta äfvensom ersättning för kostnaderna för ångfartyget Tärnans besigtning och å rättegången på sätt Rn utsagt, tillhopa 272 mk 50 p. samt att dessutom erlægga 40 mk åt de i målet anlitade sakkunnige männen. *J. D.*: Jämte det

Södra Finlands Dykeri Aktiebolags i K. Senaten gjorda framställning om erhållande af rådruum att låta anställa vittnesförhör i saken af K. Senaten, enär bolaget under målets handläggning vid Rn ej förbehållit sig slik bevisningsförmån samt bolaget ej håller gittat ådagalägga, att den erbjudna bevisningen först nu blifvit för bolaget tillgänglig, jämlikt stadgandena i 11 § 30 kap. R. B. lämnades utan afseende, fann K. Senaten Södra Finlands Dykeri Aktiebolag icke hafva anfört skäl till ändring i Hfrs förenämnda d., hvarvid alltså fick förblifva. — (1 ledamot fann Södra Finlands Dykeri Aktiebolag icke hafva anfört skäl till annan ändring i Hfrs d. än att, enär Gamla Karleby Exportbolag Björk & C:o icke gittat bestrida att Dykeriaktiebolaget vid arbetet med „Tärnans“ bärgning anlitat äfven andra arbetare än „Heros“ och „Frejas“ egna besättningar samt åt nämnda arbetare erlagt aflöning för deras räkning anskaffat proviant för hvilka Dykeriaktiebolaget tagit i anspråk tillhoppa 420 mk, äfvensom att Dykeriaktiebolaget vid bergningsarbetet kunnat använda af Aktiebolaget uppgifna material, nämligen: för 2 st. hamptrossar 240 mk, för proviant och aflöning åt arbetare 515 mk och för tälningsmaterial 476 mk 25 p., Gamla Karleby Exportbolag af senatorn skyldigkändes att för omförmälda aflöning, proviant och material godtgöra Dykeriaktiebolaget efter skäligen nedsättning. med hälften af hvad Dykeriaktiebolaget i sådant afseende fordrat eller 615 mk 62 p., i följd hvaraf och då detta belopp borde såsom utgörande bärgningskostnad från det räddades uppskattade värde 10,000 mk afdragas, den Dykeriaktiebolaget tillkommande bärgningslönen borde aktiebolaget tillgodoräknas med $\frac{1}{8}$ af det återstående värdet, utgörande 1,173 mk 4 p., derutninan Hfrns d. af senatorn ändrades. I öfrigt lät senatorn bero vid Hfrs d.)

12. H. Sirelius L. V. Laitista vastaan velkomusjutussa. *Nilsän p:n K. O.* velvoitti p:ssä $\frac{21}{4}$ 04 Laitisen vaaditussa tarkoituksessa kuittia vastaan Sireliukselle suorittamaan riidanalaiset 1,500 m:kaa 6 % vuotuisella korolla, luettuna $\frac{1}{8}$ 1900 maksun tapahtumiseen asti, tästä summasta kumminkin lyhennettyä 449 m:kaa, 60 p:ää, jotka Sirelius oli myöntänyt $\frac{4}{1}$ 1901 kantaneensa K. Hinkkaselta, mutta asian laatuun nähden kuitattiin oikeudenkäymiskulungit asianosaisen kesken. *Viipurin H. O.*, johon sekä Sirelius että Laitinen vetosivat, t. $\frac{17}{2}$ 06; ja koska asiassa ei oltu näytetty, että Laitinen, joko ostaessaan tahi myydessään riidanalaisen kiinteistön, olisi mieskohtaisesti sitoutunut vastaamaan

kanteenalaisesta, Pormestari Helanderille silloin vielä maksamatta olevasta kauppahinnan jäännöksestä eikä muulloinkaan, H. O., semminkin kun Sirelius kauppassaan Laitisen kanssa hyvin oli tietänyt tuon kauppahinnan vielä rasittavan kiinteimistöä, kumoten K. O:n p:n, vapautti Laitisen K. O:n hänelle määräämästä maksuvelvollisuudesta asiassa. O. O.: Ei muutosta.

Den 18:de. 13. A. Sandell I. Aholaa vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Tampereen R. O.* katsoi p:ssä ²¹/₁₁ 04, selville käyneen, että sittenkun I. Ahola oli ottanut ennen ¹⁵/₆ 03 hankkiaksensa Sandellille välikirjan mukaan ¹¹/₁₂ 02 300 metristä syltä ja seuraavan ³⁰/₁ samaan välikirjaan tehdyn lisäsopimuksen mukaan 100 syltä eli yhteensä 400 metrisyltä puutavaraa, muun muassa, sillä välipuheella, että puut, joiden tuli olla hyvin kolottuja, olivat asianosaisten taikka heidän asiamiestensä läsnä ollessa mitattavat Naistenlahden satamalaiturilla Tampereella ja että Sandellin piti suorittaa puiden hinta 11 m:kan 50 p:n jälkeen syleltä tavarán tultua merisatamassa laivaan lastatuksi, kuin myöskin että Ahola korvaisi kaiken vahingon mikä Sandellille koituisi sen johdosta, ettei Ahola kenties täyttäisi hankintasopimusta, jotapaitsi Aholan tuli maksaa häviönpalkkiota 5 m:kaa kultakin hankinnasta puuttuvalta syleltä, niin oli Ahola, joka ei ollut voinut toteennäyttää väitöstään siitä, että kerrottu lisähankinta-sopimus olisi tehty vain sillä ehdolla että Aholalta todella riittäisi puita sekin määrä eli 100 metrisyltä, määrä-ajassa toimittanut Sandellille 326 ¹/₂ syltä puheenalaista puutavaraa, jonka hinta sopimuksen mukaan oli 3,754 m:kaa 75 p:ää, mutta jättänyt hankkimatta 73 ¹/₂ syltä, mitkä Sandell sitten oli ostanut toimimelta Aktiebolaget Neptun, maksaen niistä 11 m:kaa 89 ¹/₂ p:ää syleltä enemmän kuin puut Aholan kanssa tehdyn välipuheen mukaan olisivat Sandellille maksaneet, kärsien Sandell siis 830 m:kan 18 p:n suuruisen vahingon. Tähän nähden ja vaikka tosin myöskin oli selvitetty, että Aholan toimittamisissa puissa ainakin osaksi oli ollut puun sisäkuori puutteellisesti poisotettu, kuin myöskin että Sandell tämän puutteellisen kuorimisen johdosta oli kärsinyt vahinkoa, velvoitti R. O., koska Sandell sovitulla paikalla ja tavalla ottamalla tavarán vastaan kumminkin oli pidettävä sen hyväksyneenä, vapauttaen Aholan korvaamasta sitä vahinkoa, mikä Sandellille oli puutavarán vastaanottamisen jälkeen aiheutunut, Sandellin suorittamaan Aholalle vaaditut 1,504 m:kaa 75 p:ää, siitä summasta lyhentämällä edellä

mainittu vahingon määrä 830 mk:aa 18 p:ää ynnä Sandellille hankkimatta jätetyistä 73¹, sylestä tuleva häviön palkkio 5 mk:n jälkeen syleltä 367 mk:aa 50 p:ää eli yhteensä 1,197 mk:aa 68 p:ää, joten Sandellin tuli asianmukaista kuittia vastaan Aholalle maksaa 407 mk:aa 7 p:ää, oikeastaan 307 mk:aa 7 p:ää, 5 %, vuotuisella korolla haastepäivästä 1⁶/₁₀, 04, mutta asian laatuun nähden saivat asianosaiset kumpikin itse kärsiä oikeudenkäyntikustannuksensa jutussa. *Turun H. O.*, johon asianosaiset molemmiin puolin vetosivat, katsoi t:ssä 1⁶/₁₀, 06 ettei Sandell ollut esiintuonut syytä R. O:n p:n muuttamiseen. Mitä sitten Aholan muutoksenhakemukseen tuli, katsoi H. O., ettei Aholan vetokirja antanut aihetta muulla tavoin oikaista R. O:n p:tä. kuin että, koskei oltu näytetty Sandellin kärsineen mitään vahinkoa Aholan puuttuvan hankinnan tähden, Sandellille ei voitu myöntää tässä suhteessa muuta korvausta kuin kontrahdissa mainitut 5 mk:aa kultakin Aholalta hankkimatta jääneeltä syleltä eli siis R. O:n p:ssä mainitut 367 mk:aa 50 p:ää, joten R. O:n Aholalle tuomitsemista 1,504 mk:kasta 75 pistä oli vähennettävä ainoastaan 367 mk:aa 50 p:ää, ja Sandellin siis oli maksutodistusta vastaan Aholalle suoritettava 1,137 mk:aa 25 p:ää 5 %, vuotuisella korolla 2⁶/₁₀, 04 lukien. *O. O.*: Ei muutosta.

14. H. J. Långberg mot C. F. I. von Wahlberg angående ersättning. *Kyrksläfts m. fl. sknrs Hr. förklarade medels u. den 2¹/₂, 03 utredt vara, att Långberg den 24¹/₁₀, 00 under arbete vid von Wahlbergs såginrättning genom olycksfall, som icke kunde anses hafva förorsakats genom grof vårdslöshet af Långberg, förlorat de bägge yttersta lederna af vänstra handens långfinger och ringfinger samt en del af den tredje leden å nästnämnda finger äfvensom något skadat samma hands tum och pekfinger, samt att Långberg i följd af detta olycksfall varit oförmögen till allt arbete från den 24 januari till den 4 maj 1900 och att han för all framtid komme att hafva men af sagda lyte, hvarför och då berörda såg vore att hänföras till sådana industriella inrättningar, som äro underkastade bestämmelserna i lagen af den 5¹/₁₂, 95, samt von Wahlberg icke ens påstått, att han försäkrat sina vid såginrättningen anställda arbetare emot olycksfall, Hr., med stöd af 8 och 9 §§, jämförda med 15 och 16 §§, i omordade lag, ålade von Wahlberg att emot kvitto till Långberg utbetala ej mindre godtgörelse för försummade 94 arbetsdagar, efter beräkning af 1 mk 20 p. om dagen, med 112 mk 80 p., likväl efter afdrag af redan*

guldna 56 mk, än ersättning för minskad arbetsförtjänst i framtiden årligen, räknadt från den $\frac{4}{3}$ 1900, med 40 mk, hvilket årliga skadestånd von Wahlberg egde säkerställa genom öfverflyttning af ersättningsskyldigheten å lifränteanstalt eller lifförsäkringsbolag med hufvudförvaltning inom landet; hvarjämte von Wahlberg skyldigkändes att med 160 mk ersätta Långberg dennes kostnader å rättegången. Åbo Hfr., dit parterna å ömse sidor vädjade, d. den $\frac{18}{12}$ 05: Enär Långberg genom grof vårdslöshet själf förorsakt ifrågavarande kroppsskada, förkastade Hfr., i stöd af § 1 i ofvanåberopade lag, med upphäfvande af Hrs u. Långbergs i saken utförda talan. J. D. lät, med upphäfvande af Hfrs d., bero vid Hrs u. i öfrigt utom att beloppet af det Långberg af von Wahlberg tillkommande årliga skadeståndet, i stöd af 9 § i ofvanåberopade lag, jämförd med föreskrifterna i kungörelsen af den $\frac{9}{12}$ 97 angående grunderna för uppskattning af invaliditetsgraden vid tillämpning af sagda lag, af K. Senaten efter beräkning af en årsinkomst af 600 mk fastställdes till 72 mk att förskottsvis gäldas 4 ggr. om året med lika mellantid och en $\frac{1}{4}$ i gången samt med skyldighet för von Wahlberg att jämlikt 2 mom. 16 § i ännämnda lag uti den i 15 § af samma lag stadgade ordning säkerställa detta skadestånd genom betalningsskyldighetens öfverflyttande å lifränteanstalt eller lifförsäkringsbolag med hufvudförvaltning inom Finland.

Den 19:de. 15. J. A. Aalto Toiminimeä Vahantaniemen tiilitehdas J. Rikala ja kumpp. vastaan velkomusjutussa. Pirkkalan y. m. p:ien K. O. p. $\frac{1}{9}$ 03: Koska kanne perustui kontokuranttiin, jonka Aalto oli jättänyt kieltämättä, velvoitti K. O. Aallon heti kuittia vastaan maksamaan Toiminimi Vahantaniemen tiilitehdas J. Rikala ja kumpp:lle kontokuranttiin jäännössisällön 400 m:kaa 5 p:iä, siitä kuitenkin lyhennettyä 4 vuoden korot 6 % mukaan 358 m:kalle 15 p:ille ynnä kesällä vuonna 1903 suoritettut 51 m:kaa 35 p:iä, sekä suorittamaan korkoa jäännössummalle 5 sadalta vuodessa, $\frac{17}{3}$ 03 lukien. Turun H. O., johon Aalto vetosi, t. $\frac{24}{3}$ 06: Ei muutosta. O. O. katsoi ettei Aalto, joka H. O:teen jättämässään muutoksenhakemuksessa oli myöntänyt kysymyksessä olevan kontokuranttiin debetpuolella merkityt erät oikeiksi, voimatta näyttää että niistä olisi vähennettävä enemmän kuin mitä hänen hyväksensä jo oli luettu, ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n edellämainittua tuomiota, joka siis jäi pysyväksi.

16. Matilda Hannula A. Hannulaa eli Kettulaa ja hänen vaimoansa Kustaava Hannulaa vastaan saatavaa koskevassa jutussa. *Lummin y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $27\frac{1}{4}$ 03 selvityksi, että Matilda Hannulalle $\frac{2}{3}$ 42 toimitetussa perinnönjaossa äitivainajansa Eeva Erkintyttären jälkeen oli langennut erityistä K. O:teen jätetyssä luettelossa mainittua omaisuutta yhteensä 66 ruplan 55 kopekan arvosta ja että tästä omaisuudesta ainakin 2 lehmää yhteensä 10 ruplan, härkämullikka 2 ruplan, mullikka 2 ruplan, 2 lammasta yhteensä ruplan 50 kopekan, 2 karitsaa yhteensä ruplan, sika ruplan 20 kopekan ynnä puolen vaaleanruskeata tammahevosta 20 ruplan arvosta oli siis kaikkiaan omaisuutta 27 ruplan 70 kopekan edestä oli jäännyt K. Hannulan nytemmin omistamaan Hannulan taloon, jota vastoin K. O. katsoi selvitystä puuttuvan siitä, missä määrin samassa luettelossa mainittu muu irtaimisto oli jäänyt taloon, erittäinkin kun suuri osa siitä oli ollut sitä laatua, että Matilda Hannula, joka viimeaikoihin asti oli asunut Hannulan talossa, ilmeisesti oli sitä itse käyttänyt ja kuluttanut, mihin nähden ja kun K. Hannula perintöoikeuden nojalla oli ottanut haltuunsa kolmannen osan Hannulan talossa olleesta irtaimistosta, K. O., samalla kuin kanne muissa osissa hyljättiin, velvoitti K. Hannulan suorittamaan Matilda Hannulalle kolmannen osan edellä luettujen eläinten arvosta 9 ruplaa $23\frac{1}{3}$ osa kopekkaa sitä vastaavalla 36 m:kalla $93\frac{1}{3}$ osa pillä $5\frac{1}{2}$ vuotuisella korolla lainhakupäivästä $15\frac{1}{4}$ 02. *Turun H. O.*, johon Matilda Hannula vetosi, katsoi t:ssä $26\frac{1}{8}$ 06 ettei Matilda Hannula ollut esiintuonut syytä muulla tavalla muuttaa K. O:n p:stä, kuin että, koska niiden eläimien, jotka K. O. oli katsonut Matilda Hannulalta jääneen Hannulan taloon, yhteenlaskettu arvo teki oikeastaan 37 ruplaa 70 kopekkaa sekä A. ja Kustaava Hannula olivat päätökseen tyytyneet, Kustaava Hannula veloitettiin Matilda Hannulalle suorittamaan kolmannen osan tästä summasta eli 12 ruplaa $56\frac{2}{3}$ kopekkaa sitä vastaavalla 50 m:kalla $26\frac{2}{3}$ pillä, jota vastoin K. O:n p. muutoin, eli mikäli koski siinä tuomittuja korkoja, jäi voimaan. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 22:dra. 17. J. W. Holmberg på den ena och J. Holmbergs enka Jenny Holmberg och hennes söner i äktenskapet med J. Holmberg H. Hj. Holmberg och W. A. Holmberg eller Talvi på den andra sidan ömsom sökande och ömsom svarande angående klander af arfskifte. Medels den $\frac{4}{3}$ 1901 gifvet u. hade *Magistraten i Björneborg* på

yrkande af J. W. Holmberg, som var son till J. Holmberg från dennes tidigare äktenskap, ålagt Jenny Holmberg, såsom innehafvare af J. Holmbergs efterlämnade bo, att på grund utaf en af J. Holmberg i lifstiden den $15/2$ 94 till J. W. Holmberg utfärdad skuldsedel till J. W. Holmberg, emot återfående af omordade skuldebref behörigen kvitteradt, genast utgifva dess innehåll 22,000 mk jämte 6 % årlig ränta därå från den $31/1$ 01 samt 85 mk i godtgörelse för lagsökningskostnader med Jenny Holmberg dock lämnad öppen rätt att i laga ordning söka återvinning af hvad sålunda blifvit utdömdt; och hade *Åbo Hfr.*, under hvars pröfning Jenny Holmberg i besvärsväg dragit saken medels den $19/7$ 01 gifvet u. fastställt Magistratens berörda u. samt tillika ålagt Jenny Holmberg att till J. W. Holmberg gälda afgifterna för hans exemplar af Hfrs u. med 11 mk 80 p. Emellertid hade parterna redan därförinnan, eller den $10/6$ 01 låtit verkställa arfskifte efter J. Holmberg samt därvid, enär Jenny Holmberg och hennes medparter motsagt riktigheten af J. W. Holmbergs ofvanomordade fordran och dessutom mot J. W. Holmbergs bestridande påstått, att boet hos honom hade tillgodo ett belopp af 14,801 mk, ingått sådan öfverenskommelse att parterna egde särskildt i lagsökningsväg oberoende af arfskiftet göra sina förenämnda anspråk gällande hvarutom för gäldandet af förberörda af J. W. Holmberg utsökta belopp, utgörande sammanlagdt 22,563 mk 53 p., därest å detsamma komme att till betalning fastställas, aflagts följande värdepapper, nämligen en af O. Naakka utfärdad skuldsedel motsvarande jämte upplupen ränta 20,763 mk 88 p., 11 stycken Björneborgs stads kyrkoobligationer å 100 mk sammanlagdt 1,100 mk, 2 stycken aktier i Björneborgs Badinrättning å 25 mk — 50 mk, en af J. Lehtonen utfärdad skuldsedel jämte ränta inalles 577 mk 69 p. samt en af B. O. Toivonen utfärdad skuldsedel motsvarande 62 mk, äfvensom 9 mk 96 p. i penningar.

Sedernera hade Jenny Holmberg och hennes medparter efter stämning å J. W. Holmberg vid *Rn i Björneborg* yrkat ej mindre återvinning af ännämnda, medels Hfrs u. af den $19/7$ 01 J. W. Holmberg tilldömda 22,000 mk jämte 6 % ränta från den $31/1$ 01 och 108 mk 60 p. i kostnader, enär J. Holmberg emot omordade, af honom utfärdade skuldsedel icke bekommit någon valuta, utan skuldsedeln endast vore ett maskerat testament, hvilket såsom hvarken lagligen upprättadt eller behörigen bevakadt vore ogiltigt, än ock att, alldenstund J. Holmberg, enligt hvad hans postbok utvisade i smärre poster tillsändt J. W. Holmberg öfver

14,800 mk samt dessutom betalat af den sistnämndes skulder 5,220 mk, J. W. Holmberg måtte skyldigkännas att af berörda medel, hvilka icke lämnats honom såsom gåfva, till skifte återbära ett belopp af 14,400 mk, samt återstoden vid skiftet tillgodoberäknas J. W. Holmberg såsom åtgångna till hans nödtorftiga föda, kläder och upptuktelse, hvarjämte Jenny Holmberg och hennes medparter vidare anmärkt att för gäldandet af J. W. Holmbergs förenämnda fordran, på sätt ofvanantydts, egendom ur boet blifvit vid skiftet afsatt för 22,563 mk 53 p., oaktadt för samma ändamål redan tidigare utmåtts tvänne skuldsedlar utfärdade, den ena, af Maria Ala-Matikkala å 9,260 mk och den andra af G. W. Erkkilä å 14,140 mk; och hafva Jenny Holmberg och hennes medparter påyrkat komplettering och rättelse af ifrågakomna skifte genom nytt sådant, hvarvid bland annat de för J. W. Holmbergs föregifna fordran såväl afsatta som i mät tagna tillgångarna skulle skiftas samt förenämnda 14,400 mk likaledes till skifte återhåras.

I saken hörd hade J. W. Holmberg i likhet med Jenny Holmberg och hennes medparter ansett att, då omförmälda för J. W. Holmbergs fordran i mät tagna tvänne skuldsedlar ingått i skiftet, detsamma borde rättas i så måtto, att de för samma gäld afsatta valutorna borde fördelas emellan de skifteslotter, som fått sig nämnda skuldsedlar tilldelade, men hade J. W. Holmberg däremot, tryggande sig vid ifrågakomna af J. Holmberg utfärdade skuldsedel, motsagt ofvanbeskrifna återvinningstalan samt beträffande krafvet å 14,400 mk bestridt det han någonsin sig till godo fått emottaga de af Jenny Holmberg och hennes medparter uppgifna belopp.

Rn i *Björneborg* u. den 7/8 02: Som framlidne J. Holmberg i lifstiden den 15/2 94 uti tvänne vittnens närvaro erkänt sig vara J. W. Holmberg skyldig 22,000 mk samt å detta belopp vid samma tillfälle i laga form utfärdadt ifrågakomna skriftliga förbindelse, alltså och då Jenny Holmberg och hennes medparter icke gittat styrka att J. W. Holmberg vid J. Holmbergs dödstillfälle stått i skuld till boet, förkastade Rn Jenny Holmbergs och hennes medparter lärutinnan gjorda yrkanden; men enär af handlingarna i målet framgick att i skiftet ingått jämväl de skuldsedlar, som blifvit tagna i mät till gäldande af J. W. Holmbergs hos boet egande fordran å 22,000 mk, upphäfde Rn bland annat på sådan grund ifrågakomna skifte samt förordnade till nytt skifte i boet med iakttagande af särskilda andra omständigheter, om hvilka dock nu ej var fråga; och kvit-

tade Rn i anseende till sakens beskaffenhet rättegångskostnaderna. Åbo Hfr., dit parterna ömsesides vädjade, d. den 25/11 05: Emedan J. W. Holmberg icke kunnat utreda, att han emot ifrågakomna skuldsedel af den 15/2 94 lämnat J. Holmberg någon valuta, utan fastmer ådagalagts att denna skuldsedel endast afsåg en testamentarisk disposition från den sistbemäldes sida till förmån för J. W. Holmberg och således, enär densamma hvarken upprättats i den för det afsedda förfogandet föreskrifna form eller behörigen bevakats, var ogiltig, fritog Hfr. Jenny Holmberg såsom innehavare af J. Holmbergs bo från erläggande till J. W. Holmberg af i Hfrs u. för den 19/7 01 utdömda 22,000 mk jämte ränta och rättegångskostnadsersättning, i följd hvaraf jämväl frågan om ändring i skiftet beträffande förenämnda till betalning af sagda u. innehåll i mät tagna, men för ändamålet sålunda icke behöfliga egendom förföll jämte det vid skiftet för betalningen af samma u:s innehåll undantagna värdepappren och penningarne borde gå i skifte parterne emellan. Vidkommande åter Jenny Holmbergs och hennes medparterers omordade mot J. W. Holmberg riktade anspråk, fann Hfr. väl det vara utredt att J. W. Holmberg af J. Holmberg i dennes listtid fått emottaga tidigare berörda omkring 14,800 mk utan att hafva redogjort för dessa medel, men emedan desamma lämnats under J. W. Holmbergs skol- och studietid och måste anses hafva åtgått till hans föda och uppfostran, samt dessa medel, jämlikt 10 § 12 kap. Å. B., förty icke borde tagas i beräkning vid skiftet, och det emot J. W. Holmbergs bestridande icke styrkts, att J. Holmberg betalat jämväl berörda 5,220 mk, blefvo nästnämnda anspråk af Hfr. förkastade. Och ålade Hfr. förty med ändring af Rns u. härutinnan parterna att utan rubbning af skifteslotterna i öfrigt gå i författning om endast sådan jämkning och rättelse i det öfverklagade skiftet, som ofvan angifvits och Rns u. beträffande särskilda andra felaktigheter, om hvilka dock nu ej var fråga, vidare innehölle, hvaremot vid Rns u. i öfrigt fick bero. J. D. fann Jenny Holmberg och hennes medparter, hvilka icke styrkt, att de 14,800 mk, J. Holmberg enligt hvad hans postbok utvisade, hade tillsändt J. W. Holmberg, tillhandahållits denne såsom försträckning eller med skyldighet för honom att återbära dessa medel, ej hafva anført skäl till ändring i det slut, hvori domstolarne härutinnan i saken stannat, samt Jenny Holmbergs och hennes medparterers deduktion ej håller i öfrigt föranleda rättelse i Hfrs d., hvaremot och som utredt var, att J. Holmberg utfärdat förberörda skuldförbindelse af

den $15\frac{1}{2}$ 94, samt Jenny Holmberg och hennes medparter icke gittat visa sådant laga jäf emot J. W. Holmbergs på sagda skuldsedel grundade och af Hfr. genom u. den $19\frac{7}{10}$ 01 i J. Holmbergs dödsbo till betalning fastställda fordran, att den dödsboet därigenom åhvälfda betalningsskyldigheten borde återgå, K. Senaten i anledning af J. W. Holmbergs ändringsansökan, med upphäfvande af Hfrs d. i denna del, ej mindre förkastade Jenny Holmbergs och hennes medparter nästnämnda yrkande, än äfven, enär ofvanomförmälda af Maria Ala-Matikkala och G. W. Erkkilä utfärdade två skuldsedlar, ehuru desamma i utmätningssväg tagits i anspråk till gäldande af J. W. Holmbergs berörda fordran, likväl ingått i skiftet, förordnade, att nästnämnda två skuldsedlars innehåll skulle skiftas bodelegarene emellan endast till så stor del som öfverskjöt J. W. Holmbergs ifrågavarande fordran samt utmätningskostnaden; och jämte det sagda skifte förty jämkades och rättades äfven i denna del, fick med dessa ändringar vid Hfrs d. i öfrigt bero. — (I ledamot lät bero. — I ledamot: Emedan J. Holmberg i den af honom $15\frac{1}{2}$ 94 utfärdade, i laga form upprättade skuldsedeln erkänt sig vara skyldig sin son, J. W. Holmberg 22,000 mk, jämte därå löpande 6 % årlig ränta, men Jenny Holmberg och hennes medparter emot J. W. Holmbergs bestridande, icke gittat styrka det J. W. Holmberg vid sin faders dödstillfälle stått i skuld till boet, ty ålade senatorm J. Holmbergs efterlemnade bo, att till J. W. Holmberg utbetala i enlighet med Hfrs d. den $19\frac{7}{10}$ 01 gifna u. förenämnda skuldsedels innehåll jämte ränta och rättgångskostnadsersättningar, hvarefter ifrågavarande arfskifte skulle, utan rubbning af skiftes lotterna i öfrigt, jämkas och rättas beträffande återstoden af de värdepapper, som icke erfordrats till betäckande af J. W. Holmbergs tillgodohafvande och fingo parterna själva vidkännas sina kostnader i målet.)

Den 25:te. 18. J. Kaakinen eli likkala ja hänen vaimonsa Anna Kaakinen M. Matheikkiä y. m. vastaan velkomusjutussa. *Siiikajoen y. m. pien K. O.* hylkäsi pissä ²³ 04 mainitsemillaan perusteilla kanteen jättäen kumminkin asian laatuun nähden asianosaisten itsensä kärsittäviksi heidän kulutuksensa. *Vaasan H. O.*, johon asianosaiset molemmiin puolin vetosivat, t. $\frac{8}{10}$ 06: Koska J. ja Anna Kaakinen vastoin sitä mitä M. Matheikin $\frac{8}{10}$ 90 laatimaan kauppakirjaan, jolla hän J. likkalan alaikäisten lasten holhoojana oli 8,550 m:kan hinnasta myynyt holhottiensa

omistaman osuuden liikkalan perintötalosta J. ja Anna Kaakiselle, tehdyt kuittaukset osoittivat, eivät olleet voineet näyttää suorittaneensa puheena olevaa kauppahintaa enemmän, kuin M. Matheikki oli myöntänyt, velvoitti K. O., kuoloten K. O:n p:n, J. ja Anna Kaakisen M. Matheikille, hänen holhoojantoimessaan maksamaan vaaditut 1,203 mk 84 p:ää 6 % vuotuisella korolla $\frac{30}{100}$ 97 lukien, jonka ohessa J. ja Anna Kaakisen tuli korvata vastapuolensa oikeudenkäyntikulut K. O:ssa 100 mk:alla ja H. O:ssa 60 mk:alla. O. O. katsoi, etteivät J. ja Anna Kaakinen olleet esiintuoneet syytä muuttaa H. O:n ylempänä mainittua t:tä, joka siis jäi pysyväiseksi.

Den 26:te. 19. Handelshuset A. Ahlström mot H. Wesilahti angående ersättning. *Norrmarks m. fl. sknrs Hr. fann genom u. den 7/5 03 af handlingarna i målet framgå, att J. Korkeakoski jämte särskilda andra personer genom Ekonomiedepartementet den 9/2 83 meddelats tillstånd att uttorka Tuusajärvi och fälla Kynäsjärvi sjöar under villkor att arbetet borde vara afslutadt inom 20 år därefter och med rättighet för A. Ahlström, såsom egare till Norrmark bruk i Norrmark socken underlydande Wiitaniemi m. fl. hemman i Längelmäki by, hvilka lägenheter en del af Kynäsjärvi sjö till Syd, att enligt af honom gjordt förbehåll. ehuru han för sin del motsagt företaget, äfven deltaga uti torrlägningsarbetet samt i sådan händelse jämväl erhålla del i de blifvande tillandningarna enligt ett den 13/6 69 uppgjordt förslag, hvarigenom samma lägenheter tillagts i sjön inalles 12 lotter af hela antalet 39, men att Ahlström emellertid icke tagit del uti kostnaderna för omordade företag eller bidragit till arbetets utförande, hvadan Ahlström och efter hans fränfälle hans rättsinnehafvare Handelshuset A. Ahlström ej heller på grund af gjord fördelning hade andel i de genom sänkandet af vattnet i Kynäsjärvi sjö uppkomna tillandningarna, om ock Handelshuset fortfarande var att betraktas såsom egare till de genom fällningen torrlagda egoområdena i ofvanuppräknade lägenheters andelar af Kynäsjärvi sjö intill dess samma områden, på sätt förberörda 22 § i förordningen den 23/3 68 stadgade, emot lösen afstoddes åt sjöfällningsbolaget; i anseende hvartill och då den höafkomst, som under arbetstiden uppstått å tillandningsmarkerna omkring Kynäsjärvi sjö, erhållits uteslutande genom den af bolaget utförda sänkningen af vattnet i sjön, Hr. ansåg Handelshuset A. Ahlström icke kunna tillerkännas andel i sagda höväxt samt H. Wesilahti, som å sjöfällnings-*

bolagets vägnar årligen försålt höväxten och uppburit därför influtna medel, således ej heller vara skyldig att för Handelshuset redogöra för dessa medel och till Handelshuset utgifva någon del af desamma, hvarför Handelshusets i målet utförda talan förkastades, jämte det Handelshuset ålades att med 280 mk hålla H. Wesilahti skadeslös för hans umgälder i saken. *Åbo Hfr.*, dit såväl Handelshuset Ahlström som H. Wesilahti vädjade, lät i d. den $25\frac{1}{4}$ 06 bero vid Hrs u. i öfrigt, utom att beloppet af den rättegångskostnadsersättning, Handelshuset Ahlström ålåg att till H. Wesilahti utbetala, af Hfr. fastställdes till 400 mk. *J. D.*: Ej ändring.

April.

Den 4:de. 1. K. H. Oksanen ja J. Kankaanpää Juho Kauppilaa vastaan hallintooikeutta torppaan koskevassa jutussa. *Ruoveden p:n K. O.* katsoi p:ssä $15\frac{1}{10}$ 03 selville käyneen, että sittenkun Juho Simonpoika oli kauppa- ja välikirjalla $\frac{9}{2}$ 1822 määrännyt, että Sofia Juhontytär oli perintöosansa vastikkeena saapa Kauppilan tilaan kuuluvan Alakauppilan torpan, hänen miehensä ja jälkeläistensä ikuisesti omistettavaksi torpan silloisen haltijan Juuse Juusenpojan kuoltua, sekä Juuse Juusenpoika ja hänen vaimonsa Liisa Juhontytär olivat välikirjalla $20\frac{1}{10}$ 1845 luovuttaneet hallintooikeutensa sanottuun torppaan Sofia Juhontyttärele ja tämän toiselle miehelle Jeremias Martinpojalle, oli, Juho Taatalan tehtyä $20\frac{1}{8}$ 1874 Kauppilan tilan silloisten omistajain kanssa sopimuksen torpan asumisesta 20 vuodeksi ja siirrettyä $\frac{5}{7}$ 1876 sanotun asuntooikeutensa Adolf Joensuuille, Konstantin Nieminen, jolle Adolf Joensuu sillä välin välikirjalla $30\frac{1}{2}$ 1880 oli antanut torpan 14 vuodeksi, vuokraajan umpeen kuluttua jättänyt torpan takasin Kauppilan tilalle, johon nähden ja kun enemmän kuin 50 vuotta oli kulunut siitä kun alkuperäinen välikirja riidanalaisesta torpasta tehtiin sekä siitäkin kun Sofia Juhontytär ja Jeremias Martinpoika saivat torpan asuttavakseen eivätkä K. H. Oksanen ja J. Kankaanpää olleet saaneet torppaa tai sen maita, joita ei 1822 vuoden välikirjassa lueteltu eikä rajoilla osotettu Kauppilan talosta itselleen eri tilaksi lohkaistuksi, K. O. katsoi ettei K. H. Oksasella ja J. Kankaanpäällä voinut enää olla nautintooikeuttakaan Alakauppilan torppaan,

minkä, vuoksi heidän jutussa ajamansa kanne hyljättiin. Turun H. O., johon K. H. Oksanen ja J. Kankaanpää vetosivat, t. 2¹¹/11 06: Ei muutosta, ja veloitettiin hkiat 50 m: kalla korvaamaan J. Kauppilan H. O:ssa kärsimät kustannukset. O. O. katsoi tosin olevan selvitetty, että Juho Simonpoika oli välikirjalla ⁶/2 1822 luovuttanut riidanalaisen torpan Sofia Juhontyttären perintöosan vastikkeena erinäisiä ehtoja vastaan Sofia Juhontyttarelle ja hänen rintaperillisilleen heidän ikuisesti viljeltävikseen ja hallittavikseen; mutta koskeivät Sofia Juhontyttären mainitut perilliset hänen kuoleksaan eivätkä edes Konstantin Niemisen vuonna 1894 luovuttaessa torpan takaisin talon omistajalle olleet ilmoittautuneet ottamaan sanottua torppaa huostaansa ja hallittavakseen, niin ja kun he siten säännösten johdosta M. K. 16 luvun 2 §:ssä olivat menettäneet edellä mainittuun välikirjaan perustamansa oikeuden samaan torppaan, katsoi K. Senaatti, etteivät K. H. Oksanen ja J. Kankaanpää olleet esiintuoneet syytä muuttaa sitä lopputulosta, johon tuomioistuimet olivat asiassa johtuneet ja jonka varalle asia siis jäi; ja veloitettiin K. H. Oksanen ja J. Kankaanpää 60 m: kalla korvaamaan J. Kauppilalle hänen K. Senaatissa kärsimänsä kustannukset. — (1 jäsen katsoi, koskeivät Sofia Juhontyttären edellämainitut perilliset olleet Kuninkaallisessa selityksessä ¹⁴/5 1805 säädety n määrääjän, yön- ja vuoden kuluessa Sofia Juhontyttären kuoltua eivätkä edes samaan aikaan sen jälkeen kun K. Nieminen vuonna 1894 luovutti kysymyksessä olevan torpan takaisin talon omistajalle ilmoittautuneet ottamaan torppaa huostaansa ja hallittavakseen, elleivät K. H. Oksanen ja J. Kankaanpää olleet esiintuoneet syytä muuttaa sitä lopputulosta, johon tuomioistuimet asiassa olivat johtuneet. — 1 jäsen vahvisti, koska Sofia Juhontytär ja miehensä Jeremias Martinpoika joille sanotun välikirjan kautta puheenaoleva elinkautinen vuokra oli annettu, jo olivat kumpikin kuolleet ja heillä siihen aikaa kun vuokravälikirja tehtiin ei ollut lapsia, sekä sitä paitsi siitä kun Sofia Juhontytär ja Jeremias Martinpoika ²⁰/8 1845 vastaanottivat vuokran, myöskin oli kulunut enempi kuin 50 vuotta, mikä säännön mukaan asetuksessa ¹⁵/6 1800 oli pisin vuokraaika, sen lopputuloksen, johon tuomioistuimet jutussa olivat johtuneet.)

2. O. F. Qvickström mot J. Hallenberg'i ett fordringsmål. Rn i Viborg ålade medels u. den ¹⁰/6 04 Hallenberg, som tillika med två andra personer ²¹/9 00 ingått proprietyllnadsborgen för en af M. Lignell samma dag till inne-

hafvaren utfärdad förskrifning å 55,000 mk jämte 6 % årlig ränta, att till Qvickström erlægga en tredjedel af ifrågakomna skuldsedels innehåll efter afrag af lika stor del i de 363 mk 53 p., hvilka influtit vid försäljningen af särskilda till säkerhet för infriande af sagda förskrifning pantsatta aktier eller således 18,212 mk 16 p. jämte 6 % ränta därå från den $\frac{8}{1}$ 01, hvarhos Hallenberg kändes skyldig att med 780 mk godtgöra Qvickström hans rättegångskostnader. *Viborgs Hfr.*, dit Hallenberg väddade, d. den $\frac{28}{4}$ 06: Emedan Hallenberg, vid det han den $\frac{29}{1}$ 01 skriftligen gifvit sitt samtycke till omsättning af ifrågavarande lån sålunda att detsamma förfölle till betalning den 8 påföljande juni, uttryckligen åberopat såsom medlöftesman jämväl A. Parviainen, den där redan den $\frac{24}{1}$ 01 jämväl iklädt sig löftesmannansvarighet för beloppet, ty och då Hallenberg således jämte 3 andra löftesmän iklädt sig ansvarighet för återbetalningen af det omsatta lånet, ålade Hfr., med ändring af Rns u., Hallenberg att emot kvitto å originala skuldsedeln till Qvickström utgifva en fjärdedel af densammans innehåll 55,000 mk efter adrag af jämväl en fjärdedel utaf förberörda 363 mk 53 p., eller således 13,659 mk 12 p. jämte 6 % årlig ränta därå från den $\frac{8}{1}$ 01, hvarhos beloppet af den rättegångskostnadsersättning, Hallenberg förpliktats att till Qvickström erlægga, af Hfr. fastställdes till 600 mk. *J. D.*: Enär Qvickström tillåtit Parviainen att under den å ifrågavarande skuldsedel förefintliga, af Hallenberg och B. Hilden jämte C. F. Maury ingångna borgensförbindelsen teckna sig i lika ansvarighet med dessa, samt Qvickström såväl härigenom som med hänsigt till innehållet af omförmälda, af Hallenberg den $\frac{29}{1}$ 01 uthändigade förbindelse måste anses hafva samtyckt därtill att löftesmännens antal blefve fyra, fastställde K. Senaten det slut, hvari Hfr. i saken stannat; och ålades Qvickström därhos att med 65 mk godtgöra Hallenberg hans i K. Senaten i målet hafda omgälder.

3. T. Roos, omasta puolestaan ja vaimonsa Amanda Serafiantyttären edusmiehenä riidan aikana kuolleen J. Lindgren Koljon leskeä Anna Topiaantytärtä y. m. vastaan tilan luovutuskirjan mitättömäksi julistamista koskevassa jutussa. *Someron p:n K. O.* katsoi p:ssä $\frac{28}{4}$ 03 että, kun Ali-Koljon talo $\frac{2}{3}$ 1899 oli 6,000 m:kan kauppahintaa ja eläkettä vastaan luovutettu Amanda Serafiantyttärelle, sanottu talo oli hänelle myyty eikä lahjaksi annettu; ja koskei se seikka että Amanda Serafiantytär siihen aikaan, jolloin riidanalainen

välikirja tehtiin, oli ollut alaikäinen ja oikeudenvalvojan puutteessa, oikeuttanut J. Lindgreniä ja Anna Topiaantytärtä vaatimaan saman välikirjan kautta tapahtuneen luovutuksen mitättömäksi julistamista, erittäinkin kun kaikki velvollisuudet, joihin Amanda Serafiantytär sanotussa kaupassa oli sitoutunut, kauppakirjan mukaan vasta sitten olivat astuvat voimaan kun talon hallinta oli Amanda Serafiantyttärille annettu, mikä ei vielä ollut tapahtunut, sentähden ja kun Amanda Serafiantytär täysiikäiseksi tultuaan sekä T. Roos jouduttuaan naimisiin Amanda Serafiantyttären kanssa olivat hyväksyneet luovutuksen, eikä määräystä, ettei Amanda Serafiantytär saisi mennä T. Roosin kanssa naimisiin, ollut nimenomaan pantu kauppaehdoksi, hylkäsi K. O. kanteen. *Turun H. O.*, johon J. Lindgren ja Anna Topiaantytär vetosivat, t. 10/2 06: Koska Amanda Serafiantytär puheenalaista talonkauppaa tehtäessä oli ollut alaikäinen eikä hänellä siis ollut ollut valtaa päättää tuota kauppaa eikä hänen puolestaan laillinen edusmieskään ollut silloin kauppaa hyväksynyt, sentähden ja kun se Lindgrenin puolisojen kanteensa tueksi myöskin esiintuoma seikka että T. Roos, mentyään myöhemmin naimisiin Amanda Serafiantyttären kanssa, oli J. Lindgrenin tietämättä saanut kysymyksessä olevan, Lindgrenin hallussa olleen kauppakirjan käsiinsä ja sillä hankkinut Amanda Serafiantyttärille lainhuodon Ali-Koljon taloon, sitä vähemmän oli voinut tehdä mainitun talonkaupan päteväksi, kun näytetty oli, että J. Lindgren ei silloin enää ollut suostunut pitämään sanotua aikaisemmin tekemäänsä kauppatarjousta, vaan päin vastoin jo sitä ennen oli peruuttanut sen, julisti H. O., kumoten K. O:n p:n, T. Roosin ja Amanda Serafiantyttären saannin Ali-Koljon taloon laittomaksi ja riidanalaisen välikirjan olevan kaikkea voimaa ja vaikutusta vailla. *O. O.* vahvisti, kumoten H. O:n t:n, K. O:n jutussa julistaman p:n.

Den 6:te. 4. Pavel Trofimoff Aleksei Wasiljeff Kalista vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Suojärven p:n K. O.* velvoitti p:ssä 3/3 03 mainitsemillaan perusteilla Aleksei Kalisen vaaditussa tarkoituksessa suorittamaan Pavel Trofimoffille 308 ruplaa 13 kopeekkaa, joko venäjän rahassa tahi maksuaikaisen kurssin mukaan suomen rahaa, jonka ohessa Aleksei Kalisen tuli 200 mk:alla korvata Pavel Trofimoffille hänellä asian vuoksi olleet kustannukset. *Viipurin H. O.*, johon Aleksei Kalinen vetosi, katsoi t:ssä 5/3 06 toteensaattamatta, että puheenalainen vahinko oli ollut Aleksei Kalisen aiheuttama, sekä hylkäsi sen vuoksi, kumoten K. O:n p:n,

Pavel Trofimoffin asiassa ajaman kanteen. O. O.: Ei muuosta.

Den 8.de. 5. A. Lindeman mot M. Antila eller Wälmä i ett fordringsmål. Vid Rn i Nikolaistad hade M. Antila yrkat, att Lindeman, åt hvilken Antila, enligt parterne emellan träffadt aftal, den $25/7$, 04 levererat 88 säckar råg, däraf 71 säckar af 1901 års skörd till ett pris af 16 mk för säcken och 17 säckar af 1903 års skörd till ett pris af 15 mk 50 p. säcken, måtte skyldigkännas att till M. Antila betala sagda rågpris med tillhopa 1,399 mk 50 p. jämte ränta.

I saken hörd hade Lindeman genmält, att han, efter mottagandet af omförmälda parti råg, den $27/7$, 04 skriftligen underrättadt M. Antila, det han icke kunde godkänna leveransen, enär rågen med afseende å vikt och grobarhet icke var aftalsenlig, och att M. Antila förty egde återtaga rågpartiet, hvilket dock sedermera på ansökan af Handelsfirman Sölverarm & Petersén blifvit den $4/8$, 04 belagdt med kvarstad till säkerhet för en sagda firmas hos Antila egande fordran; och hade Lindeman fördenskull motsagt krafvet.

Medels u. den $2/9$, 04 förkastade Rn på anförda skäl Antilas i saken utförda talan. Vasa Hfr., dit Antila väddjade, d. den $30/9$, 06: Alldenstund Lindeman, som uti förenämnda skrifvelse af den $27/7$, 04 underrättat Antila, att Lindeman af ifrågakomna rågparti godkände endast 43 säckar, och uppmanat Antila att hos Lindeman afhämta återstoden af detsamma, bort, då Antila tillföljd häraf den 30 i samma månad infunnit sig å Lindemans kontor för att återtaga hela rågpartiet, till Antila genast utlemna detta, men så icke skett, fördenskull och då Lindeman vid slikt förhållande vore pliktig att till Antila gälda det af Lindeman icke motsagda priset för hela rågpartiet, skyldigkände Hfr., med upphäfvande af Rns u., Lindeman att, emot utbe-
kommande af rågpartiet ifråga, till Antila i omförmäldt afseende utgifva fordrade 1,399 mk 50 p. med 5% årlig ränta därå från rättegångens början den $2/9$, 04, äfvensom att ersätta Antila dennes umgälder vid Rn med 100 mk och i Hfr. med 50 mk. J. D.: Jämte det K. Senaten, enär jurisutriusquekandidaten A. Wasastjerna icke visat sig vara befullmäktigad att i K. Senaten föra Antilas talan, icke kunde fästa afseende å hvad å Antilas vägnar uti det i saken ingifna bemötandet anförts, fann K. Senaten Lindeman icke hafva anført skäl till ändring i Hfrs d., vid hvilken förty fick bero.

Den 9:de. 6. Firman Skånska Frökontoret mot A. Lindeman i ett fordringsmål. Sedan *Rn i Nikolaistad* medels särskildt u. den $21/8$ 03 fastställt till betalning det ostridiga beloppet, ålade *Rn* genom u. den $18/12$ 03 på upptagna skäl, med förkastande af Lindemans kvittningsanspråk, Lindeman att till firman Skånska Frökontoret emot kvitto utbetala utöfver dess såsom omstridigt utdömda tillgodohafvande 1,518 mk 60 p. jämte 5 % årlig ränta från den $12/8$ 03, hvarhos Lindeman förpliktades att med 180 mk ersätta firman dess umgälder i målet. *Vasa Hfr.*, dit Lindeman vädjade, ansåg uti d. den $19/3$ 06, att firmnn Skånska Frökontoret, enär emellan parterne icke träffats närmare öfverenskommelse angående tiden och sättet för leveransen af de utaf firman till Lindeman försålda 10,000 kg timotejfrö eller beträffande betalningen af detta parti, varit skyldigt att till Lindeman vid anfordran leverera hela partiet utan rättighet att af honom utbekomma priset för detsamma eller för någon del däraf innan leveransen till fullo verkstälts, samt att firman förty, efter det densamma blifvit af Lindeman uppmädat, uti telegram, aflåtet antingen den $19/8$ 03 eller den 2 därpåföljande april, att tillsända honom nämnda parti timotejfrö och, sedan Lindeman emellertid fått emottaga hälften af partiet, uti bref af den $18/4$ 03 att leverera äfven återstoden, icke egt undandraga sig nästberörda leverans på den grund att Lindeman icke allenast före aflåtandet af omförmälda bref återkallat af honom ställd rembourssäkerhet för betalningen af det försålda fröpartiet utan ock sedermera i brefvet uttalat vägran att, ifall ej firman behörigen fullgjorde sin leveransskyldighet, tillhandahålla firman accept å priset för den del af varan han emottagit, hvarför och då firman icke heller gittat anföra andra giltiga skäl för sin förenämnda uraktlåtenhet samt firman för den skull vore pliktig att godtgöra Lindeman ej mindre den handelsvinst, uppgående till minst 10 p. för hvarje kg af det icke levererade fröpartiet eller således till 500 mk., som Lindeman, enligt hvad utredt blifvit kunnat påräkna i händelse firman fullföljt sitt åtagande, än äfven det belopp 800 mk, som Lindeman styrkt sig hafva varit tvungen att utbetala till tredje person på grund af bristande leverans, föranledd af firmans omordade uraktlåtenhet, Hfr., med ändring af *Rns* u., ålade Lindeman att emot kvitto till firman Skånska Frökontoret erlägga endast så stor del af det fordrade tvistiga beloppet 1,518 mk 60 p., som återstode sedan däriifrån afdragits nyssnämnda Lindeman tillkommande två ersättningsbelopp, eller således

218 mk 60 p. jämte 5 % årlig ränta därå från den $12\frac{1}{8}$ 03; och borde firman med hänsigt till målets beskaffenhet och utgång själf vidkännas sina däri hafda kostnader. *J. D.* fann väl att firman Skånska Frökontoret af det parterne emellan aftalade partiet å 10,000 kg timotejfrö tillhandahållit Lindeman endast 5,000 kg; men emedan af handlingarna i målet tillika framgick, att Lindeman, ehuru han emottagit nästnämnda sändning, icke allenast vägrat sitt godkännande å den tratta firman emellertid tillsändt honom å priset för den levererade varan, utan ock återtagit den rembours han därförinnan ställt såsom säkerhet för fullgörande af sin förbindelse till firman, ty och då firman vid sådant förhållande haft anledning att, på sätt som skett, undandraga sig vidare leverans, fastställde K. Senaten, med upphäfvande af Hfrs d., Rns u. af den $18\frac{1}{12}$ 03. — (1 ledamot fann firman Skånska Frökontoret icke hafva anført skäl till annan ändring i Hfrs d. än att, enär tillförlitlig utredning om beloppet af den handelsvinst, Lindeman genom firmans underlåtenhet att fullgöra sin ifrågavarande leverans gått miste om, icke föreståts, firman frikallades från skyldighet att ersätta Lindeman sagda vinst, hvadan Lindeman ålades att till firman erlægga förenämnda 1,518 mk 60 p. efter afdrag endast af förberörda 800 mk, eller således 718 mk 60 p. jämte af Hfr. utsatt ränta.)

Den 10:de. 7. H. Paasonen A. Mannista vastaan pesänjaon moittimista koskevassa jutussa. *Mikkelin R. O.* p. $12\frac{1}{8}$ 02: Oikeuttaen Paasosen 3 kuukauden kuluessa viranomaisilta pyytämään täydennysjakoa erinäisissä osissa, joista nyt ei ollut kysymys, ja määräten asianomaisten jakoon saapumaan 50 m:kan sakon uhalla, muuten eli mikäli koski kysymykseen tullutta palstatilaa sahalaistoksineen mainitsemillaan perusteilla piti K. O. tämän omaisuuden maalaisoikeuden alaisena, ja kumosi Paasosen asiassa siinä kohden ajaman kanteen. *Viipurin H. O.*, johon Paasonen vetosi, antoi t:ssa $25\frac{1}{11}$ 05 lausuntonsa, ja katsoi nyt puheena olevassa osassa eli mitä tuli Tuppuralan maa-alueen sekä sille rakennetun sahalaistoksen omaisuusluontoon, sen kanteen tueksi myöskin mainitun seikan, ettei 1734 vuoden lain säännösten mukaan omistusoikeus määräälaan tilasta ilman vastaavaa verolukua ollut tunnustettu, ei olevan asiaan vaikuttavan, koskapa jo siihen aikaan kun Tuppuralan alue tuli Mannisen ja Fredrika Matiskaisen yhteiseen pesään ostetuksi, semmoisen määräälaan hankkiminen oli laissa myönnetty, minkä vuoksi ja kun Tuppuralan maapalsta jo

Fredrika Matiskaisen eläessä oli tullut laillisessa järjestyksessä palstatilaksi muodostetuksi ja sille rakennettua sahalaistosta sitä vähemmin voitiin pitää irtaimistona kuin se kuului samalle omistajalle kuin maakin, jolla se sijaitsi, H. O. vahvisti sen lopputuloksen, johon R. O. p:ssä oli johonut selittäessään Tuppuralan maapalstan sillä löytyvine sahalaistoksineen kiinteäksi omaisuudeksi ja sellaisena maalaisoikeuden alaiseksi ja määräsi H. O. sen ohessa, että se 3 kuukauden aika, jonka kuluessa Mannisen tuli täydennysjakoon luovuttaa sitä varten muuten määrättyä jaettavaan pesään kuuluvaa omaisuutta, oli luettava H. O:n t:n antopäivästä. O. O. katsoi ettei Paasonen ollut esiintuonut syytä muutta H. O:n t:n, joka siis jäi pysyväiseksi, kummiokin niin, että Mannisen oli täytettävä hänelle ylempänä, kerrotun täydennysjaon suhteen määrätty velvollisuus ennen $\frac{1}{3}$ 07.

Den 11:te. 8. Abraham Wiljakainen Albin Wiljakaista y. m. vastaan perinnönjaon moittimista koskevassa jutussa. *Joroisten p:n K. O.* kumosi p:ssä $\frac{9}{2}$ 04 mainitsemillaan perusteilla riidanalaisen jaon kokonaisuudessaan ja määräsi että uusi jako oli toimitettava. *Vuipurin H. O.*, johon Albin Wiljakainen ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, t. $\frac{22}{8}$ 06: Koska Abraham Wiljakainen ei ollut jakotilaisuudessa ilmoittanut eikä sen jälkeenkään voinut toteen näyttää pesällä olleen muita velkoja jaettavaksi kuin jakokirjaan merkityt palvelijain ja jakomiesten palkat sekä siinä mainitut ulosteot, jotka kieltämättä olivat päältä jakamattomasta pesästä maksetut, hylkäsi H. O., kumoten K. O:n p:n, Abraham Wiljakaisen asiassa ajaman kanteen. O. O.: Ei muutosta.

Den 12:te. 9. J. Sjöholm A. Bogdanoffia ja O. F. Wenäläistä, K. J. Caloanderin konkurssipesän toimitsijoina vastaan saatavaa koskevassa jutussa. *Hämeenlinnan R. O.* p. $\frac{15}{1}$ 06: Koskei Sjöholm ollut edes väittänyt K. J. Caloanderin konkurssissa valvoneensa kanteen perusteena olevaa vekseliä eikä konkurssipesä niinmuodoin ollut vastuunalainen tuon vekselin lunastamisesta, niin R. O., voajaten $\frac{9}{11}$ 68 annetun Konkurssisäännön 24 ja 29 §:ään, kuten nämä lainkohdat ovat asetuksessa $\frac{3}{12}$ 95, kumosi kanteen lakiin perustamattomana. *Turun H. O.*, johon Sjöholm vetosi, t. $\frac{15}{1}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta. — (1 jäsen lausui että senaattori oli tahtonut lykätä jutun takaisin R. O:teen jotta -- Sjöholm olisi saanut tilaisuutta kanteensa toteuttamiseksi esittää enempää näytöstä asiassa, mutta äänestykseen nähden velvollisena antamaan lopullisen lau-

suntonsa senaattori tahtoi, kumoten H. O:n t:n. palauttaa jouton takaisin H. O:teen, mutta koska tämä äänestyrksen tulokseen nähden ei käynyt päinsä, niin senaattori, pakotettuna antamaan lopullisen lausuntonsa, yhti enemmistön mielipiteeseen.)

10. J. Nordlund, F. V. ja K. F. Vikander sekä K. Nyström Porin kaupungin Valtuusmiehiä ja Vaivashoitohallitusta vastaan testamentin moittimista koskevassa jutussa. *Porin R. O.* p. ¹¹, 03: Koskeivät J. Nordlund ja hänen myötäpuolensa vastoin Valtuusmiesten ja Vaivashoitohallituksen kieltä olleet voineet näyttää, että nämät ennen ²¹, 00 olisivat saaneet tietoa moitteenalaisesta testamentista. katsoi K. O. Vaivashallituksen valvoneen tuon testamentin myöskin Vihtori Sjöbolmin jälkeen laillisella ajalla, johon nähden ja kun sen ohessa oli todistettu, että Anna Margareta Sjöholm oli tehnyt riidanalaisen testamentin täydellä ja selvällä ymmärryksellä sekä vapaaehtoisesti, ja se oli muutenkin kaikin puolin laadittu lailliseen muotoon eivätkä J. Nordlund ja hänen myötäpuolensa olleet esiintuneet mitakaan laillisia syitä vaatimuksiensa perusteeksi, hylkäsi R. O. kanteen. *Turun H. O.*, johon J. Nordlund ja hänen myötäpuolensa vetosivat, t. ²⁶, 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

11. Ulriikka Niittymäki K. K. Fenander-vainajan konkurssipesän saamamiehenä, Henrika Fenanderia omasta puolesta ja alaikäisten lastensa holhoojana, ja K. K. Fenanderin ynnä konkurssin muut velkojia vastaan saatavaa koskevassa jutussa. *Lopen y. m. p:ien K. O:ssa* oli Ulriikka Fenander valvontapäivänä ²⁰/₇ C6 konkurssipesän varoista vaatinut 3,000 m:kaa, jotka K. K. Fenander oli sitoumuskirjassa ²⁹/₃ 97 ottanut maksaaksensa Ulriikka Niittymäelle ja hänen silloin vielä elossa olevalle miehelle J. Niittymäelle siltä varalta, etteivät nämät joka vuonna saisi heille K. K. Fenanderin aikanaan omistamasta Kalliohuhdan talosta tulevaa eläkettä t:ssä ²⁴/₉ 06 hylkäsi K. O. mainitsemillaan perusteilla Ulriikka Niittymäen riidanalaisen vaatimuksen. *Turun H. O.*, johon Ulriikka Niittymäki vetosi, t. ²⁰/₁₂ 06: Koska K. K. Fenander sitoumuskirjassa oli ottanut maksaakseen 3,000 m:kaa ainoastaan siinä tapauksessa, etteivät Juho ja Ulriikka Niittymäki joka vuosi saisi eläkettä Kalliohuhdan talosta, mutta Ulriikka Niittymäki ei ollut näyttänyt, että K. K. Fenanderin maksuvelvollisuus sanotun sitoumuskirjan perusteella jo olisi astunut voimaan, sentähden vahvisti

H. O. sen lopputuloksen, johon K. O. oli t:ssa johtunut.
O. O.: Ei muutosta.

Den 13:de. 12. A. Pätt, E. Storgård m. fl. mot K. Abrahamsson, H. Johansson m. fl. angående rätt till mulbete. *Mustasaari m. fl. snrs Hr.* förklarade genom u. den 28/3 04, på upptagna skäl Böle byamän oberättigade att till mulbete nyttja den del af Böle skogen, som blifvit tillskiftad Smedsby by. *Vasa Hfr.*, dit K. Nordgård och hans medparter, förutom Herman Karp och Richard Norrgård vädjade, fann medels d. den 8/3 06 det utredt vara att Egodelningsrätten i Mustasaari skn den 16/10 1769, efter det Smedsby och Böle byamän blifvit hörda i anledning af tillärnad skifte af deras gemensamma skog samt därvid uppgifvit att de hvardera begagnade särskilda mulbetesområden, hvilka vore ostridigt afgränsade genom en skiljegård, som funnes angifven å den öfver deras ägor af vederbörande landtmätare upprättade kartan, „med dessa byamäns samråd“ beslutit att samtliga hemman i Smedsby by, utom Näs hemman, skulle tilldelas den skogsmark, som vore belägen inom området för deras eget mulbete samt ytterligare nödigt tillskott i skogsmark från den till Karperö rå stötande delen af Böge skogen, men att Böle byamän dock vore obetaget att nyttja betesmarken inom denna del af skogsmarken, samt att samma Egodelningsrätt sedermera ytterligare den 28 i samma månad, vid fastställandet af grunderna för skifte af skog och utmark emellan hemmanen i Mustasaari skn, föreskrifvit, att vederbörande förrättningslandtmätare vid utförande af skiftet egde rätta sig efter hvad de skilda byalagen vid de anställda förhören öfverenskommit hvarför och då A. Pätt jämte medparter icke visat att Böle byamän sedermera afstått från eller lagligen fränkänts den dem på omförmäldt sätt tillerkända rätten till mulbete i de den Smedsby by tillskiftade andelen af Böle skogen, Hfr., med upphäfvande af Hrs u., förkastade A. Pätts och dennes medparter i saken utförda talan. *J. D.*: Ej ändring.

Den 13:de. 13. J. Baedeker F. och Emilie Goldbeck m. fl. mot A. F. Londén ang. utbekommande af ränta å testamenterade penningemedel. (Målet ref. i J. F. T. 1907 rättsf. N:o 10.)

Den 15:de. 14. A. Santaholma A. Ukonsaarea, Maria Brusia, R. Ketolaa y. m. vastaan parempaa oikeutta koskeen koskevassa jutussa *Pyhäjoen y. m. p:ien K. O.* katsoi

p:ssä $\frac{9}{16}$ 04 mainitsemillaan perusteilla A. Ukonsaarelta ja hänen asiakumppaneiltaan puuttuneen oikeutta kieltää Santaholmaa omanaan käyttämästä Hourun koskea sekä velvoitti sen ohessa heidät 100 mk:lla korvaamaan Santaholmalle hänen kulunkinsa jutussa. *Vaasan H. O.*, johon A. Ukonsaari ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, t. $\frac{18}{8}$ 06: Sen ohessa että Santaholman H. O:ssa tekemä väite, ettei se avoin valtakirja, jonka nojalla varatuomari J. W. Broman H. O:ssa oli esiintynyt muitten vetojain paitsi T. Kontolan asiamiehenä, laillisesti oikeuttanut Bromania H. O:ssa ajamaan heidän vetokannettaan syystä että tuo valtakirja alkuaan oli annettu eräälle toiselle henkilölle ja tämä itse jo oli K. O:ssa käyttänyt saman valtakirjan toteennäyttämättömänä jätettiin varteen ottamatta, katsoi H. O. kyllä selvitetyksi, että Pyhäjoen p:n Liminojan ja Pohjain kylässä jakokunnan issasajaossa oli Pohjan kylään aiotulle sahalle erotettu maata tarpeen mukaan, joten sahalaitos myös oli saanut oikeuden siltä paikalta käyttää Hourun kosken vesivoimaa, mikäli tämä oli ollut tarpeen; muun etunsa puolesta oli jäänyt jakokunnan tilojen yhteiseksi omaisuudeksi sekä A. Ukonsaari ja hänen asiakumppaninsa olivat osallisia sen veteen, hylkäsi H. O., kumoten K. O:n p:n A. Santaholman asiassa ajaman kanteen. *O. O.*: Koska Houron koski ja siinä olevat vesilaitokset sijaitsivat lohkokunnassa vuonna 1842 toimitetussa issasajaossa Pohjan kylälle jaetulla alueella sekä tämän kylän tilat siis, $\frac{23}{7}$ 02 annetun määräyksiä väli-rajasta vedessä ja vesialueen jaosta sisältävän asetuksen 9 §:n mukaan, yksin olivat sanottuun koskeen osallisia, julisti K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n tältä kohden, A. Ukonsaarelta ja hänen asiakumppaneiltaan puuttuneen oikeutta kieltää Santaholmaa käyttämästä Houron koskea, jonka ohessa K. O:n p., mikäli se koski korvausta oikeudenkäyntikustannuksista, vahvistettiin.

Den 18:de. 15. Osakeyhtiö Aktiebolaget Granit toimineä Leinonen & Mäkinen ja J. Paksunientä vastaan maan luovuttamista koskevassa jutussa. (Målet ref. i J. F. T. 1907 rättsf. N:o 18.)

16. G. A. Ingman, J. Holmström och W. Husberg mot Direktionen för Sjöassuransföreningen i Finland i ett fordringsmål. *Rn i Nikolaistad* u. den $\frac{19}{12}$ 03: Alldenstund delegare i Sjöassuransföreningen i Finland å ordinarie bolagsstämma den $\frac{27}{2}$ 03 godkänt Direktionens förslag att för utjämning af lånen oktrojerna emellan indrifva 15 oktrojens

deficit, 55,915 mk 51 p. samt tillika bemyndigat Direktionen att på grund af tioprocentförbindelserna för 15 oktrojen genast indriva samma oktrojs förlust och därjämte öfverlämnat åt Direktionen att efter pröfning fastställa det belopp, som sålunda komme att indrivas, något högre än den exakt kalkylerade förlust föreningens böcker då utvisade, på det att omkostnader och eventuella afskrifningar kunde bestriidas med öfverskottet, utan att ytterligare utskrifning i och för slutlikviden behöfde ifrågakomma, och Direktionen på grund häraf fastställt det belopp, som sålunda borde indrivas, till 10 % af grundfonden eller till 71,795 mk 64 p., fördenskull och emedan Ingman och hans medparter icke bestridt riktigheten af ifrågavarande skuld och borgesförbindelser, utfärdade på grund af 23 § i Sjöassuransföreningens i Finland gällande reglemente, enligt hvilken § de i skuld- och borgesförbindelserna nämnda belopp borde inom 1 månad efter skedd anfordran till Direktionen inbetalas ålade Rn, med förkastande af hvad Ingman och hans medparter obefogadt emot krafvet invänt, Ingman och hans medparter att emot behörigt betalningsbevis till Direktionen enhvar betala fordrade 1075 mk med 6 % årlig ränta från den $\frac{4}{10}$ 1903 till tiden för skeende full likvid. *Vasa Hfr.*, dit Ingman och hans medparter vädjade, d. den $\frac{8}{10}$ 06: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring.

Den 19:de. 17. K. F. Gottleben K. Nordlund Pyrriä eli Nevavuorta vastaan sulkujen poistamista koskevassa jutussa. *Laitilan y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{5}{10}$ 03: Koska Oikeuteen annetuista asiakirjoista kävi selville, että Männäisten kosken omistajat jo pitkät ajat olivat esteettömästi pitäneet sulkulaitoksia sanotussa koskessa siinä olevia vesilaitoksiaan varten, eikä Gottleben ollut näyttänyt että itse sulkulaitokset olivat aikaansaattaneet veden nousun Gottlebenin maille, vaan päin vastoin oli tullut ilmi että syynä siihen oli ollut se, ettei sulkulaitoksissa olevia hätäluukkuja oltu säännöllisesti pidetty auki, hylkäsi K. O. Gottlebenin jutussa ajaman kanteen. *Turun H. O.*, johon Gottleben vetosi, t. $\frac{25}{10}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Koska selvitetty oli, että Männäisten kosken omistajat ainakin vuodesta 1738 esteettömästi olivat saaneet mainitussa koskessa pitää myllyjä ynnä niihin kuuluvia sulkulaitoksia, sentähden ja kun todistusta puuttui siitä että sulkulaitokset semmoisinaan olisivat matkaansaattaneet vedennousua kosken yläpuolella oleville viljelysmaille, jätti K. Senaatti pysyväiseksi sen lopputuloksen, johon Oikeudet olivat asiasta johtuneet.

18. A. Koivuluoma ja hänen vaimonsa Maria Sofia Koivuluoma J. Särkijärveä ja tämän vaimoa Maria Liisa Särkijärveä y. m. vastaan maan eroittamista koskevassa jutussa. *Noormarkun y. m. p:ien K. O.* hyväksyi p:ssä 27/3 03 kanteen julistaen A. ja Maria Sofia Koivuluoman oikeutetuiksi saamaan Koivuluoman torpan laillisesti eroitetuiksi Särkijärven talosta. *Turun H. O.*, johon J. ja Maria Liisa Särkijärvi ja heidän asiakumppaninsa vetosivat, J. ja Maria Liisa Särkijärvi samalla ilmoittaen ostaneensa D. N. Matinpojalta kauppakirjalla 14/4 03, I. ja Hilma Fransiilia Hautahalmeelta kauppakirjalla 18 samaa kuuta sekä A. A. Matinpojalta kauppakirjalla 18/5 03 heidän osansa sanotusta tilasta, antoi t:ssä 27/6 08 lausuntonsa asiasta, ja samalla kuin H. O. ei saattanut huomioon ottaa mitä A. ja Maria Sofia Koivuluoman puolesta H. O:ssa oli esiintuotu J. ja Maria Liisa Särkijärven sekä J. K. Harjan vetokirjaan H. O:teen annetussa vastinekirjassa, koskei K. E. Raade, joka oli H. O:teen jättänyt sanotun vastionkirjan ollut näyttänyt A. ja Maria Sofia Koivuluoman tähän häntä valtuuttaneen, katsoi H. O. että kontrahti 18/11 1865, jolla Särkijärven talon aikaisempi omistaja Jubo Särkijärvi oli pojalleen Matti Juhonpojalle antanut Koivuluoman torpan maat hänelle talosta tulevan perintö-osan vastikkeeksi, samoin kuin kontrahti 18/1 1869, jolla Matti Juhonpoika ostettuaan sanotun talon oli sisarelleen Serafia Juhontyttarelle luovuttanut sanotun torpan tilukset samoilla ehdoilla kuin välikirjassa 18/11 65 oli määrätty niinkään Serafia Juhontyttarelle talosta kuuluvan perintö-osan vastikkeena, oli niiden sananmuotoon nähden pidettävät vuokratrakontrahteina, minkä vuoksi ja kun näin ollen kontrahdeissa mainittuja maita ei oltu ainaiseksi luovutettu Särkijärven tilasta, H. O., kuinoten K. O:n p:n muuten paitsi mikäli se koski V. H. Matinpoikaa vastaan ajettua kannetta, koska tämän puolesta K. O:n p. oli saavuttanut lain voiman, hylkäsi A. ja Maria Sofia Koivuluoman muissa kohdissa ajaman kanteen. O. O.: Ei muutosta.

Den 20:de. 19. E. Auvinen F. Pulkkisen konkurssiin luovutetun pesän saamamiehenä F. Pulkkisen muita velkojia vastaan etuoikeusvaatimusta koskevassa jutussa. Konkursissa 17/8 06 julistamassa t:ssä oli *Pihtiputaan p:n K. O.*, samalla kuin Auvisen saaminen korkoineen vahvistettiin konkurssipesän varoista suoritettavaksi, sitä vastoin hyljännyt Auvisen samalle saamiselle vaatiman etuoikeuden lakiin

perustumattomana. *Vaasan H. O.*, johon Auvinen vetosi, t. ³¹/₁₂ 02: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

20. E. G. Alftan mot Maria Lindberg angående fordran. *Bn i Viborg* fann genom u. den ¹⁵/₁₂ 03 utredt, att E. G. Alftans aflidne broder K. W. Alftan i listiden blifvit Maria Lindberg skyldig 50 pund och till bevis öfver denna sin skuld kort före sin död åt Maria Lindberg utfärdat en skuldförbindelse, samt ålade förty E. G. Alftan i egenskap af sin bemälde broders arfvinge att till Maria Lindberg, emot återbekommande af ifrågavarande förskrifning behörigen kvitterad, erlægga 50 pund engelskt mynt eller motsvarande belopp finskt mynt jämte 5 % årlig ränta däre från ¹⁵/₉ 03, äfvensom att därutöver med 250 mk ersätta Maria Lindberg hennes rättegångskostnader. *Viborgs Hfr.*, dit E. G. Alftan vädjade, d. den ¹⁸/₈ 06: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring.

21. H. Poikola T. Lepistöä vastaan velkomusjutussa. *Karstulan p:n K. O.* katsoi p:ssä ¹/₁₂ 03 selvitettyksi niinhysin että Poikola vuonna 1883 oli T. Lepistön vaimolta Anna Briita Lepistöltä talletettavaksi vastaanottanut riidanalaiset 100 m:kaa, joista hän kuitenkin Anna Briita Lepistön pyynnöstä oli maksanut ensiksi ainakin 27 m:kaa ja sitten 30 m:kaa eli siis yhteensä 57 m:kaa, kuin myöskin että T. Lepistön lehmä ainakin 5 kesänä oli käynyt laitumella Poikolan niittyaitauksissa, josta Poikola K. O:n harkinnan mukaan oli saapa korvausta, 8 m:kan jälkeen vuodelta, kaikkiaan 40 m:kaa, joten siis Poikolan hyväksi oli luettava yhteensä 97 m:kaa; minkä tähden ja koskei T. Lepistö ollut voinut näyttää toteen, että Poikola olisi velvollinen suorittamaan korkoa talletetuille rahoille, K. O. velvoitti Poikolan kuitenkin saadessaan T. Lepistölle maksamaan talletuksesta jällellä olevat 3 m:kaa 5 % vuotuisella korolla ²⁸/₁₁ 03, jolloin asia pantiin vireille, mutta asian laatuun nähden sai T. Lepistö itse kärsiä oikeudenkäyntikulunsa jutussa. *Vaasan H. O.*, johon Lepistö vetosi, t. ²⁰/₁₂ 05: Koska Poikola oli myöntänyt vastaanottaneensa Anna Briita Lepistöltä 100 m:kaa, eikä hän ollut vastoin T. Lepistön kieltoa voinut toteennäyttää sanottua summaa vastaan suorittaneensa enempää kuin Lepistö aviopuolisojen maksetuiksi myöntämät 30 m:kaa; sentähden ja kun ei Poikola myöskään ollut toteuttanut olevansa lehmän syötöstä T. Lepistöltä saapa erityistä korvausta, vielä vähemmin tuon korvauksen määrää, velvoitti H. O. Poikolan T. Lepistölle kuittia vastaan

maksamaan vaaditut 100 m:kaa korkoineen 5 sadalta luetava edellämainitusta ²³/₁₁ 03, siitä kuitenkin vähennettyä ylläkerrotut toukokuussa vuonna 1903 suoritettut 30 m:kaa, kuin myöskin Lepistölle korvaamaan oikeudenkäyntikulunkinsa K. O:ssa 26 m:kalla ja H. O:ssa 45 m:kalla. O. O. katsoi ettei Poikola ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muutta H. O:n t:ta kuin että, koska asiassa oli käynyt selville että Poikola oli riidanalaisista varoista, paitsi Lepistölle maksamiensa 30 m:kaa, suorittanut Anna Briita Lepistön puolesta Matti Krookille 27 m:kaa, vastamainittu määrä myöskin oli luettava pois siitä, minkä H. O. oli velvoittanut Poikolan maksamaan Lepistölle, jota paitsi Poikola vapautettiin suorittamasta H. O:n Lepistölle myöntämää korvausta Lepistön kulungeista H. O:ssa. Asian näin päättyessä jätettiin Lepistön pyyntö tulla palkituski hänellä K. Senaatissa olleista kustannuksista varteen ottamatta. — (2 jäsentä vahvisti H. O:n t:n ja velvoitti Poikolan Lepistölle suorittamaan hänellä K. Senaatissa olleiden kulujen korvaukseksi 60 m:kaa.)

Den 22:dra. 22. Ida Alexandra Ahlberg mot hennes man Hugo Ahlberg och svärmoder Carolina Ahlberg angående klander af testamente. Ut i en till *Rn i Nikolaistad* ingifven skrift hade Ida Alexandra Ahlberg anhängit om stämning å Hugo Ahlberg och Carolina Ahlberg för att afgifva svaromål å Ida Ahlbergs tillärnade talan att, emedan henne den ¹⁴/₇ 03 aflidne svärfader G. W. Ahlberg medelst ett den 8 därförutgångna juni upprättadt skriftligt testamente, som sedermera blifvit af Hugo Ahlberg godtkändt, förordnat, att Carolina Ahlberg efter G. W. Ahlbergs död skulle sitta i orubbadt bo, men detta testamente beträffande den del af boet, hvilken såsom laglott tillkomme G. W. Ahlbergs barn, vore stridande mot lag, samt Hugo Ahlberg, som af ondska och motvilja förlupit sin hustru samt bosatt sig å utrikesort och således jämlikt 4 § 13 kap. G. B. förverkat sin rätt att öfver sin lott i sitt och Ida Ahlbergs bo eller sitt fasta gods råda, icke varit berättigad att godkänna berörda testamente och icke i någon händelse egt rätt att utan Ida Ahlbergs samtycke, på sätt som skett, förfoga öfver sin arfsandel i Hugo Ahlbergs fasta egendom, omnämnda godkännande måtte förklaras ogiltigt och förberörda testamente i omförmälda del upphäffvas äfvensom Ida Ahlberg, såsom varande den, hvilken i själfva verket förvaltade sitt och sin mans bo, tillskiftas den hennes man tillkommande arfsandelen i G. W. Ahlbergs kvarlätenskap,

och hade Ida Ahlberg, sedan sagda stämningsansökan med därå tecknade stämning blifvit Hugo Ahlberg delgifven, i närvaro såväl af honom som Carolina Ahlbergs befullmäktigade ombud vid Rn återhämtat sin oförmälda talan.

Öfver käromålet hörde, hade Carolina Ahlberg och Hugo Ahlberg, under förmälan att det klandrade testamentet vore ett af makarna G. W. och Carolina Ahlberg upprättadt, af den sistnämnda den ¹²/₁₀ 03 bevakadt inbördes testamente, enligt hvilket den efterlevande maken tillförsäkrats full eganderätt till det gemensamma boet, genmält: den förra, att rättighet att klandra ifrågavarande testamente icke tillkomme Ida Ahlberg, utan endast hennes man och dennes syskon, samt Hugo Ahlberg, som begifvit sig till utlandet för att söka sin utkomst och således i lofligt syfte, under sin vistelse därstädes stått i brefväxling med sin hustru, om hvars uppehälle han hela tiden dragit försorg; hvarför och som vid sådant förhållande icke med fog kunde påstås, att Hugo Ahlberg förlupit sin hustru och att han därigenom skulle förverkat sin rätt i det gemensamma boet samt förlorat sin rätt att råda öfver sig och sitt gods, helst domstol icke, på sätt i ty fall bort ske, meddelat förordnande härom, Hugo Ahlberg ansåg sin bemälda hustru icke vara behörig att föra ifrågavarande talan; och hade Carolina Ahlberg och Hugo Ahlberg förty anhängit om käromålets förkastande.

Rn utlät sig medels u. den ²¹/₁₁ 04; och alldenstund icke ens påståtts, mindre visadt blifvit att domstol på grund af därom i vederbörlig ordning utfördt yrkande förklarar Hugo Ahlberg hafva egenvilligt förlupit sin hustru Ida Ahlberg och på sådan grund förverkat sin lott i nästbemälda makars bo eller gått förlustig sin rätt att råda öfver sin fasta egendom samt Ida Ahlberg vid sådant förhållande icke egt på nyssberörd grund taga sig talan i saken; fördenskull och då Ida Ahlberg, som icke hade rätt till arf efter G. W. Ahlberg, icke heller i strid med stadgandena i 4 § 18 kap. Å. B. vore berättigad att klandra omordade testamente, Rn förkastade Ida Ahlbergs i målet utförda talan. *Vasa Hfr.*, dit Ida Ahlberg vädjade, d. den ¹⁰/₂ 06: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring.

23. H. Pyyhtiän oikeudenomistajat, hänen leskensä Maria Partanen, poikansa Esko, Antti, Matti, Juho, Heikki ja Pietari Pyyhtiä sekä tyttärensä Helena Pyyhtiä ja hänen miehensä Juho Lehvonen, Anna Pyyhtiä ja tämän mies Antti Partanen, Eeva Stiina Pyyhtiä ja tämän mies Matti

Kemppi sekä Katri Pyyhtiä ja hänen miehensä Antti Ruponen Simo Pyyhtiää vastaan maanomistusta koskevassa jutussa. *Antrean p:n K. O.* p. $\frac{6}{10}$ 03: Koska Anna ja Maria Pyyhtiä eivät säännön mukaan Kuninkaallisessa selityksessä $\frac{14}{3}$ 1805 eläessään eikä heidän edellämainitut perillisensä 25 vuoden kuluessa heidän kuolinpäivistään, olleet laillisessa järjestyksessä moittineet sitä vilpittömässä mielessä tapahtunutta ja todelliseen hallintaan yhdistettyä maansaantia, jota asianosaiset oman myönnytyksensä mukaan todellisuudessa olivat nauttineet ja Anna ja Maria Pyyhtiän perilliset siten olivat menettäneet perintöoikeutensa kysymyksessä olevaan talonneljännekseen; sentähden ja kun siis heidän $\frac{25}{1}$ ja $\frac{21}{2}$ 98 H. Pyyhtiän kanssa tekemilleen tilankaupoille ei voitu antaa mitään arvoa, julisti K. O. H. Pyyhtiälle annetut lainhuudot ja kiinnekirjan, sikäli kuin ne koskivat kahdettatoista osaa riidanalaisesta talosta N:o 3 Kuparsaaren kylässä, mitättömiksi, oikeuttaen talonosan oikeat omistajat laillisessa järjestyksessä hankkimaan sille lainhuudot ja kiinnekirjan, vaan olivat oikeudenkäymiskulut asian laatuun nähden kuitenkin kuitatut. *Viipurin H. O.*, johon Maria Partanen ja hänen myötäpuolensa vetosivat, vahvisti t:ssa $\frac{24}{3}$ 06 K. O:n p:n muun puolesta, paitsi että mainittu p. mikäli sen kautta Maria Partaselle ja hänen myötäpuolilleen myönnetyt lainhuudot ja kiinnekirja suurempaan kuin $\frac{1}{24}$ osaan riidanalaisesta talosta olivat julistetut mitättömäksi kumottiin, koska Simo Pyyhtiällä ei ollut mitään oikeutta sen suurempaan nyt kysymyksessä olevista $\frac{2}{24}$ osasta taloa. *O. O.*: Ei muutosta.

24. Firman Ignatius & Hjelmman mot handelsfirman A. Gueranger & C:o i ett fordringsmål. *Rn i Viborg* förkastade medels u. den $\frac{28}{7}$ 04 på upptagna skäl handelsfirmans talan, hvarjämte handelsfirman ålades att med 40 mk hålla Ignatius och Hjelmman skadeslösa för deras omgälder i målet. *Viborgs Hfr.*, dit handelsfirman Gueranger & C:o vädjade, fann uti d. den $\frac{7}{4}$ 06 väl ådagalagdt vara, att firman Ignatius & Hjelmman, på sätt å firmans vägnar i saken invändts gjort omtvistade beställning såsom kommissionär för handelsfirman Gueranger & C:o; men emedan firman Ignatius & Hjelmman i anseende därtill, att den person i St. Petersburg, för hvars räkning beställningen gjordes, af firman Ignatius & Hjelmman vid beställningen icke namngifvits, borde anses hafva åtagit sig att till handelsfirman erlägga priset för den beställda varan, ty och då Ignatius och Hjelmman såsom innehafvare af firman Ignatius &

Hjelmman, enligt 2 § 15 kap. H. B. borde en för bägge och bägge för en svara för den handel, som för bolaget slutits, ålade Hfr., med upphäfvande af Rns u. Ignatius och Hjelmman att gemensamt eller den af dem, som tillgång därtill egde, till handelsfirman A. Gueranger & C:o utgifva fordrade 43 pund 15 shillings 10 pences engelskt mynt eller motsvarande belopp i finskt mynt enligt vid tiden för betalningen gällande kurs med 5 % ränta, räknadt från den $12\frac{1}{2}$ 04, då stämning i målet blifvit Ignatius och Hjelmman delgifven, äfvensom att med 150 mk godtgöra handelsfirman dess kostnader i målet. J. D.: Jämte det handelsfirman A. Gueranger & C:os i K. Senaten gjorda anmärkning därom, att Ignatius, sedan firman Ignatius & Hjelmman den $30\frac{1}{2}$ 06 blifvit ur handelsregistret afförd, icke vidare varit berättigad att, på sätt som skett, i K. Senaten ensam fullfölja talan för firman, af K. Senaten lämnades utan afseende, enär nämnda firma ostridigt utgjort ett bolag med oinskränkt ansvarighet för dess medlemmar och desse sålunda, då annat förhållande ej visats, lagenligen egde i bolagets angelägenheter äfven efter bolagets upplösning enhvar företräda bolaget, fann K. Senaten vid pröfningen af själfva saken det icke vara styrkt, att firman Ignatius & Hjelmman beställt omtvistade varor för egen räkning, utan af handlingarna i målet fastmer framgick, att firman endast förmedlat sagda beställning, som jämväl tillhandahållits icke firman Ignatius & Hjelmman, utan en af firman sedermera äfven namngifven emottagare i St. Petersburg, hvarför och då handelsfirman A. Gueranger & C:o icke heller gittat ådagalägga, att firman Ignatius & Hjelmman iklädt sig särskild ansvarighet för beställningen, K. Senaten, med upphäfvande af Hfrs d., lät bero vid det slut, hvari Rn i saken stannat i öfrigt, utom att rättgångskostnaderna i anseende till sakens beskaffenhet kvittades parterna emellan. — (1 ledamot lät, jämte det handelsfirman A. Gueranger & C:os gjorda invändning emot Ignatius' befogenhet att företräda firman Ignatius & Hjelmman såsom saknande stöd i lag förkastades, bero vid Hfrs u. och skyldigkände firman att med 70 mk godtgöra handelsfirman A. Gueranger & C:o för dess i K. Senaten hafda kostnader.)

25. J. E. Marttinen Keski-Suomen Maanviljelysseuraa vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Jyväskylä y. m. prien K. O.* velvoitti p:ssä $9\frac{1}{2}$ 04 mainitsemillaan perusteilla Keski-Suomen Maanviljelysseuran Marttiselle heti kuittia vastaan vaaditussa tarkoituksessa maksamaan 338 m:kaa

45 p:ää sekä sen ohessa palkitsemaan Marttiselle hänen kustannuksensa arvion pidosta 4 m:kalla ja oikeudenkäynnistä 225 m:kalla. *Vaasan H. O.*, johon Keski-Suomen Maanviljelysseuran esimies A. Schildt vetosi, katsoi t:ssä 16/2 06 kyllä selville käyneen, että Keski-Suomen Maanviljelysseura Marttisen pyynnöstä oli hankkinut Marttiselle riidanalaiset siemenkaurat ja että, Marttisen kylvettyä ne peltoonsa, ainoastaan 1/3 osa niistä oli itänyt; mutta kun Marttinen vastoin Schildt'in kieltoa ei ollut voinut toteennäyttää, että Maanviljelysseuran puolesta olisi taattu niiden itävyys, hykäsi H. O., kumoten K. O:n p:n, Marttisen jutussa ajaman kanteen. *O. O.*: Ei muutosta, ja velvoitettiin Marttinen suorittamaan Maanviljelysseuralle, sillä K. Senaatissa olleiden oikeudenkäyntikustannusten korvauksena 65 m:kaa. — (1 jäsen oli muuten yhtä mieltä enemmistön kanssa paitsi että senaattori asian laatuun nähden kuittasi oikeudenkäyntikustannukset asiallisten välillä.)

26. E. A. Tuisku K. W. Pöykköä vastaan kaupan purkamista koskevassa jutussa. *Kemijärven y. m. p:ien K. O.* p. 26/1 04: Koska Tuisku kauppakirjalla 16/1 02 oli Pöyköltä ostanut yhden osuuden vanhassa kultakaivosyhtiössä Pohjola, joka olisi vastannut kahtatoista osaketta aiotussa uudessa Kerkelän kultakaivososakeyhtiö Pohjolassa, jos tämä osakeyhtiö olisi tullut perustetuksi, eikä se seikka, ettei niin tapahtunut, vaikuttanut Tuiskun oikeuteen vaahan, vielä toimessa olevan yhtiön osakkaana, hylkäsi K. O., siihenkin nähden, ettei Tuisku ollut näyttänyt, että häneltä olisi kielletty niitä oikeuksia, joita osuus vanhassa yhtiössä tuotti, kanteen. *Vaasan H. O.*, johon Tuisku vetosi, t. 16/1 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

27. Ludvig Ampiala edesmenneen Juho Waltosen konkurssin toimitsijaa Wenny Waltosta vastaan velkomusjutussa. *Jyväskylän R. O.* katsoi p:ssä 26/1 04 toteennäytetyksi, että Ampiala välikirjan mukaan oli sitoutunut hankkimaan Juho Waltoselle Asunnan ja Huttulan pysäkeille 700 metristä sylvä havupuun halkoja 6 m:kan 75 p:in hinnasta sylveltä, ja että näiden halkojen laadultaan tuli olla semmoisia kuin kauppatalaisuudessa nähtävinä olleet halot, minkä vuoksi ja kun eivät asianosaiset olleet toteuttaneet että puheena olevasta halkokaupasta oli ollut olemassa muita sitovia välipuheita kuin mitä välikirja sisälsi, R. O. katsoi ainoastaan sanotun välikirjan kerrotussa tarkoituksessa heittä sitovaksi, ja koska kysymyksessä oleva välikirja osoitti, että halkojen

olisi pitänyt olla havupuista tehtyjä ja laadultaan näytehal-kojen mukaisia, mutta selvitetty oli, että Ampialan talven kuluessa vuonna 1904 mainituille pysäkeille vedättämät halot olivat olleet niin sanottuja sekahalkoja, eikä Ampiala ollut voinut näyttää kuinka paljon havupuun halkoja oli ollut han-kitussa määrässä ja josko nämät laadultaan olivat olleet semmoisia kuin kauppaa tehtäessä nähtävinä olleet havu-puun halot, hylkäsi R. O. kanteen. *Vaasan H. O.*, johon Ampiala vetosi, t. 30/6 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

28. H. Leinonen ja M. Mäkinen osakeyhtiötä Aktie-bolaget Granit vastaan tilanosan luovuttamista koskevassa jutussa. (Målet ref. i J. F. T. 1907 rättsf. N:o 18).

Den 24:de. 29. Juho Heikki ja Jaakko Abram Niskala osakeyhtiötä Trävaruaktiebolaget Kemi vastaan velkomus-jutussa. *Kemijärven y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä 3/10 04 selvitettyksi, että Juho Heikki ja Jaakko Abram Niskala, jotka puoleksi kumpikin omistivat Hietajärven talon kauppakirjalla 1/10 94, olivat myyneet osakeyhtiölle 8 vuoden aikana kaupan päivästä lukien hakattaviksi ja poisvedettäväiksi sanottuun taloon kuuluvat Niskalan lohossa kasvavat tukki-puut välikirjassa mainittua kokoa 23,000 m:kan hinnasta, joka oli maksettava kauppakirjassa määrättyinä aikoina, sekä että yhtiö, joka riidattomasti oli sovitulla tavalla umpeen suorittanut tuon hinnan, hakkuuajan kuluessa ei ollut pääs-syt hakkauttamaan ja poisvedättämään noita puita; minkä vuoksi ja kun Juho Heikki ja Jaakko Abram Niskala eivät olleet näyttäneet velvollisuutensa mukaan ryhtyneensä sel-laisiin toimenpiteisiin, että hakkuu suostutun ajan kuluessa olisi voinut tapahtua, velvoitti K. O. Juho Heikki ja Jaakko Abram Niskalan, jotka puoleksi kumpikin olivat saaneet yh-tiön puista maksaman hinnan, niinikään puoleksi kumpikin, yhtiölle kuitin saadessaan suorittamaan takaisin sanotun hinnan 23,000 m:kaa ynnä 5 % koron niistä, lukien 1/10 02 kunnes täysi maksu toimitettiin, jota paitsi Juho Heikki ja Jaakko Abram Niskalan tuli yhteisesti tai sen heistä, jolla varoja oli, 750 m:kalla korvata yhtiölle sen oikeudenkäynti-kulungit. *Vaasan H. O.*, johon asianosaiset molemmiin puolin vetosivat, vahvisti t:ssä 9/6 06 K. O:n p:n muun puo-lesta paitsi että Juho Heikki ja Jaakko Abram Niskala vapautettiin maksamasta tuomittua korkoa pitemmältä ajalta kuin 20/1 04 alkaen, jolloin kanne asiassa yhtiön puolesta oli nostettu. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 25:de. 30. G. Svanljung mot Aktiebolaget Agros i ett fordringsmål. *Rn i Nikolaistad* u. den $\frac{1}{7}$ 04: Alldenstund Svanljung icke förnekat att Aktiebolaget Agros de första fem månaderna 1902 tillsändt honom ett antal kronseparatorer samt Svanljung jämväl lemnat obestriddt bolagets uppgift rörande såväl varornas pris som parternas öfverenskommelse angående betalningstiden, fördenskull och då Svanljung icke gittat styrka hvarken att han guldit någon del af priset för varorna eller riktigheten af sin motfordran, ålade *Rn*, med förkastande af Svanljungs kvittningsanspråk, Svanljung att emot kvitto till Aktiebolaget Agros erlägga 4,173 mk 82 p. med 6 % årlig ränta å 2,266 mk 55 p. från den $\frac{1}{7}$ 1902, å 902 mk 1 p. från den 1 påföljande augusti och å 1,005 mk 26 p. från den 9 i sistsagda månad tills full betalning skedde samt att med 400 mk ersätta Aktiebolaget Agros dess rättegångsumgälder. *Vasa Hfr.*, dit Svanljung vädjade, d. den $\frac{14}{6}$ 06: Ej ändring. *J. D.* fann Svanljung icke hafva anført skäl till ändring i *Hfrs* d., hvarvid förty fick bero.

31. A. Wisén m. fl. mot A. Lossel ang. utbekommande af urkund. (Målet ref. i J. F. T. 1907 rättsf. N:o 17.)

Den 29:de. 32. O. R. Sähren ja H. Th. Meinich Kangas Pappersbruks Aktiebolag osakeyhtiön konkurssipesän toimitsijamiestä Y. Pulkista vastaan vesipadon poistamista koskevassa jutussa. *Jyväskylän y. m. p.ien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{18}{2}$ 04 kyllä selville käyneen, että toinen pää sitä patoa, josta osakeyhtiölle kuuluvuin tehtaisiin vettä johtava ränni alkoi, oli kiinnitetty Harjulan palstatilan rantaan, mutta sitä vastoin osakeyhtiön kieltoa vastaan ei toteensaatetun, että padon kiinnittämiseksi olisi käytetty suurempaa maa-alaa tahi muutenkaan laveampia varusteita kuin mitä padon kestämiselle oli ollut välttämätöntä, minkä vuoksi ja kun ei oltu väitettykään, ettei mainittu osakeyhtiö olisi oikeutettu koko koskessa löytyvää vesivoimaa hyväkseen käyttämään, ja ennensanottua tehdasta perustettaessa oli, kuten näkyi sekä K. Senaatin $\frac{28}{3}$ 74 Hjalmar Åkerhjelm in anomuksen johdosta että Vaasan läänin Kuvernöörin $\frac{10}{11}$ 83 H. Modenin hakemukseen annetusta päätöksestä, noudatettu mitä silloin voimassa ollut asetus vesijohdoista ja vesilaitoksista $\frac{23}{3}$ 68 sääsi, ilman että Tourulan talon sen aikuiset omistajat, joita kuulutuksilla oli kehoitettu tehtaan perustamista vastaan esiintuomaan mitä heillä mahdollisesti olisi muistuttamista, olivat tuota oikeuttaan hyväkseen käyttäneet,

ehkä he itse paikalla toimitettujen katselmusten johdosta olivat tienneet, että yllämainittu pato tulisi kiinnitettäväksi kysymyksessä olevaan kohtaan rantaa, K. O., katsoen oikeuden käyttäen Tourulan talon rantaa padon kiinnikkeeksi sisältyneen tehtaan omistajille sitä perustettaessa myönnettyihin oikeuksiin eikä tuon oikeuden padon kiinnikkeeseen huonontuneen tahi tauonneen sen kautta että ranta, johon pato oli kiinnitetty, sittemmin oli joutunut uusille omistajille, kumosi kanteen aiheettomana, mutta asian laatuun nähden kuitattiin kulut asiallisten kesken. *Vaasan H. O.*, johon asianosaiset molemmin puolin vetosivat, katsoi t:ssä $\frac{8}{10}$ 1906, ettei Sätören ollut esiintuonut syytä K. O:n p:n muuttamiseen. Mitä sitten tuli Kangas Pappersbruks Aktiebolag osakeyhtiön vetokanteeseen, katsoi H. O. osakeyhtiön asian laatuun ja päättymiseen nähden olevan oikeutetun saamaan korvauksen asiassa kärsimistään kuluista ja velvoitti sen vuoksi Sätörenin palkitsemaan osakeyhtiön kulut K. O:ssa yhtiön sanotussa Oikeudessa esittämän laskun mukaan 1,346 m:kalla 5 p:llä sekä sen ohessa osakeyhtiön vaatimuksen mukaan korvaamaan sen kulut vastaselityksen antamisesta H. O:ssa 32 m:kalla 60 p:llä kuin myös suorittamaan maksut osakeyhtiön kappaleesta H. O:n t:ta 15 m:kalla 20 p:llä. *O. O.*: Koska selvitetty oli että edellämainitun vesilaitoksen omistaja oli laillisessa järjestyksessä hankkinut itselleen oikeuden laitoksensa tarpeeksi padota vettä Tourujoessa ja sitä tarkoitusta varten nyt puheena olevalle paikalle sulun poikki joen, sen vuoksi ja kun sellaiseen patoamisioikeuteen myöskin kuului tarpeellinen padon kiinnitys eikä ollut näytetty, että tässä kohdin sulkua rakennettaessa olisi käyty tuota oikeutta ulommaksi, vahvisti K. Senaatti sen lopputuloksen, johon H. O. oli asiassa johtunut muuten paitsi että asian laatuun nähden oikeudenkäymiskustannukset kuitattiin asiallisten välillä. — (1 jäsen vahvisti H. O:n t:n muun puolesta paitsi että se palkkiomäärä, jonka H. O. oli velvoittanut Sätörenin suorittamaan osakeyhtiölle sen K. O:ssa asiassa kärsimistä kuluista, alennettiin 500 m:kaan. — 1 jäsen vahvisti mainitsemillaan perusteilla H. O:n loppupäätöksen, mutta vapautti Sätörenin suorittamasta H. O:n hänen maksettaviksi määräämiä oikeudenkäyntikulujen korvauksia.)

33. K. H. J. Alapeura, M. Harjupeura, A. ja K. H. Mäkipeura sekä J. H. Peura eli Uusitalo Suomen Valtiota vastaan parempaa oikeutta kalaveteen koskevassa jutussa. *Laukaan p:n K. O.* oli p:ssä $\frac{13}{12}$ 02 tuominut Valtion

suljettavaksi pois riidanalaisen kalaveden omistuksesta ja nautinnosta sekä edelleen pysyttänyt K. H. Alapeuran ja hänen asiakumppaniensa Peuran talon omistajina, siinä oikeudessa kuin heillä siihen asti oli ollut samaan kalaveteen. *Vaasan H. O.*, johon Suomen Valtio vetosi, katsoi t:ssä $\frac{1}{2}$ O6 tosin selvitetyn, että K. H. Alapeuralla ja hänen asiakumppaneillaan, Peuran talon omistajina, oli oikeus kalastukseen Kuusankoskessa; mutta koskei tämä oikeus voinut riistää Valtiolta sille lain mukaan tulevaa osaa sen vastaista käytäntöä varten Peuran jakokunnassa tapahtuneessa isossajaossa eroitettun Kuusantaipaleen liikamaan ääressä sijaitsevassa kalavedessä, hylkäsi H. O., kumoten K. O:n p:n, K. H. Alapeuran ja hänen asiakumppaniensa jutussa ajaman kannan. *O. O.*: Koska oli selvitetty että K. H. Alapeuran ja hänen asiakumppaniensa omistamalle Peuran talolle, aikoinaan tapahtuneen sovinnon nojalla, kuului oikeus osaan kalaveteen Kuusankosken koskessa sen itärannalla, jonka osan suuruutta kuitenkaan ei oltu näytetty, sekä että sanotun talon omistajat aikojen kuluessa olivat tuota oikeutensa hyväksensä käyttäneet ja siinä lain voiman saaneella tuomiolla tulleet edelleen pysytetyiksi, sen vuoksi ja kun ei oltu selville saatu että kysymyksessä oleva Kuusantaipaleen maakappale oli isossajaossa Peuran jakokunnassa liikamaana Kruunulle eroitettu eikä Kruunulla niin muodoin ollut mitään oikeutta riidanalaiseen kalaveteen, vahvisti K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n, sen loppupäätelmän, johon K. O. oli p:ssä johtunut. — (1 jäsen harkitsi oikeaksi, kumoten H. O:n t:n, vahvistaa K. O:n p:n. — 1 jäsen jätti H. O:n t:n pysyväiseksi.)

Den 30:de. 34. Laivaosakeyhtiö Albion F. A. Snälliä vastaan merioikeutta koskevassa jutussa. *Rauman R. O.* p. 16/7 O6: Koska selvitetty oli että Snäll oli ottanut riidanalaisen lastin Albion laivaansa vasta sen jälkeen kun lastinantaja oli hyväksynyt Snällin tuota lastia varten laivaan teettämän aluslavan ja ettei laiva joutuessaan matalikolle La Platan virralla ollut voinut saada sellaista vuotoa, että lastin pilaantuminen olisi ollut sen seurauksena sekä että Snäll muutenkin oli pitänyt tarpeellista huolta lastista, joten sen pilaantuminen oli katsottava aiheutuneen, ainakin pääasiallisesti, laivan todistetun heikon rakenteen ja laivaa matkalla Atlantin valtamerellä kohdanneen rajuilman ja kovan merenkäynnin matkaansaattamasta vuodosta, sen vuoksi ja kun näin ollen ei sitä seikkaa, että Snäll oli laiminlyönyt konnossementtiin nimenomaan merkitä ylempänä

mainittua rahtisopimuksessa löytyvää laivan päällikön ja laivaväen huolimattomuutta koskevaa ehtoa, yhtävähän kun, että hän oli jättänyt pyytämättä laivan isännistöltä tai vakuuttajalta tai lastinantajalta lähempiä ohjeita matalikolle joutumisen johdosta, voitu pitää asiaan vaikuttavana, hylkäsi R. O. Laivaosakeyhtiö Albionin asiassa ajaman kanteen sekä velvoitti sanotun yhtiön Snällille heti kuittia vastaan maksamaan hänelle kiistämättä vielä tulevan palkan 682 m:kaa 13 p:ää 5 % vuotuisine korkoineen siitä päivästä, jolloin Snäll oli vireille pannut kanteensa eli $1\frac{13}{100}$ 06, mutta asian laatuun nähden kuitattiin oikeudenkäyntikustannukset riitakumppanien kesken, jota vastoin Laivaosakeyhtiö Albion määrättiin suorittamaan korvausta asianymmärtäville miehille heidän läsnäolostaan asiata R. O:ssa käsiteltäessä. *Turun H. O.*, johon asianosaiset molemmiin puolin vetosivat, t. $2\frac{26}{100}$ 07: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Maj.

Den 2dra. 1. A. Parikka J. H. Kaikkosta vastaan velkomusjutussa. *Käkisalmen y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{5}{100}$ 05 toteensaatuksi, että Parikka oli sitoutunut yksin suorittamaan riidanalaisen vekselin sisällön, jonka vuoksi ja kun Parikka ei ollut kieltänyt että Kaikkonen siitä huolimatta oli saanut pankista lunastaa tuon vekselin, K. O. velvoitti Parikan kuitenkin saadessaan Kaikkoselle suorittamaan vaaditut 750 m:kaa 6 % vuotuisine korkoineen lukien $2\frac{28}{100}$ 99, jota paitsi Parikan tuli 250 m:kalla korvata Kaikkoselle hänen oikeudenkäyntikulunkinsa. *Viipurin H. O.*, johon Parikka vetosi, vahvisti t:ssä $3\frac{30}{100}$ 06 K. O:n p:n muutoin paitsi että Parikan Kaikkoselle maksettavaksi tuomittu oikeudenkäyntikulunkien korvaus alennettiin 100 m:kaan. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 3dje. 2. E. A. Alinen ja hänen vaimonsa Hilda Juhontytär O. Rantasta vastaan tilankaupan purkamista koskevassa jutussa. *Noormarkun y. m. p:ien K. O.* julisti välipäätöksessä $1\frac{19}{100}$ 03 selvitetyn, että E. A. Alinen jo ennenkuin hän $2\frac{25}{100}$ 1 1900 J. Grönstrandin kanssa oli tehnyt kaupan Uusitalon nimisen tilasta, oli tiennyt toisen kauppakirjan samasta tilasta laadituksi O. Rantaselle, joten E. A. Alisen

ja Hilda Juhontyttären saanto ei ollut tapahtunut vilpittömässä mielessä, minkä vuoksi ja kun J. Grönstrand ei vielä ollut luovuttanut talon hallintoa E. A. Aliselle ja Hilda Juhontyttäreille, K. O. hylkäsi väitteen. Sitemmin olivat E. A. Alinen ja Hilda Juhontytär lausuneet, ettei se kirja, johon O. Rantanen perusti oikeutensa, ollut kauppakirja vaan testamentti, sekä sen vuoksi vastustaneet kannetta, jota vastoin J. Grönstrand oli ilmoittanut olevansa suostuvainen O. Rantaselle heti luovuttamaan Uusitalon tilan.

K. O. katsoi lopullisessa p:ssä ennenmainittuna $1^{9}/_{10}$ 03 toteennytetyksi, että J. ja Fredrika Grönstrand välikirjassa $17/_{8}$ 97 olivat O. Rantaselle myyneet omistamansa Uusitalo nimisen tilan, joka oli $74/_{486}$ osaa puolesta Ingemarín talosta N:o 6 Söörmarkun kylässä, kaikkiansa 10.500 m:kan hinnasta heti omistettavaksi, vaikka O. Rantanen oli saapa haltuunsa ensin ainoastaan puolet tilasta sekä toinen puoli oli jääpä J. ja Fredrika Grönstrandin hallittavaksi heidän elinajakseen, ehdolla että J. Grönstrand olisi edelleenkin vastuunalainen edeltäjällensä Sigfrid Uusitalolle makettavasta kauppahinnan jäännöksestä 7.500 m:kasta, jota vastoin O. Rantanen oli saapa toisen puolen tilaa täydellisesti omistettavaksensa ja hallittavaksensa vasta myyjäin kuoleman jälkeen, jolloin O. Rantasen tuli maksaa Hilda Juhontyttäreille 3.000 m:kaa; minkä vuoksi ja kun J. Grönstrand kuitenkin oli $25/_{11}$ 1900 myynyt saman tilan E. A. Aliselle ja Hilda Juhontyttäreille, K. O., nojaten M. K. 4 luvun 4 §:ään, kumosi viimesanotun kaupan sekä velvoitti E. A. Alisen ja Hilda Juhontyttären heti jättämään kysymyksessä olevan tilan O. Rantasen vapaasti omistettavaksi ja hallittavaksi. Turun H. O., johon E. A. Alinen omasta puolesta ja Hilda Juhontyttären edusmiehenä vetosi, hyväksyi t:ssä $3/_{8}$ 06 K. O:n väitep:n, ja koska J. ja Fredrika Grönstrand kauppakirjalla $17/_{8}$ 1897 olivat siitä hinnasta ja niillä ehdoilla, kuin samassa kauppakirjassa mainittiin, myyneet O. ja Maria Rantaselle puheenalaisen tilan, jonka J. Grönstrand K. O:ssa oli suostunut heti kokonaan luovuttamaan O. ja Maria Rantaselle, sentähden ja K. O:n mainitsemilla perusteilla vahvisti H. O. sen loppupäätelmänkin, johon K. O. lopullisessa p:ssä oli johtunut. O. O.: Ei muutosta.

Den 7:de. 3. J. Kankaanpää omasta puolesta ja alaikäisten lastensa Hilda M. ja Niklas Kankaanpään holhoojana, ynnä hänen lapsensa poika M. Juusenpoika ja tytär Hilja Juusentytär M. Ikkalaa, H. Järvenpäätä y. m. vastaan torpankontrahdin uudistamista y. m. koskevassa jutussa. Ruo-

veden p:n K. O. p. 7/10 03: Koska Aleksanteri Kaarlenpoika ja Saara Martintytär olivat kuolleet ja heidän ainoat lapsensa Selma ja Miina Aleksanterintyttäret, joista viimeksimainittu myös oli kuollut, olivat syntyneet vasta vuonna 1854 eli siis jälkeen kauppakirjan 20/3 1852 tekemistä, katsoi K. O. saman kauppakirjan, voimassa oltuaan 50 vuotta, kadottaneen vaikutusvoimansa, minkä vuoksi ja kun eivät J. Kankaanpää ja M. Juusenpoika myöskään olleet näyttäneet perusteellisia syitä vaatimuksellensa saada tuo välikirja uudistetuksi, kanne siinä osassa hyljättiin; ja kun vaaditun lunastusrahan maksaminen oli usein kosketellun kauppakirjan mukaan riippuva siitä, millä perusteella J. Kankaanpää ja M. Juusenpoika velvoitettaisiin Kankaanpään torpan asumisesta luopumaan, ei K. O. voinut esillä olevan asian yhteydessä antaa lausuntoa tästä kanteen osasta; minkä ohessa kärjäkulut jutun laatuun nähden asiallisten kesken kuitattiin. Turun H. O., johon J. Kankaanpää ja M. Juusenpoika vetosivat, t. 22/11 06: Ei muutosta. O. O.: Koskei oltu näytetty, että M. Ikkala ja hänen myötäpuolensa olisivat hyväksyneet sitä määräystä ylempänä mainitussa välikirjassa 20/3 1852, minkä mukaan Aleksanteri Kaarlenpoika ja Saara Martintytär olivat pidättäneet perillisillensä oikeuden myöskin edelläkerrotun 50 vuoden vuokra-ajan umpeen kuluttua silloin tehtävää uutta kontrahtia ja kohtuullista veroa vastaan edelleen hallita ja viljellä puheena olevaa torppaa, eikä myöskään että sanottu määräys muun perusteiden nojalla olisi M. Ikkalaa ja hänen myötäpuoliansa lain mukaan sitova, jätti K. Senaatti asian, mikäli se koski J. Kankaanpään ja hänen myötäpuoliensa vaatimusta M. Ikkalan ja hänen myötäpuoliensa velvoittamisesta mainitun määräyksen perusteella tekemään uutta kontrahtia puheena olevan torpan hallintooikeudesta, sen loppupäätelmän varaan, johon tuomioistuimet tässä osassa asiata olivat jottuneet; ja kun J. Kankaanpää ja hänen myötäpuolensa eivät olleet esiintuneet syytä muuttaa H. O:n tta muissakaan kohdin, jäi sanottu t. siis näissäkin osissa pysymään. — (1 jäsen: Koska se 50 vuoden aika, joksi Aleksandra Karlsson ja Saara Matintytär välikirjan 20/3 52 kautta olivat itselleen ja perillisilleen pidättäneet hallintooikeuden Kankaanpään torppaan jo oli loppuun kulunut, ja mainitussa välikirjassa löytyvä määräys siitä, että joku heidän perillisistään mainitun ajan umpeen kuluttua saisi siinä tarkoituksessa kirjoitettavan uuden välikirjan nojalla kohtuullista veroa vastaan yhä edelleen nauttia sanottua torppaa, ei ollut, siihen nähden että tuo määräys oli ristiriidassa maan-

vuokrasta laissa olevaa pisintä vuokraa koskevan säädöksen kanssa M. Ikkolaa ja hänen myötäpuoliaan vastaan sitova, sentähden ja kun eivät J. Kankaanpää ja hänen myötäpuolensa muutenkaan olleet näyttäneet laillista perustetta vaatimukselleen M. Ikkalan ja hänen myötäpuoliansa velvoittamisesta heille laatimaan uuden välikirjan Kankaanpään torpan hallintooikeudesta, jätti senaattori asian sen lopputuloksen varalle, johon Oikeudet olivat siinä johtuneet. — 1 jäsen katsoi J. Kankaanpään ja hänen myötäpuolensa ei näyttäneen perusteellista syytä vaatimuksellensa saada puheenaoleva torpanvuokra enään uudistetuksi ja jätti asian sen lopputuloksen varalle, johon Oikeudet olivat siinä johtuneet.)

4. Ruokalahden kunta Suomen Valtiota vastaan velkomusjutussa. *Ruokalahden y. m. pien K. O.* hylkäsi p:ssä 12/10 04 Valtion jutussa ajaman kanteen. *Viipurin K. O.*, johon Suomen Valtio vetosi, katsoi t:ssä 26/10 06 selville käyneen, että Ruokalahden kunta kunnallislautakuntansa esmiehen J. Keltasen kautta oli Valtiolta vastaanottanut lainaksi riidanalaisen määrän siemenrukiita, minkä vuoksi ja kun Valtion sanotuista rukiista vaatima hinta oli kohtuullinen, H. O., kumoten K. O:n p:n, velvoitti Ruokalahden kunnan suorittamaan Valtiolle 1,475 mk:aa 5 % koron kanssa lukien oikeudenkäynnin alusta 7/3 04. *O. O.:* Koskei oltu näytetty, että Ruokalahden kunta oli ottanut puheenalaisen lainan tai saanut siitä mitään hyötyä, vahvisti K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n, sen lopputuloksen, johon K. O. oli asiassa johtunut.

Den 10:de 5. O. Allén H. J. Kärkkäistä vastaan vuokraa koskevassa jutussa. *Kurkijoen p:n K. O.* p. 19/4 04: Koskei H. J. Kärkkäinen ollut voinut toteensaattaa että mitään vuokrasopimusta kysymykseen tulleista huoneista hänen ja Allénin kesken olisi tehty, vaan asiassa päinvastoin olisi käynyt selville että sellainen sopimus oli tapahtunut H. J. Kärkkäisen ja K. Gröndalin välillä, hylkäsi K. O. H. J. Kärkkäisen kanteen ja velvoitti hänet maksamaan Allénille oikeudenkäymiskulujen korvaukseksi 140 mk:aa. *Viipurin H. O.*, johon Kärkkäinen vetosi, lausui t:ssä 7/4 06, että koska Allén oli myöntänyt että puheeksi tulleista huoneista, joihin Allénin omistama apteekki oli ollut sijoitettuna oli ollut makettava H. J. Kärkkäiselle vuokraa ainakin se määrä, jonka H. J. Kärkkäinen niistä oli vaatinut, sentähden ja kun Allén ei ollut voinut näyttää että apteekin hoitaja K. Gröndahl, jolle Allén oli väittänyt kuukausittain jättäneensä

useinsanotuista huoneista vuokramaksun, olisi sitä kyseessä olevalta ajalta H. J. Kärkkäiselle maksanut enempää kuin H. J. Kärkkäisen myöntämät 75 m:kaa, H. O., kumoten K. O:n p:n, velvoitti Allénin H. J. Kärkkäiselle heti kuittia vastaan suorittamaan vaaditun vuokramaksun 300 m:kaa 5 % vuotuisella korolla lukien oikeudenkäynnin alusta $^{20}_{11}$ 03 sekä 93 m:kaa 40 p:iä vaadituksi korvaukseksi H. J. Kärkkäiselle K. O:ssa olleista oikeudenkäymiskuluista. O. O. vahvisti, kumoten H. O:n t:n, K. O:n asiassa julistamaan p:n.

6. Harald von Hellens Porvoon hippakunnan Tuomiokapitulia vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Porin R. O.* kumosi p:ssä $^{20}_{11}$ 03 mainitsemillaan perusteilla Tuomiokapitulin kanteen. *Turun H. O.*, johon Porvoon Tuomiokapituli vetosi, t. $^{28}_{12}$ 06: Koska jutussa oli käynyt selville, että von Hellens Porvoon Kapitulin sihteerinä ja kassanhoitajana oli ainakin $^{4}_{1}$ 99 eli siis niin aikaiseen ennenkuin Tuomiokapitulin riidanalainen saatava H. Relanderiin ja E. af Hällströmiin nähden vanheni, että saatavan vanhentumisen olisi voinut estää, saanut Tuomiokapitulilta toimekseen velkoa sitä heiltä ja se seikka että Relander ja af Hällström sitten olivat päässeet takauksestaan vapaiksi oli niin ollen luettava von Hellensin viaksi, sen vuoksi ja kun ei von Hellens ollut voinut väittääkään etteivät nämä takausmiehet olisi kyenneet vastaamaan sitoumuksestaan, velvoitti H. O., kumoten R. O:n p:n, von Hellensin palkitsemaan kerrotun laiminlyönnin kautta tuottamansa vahingon ja siis kuittia vastaan Porvoon Tuomiokapitulille maksamaan 3,000 m:kaa 6 % vuotuisine korkoineen $^{1}_{1}$ 96 lukien sekä lainhakukustannusten korvauksen 35 m:kaa, minkä ohessa von Hellensin tuli 70 m:kalla korvata Tuomiokapitulilla R. O:ssa olleet kulut. O. O.: Koska selvitetty oli, ettei Relanderia ja af Hällströmiä vastaan ajettua velkahakemusta oltu otettu käsiteltäväksi syystä etteivät hakemuksen perusteena olevat asiakirjat olleet hakukelpoisessa kunnossa, sentähden ja kun ei oltu ryhdytty muihinkaan tarjona oleviin toimenpiteisiin velkomuksen vanhentumisen keskeyttämiseksi, sekä tämä laiminlyöminen, jonka kautta Relander ja af Hällström olivat päässeet vapaiksi takauksestaan oli luettava von Hellensin syyksi, hän kun oli saanut toimekseen uloshakea puheaaolevaa velkaa ja myöskin saman toimen ottanut vastaan, jätti K. Senaatti pysyväiseksi sen loppupäätelmän, johon H. O. oli asiasta johtunut. — (1 jäsen vahvisti H. O:n t:n)

7. J. K. Kalliojärvi J. K. Hannulaa ja hänen vaimoansa Maria Aatamintytärtä y. m. vastaan testamentin moittimista

koskevassa jutussa. *Lammin y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä $16/1$ 05, koskeivät J. Hannula ja hänen asiakumppaninsa olleet voineet toteensaattaa, että Leena Fredrikintytär sillä tavoin, kuin laki testamentin tekemisestä sääsi, oli peruuttanut riidanalaisen testamentin, J. Hannulan ja hänen myötäpuoltensa asiassa ajaman kanteen. *Turun H. O.* johon J. Hannula ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, t. $31/8$ 06: Samalla kuin K. O:ssa todistajana asiassa kuultu J. K. Leppänen, joka H. O:ssa oli näytetty olevan Aatami Puolivälin sisarenpoika ja siis, Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 7 §:n mukaan, oli esteellinen todistamaan asiassa, julistettiin peräytystodistajaksi ja hänen todistuksensa olevan ilman voimaa ja vaikutusta, katsoi H. O. näytetyksi, että Leena Fredrikintytär oli puheenalaisen testamentin tekemisen jälkeen peruuttanut sen, minkä vuoksi H. O., kumoten K. O:n p:n, julisti sanotun testamentin mitättömäksi. *O. O.:* Sen ohessa että H. O:n lausunto J. K. Leppäsen julistamisesta peräytystodistajaksi jätettiin voimaansa, katsoi K. Senaatti, koskei oltu selvitetty että Leena Fredrikintytär olisi muulloin kuin päähtyneessä mielentilassa ilmoittanut mielensä puheenalaisen testamentin peruuttamisesta, selvitystä niin muodoin puuttuvan siitä, että Leena Fredrikintytär olisi laillisesti peruuttanut sanotun testamentin, minkä vuoksi K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n tässä kohdin, jätti asian sen loppupäätelmän varaan, johon K. O. oli johtunut.

Den 11te 8. Toiminimi Veljekset Friis riidan aikana kuolleen J. Waltosen oikeudenomistajat hänen leskensä Eufemia A. Waltosta y. m. vastaan kontrahdin purkamista koskevassa jutussa. *Kokkolan R. O.* hylkäsi p:ssä $2/3$ 03 mainitsemillaan perusteilla Waltosen kanteen muun puolesta, paitsi että toiminimi Veljekset Friis velvoitettiin koneiston loppuhintaa vastaan lähettämään Waltoselle kalustoon kuuluvat pienemmän saharaamin remmikiivu, smergelikone, sirkkelien terät ja tukinvetoketju, jotka Waltonen oli väittänyt puuttuvan kalustosta ja joita Toiminimi ei ollut näyttänyt Waltoselle toimittaneensa. *Vaasan H. O.*, johon asianomaiset molemmiin puolin vetosivat, katsoi t:ssä $25/11$ 05 toteennäytetyksi, että toiminimi Veljekset Friis, joka riidanalaisessa kontrahdissa oli sitoutunut toimittamaan Waltoselle tämän rakennettavaa höyrysahaa varten, muun muuassa, 2 kaksikerroksista rautaista raamisahaa, toisen „Bolinderin“ ja toisen „Baby“ mallia, niihin kuuluvine kaluineen, kantaus-sirkkelin kahdella terällä, kaksi katkaisusirkkeliä terineen.

tukinnostokoneen kettinkineen ja smergelikoneen, oli rikkonut sanotun kontrahdin niinhyvin siten että toiminimen Waltoselle lähettämä isompi raami oli tehty niin suuressa määrin ja erittäinkin tärkeimmissä sisäosissaan eroavaksi oikeasta Bolinderin raamista ettei sitä ensinkään voitu katsoa Bolinderin malliseksi ja sitä paitsi niin heikoksi, että sillä voitiin sabata ainoastaan puolen sen verran kuin samankokoisella Bolinderin raamilla, sekä että toiminimen Waltoselle toimittama pienempi eli Baby raamikin oli rakenteeltaan tehty niin heikoksi ettei sitä saatettu käyttää tukkipuiden sahaukseen, kuin myös siten että toiminimi ilman aihetta oli laiminlyönyt lähettää Waltoselle pienemmän raamin remminkiivun sirkkelien terät, tukinvetoketjun ja smergelikoneen sekä kieltäytynyt antamasta Waltoselle montööriä sahakaluston ylöspanemista varten, minkä vuoksi ja kun ne todistajina jutussa kuulustellut henkilöt, joita voitiin pitää asiantuntijoina, nimenomaan olivat lausuneet, että riidanalainen kontrahti mainitunlaisten raamien lähettämällä oli jäänyt toiminimen puolelta täyttämättä, sekä nuo raamit olivat sahakaluston pääasia, joita ilman sahalaistosta ei voinut syntyä, joten ollen välipuheen rikkominen raameihin nähden oli katsottava yhteisellä kauppahinnalla kokonaisuutena ostetun koko sahakaluston kaupan rikkomiseksi, H. O., huomioonottaen myöskin että toiminimen eri välipuheen nojalla tekemä sahanpiirustus oli aivan epäkäytännöllinen, kumoten R. O:n p:n, julisti riidanalaisen kontrahdin mitättömäksi sekä voivoitti toiminimen Veljekset Friis, saadesaan takaisin Waltoselle toimitetun sahakaluston, maksamaan Waltoselle kauppahintaa suoritettut 16,000 m:kaa ynnä 6 % koron 10,000 m:kasta $\frac{3}{100}$ 98 lukien ja 6,000 m:kasta $\frac{3}{100}$ 98.

O. O.: Koska asiassa kuulustettujen todistajain ristiriitaisista kertomuksista ei täysin luotettavasti käynyt ilmi että toiminimen riidanalaisen kontrahdin johdosta Waltoselle lähettämä isompi saharaami oli siinä määrässä eroava Bolinderin tehtaassa ainakin aikaisemmin valmistetuista samalaisista raamista, ettei sitä saattaisi pitää sopimuksen mukaisena, eikä myöskään että tämä raami ja toiminimen bankkiina pienempi saharaami olivat tarkoitukseensa kelpaamattomat, ja Waltonen oli laiminlyönyt panna luotettavan miehen talteen toiminimen vaatimaa, sen montöörille tulevaa palkkaa ja kyytirahaa vastaavaa rahamäärää, sentähden ja kun ei mainitussa kontrahdissa ollut määräystä siitä, että toiminta Waltoselle toimittaa piirustus sahalaistosta varsin ja kontrahtia vaikkakin toiminimi oli jättänyt lähettämättä hänelle kontrahdin mukaan

tulevia edellämäinittuja pienemmän saharaamin remmikiivua, sirkkelein teriä, tukinvetoketjuja ja smergelikonetta, kerrotun hankinnassa olevan puutteellisuuden vuoksi voida katsoa kokonaan rikotuksi, hylkäsi K. Senaatti. kumoten H. O:n t:n, Waltosen asiassa ajaman kanteen; olleen toiminimi Veljekset Friis kuitenkin velvollinen, vaadittaessa koneiston loppuhintaa vastaan toimittamaan Waltosen oikeudenomistajille viimeksisanotut koneosat, mutta asian laatuun nähden sai toiminimi itse kärsiä sillä jutussa olleet kustannukset. — (Jäsen lausui että, koska toiminimi Veljekset Friis, joka puheenalaisessa välikirjassa oli sitoutunut Waltoselle sovittua yhteistä kauppahintaa vastaan ja siis yhtenä kokonaisuutena toimittamaan välikirjassa määrätyn kaluston rakennettavaa höyrysahaa varten, mutta kalustosta toinen saharaami ei ollut tärkeimpien osien suhteen sovittua Bolinderin mallia ja myös toinen saharaami oli todistettu tarkoitukseensa heikoksi, sentähden ja siihen nähden, että osa luvatussa kalustosta oli jäänyt toimittamatta ja muitakin ajottua sahalaistosta koskevia sopimuksia ei oltu toiminimen puolesta tarpeellisella huolenpidolla täytetty ja osaksi ilman pätevää syytä jätetty täyttämättä, katsoi senaattori jättää jutun sen loppupäätelmän varaan, johon H. O. oli asiasta johtunut, ja velvoitettiin toiminimi Veljekset Friis 70 m:lla korvaamaan vastaajain asian takia K. Senaatissa olleet kustannukset.)

9. Susanna Kiikka ja J. Penttilä y. m. J. Harju-Heikkilää vastaan velkomusjutussa. *Kauhajoen p:n K. O.* velvoitti p:ssä $12\frac{1}{3}$ 04 mainitsemillaan perusteilla J. Harju-Heikkilän maksamaan Susanna Kiikalle ja J. Penttilälle kuitattuja alkuperäisiä vekseleitä vastaan: vekselin mukaan $\frac{8}{7}$ 98 250 m:kaa ynnä $6\frac{0}{100}$ koron $\frac{8}{1}$ 99 lukien, vekselin mukaan $\frac{31}{7}$ 98 350 m:kaa $6\frac{0}{100}$ koron kanssa $\frac{31}{1}$ 99 lukien, vekselin mukaan $\frac{5}{9}$ 99 475 m:kaa ynnä $6\frac{0}{100}$ koron $\frac{5}{3}$ 99 lukien, vekselin mukaan $\frac{24}{9}$ 98 525 m:kaa $6\frac{0}{100}$ koron kanssa $\frac{24}{12}$ 98 lukien sekä vekselin mukaan $\frac{23}{10}$ 98, jolla oli uusittu kalunkirjoituskirjaan otettu samana päivänä maksettava 400 m:kan vekseli, 350 m:kaa ynnä $6\frac{0}{100}$ koron $\frac{23}{4}$ 99 lukien *Vaasan H. O.*, johon J. Harju-Heikkilä vetosi, katsoi t:ssa $\frac{8}{100}$ 06 toteennäytetyksi, että Samuli Kiikka aikanaan oli kantanut ja käyttänyt kaikki kysymyksessä olevat vekselisummat paitsi 125 m:kaa, johon määrään J. Harju-Heikkilällä oli ollut niissä osa, minkä vuoksi H. O., kumoten K. O:n p:n muun puolesta, velvoitti J. Harju-Heikkilän kuitenkin saadessaan maksamaan Susanna Kiikalle ja J. Penttilälle, jotka olivat lunastaneet nuo vekselit, 125 m:kaa $6\frac{0}{100}$ koron kanssa

²³/₄ 99 lukien, jolloin viimeinen mainituista vekseleistä oli ollut suoritettava. O. O.: Koska selvitetty oli, ettei J. Harju-Heikkilä ollut puheenalaisista vekselimääristä saanut enempää kuin 125 m:kaa vahvisti K. Senaatti sen loppupäätelmän, johon H. O. asiasta oli johtunut.

Den 13:de. 10. M. Hatanpää J. V. Renforsia vastaan velkomusjutussa. Noormarkun y. m. p:n K. O. katsoi p:ssä ¹⁷/₁₀ 03 asiassa toteensaateuksi, että Hatanpää oli pyytänyt Renforsia välittämään kiinteimistöjen vaihdon sekä saman vaihtokaupan aikaansaamisesta sitoutunut Renforsille maksamaan välityspalkkiona 500 m:kaa ja sitäpaitsi vielä puolet Hatanpään mahdollisesti saatavista välirahoista, minkä vuoksi ja kun sanottu vaihtokauppa oli Renforsin välityksellä ²⁸/₁₂ 01 tehdyllä kauppakirjalla aikaansaatua sekä Hatanpää oli tuossa kaupassa saanut 1,200 m:kaa välirahoina Jubo Mattssonilta eikä Hatanpää ollut suosiolla suorittanut Renforsille muuta kuin Renforsin myöntämät 60 m:kaa, K. O., K. K:n 9 luvun 2 ja 10 §:n nojalla, velvoitti Hatanpään kuitenkin saadessaan maksamaan Renforsille 500 m:kaa, siitä vähennettyä jo suoritettua 60 m:kaa, sekä sitä paitsi vielä puolet yllämainitusta 1,200 m:kan suuruudesta välirahasta 600 m:kaa eli kaikkiaan 1,040 m:kaa 6 % vuotuisine korkoineen ²⁸/₁₂ 01 lukien. Turun H. O., johon Hatanpää vetosi, vahvisti t:ssä ²⁶/₃ 06 K. O:n p:n muun puolesta paitsi että koskei oltu näytetty Hatanpään sitoutuneen määrättynä päivänä Renforsille suorittamaan kysymyksessä olevaa palkkiota K. O:n Hatanpään maksettavaksi tuomitsemille rahamäärille oli laskettava korkoa 5 % mukaan niistä päivistä, jolloin noita rahamääriä oli Oikeudessa vaadittu eli siis 440 m:kalle ¹⁷/₁₀ 02 lukien ja 600 m:kalle ¹²/₁₀ 03 lukien, kaikki kunnes täysi maksu tapahtui. O. O. katsoi tosin, että kuten muutamat todistajina asiassa kuulustellut henkilöt olivat siitä todistaneet, puhetta oli ollut Hatanpään ja Renforsin kesken kysymyksessä olevan vaihtokaupan aikaansaamisesta, mutta sitä vastoin jääneen luotettavasti todistamatta että Hatanpää olisi antanut Renforsille toimeksi tuon vaihtokaupan välittämisen, sitä vähemmin sitoutunut palkkiona siitä Renforsille maksamaan hänen nyt velkomansa rahamäärät, jonka vuoksi K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n ja K. O:n p:n, hylkäsi Renforsin asiassa ajaman kanteen.

Den 15:de. 11. I. Lillström J. Mäkeä ja hänen vaimoansa Maria J. Wierulaa eli Wiitalaa vastaan velkomusjutussa. Kauhavan p:n K. O. velvoitti p:ssä ²⁸/₁₁ 03 mai-

nitsemillaan perusteilla Lillströmin kuitilla varustettavaa päävelkakirjaa vastaan maksamaan J. Mäelle ja Maria Wierulalle velkakirjan sisällön 450 m:kaa 6 % vuotuisine korkoineen, lukien $\frac{1}{7}$ 99, siitä kuitenkin poisluettua $\frac{21}{2}$ 01 maksetuksi kuitatut 144 m:kaa 25 p:ää. Vaasan H. O. johon Lillström vetosi, t. $\frac{19}{3}$ 06: Koska J. Mäen ja Maria Wierulan velkomus perustui selvään ja vaadittaessa maksettavaan velkakirjaan, jonka Lillström Liinamaan Meijeriyhtiön isännöitsijänä oli allekirjoittanut ja antanut, ja Lillström mainitun yhtiön $\frac{20}{3}$ 86 laaditun yhtiökontrahdin mukaan oli mieskohtaisesti vastuunalainen siitä mitä hän sanotussa toimestaan oli tehnyt ja toimittanut, vahvisti H. O. sen lopputuloksen, johon K. O. oli p:ssä johtunut. O. O.: Ei muutosta.

12. Anna Aalto A. Kosoa ja hänen vaimoansa Anna Kosoa ynnä Valpuri Lavosta vastaan perinnönjakoa koskevassa jutussa. Säkkijärven p:n K. O. velvoitti p:ssä $\frac{27}{10}$ 04 mainitsemillaan perusteilla A. Koson ja hänen asiakumppaninsa p:ssä tarkemmin määrättyllä tavalla luovuttamaan kaiken Eerik Koson jääneen omaisuuden sellaiseen lailliseen jakoon, että Anna Aalto saisi hänelle tulevan osuuden. Viipurin H. O., johon A. Koso ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, lausui t:ssä $\frac{26}{3}$ 06, että koskei Anna Aalto ollut 20 vuoden kuluessa Eerik Koson kuolemasta ryhtynyt saamaan perintöoikeuttaan hänen jälkeen voimaansa, sentähden ja kun Anna Aallon vaatimaa perintöä Eerik Koson jälkeen siis ei oltu haettu lain sitä varten P. K:n 15 luvun 5 §:ssä määräämän pisimmän ajan kuluessa, eikä Anna Aalto ollut väittänyt laiminlyömisensä mainitussa suhteessa johtuncen laillisesta esteestä, H. O. katsoi Anna Aallon menettäneen kaiken oikeutensa perintöön Eerik Koson jälkeen sekä hyikäsi siis, kumoten K. O:n p:n, Anna Aallon asiassa ajaman kanteen. O. O.: Koskei sitä perintöoikeutta, josta Anna Aalto oli ajanut kannetta asiassa, ollut saatettu voimaan laissa perinnön vaatimusta varten säädetyin pisimmän ajan 20 vuoden kuluessa, vahvisti K. Senaatti sen lopputuloksen, johon H. O. oli t:ssä johtunut.

Den 17:de. 13. J. A. Tyykiluoto Onkilahden Konepaja Osakeyhtiötä vastaan korvausta koskevassa jutussa. Niko-lainkaupungin R. O. hylkäsi p:ssä $\frac{29}{7}$ 04 mainitsemillaan perusteilla Tyykiluodon kanteen muun puolesta, paitsi että Onkilahden Konepaja Osakeyhtiö velvoitettiin niinhyvin maksamaan Tyykiluodolle takaisin mitä yhtiö vekselituo-

mionsa nojalla oli pääomineen, korkoineen ja oikeudenkustannusten korvauksineen saanut Tyykiluodolta tai vastedes tulisi häneltä kantamaan 5 % koron kanssa siitä päivästä, jona rahat nostettiin taikka vasta kannetaan, kunnes maksu toimitettiin, kuin myös suorittamaan Tyykiluodolle erään proomun arvon ja tuosta proomusta pakkohuutokaupassa saadun binnan erotus 2,256 m:kaa 65 p:ää niinkään 5 % koron kanssa $2\frac{2}{10}$ 03 lukien maksun tapahtumiseen saakka. Vaasan H. O., johon asianosaiset molemmiin puolin vetosivat, katsoi t:ssä $1\frac{6}{8}$ 06 selvitetyn, että, sittenkun Tyykiluoto $2\frac{6}{10}$ 03 Onkilahden Konepaja Osakeyhtiön kanssa oli kirjallisesti tehnyt sellaisen välipuheen, että yhtiö senjälkeisen toukokuun lopussa jättäisi Tyykiluodolle kysymyksessä olevan höyryaluksen täysin merikelpoisessa kunnossa käytettäväksi saman vuoden purjehdusaikana marraskuun 1 p:ään saakka 6,000 m:kan vuokraa vastaan, tuo alus oli $1\frac{9}{10}$ Tyykiluodon lännä ollessa tarkastettu, jolloin viralliset tarkastusmiehet olivat sen hyväksyneet; että Tyykiluoto tarkastuksen tapahduttua oli vastaanottanut sen ja sitoutunut itse teettämään ne vähäiset aluksen sisustuksen korjaukset, mitkä silloin vielä olivat tekemättä; että aluksen koneisto sittemmin ei ollut toiminut tyydyttävästi, josta syystä Tyykiluoto oli Oulun kaupungissa olevassa konepajassa korjauttanut koneistoa; että Onkilahden Konepaja Osakeyhtiö, sittekuin yksi venttiili aluksen höyrykattilassa oli räjähtänyt, $\frac{9}{10}$ 03 Tyykiluodon suostumuksella oli ottanut aluksen takaisin haltuunsa; sekä että yhtiö oli Tyykiluodolta uloshakenut koko edelläsanotun vuokramäärän, 6,000 m:kaa, josta Tyykiluoto oli hyväksynyt yhtiön asettaman vekselin, ja että tuon summan ynnä koron ja oikeudenkäyntikulunkien korvauksen suorittamiseksi oli ulosottoon kirjoitettu Tyykiluodon omistama proomu, joka sitten pakkohuutokaupassa oli myyty 1,550 m:kasta; mutta koskei oltu näytetty, että höyryaluksen koneiston epätydyttävä toiminta olisi riippunut virheistä koneiston rakenteessa tahi huonoista aineista, etenkin kun todistettu oli että alusta, sen ollessa Tyykiluodon hallussa, oli huonosti hoidettu, eikä Onkilahden Konepaja Osakeyhtiötä asian näin ollen voitu pitää velvollisena Tyykiluodolle korvaamaan hänen kustannuksiansa aluksen korjaamisesta tai sitä vahinkoa, minkä Tyykiluoto ilmoituksensa mukaan oli kärsinyt sen vuoksi ettei alusta ollut voitu aiottuun tarkoitukseen käyttää; koska suostutusta vuokrasummasta 1,863 m:kaa 35 p:ää vastasi sitä 50 päivän aikaa, jonka alus oli ollut Tyykiluodon hallussa, eikä Tyykiluoto ollut voinut näyttää että hän vuokrasta olisi enemmän

nitsemillaan perusteilla Lillströmin kuitilla varustettavaa päävelkakirjaa vastaan maksamaan J. Mäelle ja Maria Wierulalle velkakirjan sisällön 450 mk:aa 6 % vuotuisine korkoineen, lukien $\frac{1}{7}$ 99, siitä kuitenkin poisluettua $\frac{21}{2}$ 01 maksetuksi kuitatut 144 mk:aa 25 p:ää. Vaasan H. O., johon Lillström vetosi, t. $\frac{19}{3}$ 06: Koska J. Mäen ja Maria Wierulan velkomus perustui selvään ja vaadittaessa maksettavaan velkakirjaan, jonka Lillström Liinamaan Meijeriyhtiön isännöitsijänä oli allekirjoittanut ja antanut, ja Lillström mainitun yhtiön $\frac{20}{5}$ 86 laaditun yhtiökontrahdin mukaan oli mieskohtaisesti vastuunalainen siitä mitä hän sanotussa toimeksaannossa oli tehnyt ja toimittanut, vahvisti H. O. sen lopputuloksen, johon K. O. oli p:ssä johtunut. O. O.: Ei muutosta.

12. Anna Aalto A. Kosoa ja hänen vaimoansa Anna Kosoa ynnä Valpuri Lavosta vastaan perinnönjakoa koskevassa jutussa. Säkkijärven p:n K. O. velvoitti p:ssä $\frac{29}{10}$ 04 mainitsemillaan perusteilla A. Koson ja hänen asiakumppaninsa p:ssä tarkemmin määrättyllä tavalla luovuttamaan kaiken Eerik Koson jääneen omaisuuden sellaiseen lailliseen jakoon, että Anna Aalto saisi hänelle tulevan osuuden. Viipurin H. O., johon A. Koso ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, lausui t:ssä $\frac{26}{5}$ 06, että koskei Anna Aalto ollut 20 vuoden kuluessa Eerik Koson kuolemasta ryhtynyt saamaan perintöoikeuttaan hänen jälkeen voimaansa, sentähden ja kun Anna Aallon vaatimaa perintöä Eerik Koson jälkeen siis ei oltu haettu lain sitä varten P. K:n 15 luvun 5 §:ssä määräämän pisimmän ajan kuluessa, eikä Anna Aalto ollut väittänyt laiminlyömisensä mainitussa suhteessa johtuneen laillisesta esteestä, H. O. katsoi Anna Aallon menettäneen kaiken oikeutensa perintöön Eerik Koson jälkeen sekä hylkäsi siis, kumoten K. O:n p:n, Anna Aallon asiassa ajaman kanteen. O. O.: Koskei sitä perintöoikeutta, josta Anna Aalto oli ajanut kannetta asiassa, ollut saatettu voimaan laissa perinnön vaatimusta varten säädetyn pisimmän ajan 20 vuoden kuluessa, vahvisti K. Senaatti sen lopputuloksen, johon H. O. oli t:ssä johtunut.

Den 17:de. 13. J. A. Tyykiluoto Onkilahden Konepaja Osakeyhtiötä vastaan korvausta koskevassa jutussa. Nikolainkaupungin R. O. hylkäsi p:ssä $\frac{29}{7}$ 04 mainitsemillaan perusteilla Tyykiluodon kanteen muun puolesta, paitsi että Onkilahden Konepaja Osakeyhtiö velvoitettiin niinhyyvin maksamaan Tyykiluodolle takaisin mitä yhtiö vekseli tuo-

mionsa nojalla oli pääomineen, korkoineen ja oikeudenkustannusten korvauksineen saanut Tyykiluodolta tai vastedes tulisi häneltä kantamaan 5 % koron kanssa siitä päivästä, jona rahat nostettiin taikka vasta kannetaan, kunnes maksu toimitettiin, kuin myös suorittamaan Tyykiluodolle erään proomun arvon ja tuosta proomusta pakkohuutokaupassa saadun binnan erotus 2,256 m:kaa 65 p:ää niinkään 5 % koron kanssa $\frac{23}{10}$ 03 lukien maksun tapahtumiseen saakka. Vaasan H. O., johon asianosaiset molemmin puolin vetosivat, katsoi t:ssä $\frac{14}{8}$ 06 selvitetynksi että, sittenkun Tyykiluoto $\frac{26}{2}$ 03 Onkilahden Konepaja Osakeyhtiön kanssa oli kirjallisesti tehnyt sellaisen välipuheen, että yhtiö senjälkeisen toukokuun lopussa jättäisi Tyykiluodolle kysymyksessä olevan höyryaluksen täysin merikelpoisessa kunnossa käytettäväksi saman vuoden purjehdusaikana marraskuun 1 p:ään saakka 6,000 m:kan vuokraa vastaan, tuo alus oli $\frac{19}{5}$ Tyykiluodon läsnä ollessa tarkastettu, jolloin viralliset tarkastusmiehet olivat sen hyväksyneet; että Tyykiluoto tarkastuksen tapahduttua oli vastaanottanut sen ja sitoutunut itse teettämään ne vähäiset aluksen sisustuksen korjaukset, mitkä silloin vielä olivat tekemättä; että aluksen koneisto sittemmin ei ollut toiminut tyydyttävästi, josta syystä Tyykiluoto oli Oulun kaupungissa olevassa konepajassa korjauttanut koneistoa; että Onkilahden Konepaja Osakeyhtiö, sittekuin yksi venttiili aluksen höyrykattilassa oli räjähtänyt, $\frac{9}{7}$ 03 Tyykiluodon suostumuksella oli ottanut aluksen takaisin haltuunsa; sekä että yhtiö oli Tyykiluodolta uloshakenut koko edelläsanotun vuokramäärän, 6,000 m:kaa, josta Tyykiluoto oli hyväksynyt yhtiön asettaman vekselin, ja että tuon summan ynnä koron ja oikeudenkäyntikulunkien korvauksen suorittamiseksi oli ulosottoon kirjoitettu Tyykiluodon omistama proomu, joka sitten pakkohuutokaupassa oli myyty 1,550 m:kasta; mutta koskei oltu näytetty, että höyryaluksen koneiston epätydyttävä toiminta olisi riippunut virheistä koneiston rakenteessa tahi huonoista aineista, etenkin kun todistettu oli että alusta, sen ollessa Tyykiluodon hallussa, oli huonosti hoidettu, eikä Onkilahden Konepaja Osakeyhtiötä asian näin ollen voitu pitää velvollisena Tyykiluodolle korvaamaan hänen kustannuksiansa aluksen korjaamisesta tai sitä vahinkoa, minkä Tyykiluoto ilmoituksensa mukaan oli kärsinyt sen vuoksi ettei alusta ollut voitu aiottuun tarkoitukseen käyttää; koska suostutusta vuokrasummasta 1,863 m:kaa 35 p:ää vastasi sitä 50 päivän aikaa, jonka alus oli ollut Tyykiluodon hallussa, eikä Tyykiluoto ollut voinut näyttää että hän vuokrasta olisi enemmän

H. O., johon H. Paanala vetosi, t. $\frac{8}{10}$ 06: Koska se seikka, että $\frac{6}{10}$ 1846 tehdyllä välikirjalla luovutetun, T. Soukanniemen nykyään hallitseman Soukanniemen torpanalueen rajat ehkä näyttäytyivät jossakin kohden epäselviksi, ei voinut T. Soukanniemeltä riistää hänen 41 §:ään $\frac{12}{10}$ 05 mautilojen osittamisesta annetussa asetuksessa perustuvaa oikeutta saada puheenalaisen torpanalueen emätilasta palstotetuksi, katsoi H. O. T. Soukanniemeltä puuttuneen aihetta K. Seenaatin $\frac{11}{10}$ 02 annetun p:n johdosta ajaa muuta kuin puheenalaista kannetta ja hyväksyi siis kysymyksenalaisen väitepäätöksen, mikäli sen kautta H. Paanalan ylläkerrottu väite oli hyljätty ja hänet velvoitettu vastaamaan T. Soukanniemen kanteeseen. Koskien itse asiata vahvisti H. O. K. O:n p:n. O. O.: Ei muutosta.

Den 31:sta. 17. Y. A. Turkkila eli Könkkölä ja hänen vaimonsa Hilma Könkkölä A. Mikkolaa vastaan toimitsijamiehenä T. W. Sainion konkurssiin luovutetussa pesässä, J. E. Jokista y. m. vastaan perinnönjaon moittimista koskevassa jutussa. Jämsän p:n K. O. hylkäsi p:ssä $\frac{5}{10}$ 03, koskei Y. A. Turkkila ja Hilma S. Kaarlentytär olleet saataneet esiintuoda syitä riidanalaisen jaon muuttamiseen, kanteen sekä julisti jaon asianomaisten noudatettavaksi. Turun H. O., johon Y. A. Turkkila ja Hilma S. Kaarlentytär vetosivat, t. $\frac{26}{10}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Mitä ensin koski Y. A. Turkkilan ja Hilma S. Kaarlentytären muistutuksia niitä jakoperusteita vastaan, jotka oli noudatettu $\frac{23}{11}$ 97 alotetussa ja $\frac{17}{11}$ 98 lopetetussa jaossa, niin jätettiin nämä muistutukset, koskei sanottu jako ollut lakivoimainen, varteenottamatta. — Mitä sitten tuli Y. A. Turkkilan ja Hilma S. Kaarlentytären vaatimuksiin, että pesän lyhennysmaksuihin olisivat olleet lisättävät myöskin edellämäinitut Hedvig Juhontytären perillisten korkorahat, 1,551 m:kaa 54 p:ää, sekä että nämä korkorahat samaten kuin muut Hedvig Juhontytären perillisille suoritettut lunastusmaksut olisivat, Tobias Könkölän ennen hänen jälkimäistä avioliittoaan syntyneenä yksityisenä velkana, olleet lyhennettävät Tobias Könkölän osasta eikä, kuten vastamainittuihin lunastusmaksuihin nähden oli tapahtunut, jakamattomasta pesästä, niin koska jaon perusteeksi oli pantu kalunkirjoitus Tobias Könkölän jälkeen eikä ollut näytetty, että noitten vasta Tobias Könkölän kuoltua juoksevien korkojen maksamiseksi olisi käytetty muita varoja kuin jaettavan pesän samanlaisia tuloja, eikä edes ollut ilmoitettu, mitä omaisuutta Hilma Kaarlentytär oli saattanut tuoda pesään, katsoi

K. Senaatti, etteivät nämä muistutukset antaneet aihetta muuttaa riidanalaista jakoa, yhtä vähän kun Y. A. Turkkilan ja Hilma Kaarlentyttären muistutus kysymykseen tulleista kuoletuslainoista, koska nämä lainat, kiinnitettyinä pesän kiinteistöön, lainmukaisesti seurasivat kiinteistöä; ja kun Y. A. Turkkila ja Hilma Kaarlentytär eivät muutenkaan olleet esiintuoneet syytä H. O:n asiassa antaman t:n muuttamiseen, jäi sama t. siis pysyväiseksi. — (1 jäsen vahvisti H. O:n t:n.)

18. William ja Walde Warvikko M. Kuikanlahtea vastaan metsänhakkuuoikeutta koskevassa jutussa. *Saarijärven y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $11\frac{1}{10}$ 03 selvitetyn, että William Warvikko ennen puheenalaisten puiden otto-ajan loppua oli kieltänyt M. Kuikanlahtea ja H. Kivirintaa hakkaamasta ja poisviemästä metsänsuorituksen mukaan Warvikon talon mailta heille kuuluvia puita, sekä oikeutti sen vuoksi ja kun William Warvikko ynnä hänen asiakumppaninsa eivät olleet näyttäneet että M. Kuikanlahti ja H. Kivirinta olivat samoja puita hakanneet ja poisvieneet enemmän kun M. Kuikanlahti oli myöntänyt otetuiksi, M. Kuikanlahden, jolle H. Kivirinta oli siirtänyt oikeutensa puihin, ennen $1\frac{1}{4}$ 04 ottamaan ja poisviemään Suomäenkorven palstasta 400 petäjäpuuta, jotka rinnankorkeudella täyttivät yhdeksästä kahteentoista tuumaan, sekä Suolammin palstasta 181 samalla korkeudella 7—9 tuumaan ja 167 9—12 tuumaan täyttävää petäjäpuuta ynnä 1002 kuusipuita, jotka vielä mainitulla korkeudella täyttivät 7—9 tuumaan; mutta koskei vielä ollut tunnettu saisiko M. Kuikanlahti sanotuista palstoista niin monta sen kokoista puuta kuin hänelle ylempanä oli määrätty, jätettiin M. Kuikanlahdelle valta erittäin hakea korvausta mahdollisesti puuttuvista puista siltä tai niiltä, jotka olivat siihen syypäät: ja veloitettiin William Warvikko sen ohessa 200 m:kalla korvaamaan M. Kuikanlahdelle hänen oikeudenkäyntikustannuksensa. *Vaasan H. O.*, johon William ja Walde Warvikko vetosivat, vahvisti t:ssä $10\frac{1}{3}$ 06 K. O:n p:n, kuitenkin niinmuodoin että aika, jonka kuluessa M. Kuikanlahti sai ottaa ja poisviedä kysymyksessä olevat puut, pidennettiin $1\frac{1}{4}$ 07; minkä ohessa William Warvikon ja hänen asiakumppaniensa tuli 60 m:kalla korvata M. Kuikanlahdelle hänellä H. O:ssa olleet kustannukset. *O. O.* katsoi etteivät William ja Walde Warvikko olleet esiintuoneet syytä muuttaa H. O:n t:tä, joka siis jäi pysyväiseksi, kuitenkin niin että aika, jonka kuluessa M. Kuikanlahti oli oikeutettu ottamaan ja poisviemään puhenalai-

set puut, pidennettiin $\frac{1}{8}$ 08 ja velvoitettiin William ja Walde Warvikko suorittamaan M. Kuikanlahdelle, hänellä K. Senaa - tissa asiasta olleiden kulunkien korvaukseksi 60 m:kaa. — (1 jäsen: Koskei M. Kuikanlahti ennen $\frac{5}{8}$ 99, jolloin Hänni - län jakokunnan isonjaon täydennyksessä M. Kuikanlahdelle ja H. Kivirinnalle myönnetty oikeus Warvikon taloon N:o 10 kuuluvista metsäpaloista ottaa heille tulevia puita oli loppu - nut, ollut hankkimalla kiinnityksen sanottuun tilaan mainitun metsänhakkuuoikeuden vakuudeksi itselleen turvannut tämän oikeutensa hyväksinauttimista myöskin kolmatta henkilöä vastaan, joka kosketellun määräajan kuluttua loppuun jou - tuisi tilan omistajaksi, sen vuoksi ja kun näin ollen ja näyttämättä jääneenä että Walde Warvikko ostaessaan War - vikon talon oli tietänyt M. Kuikanlahdella ja H. Kivirinnalla olevan oikeus saada samasta talosta ne puut, joiden ulos - ottamisesta he hakkuuoikeuden määräajan kuluessa olivat olleet estetyt, Walde Warvikko ei voitu pitää velvollisena suostumaan hakkuuoikeuden pidentämiseen, hylkäsi senaat - tori M. Kuikanlahden kanteen hakkuuoikeuden määräajan pidentämisestä, vaan tuli H. O:n t. ja K. O:n p. jäämään voimaansa, mikäli siinä oli M. Kuikanlahdelle jätetty puhe - valta palkintovaatimuksen nostamisesta vahingosta, jota hän ehkä hakkuuoikeuden menettämisestä oli tullut kärsimään.)

19. D. Stergidi J. Brofeldtia vastaan saatavaa koske - vassa jutussa. *Viipurin R. O.* vahvisti p:ssä $\frac{29}{8}$ 04, hyljäten kanteen mikäli se koski ajalta $\frac{11}{11}$ 03— $\frac{1}{11}$ 04 vaadittua 416 m:kan 66 p:n suuruista palkkaa, sitä vastoin mainitsemillaan perusteilla Luka Stergidi vainajan jälkeen jääneestä konkurs - siin luovutetusta pesästä D. Stergidille suoritettavaksi hä - nelle konttokuranttinsa mukaisesti palkkana vielä tulevat, ajalta $\frac{5}{11}$ 98— $\frac{1}{11}$ 02 yhteensä 5,296 m:kaa 19 p:ää sekä ajalta siitä lähtien $\frac{11}{11}$ 03 4,233 m:kaa 89 p:ää. *Viipurin H. O.*, johon Brofeldt vetosi, katsoi t:ssa $\frac{2}{8}$ 07 tosin selvi - tetyksi, että D. Stergidi oli hoitanut Luka Stergidin puheena ollutta tedasliikettä $\frac{5}{11}$ 98— $\frac{11}{11}$ 03, jolloin sanottu liike oli lakkautettu, mutta koska D. Stergidi ei ollut voinut toteen - saattaa, että Luka Stergidi olisi sitoutunut maksamaan D. Stergidille sanotusta toimesta enemmän palkkaa, kuin minkä D. Stergidi edellämainittujen konttokuranttien mukaan oli myöntänyt siitä kantaneensa, hylkäsi H. O., kumoten R. O:n p:n, D. Stergidin asiassa ajaman kanteen. *O. O.* katsoi, ettei D. Stergidi, joka ei ollut näyttänyt että hänelle pu - heena olevasta toiminnastaan olisi tuleva muuta korvausta

kuin minkä hän jo oli siitä nauttioneut, ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n t:ta, joka siis jäi pysyväiseksi.

20. K. A. Wierelä eli Kellokumpu A. Särkelää eli Kellokumpua vastaan velkomusjutussa. *Kuolajärven y. m. pien K. O.* p. ¹⁹/₄ 04: Koska Juho Heikki ja Anna Sofia Wierelä luovutuskirjalla ²³/₁₀ 96 olivat erityisillä ehdoilla siirtäneet hallintooikeutensa puoleen Wierelän kruunutilaan K. A. Wierelälle ja tämä juuri tuon luovutuskirjan nojalla oli laillisessa järjestyksessä silloisen holhoojansa Olli Heikki Väliatalon hakemuksesta saanut asukasoikeuden samaan tilaan sekä Olli Heikki Väliatalon, joka siten oli käyttänyt luovutuskirjan K. A. Wierelän hyväksi, oli katsottava samalla myöskin velvoittaneen K. A. Wierelän täyttämään siinä luetellut ehdot, sentähden ja kun näytetty oli, että J. H. Wierelä oli antanut vielä mainitun velkakirjan ja myöntänyt saaneensa sen sisällön, velvoitti K. O., vaikkakin velkakirjan antopäivä, joka selvästi oli ollut ²³/₁₀ 96 jälestäpäin oli muutettu 27 päiväksi samaa kuuta, K. A. Wierelän, joka ei ollut väittänytkään, että Aappo Särkelällä olisi ollut hallussaan muita Juho Heikki Wierelän antamia velkakirjoja, saadessaan alkuperäisen velkakirjan kuitattuna, suorittamaan Aappo Särkelälle 6,500 m:kaa 4⁰/₁₀₀ vuotuisella korolla ²⁷/₁₀ 96 lukien, siitä laillisessa järjestyksessä vähennettyä jo suoritettua määrät ¹⁰/₂ 99 1,200 m:kaa ¹⁸/₂ 00 100 m:kaa ja ¹²/₈ 01 286 m:kaa 12 p:ää, minkä ohessa K. A. Wierelän tuli 225 m:kalla korvata Aappo Särkelälle hänen kustannuksensa asiasta. *Vuasan H. O.*, johon K. A. Wierelä vetosi: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

21. Anton, Kristian, Aleksander, Adolf ja Eretta Westman sekä S. Rosenblad ja H. A. Danielsbacka K. H. Nybondasta vastaan perinnönjakoa koskevassa jutussa. *Kymin y. m. pien K. O.* hylkäsi p:ssä ²/₁₂ 03 K. Nybondasen vanhentumisesta tekemän väitteen lakiin perustumattomana ja velvoitti hänet 4 kuukauden kuluessa 50 m:kan sakon uhalla, jättämään sekä Henrik Nybondasen että Maria Kustaantytären jäämistön lailliseen jakoon. *Viipurin H. O.*, johon Kristian Nybondas vetosi, lausui t:ssä ¹²/₅ 06, että koskeivät Anton Westman ja hänen asiakumppaninsa olleet väittäneetkään, että Anton, Kristian, Aleksander, Adolf, Eretta, Wendla Maria ja Elisabeth Westman tabi heidän oikeutensa valvojat Henrik Nybondasen kuollessa olivat asuneet niin kaukana ettei heillä voinut olla tietoa perinnöstä hänen jälkeensä ja heidän siis, P. K:n 15 luvun 4 §:n mukaan, olisi

pitänyt, ilman sellaista heille toimitettavaa tietoa, joka sanotussa lainkohdassa mainitaan, yön ja vuoden kuluessa Henrik Nybondasen kuolemasta ilmoittautua osallisiksi hänen jälkeensä jääneeseen omaisuuteen, sen vuoksi ja kun he olivat tuon määrääjän ilman laillista estettä laiminlyöneet ja oikeus vaatia perintöä Henrik Nybondasen jälkeen siis Anton Westmaniin ja hänen asiakumppaneihinsa nähden oli vanhentunut, hylkäsi H. O. muuttaen K. O:n p:stä, Anton Westmanin ja hänen asiakumppaniensa jutussa ajaman kanteen mikäli se koski Henrik Nybondasen jäämistöä, jota vastoin sama päätös muun puolesta jäi pysyväiseksi. O. O.: Koskei puheenalaisen pesän hallintoon nähden muita olosuhteita ollut näytetty olleen olemassa kuin että Maria Kustaantytär miehensä Henrik Nybondasen kuoltua oli hoitanut pesää sen osakkaitten yhteiseksi hyväksi, eivätkä lain määräykset perintöoikeuden vanhentumisesta niinmuodoin soveltuneet kysymyksessä olevaan tapaukseen, vahvisti K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n, sen loppupäätelmän, johon K. O. oli asiasta johtunut, kuitenkin niin, että se 4 kuukauden aika, minkä kuluessa Kristian Nybondasen tuli K. O:n määräämän sakon uhalla toimituttaa puheenaoleva jako, oli luettava ³¹/₅ 07. — (1 jäsen: Koska Anton Westman ja hänen vastapuolensa olivat Henrik Nybondasen ja Maria Kustaantytären rintaperillisiä eikä Kristian Nybondas vanhentumisväitteensä perusteksi ollut yrittänytäkään todeksi saattaa, että Anton Westman ja hänen myötäpuolensa tai heidän oikeudenvalvojansa olisivat Henrik Nybondasen jälkeen jäänestä perinnöstä saaneet tiedon ja ne yhtä vähän olivat todennäköiseksikään tehneet, että Henrik Nybondasen kuoltua hänen jälkeen jäänyt omaisuutensa olisi laillisesti kirjoitettu, selvitetty ja jaettu tai että poissa olevien perillisten osat olisi säännösten mukaan Perintökaaren 9 luvun 5 §:ssä ja 15 luvun 5 §:ssä heidän varalleen säilytetty, joten Maria Kustaantytär näkyi laittomasti hyväkseen käyttäneen Henrik Nybondasen osan heidän yhteisessä pesässä, yhtyi senaattori siihen lopputulokseen, johon enemmistö oli tullut. — 1 jäsen: Koskei oltu selvitetty, että Kristian Nybondas olisi, ei ainakaan yksin, hallinnut isänsä Henrik Nybondasen jälkeen jättämää jakamatonta pesää, vaan päinvastoin oletettava oli, että äitinsä Maria Kustaantytär, mainitun miehensä kuoltua, oli yhdyspesän edeskävijänä hoitanut pesää kokonaisuudessaan, sentähden ja kun näin ollen Anton Westman ja hänen myötäpuolensa eivät olleet kadottaneet oikeuttansa perinnön vaatimukseen myös Henrik Nybondasen jälkeen, yhtyi senaattori siihen loppupäätelmään.

johon edellinen jäsen oli asiasta johtunut. — 1 jäsen: Koska asiassa ei oltu väitettykään että Henrik Nybondasen kuoltua lailista jakoa hänen jälkeen jääneessä pesässä olisi toimitettu ja Maria Kustaantytär sekä Kristian Nybondas, joiden hallussa tuo pesä sen jälkeen oli ollut aina edellisen kuolemaan saakka, olivat pidettävät hoitaneen sitä myöskin Henrik Nybondasen pesästä ulkoa olleiden perillisten hyväksi, sen tähden ja kun lainsääntöjä perintöoikeuden vanhentumisesta näin ollen ei voitu sovelluttaa kysymyksessä olevaan tapaukseen, senaattori myöskin yhtiyn lopputulokseen, johon ensiksi mainittu jäsen oli tullut. 1 jäsen: Koskei asiassa ollut olemassa seikkoja, mitkä osoittaisivat muuta kuin että Maria Kustaantytär miehensä Henrik Nybondasen kuoltua oli hallinnut puheenalaista pesää sen osakkaitten yhteiseksi hyväksi eivätkä Anton Vestman ja hänen asiakumppaninsa, jotka olivat Henrik Nybondasen ja Maria Kustaantytären rintaperillisiä, siis olleet velvolliset, säilyttääkseen perintöoikeuttansa Henrik Nybondasen jälkeen, P. K:n 15 luvun 4 §:ssä määräämän ajan kuluessa ilmoittautumaan osalliseksi hänen jälkeensä jääneeseen omaisuuteen, yhtiyn senaattori siihen lopputulokseen, johon muut jäsenet olivat asiassa johtuneet.)

Juni.

Den 12:te. 1. Halla Aktiebolag Löytön höyrysahan omistajia G. W. Karhua ja E. G. Eleniusta vastaan velkomusjutussa. *Ristinan p:n K. O.* p. $\frac{21}{6}$ 02, sen ohessa ettei K. O. pitänyt G. W. Karhun ja E. G. Eleniuksen sekä osakeyhtiön Halla Aktiebolag panttausvälillä $\frac{22}{2}$ 01 tehtyä välikirjaa sen laatuksena, että G. W. Karhu ja E. G. Elenius sen johdosta joutuisivat maksuvelvollisiksi riidanalaisessa tarkoituksessa tahi että sitä voitiin panna tuomioon perusteeksi asiassa, katsoi K. O. selvitetyksi, että G. W. Karhu ja E. G. Elenius, kun 1899 vuoden tilin päätöksestä 49,797 m:kaa 4 p:istä lyhennettiin yhtiön vastoin asianosaisten välikontrahtia sivistyneistä puutavaroista itselleen hyväksi lukematt 3,094 m:kaa 30 p:iä, olivat yhtiölle maksamassa sanottuna tilinpäätöksenä 46,702 m:kaa 74 p:iä, tunnusteilla saadut 40,000 m:kaa ja 20,000 m:kaa, yhtiön suorittamista rahdeista 3,001 m:kaa 5 p:iä, 4,718 m:kaa 25 p:iä ja 1,029 m:kaa 80 p:iä, puutavarain lastauksesta Löytön sahalla mar-

kan 50 p:in mukaan standertilta 256 m:kaa 50 piä, puutavarain kuljetuksesta vesitse Kotkaan 2,907 m:kaa ja rautatienrahdistä 450 m:kaa 40 piä eli siis kaikkiaan 119,065 m:kaa 74 piä, minkä vuoksi ja kun yhtiön puolesta oli myönnetty tätä saamista vastaan G. W. Karhulta ja E. G. Eleniukselta vuonna 1900 puutavaroissa saaduksi 88,970 m:kaa 10 piä sekä Karhulle ja Eleniukselle oli myöskin hyväksi luettava heidän vuosina 1899 ja 1900 toimittamiensa puutavarain todellisen arvon 200,711 m:kan 3 p:in, ja yhtiön näille tavaroille, niitten hintaa aiheettomasti alentamalla, lukemien 189,019 m:kan 13 p:in erotus 11,691 m:kaa 90 piä, K. O., hyljäten yhtiön muut vaatimukset perusteettomina, velvoitti G. W. Karhun ja E. G. Eleniuksen yhteisesti tahin sen heistä, jolla varoja oli maksamaan osakeyhtiölle Halla Aktiebolag sanottujen summien eroituksen 18,403 m:kaa 74 piä 6 % koron kanssa panttauskirjassa mainitusta maksupäivästä, $\frac{1}{10}$ 01, sekä 1 % pääomasta provisionina, kuitenkin vähennettyä $\frac{23}{10}$ 01 suoritettut 10,000 m:kaa, jota paitsi G. W. Karhun ja E. G. Eleniuksen tuli 350 m:kalla korvata yhtiölle sen oikeudenkäyntikulut. Viipurin H. O., johon asianosaiset molemmiin puolin vetosivat, t. $\frac{5}{8}$ 06: Sen ohessa ettei H. O. ollut K. O:n p:ssä mainitusta syyistä pannut $\frac{22}{10}$ 01 tehtyä välikirjaa tuomion perusteeksi jutussa, katsoi H. O. selville käyneen että, sittenkun G. W. Karhu ja E. G. Elenius, jotka jo vuonna 1898 olivat osakeyhtiölle Halla Aktiebolag hankkineet sahattuja puutavaroita 58,049 m:kan 93 p:in arvosta, välikirjalla $\frac{27}{10}$ 99 olivat sitoutuneet toimittamaan yhtiölle 450 pietarilaista standerttia ennen äskensanottua päivää sahattuja puutavaroita ja sitä paitsi ne puutavarat, jotka Karhu ja Elenius sahuuttaisivat 1899 vuoden $\frac{27}{10}$ ja $\frac{1}{10}$ välisellä ajalla, välikirjassa tarkemmin mainittua suuruutta ja siinä määrättyistä hinnoista, laskettuina pietarilaisessa standertissa sellaisina kuin tavarat sahasta tulivat, vapaasti rautatienvaunuissa Hovinsaaren lastauspaikalle, ollen tavarat toimitettavat tanskan jalkamitassa, mutta yhtiö tavaroita laskiessa standertiksi saapa hyväkseen lukea eroituksen tanskan ja englannin pituusmittain välillä 3 %, sekä tuohon välikirjaan tehdyllä lisäyksellä $\frac{24}{10}$ 99 kaikki ne puutavarat, jotka Karhu ja Elenius sahuuttaisivat vastasanotusta päivästä $\frac{1}{7}$ 1900, muutoin samoilla ehdoilla kuin välikirjassa oli mainittu paitsi että sivistyneestä tavarasta maksettaisiin 25 m:kaa ja kuusisesta tavarasta standertilta 20 m:kaa alempi hinta, G. W. Karhu ja E. G. Elenius olivat toimittaneet yhtiölle puutavaroita vuonna 1899 103,143 m:kan 33 p:in ja vuonna 1900 91,721 m:kan 75 p:in arvosta eli oi-

keastaan, koska tavarat vastoin asianosaisten sopimusta olivat toimitetut englannin mitassa, joten yhtiölle oli hyväksi luettava 3 %:n tavarain arvosta, ja yhtiö, olematta siihen oikeutettu, oli vähentänyt vuonna 1899 toimitettujen 3,152 standertin kuusisia puutavaroita hintaa 20 m:kalla standertilta eli yhteensä 63 m:kalla 4 pillä ja 341,573 standertin sivistyneistä puutavaroista hintaa 25 m:kalla standertilta eli yhteensä 8,539 m:kalla 32 pillä, vuonna 1899 108,651 m:kan 39 p:in ja vuonna 1900 88,970 m:kan 10 p:in arvosta; että Karhu ja Elenius, jotka hankintaa varten eri aikoina olivat saaneet yhtiöltä suurempia rahamääriä etumaksuina ja joita ei voitu velvoittaa suorittamaan yhtiölle korkoa etumaksuista, syystä etteivät olleet sitoutuneet koron maksuun, olivat 1899 vuoden alussa, kun he sitä edellisenä vuonna olivat etumaksuina kantaneet yhteensä 80,000 m:kaa ja yhtiö oli heidän puolestaan rautatienrahteina suorittanut 8,649 m:kaa 25 p:iä, olleet yhtiölle velkaa 30,549 m:kaa 32 p:iä; että Karhun ja Eleniuksen velka yhtiölle 1900 vuoden alussa, kun Karhu ja Elenius vuonna 1899 olivat etumaksuina kantaneet yhteensä 100,000 m:kaa ja yhtiö oli heidän puolestaan suorittanut rautatienrahteja yhteensä 16,490 m:kaa 70 p:iä ja edellisen vuoden tilinpäätös yhtiön hyväksi teki 30,549 m:kaa 32 p:iä, oli 38,388 m:kaa 63 p:iä; että vuonna 1900 yhtiö oli antanut Karhulle ja Eleniukselle etumaksuina yhteensä 60,000 m:kaa ja suorittanut heidän puolestaan rautatienrahteja yhteensä 9,199 m:kaa 50 p:iä, joten ja kun yhtiölle oli tuleva 171 standertin puutavaraa lastauksesta, siihen nähden että 1:50 p:iä oli katsottava riittäväksi palkkioksi, 256 m:kaa 50 p:iä ja tavarain kuljettamisesta omilla lotjilla Löytön sahalta Kotkan kaupunkiin 2,907 m:kaa joihin eriin vielä oli lisättävä edellisen vuoden yhtiön hyväksi jäänyt tilinpäätös 38,388 m:kaa 63 p:iä, yhtiön saaminen ¹⁰/₁₁ 1900 teki 21,781 m:kaa 53 p:iä; minkä vuoksi ja koska Karhu ja Elenius olivat myöntäneet yhtiön saatavasta suorittamaan 6 %:n koron ja 1 %:n provisionina, H. O., hyljäten yhtiön enemmän vaatimuksen perusteettomana, velvoitti Karhun ja Eleniuksen heti kuitin saadessaan maksamaan osakeyhtiölle Halla Aktiebolag 21,781 m:kaa 53 p:iä 6 % koron kanssa ¹⁰/₁₁ 1900 lukien ja 1 % provisionina tästä, kuitenkin vähennettyä ²³/₁₀ Ol suoritetut 10,000 m:kaa; joten oikaistuna K. O:n p. muuten, eli mitä tuli oikeudenkäyntikustannuksien korvaamiseen jätettiin pysyväiseksi. O. O. katsoi ettei oltu esiintuotu syytä muuttaa H. O:n t:ta, joka siis jäi pysyväiseksi, kuitenkin niinmuodoin että, koska 1898 vuoden edelläkerrotun tilinpäätöksen mukaan osake-

yhtiön Halla Aktiebolag saatava Karhulta ja Eleniukselta oikeastaan teki 30,599 m:kaa 32 piä, eikä, niinkuin H. O. oli virheellisesti laskenut, 30,549 m:kaa 32 piä, Karhun ja Eleniuksen tuli suorittaa yhtiölle 21,831 m:kaa 53 piä ynnä 6 $\frac{1}{2}$ %:n korko $\frac{10}{11}$ 1900 ja 1 $\frac{1}{2}$ %:n pääomasta provisionina, tästä kuitenkin poisluettua $\frac{22}{10}$ 01 maksetut 10,000 m:kaa, sekä sitä paitsi yhtiölle Oikeuksien määräämä oikeudenkustannusten korvaus 350 m:kaa.

Den 14:de. 2. A. Pakarisen vaimo Eeva Pakarinen A. Sallista vastaan talonkaupan peruuttamista koskevassa jutussa. *Heinäveden p:n K. O.* julisti p:ssä $\frac{21}{10}$ 04 mainitsemillaan perusteilla riidanalaisen, A. Pakarisen ja A. Sallisen kesken $\frac{13}{10}$ 02 tehdyn kaupan mitättömäksi sekä velvoitti A. Sallisen luovuttamaan Eeva Pakariselle Taipaleen talon, mutta asian laatuun nähden hyljättiin Eeva Pakarisen pyynti saada korvausta hänellä asiasta olleista kulungeista. *Vipurin H. O.*, johon asianosaiset molemmiin puolin vetosivat, katsoi t:ssä $\frac{12}{10}$ 1906 selviteteksi, että A. Pakarinen oli $\frac{22}{10}$ 99 päivätyllä välikirjalla Salliselle luovuttanut sen omistusoikeuden sanottuun taloon, jonka hän talon torpparina vastedes saisi, sekä että Eeva Pakarinen jälkeensä oli antanut suostumuksensa siihen, minkä tähden ja kun Eeva Pakarisen esituinen myöntymys sittemmin tehtyyn uuteen luovutukseen, hänen aikaisempaan suostumukseensa nähden ei ollut tarpeellinen, H. O., kumoten K. O:n p:n, hylkäsi, Eeva Pakarisen asiassa ajaman kanteen. *O. O.*: Ei muutosta.

3. Rautatiehallitus H. Klemolaa vastaan pakkoluovutetun maa-alueen arviota koskevassa jutussa. *Hausjärven y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{22}{10}$ 03: Koska oli selvitetty, että riidanalaista 6,000 neliömetrin suuruista Oitin rautatienaseman luona olevaa maapalstaa lähinnä ympäröivästä maasta, rautatien läheisyydessä sijaitsevana joko asumatontiksi tai varastopaikaksi vuokrattuna maksettiin vuotuista veroa viidestä seitsemään penniin neliömetriltä sekä sanottu maapalsta niinmuodoin, yhtä edulliseen asemaansa nähden samalla tavoin käytettynä, oli myös katsottava tuottavan samanlaisen tulon, sentähden ja kun mahdollisuus sanotulla tavalla käyttää tuota maapalstaa, mikä mahdollisuus oli ollut olemassa jo ennen pakkolunastustilaisuutta, $\frac{14}{10}$ 98 annetun, kiinteän omaisuuden pakkolunastusta yleiseen tarpeeseen koskevan lain 8 §:n mukaisesti, oli huomioon otettava ja sen arvioiminen tapahtuva kalliimman käyvän hinnan

mukaan, katsoi K. O., samoin kuin jutussa valallisesti kuulustetut paikkakunnan oloja tunteneet henkilötkin olivat todistaneet, Klemolan puheenalaisesta maapalstasta, mikä ei ollut rastitettu sellaisilla oikeuksilla, jotka olisivat aiheuttaneet siitä maksettavan korvausmäärän alentumisen tahi tallettamisen, vaatiman korvauksen, 50 p:ää neliömetriltä, kohtuulliseksi sekä määräsi, senvuoksi, perustaen säännöksiin vastamainitun lain 8,49 ja 53 §:ssä, että Rautatiehallituksen tuli 50 p:n mukaan neliömetriltä eli niinmuodoin 3,000 m:kalla korvata Klemolalle sanottu maapalsta ja velvoitti siis, koska Rautatiehallitus jo oli maksanut Klemolalle 1,200 m:kaa, Rautatiehallituksen tämän lisäksi, sen hallussa olevista valtiovaroista suorittamaan Klemolalle kuitenkin saadessaan 1,800 m:kaa ynnä 6 %:n koron, lukien ²³/₁₁ 02, jolloin Rautatiehallitus oli joutunut maapalstan omistajaksi. *Turun H. O.*, johon Rautatiehallitus vetosi: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 15:de. 4. A. Kataisto J. Markkulaa ja J. K. Markkulaa vastaan torpan luovuttamista koskevassa jutussa. *Längelmäen y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä ²⁹/₁₀ 03 mainitsemillaan perusteilla A. Kataiston, joka ennen Tuomaanpäivää vuonna 02 oli saanut muuttokäskyn, häätämisen uhalla viimeistään ¹⁴/₁ 1904 väkineen ja tavaroineen muuttamaan pois Kataiston torpasta sekä jättämään torpan viljelyksineen ynnä J. ja J. K. Markkulalle kuuluvine huoneineen näiden vapaaseen hallintaan. *Turun H. O.*, johon Kataisto vetosi, t. ²⁷/₁ 06: Koska kieltämätöntä oli, että Tahvo Kärki ja Loviisa Iisakintytär ²⁷/₁ 1854 tapahtuneessa Markkulan talon kaupassa olivat pidättäneet itselleen elinajakseen sekä lapsillensa niin pitkäksi ajaksi kuin laki salli Kataiston torpan vuokraoikeuden, ja pisin aika, joksi vuokracontrahntia siihen aikään säatiin tehdä muutoin kuin elinajaksi, eli silloin voimassa olleen maan vuokraamisesta maalla ¹³/₁ 1800 annetun Kuninkaallisen asetuksen mukaan 50 v. sekä nuo 50 v. kauppakontrahdin teosta jo olivat kuluneet umpeen, vahvisti H. O. sen lopputuloksen, johon K. O. oli asiasta johtunut. *O. O.*: Ei muutosta.

5. Katarina Waal eller Walkeapää mot utredningsmannen i sedermera aflidne K. A. Lindbloms efterlämnade bo O. Gröndahl angående ersättning. *Rn i Helsingfors förklarade medels u. den 16*/₁ 03 utredt vara, att K. A. Lindblom under äktenskapet med Olga Lindblom å gården N:o 41 vid Sjömansgatan, hvilken gård, som efter Olga Lindbloms

den ²⁹/₇ 1900 inträffade död tilldömts Katarina Waal och hennes medparter såsom bemälda afidnas närmaste arvingar, ej mindre tillbyggt ett boningshus af trä med tvänne rum, en handelsbutik och en tambur jämte det en brandmur af tegel uppförts mot angränsande tomt, än äfven låtit ombygga en å gårdsplanen befintlig badstugubyggnad af sten till boningshus, inrymmande, förutom trapphus med uppgångstrappn, två bostadslägenheter om ett rum och kök hvardera; och alldenstund såsom vittnen i målet afhörde arkitekten J. Ahrenberg och muraremästaren A. Årt, hvilka anställt syn och värdering å stället, intygat att nämnda ny- och ombyggnadsarbeten medfört en kostnad af minst 17,280 mk 10 p., samt Katarina Waal icke gittat visa att till dessa arbetens bekostande användts upplånade medel, för hvilkas återbetalning gårdens ägare åläge ansvara, till högre belopp än K. A. Lindblom medgifvit eller 6,000 mk, fördenskull ålade Rn, som ansåg den omständigheten huruvida utgifterna för omordade ny- och ombyggnadsarbeten, efter afdrag af ofvansagda 6,000 mk, bestridts med K. A. Lindbloms egna eller hans hustru i lifstiden enskildt tillhöriga penningemedel, icke vara å saken verkande, enär K. A. Lindblom obestriddt på grund af inbördes testamente erhållit sin hustrus kvarlåtenskap och således jämväl alla i hennes bo befintliga utestående fordringar, Katarina Waal, hvilken ännämnda ny- och ombyggnadsarbeten kommit till godo, att till K. A. Lindblom utgifva 11,280 mk 10 p. med 5 % årlig ränta därå från lagsökningsdagen den ⁴/₂ 03. *Abo Hfr.*, dit Katarina Waal vädjade, d. den ²²/₆ 06: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring.

6. J. A. Kuisma A. Niemistä vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Sakkolan y. m. p:ien K. O.* p. ²⁹/₆ 04: Koskei J. Kuisma ollut toteensaattanut, että Nieminen oli mennyt mihinkään takaukseen hänen Kuismalle toimittamien kaurojen itävyydestä, hylkäsi K. O. J. Kuisman korvausvaatimuksen. *Viipurin H. O.*, johon Kuisma vetosi, t. ¹⁴/₇ 06: Ei muutosta. *O. O.* katsoi selvitetyn, että Nieminen Kuisman pyynnöstä oli tilannut eräältä toiselta henkilöltä riidanalaiset kaurat, minkä vuoksi ja kun ei ollut toteen näytetty että Nieminen, ottaessaan tuon tilauksen tehdäkseen, olisi sitoutunut Kuismalle vastaamaan tilattujen kaurojen itävyydestä, jätti K. Senaatti sen lopputuloksen pysyväiseksi, johon Oikeudet asiassa olivat johtuneet.

Den 18:de. 7. K. W. Nordberg omasta puolestaan ja vaimonsa Maria Nordbergin edusmiehenä K. A. Pakalénia

ynnä hänen vaimoansa Irene Pakalénia vastaan testamentin moitetta koskevassa jutussa. *Lohjan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä ¹²/₁₀ 03 selvitetyn, että K. H. Landén eräässä tilaisuudessa muutama vuosi sitä ennen kahden todistajan läsnä ollessa oli lausunut viimeisen tahtonsa olevan että, kun hän kuolisi, kaikki hänen omaisuutensa joutuisi K. W. ja Maria Nordbergille, sekä että K. H. Landén terveellä ja täydellä ymmärryksellä ynnä vapaasta tahdosta oli tehnyt tämän testamenttina pidettävän määräyksensä, mihin nähden ja kun ei ollut näytetty, että Landén myöhemmin olisi kumonnut tuon testamentin, eivätkä K. A. ja Irene Pakalén olleet muutenkaan toteuttaneet sitä vastaan tekemiään muistutuksia, K. O. hylkäsi K. A. ja Irene Pakalénin asiassa ajaman kanteen. *Turun H. O.*, johon K. A. ja Irene Pakalén vetosivat, katsoi t:ssä ²⁰/₆ 06, toteen näytetyksi, että K. H. Landén eräässä tilaisuudessa muutama vuosi ennen kuolemaansa maassaan sairaana loukkaantumisen johdosta oli silloin kahden yhtä aikaa saapuvilla olleen todistajan läsnä ollessa vapaaehtoisesti ja täydellä järjellä ollen testamenttinaan säätänyt, että K. W. ja Maria Nordberg saisivat kaiken hänen jälkeen jäävän omaisuutensa, mutta koska samalla oli selvitetty, että K. H. Landén oli tehnyt tämän määräyksensä sellaisella ehdolla että sitä olisi noudatettava ainoastaan siinä tapauksessa että K. H. Landén kuolisi silloiseen tautiinsa, sentähden ja kun näin ei ollut tapahtunut eikä ehto, jolloin ridanalainen testamentti oli tehty siis ollut täyttynyt, kumosi H. O. K. O:n p:n, mikäli se oli käynyt K. A. ja Irene Pakalénille vastoin, sekä julisti sanotun testamentin voimattomaksi sikäli kuin se koski K. A. ja Irene Pakalénin oikeutta; ja oli Landénin jälkeen jäänyt omaisuus luovutettava sellaiseen jakoon, että Irene Pakalénille lain mukaan tuleva osa hänelle siitä erilleen otettaisiin. *O. O.*: Kumoten H. O:n t:n, vahvistettiin K. O:n asiassa julistama p. — (1 jäsen katsoi että moitteenalaisen testamentin teosta kuulusteltujen vieraidenmiesten todistukset olivat siinä määrin K. H. Landén-vainajan puheista toisistaan eroavat ettei täyttä varmuutta ollut olemassa siitä, että he todistuksissaan tarkoittivat samaa testamentintekotilaisuutta, varsinkin vielä kun toinen testamentin todistaja J. Kukkonen, joka ensiksi oli todistanut ettei hänen kertomassaan tilaisuudessa ollut ollut muita saapuvilla kuin hän yksin, sittemmin uudelleen kuulusteltaessa, ilmoittaen tuossa tilaisuudessa olleen muitakin läsnä, ei ollut voinut todistaa oliko toinen testamentin todistaja saapuvilla vai ei, sentähden ja kun näin ollen luotettavaa näyttämystä puuttui siitä, että

K. H. Landén-vainaja lain säättämässä järjestyksessä kahden uskottavan henkilön yhtäikaa saapuvilla ollessa olisi tehnyt kysymyksessä olevan testamenttimääräyksen, jätti senaattori sen lopputuloksen pysyväiseksi, johon H. O. oli asiasta johtunut. — 1 jäsen jätti, koska jutussa todistajina kuulustetut henkilöt eivät olleet valallensa ottaneet, että heitä olisi testamentin tekoa varten paikalle kutsuttu, tai että K. H. Landén-vainaja olisi kehoittanut heitä muistiinsa terottamaan, mitä hän tulisi puhumaan, eikä myös ilmoittanut että puheensa sisältäisivät hänen viimeisen tahtonsa ja Landénin testamenttina valvottuja lauselmia siis ei voitu pitää testamenttina, sen lopputuloksen pysyväiseksi, johon H. O. oli asiasta johtunut.)

Den 17:de. 8. M. ja S. Turkki y. m. H. Lavosta vastaan saatavaa koskevassa jutussa. *Säkkijärven p:n K. O.* hylkäsi p:ssä $21\frac{1}{4}$ 03 mainitsemillaan perusteilla kanteen, minkä ohessa M. Turkki ja hänen asiakumppaninsa velvoitettiin 700 mk:alla korvaamaan H. Lavoselle hänellä asian vuoksi olleet kustannukset. *Viipurin H. O.*, johon M. Turkki ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, katsoi t:ssä $\frac{1}{2}$ 06, selvitetyn, että riidanalainen vesialue isossa jaossa oli jäänyt jakamatta ja että jakokunnan osakkaat senkin jälkeen, kun H. Lavosen isälle oli myönnetty yksinomainen nautintooikeus Lappeen y. m. tuomiokuntain Laamanninoikeudessa t:ssä $28\frac{1}{4}$ 65 mainittuun myllyyn, olivat edelleen säilyttäneet omistusoikeutensa tuohon vesialueeseen kunnes se $18\frac{1}{4}$ 01 päätyneessä jakotoimituksessa oli määrätty kuuluvaksi H. Lavosen omistamaan kuudennekseen talosta N:o 2 Lavolan kylässä, sekä että H. ja Maria Lavonen ennen kerrottua jakoa kauppa- ja sopimuskirjalla $\frac{9}{4}$ 99 sekä välikirjalla $\frac{1}{2}$ 00 olivat myyneet, paitsi maa-aluetta, saman vesialueen niin pitkältä kuin he omistivat sen rantoja osakeyhtiölle Elektricitets Aktiebolaget f. d. Paul Wahl & Co, Elektriska afdelningen, mutta koska sanottu luovutus, joka oli tapahtunut ilman edelläkäynyttä laillista osittamista, ei vielä sinänsä, joskin myös muut vesialueeseen osalliset sen olivat hyväksyneet, ollut voinut siirtää välikirjoissa mainitun vesialueen omistusoikeutta yhtiölle, sentähden ja kun H. Lavonen sittemmin, ennen kuin yhtiö oli joutunut saman vesialueen omistajaksi, ylempänä sanotun kalaveden jaon kautta oli saanut sen omaksensa ja siis myös oli oikeutettu hyväksensä nauttimaan sen hinnan ynnä muun hyvityksen, minkä yhtiö välikirjain mukaan oli tuon vesialueen omistus- ja nautintooikeudesta sitoutunut maksamaan H. ja Maria Lavoselle, vahvisti H. O. K. O:n p:n,

mikäli M. Turkin ja hänen asiakumppaniensa kanne oli hyljätty; kuitenkin vapautettiin asian laatuun nähden M. Turkki ja hänen asiakumppaninsa suorittamasta H. Lavoselle K. O:n heidän maksettavakseen määräämää oikeudenkäyntikulujen korvausta 700 m:kaa. O. O.: Ei muutosta. — (1 jäsen katsoi H. Lavosen ei tosin voineen näyttää toteen, että, kuten hän asiassa oli väittänyt, olisi kuulunut yksinomaan hänen omistamaansa $\frac{1}{6}$ osaan yllämainitusta talosta ja siihen aikaan kun H. Lavonen ja hänen vaimonsa tuosta koskesta tekivät kaupan „Elektircitets Aktiebolaget f. d. Paul Wahl & C:o, Elektriska Afdelningen“ nimisen osakeyhtiön kanssa; mutta koska sanottu koski sittemmin Lavolan jakokunnassa $\frac{18}{101}$ päätyneessä ja nyttemmin lainvoiman saaneessa kalaveden jaossa oli kokonaisuudessaan osoitettu H. Lavosen mainitulle talonosalle, eikä M. Turkille ja hänen asiakumppaneilleen tässä jaossa oltu pidätetty minkäänlaista oikeutta koskeen tahi sen vesivoimaan; sentähden ja kun asian näin ollen M. Turkki ja hänen asiakumppaninsa olivat yhtä vähän oikeutetut saamaan osaa siitä kauppahinnasta ja muusta kauppavastikkeesta, jonka H. Lavonen ja hänen vaimonsa olivat mainitun osakeyhtiön kanssa koskesta ja sen vesivoimasta ennen kosketeltua jakoa tekemänsä kaupan nojassa tulleet saamaan kuin heillä olisi voinut olla, jos tuo kauppa olisi tehty vasta jaon jälkeen, katsoi senaattori etteivät M. Turkki ja hänen asiakumppaninsa olleet esiintuneet syytä muuttaa sitä lopputulosta, johon H. O. t:ssa oli johtunut ja jonka varaan asia, kun H. Lavosenkaan muutoksenhakemus ei antanut aihetta t:n oikaisemiseen siis jäi. — 1 jäsen katsoi H. Lavosen ei tosin voineen näyttää toteen, että, kuten hän asiassa oli väittänyt, kysymykseen tullut koski olisi kuulunut yksinomaan hänen omistamaansa $\frac{1}{6}$ osaan mainitusta talosta jo siihen aikaan kun H. Lavonen ja hänen vaimonsa tuosta koskesta tekivät kaupan ylläsanotun osakeyhtiön kanssa; mutta koska tämä luovutus, joka oli tapahtunut ilman edelläkäynyttä laillista osittamista, ei vielä sinänsä, vaikka muutkin vesialueeseen osalliset olisivat sen hyväksyneet, ollut voinut osakeyhtiölle siirtää omistusoikeutta sanottuun koskeen, sentähden ja kun mainittu koski sittemmin Lavolan jakokunnassa $\frac{18}{101}$ päätyneessä ja sittemmin lainvoiman saaneessa kalaveden jaossa oli kokonaisuudessaan osoitettu H. Lavosen mainitulle talonosalle, eikä näin ollen M. Turkilla ja hänen asiakumppaneillaan ollut oikeutta saada mitään osaa siitä kauppahinnasta ja muusta kauppavastikkeesta, jonka H. Lavonen ja hänen vaimonsa olivat osakeyhtiön kanssa koskesta ja

sen vesivoimasta tekemänsä kaupan nojalla tulleet saamaan, yhtyi senaattori siihen lopputulokseen, johon edellinen jäsen asiassa oli johtunut.)

Juli.

Den 12:de 1. O. Mäkilä ja hänen vaimonsa Mathilda Mäkilä J. Ylitaloa ja K. Alitaloa vastaan torpan luovuttamista koskevassa jutussa. *Lopen y. m. p:ien K. O. p. 24/03*: Koskei $\frac{6}{1}$, 1826 tehtyä välikirjaa, jonka nojalla O. Mäkilä kolmannessa polvessa hallitsi Mäkilän torppaa, voitu käsittää toisin kuin että sillä oli tarkoitettu vain hallinto-oikeutta kolmen sukupolven ajaksi, eikä O. Mäkilä ollut voinut näyttää torpan olleen annetun perintöosan vastikkeeksi tahi muuten luovutetun ainaiseksi, katsoi K. O., ettei $\frac{12}{95}$ maatilojen osittamisesta annetun asetuksen 41 §:ssä oleva säännös ollut tähän soveltuva; minkä vuoksi ja kun mainittu välikirja oli laadittu sen jälkeen kun $\frac{12}{95}$ 1800 maan vuokraamisesta maalla annettu Kuninkaallinen asetus oli astunut voimaan ja välikirjan teosta jo oli kulunut yli 50 vuotta eikä O. Mäkilä ollut väittänytkään olleensa syntynyt silloin kun sanottu välikirja tehtiin, K. O., nojaten viime-mainitun asetuksen 1 §:ään, julisti välikirjan menettäneeksi kaiken voiman ja vaikutuksen maanomistajia vastaan sekä velvoitti sen johdosta O. Mäkilän, joka ennen Tuomaanpäivää vuonna 1901 oli saanut lainmukaisen irtisanomisen torpasta ja siis nauttinut laillisen lähtöajan, heti perheineen ja tavaroineen häättämisen uhalla muuttamaan Mäkilän torpasta ja luovuttamaan sen maineen huoneineen J. Ylitalon ynnä K. Alitalon vapaasti hallittavaksi; mutta jätettiin O. Mäkilälle valta eri oikeudenkäynnillä hakea J. Ylitalolta ja K. Alitalolta korvausta torppaan panemistaan viljelyskustannuksista, jos hän katsoi siihen olevan aihetta. *Turun H. O.*, johon O. Mäkilä vetosi, t. $\frac{27}{06}$: Ei muutosta. O. O. katsoi puheenalaisesta $\frac{6}{1}$, 1826 laaditusta välikirjasta ja J. Eklöfin perillisten kesken $\frac{1}{12}$, 1838 tehdystä sopimuskirjasta käyvän selville, että kysymyksessä oleva Mäkilän torppa oli luovutettu J. Kaarlenpojalle ja Anna Juhontyttärelle viimeksimainitun perintöosan vastikkeeksi heidän ja heidän perillistensä ikuisesti omistettavaksi; ja koska edelläsananotun $\frac{12}{95}$ annetun asetuksen 41 §:n mukaan sillä, jolle määräala rässi- tai perintötaloista oli ennen $\frac{19}{12}$, 1864 perintöosan vastikkeeksi tahi muuten ainaiseksi luovutettu, tai hänen oikeutensa omistajalla oli oikeus saada se ala lohko-

misella tai palstatilaksi eroittamisella erilleen otetuksi, kuitenkin että hän, jos hän tahtoi nauttia sellaista etua, oli velvollinen hakemaan sitä Kuv:ltä 10 vuoden kuluessa $\frac{1}{1}$ 96, jolloin mainittu asetus astui voimaansa; sentähden ja kun O. Mäkilä oli näyttänyt sanotussa ajassa Hämeen läänin Kuv:lle jättäneensä sitä tarkottavan hakemuksen, K. Senaatti, kumoten K. O:n p:n ja H. O:n t:n, tätä nykyä hylkäsi J. Ylitalon ja K. Alitalon asiassa ajaman kanteen. — (1 jäsen vahvisti H. O:n t:n.)

2. M. Willgrén W. Toivosta vastaan saatavaa koskevassa jutussa. *Tampereen K. O.* velvoitti p:ssä $\frac{9}{1}$ 03, mainitsemillaan perusteilla Willgrénin vaaditussa tarkoituksessa suorittamaan Toivoselle, jolle A. Johansson oli siirtänyt riidanalaisen saatavansa, 1,175 m:kaa 82 p:niä 5 $\frac{0}{100}$:n vuotuisen koron kanssa, lukien oikeudenkäynnin alusta $\frac{12}{3}$ 03, kunnes täysi maksu toimitettiin, mutta asian laatuun nähden kuitattiin oikeudenkäyntikulungit asianomaisten kesken. *Turun H. O.*, johon sekä Toivonen että Willgrén vetosivat katsoi t:ssä $\frac{25}{1}$ 06 tosin selvitetyksi, että puheeksitulleeseen kattoon oli käytetty levyjä, jotka eivät olleet painaneet $4\frac{1}{2}$ kiloa; mutta kun oli näytetty, etteivät kaupassa $4\frac{1}{2}$ kilon painoisina olevat levyt kaikki täytä tätä painoa, vaan olivat ainoastaan keskimäärin sen painoisia, eikä Willgrén ollut saattanut toteen, että kattoon käytettyjen levyjen keskipaino olisi ollut alle $4\frac{1}{2}$ kilon, katsoi H. O. Willgrénin olevan velvollinen maksamaan 536,905 neliometriä suostutun hinnan 2 m:kaa 40 p:niä neliometriltä ja velvoitti siis, muuttaen R. O:n p:stä, Willgrénin suorittamaan Toivoselle 1,288 m:kaa 57 p:niä ynnä 5 $\frac{0}{100}$:n vuotuisen koron $\frac{17}{2}$ 03 lukien, minkä ohessa Willgrénin tuli 100 m:kalla korvata Toivoselle hänelle R. O:ssa asian vuoksi olleet välttämättömimmät kustannukset. Jutun näin päättyessä ei annettu lausuntoa Willgrénin muutoksenhakemuksesta. *O. O.*: Ei muutosta ja velvoitettiin Willgrén suorittamaan Toivoselle, häneltä K. Senaatissa juttuun menneiden kulunkien korvaukseksi, 60 m:kaa.

Den 17:de 3. Kangasalan seurakunnan kirkkoherran-virkatalon rakennusvelvolliset Kuhmalahden kappeliseurakuntalaiset sanotun talon rakennusvelvolliset Kangasalan emäseurakuntalaisia vastaan velkomusta koskevassa jutussa. *Pälkäneen y. m. p:rien K. O.* p. $\frac{10}{1}$ 03: Koska Kihlakunnankatselmusoikeus $\frac{22}{3}$ 92 sekä Kihlakunnansyynioikeus $\frac{9}{1}$ 00 ja $\frac{10}{3}$ 99 Kangasalan seurakunnan kirkkoherranvirkatalolla

pitämissään katselmuksissa olivat p:illä, jotka sittemmin olivat saaneet lain voiman, velvoittaneet sanotun virkatalon rakennusvelvolliset tilanomistajat ja haltijat katselmustilaisuuksissa tehtyjen ja niissä laadittuihin pöytäkirjoihin merkittyjen määräysten mukaan korjautamaan kaikki virkatalolla silloin havaitut puutteellisuudet ja vaillinaisuudet, mitkä työt Kangasalan rakennusvelvolliset emäseurakuntalaiset sen jälkeen olivatkin suorittaneet, senvuoksi ja kun nuot korjaustyöt esitettyjen tilien mukaan olivat maksaneet 30,082 m:kaa 3 p:niä, josta summasta Kuhmalahden rakennusvelvollisten osuus samojen tilien perusteella oli 5,354 m:kaa 67 p:niä, mistä määrästä ainoastaan 1,630 m:kaa 82 p:niä oli suoritettu, eivätkä Kuhmalahden rakennusvelvolliset olleet näyttäneet kerrottuja tilejä missään kohdassa virheelliseksi, velvoitti K. O. kirkkoherranvirkatalon rakennusvelvolliset Kuhmalahden seurakuntalaiset, niiden perusteiden ja sääntöjen nojalla, mitkä edellämainitun Kihlakunnantarkastusoikeuden antaman p:n aikana olivat kirkkoherranvirkatalojen rakennusvelvollisuudesta olleet voimassa maksamaan sainan virkatalon rakennusvelvollisille Kangasalan seurakuntalaisille 3,723 m:kaa 85 p:niä ynnä 5 %:n. koron niistä, lukien $\frac{1}{100}$ 1900 kunnes täysi maksu toimitettiin sekä 300 m:kalla korvaamaan Kangasalan seurakuntalaisille heidän kulunkinsa asiasta. Turun H. O., johon S. Salminen, J. Eskola, J. Vappula, J. Marttala ja K. Seppälä, Salminen sekä omasta puolesta että Kangasalan kirkkoherranvirkatalon rakennusvelvollisten Kuhmalahden seurakuntalaisten asiamiehenä vetosivat, t. $\frac{25}{100}$ 06: Ei muutosta, jonka ohessa S. Salminen ja hänen asiakumppaninsa velvoitettiin suorittamaan Kangasalan seurakuntalaisille, heillä H. O:ssa olleiden kulunkien korvaukseksi, 60 m:kaa. O. O.: Ei muutosta, minkä ohessa sanotut Kuhmalahden seurakuntalaiset velvoitettiin maksamaan vastapuolilleen, heiltä K. Senaatissa juttuun menneiden kustannusten korvaukseksi, 70 m:kaa.

Den 19:de 4. Sakförarefirman Jansson & Sundman i egenskap af fordringsägare uti innehafvaren af firman A. Thorn Anna Thorns koukurs mot Anna Thorns man F. Thorn för egen del och som förmyndare för minderåriga Estrid, Holger och Solveig Thorn, angående förmånsrätt för fordran. Rn i Helsingfors afkunnade den $\frac{9}{12}$ 06 dom i konkurser; och som den af Jansson & Sundman åberopade omständigheten att makarna Thorns barn myndigblifne Ragnar Thorns samt Estrid, Holger och Solveig Thorns ge-

nom F. Thorn, såsom förmyndare för de 3 sistbemälda och enligt öfverlåtelse af Ragnar Thorn, bevakade ostridiga fordran 14,516 mk 45 p., hvilket belopp utgjorde förenämnda barns tillhöriga, men af makarna Thorn för firman A. Thorns räkning använda medel, innestätt längre tid än 1 år, ej vore å saken verkande, enär i förevarande fall hvarken redovisning öfver medlen afgifvits eller rättegång rörande desamma ifrågakommit, alltså utdömdes sagda fordran med äskad förmånsrätt ur konkursboets tillgångar. Åbo Hfr, dit saksförarefirman Jansson & Sundman väddade, d. den 22/7 07: Rns dom fastställdes jämte det saksförarefirman Jansson & Sundman skyldigkändes att med 45 mk godtgöra F. Thorn dennes umgälder i Hfrn. J. D. lät bero vid Hfrns dom, jämte det saksförarefirman Jansson & Sundman ålades att till F. Thorn, i ersättning för hans i K. Senaten hafda kostnader, utgifva 65 mk.

Den 20:de 5. H. Ojanen W. Niemistä vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Sääksmäen y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä 1/9 03 mainitsemillaan perusteilla Ojasen kanneen. *Turun H. O.*, johon Ojanen vetosi, t. 25/8 06: Koskei oltu näytetty, että Ojanen, ennenkuin hän alkoi rakentaa riidanalaista raja-aitaa hänen ja Niemisen maiden välille, oli kehoittanut Niemistä ottamaan osaa sanotun aidan tekemiseen, katsoi H. O., 19/11 1864 annetun, tilusten rauhoittamista vahinkoa vastaan kotieläimiltä koskevan asetuksen 16 §:n nojalla, ettei Ojasella ollut oikeutta vaatia Niemiseltä korvausta siitä, sekä vahvisti senvuoksi sen lopputuloksen, johon K. O. oli asiasta johtunut, minkä ohessa Ojanen velvoitettiin 50 mk:alla korvaamaan Niemiselle hänellä H. O:ssa olleet kulungit. O. O. jätti H. O:n p:n pysyväiseksi, minkä ohessa Ojanen velvoitettiin maksamaan Niemiselle, häneltä K. Senaatissa menneiden kustannusten korvaukseksi, 60 mk:aa. — (1 jäsen vahvisti, K. O:n mainitsemilla perusteilla, sen lopputuloksen, johon H. O. t:ssaan oli johtunut ja oli muuten samaa mieltä kuin enemmistö.)

Den 22:dra 6. Edith Damström och förmyndarene för hennes omyndiga barn A. Forss och T. Sevon mot sysslomännen i firman E. W. Damströms till konkurs upplättna bo M. Björk och J. Björklund angående fastställelse af fordran i konkurs. Rn i *Gamlakarleby* u. den 20/11 05: Jämte det innehafvarene af firman Lindén & Wallin såsom fordringsägare i firman E. W. Damströms konkurs förklarades jäfvisa att vittna i målet och deras inför Rn i Raumo afgifna inty-

gan förty lämnades utan afseende, förkastade Rn på upptagna skäl käromålet. *Vasa Hfr.* dit Forss och Sevon väddade, d. den $13/3$ 07: Jämte det Rns yttrande om Lindéns och Wallins jäfvighet, enär Lindén och Wallin icke åberopats till vittnen i saken, såsom opåkalladt undanröjdes, fann Hfrn det väl vara utredt, att firman Lindén & Wallin uti afhandling af den $2/7$ 96 åt makarne Damströms omyndiga barn såsom gåfva utfäst 40 % af det belopp försäljningen af det varulager firman Lindén & Wallin medels sagda afhandling inköpt af A. Damströms till konkurs afträdda bo, kunde inbringa utöfver dess inköpspris, efter afdrag likväl af A. Damström tillagd lön, samt att Edith Damström sedermera uti firman E. Damströms konkursstat upptagit en skuld till makarne Damströms barn å 16,939 mk 74 p., hvilken skuld uppgifvits utgöra en del af den vinst, som skulle uppstått genom omordade försäljning och alltså vore bemälda barns andel i sagda vinst; men alldenstund firman Lindén & Wallin medels köpebref af den $15/8$ 98 till firman E. W. Damström föryttrat den då återstående delen af nämnda varulager emot en köpeskilling af 77,500 mk, som blifvit till firman Lindén & Wallin betald sålunda, att 1,200 mk erlagts vid köpetillfället och återstoden 76,300 mk guldits genom af firman E. W. Damström accepterade växlar, af hvilka nästbemälda firma sedermera inlöst största delen och återstoden blifvit i firmans konkurs bevakad af firman Lindén & Wallin, fördenskull och då någon del af denna köpeskilling sålunda icke lämnats inestående hos firman E. W. Damström såsom de omyndigas andel i änsagda försäljningsvinst, fastställde Hfr det slut, hvori R:n i saken stannat. *J. D.*: Ej ändring.

Augusti

Den 23:dje 1. K. Törngren i egenskap af syssloman i sitt till konkurs upplåtna bo mot generalagenten i Finland för franska liförsäkringsbolaget L'Urbaine C. von Knorring angående utbekommande af liförsäkringsbelopp. *Rn i Helsingfors* fann medels u. den $22/8$ 03 utredt vara, att W. Hildén, som den $2/12$ 01 i orten Cabbé-Roquebrune genom ett mot högra tinningen aflossadt revolverskott tagit sig själf afdaga, i lifstiden utverkat sig af bolaget L'Urbaine försäkring å sitt

lif till ett sammanlagdt belopp af 50,000 mk emot försäkringsbrefven N:ris 72,765—72,769, hvilka obestriddt damera tillhörde Törngrens till konkurs upplåtna bo; och hade väl Törngren och A. Snellman såsom sysslomän i Törngrens konkursbo yrkat von Knorrings förpliktande att till ännämnda konkursmassa utgifva herörda belopp 50,000 mk med ränta, efter afdrag af Törngren den $\frac{14}{1}$, 1900 utaf bolaget mot pant af omordade försäkringsbref långifna 1,150 mk; men alldenstund art. 8 af de för lifförsäkringsbolaget L'Urbaine fastställda allmänna försäkringsvillkor stadgades, bland annat, att försäkring blefve kraftlös, om den försäkrade förlorade lifvet i följd af själfmord, begånget i tillräkneligt tillstånd, samt att, därest den försäkrades rättsinnehafvare, ifall af själfmord, påstode, att den försäkrade vid handlingens begående varit otillräknelig, sådant borde af dem ledas i bevis, fördenskill och då Törngren och Snellman mot von Knorrings bestridande icke kunnat lagligen styrka, att Hildén vid det han beröfvat sig lifvet skulle hafva handlat under inflytande af sinnessjukdom och sålunda begått själfmordet i otillräkneligt sinnestillstånd, ansåg Rn sig icke kunna ålägga lifförsäkringsbolaget L'Urbaine att till Törngrens konkursbo utbetala det fordrade beloppet, utan förkastade käromålet; dock borde bolaget sitt åtagande likmätigt, till nämnda konkursbo utgifva ifrågakomna försäkringsbrefs återköpsvärde, efter afdrag af Törngrens förberörda skuld, om hvilket återsköpsvärdes belopp parterne, i fall de ej blefve därom ense, ägde särskildt i laga ordning tvista. *Äbo Hfr*, dit Törngren och Snellman vädjade, d. den $\frac{5}{10}$ 06: Ej ändring. *J. D.* lät bero vid Hfrns d.; och ålades Törngren att till von Knorring, i ersättning för hans i K. Senaten hafda konstnader, utgifva 80 mk. — (1 ledamot fann utredt vara, att Hildén vid själfva mordets begående icke varit mäktig sig själf, utan, saknande förståndets fulla bruk, under otillräkneligt sinnestillstånd tagit sig afdrag, i anseende hvartill och då bolaget L'Urbaine icke motsagt Törngrens talan på annan grund än att enligt bolagets mening slik utredning icke blifvit i målet föreställd, senatormen pröfvade rättvist, med upphäfvande af Hfrs d. ålägga bolaget L'Urbaine att till Törngren, i hans förenämnda egenskap, utgifva fordrade 50,000 mark med 6 procents årlig ränta därå från $\frac{11}{1}$, 02 tills full betalning följde, efter afdrag af den $\frac{14}{1}$, 00 uppburna 1,150 mk, men enär skäl till rättelse i Hfrns dom beträffande rättegångskostnaden icke förebragts, komme vid domen härutinnan att bero, och blef vid denna utgång af saken bolaget L'Urbaines anhållan om godtgö-

relse för dess omgälder i målet uti K. Senaten lämnad utan afseende.)

2. M. ja J. Skarvi J. Palsia vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Laihan y. m. p:ien K. O. p.* ²⁵/₁₀ 04: Koska ¹²/₆ 1900 päätetyssä rajankäynnissä asianosaisten omistamain Skarvin ja Palsin talojen välillä, minkä rajankäynnin H. O. t:llaan ³⁰/₆ 03 oli vahvistanut, J. Palsin talonosuudesta oli langennut M. ja J. Skarvin omistamaan taloon viljelysmaata, jonka viljelyskustannukset ¹⁶/₇ 00 toimitetun ja ⁶/₈ 04 uudistetun arvion mukaan olivat tehneet 476 m:kaa 97 p:niä, sen vuoksi velvoitti K. O. M. ja J. Skarvin, joko yhteisesti tahi kummalla varoja oli, J. Palsille suorittamaan vaaditut 476 m:kaa 97 p:niä ⁵/₆:n korkoineen, lukien päivästä jona p. julistettiin kunnes täysi maksu tapahtuisi, siitä kuitenkin lyhennettyä hakatuista haloista ja seipäistä J. Palsin myöntämät 20 m:kaa ja korjatuista heinistä kohtuulliseksi katsotut 45 m:kaa, mutta asian laatuun nähden kuitattiin kulut asianomaisten kesken. *Vaasan H. O.* johon M. ja J. Skarvi vetosivat, t. ¹⁶/₈ 06: Ei muutosta, minkä ohessa M. ja J. Skarvi velvoitettiin korvaamaan J. Palsille hänen kulunsa H. O:ssa 50 m:kalla. *O. O.: H. O:n t. jäi pysyväiseksi, minkä ohessa M. ja J. Skarvi velvoitettiin suorittamaan J. Palsille, häneltä asiasta K. Senaatissa olleiden kulunkien korvaukseksi, 60 m:kaa.*

September.

Den 19:de 1. E. Wendelin ja hänen vaimonsa Ida Wendelin J. Jahnssonin vastaan omaisuuden jakoon luovuttamista koskevassa jutussa. *Halikon y. m. p:ien K. O. p.* ¹⁰/₆ 03: Koska J. Tuomala-vainaja eläessään oli ²²/₁ 02 tehdyllä kirjalla J. ja Amanda Jahnssonille antanut riidanalaisen rahamäärän nähtävästi sitä elinkautista eläkettä ja hoitoa vastaan, minkä nämä puolestaan olivat samana päivänä sitoutuneet J. Tuomalalle antamaan, sentähden ja kun ei tuota Tuomalan määräystä voitu pitää varsinaisena lahjoituksena, vaan elatuksesta tehtynä välipuheena, hylkäsi K. O. kanteen lakiin perustumattomana. *Turun H. O.*, johon E. Wendelin sekä omasta puolesta että Ida Wendelinin esmiehenä vetosi, t. ²⁶/₃ 06: Koskei M. K:n 8 luvun 1 §:ssä

kielletty perimysmaan vastiketta lahjoittamasta eikä sanotua lainpaikkaa siis voitu sovelluttaa nyt puheenalaiseen tapaukseen, vahvisti H. O. sen loppupäätelmän, johon K. O. oli p:ssä johtunut ja velvoitettiin E. ja Ida Wendelin 50 m:alla korvaamaan J. Jahnssonille hänellä jutusta H. O:ssa olleet kustannukset. O. O.: K. Senaatti katsoi, etteivät J. ja Amanda Jahnsson olleet voineet toteensaattaa J. Tuomalan tarkoittaneen edelläkerrotulla $\frac{22}{102}$ tekemällään kirjalla muuta kuin lahjoitusta; mihin nähden ja koska selvitetty oli, että J. Tuomala oli myynyt perimaansa 2,826 m:kan 67 p:n kauppahinnasta ja asian niin olleen vastaava määrä J. Tuomalan muuta omaisuutta säännösten johdosta P. K. 17 luvun 2 §:ssä oli pidettävä perimysmaan luontoisena hänen kädessään, sen vuoksi ja kun tuommoista omaisuutta vastoin säännöstä M. K. 8 luvun 1 §:ssä ei saa lahjoittaa, määräsi K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n ja K. O:n p:n, että, ellei J. Tuomalan jälkeen tapahtuvassa jaossa, josta J. ja Amanda Jahnssonin tuli kummankin 100 m:kan sakon uhalla ennen $\frac{1}{108}$ laillisessa järjestyksessä pitää huolta, pesän muu omaisuus riittänyt täyttämään tuon perillisten välillä jaettavan perimysmaan vastikkeen arvoa, siihen tarkoitukseen oli käytettävä myöskin nyt riidanalaisia lahjoitettuja varoja; ei kuitenkaan korkeampaan määrään kuin 2,886 m:kaa 67 p:iä, mutta asian laatuun nähden saavat asialliset itse kärsiä kustannuksensa asiassa. — (2 jäsentä katsoi oikeaksi K. O:n mainitsemilla perusteilla vahvistaa sen lopputuloksen, johon tuomioistuimet ovat jutussa johtuneet sekä velvoittaa E. ja Ida Wendelinin 40 m:alla korvaamaan J. Jahnssonilla K. Senaatissa olleet kustannukset.)

Den 21:sta 2. M. Haglund mot handelsfirman A. Bengs angående ersättning. Rn i Nikolaistad u. den $\frac{13}{104}$ 04: Emedan de tvist underkastade varorna till följd af den angående desamma upprättade oderlistans affattning måste anses hafva blifvit af Haglund till handelsfirman A. Bengs försälda till de å dagen för aftalets ingående gällande pris, samt Haglund medgifvit riktigheten af firmans uppgifter angående detta pris och de prisförhöjningar, hvilka därefter före leveranstidens utgång inträffat, ty och då Haglund, som icke uppfyllt sin leveransskyldighet, måste anses pliktig att till firman gälda skillnaden emellan de å dagen för aftalets ingående gällande pris, å ena, samt de pris, hvilka vid den sakägarene emellan öfverenskomna leveranstidens slut varit gångbara, på den andra sidan, ålade Rn Haglund att i så-

dant afseende till handelsfirman A. Bengs emot kvitto utbetala fordrade 1,791 mk 16 p. hvarhos Haglund skyldigkändes att med 35 mk hålla firman skadeslös för dess rättegångskostnad. *Vasa Hfr.*, dit Haglund vädjade, d. den 31/10: Ej ändring. *J. D.*: Emedan den orderlista, som låg till grund för ifrågavarande leveransafstal, icke innehöll närmare bestämning om priset för den beställda varan och ej heller annat afstal därom visats hafva ägt rum, ty och då vid sådant förhållande Haglund varit berättigad att på sätt som skett fordra betalning för den del af leveransen, som bort fullgöras i början af juli, enligt då gällande pris, fann K. Senaten något kontraktsbrott härutinnan icke stanna Haglund till last. Vidkommande åter de varor, hvilka enligt orderlistan bort genast levereras, hade väl på grund af bestämningen därom och då annat förhållande ej styrkts, priset för dessa varor bort beräknas såsom prisen vid tiden för orderns emottagande varit gällande och Haglund i följd däraf ålegat att fullgöra leveransen i denna del till nästan tydda pris emot erhållande, på sätt af Haglund i orderlistan förbehållits, af kontant betalning vid varans mottagande; men emedan handelsfirman A. Bengs visat hvarken att densamma varit beredd att, därest varan levererats, genast betala dess pris eller att firman i följd af leveransens uteblifvande fått vidkännas någon skada eller förlust, fann K. Senaten firmans anspråk på skadestånd ej heller i denna del kunna bifallas, hvarför K. Senaten, med upphäfvande af Hfrs d. och Rns u., förkastade handelsfirman A. Bengs i saken utförda talan; dock kvittades i anseende till sakens beskaffenhet rättegångskostnaderna parterna emellan. — (1 ledamot lät bero vid Hfrns d. samt skyldigkände Haglund att till handelsfirman A. Bengs i ersättning för firmans i K. Senaten hafda kostnader utgifva 70 mk. — (1 ledamot instämde på anförda skäl i det slut, hvari pluraliteten i saken stannat.)

Den 26:te 3. Fr. Peterson Alavuuden Puutavara Osa-keyhtiötä vastaan velkomusjutussa. *Alavuuden y. m. pien K. O.* katsoi p:ssä 3/10 04 tosin selvitettyksi, että yhtiö Petersonin vaatimilla ajoilla ei ollut puita hankkinut; mutta koska oli toteennäytetty että yhtiö purjehduskautena 1903 oli kaikki nyt puheenaolevissa välikirjoissa määrätty puut Petersonille hankkinut ja jutussa kuulustettujen asianymmärtävien todistajain kertomuksista oli käynyt selville, että välikirjat olivat katsottavat tulleen täytetyiksi, jos vaan puut olivat hankitut ennen purjehduskauden päättymistä, sekä että

10 %:n ylentämis- tahi alentamisoikeus tarkoitti ainoastaan sitä että se laiva, johon lastaus viimeksi tapahtuisi, oli oikeutettu siihen tarvittavan lastin saamista varten käyttämään mainittua ylentämis- tahi alentamisoikeutta, sentähden ja kun myöskin oli toteutettu, että kaikki Petersonin lähettämät laivat heti olivat saaneet täyden lastin, K. O. hylkäsi kanteen. *Vaasan H. O.*, johon Peterson vetosi, t. 26/2 07: Ei muutosta. *O. O.*: Koska kysymyksessä oleva puutavarainhankinta edelläkerrottujen kontraktien mukaan oli ollut siten täytettävä, että Alavuuden Puutavara Osakeyhtiön tuli 1903 vuoden purjehduskaudella toimittaa tavarat Petersonin sitä varten Uudenkaarlepyyn satamaan hankkimien laivojen sivuihin, ja selvitetty oli, että kaikki ne laivat, jotka mainittuna aikana siinä tarkoituksessa olivat sanottuun satamaan saapuneet, viipymättä olivat saaneet täyden lastin noita puutavaroita, ei K. Senaatti katsanut syytä olevan muuttaa sitä loppupäätelmää, johon tuomioistuimet olivat jutussa johtuneet, mutta jutun laatuun nähden sai Alavuuden Puutavara Osakeyhtiö kumminkin pitää omana vahinkonaan K. Senaattissa jutussa kärsimänsä kulutukset.

4. Fr. Peterson Alavuuden Puutavara Osakeyhtiötä vastaan velkomusjutussa. *Alavuuden y. m. pien K. O.* katsoi p:ssä 2/8 04 selvitettyksi, että Osakeyhtiö, joka 23/12 02 tehdyn välikirjan mukaan oli ollut velvollinen 1903 vuoden purjehduskaudella Petersonille joko Vaskiluotoon tahi Uuteenkaarlepyyhyn hankkimaan 400 englannin syltä paperipuita, tuon sitoumuksen täyttämiseksi sanottuna purjehduskautena oli Petersonille Uuteenkaarlepyyhyn toimittanut kaikki puheenaolevat puut, joista kuitenkin 350,28 syltä oli tullut siten suoritetuksi, että erääseen Petersonin Uuteenkaarlepyyhyn lähettämään Jupiter nimiseen laivaan, johon piti lastattaman yhtiön asianosaisten välillä tehtyjen muitten propsikontraktien eteen hankkimia puita, oli Petersonin pyynnöstä ja yhtiön suostumuksella lastattu viimeksimainittu määrä paperipuita propsipuiden sijasta, minkä vuoksi ja koska yhtiö näin ollen luonnollisesti oli ollut oikeutettu kyseessä olevan paperipuukontrahdin eteen antamaan vastaavan määrän propsipuita sekä yhtiö täyttäessään puheenaolevaa välikirjaa myöskin oli ottanut mainitun vaihdoksen huomionsa ja kun vielä oli selvitetty, että sen jälkeen, kun Petersonin Uuteenkaarlepyyhyn lähettämät laivat olivat saaneet täyden lastin, siellä vielä oli ollut Petersonin varalle riittävä määrä sekä propsi- että paperipuita, K. O. hylkäsi kanteen. *Vaasan H. O.*, johon Peterson vetosi t. 26/2 07:

Ei muutosta. O. O.: Koska puheena olevat tavarat edellä-kerrotun välikirjan nojalla olivat olleet Petersonille toimitettavat joko Vaskiluodon tahi Uudenkaarlepyyn satamaan Alavuuden Puutavara Osakeyhtiön jälkeinpäin siitä antaman tarkemman määräyksen mukaan, mutta yhtiön puolesta ei oltu näytetty, että yhtiö olisi hankintaajan kestäessä Petersonille ilmoittanut kummassako satamassa yhtiö tahtoi hankintansa täyttää, eikä myöskään että Peterson olisi semmoisena hyväksynyt tahi haltuunsa ottanut ne puutavarat, jotka yhtiö oli väittänyt sitä tarkoitusta varten hankkineensa mainittuihin satamiin yli sen määrän, minkä Peterson asianosaisten muitten sopimusten perusteella 1903 vuoden purjehduskaudella oli sieltä kulettanut, sen vuoksi ja kun Osakeyhtiö siis oli jättänyt nyt puheena olevan hankintansa kokonaan täyttämättä, velvotti K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n ja K. O:n p:n, Alavuuden Puutavara Osakeyhtiön ei ainoastaan Petersonille takaisin maksamaan yhtiön häneltä mainittua hankintaa vastaan nostamat ennakkorahat 11,000 m:kaa, vaan myöskin vahingonkorvaukseksi siten laiminlyödyistä hankinnasta Petersonille suorittamaan välikirjassa siinä tarkoituksessa määrätyt 4,000 m:kaa, molemmat määrät korkoineen 5 sadalla vuodessa lukien siitä päivästä jolloin yhtiö sai tiedokseen Petersonin Kuv:n luona asiassa tekemän velkomushakemuksen, eli siis $22\frac{1}{2}$ 04, kunnes täysi maksu tapahtuu sekä sen ohessa 450 m:kalla korvaamaan Petersonille hänen kulunkinsa jutussa.

Oktober.

Den 3:dje. 1. Kauppatoiminimi A. A. Fennander ja Poika F. Nikiforoffia vastaan korvausta koskevassa jutussa. Jaakkimaan p:n K. O. p. $22\frac{1}{2}$ 04: Sen ohessa ettei K. O. ottanut varteen toiminimen väitettä, ettei Jaakko Tolkki olisi ollut ilman sitä varten hänelle annettua valtuutusta oikeutettu siirtämään Nikiforoffille kysymykseen tullutta metsänhakkaamisoikeutta, koska toiminimen puolesta $7\frac{1}{2}$ 99 Tolkkille annettu valtakirja, sen sanamuotoon katsoen käsitti oikeutuksen siihen ja Tolkki, kuten jutussa oli selvitetty, oli Nivan aseman seuduilla puheenalaisena aikana toiminimen puolesta vapaasti toiminut tällaisissakin asioissa, katsoi K. O. jutussa

käyneen selville, että toiminimi, jonka puolesta oli lääninhallituksesta hankittu Nikiforoffille kielto eräältä Kaissillanmäki nimiseltä metsäpalstalta hukkaamasta tai hävittämästä metsää tai hakattuja puita poisviemästä, oli saattanut Nikiforoffille vahinkoa osaksi siten, että Nikiforoffin oli täytynyt kiellon tähden keskeyttää metsässä alkuunpanemansa puiden hakkaus ja vedättäminen ja nämä työt sittemmin, kiellon rauettua, olivat väliajalla tapahtuneen runsaan lumentulon vuoksi käyneet Nikiforoffille kalliimmiksi, osaksi myös siten ettei Nikiforoff samana talvena, jolloin metsäntuotteet olivat olleet korkeassa hinnassa, ollut kiellon tähden ennättänyt vedättää metsästä kaikkia tukkeja, vaan ollut pakotettu jättämään osan niitä metsään kesän yli, joten viimeainitut puut olivat menettäneet suurimman osan arvoaan; ja velvoitti K. O. sen vuoksi, kohtuuden mukaan arvioiden sen vahingon, minkä toiminimi oli kerrotulla tavalla saattanut Nikiforoffille, 300 m:ksi, toiminimen kuittia vastaan maksamaan Nikiforoffille mainitun rahamäärän sekä sen ohessa korvaamaan Nikiforoffin oikeudenkäyntikulungit 200 m:kalla ja palkitsemaan J. Tolkin, joka toiminimen puolesta tehtyjen väitteiden johdosta oli kuulustettavaksi asiaan vedetty, hänen saapuvilla olostaan oikeudessa 50 m:kalla. *Viipurin H. O.*, johon toiminimi A. A. Fennander ja Poika vetosi, t. 7/7 06: Kun jutussa oli selville käynyt ettei Nikiforoff ollut siihen aikaan, jolloin puheenalaista kieltoa haettiin ja se annettiin, toimitannut puiden hakkausta ja vedättämistä metsäpalstalta, vahvisti H. O. K. O:n p:n. O. O.: Ei muutosta.

2. A. Heimolainen S. Wilkkiä, B. von Assendelftin konkurssiin luovutetun pesän toimitsijamiehenä, ja W. Ögårdia, saman konkurssipesän uskottuna miehenä, vastaan, myllyn ja maan-alueen luovuttamista koskevassa jutussa. *Viipurin p:n K. O.* velvoitti p:ssä 23/11 04 mainitsemillaan perusteilla Heimolaisen puolipaastona vuonna 1906 hädän uhalla muuttamaan pois rakennuksensa riidanalaiselta Suikinsillan taloon kuuluvalla maa-alueella sekä luovuttamaan saman maa-alueen ja kosken von Assendelftin vapaaseen hallintoon. *Viipurin H. O.*, johon Heimolainen vetosi, t. 20/4 07: Koskei Heimolainen ollut laillisessa järjestyksessä emättilasta erotuttanut riidanalaisesta maa-aluetta, sentähden ja kun von Assendelft, ostettuaan Suikinsillan talon, ei ollut hyväksynyt Heimolaisen ja D. Klamin välistä, myllystä tonttimaineen tehtyä sopimusta, vahvisti H. O., nojaten mautilojen osittamisesta 13/95 annetun asetuksen 14, 40 ja 42 §:ään sen loppupäätöksen, johon K. O. oli asiasta johtunut; ja tuli Hei-

molaisen siis häädön uhalla heti muuttaa pois rakennuksensa sekä luovuttaa tuo maa-alue von Assendelftin sillä välin konkurssiin luovutetun pesän vapaasti hallittavaksi kuin myös luopua Heimolaisella $\frac{5}{11}$ 95 tehdyn välikirjan perusteella olleesta kosken hallinnosta. O. O.: Koska puheenalainen maapalsta ei ollut erotettu Suikinsillan talosta eikä Heimolainen ollut hankkinut kiinnitysvakuuttakaan tukeakseen oikeuttaan mainittuun maahan, sentähden ja kun von Assendelft ei ollut hyväksynyt Heimolaisen ja D. Klamin välistä, Heimolaiselle pidätettyjä etuja koskevaa sopimusta, jätti K. Senaatti, H. O:n mainitsemien lainkohtien nojalla, asian sen loppupäätelmän varaan, johon H. O. oli asiassa johtunut, minkä ohessa Heimolainen velvoitettiin suorittamaan S. Wilkille ja W. Ögårdille, heillä K. Senaatissa jutun vuoksi olleiden kulunkien korvaukseksi, 50 m:kaa.

Den 8:de. 3. K. Lindgren-Wälikkälä H. Ylitaloa vastaan takaisinvoittoa koskevassa jutussa. *Liedon y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä $\frac{21}{10}$ 03, mainitsimillaan perusteilla kanteen. *Turun H. O.*, johon Lindgren vetosi, t. $\frac{26}{8}$ 06: Koska Lindgren velkakirjassa $\frac{11}{10}$ 01 oli myöntänyt saaneensa arvon täydelleen, vahvisti H. O. sen lopputuloksen, johon K. O. oli p:ssä johtunut. O. O.: Koska Lindgren $\frac{11}{10}$ 01 Ylitalolle antamassaan velkakirjassa oli myöntänyt saaneensa sen arvon, mutta Lindgren ei ollut näyttänyt kuitenkaan jääneensä saamatta vastiketta tuosta velkakirjasta, jätti K. Senaatti sen loppupäätöksen pysyväiseksi, johon H. O. oli t:ssä johtunut.

Den 17:de. 4. Pargas Kalkbergs Aktiebolag och Edla Moberg mot K. Forsström angående undanskaffande af spårväg. *Pargas Hr.* utlät sig medels u. den $\frac{11}{9}$ 03; och hvad först angick frågan om undanskaffande af den tvist underkastade spårvägen, där densamma gick öfver byvägen i Parsby samfällighet, och om spårvägens hinderlighet för trafiken å byvägen samt den fara häraf kunde uppstå för människor och kreatur, så och då forslingen af vagnar å sagda spårväg bedrefs med handkraft och dylik forsling således icke kunde likställas med driften på järnvägar och andra banor, å hvilka ånga eller annan mekanisk kraft användes, samt ifrågavarande spårväg icke vore att betraktas annorlunda än som vanlig farväg, hvarå stadgandena i B. B. borde tillämpas, fördenskull och enär något förbud att korsa farväg med annan väg icke förefanns samt omordade spårväg till hela sin längd löpte genom Forsström tillhöriga Norrgård hemmans egor och ett från Södergård hemman

arrenderadt jordområde samt jämväl vid vägöfvergången på ömse sidor hade Norrgårds hemmans mark, förkastade Hrn påståendet om Forsströms förpliktande att undanskaffa ännämnda spårväg, helst af den i saken föreställda bevisningen framgick att trafiken på spårvägen, hvarå samtliga vagnar kunde bromsas, ej vore mera hinderlig för samfärdseln å byvägen än om denna korsades af en körväg samt genom spårvägen hvarken någon fara uppkomme för människor och kreatur eller byvägen fördärfvades. Beträffande åter den i det oskiltade vattnet under Parsby samfällighet utbyggda spårvägsbron, hade väl sagda bro, som ej utgick från någon af Norrgårds hemmans enskilda eller samfällighetens gemensamma kalkugnsplatser, hvilka vid storskifteskomplettering år 1878 utskiftats, samt vidare blifvit ledd öfver gemensam tillandning, som icke undergått slutligt skifte, tillkommit utan tillstånd af öfriga delägare i samfälligheten; men emedan omordade bro vidtog från fast mark, som vid storskifte tillagts Norrgård hemman, och fortsatte i sjön öfver tillandning, hvilken därintills på grund af provisoriskt skifte tillhört sistsagda hemman, samt grunden och vattnet, där spårvägsbron befann sig vid blifvande skifte hvarom Forsström anhållit, enligt då gällande lagstadganden med all annolikhet konne att tillfalla Norrgård hemman, ty och då sej ådagalagdt blifvit att endast kalkugnsplatserna vid stranden, med uteslutande af andra områden, vid skiften i samfälligheten bestämts till lastningsplatser, där bryggor finge inrättas, samt förbud mot uppförande af brygga under egen mark, om annans rätt därigenom icke förnärmades, ej heller fanns i lag stadgadt äfvensom genom sakkunniga personers utlåtande fastställt att nämnda bro med därunder verkställd utfyllning icke utgjorde hinder för seglation i Pargas hamn eller vore till förlång för öfriga delägare i samfälligheten eller medförde fara på land eller i sjön, underkände Hrn, med fästadt afseende äfven därå att Forsström icke genom inrättandet af omordade bro tagit sig större andel i vattnet än hvar till han efter byamálet varit berättigad, jämväl yrkandet om Forsströms åläggande att undanskaffa spårvägsbron jämte förenämnda utfyllningar. Vidkommande sedan det tvistunderkastade båthuset, ålade Hrn Forsström, enär han genom föranstaltade utfyllningar vållat ej mindre att tillträdet till detsamma i följd af uppgrundning försvårats än att båthuset, ehuru redan förut förfallet, tagit skada, samt sagda båthus i mannaminne stått på den plats detsamma nu innehade, såväl att återställa tillträdet till sagda båthus i det skick att man obehindrat kunde

inkomma dit med vanlig båt som att med 100 mk godtgöra Pargas Kalkbergs Aktiebolag skadan å båthuset, och förkastades bolagets och Mobergs anspråk på rättegångskostnadsersättning. Åbo Hfr., dit Pargas Kalkbergs Aktiebolag och Moberg väjdade, d. den 26/10 06: Enär Pargas Kalkbergs Aktiebolag och Moberg beträffande det af ifrågakomna spårvägsbro upptagna tillandningsområdet icke ens påstått att detsamma vid tillsvidare gällande provisoriska tillandning skifte skulle till någon del tillagts bolaget eller Moberg, fastställde Hfr. Hrns u. J. D.: Emedan utredning icke förebragts därom, att Forsström genom att inrätta och använda ifrågavarande spårväg, förorsakat hinder eller skada vid begagnandet af vare sig den å Norrgård hemmans egor befintliga vägen, hvilken icke ens visats hafva blifvit vid storskifte till farväg utlämnad, eller den utmed stranden ledande farvägen, ty och då ej heller ådagalagdt blifvit att Forsström genom uppförande af förberörda spårvägsbro och brygga öfverskridit den honom såsom delägare i skifteslaget tillkommande rätt att använda tillandningsmarken och vattnet invid densamma, samt Pargas Kalkbergs Aktiebolag icke styrkt att den skada Forsström vållat å förenämnda båthus uppgått till högre belopp än 100 mk, fastställde K. Senaten det slut, hvori Hfrn i saken stannat, jämte det bolaget och Edla Moberg ålades att med 60 mk godtgöra Forsström hans i K. Senaten hafda omgälder. — (I ledamot utlät sig och beträffande bolaget och Mobergs yrkande om Forsströms förpliktande att undanskaffa det å den öfra farvägen utsatta spåret samt den öfver strandvägen och tillandningarna ut i sjön byggda spårvägsbron med dess brygga, så emedan ifrågavarande spårväg, hvilken ej kunde likställas med järnväg, till hela dess längd löpte genom Forsström tillhöriga Norrgård hemmans och från Södergård hemman arrenderadt jordområde, samt Forsström, såsom delägare i tillandningarna och sjön, varit berättigad att å desamma uppföra spårvägsbron och bryggan, men utredning förebragts hvarken därom att sagda farvägar vore att såsom allmänna vägar anses ej heller att Forsström genom sin spårvägsbro och brygga tagit sig större andel i tillandningarna och vattnet än hvartill han varit berättigad, ty och då jämväl saknades utredning därom, att spårvägen och trafiken därå förorsakade skada vid farvägarnas begagnande, fastställde senatorn det slut, hvori Hfrn i denna del af målet stannat. — Vidkommande bolagets och Mobergs fordran på ersättning för den Lindberg hemmans båthus tillfogade skada, lät senatorn äfven i denna del bero. I öfrigt var senatorn ense med pluraliteten.)

Den 19:de. 5. Kansallis-Osake-Pankki, Oulun kaupun- gin ja maalaiskunnan säästöpankki Sampoa vastaan velko-
nusjutussa. *Oulun R. O.* p. 12/04: Koskei säästöpankin
kamreeri säästöpankin 20/97 vahvistettujen sääntöjen mu-
kaan ollut ollut oikeutettu säästöpankin puolesta kantamaan
ja kuittaamaan rahoja eikä Kansallis-Osake-Pankin puolesta
myöskään oltu näytetty että säästöpankin silloinen virkaa
toimittava kamreeri F. G. Lundström oli ollut siihen erityi-
sesti valtuutettu, sen vuoksi ja kun Kansallis-Osake-Pankin
puolesta ei oltu edes väitetty että riidanalaiset Lundströmin
Kansallis-Osake-Pankista kantamat rahat olisivat joutuneet
säästöpankin hyödyksi, kumosi R. O. kanteen. *Vaasan H.*
O., johon Kansallis-Osake-Pankki vetosi, t. 20/06: Ei muu-
tosta. *O. O.*: Ei muutosta.

Den 21:sta. 6. H. J. Saukkonen K. Siitosen leski
Riitta Saukkosta y. m. vastaan perityn omaisuuden ja hol-
housiin antamista koskevassa jutussa. *Parikkalan p:n*
K. O. p. 22/04: Koska J. Orpana aikoinaan oli Maria Sauk-
kosen edusmiehenä antanut K. Siitoselle kuitenkin ja tilivapau-
den Maria Saukkosen perintöosuuden hoidosta, sentähden ja
kun Maria Saukkosen perintöön ei kuulunut kiinteää omai-
suutta, ja J. Orpana siis oli oikeutettu Maria Saukkosen
puolesta hänen perinnöstään määräämään, hylkäsi K. O.
H. Saukkosen kanteen. *Viipurin H. O.*, johon H. Saukkonen
vetosi, t. 16/07: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta.

7. K. Bergendahl Sofia Lagerroosia vastaan, testamentin
kumoamista koskevassa jutussa. *Porin R. O.* katsoi p:ssä
10/03 toteen näytetyksi, että A. Indrén selvällä ja täydellä
järjellä sekä vapaaehtoisesti oli 19/12 02 tehnyt riidanalaisen tes-
tamentin Lagerroosin hyväksi, sekä hylkäsi kanteen. *Turun*
H. O., johon Bergendahl sen vuoksi vetosi, t. 2/11 06: Ei
muutosta. *O. O.*: K. Senaatti katsoi, ettei Bergendahl vastoin
Sofia Lagerroosin hyväksi tehdystä testamentista todistajina
asiassa kuulustettujen henkilöiden valallisia kertomuksia ollut
näyttänyt toteen A. Indrénin, hänen laatiessaan riidanalaisen
testamentin, olleen ymmärrykseltään pätemättömän tekemään
sellaista säädöstä, jonka vuoksi K. Senaatti vahvisti sen lop-
putuloksen, johon H. O. oli asiasta johtunut.

8. F. Wallin R. Winteriä, W:m Sandbergs Eft. nimisen
toiminimen omistajana, ja varatuomari V. Palanderia vastaan
takaisinsaantia koskevassa jutussa. *Oulun R. O.* hylkäsi
p:ssä 9/04 mainitsemillaan perusteilla kanteen, mutta kui-

tattiin oikeudenkäyntikustannukset asianosaisten kesken. *Vaasan H. O.*, johon sekä Wallin että Winter ja Palander vetosivat, t. 1°/₈ 06: Koskei Wallin ollut, kuten hän sopimuksessa oli sitoutunut tekemään, varustanut riidanalaisia Wallinin hyväksymiä 2 vekseliä siirrollansa ja Wallin siis oli rikkonut sopimuksen siinä kohden, senvuoksi ja kun toiminnimi W:m Sandbergs Est., asian näin ollen, oli ollut oikeutettu Wallinilta, Oulun Rautakauppayhtiö Wallin & C:ön osakkaana, hakemaan yhtiöltä omistamansa riidattoman saamisen, vahvasti H. O. R. O:n p:n. Mitä sitten tuli Winterin ja Palanderin vetokanteeseen, velvoitti H. O., muuttaen R. O:n p:stä, Wallinin suorittamaan Winterille ja Palanderille, heiltä R. O:ssa juttuun menneiden kulunkien palkkioksi, 1,100 m:kaa. *O. O.*: Ei muuta muutosta kuin että Winterille ja Palanderille, heidän kulungeistaan R. O:ssa tuomitun korvauksen määrä alennettiin 400 m:kaau.

9. Innehafvaren af Vasa Låskedrycksfabrik M. Sario mot handelsfirman H. G. Schubert angående fordran. *Rn i Nikolaistad* u. den 2°/₁₁ 04: Alldenstund Sario, som medgifvit att han efter beställning fått af firman H. G. Schubert emottaga en elektrisk motor af en hästkrafts styrka, en maltputs och en maltkross, samt ett parti harts, äfvensom förklarar sig villig att betala de för nämnda maltkross och hartsparti fordrade prisen, ej styrkt, att förenämnda motor och maltputs, af hvilka motorn, sedan fastställdt blifvit att densamma icke varit inrättad för en sådan elektrisk ström, som i Nikolaistad användes, utan för så kallad likström, på firmans anhängan blifvit af Sario till denna återsänd och maltputsen af Sario utan någon af firman därom gjord anmodan återskickats till firman, som enligt sin uppgift fortfarande förvarade densamma för Sarios räkning, icke varit aftalsenliga; fördenskull och då någon anmärkning mot det af firman för förenämnda maltputs jämte transmission och emballage fordrade priset icke i öfrigt gjorts och Sario ej heller kunnat visa befogenheten af sitt anspråk på ersättning för af honom för omförmälda motor och maltputs hafda kostnader, ålade *Rn*, med förkastande af Sarios motanspråk, Sario att till handelsfirman H. G. Schubert emot kvitto betala fordrade 519 kronor 58 öre svenskt mynt eller motsvarande belopp i finskt mynt efter å betalningsdagen gällande högsta kurs med 5 % årlig ränta från rätttegångens början den 2°/₉ 04 tills full likvid skedde. *Vasa Hfr.*, dit Sario vädjade, d. den 2°/₉ 07: Ej ändring. *J. D.*: Ej ändring.

Den 22:dra. 10. Suomen maalaisten Paloapuyhtiö J. Bohmin leskeä Sigrid Bohmia, omasta puolestaan ynnä alaikäisten lastensa Svea ja Johan Bohmin holhoojana, sekä A. Rothströmiä eli Solaa vastaan paloapua koskevassa jutussa. *Uvilan y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä $\frac{19}{100}$ 03 mainitsemillaan perusteilla Solan ja J. Bohmin kanteen. *Turun H. O.*, johon Sola ja J. Bohm vetosivat, katsoi t:ssä $\frac{26}{100}$ 06 selvitetyn, että Suomen maalaisten Paloapuyhtiö oli Solan ilmoituksesta $\frac{18}{100}$ 01 vakuutukseen vastaanottanut erään rakennuksen toimitetun arvion perusteella määrätystä 6,000 m:kan vakuutusarvosta, ja että vakuutus oli ollut voimassa vielä tulipalon sattumassa $\frac{23}{100}$ 02, jonka vuoksi ja koska Bohm vastamainittuun aikaan oli tuon rakennuksen omistaja, H. O., kumoten K. O:n p:n, velvoitti Suomen maalaisten Paloapuyhtiön korvaamaan Bohmille tulipalon hänelle aiheuttaman vahingon ja siis, kun sanotusta rakennuksesta, joka aikaisemman tulipalon kautta oli menettänyt 40 m:kaa arvostaan, nyt puheena olevassa palossa oli näytetty jääneen tähteitä ainoastaan 300 m:kan edestä, maksamaan Bohmille 5,660 m:kkaa ynnä 6 $\frac{0}{100}$:n koron niistä, lukien $\frac{23}{100}$ 02, jolloin yhtiö lopullisesti oli hyljännyt Bohmin korvausvaatimuksen, minkä ohessa yhtiön tuli 50 m:kalla korvata Bohmille hänellä K. O:ssa asian vuoksi olleet kustannukset. *O. O.*: Ei muuta muutosta, kuin että yhtiö vapautettiin välittömästi maksamasta puheenaolevaa paloapua ja, sääntöjensä 45 §:n 4 kohdan nojalla tekemänsä vaatimuksen mukaisesti, oikeutettiin rakennuttamaan tulen hävittämän rakennuksen sijaan uusi rakennus, mikä työ oli toimitettava vuoden kuluessa sen jälkeen, kun Bohm-vainajan oikeudenomistajat olivat yhtiölle toimittaneet mainitun pykälän 5 kohdassa sanotun selvityksen, uhalla että yhtiö, jos se tämän laiminlyö, oli velvollinen suorittamaan H. O:n määräämän palovahingon-korvauksen 5,660 m:kkaa 6 $\frac{0}{100}$:n koron kanssa $\frac{23}{100}$ 02 lukien. — (1 jäsen velvoitti mainitsemillaan perusteilla yhtiön vuoden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin J. Bohm oli yhtiölle toimittanut ohjesäännön 4 §:n 5 kohdassa mainitun selvityksen rakennuttamaan palaneen rakennuksen uhalla että yhtiö, jos se tämän laiminlöisi, olisi velvollinen Bohmille heti maksamaan 5,660 m:kaa 6 prosentin vuotuisen koron kanssa lukien $\frac{23}{100}$ 02, ja saivat asianomaiset itse kärsiä K. Senaatissa olleet kustannukset. — 1 jäsen tahtoi, koska Rothström, vakuutaessa $\frac{23}{100}$ 01 puheena olevan rakennuksen, ei enää ollut sen omistaja eikä oltu näytetty, että Rothström sitä tehdessään oli toiminut Bohmin puolesta ja siitä yhtiölle ilmoittanut, kumoten H. O:n t:n, vahvistaa K. O:n p:n. —

4 jäsentä tahtoi mainitsemillaan perusteilla, hyljäten yhtiön oikeudenkäynnin aikana tekemän vaatimuksen saada vast'edes uudestaan rakentaa tulen hävittämän rakennuksen, vahvistaa sen lopputuloksen, johon H. O. t:ssaan oli johtunut; kumminkin saivat asianosaiset itse kärsiä heidän K. Senaattissa olleet kulunkinsa.)

Den 23:dje. 11. Olga Kiseleff mot L. G. Zetterbergs enka Maria Zetterberg angående återvinning och ersättning. Rn i *Helsingfors* fann medels u. den $\frac{1}{12}$ 03 uti parternas af tvänne dememellan uppgjorda hyreskontrakt den olikhet beträffande tiden för hyrans erläggande förekomma att, medan i Olga Kiseleffs exemplar bestämdes att hyran skulle för hvarje kvartal utan anfordran förskottsvis betalas, det tryckta ordet „förskottsvis“ varit öfverstruket i Zetterbergs exemplar, och emedan det icke visats, att dessa kontrakt blifvit i parternes och vittnens närvaro, efter muntliga öfverläggningar, utskrifna, upplästa, jämförda och likalydande befunna samt Kiseleff icke gittat styrka, att Zetterberg skulle efteråt öfverstrukit nämnda, för hyresaftalet väsentliga ord, ty och då Olga Kiseleff, som enligt å Zetterbergs exemplar af kontraktet för den $\frac{1}{12}$ 01 tecknade kvittan af Zetterberg uppburit hyra för butiklokalen för tiden från den $\frac{1}{12}$ till $\frac{1}{12}$ 02 eller således för första kvartalet af ifrågavarande hyresår samt åt Zetterberg utlofvat butikrum med kök, hvartill måste höra spiseln och fönster, hvarken före kontraktets undertecknande upplyst Zetterberg därom, att spiseln och fönstret icke åtföljde lokalen, eller vidtagit åtgärd om deras ersättande med andra, ansåg Rn Zetterberg hafva varit berättigad såväl att, på sätt som skett, åt Kiseleff såsom likvid för andra hyreskvartalet eller för tiden från den $\frac{1}{12}$ till $\frac{1}{12}$ 02, erbjuda öfvertagande af det utaf Zetterberg åt Louise Mahser erlagda priset för spiseln och fönstret med 500 mk, som ock att låta med erläggandet af hyran anstå till dess domstol därom ytttrat sig; och alldenstund Zetterberg åt Olga Kiseleff, utan åtseende därå att Zetterberg erlagt första kvartalets hyra först efter den $\frac{1}{12}$ och underlåtit hyresbetalningen för andra kvartalet, likväl den $\frac{21}{12}$ tecknat å Zetterbergs exemplar af kontraktet att Zetterberg vore uppsagd till afflyttning först den $\frac{21}{12}$ 1903, ansåg Rn Olga Kiseleff därigenom hafva godkänt Zetterbergs försenade betalning af första kvartalets hyra och hans anbud om kvittning af hyran för andra kvartalet mot spiseln och fönstret samt sålunda samtyckt till Zetterbergs kvarstannande i lokalen till hyresårets slut; och då härtill kom att Zetterberg, enligt kvittan å hans exemplar af kontraktet för

den $^{24}/_{10}$ 01, ostridigt inbetalat 2 kvartals hyra för bostadslokalen, fann Rn förty Olga Kiseleff hafva saknat laga anledning att redan i februari månad 1903 utverka sig Magistratens u. om Zetterbergs afhysande och hans åläggande att utbetala hyra från $^{1}/_{6}$ 02 till $^{1}/_{6}$ 03 för butiklokalen och från den $^{1}/_{12}$ 02 till $^{1}/_{6}$ 03 för boningslokalen likasom ock att söka Zetterbergs skyldigkännande att än ytterligare i hyra för butiklokalen erlægga 500 mk, hvarför Zetterberg af Rn fritogs från åläggande af hyra för lokalerna för längre tid än till den $^{1}/_{6}$ 03, under hvilken sistberörda månad Zetterberg blifvit från lokalerna afbyst, och då Zetterberg vid uppgifvet förhållande bort erlægga hyra endast för 3 kvartal, nämligen för butiklokalen 1,500 mk och för boningslokalen 900 mk eller tillhopa 2,400 mk, samt Zetterberg för tiden efter len $^{1}/_{6}$ 02 redan erlagt tillsammans 1,400 mk och Olga Kiseleff genom exekutiv försäljning af särskild i lokalerna förvarad egendom tillflutit 587 mk 75 p. äfvensom Olga Kiseleff genom direkt försäljning af en skänk eller buffetthylla erhållit 50 mk, eller alltså tillsammans 2,037 mk 75 p., uppginge således Zetterbergs resterande hyresskuld till 362 mk 25 p. Dock som utredt blifvit att Zetterbergs kaféinventarier varit värda 1,000 mk och Zetterberg tillkomme ersättning för den förlust honom tillskyndats genom såväl utmätning af sagda egendom som spiseln och fönstrets nödtvungna afstående åt Olga Kiseleff samt skillnaden emellan antydda värde för inventarierna 1,000 mk och auktionsekillingen därför, öfverstigande 600 mk, utgjorde minst 300 mk, alltså och då Zetterberg för spiseln och fönstret åt Mahser erlagt, såsom ofvan antydts, 500 mk, befriade Rn Zetterberg från den honom i Magistraten i Helsingfors u. $^{28}/_{6}$ 03 åhvälfda betalningsskyldighet utöfver de Olga Kiseleff redan tillgodokomna 587 mk 75 p. samt ålade Kiseleff att till Zetterberg, hvars förlust i följd af tvångsförsäljningen icke vore i vidsträcktare mån utredd, genast utbetala skillnaden emellan nästberörda Zetterberg tillerkända ersättningsbelopp af 300 och 500 eller tillsammans 800 mk samt förenämnda hyresrest 362 mk 25 p., eller således 437 mk 75 p., hvarhos Kiseleff skyldigkändes att med 100 mk ersätta Zetterbergs kostnader i rättegången. Åbo Hfr., dit hvardera parterne vädjade fastställde Rns u. i öfrigt, utom att, enär värdet af Zetterbergs å exekutiv auktion försålda egendom visats hafva uppgått till minst 1,000 mk, men Zetterberg därför godtgjorts blott med 587 mk 75 p. Olga Kiseleff af Hfrn ålades att utöfver priset för ofvanberörda spisel och fönster 500 mk till Zetterberg erlægga skill-

naden emellan omförmälda belopp 1,000 mk och 587 mk 75 p. eller 412 mk 25 p. hvadan Kiseleff egde att till Zetterberg utgifva tillhopa 912 mk 25 p., efter afdrag dock af å hyran resterande 362 mk 25 p. eller sålunda 550 mk. J. D. Ej annan ändring än att, enär Zetterberg begagnat ifrågakomna bägge hyreslägenheter ända till den $15/3$ 03 och Olga Kiseleff förty tillborde för dem i hyreskontrakten utfäst hyra för $1/2$ månad utöfver hvad domstolarna tillgodoräknat henne såsom upplupen hyreslega, eller för butiklokalen 83 mk 33 p. och för bostadslokalen 50 mk med tillsammans 133 mk 33 p., den summa af 550 mk, hvilken Olga Kiseleff af Hfrn känts skyldig att till Zetterberg utgifva, borde minskas med sagda 133 mk 33 p.; och utgjorde alltså det belopp, som Olga Kiseleff ålåg att på i målet fastställd grund till Maria Zetterberg såsom L. G. Zetterbergs rättsinnehafvare erlægga 416 mk 67 p., med hvilken rättelse i Hfrns d. i öfrigt eller beträffande rättegångskostnadsersättningen fick bero. — (2 ledamöter funno på anförda skäl Olga Kiseleff hafva varit lagligen berättigad att på sätt som skett före legoårets utgång låta afhysa Zetterberg och Zetterberg således skyldig att ansvara för hyran för hela hyresåret. Vidkommande saken i öfrigt funno senatorerne priset för nämnda fönster och håll, hvilka vid Zetterbergs bortflyttning kvarblifvit i lokalen och sålunda fortsärande kommit Olga Kiseleff till godo, böra jämväl gå i kvittning å sagda hyra samt Zetterberg förty vid tiden för Magistratens u. af den $17/3$ 03 icke hafva häftat för större belopp än 1,300 mk, hvilka allaredan g:m Magistratens u. af den $20/3$ 03 i sådant afseende hos Zetterberg till betalning fastställts. Med afseende å hvad sålunda inlupit och då därjämte utredt vore, att för den Zetterberg tillhöriga, sedermera i mät tagna egeudomen å förenämnda fordran i laga ordning influtit endast 587 mk 75 p., och Zetterberg ej styrkt, att å sagda fordran heller därefter influtit vidare än af Olga Kiseleff i sådant afseende medgifna 450 mk, förkastade senatorerna med upphäfvande af Hfrns och Rns u., Zetterbergs talan i öfrigt utom att Zetterbergs rättsinnehafvare fritogos från den Zetterberg genom Magistratens u. af den $17/3$ 03 åhvälfda betalningsskyldighet samt kvittade rättegångskostnaden parterna emellan.)

Den 26:te. 12. J. Rönning A. Santaholmaa vastaan vuokramaksua koskevassa jutussa. *Kalajoen y. m. p:ien K. O. hylkäsi p:ssä $11/3$ 04 mainitseillaan perusteilla kanteen. Vaasan H. O., johon Rönning vetosi, katsoi t:ssä $10/3$ 06 toteennäytetyksi, että Santaholma, joka välikirjassa $20/3$*

01 oli sitoutunut noudattamaan Rönningin ja varakonsuli Bülowin välisiä kontrahteja välikirjassa määrätyillä muutoksilla sekä vuotuisena vuokrana puutavarain lauttauksesta Pyhäjoen eteläisen haaran suussa maksamaan 2,000 m:kaa, oli vuosina 1900 ja 1901, uitettuaan puutavaransa joen pohjoisen haaran kautta, lastauttanut ne Tervonniemen niemestä pistävän säikän kohdalla, mutta kun Pyhäjoen molemmat haarat yhtyivät sanotun niemen kohdalla eikä lauttausta niinmuodoin voitu pitää tapahtuneen eteläisen haaran suussa, vahvisti H. O. sen loppupäätöksen, johon K. O. oli asiasta johtunut. O. O. katsoi selville käyneen, että Santaholma puheenaolevina kahtena vuotena, uitettuaan puutavaransa Pyhäjoen pohjoisen haaran kautta, oli puiden lastaamista varten joen eteläisen haaran suussa kuljettanut puut kootuina pienempiin lauttoihin osaksi Tervonniemen niemestä pistävän säikän ylitse osaksi saman säikän ympärikin joen etelähaaraan, jossa ne sittemmin lastattiin proomuihin, minkä vuoksi ja kun Santaholma välikirjassa ^{26/}01 oli sitoutunut noudattamaan Rönningin ja Bülowin välisiä kontrahteja sekä vuotuinen vuokra lauttauksesta joen eteläisen haaran suussa välikirjassa ^{13/11} 97 oli suostuttu 2,000 m:ksi vuodessa, K. Senaatti velvoitti, kumoten H. O:n t:n ja K. O:n p:n, Santaholman maksamaan Rönningille vaaditut 4,000 m:kaa, mutta sai Rönning kumminkin asian laatuun nähden itse kärsiä hänellä jutun vuoksi olleet kustannukset. — (2 jäsentä vahvisti H. O:n t:n ja velvoitti Rönningin maksamaan Santaholmalle, hänellä K. Senaatissa menneiden kulunkien korvaukseksi 55 m:kaa. — 1 jäsen oli muuten samaa mieltä kuin enemmistö paitsi että tämä jäsen velvoitti Santaholman korvaamaan Rönningille hänen H. O:ssa kärsimänsä kulungit 250 m:kalla.)

Den 28.de. 13. Firman H. Füllner mot Kymäene Aktiebolag i ett fordringsmål. Åbo Rn fann genom u. den ^{20/}05 utredt vara, att firman H. Füllner uti kontrakt af den ^{9/}98 åtagit sig att inom 4 månader därefter till Kuusankoski Aktiebolag leverera en rullkalander med därför erforderliga maskindelar fritt ombord å fartyg i Lübeck vid äfventyr att eljes till bolaget erlægga en konventionalplikt af 1,200 reichsmark för hvarje full vecka, hvarunder leveransen försenades, samt att firman först den 30 därpåföljande november fullgjort nämnda leverans, hvarför och då firman ej visat, att firman förbehållit sig särskilda villkor, som fristoge firman från skyldigheten att inom sagda tid fullgöra leveransen, eller att Kuusankoski Aktiebolag vållat hinder

för densamma, samt bolaget vid sådant förhållande varit berättigadt att af priset för berörda maskin innehålla omförmälda plikt. Rn förkastade firman H. Füllners talan, jämte det firman förpliktades att med 550 mk ersätta bolaget dess rättegångsumgälder. *Äbo Hfr.*, dit firman H. Füllner väjdade d. den $15\frac{1}{2}$ 07: Ej ändring; och ålades firman att med 50 mk godtgöra bolagen Kuusankoski Aktiebolag och Kymmene Aktiebolag deras hos Hfrn i saken hafda kostnader. J. D. lät hero vid Hfrns d., jämte det firman kändes skyldig att till Kymmene Aktiebolag, i ersättning för dess i K. Senaten hafda umgälder utgifva 60 mk.

Den 29:de. 14. G. Fraser ja hänen vaimonsa Johanna Fraser U. V. Rosenbröijeriä vastaan välityspalkkiota koskevassa jutussa. *Ruokolahden y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä $23\frac{1}{4}$ 04 mainitsemillaan perusteilla Johanna Fraserin, G. Fraserin kuraattorina, kuitin saadessaan suorittamaan Rosenbröijerille 25,000 m:kaa 5 %:n vuotuisen koron kanssa lukien $23\frac{1}{4}$ 04 sekä sitä paitsi 80 m:kalla korvaamaan Rosenbröijerille hänen oikeudenkäyntikulunkinsa. *Viipurin H. O.*, johon Johanna Fraser vetosi, katsoi t:ssa $18\frac{1}{2}$ 06, selvitetyksi, että G. Fraser suullisella välipuheella sekä $24\frac{1}{10}$ 03 annetulla valtakirjalla ja kirjeellä 2 päivältä senälkeistä marraskuuta oli jättänyt Rosenbröijerin toimeksi myydä Fraserin omaisuuden ja sitoutunut maksamaan Rosenbröijerille, joka sai itse määrätä muun muuassa kauppahinnan suuruuden, 25,000 m:kaa siinä tapauksessa ettei kauppahinta nousisi yli 540,000 m:kan, sekä että Rosenbröijer oli saanut tuon omaisuuden ostajaksi P. Muellerin, jolle sanottu omaisuus sitten ilman Rosenbröijerin enempää välitystä oli myyty kauppahinnasta, joka ei noussut yli mainitun määrän, minkä vuoksi ja koska se seikka, ettei Rosenbröijer ollut loppuun suorittanut kauppaa, kun ei edes oltu väitettykään hänen siitä kieltäytyneen, ei voinut vapauttaa Fraseria maksamasta Rosenbröijerille lupaamaansa välityspalkkiota, H. O. vahvisti sen lopputuloksen, johon K. O. oli asiasta johtunut samalla kuin G. Fraser velvoitettiin 50 m:kalla korvaamaan Rosenbröijerille hänellä H. O:ssa olleet kustannukset. *O. O.* katsoi, ettei oltu esitetty luotettavaa selvitystä siitä, että Fraser oli sitoutunut maksamaan Rosenbröijerille tämän vaatimaa välityspalkkiota siinäkin tapauksessa ettei puheenalaisen omaisuuden hinta nousisi 540,000 m:kaan, minkä vuoksi ja kun ei myöskään oltu näytetty että tuo hinta oli noussut sanottuun määrään, K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n ja K. O:n p:n, hylkäsi Rosenbröijerin jutussa ajaman kanteen.

Den 31:sta. 15. J. Starckjohann och J. Hallenberg mot Georgine Dahlberg uti ett fordringsmål. *Viborgs Rn* u. den 22/3 04: Alldenstund Starckjohann och Hallenberg uti borgesskrift af den 22/3 97 förbundit sig att, en för bägge och bägge för en, ansvara för all den kostnad och skada jämte ränta och rättegångskostnadsersättning, Anton Mäkelä genom rättegång kunde åläggas att till T. Dahlberg utgifva till följd däraf att ett Mäkelä meddeladt förbud att från Hailikari holme bortföra ett Dahlberg tillhörigt parti props blefve upphäfdt samt Mäkelä, sedan sagda förbud emellertid genom u. af den 23/3 97 upphäfts, från nämnda holme bortfört och sig till godo använt sagda propsparti, för hvilket Mäkelä genom *Viborgs skns Hr* den 29/3 01 afkunnade, af *Viborgs Hfr.* genom d. den 14/3 03 stadsfästade u. ålagts att till Georgine Dahlberg utgifva 13,431 mk 10 p. med ränta, likväl med afdrag af däremot uppburna 10,685 mk 78 p. jämte 500 mks rättegångskostnadsersättning, fördenskull och då jämväl utredt blifvit, att ifrågavarande fordran blifvit till betalning fastställd i Mäkeläs konkurs, ålade *Rn Starckjohann och Hallenberg* att gemensamt eller den af dem, som tillgång ägde, till Georgine Dahlberg i egenskap af hennes man T. Dahlbergs rättsinnehafvare erlægga ej mindre 13,431 mk 10 p. jämte ränta, beräknad enligt 4 % å 6,136 mk 97 p. från den 30/3 97 och å återstoden från den 3/3 samma år till den 22/3 98 samt från sistsagda dag efter 6 för hundra om året å hela beloppet till dess full betalning följde, likväl med afdrag af änsagda den 22/3 98 af T. Dahlberg uppburna 10,685 mk 78 p., än äfven 500 mk utan ränta, sagda belopp dock minskade med hvad ur Mäkeläs konkurs emot dem influtit hvarhos Starckjohann och Hallenberg skyldigkändes att med 100 mk ersätta Georgine Dahlberg hennes umgälder i målet. *Viborgs Hfr.*, dit Starckjohann och Hallenberg vädjade, d. den 7/7 06: Ej ändring, jämte det Starckjohann och Hallenberg ålades att med 60 mk godtgöra Georgine Dahlberg hennes i *Hfrn* hafda kostnader i målet. *J. D.* fastsällde *Hfrns* d., jämte det Starckjohann och Hallenberg ålades att med 70 mk godtgöra Georgine Dahlberg hennes kostnader i K. Senaten.

November.

Den 4:de. 1. J. Lybeck V. Haukkalaa vastaan velkomusta koskevassa jutussa. *Jyväskylän y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{7}{10}$ 04 selvitetyn, että puheeksi tullut takaus sitoumus oli annettu ainoastaan Lybeckin ja N. Paanasen välillä syntyvässä talonkaupassa sovitun kauppahinnan, korkeintaan 8,000 m:kan, vakuudeksi, kuin myös että Lybeckin ja Paanasen välillä sen jälkeen tehdyssä tilankaupassa suosituttu kauppahinta oli noussut, Lybeckin oman myönnytyksen mukaan, 4,000 m:kaan, mihin nähden ja kun Lybeck näin ollen ei ollut ollut oikeutettu tuota takauksittomasta käyttämään suuremman rahamäärän kuin 4,000 m:kan maksamiseksi, K. O., hyljäten kanteen muuten, velvoitti Lybeckin kuitenkin saadessaan maksamaan Haukkalalle niille Lybeckin yli kauppahinnan Jyväskylän säästöpankista nostamille 4,000 m:kalle lankeavan osan siitä rahamäärästä, minkä Haukkalan takuumiehenä oli täytynyt sanotulle säästöpankille suorittaa eli siis 1,655 m:kaa 39 p:nä 6 $\frac{1}{10}$:n korkoineen $\frac{20}{11}$ (1) lukien, kunnes täysi maksu tapahtui; ja samalla kuin kullut asian näin päättyessä kuitattiin asianomaisten kesken, oikeutettiin Lybeck N. Paanasen konkurssipesästä nostamaan puolet siitä osingosta, joka pesästä ehkä lankeaisi Haukkalan ilmoituksensa mukaan konkurssissa valvomalle riidanalaiselle saatavalle. *Vaasan H. O.*, johon Lybeck vetosi, t. $\frac{16}{18}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta. — (1 jäsen hylkäsi, koska Haukkala oli ehdottomasti sitoutunut omavelkaiseen takaukseen kysymyksessä olevan, Paanasen Lybeckille asettaman velkakirjan sisällön maksusta ja asiassa oli käynyt selville, että Paananen jo oli Lybeckiltä saanut täyden vastineen tuossa velkakirjassa velaksi kirjoitetusta rahamäärästä, Haukkalan Lybeckiä vastaan ajaman kanteen, mutta asian laatuun nähden sai Lybeck itse kärsiä kulunsa jutussa.)

2. A. Gulin i egenskap af syssloman i O. Lewins konkurs, A. Lassenius och Ingrid Lund mot Helsingfors stad, Alma Judén, stiftelsen Borgå Sjukhem och Hilda Vilkmans angående klander af testamente. *Rn i Borgå* u. den $\frac{7}{10}$ 04: På upptagna skal förklarade Rn att ett af Johanna Viola Lewin den $\frac{3}{10}$ 00 gjordt testamentariskt förfogande icke kunde tillerkännas laga kraft och verkan af testamente samt upphäfde förty detsamma. *Åbo Hfr.*, dit Helsingfors stad och dess medparter vädjade, d. den $\frac{15}{2}$ 07: Emedan utredt blifvit att Johanna Lewin vid tiden för upprättandet af ifråga-

varande testamente varit vid sundt och fullt förstånd, förkastade Hfr. med upphälvande af Rns u., godemännens i O. Lewins konkursbo och deras medparter i saken utförda talan. *J. D.*: Emedan den fullmakt, som af Lassenius till K. Senaten inlämnats till styrkande af hans befo genhet att därstädes föra Ingrid Lunds talan i målet, var af Ingrid Lund utfärdad åt „Herrar Castrén & Snellman“, utan att sagda fullmakt blifvit med Ingrid Lunds tillstånd och jämväl för öfrigt i behörig ordning å Lassenius öfverlåten, ty och då Lassenius sålunda icke visat rätt för sig att i K. Senaten i målet företräda Ingrid Lund, upptog K. Senaten icke till pröfning hvad å Ingrid Lunds vägnar i K. Senaten anförts för vinnande af ändring i Hfrs d. Vidkommande sedan den ändringsansökning, som till K. Senaten ingifvits för aflidne O. Lewins konkursmassa, så alldenstund det ej styrkts, att Johanna Viola Lewin lagligen haft sitt bo och hemvist annorstädes än i Borgå stad, där jämväl hennes redbaraste förmögenhet förvarats och förvaltats, fördenskull och då vid antydt förhållande Rn därstädes, jämlikt 2 § 10 kap. R. B., varit behörig att emottaga bevakningen af ifrå gavarande testamente, fann K. Senaten hvad å bemälda konkursmassas vägnar däremot anmärkts ej förtjäna afse ende; och emedan konkursmassan icke gittat emot testamentsvittnena K. och Aina Conradis edeliga intyganden till förlitligen styrka, att Johanna Viola Lewin vid upprättandet af sitt ännämnda testamente icke varit vid sundt och fullt förstånd, ty lät K. Senaten bero vid det slut, hvori Hfr. i saken stannat.

Den 6:te. 3. Juliana Isotalo ynnä M. H., K. W. ja J. O. Matinpojat Isotalo A. Jokista ja hänen vaimoansa Olga Matintytärtä, J. Uusitupaa ja hänen vaimoansa Vilhelmina Matintytärtä vastaan perinnönjaon moittimista koskevassa jutussa. *Marttilan p:n K. O. p.* ^{20/10} 04: Koskei Juliana Isotalo ollut näyttänyt tuoneensa pesään väittämänsä perintömaan vastiketta, josta hänelle olisi annettava hyvitystä, hylkäsi K. O. Juliana Isotalon tässä kohden tekenän vaatimuksen sekä, mitä tuli muihin kysymyksessä olevaa perinnönjakoa vastaan tehtyihin muistutuksiin katsoi K. O. näytetyksi, että Isotalon tilalla Juliana Isotalon miehen M. V. Isotalon kuollessa olleiden lehmäin, lampaiden ja hevosten arvo oli ollut, lehmäin 50 m:kaa ja lampaiden 6 m:kaa kap pale sekä hevosten yhteensä ainakin 950 m:kaa jota vastoin K. O. hyväksyi jakomiesten arvon ja koron laskemisen muuten paitsi ettei K. O. katsonut heillä olleen syytä korottaa

pesänkirjoituksessa 778 m:kaan 80 piin arvotun omaisuuden hintaa; ja velvoitti K. O. sentähden, hyljäten kanteet muissa kohdin, niin hyvin Juliana Isotalon kuin A. Jokisen vaimoineen, kummankin puolueen 50 m:kan sakon uhalla, 3 kuukauden kuluessa viimesanotusta päivästä, oikaisemaan moitteenalaisen perinnönjaon yllämainituissa kohdin sekä Juliana Isotalon sitten maksamaan A. ja Olga Jokiselle mitä heille sanotulla tavalla oikaistun perinnönjaon mukaan ehkä vielä oli tuleva. *Turun H. O.*, johon Juliana Isotalo vetosi, t. 26/1 07: Ei muuta muutosta kuin että se 3 kuukauden aika, jonka kuluessa K. O:n määräämä jaon oikaisu oli toimitettava, luettiin äskensanotusta päivästä, jonka ohessa Juliana Isotalo velvoitettiin suorittamaan A. Jokiselle, hänellä H. O:ssa olleiden kustannusten korvaukseksi, 60 m:kaa. *O. O.* katsoi etteivät Juliana Isotalo ja hänen asiakumppaninsa olleet esiintuoneet syytä muuttaa H. O:n ta muun puolesta paitsi että, koska riidanalaisen jaon perusteeksi, pesänosakasten sopimuksen mukaan, oli pantava pesän tila sellaisena kuin se oli kalunkirjoitustilaisuudessa 5/88, eikä Juliana Isotaloa näin ollen voitu katsoa velvolliseksi tämän yhteydessä luovuttamaan jakoon pesän rahoista ja saatavista äskensanotusta päivästä ehkä karttunutta korkoa, Oikeuksien tästä antama määräys poistettiin, sekä että Juliana Isotalo asian laadun vuoksi vapautettiin suorittamasta H. O:n hänen maksettavakseen määräämää oikeudenkäyntikulunkien korvausta 60 m:kaa; joten oikaistuna H. O:n t. muilta osilta jäi pysyväiseksi, kuitenkin niin, että se 3 kuukauden aika, jonka kuluessa kysymyksessä oleva perinnönjako siten oli oikaistava, luettiin marraskuun 6 p:stä 1907. Muuten jätettiin asianomaisille erityisesti laillisessa järjestyksessä riidellä edellämainitun koron suorittamisesta, jos syytä semmoiseen oikeudenkäyntiin oli. — (1 jäsen jätti H. O:n p:n pysyväiseksi, minkä ohessa Juliana Isotalo ja hänen myötäpuolensa velvoitettiin 50 m:kalla korvaamaan A. ja Olga Jokisen jutun vuoksi K. Senaatissa kärsimät kustannukset. — 1 jäsen katsoi, ettei Juliana Isotalo ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n t:ta, mikäli hänen vaatimuksensa perintöomaansa vastikkeesta oli hyljätty; ja kun pesän osakkaat, jotka edellämainitussa jakotilaisuudessa olivat keskenään sopineet, että pesän irtain omaisuus, semmoisena kuin se silloin oli, jäisi Juliana Isotalolle, ja että tämän tuli pesän muille osakkaille suorittaa kullekin hänen osansa rahassa, pesän tilan mukaan, kalunkirjoitustilaisuudessa 5/88, olivat jättäneet heidän kesken syntyneen riitaisuuden, samalla omaisuudella sovitun jaon perusteeksi pantavasta arvosta, Oikeuden ratkaistavaksi,

niin senaattori, joka ei katsonut Juliana Isotalon ja hänen kanssa asiallisten esiintuoneen syytä muutta tuomioistuimien siinä tarkoituksessa antamia määräyksiä muun puolesta paitsi mitä tuli Juliana Isotalon velvoittamisesta suorittamaan korkoa pesän rahansäästölle ja saatavalle, josta senaattori vapautti Juliana Isotalon, kun ei oltu näytetty, että hän olisi käyttänyt saman koron yksityiseksi hyödykseen, määräsi että Juliana Isotalon ja A. Jokisen vaimoineen tuli, kunkin 50 mk:n sakon uhalla, 3 kuukauden kuluessa $\frac{4}{11}$ 07 lukien luovuttaa puheena olevan pesän irtain omaisuus jakoon edellämainittujen, siten muutettujen määräysten mukaan. Mitä Juliana Isotalon maksettavaksi määrättyyn kulungin korvaukseen tuli, oli senaattori samaa mieltä kuin enemmistö. — 1 jäsen vahvisti H. O:n t:n, mikäli sen kautta Juliana Isotalon vaatimus saada hyvitystä pesän muka tuomastaan perintömaan vastikkeesta oli hyljätty, ja katsoi tosin selvitetynksi pesänosakkaiden puhealaisissa perintöjakotilaisuudessa tarkoittaneen sellaista sopimusta, että kaikki pesän irtain omaisuus jäisi leskelle Juliana Isotalolle, jonka sitä vastoin tulisi suorittaa muille pesän osakkaille kullekin hänen osuutensa rahassa, sekä että jaon perusteeksi olisi pantava pesän tila sellaisena kuin se oli kalunkirjoitustilaisuudessa $\frac{2}{5}$ 88; mutta koska pesänosakkaat eivät olleet yhtyneet siitä arvosta, joka oli määrättävä pesän irtaimelle omaisuudelle, ja lopullista sopimusta kysymyksestä olevasta perinnönjaosta siis ei ollut aikaansaatu, sentähden ja kun muutamat pesänosakkaat olivat oikeudessa moittineet tuota perinnönjakoa, kumosi senaattori sanotun perintöjaon ja velvoitti Juliana Isotalon, 3 kuukauden kuluessa, K. Senaatin t:n antopäivästä lukien, toimittamaan lainmukainen perinnönjako, jonka perusteeksi oli pantava pesän tila sellaisena kuin se oli perinnönjakotilaisuudessa $\frac{30}{10}$ 02; ja saivat asianomaiset, asian laatuun nähden, kukin itse kärsiä kulunkinsa tässä oikeudenkäynnissä.)

Den 12:te. 4. Drätselkammaren i Björneborg mot af lidne F. W. Petrells rättsinnehafvare, hans änka Edith Jusélius för egen del och i egenskap af förmyndare för Werner och Robert Petrell, R. Mortensen och dennes hustru Edith Mortensen samt F. V. Stolt för egen del och såsom målsman för sin hustru Martha Stolt m. fl. angående ersättning. Rn i Björneborg u. den $\frac{17}{10}$ 03: Jämte det Edith Jusélius' man F. A. Jusélius, den där styrkt sig hafva genom äktenskapsförord förbehållit sig till enskild ego all sin egendom, skiljdes från målet, förkastade Rn på uppgifna skäl den emot

P. Larssons konkursmassa och J. F. Lojander utförda talan, men ålade Edith Jusélius, makarne Mortensen och Stolt, den förstbemälda af dem och Stolt jämväl i egenskap af förmyndare för W. och R. Petrell, att gemensamt eller den af dem som tillgång ägde emot behörigt kvitto till Drätselkammaren utbetala fordrade 10,026 mk 50 p. jämte 5 %, årlig ränta, räknadt från den $\frac{9}{10}$ 00 intill dess full betalning skedde, dock blefvo i anseende till sakens beskaffenhet rättegångskostnaderna i målet parterne emellan kvittade. Åbo Hfr., dit Drätselkammaren för sig samt Edith Jusélius, makarne Mortensen och Stolt, gemensamt vädjade fann uti d. den $\frac{21}{7}$ 06 väl utredt vara, att P. Larsson i listiden vid af Magistraten i Björneborg den $\frac{18}{3}$ 75 förrättad offentlig auktion inropat arrenderätten till staden tillhöriga Societetshusträdgården på 15 års tid, räknadt från början af sagda år, med rättighet att därstädes idka värdshusrörelse och emot skyldighet, bl. a. att inom förloppet af 2 år, enligt af Stadsfullmäktige i Björneborg godkänd ritning och på af dem anvisad plats, i stället för en därstädes tidigare belägen restaurationsbyggnad uppföra en ny för ändamålet lämplig lokal, hvilken efter arrendetidens utgång borde utan lösen tillfalla staden, att P. Larsson, på hvars anhållan arrendetiden sedermera af Stadsfullmäktige förlängts till år 1900, jämväl låtit uppföra en ny restaurationslokal, som under våren år 1877 blifvit färdig, att denna lokal, efter det arrenderätten till omordade trädgård emellertid innehafts af bl. a. J. F. Lojander och F. W. Petrell, vid arrendetidens utgång befunnits vara uppförd med särskilda afvikelser från den fastställda ritningen; samt att byggningens försättande i fastställt skick kräft en kostnad af 10,026 mk 50 p.; men emedan Drätselkammaren icke ens kunnat påstå, mindre visa, att P. Larssons konkursmassa iklädt sig ansvarighet för ifrågavarande ersättning eller att konkursmassan på annan grund vore skyldig att utgifva sagda ersättning, ej håller styrkt, att J. F. Lojander vid öfvertagandet af förenämnda arrenderätt förbundit sig att fullgöra den af Larsson eftersatta byggnadsskyldigheten, ty fastställde Hfr. det slut, hvari Rn i saken stannat, såvidt Drätselkammarens talan emot Larssons konkursmassa och J. F. Lojander underkänts. Beträffande sedan Edith Jusélius', makarne Mortensens och Stolts ändringsansökning, så enär Drätselkammaren icke heller förebragt utredning därom, att F. W. Petrell åtagit sig fullgörandet af berörda byggnadsskyldighet, förkastade Hfr., med upphälvande af Rns u. härutinnan, Drätselkammarens jämväl emot F. W. Petrells rättsinnehafvare utförda talan. J. D.: Ej

ändring; och ålades Drätselkammaren att med 70 mk godtgöra Edith Jusélius, makarne Mortensen och Stolt samt W. och R. Petrell deras i K. Senaten hafda kostnader. — (2 ledamöter utlätto sig att emedan den restaurationslokal, hvilken P. Larsson på grund af hans vid auktionen den $15/3$ 75 åtagna förbindelse ålegat att bygga i den så kallade Societetssträdgården, af honom uppförts redan under loppet af år 1877 samt vid sådant förhållande den fordran som Björneborgs stad enligt Drätselkammarens förmenande erhållit hos P. Larsson i följd af att vid byggnadens uppförande särskilda afvikelser skett från den därför fastställda ritningen, jämlikt 1 § i K. F. den $9/11$ 68 om preskription i fordringsmål bort, på sätt J. Larsson äfven invändt, utkräfras eller medels bevislig erinran bevakas inom 10 år från det fordran tillkom vid äfventyr att talan mot gäldenären om dess utbekommande eljes förlorades, alltså och då icke Drätselkammaren förr än i denna rättegång, anhängiggjord den $7/10$ 00, väckt sådan talan, fann senatorn att domstolen icke bort upptaga till pröfning Drätselkammarens emot P. Larssons konkursmassa i målet utförda talan, hvadan vidare utlåtande i anledning af densamma förföll. Vidkommande åter den talan Drätselkammaren fullföljt mot sina öfriga motparter lät senatorn i denna del bero vid Hfrns d., jämte det Drätselkammaren ålades att med 70 mk godtgöra sina tillstådeskomna vederparter för deras i K. Senaten hafda omgälder. — 1 ledamot fann Drätselkammarens ändringsansökan, enär af handlingarna i målet icke framgick att den af Drätselkammaren utsökta ersättningen blifvit anmäld i konkursmålet efter aflidne P. Larsson, icke föranleda rättelse i Hfrns d. såvidt Drätselkammarens emot P. Larssons konkursmassa utförda talan underkänts. I öfrigt var senatorn ense med pluraliteten.)

Den 18:de. 5. Kommanditbolaget Utterström & C:o E. Tuiskua vastaan velkomusjutussa. *Rovaniemen p:n K. O.* hylkäsi p:ssä $15/3$ 04 mainitsemillaan perusteilla Tuiskun vaatimuksen, mutta asian laatuun nähden kuitattiin kulungit asianomaisten kesken. *Vaasan H. O.*, johon asianomaiset puolin ja toisin vetosivat, katsoi t:ssä $16/3$ 06 ettei yhtiö Kommanditbolaget Utterström & C:o ollut esittänyt syytä K. O:n p:n muuttamiseen. Mitä sitten tuli Tuiskun muutoksenhakemukseen, niin koska oli selville käynyt, että J. E. Majava mainitun yhtiön matkustavana kauppa-asiamiehenä sen puolesta ja pidättämättä yhtiölle mitään valtaa jalestapain hyväksyä hänen kauppaansa tai olla sitä hyväksymättä,

oli Tuiskulle myynyt määrän silavaa yhteensä 9,246 m:kan hinnasta, eikä se seikka että yhtiö jälestäpäin oli kieltänyt hyväksymästä kauppaa, yhtä vähän kun sekään että Majava kauppaa tehdessään ehkä oli mennyt hänelle uskottua tehtävää ulommaksi, voinut vapauttaa yhtiötä korvaamasta Tuiskulle sitä vahinkoa ja tappiota, minkä hän yhtiön kieltäytymisen johdosta toimittaa hänelle sovittua silavamäärää, oli tullut kärsimään, sentähden ja kun saman silavamäärän hankkiminen muualta, sen mukaan mitä yhtiö oli silavan hinnasta silloisena hankintakautena ilmoittanut, olisi tullut Tuiskulle maksamaan vähintäin 1 m:kan 43 p:n jälkeen kiltolta, 9,867 m:kaa, H. O., kumoten K. O:n p:n, velvoitti yhtiön kuitenkin saadessaan Tuiskulle vaaditussa tarkoituksessa maksamaan tämän hinnan ja sovitus hinnan erotuksen 621 m:kaa sekä sen ohessa korvaamaan Tuiskun oikeudenkäyntikulungit K. O:ssa 250 m:kalla. O. O.: Koska Tuisku ei ollut todeksi saattanut, että Majava, joka puheenalaisena aikana ei ollut yhtiön palveluksessa sen varsinaisena kaupapamatkustajana vaikkakin hänellä samaan aikaan, kuten yhtiö oli omistanut, oli ollut yhtiön myönnytys sille vastaanottaa tilauksia, oli ollut oikeutettu yhtiön puolesta sen hyväksymättä Tuiskun kanssa päättämään kysymyksessä olevaa hankintavälipuhetta tai että Majavan yhtiön nimessä tekemä kauppa muullakaan perustuksella oli yhtiötä sitova, K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n, vahvisti sen lopputuloksen, johon K. O. oli asiasta johtunut.

Den 19:de. 6. J. Lampela Råfsö Ängsågs Aktie Bolag ja Trävaruaktiebolaget Kemi nimisiä osakeyhtiöitä sekä H. Franzénia vastaan metsänkaupan purkamista ja korvausta koskevassa jutussa. *Kemijärven y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä ²⁹/₁ 03 toteensaatetuksi, että Matti Lampela yhdessä muitten Ylikylän lohkokunnan osakasten kanssa kauppakirjalla ⁴/₈ 94 oli Franzénille myynyt hallitsemansa puolen Lampelan kruununtalon metsässä olevat puut kauppakirjassa mainittua suuruutta ja siinä myös määrätyistä hinnoista sekä että tuo kauppa kaikin puolin oli ollut Matti Lampelaa, talon haltijana, sitova ja taloa rasittava, ehdolla kuitenkin että kauppa kruunun puolesta hyväksyttäisiin; minkä vuoksi ja kun J. Lampela, joka, tietäen tuon kaupan tehdyksi, ¹⁵/₉ 96 oli Matti Lampelalta ostanut hallinto-oikeuden taloon, johon hän ¹⁸/₁₁ 98 oli saanut asumaoikeuden ja ¹²/₆ 99 vero-
maankirjan, antaessaan J. Aholalle ²⁷/₁₀ 98 valtakirjan leimausluvan hakemista varten oli pidettävä hyväksyneen kaupan, K. O., joka katsoi, ettei yhtiön Råfsö Ängsågs Aktie

Bolag puolesta $1\frac{1}{12}$ 99 tehty ylempänä sanottu tarjous koskenut J. Lampelaa, koska hänen talonsa jo silloin oli perinnöksi ostettu, huolimatta siitä että J. Lampela $13\frac{1}{8}$ 99 oli ryhtynyt toimiin peruuttaakseen kerrottua leimaushakulupaa, katsoi että kysymyksessä oleva metsäkauppa oli myöskin J. Lampelaa sitova sekä siis ja kun näytetty oli, että J. Lampelalle oli maksettu kaikki mitä hänelle tuli mainitun kauppakirjan mukaan otetuista puista, hylkäsi kanteen ja velvoitti J. Lampelan korvaamaan Franzénille ynnä hänen asiakump-paneilleen heillä asiassa olleet kulungit sekä siinä tarkoituksessa maksamaan yhtiölle Råfsö Ångsågs Aktie Bolag ja Franzénille yhteensä 1,950 m:kaa ja yhtiölle Trävarubolaget Kemi 850 m:kaa; jota paitsi ja kun J. Lampela vasten parempaa tietoaan oli kieltänyt nimi merkkinsä J. Aholalle $27\frac{1}{10}$ 98 annetussa ja hänen hakiessaan leimauslupaa käyttämässään valtakirjassa, K. O., nojaten Rikoslain 38 luvun 7 §:ään, tuomitsi J. Lampelan siitä vetämään sakkoo 30 m:kaa tahi maksuvarain puutteessa pidettäväksi 6 päivää vankeudessa. *Vaasan H. O.*, johon J. Lampela vetosi, t. $16\frac{1}{8}$ 06: Ei muutosta. *O. O.*: Ei muutosta, ja velvoitettiin J. Lampela suorittamaan yhtiölle kummallekin näiltä K. Senaatissa juttuun menneiden kulunkien korvaukseksi 60 m:kaa.

Den 20:de. 7. Suomen Tie- ja Vesirakennusten Ylihallitus Sofia ja J. Kemilä-Köyrää vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Iin y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $16\frac{1}{8}$ 04 selville tulleen, että Sofia ja J. Kemilä-Köyrä riidanalaisen viemäriojan tähden vuosina 1900—1902 olivat heinänsadon vähenemisen kautta kärsineet välttämänsä vahingon, minkä tähden ja kun ei voitu huomioon ottaa että heillä mahdollisesti vastedes, jos he ottaisivat niityn viljelykseensä, voisi tuosta ojasta olla hyötyä, K. O. velvoitti Suomen Tie- ja Vesirakennusten Ylihallituksen Sofia ja J. Kemilä-Köyrälle korvaamaan puheena olevan vahingon 14,900 kiloa heiniä, sekä siinä suhteessa heille suorittamaan 4 p:in jälkeen kilolta, johon määrään vaatimus alennettiin, yhteensä 596 m:kaa, minkä ohessa Suomen Tie- ja Vesirakennusten Ylihallituksen tuli korvata Sofia ja J. Kemilä-Köyrälle heidän oikeudenkäyntikulunsa 120 m:kalla. *Vaasan H. O.*, johon Suomen Tie- ja Vesirakennusten Ylihallitus vetosi, t. $30\frac{1}{8}$ 06: Ei muuta muutosta kuin että, koskeivät Sofia ja J. Kemilä-Köyrä olleet näyttäneet olevansa oikeutettuja 1900 vuoden heinäntulon vähentymisestä ylläkerrotulla niityllä saamaan korvausta muuta kuin niiltä 2 ladonalalta, jotka silloin viljettiin heidän talonosuuteensa kuuluvina eli siis 1,600 kilolta

heiniä, ja koko korvattava heinä määrä niin muodoin nousi ainoastaan 10,900 kiloon, K. O:n määräämä korvaus alennettiin 436 m:kaan. O. O.: K. Senaatti katsoi luotettavaa näytöstä puuttuvan siitä, että riidanalainen viemärioja olisi aiheuttanut Sofia ja J. Kemilä-Köyrän mainitseman heinäntulon vähennyksen Varpasuon niitystä, minkätähden K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n ja K. O:n p:n, vapautti Tie- ja Vesirakennusten Ylihallituksen sille määrätystä maksuvelvollisuudesta.

Den 21:sta. 8. J. Jääskeläinen H. Saukkosta vastaan velkomusjutussa. Parikkalan p:n K. O. katsoi p:ssä $\frac{3}{10}$ 04 näytetyksi että Jääskeläinen oli myöntänyt Saukkosen riidanalaisen saamisen itsensä ja A. Jääskeläisen yhteiseksi velaksi sekä sitoutunut suorittamaan sanotun velan; jonka vuoksi ja kun A. Jääskeläiseltä oli puuttunut varoja jäännöshinnan ja Saukkoselle tuomitun kulunkipalkkion maksamiseksi, K. O. velvoitti J. Jääskeläisen kuitenkin saadessaan suorittamaan Saukkoselle yhteensä 628 m:kaa $\frac{5}{100}$ n vuotuisen koron kanssa lukien oikeudenkäynnin alusta $\frac{11}{10}$ 01 kunnes täysi maksu toimitettiin, minkä ohessa J. Jääskeläisen tuli 200 m:kalalla korvata H. Saukkoselle hänellä asiassa olleet kulungit. Viipurin H. O., johon J. Jääskeläinen vetosi, t. $\frac{1}{12}$ 06: Ei muutosta. O. O.: Ei muutosta.

9. K. Selin mot J. Lassfolk, M. Juhola, E. Stengård och F. Sandström samt Augusta Borg angående afskiljande af torp. Lappfjärds m. fl. sknrs Hr. förklarade medels u. den $\frac{22}{11}$ 04 på upptagna skäl ett Lassfolk hemman i Sideby by underlydande Adelina Selin i arf efter J. Eklund bekommet torp för sådant bördetorp, som, jämlikt 41 § i förordningen den $\frac{12}{6}$ 95, angående delning af jordlägenheter, kunde till själfbestående lägenhet utbrytas. Vaasa Hfr., dit J. Lassfolk och hans medparter vädjade, d. den $\frac{6}{12}$ 06: Enär K. Selin icke gittat styrka, att det i afhandling af den $\frac{11}{1}$ 1848 omsförmälda jorodområde blifvit Adelina Selins fader Josef Eklund tillagdt såsom vederlag för dennes arfslott i Lassfolk hemman att af J. Eklund och hans efterkommande för alltid innehafvas, upphäfde Hfrn Hrs u. och förkastade Selins i saken utförda talan. J. D.: Ej ändring.

Den 22:dra. 10. E. Orell eli Roine ja hänen vaimonsa Elsa Orell eli Roine Vera Lundénia vastaan velkomusta koskevassa jutussa. Liedon y. m. p:n K. O. hylkäsi p:ssä $\frac{26}{2}$ 04 mainitsemillaan perusteilla Vera Lundénin kanteen.

Turun H. O., johon Vera Lundén vetosi, katsoi t:ssa 13/12 06, että Elsa Roine antaessaan riidanalaisen velkakirjan, tosin oli ollut vajavaltainen; mutta koska luotettavasti oli selvitetty, että Elsa Roine avioliitonsa aikana oli hyväksynyt mainitun velan, joka oli tullut Elsa Roineen hyväksi, eivätkä E. ja Elsa Roine olleet toteennäyttäneet että K. Lundén olisi antanut riidanalaisen rahamäärän Elsa Roinelle lahjaksi, H. O., kumoten K. O:n p:n, velvoitti E. Roineen, Elsa Roineen edusmiehenä, saadessaan takaisin sanotun velkakirjan alkuperäisenä ja asianmukaisesti kuitattuna, heti suorittamaan Vera Lundénille 400 m:kaa 5 %:n vuotuisen koron kanssa 3/8 03 lukien kunnes täysi maksu toimitettiin, kuin myös 75 m:kalla korvaamaan Vera Lundénille hänellä asiasta olleet kustannukset. O. O.: H. O:n t. jäi pysyväiseksi, ja veloitettiin E. ja Elsa Roine suorittamaan Vera Lundénille, korvaukseksi hänellä K. Senaatissa asian vuoksi olleista kustannuksista, 65 m:kaa.

Den 25:te. 11. Christian Andresen mot H. Carlstedt i ett sjörättsmål. *Rn i Åbo* förkastade medels u. den 17/8 06 på upptagna skäl Andresens i målet utförda talan samt ålade Andresen att utgifva särskilda ersättningar och bl. a. gälda arvodena åt i målet såsom sakkunnige hörda personer. *Åbo Hfr.*, dit Andresen vädjade, d. den 14/8 07: Enär befälhafvaren å ångfartyget Mary, med afseende därå att Carlstedt i egenskap af konnossementsinnehafvare vägrat emottaga en ifrågakommen last på annat ställe än i Pargas hamn, bort jämlikt § 120 i Sjölagen den 9/8 1873 efter anmäld protest låta genom offentligt utrop förkyttra så mycket af godset, som till betäckande af omkostnaderna erfordrats, samt med den del af lasten, som därefter tilläfventyrs återstått, förfara enligt stadgandet uti § 118 af sagda lag, men befälhafvaren sådant uraktlåtit, ty fastställde Hfr. det slut, hvori *Rn* i saken stannat. *J. D.*: Emedan ångfartyget Mary jämlikt det i sådant afseende afslutade certepartiet befraktats att frambefordra ifrågavarande kollast till Pargas eller, enligt omsförmälda konnossement, till Pargas hamn, utan att styrkt blifvit att därmed afsetts viken invid Pargas malm, samt af handlingarna i målet tillika framgick, att den plats inom Pargas socken, där fartyget sedermera förankrat och lossat lasten, var belägen så nära nästnämnda ort, som fartyget utan fara kunnat anlöpa, ty och då kaptenen Larsen vid antydt förhållande varit berättigad att fordra att lasten skulle därstädes af köparen, i öfverensstämmelse med befraktningsaftalet, invid fartygets sida emottagas, men Carlstedt såsom

för tiden innehållvare af konnossementet sådant vägrat samt härigenom varit vållande till de kostnader Andresen fått vidkännas dels för öfverliggedagar, dels för lastens transport från fartygets sida till närmaste i och för lastens uppläggande tillgängliga plats eller Pargas malm, ålade K. Senaten, med upphäfvande af Hfrs d. och Rns u., Carlstedt att i fordradt afseende till Andresen emot kvitto erlægga 1,587 mk 75 p. och 25 pund engelskt mynt eller motsvarande belopp finskt mynt efter vid betalningstiden gällande kurs jämte 5 % årlig ränta å hvad sålunda utdömdt blifvit från den ²⁸/₁₀ 05 intill dess likvid skedde samt med 400 mk godtgöra Andresen hans rättegångskostnader; och jämte det Andresen fritogs från skyldigheten att utgifva de åt de sakkunnige tillerkända arvoden, skulle dessa arvoden till dem gäldas af Carlstedt som saken tappat.

Den 26:te. 12. W. Helén mot aflidne O. Hällbergs änka Lina Hällberg för egen del och i egenskap af förmyndare för sina omyndiga barn i ett mål angående fordran. *Lappträskts m. fl. sknrs Hr.* u. den ⁵/₂ 04: Emedan Helén mot O. Hällbergs bestridande icke gittat lagligen styrka sitt käromål, ty blef detsamma af Hr. förkastadt. *Åbo Hfr.*, dit Helén vädjade, d. den ¹⁸/₁₂ 06: Ej ändring, jämte det Helén ålades att med 40 mk ersätta O. Hällberg dennes i Hfrn hafda kostnader. *J. D.*: Ej ändring.

Den 28:de. 13. M. Tscherepanoff och hans hustru Maria Tscherepanoff, född Wahlstein, mot S. Castrén, i egenskap af tillförordnad godman för sjömännen A. och Axel Brandt i ett mål angående klander af redovisning. *Rn i Helsingfors* förkastade medels u. den ¹⁷/₁₀ 03 på upptagna skäl Castréns i saken utförda talan. *Åbo Hfr.*, dit Castrén vädjade, d. den ¹⁷/₁₁ 06: Emedan Maria Tscherepanoff icke ens påstått än mindre visat att A. och Axel Brandt skulle iklädt sig ansvarighet för återgåldandet af det lån, stort 50,000 mk, som Maria Brandt upptagit, vare sig till kapital eller ränta, eller att A. och Axel Brandt blifvit därtill i laga ordning förpliktade, ty ålade Hfr., med upphäfvande af Rns u. Maria Tscherepanoff att ur den tvistunderkastade redovisningen afföra å ånberörda lån upplupna räntebelopp 2,250 mk till så stor del som däraf belöpte sig på A. och Axel Brandts ägande ¹¹⁹/₄₄₀ af gården N:o 33 vid Stora Robertsgatan i Helsingfors stad. *J. D.*: På de af Hfr. åberopade grunder och då K. Senaten ej ville i detta sammanhang ingå i bestämmande af beloppet på de kostnader, Maria Brandt tilläfventyrs ned-

lagdt å ett byggnadsföretag å ifrågakomna stadsfastighet, eller frågan rörande A. och Axel Brandts skyldighet att deltaga i sagda kostnader, lät K. Senaten bero vid det slut, hvori Hfr. i saken stannat, dock fick Castrén i anseende till målets beskaffenhet själf vidkännas sina i K. Senaten hafda umgälder i målet.

14. Finska Ångfartygs Aktiebolaget mot Direktionen för Sjöassuransföreningen i Finland i ett fordringsmål. *Rn i Helsingfors*, fann medels v. den ¹³/₄ 04 utredt vara, att Finska Ångfartygs Aktiebolaget, i egenskap af delägare uti Sjöassuransföreningen i Finland, jämlikt dåvarande 23 § i de för föreningen stadfästade stadgar medels utfärdande af 18 särskilda s. k. grundfondförbindelser, af hvilka 16 varit dagtecknade den ¹/₈ 1892 och de 2 öfriga den ²³/₈ 93, åtagit sig att såsom bidrag till beteckande af kostnaderna för föreningens verksamhet under dess 15:de arbetsoktroj, omfattande tiden från ¹/₈ 92 till samma dag år 1895, efter 30 dagars uppsägning till Direktionen för nämnda förening inbetala sammanlagdt högst 144,000 mk, hvaraf 8,000 mk belöpt sig å enhvar af dessa förbindelser; att Sjöassuransföreningen vid allmän bolagsstämma den ²⁷/₂ 03 bemyndigat Direktionen att på grund af delägarenes i föreningen grundfondförbindelser för 15 oktrojen genast indrifva samma oktrojs förlust 55,915 mk 51 p. och tillika öfverlämnat åt Direktionen att efter pröfning fastställa det belopp, som sålunda komme att indrifvas, något högre än den bokförda förlusten, hvarvid *Rn* ansåg det af omordade bolagsstämma fattade beslutet om anordnande af särskild revision för granskning af de skilda oktrojernas bokslut och Direktionens därpå grundade förslag till utskrifning af förluster eller utdelning af vinst icke hafva afsett nu ifrågakomna uttaxering för 15:de oktrojen, samt att Direktionen, som sålunda varit berättigad att omedelbart och utan någon ytterligare revision af ofvanantydde beskaffenhet fullgöra det densamma af bolagsstämman i anförd måtto meddelade uppdraget, sedermera, för preliminärt betäckande af föreningens förlust under 15:de oktrojen, till utskrifning hos vederbörande delägare i föreningen fastställt ett belopp af 71,795 mk 64 p., utgörande 10 % af deras ansvarighetssummor, däraf 14,400 mk belöpt sig på Finska Ångfartygs Aktiebolaget, i anseende hvartill och då bolaget jämväl förklarar sig villigt att uti ifrågavarande afseende erllägga ett något högre belopp än bokslutet utvisade, lann *Rn* bolaget böra fullgöra de af detsamma uti omordade grundfondförbindelser åtagna förpliktelser samt ålade Finska Ång-

fartygs Aktiebolaget jämte Lars Krogius äfvensom under rättegången aflidne J. af Lindfors rättsinnehafvare, G. Mittag-Leffler och dennes hustru Signe Mittag-Leffler, emot hvilka talan i målet jämväl utförts, att genast emot kvitto till Direktionen utbetala, Finska Ångfartygs Aktiebolaget och Krogius på grund af skuld- och borgesförbindelser af den $\frac{1}{8}$ 92, bolaget 12,800 mk och Krogius häraf, gemensamt med bolaget eller den af dem som tillgång ägde, 6,400 mk samt Finska Ångfartygs Aktiebolaget, Krogius och makarne Mittag-Leffler, enligt förbindelser af den $\frac{22}{100}$ 93 likaledes samfäldt eller i mån af tillgång 1,600 mk, samtliga dessa belopp med 5 % årlig ränta från den $\frac{7}{10}$ 03 tills full betalning skedde. Åbo Hfr., dit Finska Ångfartygs Aktiebolaget vädjade, d. den $\frac{20}{12}$ 06: Ej ändring, och ålades bolaget att med 60 mk ersätta Direktionen för Sjöassuransföreningen i Finland dess hos Hfr. i saken hafda umgälder. J. D. lät bero och skyldigkände bolaget att med 80 mk godtgöra Sjöassuransföreningen dess i K. Senaten hafda kostnader.

December.

Den 3:dje. 1. A. Kärkkäinen y. m. F. Hämäläistä vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Pielisjärven p:n K. O.* velvoitti p:ssä $\frac{16}{100}$ 03 mainitsemillaan perusteilla Hämäläisen Kärkkäiselle ja H. Heikuralle yhteisesti Kärkkäiselle kuuluneesta kolmanneksesta jakamattoman talon N:o 15 Vien kylässä hakatuista metsäntuotteista, täysimittaisista tukkipuista 1 m:kaa 95 p:iä kappaleelta ja 15—20 senttimetrin paksuista puista 50 p:iä kappaleelta kuin myös muista pienemmistä ja vahingoittuneista puista 50 p:iä kuormalta, sekä siis vuodelta 1897 24,125 m:kaa 11 p:iä 5 %:n koron kanssa $\frac{1}{4}$ 97 lukien, vuodelta 1899 2,119 m:kaa 98 p:iä niinikään 5 %:n koron kanssa $\frac{1}{4}$ 99 lukien ja vuodelta 1900 11,258 m:kaa 86 p:iä samanlaisen koron kanssa $\frac{1}{4}$ 00 lukien, jota paitsi F. Hämäläisen tuli suorittaa Kärkkäiselle ja Heikurille, korvaukseksi heillä asian vuoksi olleista kulungeista, 1,250 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon Hämäläinen vetosi, katsoi t:ssä $\frac{28}{100}$ 06 selvitetynsi että, sittenkun Kärkkäinen, joka siihen aikaan yhdessä poikiensa Eerikki, Paavo ja Lauri Meriläisen sekä alaikäisen tyttärensä Agneeta Meriläisen kanssa omisti koko perintötalon

N:o 15 Vien kylässä $19/87$ jolloin Kärkkäinen sekä hänen mainitut poikansa ja Agneeta Meriläisen holhooja M. Kärkkäinen olivat Hämläläiseltä velkakirjaa vastaan lainaksi saaneet 4,000 m:kaa 6 %:n korolla, puolestaan oli oikeuttanut Hämläläisen myymään kysymyksessä olevan talon metsässä kasvavat tukkipuut ja niinmuodoin saaduista rahoista tuon velan maksuksi pidättämään 4,000 m:kaa ynnä karttuneen korkomäärän, jota vastoin Hämläläisen tuli antaa tähderahat A. Kärkkäiselle ja hänen lapsilleen, sekä Eerikki, Paavo ja Lauri Meriläinen ynnä M. Kärkkäinen kauppakirjalla $22/87$, millä välikirja oli ollut varustettuna myöskin A. Kärkkäisen nimikirjoituksella ja puumerkillä, mitkä A. Kärkkäinen kumminkin oli kieltänyt antaneensa, olivat Hämläläiselle myyneet kaikki talon metsässä kasvavat $11\frac{1}{2}$ kyynärän pituudelta 7 tuumaa, latvasta läpimitaten, täyttävät ja sitä paksummat petäjä- ja kuusipuut Hämläläinen, joka kauppakirjoilla $14/88$ ja $30/89$ oli saanut lainhuudot ja kiinnekirjan koko taloon, mutta sittemmin K. Senaatin tilla $4/02$, kun ei oltu näytetty, että A. Kärkkäinen oli myynyt hänelle naimaosana kuuluvaa kolmannesta taloa ja Hämläläinen ei ollut pidettävä vilpittömässä mielessä saaneen sanottua talonosaa, velvoitettu A. Kärkkäiselle luovuttamaan talonkolmannes oli välikirjalla $9/1196$ myynyt kaikki talon metsässä kasvavat $6\frac{1}{2}$ metrin pituudelta, 20 senttimetrin latvaleikkauksesta läpimitaten, täyttävät ja sitä paksummat petäjä- ja kuusipuut 31,500 m:kan kauppahinnasta, minkä Hämläläinen $11/1106$ oli kantanut toiminimeltä Gustaf Cederberg & C:o, joka sitten vuosina 1897, 1899 ja 1900 oli hakkauttanut ja pois vedättänyt mainitut puut; johon nähden ja kun A. Kärkkäinen oli ollut näyttänyt, että hän olisi peruuttanut Hämläläiselle myöntämänsä oikeutta myydä talon metsää, eikä se seikka, että Hämläläinen koko talon omistajana eikä, mikäli A. Kärkkäisen osaan talosta tuli, kerrotun myymäoikeuden nojalla, oli myynyt sanotut tukkipuut, voinut vaikuttaa Hämläläisen velvoittamiseen suorittamaan A. Kärkkäiselle tahi H. Heikuralle, jolle A. Kärkkäinen oli siirtänyt kysymyksessä olevan saamisensa, A. Kärkkäisen talonkolmannekselta myydyistä tukkipuista enempää kuin kolmannekseen siitä kauppahinnasta, jonka Hämläläinen oli koko talon tukkipuista saanut toiminimeltä Gustaf Cederberg & C:o, oli 31,500 m:kaista, eikä Hämläläinen näin ollen myöskään ollut velvollinen korvaamaan A. Kärkkäiselle toimitetuista katselmuksista ja arvioista kertyneitä kustannuksia, H. O., hyljäten A. Kärkkäisen ja H. Heikuran sen enemmän vaatimuksen, velvoitti Hämläläisen suorittamaan H. Heikuralle 10,500 m:kaa 5 %:n

koron kanssa oikeudenkäynnin alusta $27/6$ 02, siitä kuitenkin vähennettyä kolmannes edellämainitun $19/7$ 87 annetun velkakirjan sisällyksestä 4,000 m:kasta ja siitä velkakirjan antopäivästä karttuneesta 6 %:n korkomäärästä, minkä ohessa Härmäläisen tuli 600 m:kalla korvata A. Kärkkäiselle ja H. Heikuralle heille K. O:ssa asian vuoksi olleet kulungit. O. O. katsoi ettei Härmäläinen ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n t:ta. Mitä sitten tuli A. Kärkkäisen ja hänen asiakumppaniensa muutoksenhakemukseen, katsoi K. Senaatti, ettei se antanut aihetta muulla tavoin oikaista sanottua t:ta kuin että Härmäläinen, koska hänen olisi pitänyt heti kannettuaan toiminimeltä Gustaf Cederberg & Co hinnan myydyistä metsästä tehdä A. Kärkkäiselle tili hänen osuudestaan tuosta hinnasta, velvoitettiin ylläsanotuista 10,500 m:kasta suorittamaan korkoa 6 sadalta vuodessa, lukien $11/11$ 96 kunnes täysi maksu toimitettiin.

Den 5:ta. 2. J. Kainulaisen oikeudenomistajat, hänen leskensä Helena Karttunen ja poikansa J. ja E. Kainulainen A. Auvisa vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Köleen* p:n K. O. hylkäsi p:ssä $21/10$ 03 mainitsemillaan perusteilla Auvisen kanteen. *Viipurin* H. O., johon Auvinen vetosi, katsoi t:ssä $18/12$ 06 toteensaateetuksi, että sittenkun J. Ukkoselta oli Savonlinnan kaupungin R. O:n p:n $14/3$ 92 suorittamiseksi ulosmitattu omaisuutta sen verran, että tämä olisi riittänyt p:n sisällön maksamiseksi, oli J. Kainulainen edellä mainitun ulosmittauksesta tehdyn ja sittemmin K. O:n ja H. O:n kerrotuilla p:llä kumotun valituksen kautta matkansaattanut, että ulosmittaus oli keskeytetty ja Auvinen, joka, ellei tuota valitusta olisi tehty, olisi saanut täyden maksun saatavastaan J. Ukkoselta, oli sitä vastaan kantanut ainoastaan yllämainitut $7/3$ 92 maksetut 305 m:kaa sekä sen jälkeen suorittanut $25/4$ 95 150 m:kaa, $28/12$ 95 127 m:kaa 40 p:ää, $4/7$ 98 350 m:kaa ja $25/3$ 02 4 m:kaa 86 p:ää; johon nähden ja kun J. Kainulainen oli vastaava sen vahingon korvaamisesta, jonka hän oli ulosottovalituksensa kautta Auviselle aiheuttanut, H. O., kumoten K. O:n p:n, velvoitti J. Kainulaisen korvaamaan Auviselle sanotun vahingon ja siinä tarkoituksessa Auviselle maksamaan R. O:n $14/3$ 92 julistaman p:n sisällön 1,275 m:kaa ynnä 6 %:n koron niistä, lukien 6 päivästä sanottua kuuta, kolmanneksen prosenttia tästä pääomasta provisionina, 6 m:kaa protesti- ja 25 m:kaa oikeudenkäyntikulujen korvausta, siitä laillisessa järjestyksessä äsken luetellut Auvisen kantamat rahamäärät, ja tuli J. Kainulaisen sitä paitsi 100 m:kalla korvata Auviselle hä-

nellä K. O:ssa jutun vuoksi olleet kulungit. O. O.: Ei muuta muutosta kuin että, koska Auvinen oli edelläkerrotuista hänelle tuomituista vahingonkorvauksista vaatinut ainoastaan sen määrän, minkä hänen kanteensa sisälsi, H. Karttunen ja hänen asiakumppaninsa siis velvoitettiin J. Kainulaisen kuolinpesän varoista Auviselle vaaditussa tarkoituksessa kuittia vastaan maksamaan 743 m:kaa 94 p:ää ynnä 6 $\frac{1}{10}$:n vuotuisen koron niistä, lukien $\frac{1}{10}$ 02, kuin myöskin edelläkerrottujen provisioni-, protesti- ja oikeudenkäyntikulunkien korvaamiseksi yhteensä 34 m:kaa 23 p:ää.

Den 14:de. 3. Lovisa Ketola J. Mäkistä, F. Unkuria, J. Langia sekä F. O., J. K. ja A. A. Langia y. m. vastaan testamentin moittimista koskevassa jutussa. *Ulvilan y. m. pien K. O.* katsoi p:ssä $\frac{21}{100}$ 03 ettei Lovisa Erkkilän $\frac{5}{8}$ 89 Lovisa Ketolan eduksi laatimasta ja tämän testamentin valvomasta määräyksestä, joka ei ollut testamentin muotoon laadittu, käynyt selville ja ettei Lovisa Ketola myöskään ollut voinut todistajilla näyttää, että se olisi aiottukaan testamentiksi, sekä ettei Lovisa Erkkilä, koska hän oli valvonut hänen ja M. Erkkilän välillä $\frac{28}{100}$ 82 tehtyä keskinäistä testamenttia, sittemmin ollut oikeutettu testamentilla antamaan Erkkilän aviopuolisoiden jälkeen jääneestä omaisuudesta muuta kuin oman osuutensa, jonka vuoksi K. O., kumoten $\frac{5}{8}$ 89 tehdyn määräyksen sekä $\frac{28}{100}$ 93 laaditun testamentin mikäli siinä oli määrätty enemmästä kuin Lovisa Erkkilän osasta Erkkilän puolisoiden yhteistä pesää, velvoitti Lovisa Ketolan jättämään sen tavarana, mikä näin oli laittomasti testamentilla annettu, lailliseen jakoon, jota paitsi K. O. määräsi, että jakoon joutuva omaisuus oli heti jätettävä kruununnimismies B. Färlingin huostaan siksi kun jutussa oli olemassa lainvoiman saanut p. *Turun H. O.*, johon asianomaiset molemmiin puolin vetosivat, t. $\frac{6}{11}$ 06: Koskei edellämainittuja, Lovisa Ketolan testamentteina valvomia kirjoja $\frac{5}{8}$ 89 ja $\frac{23}{8}$ 93 voitu pitää testamentteina, julisti H. O. nuo kirjat, mikäli Lovisa Ketola oli valvonut ne testamentteina ja ne koskivat J. Mäkisen ynnä hänen asiakumppaniensa oikeutta, mitättömäksi; ja samalla kuin H. O. määräsi kysymyksessä olevan omaisuuden luovutettavaksi lailliseen jakoon jätettiin K. O:n p. muuten voimaansa. O. O. katsoi ettei Lovisa Ketola ollut voinut esiintuoda syytä muuttaa H. O:n t:ta, mikäli se koski kirjaa $\frac{5}{8}$ 89. Sitä vastoin havaitsi K. Senaatti selville käyneen, että Lovisa Erkkilä oli kirjalla $\frac{23}{8}$ 93 terveellä ja täydellä ymmärryksellä sekä vapaasta tahdosta viimeisenä tahdonaan määrännyt, että Lovisa Ketola tuli Lovisa Erkkilän

kuoltua saada 3,000 m:kaa ja 1 lehmä, minkä tähden ja kun Lovisa Erkkilä, testamentista $^{28}/_{82}$ huolimatta, oli ollut oikeutettu testamentilla määräämään osuudestaan Erkkilän puolisoiden yhteistä pesää, eikä oltu väitettykään että Lovisa Erkkilä olisi mennyt tätä oikeuttaan ulommaksi, K. Senaatti, muuttaen H. O:n t:ta tältä kohden, hylkäsi J. Mäkisen ja hänen asiakumppaniensa kanteen, sikäli kuin se koski edellämainittua $^{23}/_{93}$ päivättyä kirjaa. Näin oikaistuna jäi H. O:n t. muuten pysyväiseksi. — (1 jäsen katsoi etteivät Lovisa Ketolan testamenttina valvomat kirjat $^{5}/_{89}$ ja $^{23}/_{93}$ olleet testamentin muotoon laaditut, mutta koska Lovisa Erkkilä siinä tilaisuudessa, jossa viimeksimainittu kirja allekirjoitettiin, oli terveellä ja täydellä ymmärryksellä sekä vapaasta tahdosta suullisesti omistanut sen sisällön olevan hänen viimeisen tahtonsa, ja tämä määräys sittemmin oli laillisessa ajassa testamenttina valvottu, yhtyi senaattori siihen loppupäätelmään, johon enemmistö oli johtunut. — 2 jäsentä vahvisti H. O:n t:n ja velvoitti Lovisa Ketolan suorittamaan J. Mäkiselle ja hänen asiakumppaneilleen, korvaukseksi heillä K. Senaatissa olleista kustannuksista, 50 m:kaa.)

Den 18:de. 4. A. Kyander, B. von Haartman omasta ja vaimonsa Anni von Haartmanin puolesta, A. Hartonen omasta ja vaimonsa Bertha Hartosen puolesta, J. Päiviö omasta ja vaimonsa Naemi Päiviön puolesta ja Forsström omasta ja vaimonsa Fanny Forsströmin puolesta Suomen Valtiota vastaan pakkoluovutetun maa-alueen arviota koskevassa jutussa. *Mäntyharjun p:n K. O.* p. $^{27}/_{10}$ 03: Hyljäten Kyanderin ja hänen asiakumppaniensa sen yli tekemät korvausvaatimukset velvoitti K. O. mainitsemillaan perusteilla Suomen Valtion Kyanderille ja hänen asiakumppaneilleen heti, kuitin saadesaan suorittamaan luovutetusta maa-alueesta 4,625 m:kaa ja sillä olevasta metsästä 1,955 m:kaa 25 p:ää eli yhteensä 6,580 m:kaa 25 p:ää, tästä kuitenkin vähennettyä maksetuiksi myönnetty 2,630 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon asianosaiset molemmiin puolin vetosivat, katsoi t:ssä $^{17}/_{11}$ 06, etteivät Kyander ja hänen asiakumppaninsa olleet esittäneet syytä muuttaa K. O:n p:tä; mutta Suomen Valtion vetokanteen johdosta hylkäsi H. O., koska Kyander ja hänen asiakumppaninsa eivät olleet toteennäyttäneet, että kysymyksessä olevalla maalla, paikkakunnalla käypään hintaan sekä niihin tuloihin ja etuihin nähden, joita Kyander ja hänen asiakumppaninsa olisivat voineet saada sanotusta maa-alueesta, sellaisena kuin se oli ollut pakkolunastuksen tapahtuessa, olisi ollut suurempi arvo kuin mihin pakkolunastuslautakunta sen oli arvostellut ja minkä mukaan

Kuv. oli siitä korvauksen määrännyt ja joka korvaus, mikäli asiassa kertyneet kirjat osoittivat, näyttikin kohtuulliselta, kumoten K. O:n p:n, Kyanderin ja hänen asiakumppaniensa asiassa ajaman kanteen. O. O.: Samalla kun Kyanderin ja hänen asiakumppaniensa K. Senaatin tekemä väite siitä ettei Suomen Valtio ollut H. O:ssa laillisesti edustettuna ja ettei valtion vetokannetta ollut H. O:ssa muutenkaan laillisessa järjestyksessä perille ajettu, jätettiin aiheettomana varteen ottamatta, katsoi K. Senaatti etteivät Kyander ja hänen asiakumppaninsa olleet esiintuneet syytä muuttaa H. O:n t:tä, joka siis jäi pysyväiseksi.

Den 20:de. 5. N. Saikkala A. Tuuralaa vastaan saatavaa koskevassa jutussa. *Karkun y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $22/8$ 03 selvitetyn, että N. ja Amanda Saikkala $14/10$ 1895 tehdyllä kauppakirjalla olivat myyneet Saikan ja Huidan yhdysviljelyksessä olevat talot, jotka muodostivat Saikkalan tilan, H. ja Maria Wähäkalliolle, jolloin sovitusta kauppasummasta oli kauppakirjaan kuitattu 12,000 m:kan määrä maksetuksi sanotussa tilaisuudessa laaditulla erityisellä velkakirjalla, että Saikkalan tilan olivat sittemmin luovuttaneet Wähäkallion aviopuolisot $14/1$ 96 J. Wirtaselle, tämä 23 päivänä senjälkeistä maaliskuuta N. ja Amalia Jokiselle, nämä 17 päivänä sitä seuraavaa kesäkuuta A. Tuuralalle sekä Tuuralan aviopuolisot $14/8$ 97 F. ja Josefina Tammiselle, kuin myös että Wirtanen, Jokisen aviopuolisot, Tuurala ja Tammisen aviopuolisot olivat viimeksimainituissa 4 kauppatilaisuudessa sitoutuneet kauppasummasta suorittamaan N. Saikkalalle tämän saatavan, joka tilan luovutuksessa A. Tuuralalle oli kauppakirjaan otettu korkoineen 2,750 m:kan suuruiseksi sekä luovutuksessa Tammisen aviopuolisolle 2,330 m:ksi, mutta ettei tuota saatavaa sittemmin oltu erityisesti mainittu F. Tammisen ja K. Ellan välisessä $22/3$ 98 laaditussa kauppakirjassa. Tämän perusteella ja huomioon ottaen myöskin M. K. 11 luv. 2 §:n säännöksen, katsoi K. O., että kysymyksessä olevat, velkakirjalla $17/8$ 1896 lainatut varat 2,830 m:kaa, kuten velkakirjan sisältökin osoitti, Saikkalan tilan maksamatonta kauppasummaa, jota paitsi K. O. havaitsi, että asianomainen ulosottomies oli Saikkalan talon myymistä varten tilaan kiinnitetyn Suomen Valtiokonttorin saamisen suorittamiseksi määrännyt velkojain kokouksen pidettäväksi $21/3$ 1898, ja että N. Saikkala, edusmiehenä V. Kallion kautta, sekä J. Wirtanen, A. Tuurala ja F. Tamminen, estääksensä kiinteistön seuraavana päivänä tapahtuvaksi määrättyä pakkohuutokaupalla myymistä silloin olivat samalla kun F.

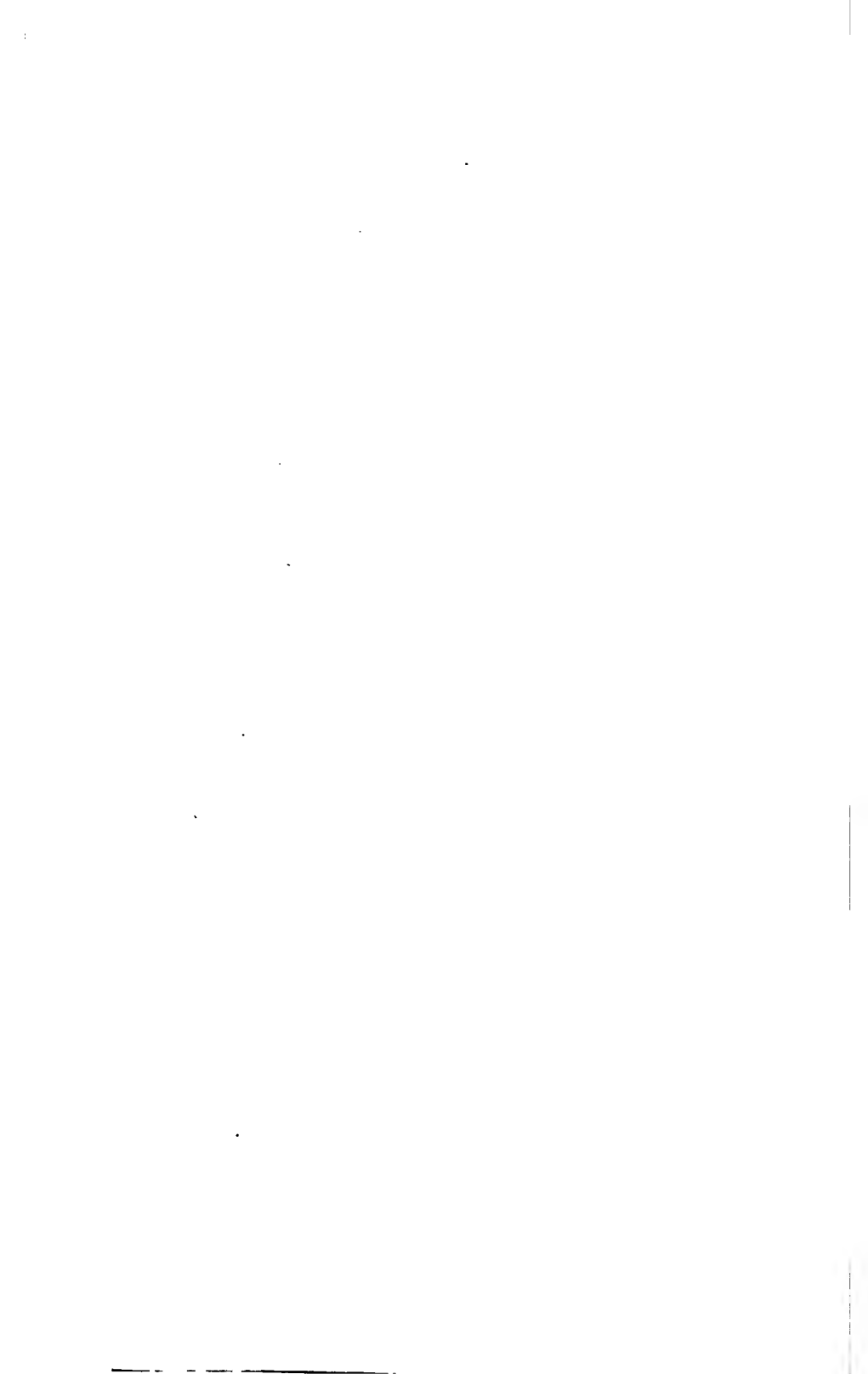
Tamminen oli myynyt tilan K. Ellalle, kirjallisesti sopineet, että viimeksikerrotun „kaupan johdosta syntyneet kauppakirjoihin perustuvat saatavat olivat täysin suoritetuiksi kuitatut, joten mitään maksamattomia kauppahinnan osuuksia siis ei löydy taloja rasittamassa ja kaikki riidat niistä ovat tähän suljetut ja sikseen jätetyt“, ja katsoi K. O. N. Saikkalan $10\frac{1}{3}$ 98 V. Kalliolle laatiman valtakirjan, jolla Kallio oli valtuutettu valvomaan Saikkalan oikeutta edellämainitussa velkojain kokouksessa, mihin aikaan R. O:n puheena oleva, A. Tuuralan vetoon panema p. $24\frac{1}{2}$ 98 ei vielä ollut saanut lain voimaa, sisältäneen valtuutuksen Kalliolle, kuten ylempänä sanotun sopimuksen kautta oli katsottava tapahtuneen, tehdä muiden velkojain kanssa myöskin sitovia välipuheita N. Saikkalan äskenmainitusta saatavasta, etenkin koska Kallio saman valtakirjan nojalla kauppakirjassa $23\frac{1}{2}$ 98, johon sopimuskkin oli merkitty, oli velvoittanut K. Ellan kauppa-summasta suorittamaan N. Saikkalalle 7,000 m:kaa siitä, että N. Saikkala hyväksyi sanotun kaupan, mikäli siinä oli K. Ellalle luovutettu maa-alueita, jotka N. Saikkala kauppakirjassa $14\frac{1}{10}$ 95 oli itselleen pidättänyt, ja kun K. Ella tuosta rahamäärästä sittemmin oli maksanutkin, kauppakirjassa löytyvän määräyksen mukaan kolmelle N. Saikkalan velkojalle yhteensä 3,083 m:kaa 20 p:ää. Koska kuitenkin A. Tuuralalta R. O:n p:n sisällön maksamiseksi ja ulosottokustannuksina oli ulosotettu $21\frac{1}{2}$ 01 838 m:kaa 71 p:ää, 7 päivänä sitä seuraavaa maaliskuuta 493 m:kaa 30 p:ää ja 6 päivänä senjälkeistä heinäkuuta 914 m:kaa 9 p:ää, velvoitti K. O. N. Saikkalan kuitenkin saadessaan takaisin suorittamaan A. Tuuralalle 838 m:kaa 71 p:ää ynnä 5 %:n koron $21\frac{1}{2}$ 01, 493 m:kaa 30 p:ää samoin 5 %:n koron kanssa sitä 7 päivästä seuraavaa maaliskuuta ja 914 m:kaa 9 p:ää niinkään 5 %:n koron kanssa 6 päivästä senjälkeistä heinäkuuta, kaikki korot lasketut kunnes täysi maksu toimitettiin. Turun H. O., johon N. Saikkala vetosi, t. $25\frac{1}{8}$ 06: Ei muutosta; ja velvoitettiin N. Saikkala maksamaan A. Tuuralalle korvaukseksi hänellä H. O:ssa olleista kulungeista 55 m:kaa. O. O. katsoi ettei A. Tuurala ollut näyttänyt, että N. Saikkala, vaikkakin hän oli edellämainitun sopimuksen kautta vapauttanut Saikkalan tilan puheenalaisen saatavansa vastuusta, myöskin oli luopunut tuosta saatavasta A. Tuuralalta mieskohtaisesti, jonka vuoksi K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n ja K. O:n p:n, hylkäsi A. Tuuralan asiassa ajaman kanteen. — (2 jäsentä vahvisti H. O:n t:n ja velvoitti Saikkalan suorittamaan Tuuralalle, hänellä K. Senaatissa olleiden kulujen korvaukseksi, 70 m:kaa.)

6. J. Rosenberg, J. Puuperä toiminimen Veljekset J. & H. Jokiperän konkurssipesän toimitsijamiehiä E. Hirmua ja H. Jokiperää vastaan tilinmoitetta koskevassa jutussa. *Kemin R. O.* p. $\frac{1}{5}$ 05: Sen ohessa että muistutus siitä ettei Kansallis Osakepankki ollut oikeutettu saamaan etuoikeutta konkurssipesän omaisuuteen enemmästä kuin korkeintaan 100,000 m:kasta aiheettomana hyljättiin, hylkäsi R. O., koska konkurssipesästä Kansallis Osakepankille tehty suoritus olivat tapahtuneet konkurssituomion mukaan ja Kansallis Osakepankille niin muodoin mahdollisesti maksettu liika oli sanotun pankin sekä Rosenbergin, Puuperän, J. Tiuran ja J. Vuotilaisen sekä J. Kourin ynnä kenties muittenkin välinen asia, tästäkin tehdyn muistutuksen, mutta jätti Rosenbergille ja Puuperälle oikeuden Kansallis Osakepankkia vastaan nostaa puheenalaisesta asiasta sellaisen eri oikeudenkäynnin, johon luulivat syytä olevan. Mitä sitten tuli kassasaldoon 4,207 m:kaan 56 p:iin, niin koska Hirmu ja Jokiperä olivat myöntäneet, miten moitteenalainen tilikin osoitti, että konkurssipesään, sittenkuin etuoikeutetut saata- vat olivat tulleet suoritetuiksi, vielä oli jäänyt mainittu määrä rahoja, eikä näitä enään Kemlin kaupungin Rahatoimikamarille, P. A. Nordbergille ja I. Hillilälle, joille tilin mukaan menisi yhteensä 2,547 m:kaa 75 p:iä, näyttänyt olevan maksettava, eikä tiliin myöskään oltu merkitty, että vastamainitunkin summan suorittamisen jälkeen syntyvä säästö olisi varattu etuoikeudettomille velkojille, joista ei kukaan muu kuin Rosenberg ja Puuperä ollut tiliä moittinut, velvoitti R. O., $\frac{9}{11}$ 68 annetun konkurssisäännön 108 §:n nojalla, Hirmun ja Jokiperän Rosenbergille ja Puuperälle näitten saatavien mukaan konkurssissa heti hyväksi tekemään kerrotut 3,207 m:kaa 56 p:iä ynnä 5 %:n koron niistä, lukien $\frac{1}{5}$ 05 kunnes täysi maksu tapahtui, minkä ohessa Hirmun ja Jokiperän tuli, yhteisesti tahi sen heistä, jolla varoja oli, 150 m:kalla korvata Rosenbergille ja Puuperälle heidän oikeudenkäymiskustannuksensa. *Vaasan H. O.*, johon sekä Rosenberg ja Puuperä että Hirmu ja Jokiperä vetosivat, katsoi t:ssa $\frac{26}{2}$ 07, etteivät Rosenberg ja Puuperä olleet esiintuoneet syytä R. O:n p:n muuttamiseen, mutta mitä tuli Hirmun ja Jokiperän vetokanteeseen, niin koska riidanalaisesta konkurssitilistä kävi selville, että kaikki siihen kassasäästönä merkityt 4,207 m:kaa 56 p:iä olivat tarpeen erityisten etuoikeudella maksettaviksi tuomittujen ja moittimatta jätetyssä jakoehdotuksessa mainittujen saatavien suorituksiksi, joita saatavia vastaan maksua ei vielä oltu konkurssipesästä nostettu ja joiden joukkoon Rosenbergin ja Puuperän saatavat

pesästä eivät kuuluneet, hylkäsi H. O., muuttaen R. O:n p:stä siinä osassa, Rosenbergin ja Puuperän vaatimuksen puheenalaiten rahojen suhteen, ja sen ohessa että Hirmu ja Jokiperä vapautettiin R. O:n heille määräämästä velvollisuudesta korvata Rosenbergille ja Puuperälle heidän oikeudenkäymiskustannuksensa, saivat Rosenberg ja Puuperä, asian näin päättyessä, itse kärsiä kulunkinsa H. O:ssakin. O. O.: Koska kysymyksessä oleva tili moitteenalaisissa kohdissa perustui toiminimen Veljekset J. & H. Jokiperän konkurssissa lan-
 genneeseen, lain voiman saaneeseen tuomioon eikä oltu näytetty, että mainitulla konkurssipesällä olisi mitään oikeutta niihin maksuihin, jotka Kansallis Osakepankki edelläkerrotussa suhteessa oli nostanut Rosenbergilta, Puuperältä, Kourilta ynnä Tiuran ja J. Nuotilaisen konkurssipesiltä, eikä myöskään, että niitä etuoikeutta nauttivia saamamiehiä, joitten saamisten suorittamiseksi tilissä oleva kassasäästö 4,207 m:kaa 56 p:ää asiassa saadun selvityksen mukaan oli varattu, jo olisi tyydytetty konkurssipesän muista varoista, vahvisti K. Senaatti H. O:n t:n. — (1 jäsen: Koska moitteenalaisessa tilissä oli kassasäästönä merkitty 4,207 m:kaa 56 p:ää, eivätkä puheenalaisen konkurssipesän toimitusmiehet Hirmu ja Jokiperä olleet vaadittaessa voineet näyttää kenelle tai minkä tuomioistuimessa riidanalaista vaatimusta varten olisi toteen pantu, katsoi senaattori, ettei tiliä voitu hyväksyä semmoisena lopullisena litviikini, josta 9/11 68 annetun konkurssilain 105 §:ssä säädetään, minkä vuoksi senaattori, joka ei tämän yhteydessä tahtonut harkittavakseen ottaa muut Hirmun ja Jokiperän tilintekoa vastaan tekemiä muistutuksia, velvoitti, kumoamalla H. O:n t:n Hirmun ja Jokiperän sanotun konkurssilain 106 §:ssä määrättyllä uhalla, sittenkun kaikki toimitsijamiehistä riippumattomat esteet konkurssipesän lopulliselle selvitykselle olivat poistetut, valmistaa asianmukaisen litviikin ja sen jakoosuuden kanssa yhdessä, joka velkojille vielä oli tuleva, laillisesti kuulutetussa kokouksessa antaa se heille viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä kuin viimeinen este lakkasi, ja velvoitettiin Hirmu ja Jokiperä 250 m:kalla palkitsemaan Rosenbergille ja Puuperälle jutun vuoksi kärsimät kulunsa.)

7. H. Mäkitalo, V. Popoff-vainajan alaikäisen tyttären Vera Popoffin holhoojana H. Anttilaa ja hänen vaimoansa Anna Esaiaksentytärtä vastaan sukulunastusriidassa. *Merikarvian y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä 21/4 08 mainitsemillaan perusteilla H. Anttilan ja Anna Esaiaksentyttären luopumaan kahdestakymmenestäyhdeksestä kolmassadaskahdeskymme-

nesneljäosasta Anttilan taloa ja jättämään ne V. Popoffille, Vera Popoffin holhoojana, viimeistään $14\frac{1}{2}$ 04 tarjottua 1,071 m:kan 35 p:n sukulunastussummaa vastaan, jota paitsi V. Popoffin tuli korvata H. Anttilalle ja Anna Esaiaksentyttärelle, ennenkuin he luovuttivat tuon talonosan, kaikki heidän siihen ja sitä varten tekemänsä tarpeelliset kulut. *Turun H. O.*, johon H. Anttila ja Anna Esaiaksentytär vetosivat, t. $25\frac{1}{2}$ 06: Koska K. O. oli $16\frac{1}{2}$ 97 julistamallaan p:llä, joka oli saanut lain voiman, oikeuttanut H. Anttilan Anna Esaiaksentyttären edusmiehenä V. Popoffilta ja Anna Juhontyttäreltä määrätystä summasta lunastamaan Anna Juhontyttären Juho Anttilan jälkeen perimän osuuden puheenalaisesta Anttilan talosta, mistä Anttilan aviopuolisot olivatkin $6\frac{1}{2}$ 87 suorittaneet lunastussumman, sentähden ja kun mitään myyntiä kysymyksessä olevasta talonosasta näin muodoin ei ollut tapahtunut eivätkä säännökset sukulunastuksesta siis olleet esilläolevaan tapaukseen soveltuvat, hylkäsi H. O., kumoten K. O:n p:n, V. Popoffin asiassa ajaman kanteen. *O. O.*: Ei muutosta.

Sakregister

Öfver de i bilagan till Juridiska Föreningens Tidskrift upptagna
utslag och domar för år 1907.

Förkortningar:

Domk. = Domkapilet.
Egdr. = Egodelningsrätt.
Guv. = Guvernör.
Hfr. = Hofrätt.
Hr. = Häradsrätt.
J. D. = Justitiedepartementet.
Mag. = Magistrat.
Pkr. = Poliskammare.
Rr. = Rådstufvurätt.

H. O. = Hovioikeus.
K. O. = Kihlakunnanoikeus.
Kuv. = Kuvernööri.
Mst. = Maistraatti.
M. O. = Maanjakooikeus.
O. O. = Oikeusosasto.
Pkr. = Poliisikamari.
R. O. = Raastuvanoikeus.
Tk. = Tuomiokapituli.

1. Utslag.

A.	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Afhysning:</i>	Kiikala Hr. Parkano Hr. Pemar Hr. Viborgs Guv.	4 62 62 37	252a 92,, 57,, 145,,
<i>Aftedande af vatten, olof- ligt —:</i>	Lojo Hr.	21	74,,
<i>Allmän ordning, brott mot:</i>	Hausjärvi Hr.	26	261,,

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Allmän ordning, brott mot —:</i>	Helsingfors Rr.	31	78a
	Salmis Hr.	43	147,,
	Sodankylä Hr.	4	67,,
	Tammerfors Rr.	45	221,,
<i>Angifvelse, se Falsk —:</i>			
<i>Arf:</i>	Jokkis Hr.	38	56,,
<i>Arfvegods, oloftig befatt- ning med —:</i>	Kankaanpää Hr.	47	115,,
<i>Arfeskifte, klander af —:</i>	Kides Hr.	38	120,,
<i>Auktion, upphäfvande af exekutiv —:</i>	Viborgs Guv.	18	259,,
	Viborgs Guv.	104	238,,
B.			
<i>Bankruttbrott, se Konkurs- brott.</i>			
<i>Barnaunderhållsbidrag:</i>	Björneborgs Rr.	35	16,,
	Hollola Hr.	28	268,,
	Hvittis Hr.	27	43,,
	Hvittis Hr.	98	234,,
	Iisalmi Hr.	25	177,,
	Jämsä Hr.	28	178,,
	Korpilaks Hr.	18	184,,
	Kuolemajärvi Hr.	23	107,,
	Lempäälä Hr.	20	260,,
	Nakkila Hr.	24	12,,
	Oravais Hr.	64	93,,
	Ruokolaks Hr.	7	198,,
	Siiikaiss Hr.	19	185,,
	St. Andreæ Hr.	23	205,,
	St. Marie Hr.	38	213,,
	Tyrvis Hr.	60	121,,
	Urdiala Hr.	44	49,,
	Viborgs Hr.	8	100,,
	Viborgs Rr.	100	236,,
	Östermark Hr.	18	41,,
<i>Barnamord:</i>	Pemar Hr.	44	220,,
	Pojo Hr.	48	87,,
	St. Michels Hr.	54	118,,
<i>Bedrägeri:</i>	Kivinebb Hr.	46	50,,
	Kalajoki Hr.	65	93,,
	Riiisälä Hr.	13	128,,
	Viitasaari Hr.	1	248,,

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Bedrägeri:</i>			
	Virdois Hr.	18	203 _a
	Åbo Rr.	6	128 _n
<i>Befordrande af förbryt- tares flykt:</i>			
	Helsingfors Rr.	41	84 _n
<i>Besittningsrätt till krono- hemman, se Åborätt.</i>			
<i>Besvärstid, förlängd:</i>			
	Viborgs Hfr.	16	203 _n
<i>Bodrätt:</i>			
	Orimattila Hr.	8	198 _n
<i>Brandkadeersättning:</i>			
	Vichtis Hr.	22	205 _n
<i>Brandkadeersättning, för- sök till olofligt åtkom- mande af —:</i>			
	Kangasala Hr.	11	255 _n
<i>Bränvin, olaga försling af —:</i>			
	Ijo Hr.	30	270 _n
	Jockis Hr.	58	153 _n
<i>Bränvin, olaga upplag af —:</i>			
	Jockis Hr.	58	153 _n
<i>Bränvinsförsäljning:</i>			
	Kauhajoki Hr.	31	271 _n
	Mäntyharju Hr.	105	238 _n

D.

<i>Dråp:</i>			
	Elimä Hr.	23	176 _n
	Hollola Hr.	16	174 _n
	Siikajoki Hr.	12	171 _n
	Uguniemi Hr.	7	169 _n
	Virdois Hr.	43	19 _n
<i>Dråp, försök till:</i>			
	Wekkelaks Hr.	11	192 _n
<i>Dödsdömdande:</i>			
	Wekkelaks Hr.	6	253 _n
	Viborgs Rr.	61	92 _n
<i>Döljande af brott:</i>			
	Räisälä Hr.	34	210 _n
<i>Döljande af tjuvsgods:</i>			
	Helsingfors Rr.	6	168 _n
	Helsingfors Rr.	26	262 _n
	Helsingfors Rr.	60	155 _n
	Lavia Hr.	9	100 _n

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:a instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Döljande af tjuftgods:</i>			
	Tammerfors Rr.	7	254 ^a
	Viborgs Rr.	13	193 ^a

E.*Egenhandsrätt:*

Jämsä Hr.	20	74 ^a
Kronoborgs Hr.	49	51 ^a
Rovaniemi Hr.	50	25 ^a
St. Marie Hr.	7	126 ^a
Viborgs Rr.	51	150 ^a

Egenmäktigt förfarande:

Lemo Hr.	17	164 ^a
Rovaniemi Hr.	29	141 ^a
Tammerfors Rr.	46	148 ^a

Elg, olofligt dödande af —:

—	44	20 ^a
---	----	-----------------

Ersättning:

Haukivuori Hr.	9	127 ^a
Heinjoki Hr.	24	42 ^a
Helsingfors Rr.	23	76 ^a
Helsingfors Rr.	39	81 ^a
Hollola Hr.	10	199 ^a
Kangasala Hr.	24	187 ^a
Karkku Hr.	7	159 ^a
Kemi Hr.	9	199 ^a
Kumo Hr.	40	48 ^a
Kumo Hr.	79	225 ^a
Lappvesi Hr.	93	232 ^a
Lappvesi Hr.	94	232 ^a
Längelmäki Hr.	12	70 ^a
Mustasaari Hr.	5	158 ^a
Rovaniemi Hr.	24	261 ^a
Saarijärvi Hr.	42	19 ^a
St. Marie Hr.	7	126 ^a
Säkminge Hr.	103	237 ^a
Tammerfors Rr.	28	77 ^a
Viborgs Hfr.	4	125 ^a
Viborgs Rr.	10	36 ^a
Åbo Hfr.	15	102 ^a
Östermarks Hr.	22	260 ^a

F.*Fataljetid:*

Viborgs Hfr.	16	203 ^a
J. D.	32	45 ^a
J. D.	38	45 ^a
J. D.	31	109 ^a
J. D.	65	123 ^a
J. D.	15	131 ^a
J. D.	24	206 ^a

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Falsk angivelse:</i>			
	Eurajoki Hr.	2	249 _n
	Helsingfors Rr.	21	10 _n
	Humppila Hr.	96	234 _n
	Ilomants Hr.	53	54 _n
	Kivinebb Hr.	46	50 _n
	Punkalaitio Hr.	29	13 _n
	Sakkola Hr.	20	134 _n
	Tammerfors Rr.	46	148 _n
	Vasa Hr.	2	125 _n
	Viborgs Rr.	67	93 _n
	Virdois Hr.	18	203 _n
<i>Falskt vittnesmål:</i>			
	Hvittis Hr.	3	125 _n
	Kalvola Hr.	5	252 _n
<i>Fiske, oloftigt —:</i>			
	Björneborgs Rr.	55	55 _n
	Ijo Hr.	26	12 _n
	Jämsä Hr.	9	68 _n
	Kyrkaläkt Hr.	10	161 _n
	Lemlands Hr.	11	69 _n
	Lemo Hr.	43	113 _n
<i>Flottning, olaga —:</i>			
	Uleå Hr.	36	15 _n
<i>Fordran:</i>			
	Björkö Hr.	8	68 _n
	Korpilaks Hr.	66	93 _n
	St. Michels Hr.	26	138 _n
	Åbo Rr.	22	107 _n
<i>Fridsbrott:</i>			
	Jyväskylä Rr.	19	134 _n
	Loimijoki Hr.	14	71 _n
<i>Fylleri:</i>			
	Helsingfors Rr.	14	256 _n
	Jyväskylä Hr.	15	257 _n
	Loimijoki Hr.	14	71 _n
	Sordavala Rr.	25	77 _n
	Viborgs Rr.	33	142 _n
	Åbo Rr.	80	65 _n
<i>Fånge, befriande af —:</i>			
	Viborgs Rr.	54	88 _n
<i>Fångslände, olaga:</i>			
	Kexholms Rr.	16	131 _n
<i>Förberedelse till farligt brott:</i>			
	Helsingfors Rr.	10	170 _n
<i>Förfalskning:</i>			
	Eurajoki Hr.	2	249 _n
	Hiitis Hr.	86	228 _n
	Jomala Hr.	27	12 _n
	Sakkola Hr.	20	134 _n
	Räisälä Hr.	13	129 _n

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Företagande af handling, hvilken får utföras blott af behörig tjänsteman:</i>	Klemis Hr.	36	211a
<i>Förmynderskap:</i>	—	61	57,
	Borgå Hr.	13	71,
	Hankasalmi Hr.	9	35,
	Pöytis Hr.	46	87,
<i>Förolämpning:</i>	Alavieska Hr.	38	111,
	Eurajoki Hr.	37	212,
	Heinola Rr.	39	213,
	Nikolaistads Rr.	57	153,
	Paltamo Hr.	31	141,
	Ruokolaks Hr.	24	177,
	Säkkijärvi Hr.	32	142,
	Uleåborgs Rr.	15	202,
<i>Försuñning:</i>	Eurajoki Hr.	2	249,
	Kemi Rr.	15	172,
	Koivisto Hr.	34	15,
	Kymmene Hr.	21	105,
	Storå Hr.	7	68,
<i>Försäkringsbedrägeri:</i>	Vichtis Hr.	22	205,
	Vichtis Hr.	89	230,
<i>Försök till mord, se Mord- försök.</i>			

G.

*Gift, bibringande af gift åt
annan person:*

Pojo Hr.	91	231,
Hangö Rr.	78	65,

H.

Handel, oloftig —:

Handräckning:

Hemfridsbrott:

Pieksämäki Hr.	42	48,
Nylands Guv.	36	110,
Hyrynsalmi Hr.	15	183,
Lampis Hr.	26	207,
Lappis Hr.	17	133,
Leppävirta Hr.	62	122,
Nurmi Hr.	17	203,
Nykyrka Hr.	10	69,

	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Referatets nummer.	Page.
<i>Hemfridsbrott:</i>	St. Marie Hr.	20	185a
	Punkalaitio Hr.	44	147,
<i>Hemmansödel, afstående af —:</i>	Orivesi Hr.	59	120,
<i>Hemmansklyfning:</i>	Kangasniemi Egdr.	52	151,
<i>Hemmansköp:</i>	Iittis Hr.	13	182,
<i>Hemmansköp, häfvande af —:</i>	Orimattila Hr.	14	39,
<i>Hemmansutbrytning:</i>	Pörtom Egdr.	25	108,
<i>Hindrande af tjänsteman stadd i tjänsteutöfning:</i>	Nikolaistad Rr.	37	111,
<i>Hor:</i>	Helsingfors Rr.	22	76,
	Kontiolahhti Hr.	11	161,
<i>Hot:</i>	St. Marie Hr.	20	185,
	Sysmä Hr.	73	63,
<i>Hot om våld:</i>	Tavastehus Rr.	110	242,
<i>Husransakan, oloftig —</i>	Kangasala Hr.	31	45,
<i>Häktning, olaga —:</i>	Jomala Hr.	24	135,
	Kauhava Hr.	25	137,
<i>Högförräderi:</i>	Åbo Hfr.	26	261,
<i>Högförräderi, förledande till —:</i>	Lappvesi Hr.	20	204,

I.

<i>Inteckning:</i>	Hausjärvi Hr.	12	200,
	Helsingfors Rr.	32	79,
	Nedertorneå Hr.	36	80,
	Nedertorneå Hr.	37	80,
	Orihvesi Hr.	33	15,
	Sotkamo Hr.	3	251,

J.

<i>Jordområde, afstående af —:</i>	Kivinebb Hr.	1	215,
<i>Järnväg, skadande af —:</i>	Thusby Hr	114	244,

<i>K.</i>	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Klyfning af hemman:</i>	Kuopio Egdr.	76	225a
	Purmo Egdr.	78	225 _n
<i>Klyfningsakifte:</i>	Hankasalmi Egdr.	30	78 _n
	Ilmajoki Egdr.	26	108 _n
	Jalasjärvi Egdr.	32	109 _n
	Karttula Egdr.	10	100 _n
	Kauhava Egdr.	8	180 _n
	Kerimäki Egdr.	3	196 _n
	Viborgs läns Egdr.	23	135 _n
<i>Konkurs:</i>	Sulkava Hr.	41	112 _n
	Sulkava Hr.	42	113 _n
	Weckelaks Hr.	102	236 _n
<i>Konkursbrott:</i>	Fredrikshamns Rr.	27	268 _n
	Ilomants Hr.	53	54 _n
	Lapinlaks Hr.	17	102 _n
	Rovaniemi Hr.	56	56 _n
	Räisälä Hr.	29	269 _n
	Viridis Hr.	3	189 _n
<i>Konkursbrott, delaktig- het i —:</i>	St. Martens Hr.	63	122 _n
<i>Koppleri:</i>	Viborgs Rr.	44	86 _n
<i>Kronohemman, se Åborätt till —.</i>			
<i>Kungsådra, stängande af —:</i>	Enare Hr.	26	177 _n
<i>Kracksalveri:</i>	Jyväskylä Hr.	7	190 _n
<i>Kvarstad, rubbande af —:</i>	Sodankylä Hr.	53	117 _n

*L.**Landtdagsmannaval:*

Kuopio Guv.	6	4 _n
Kuopio Guv.	8	5 _n
Nylands Guv.	53	26 _n
Nylands Guv.	54	26 _n
Nylands Guv.	55	27 _n
Nylands Guv.	57	28 _n
Nylands Guv.	64	31 _n
Nylands Guv.	2	32 _n
Nylands Guv.	5	33 _n
Nylands Guv.	6	34 _n
Nylands Guv.	34	46 _n
Nylands Guv.	37	47 _n
Nylands Guv.	9	169 _n
Tavastehus Guv.	5	4 _n
Tavastehus Guv.	7	4 _n

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Landslagsmannaval:</i>			
	Tavastehus Guv.	10	6a
	Tavastehus Guv.	11	6,,
	Tavastehus Guv.	14	7,,
	Tavastehus Guv.	15	7,,
	Tavastehus Guv.	16	8,,
	Tavastehus Guv.	17	8,,
	Tavastehus Guv.	19	9,,
	Tavastehus Guv.	11	38,,
	Uleåborgs Guv.	52	26,,
	Uleåborgs Guv.	41	146,,
	Viborgs Guv.	9	5,,
	Viborgs Guv.	12	6,,
	Viborgs Guv.	13	7,,
	Viborgs Guv.	18	9,,
	Viborgs Guv.	20	10,,
	Viborgs Guv.	51	25,,
	Viborgs Guv.	56	27,,
	Viborgs Guv.	58	28,,
	Viborgs Guv.	59	29,,
	Viborgs Guv.	60	29,,
	Viborgs Guv.	61	30,,
	Viborgs Guv.	62	30,,
	Viborgs Guv.	63	30,,
	Viborgs Guv.	65	31,,
	Viborgs Guv.	1	32,,
	Viborgs Guv.	3	32,,
	Viborgs Guv.	4	33,,
	Viborgs Guv.	7	34,,
	Viborgs Guv.	8	35,,
	Åbo Guv.	35	46,,
	Åbo Guv.	36	46,,
	Åbo Guv	34	142,,
<i>Lotsafgift:</i>			
	Björkö Hr.	16	195,,
	Viborgs Rr.	33	209,,
	Viborgs Rr.	2	216,,
	Viborgs Rr.	3	217,,
	Viborgs Rr.	4	217,,
	Viborgs Rr.	5	217,,
	Viborgs Rr.	6	217,,
	Viborgs Rr.	7	217,,
	Viborgs Rr.	8	218,,
	Viborgs Rr.	9	218,,
	Viborgs Rr.	10	218,,
	Viborgs Rr.	11	218,,
	Viborgs Rr.	12	218,,
	Viborgs Rr.	13	218,,
	Viborgs Rr.	14	218,,
	Viborgs Rr.	15	218,,
	Viborgs Rr.	16	218,,
	Viborgs Rr.	17	218,,
	Viborgs Rr.	18	218,,
	Viborgs Rr.	19	218,,

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Lotsafgift:</i>	Viborgs Rr.	20	218 _a
	Viborgs Rr.	21	218 _n
	Viborgs Rr.	24	220 _n
	Viborgs Rr.	25	220 _n
	Viborgs Rr.	26	220 _n
	Viborgs Rr.	27	220 _n
	Viborgs Rr.	28	220 _n
	Viborgs Rr.	29	220 _n
	Viborgs Rr.	30	220 _n
	Viborgs Rr.	31	220 _n
	Viborgs Rr.	31	220 _n
	Viborgs Rr.	32	220 _n
	Viborgs Rr.	33	220 _n
	Viborgs Rr.	34	220 _n
	Viborgs Rr.	35	220 _n
	Viborgs Rr.	36	220 _n
	Viborgs Rr.	37	220 _n
	Viborgs Rr.	38	220 _n
	Viborgs Rr.	39	220 _n
	Viborgs Rr.	40	220 _n
	Viborgs Rr.	41	220 _n
	Viborgs Rr.	42	220 _n
	Viborgs Rr.	43	220 _n
	Viborgs Rr.	46	221 _n
	Viborgs Rr.	47	221 _n
	Viborgs Rr.	48	221 _n
	Viborgs Rr.	49	221 _n
	Viborgs Rr.	50	221 _n
	Viborgs Rr.	51	221 _n
	Viborgs Rr.	52	221 _n
	Viborgs Rr.	53	221 _n
	Viborgs Rr.	54	221 _n
	Viborgs Rr.	55	221 _n
	Viborgs Rr.	56	221 _n
	Viborgs Rr.	57	221 _n
	Viborgs Rr.	58	221 _n
	Viborgs Rr.	59	221 _n
	Viborgs Rr.	60	222 _n
	Viborgs Rr.	61	222 _n
	Viborgs Rr.	62	222 _n
	Viborgs Rr.	63	222 _n
	Viborgs Rr.	64	222 _n
	Viborgs Rr.	65	222 _n
	Viborgs Rr.	66	222 _n
	Viborgs Rr.	67	222 _n
	Viborgs Rr.	68	222 _n
	Viborgs Rr.	69	222 _n
	Viborgs Rr.	70	222 _n
<i>Läkareyrke, oloftigt utöf-</i> <i>vande af --:</i>	Lappo Hr.	47	87 _n
<i>Läkemedel, oloftig försälj-</i> <i>ning af --:</i>	Lappo Hr.	47	87 _n

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Lönnläggning af foster:</i>	Malaks Hr.	24	77a
<i>Lösdrifveri:</i>	Nylands Guv.	52	88,
	Tavastehus Guv.	12	256,
	Vasa Guv.	32	45,
	Vasa Guv.	55	118,
	Åbo Guv.	3	4,
	Åbo Guv.	59	57,
	Åbo Guv.	11	171,
	Åbo Guv.	22	186,

M.*Mened:*

Pieksämäki Hr.	67	59,
Punkalaitio Hr.	29	13,
Virdois Hr.	18	203,

Misshandel:

Evijärvi Hr.	18	72,
Hauho Hr.	30	14,
Helsingfors Rr.	66	123,
Helsingfors Rr.	21	165,
Helsingfors Rr.	6	180,
Jakobstads Rr.	57	56,
Jyväskylä Hr.	29	78,
Jyväskylä Rr.	18	133,
Kemi Rr.	46	114,
Kittilä Hr.	45	49,
Kivinebb Hr.	27	77,
Kivinebb Hr.	56	118,
Klemis Hr.	18	175,
Kotka Rr.	74	63,
Kotka Rr.	30	109,
Kymmene Hr.	25	12,
Lampis Hr.	26	207,
Loimijoki Hr.	6	99,
Loppis Hr.	17	133,
Malaks Hr.	73	224,
Miehikkälä Hr.	34	79,
Mohla Hr.	19	203,
Nurmijärvi Hr.	1	167,
Nykyrka Hr.	5	197,
Rovaniemi Hr.	11	199,
Savitaipale Hr.	26	43,
Storkyro Hr.	17	40,
Suistamo Hr.	84	227,
Sulkava Hr.	48	115,
Tammerfors Rr.	21	41,
Tammerfors Rr.	9	160,
Ulfaby Hr.	19	41,
Vanaja Hr.	12	101,

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
Misskandel:			
	Viborgs Hr.	42	215a
	Viborgs Rr.	17	72,,
	Östermarks Hr.	41	214,,
Misskandel, försök till grof —:	Sibbo Hr.	69	60,,
Misskandel, med dödlig på- följd:	Iittis Hr.	12	162,,
	Kymo Hr.	23	166,,
	Nurmijärvi Hr.	64	123,,
	Sordavala Hr.	23	186,,
Mord:	Björneborgs Rr.	101	236,,
	Helsingfors Rr.	87	229,,
	Keitele Hr.	9	191,,
	Kristina Hr.	22	11,,
	Puumala Hr.	68	60,,
	Sakkola Hr.	17	184,,
	Savonranta Hr.	38	145,,
	Somero Hr.	19	260,,
	Åbo Rr.	64	58,,
	Östermarks Hr.	12	193,,
Mordbrand:	Kangasala Hr.	10	255,,
	Nurmijärvi Hr.	42	85,,
	Tyrvis Hr.	39	17,,
	Wekkelaks Hr.	11	192,,
Mordbrand, försök till —:	Helsingfors Rr.	87	229,,
Mordförsök:	Lojo Hr.	6	68,,
Motstånd mot polis:	Helsingfors Rr.	14	250,,
	Räisälä Hr.	14	194,,
	Sievi Hr.	6	190,,
	Tavastehus Rr.	110	242,,
Motstånd mot tjänsteman i tjänstutöfning:	Urdiala Hr.	49	24,,
Mutor:	Viborgs Rr.	67	93,,
N.			
Nådeansökan:	J. D.	4	4,,
	J. D.	28	13,,
	J. D.	15	39,,
	J. D.	28	43,,
	J. D.	54	55,,
	J. D.	16	72,,

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Nådansökan:</i>			
	J. D.	26	77a
	J. D.	33	79 _n
	J. D.	40	84 _n
	J. D.	50	88 _n
	J. D.	51	88 _n
	J. D.	55	89 _n
	J. D.	4	98 _n
	J. D.	13	101 _n
	J. D.	19	103 _n
	J. D.	27	108 _n
	J. D.	28	108 _n
	J. D.	52	117 _n
	J. D.	6	126 _n
	J. D.	10	127 _n
	J. D.	45	148 _n
	J. D.	56	153 _n
	J. D.	61	156 _n
	J. D.	4	158 _n
	J. D.	8	160 _n
	J. D.	23	261 _n
	J. D.	25	261 _n
	J. D.	16	164 _n
	J. D.	20	165 _n
	J. D.	2	167 _n
	J. D.	8	169 _n
	J. D.	17	175 _n
	J. D.	21	176 _n
	J. D.	22	176 _n
	J. D.	1	178 _n
	J. D.	2	178 _n
	J. D.	5	180 _n
	J. D.	7	180 _n
	J. D.	5	190 _n
	J. D.	21	206 _n
	J. D.	23	219 _n
	J. D.	92	232 _n
	J. D.	117	247 _n
	J. D.	119	248 _n
	J. D.	21	260 _n

Näring, se Olaga —:

O.

<i>Ocker:</i>			
	Helsingfors Rr.	19	73 _n
	Joensuu Rr.	35	143 _n
<i>Offentlig myndighet, brott mot —:</i>			
	Leppävirta Hr.	20	178 _n
<i>Ofog:</i>			
	Viborgs Rr.	57	119 _n

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Okynne:</i>			
<i>Olaga flottning, se Flottning.</i>	Viborgs Rr.	68	94,,
<i>Olaga häktande:</i>			
<i>Olaga näring:</i>	Pedersöre Hr.	95	233,,
<i>Olaga tillgrepp, försök till —:</i>	Närpes Hr.	11	101,,
<i>Olaga ölutsänkning, se Ölutsänkning.</i>	Helsingfors Rr.	22	218,,
<i>Olagligt förfarande:</i>			
<i>Oljud:</i>	Kerimäki Hr.	1	156,,
<i>Oloftig handel, se Handel.</i>	Åbo Rr.	80	65,,
<i>Oloftigt antändande af brandförsäkrad byggnad:</i>			
<i>Oloftigt fiske, se Fiske.</i>	Kangasala Hr.	11	255,,
<i>Orättfärdig sak, drifvande af —:</i>			
	Tavastehus Guv.	59	91,,
<i>Otukt:</i>	Åbo Rr.	13	201,,
	Helsingfors Rr.	19	165,,
	Tammerfors Rr.	25	42,,
	Tammerfors Rr.	4	168,,

R.

<i>Reglemente, brytande af —:</i>	Kittilä Hr.	109	241,,
<i>Resning:</i>			
	J. D.	47	50,,
	J. D.	65	59,,
	J. D.	5	67,,
	J. D.	5	98,,
	J. D.	18	102,,
	J. D.	13	163,,
	J. D.	35	211,,
	J. D.	81	226,,
<i>Rågräns, flyttande af —:</i>	Bräkylä Hr.	5	126,,
<i>Rågång:</i>	Föglö Hr.	20	105,,

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans,	Referatets nummer.	Pag.
<i>Rån:</i>			
	Gustaf Adolfs Hr.	3	178a
	Helsingfors Rr.	70	61,,
	Helsingfors Rr.	58	90,,
	Helsingfors Rr.	49	149,,
	Helsingfors Rr.	9	255,,
	Kauhajoki Hr.	31	271,,
	Somero Hr.	19	260,,
<i>Rättegångskostnadsersättning:</i>	—	49	88,,
<i>S.</i>			
<i>Skadeersättning:</i>			
	Jyväskylä Hr.	40	214,,
	Jämsä Hr.	9	68,,
	Klemis Hr.	106	239,,
	Kristenestad Rr.	51	116,,
	Rovaniemi Hr.	2	157,,
<i>Skadegörelse:</i>			
	Sjundeå Hr.	21	134,,
<i>Skinringsförbud:</i>			
	Vasa Guv.	75	64,,
<i>Skjutvapen, oförsiktigt umgäende med —:</i>			
	Kauhajoki Hr.	31	271,,
<i>Skogsåverkan:</i>			
	Helsingfors Hr.	14	201,,
	Jomala Hr.	16	102,,
	Karkku Hr.	71	62,,
	Kittilä Hr.	47	149,,
	Kuorevesi Hr.	6	158,,
	Laihela Hr.	76	64,,
	Muonioniska Hr.	32	15,,
	Nurmijärvi Hr.	38	17,,
	Nurmijärvi Hr.	46	21,,
	Rovaniemi Hr.	24	261,,
	Siikajoki Hr.	3	157,,
	Suistamo Hr.	28	140,,
	Thusby Hr.	50	150,,
	Yläne Hr.	40	112,,
<i>Skörlefnad:</i>			
	Tammerfors Rr.	21	185,,
<i>Slagsmål:</i>			
	Lappfjärds Hr.	118	247,,
	Viborgs Hr.	1	188,,
<i>Smädelse:</i>			
	Björneborgs Rr.	63	92,,
	Björneborgs Rr.	7	99,,
	Kajana Rr.	27	177,,
	Kaskö Rr.	60	91,,
	Kauhava Hr.	56	90,,
	Kuorevesi Hr.	14	130,,

	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Smädelse:</i>			
	Kymmene Hr.	80	226a
	Leppävirta Hr.	20	175,
	Nikolaistads Hr.	14	101,
	Nikolaistads Rr.	48	149,
	Viborgs Hfr.	90	231,
<i>Snatteri:</i>			
	Kauhajoki Hr.	31	271,
	Kotka Rr.	30	109,
	Tammerfors Rr.	7	254,
<i>Spängämne, olofligt inne- hafvande af —:</i>			
	Helsingfors Rr.	6	168,
<i>Storskiifteskomplettering:</i>			
	Karjala Egdr.	1	196,
	Purmo Egdr.	9	180,
<i>Storskiiftesreglering:</i>			
	Borgnäs Egdr.	22	42,
	Eabo Hr.	2	196,
	Jockas Egdr.	22	135,
	Kuhmalaks Egdr.	74	224,
	Kumo Egdr.	16	181,
	Lappträsk Hr.	35	79,
	Sjundeå Egdr.	77	225,
	Uleå Egdr.	52	54,
<i>Stöld:</i>			
	—	53	88,
	Björneborgs Rr.	43	85,
	Björneborgs Rr.	22	165,
	Borgå Rr.	57	90,
	Heinola Rr.	60	57,
	Helsingfors Rr.	30	44,
	Helsingfors Rr.	39	47,
	Helsingfors Rr.	41	48,
	Helsingfors Rr.	48	51,
	Helsingfors Rr.	8	127,
	Helsingfors Rr.	14	163,
	Helsingfors Rr.	3	167,
	Helsingfors Rr.	2	189,
	Helsingfors Rr.	4	197,
	Helsingfors Rr.	87	229,
	Helsingfors Rr.	97	234,
	Jyväskylä Rr.	5	168,
	Kauhajoki Hr.	31	271,
	Kemi Rr.	19	175,
	Kuopio R. O.	2	3,
	Kuopio Hr.	23	11,
	Kymmene Hr.	40	145,
	Lundo Hr.	10	191,
	Nikolaistads Rr.	18	164,
	Nurmijärvi Hr.	20	41,
	Nykarleby Rr.	15	71,
	Nykyrka Hr.	36	144,
	Punkalaitio Hr.	44	147,
	Sakkola Hr.	17	184,

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Stöld:</i>			
	Sordavala Rr.	25	77 ^a
	St. Michels Hr.	25	206 ⁿ
	St. Michels Hr.	13	256 ⁿ
	Storkyro Hr.	115	246 ⁿ
	Tammerfors Rr.	13	39 ⁿ
	Tavastkyrö Hr.	11	127 ⁿ
	Thusby Hr.	63	58 ⁿ
	Uleåborgs Rr.	53	151 ⁿ
	Ulfaby Hr.	38	47 ⁿ
	Ulfaby Hr.	3	98 ⁿ
	Valkeala Hr.	59	155 ⁿ
	Viborgs Rr.	48	23 ⁿ
	Viborgs Rr.	12	38 ⁿ
	Viborgs Rr.	68	84 ⁿ
	Viborgs Rr.	1	124 ⁿ
	Viborgs Rr.	55	152 ⁿ
	Viitasaari Hr.	85	228 ⁿ
<i>Störande af annans frid:</i>			
	Uleåborgs Rr.	47	22 ⁿ
<i>Syn, till- och afsträdes —:</i>			
	Uleåborgs Guv.	29	207 ⁿ
T.			
<i>Tandläkareyrke, utöfvande af olofligt —:</i>			
	Uleåborgs Rr.	1	66 ⁿ
<i>Testamentsklander:</i>			
	Kronoborgs Hr.	39	112 ⁿ
	Nykarleby Hr.	24	107 ⁿ
	Ulfaby Hr.	27	207 ⁿ
<i>Tjufnad, se Stöld.</i>			
<i>Tjänstefel:</i>			
	Kaavi Hr.	32	272 ⁿ
	Kalvola Hr.	16	39 ⁿ
	Nurmes Hr.	88	230 ⁿ
	Vasa Hfr.	41	18 ⁿ
	Vasa Hfr.	51	52 ⁿ
	Vasa Hfr.	44	113 ⁿ
	Vasa Hfr.	12	128 ⁿ
	Wekkelaks Hr.	6	253 ⁿ
	Viborgs Rr.	10	36 ⁿ
	Viborgs Hfr.	35	110 ⁿ
	Viborgs Hr.	27	139 ⁿ
	Viborgs Hfr.	10	181 ⁿ
	Viborgs Hfr,	30	206 ⁿ
	Åbo Hfr.	50	52 ⁿ
	Åbo Hfr.	38	81 ⁿ
	Åbo Hfr.	45	86 ⁿ
	Åbo Hfr.	29	109 ⁿ
	Åbo Hfr.	31	208 ⁿ

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Tjänstefel:</i>			
	Åbo Hr.	75	224,,
	Åbo Hfr.	112	243,,
	Åbo Hfr.	16	257,,
	Åbo Hfr.	17	258,,
<i>Torp:</i>	St. Mårtens Hr.	15	163,,
<i>Tullförsnällning:</i>	Muonionniska Hr.	116	246,,
	Viborgs Rr.	11	181,,
<i>Tvingande af tjänsteman att underlåta tjänste- åtgärd:</i>	Sakkola Hr.	61	121,,
<i>Träng, oloftigt:</i>	Kuusamo Hr	4	189,,

U.

<i>Undanhållande af hand- ling:</i>	Mynämäki Hr.	8	254,,
<i>Uppdämning af vatten- drag:</i>	Vörå Hr.	14	172,,
<i>Upplopp:</i>	Kotka Rr.	29	43,,
<i>Uppror:</i>	Björneborgs Rr.	1	94,,
	Helsinge Hr.	108	241,,
	Helsinge Hr.	107	239,,
	Villmanstrands Rr.	4	179,,
<i>Utmätning:</i>	Tavastehus Guv.	43	49,,
	Viborgs Guv.	66	59,,
	Viborgs Guv.	2	98,,
	Viborgs Guv.	50	116,,
	Viborgs Guv.	39	145,,
<i>Utmätt egendom, rubbande af --:</i>	Rautjärvi Hr.	45	114,,
	Tohmajärvi Hr.	42	146,,
<i>Utpressning:</i>	Loimijoki Hr.	79	65,,
<i>Utskänkning, oloftig --:</i>	Viborgs Rr.	99	235,,
<i>Utsökning:</i>	Helsingfors Mag.	77	64,,

V.	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Referatets nummer.	Pag.
Vanvördnad:	Kivinebb Hr.	54	152a
Vexelfordran:	—	33	110,,
	Viborgs Rr.	34	110,,
Viljadröp:	Helsingfors Rr.	58	90,,
	Helsingfors Rr.	8	191,,
Vinterväg, öppenhållande af —:	Tohmajärvi Hr.	43	215,,
Vite:	Joutseno Hr.	14	182,,
	Mäntyharju Hr.	113	244,,
Väld:	Eurajoki Hr.	37	212,,
Väld mot polis:	Helsingfors Rr.	3	167,,
	Räisälä Hr.	34	210,,
	Viborgs Rr.	57	119,,
	Viborgs Rr.	33	142,,
	Åbo Rr.	40	18,,
Väld mot tjänsteman:	Kontiolahti Hr.	82	227,,
	Loimijoki Hr.	14	71,,
	Suistamo Hr.	2	66,,
	Suistamo Hr.	3	66,,
Väld å person:	Åbo Rr.	80	65,,
Väg, olofligt stängande af —:	Kivinebb Hr.	83	227,,
Väg, olofligt:	Joutsa Hr.	111	242,,
Väg, olofligt tagande af —:	Kerimäki Hr.	72	223,,

A.

Åborätt till kronohemman:	Uleåborgs Guv.	45	20,,
	Viborgs Guv.	49	116,,
	Viborgs Guv.	71	222,,
Åtal, olaga —:	Kerimäki Hr.	1	156,,
Åcerkan, se vidare Skogs- dverkan			
Åverkan:	Impilaks Hr.	13	171,,
	Oravais Hr.	32	208,,

<i>A.</i>	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Ägokifte:</i>	Houtskärs Egdr.	23	42a
	Ylihärmä Egdr.	30	141,,
<i>Ägoutbrytning:</i>	St. Mårtens Hr.	15	163,,
<i>Äktenskapskilnad:</i>	Ulcå Hr..	1	3,,
<i>Ärekränkning, se vidare Förolämpning och Smäd- delse.</i>			

Ö.

<i>Ölförsäljning, oloflig —:</i>	Raumo Rr.	12	181,,
<i>Ölutekänkning, olaga —:</i>	Borgå Rr.	37	16,,

II. Domar.

A.

<i>Afrad, ogulden —:</i>	Loimijoki Hr.	26	32b
<i>Afvittring:</i>	Hauho Hr.	2	11,,
<i>Afvärkningsrätt:</i>	Saarijärvi Hr.	18	91,,
<i>Arfskifte:</i>	Kymmene Hr.	21	93,,
	Säkkijärvi Hr.	12	86,,
<i>Arfskifte, klander af —:</i>	Hauho Hr.	2	11,,
	Jorois Hr.	8	61,,
	Jämsä Hr.	17	90,,
	Lampis Hr.	17	48,,
	St. Michels Hr.	7	60,,
	St. Mårtens Hr.	3	129,,
	Vederlaks Hr.	24	32,,
<i>Arfsmedel, utbekommande af —:</i>	Åbo Rr.	11	20,,
<i>Arrendeafgift:</i>	Kalajoki Hr.	12	125,,

B.	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Brandskadereättning:</i>			
	Ulfaby Hr.	10	121b
<i>Bördande:</i>	Mäntyharju Hr.	7	39,,
<i>Bördstrist:</i>	Sastmola Hr.	7	149,,

D.

*Damm, undanskaffande
af —:*

Jyväskylä Hr.	32	74,,
Letala Hr.	17	65,,

E.

Ersättning:

Björneborgs Rr.	6	81,,
Björneborgs Rr.	4	131,,
Helsingfors Rr.	4	3,,
Helsingfors Rr.	5	99,,
Helsingfors Rr.	11	122,,
Hiitola Hr.	9	18,,
Ijo Hr.	7	135,,
Jaakimavaara Hr.	1	114,,
Jyväskylä Hr.	25	71,,
Kemtråsk Hr.	6	134,,
Kearu Hr.	8	40,,
Kides Hr.	2	142,,
Kirvus Hr.	5	37,,
Kyrkslätt Hr.	14	46,,
Laihela Hr.	2	110,,
Lapinlahti Hr.	2	1,,
Nikolaistads Rr.	13	86,,
Nikolaistads Rr.	2	111,,
Norrmarks Hr.	19	53,,
Pielisjärvi Hr.	1	140,,
Sakkola Hr.	6	100,,
Suojärvi Hr.	4	57,,
Sääksmäki Hr.	5	107,,
Tammerfors Rr.	12	22,,
Tammerfors Rr.	13	23,,
Tammerfors Rr.	13	45,,

*Exproprieradt jordområde,
värdering af —:*

Hausjärvi Hr.	3	98,,
Mäntyharju Hr.	4	144,,

<i>F.</i>	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Fastställelse af fordran i konkurs:</i>			
	Gamla Karleby Hr.	6	107b
	Parikkala Hr.	10	19,,
<i>Fiskevatten, bättre rätt till —:</i>			
	Laukas Hr.	33	75,,
<i>Fordran:</i>			
		1	11,,
	Alavo Hr.	4	113,,
	Björkö Hr.	4	36,,
	Hauho Hr.	19	27,,
	Helsingfors Rr.	22	29,,
	Helsingfors Rr.	14	139,,
	Jaakimvaara Hr.	1	34,,
	Jyväskylä Hr.	27	72,,
	Jyväskylä Hr.	1	128,,
	Karkku Hr.	5	145,,
	Karstula Hr.	21	67,,
	Kauhajoki Hr.	9	84,,
	Kauhava Hr.	11	85,,
	Kemijärvi Hr.	29	73,,
	Kexholms Hr.	1	77,,
	Kristina Hr.	1	95,,
	Kumo Hr.	3	12,,
	Kumo Hr.	10	41,,
	Kuolajärvi Hr.	20	73,,
	Kuopio Guv.	16	25,,
	Lappträsk Hr.	12	138,,
	Loppis Hr.	11	62,,
	Lundo Hr.	10	136,,
	Nikolaistads Rr.	5	3,,
	Nikolaistads Rr.	27	33,,
	Nikolaistads Rr.	5	58,,
	Nikolaistads Rr.	6	59,,
	Nikolaistads Rr.	16	64,,
	Nikolaistads Rr.	30	74,,
	Nikolaistads Rr.	9	120,,
	Nilsia Hr.	12	44,,
	Norrmarks Hr.	10	85,,
	Nykyrka Hr.	11	7,,
	Parikkala Hr.	15	47,,
	Parikkala Hr.	8	136,,
	Pielavesi Hr.	9	6,,
	Pälkäne Hr.	3	108,,
	Rovaniemi Hr.	5	133,,
	Ruokolaks Hr.	4	90,,
	Siikajoki Hr.	18	52,,
	Säkkijärvi Hr.	8	102,,
	Tammerfors Rr.	2	105,,
	Tavastehus Rr.	9	61,,
	Uleåborgs Rr.	5	119,,
	Ulfaby Hr.	7	5,,
	Viborgs Rr.	2	55,,
	Viborgs Rr.	20	67,,

	Domstol eller myndighet, hem dömt i 1sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Fordran:</i>			
	Viborgs Rr.	24	70b
	Viborgs Rr.	19	92 ⁿ
	Viborgs Rr.	15	127 ⁿ
	Åbo Rr.	21	29 ⁿ
	Åbo Rr.	6	37 ⁿ
	Åbo Rr.	13	125 ⁿ
<i>Fordran i konkurs:</i>	Gamla Karleby Rr.	6	107 ⁿ
<i>Fordran i konkurs, fast- ställelse af —:</i>	Parikkala Hr.	10	19 ⁿ
<i>Fors:</i>	Pyhäjoki Hr.	14	63 ⁿ
<i>Förmynderskap, redovis- ning af —:</i>	Parikkala Hr.	6	119 ⁿ
<i>Förmåners rätt af fordran:</i>	Helsingfors Rr.	4	106 ⁿ
<i>Förmåners rätt i konkurs:</i>	Nikolaistads Rr.	10	6 ⁿ
	Pihtipudas Hr.	19	66 ⁿ
<i>Försäkringsbelopp, utbe- kommande af —:</i>	Helsingfors Rr.	1	108 ⁿ

G.

<i>Gåfva, kländer af —:</i>	Helsingfors Rr.	6	15 ⁿ
	Helsingfors Rr.	7	17 ⁿ
	Helsingfors Rr.	8	17 ⁿ

H.

<i>Hemmansdel, öfverlåtande af —:</i>	—	28	73 ⁿ
<i>Hemmansköp:</i>	Somero Hr.	3	56 ⁿ
<i>Hemmansköp, häfvande af —:</i>	Luhango Hr.	14	88 ⁿ
	Heinävesi Hr.	2	98 ⁿ
	Norrmarks Hr.	2	77 ⁿ
<i>Hyra:</i>	Kronoborgs Hr.	5	80 ⁿ
<i>Häfvande af köp:</i>	Kemijärvi Hr.	26	72 ⁿ

<i>J.</i>	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Jordafång, klander af —:</i>	Jorois Hr.	17	26b
<i>Jorområde, afträdande af —:</i>	—	15	64,,
<i>Jordområde, utbrytande af —:</i>	Viborgs Hr.	2	115,,
	Norrmarks Hr.	18	66,,

K.

*Klander af arfskifte, se
Arfskifte.*

*Klander af gdfva. se
Gdfva.*

*Klander af redovisning, se
Redovisning.*

*Klander af testamente, se
Testamentsklander.*

*Kontrakt, upphäfvande
af —:*

Gamla Karleby Hr. 8 82,,

Kvarnområde:

Viborgs Hr. 2 115,,

*Köpebref, upphäfvande
af —:*

Somero Hr. 3 56,,

Köp, häfvande af —:

Kemijärvi Hr. 26 72,,

M.

Mulbete, rätt till:

Mustasaari Hr. 12 63,,

P.

Provision:

Ruokolaks Hr. 14 126,,

<i>R.</i>	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Redovisning, afgifvande af —:</i>			
	Östermarks Hr.	9	41b
<i>Redovisning, klander af —:</i>			
	Helsingfors Rr.	13.	138,,
	Kemi Rr.	6	147,,
<i>Redovisning öfver ärfd egendom och förmynderskap:</i>			
	Parikkala Hr.	6	119,,
<i>Rdgång:</i>			
	Tavastkyrö Hr.	20	28,,
<i>Ränta å testamenterade penningemedel:</i>			
	—	13	63,,

S.

<i>Sjörättsmål:</i>			
	Björneborgs Rr.	14	23,,
	Hangö Rr.	3	2,,
	Helsingfors Rr.	1	1,,
	Nikolaistads Rr.	11	42,,
	Raumo Rr.	34	76,,
	Åbo Rr.	15	24,,
	Åbo Rr.	3	35,,
	Åbo Rr.	11	137,,
<i>Skifte, upplåtande af ägendom till —:</i>			
	Halikko Hr.	1	110,,
<i>Skogsköp, häfvande af —:</i>			
	Kemijärvi Hr.	6	134,,
<i>Spärväg, undanskaffande af —:</i>			
	Pargas Hr.	4	116,,
<i>Strömfall:</i>			
	Pyhäjoki Hr.	14	63,,
<i>Sytning:</i>			
	Jyväskylä Hr.	15	88,,
	Karkku Hr.	4	13,,

T.

<i>Testamentsklander:</i>			
	Björneborgs Rr.	10	62,,
	Björneborgs Rr.	7	119,,
	Borgå Rr.	8	5,,
	Borgå Rr.	2	128,,
	Helsingfors Rr.	12	10,,
	Lampis Hr.	7	81,,

	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Testamentsklander:</i>			
	Lojo Hr.	7	101b
	Lundo Hr.	18	27,,
	Nikolaistads Rr.	22	68,,
	Ulfesby Hr.	3	143,,
<i>Tilländningsmarker, ägan- derätt till —:</i>			
	—	6	5,,
<i>Torp:</i>			
	Alahärmä Hr.	23	31,,
	Korpilaks Hr.	25	32,,
	Ruovesi Hr.	1	54,,
<i>Torp, afskiljande af —:</i>			
	Lappfjärds Hr.	9	136,,
<i>Torp, afstående af —:</i>			
	Loppis Hr.	1	104,,
	Längelmäki Hr.	4	99,,
<i>Torpgränser, fastställande af —:</i>			
	Saarijärvi Hr.	16	69,,
<i>Torpkontrakt, förnyelse af —:</i>			
	Ruovesi Hr.	3	78,,

U.

<i>Urkund, utbekommande af —:</i>			
	—	31	74,,
<i>Utbrytande af jordområde:</i>			
	Norrmarks Hr.	18	66,,

V.

<i>Vattenkraft, äganderätt till —:</i>			
	Längelmäki Hr.	5	14,,
<i>Väg, rätt till begagnande af —:</i>			
	Björkö Hr.	2	35,,
<i>Värdering af exproprieradt jordområde:</i>			
	Hausjärvi Hr.	3	98,,
	Mäntyharju Hr.	4	144,,

A.	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Atervinning:</i>			
	Helsingfors Rr.	11	122b
	Lunds Hr. "	3	116,,
	Uleåborgs Rr.	8	119,,
 A.			
<i>Äganderätt till fastighet:</i>			
	St. Michels Hr.	23	69,,

